

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

2901 ε $\frac{11}{34}$

ΑΤΑΚΤΑ,

ΗΓΟΥΝ

ΠΑΝΤΟΔΑΠΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ,

ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ,

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ,

ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΔΥΟ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ,

ΜΕ ΜΑΚΡΑΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΕ ΠΙΝΑΚΑΣ.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΕΒΕΡΑΡΤΟΥ.

SE TROUVE CHEZ

F. DIDOT, PÈRE ET FILS, RUE JACOB, N° 24.

1828.

BODLEY LIBR.
26 NOV 1950
OXFORD

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Μὴ παραξενισθῇ ὁ ἀναγνώστης ἀκούων, πρώτην ἴσως φορὰν, ἐπιγραφόμενον βιβλίον ἈΤΑΚΤΑ, πρὶν ἀκούσῃ καὶ ὅ,τι μ' ἐκίνησε νὰ ἀσχημίσω τὰ νῦν ἐκδιδόμενα μὲ τοιαύτην ἐπιγραφὴν.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου εὐρίσκοντο σκορπισμένα πολλὰ διαφόρου ὕλης σημειώματα, ἄλλα εἰς τετράδια, καὶ ἄλλα εἰς ἀπλᾶ χαρτίου φύλλα, γραμμένα εἰς ἰδίαν μου χρήσιν παρέργως, ὡς ὁ καιρὸς μ' ἐσυγχώρει, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάξια νὰ κοινωνηθῶσιν εἰς κανένα, καὶ ἀναξιώτερα νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τύπων. Φίλοι τινὲς ἀπ' ἐκείνων τῶν φίλων τὸ γένος, τῶν ὁποίων ἡ ἰσχυρὰ φιλία δεκάξει ἁπότε τὴν κρίσιν, μ' ἐπαρακάλεσαν νὰ τὰ κοινοποιήσω, οὐδὲ μ' ἐσυγχώρησαν καὶ νὰ τὰ ἀναθεωρήσω, ἢ νὰ διορθώσω ὅπωςδήποτε τὴν ἀταξίαν των, ὑποπτευόμενοι δικαίως, ὅτι ἡ ἡλικία μου δὲν μ' ἐσυγχώρει πλέον ἀναθεωρήσεως καιρὸν.

Διὰ νὰ εὐχαριστήσω λοιπὸν τοὺς φίλους μου, παραβαίνω τὴν φρόνιμον συμβουλήν, « Τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν « δῆμῳ » καὶ τολμῶ νὰ δημοσιεύσω ὅσα δὲν ἔπρεπεν

ἴσως νὰ φανερώσω εἰς κανένα. Τοῦτο εἶναι ἡ καθαρά ἀλήθεια· ὡς μὲ πιστεύσῃ ὅστις σέβεται τὴν ἀλήθειαν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ σκοπὸν εἶχα νὰ συναθροίσω διαφοροὺς γένους σημειώματα εἰς ἓν σῶμα, διηρημένον εἰς πολλοὺς ἢ ὀλίγους τόμους, μ' ἐχρειάζετο καὶ ἐπιγραφή εἰς τὸ πολυμελὲς καὶ πολυποίκilon τοῦτο σῶμα. Ἐκαὶ ποίαν ἐπιγραφήν ἢ ποῖον ὄνομα εἶχα νὰ δώσω ἀρμόδιον εἰς τοιαύτην ἀνάρμοστον σύνταξιν;

Οἱ παλαιοὶ ἐπέγραφαν τὰ τοιαῦτα, Σύμμικτα, Παντοδαπά, Ποικίλα, Σποράδην ὑπομνήματα, καὶ Ἄτακτα. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ Σύμμικτα ἢ τὰ Καταβραχὺ ὑπομνήματα τοῦ Ἀριστοξένου, τὰ Παντοδαπά τοῦ Φιλήμονος καὶ τοῦ Φαβωρίνου, τὰ Σποράδην ὑπομνήματα τοῦ Ἰερωνύμου, τὰ Ἄτακτα τοῦ Φιλητᾶ καὶ ἄλλων ἄλλα (1)· ἐκ τῶν ὁποίων τίποτ' ἄλλο δὲν μας ἔμεινε παρὰ τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους Ποικίλην ἱστορίαν τοῦ Αἰλιανοῦ.

Ἐποῖαν ἀπὸ ταύτας τὰς ἐπιγραφὰς ἔπρεπε νὰ διαλέξω; τὸ Σύμμικτα (*mélanges*), ὡς ὄνομα γενικόν, ἔμπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς πολλὰ τοιαῦτα· καὶ ἂν σημαίνῃ μίγμα ἀπὸ διαφοροὺς ἑτερογενεῖς ὕλας, δὲν ἀποβάλλει ὁμως ὁλότελα τὴν τάξιν, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τοῦ Αἰλιανοῦ τὴν Ποικίλην ἱστορίαν, διαταγμένην εἰς βιβλία καὶ κεφάλαια. Τοῦ Φιλητᾶ τὰ Ἄτακτα, ἐπι-

(1) Ἰδε τὸν Αἰγίν. III, σελ. 114, XIV, σελ. 619 καὶ 632, καὶ Διογ. τὸν Λαίρτ. II, 14 καὶ 20.

γράφόμενα ἐτι καὶ Ἄτακτοι γλῶσσαι, ἴσως δὲν ἐπνομάσθησαν οὕτως, πλὴν διότι δὲν τὰς ἔταξε κατ' ἀλφαβητικὴν, ἢ ἄλλην τινὰ συνεχεῇ σειρὰν, ἀλλὰ τὰς ἐσημείωνεν ὡς τοῦ ἤρχοντο εἰς νοῦν, καὶ ὡς τὸ ἐσυγχώρει ὁ καιρός. Ὅπως ἂν ἦναι, τόσον πλέον μ' ἄρσεν ὁ Φιλητᾶς (1), ὅσον ἐνδέχεται νὰ ἦναι καὶ τῶν Ἀτάκτων κείνου ἀτακτότερα τὰ ἰδικά μου Ἄτακτα.

Ἐσώρευσα εἰς αὐτὰ Ἐξηγήσεις λέξεων καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, Ὑλὴν ὀλέγην, ἢ μᾶλλον Ὑλῆς Λεξικοῦ κοινοῦ δοκίμιον, γραμματικά τινα, ἠθικά, πολιτικά, ἱστορικά, ἀρχαιολογικά, ἴσως καὶ θεολογικά ὑπομνήματα· ὅλα ἀτελῆ, ὅλα ἄξεστα, ὅλα ἀνεπὶκρίτα, εἰς ἓνα λόγον, Ἄτακτα. Μετὰ τοιαύτην ἐξομολόγησιν, δίκαιον ἔχω νὰ ἐλπίζω ἀπὸ τὸν δίκαιον

(1) Ὁ Φιλητᾶς ἦτο Κῶος τὴν πατρίδα· ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπέκτεινα, χρηματίσας καὶ διδάσκαλος Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου. Παρὰ τὰ Ἄτακτα ἔγραψιν Ἑλεγείας, Ἐπιγράμματα, καὶ ἄλλα. Ἄν πιστεύσωμεν τοὺς ἱστορήσαντας τὰ περὶ αὐτοῦ, ὁ Φιλητᾶς, καταγινόμενος ἐπιμόνως εἰς λύσεις σοφισμάτων, καὶ ἐξαιρέτως τοῦ περιδοήτου σοφίσματος, τοῦ Ψευδομένου, ἐπισεν εἰς φθίσιν καὶ ἀπέθανεν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐπιγραφὴν εἰς τὸν τάφον του δίστιχον τοῦτο :

Ξεῖνε, Φιλητᾶς εἰμὶ. Λόγων δ' Ψευδομένος με

ᾤεσσε, καὶ νυκτῶν φροντίδες ἐσπέριοι.

Φθίσας διὰ τὸν Ψευδόμενον! Τοῦτο ἦτο (ἂν ἡ ἱστορία ἀληθεύῃ) τῶν Ἀτάκτων τοῦ Φιλητᾶ τὸ ἀτακτότατον. (Ἰδ. Σουίδ. λίξ. Φιλητᾶς, Αἰθῆν. IX, σελ. 401, καὶ Δίλιαν. Ποικ. ἱστορ. IX, 14).

ἀναγνώστην, ὅτι δὲν θέλει μὲ κατακρίνειν ὡς τολμήσαντα νὰ τὸν ἀπατήσω, πωλῶν εἰς αὐτὸν τοὺς χάλικας ὡς μαργαρίτας.

Μ' ἐπροξένησε καὶ τοῦτο μικρὰν ἀπορίαν, πόθεν ἔπρεπε ν' ἀρχίσω τὴν ἐκδοσιν· ἀλλὰ δὲν ἄργησα νὰ καταλάβω, ὅτι τοιαύτη ἀπορία ὁμοιάζει τὴν φροντίδα νὰ βάλω τάξιν εἰς τὰ Ἄτακτα.

Ἀρχίζω λοιπὸν ἀπὸ δύο ποιήματα, γραμμένα εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν, περὶ τὰ μέσα τῆς δωδεκάτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος, ἀπὸ Θεόδωρον τὸν ἐπονομασθέντα Πρόδρομον, ἢ Πτωχοπρόδρομον, προσφωνημένα, εἰς τὸν τότε τῶν Γραικορωμαίων αυτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν. Ἔλαβα τὸ καίμενον ἀπὸ ἀντίγραφον σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1310, σωζόμενον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις βασιλικὴν βιβλιοθήκην, καὶ ἐφρόντισα τὴν παραβολὴν τοῦ μὲ δεύτερον ἄλλο ἀντίγραφον σημειωμένον 382. Τὴν ἀνώμαλον κακὴν γραφὴν ὀλιγάκις ὠρθογράφησα· καὶ ἴσως οὐδ' ἔπρεπεν ὅλως νὰ φροντίσω περὶ αὐτῆς, ὡς δὲν ἐφρόντισεν οὐδ' ὁ Δουκάγγιος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Λεξικοῦ τοῦ, τοῦ ὁποίου ἐξήγησα * ἐδιόρθωσα πολλὰ μέρη, εἰς ἀμοιβὴν ὅσης ἔλαβα ὠφελείας ἀπ' αὐτό.

Ἡ Ποίαν ὁμως κοινωνίαν (ἤθελέ τις ἐρωτήσῃ) ἔχουν τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα μὲ τὰ Ἄτακτα; Ἐνδεχόμενον νὰ ἐγράφησαν ἀτάκτως ἀπὸ τὸν ποιητὴν· ἐτάχθησαν ὁμως πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σωζομένων βιβλίων, καὶ ὁ δημοσιεύων αὐτὰ διὰ τύπων τυγχωρεῖται

νὰ τὰ κρίνη ἢ νὰ τὰ κατακρίνη, ὅχι ὁμῶς καὶ νὰ τὰ προσκολληθῇ εἰς τὰ ἰδιά του Ἄτακτα.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ συκοφαντῶ τὸν ποιητὴν, ὡς κοινωνὸν τῆς ἀταξίας μου. Τὰ δύο τοῦ ποιήματα μόλις ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸν χιλίων στίχων· ἀλλ' αἱ εἰς αὐτὰ σημειώσεις μου εἶναι ὑπέρμετρα μακραι, καὶ ταύτας μόνας συγκαταριθμῶ μὲ τὰ λοιπὰ μου Ἄτακτα, μὴν ἔχων τὸν καιρὸν νὰ τὰς προσαρμώσω καλῆτερα εἰς τὸ κείμενον, νὰ τὰς καθαρίσω ἀπὸ πολλὰς παλλιλογίας, ταυτολογίας, ἴσως καὶ ματαιολογίας.

Τῶν σημειώσεων τούτων ἡ ἄτακτος συνάγωγη ἔγινε πρὶν γνωρίσω τὰ ποιήματα τοῦ Προδρόμου· ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἐγνώρισα, ἔκρινα νὰ τὰ προθέσω ὡς κείμενον εἰς τὰς σημειώσεις, μὲ σκοπὸν νὰ διδαχθῶ (ὅχι νὰ διδάξω ἄλλους) τὴν διαφορὰν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης ἀπὸ τὴν πρὸ σχεδὸν 700 ἐτῶν κοινῶς λαλουμένην γλῶσσαν· νὰ ἐρευνήσω τί ἐκέρδησε καὶ τί ἔχασεν εἰς τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, καὶ ποῖα εἶναι τὰ μέσα ν' αὐξήσωμεν τὰ κέρδη καὶ νὰ ἐλαττώσωμεν τὰς ζημίας της.

Ἀρκοῦν τόσα εἰς ἀπολογίαν μου. Καιρὸς εἶναι νὰ εἶπω τί καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ, καὶ περὶ τῶν ποιημάτων του, περὶ τῶν ὁποίων εἶπα τί ἐμπαρόδω καὶ ἄλλοτε (I).

(1) Εἰς τὰ εἰς τὸν Ξενοκράτ. καὶ Γαλην. Προλεγόμεν. σελ. κ4-κ5.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

Πότ' ἐγεννήθη καὶ πόσον ἔζησεν ὁ Πρόδρομος, δὲν εἶναι γνωστόν. Τοῦτο γινώσκεται βεβαίως, ὅτι ἔζη κατὰ τὴν δωδεκάτην ἑκατονταετηρίδα εἰς τὸ μεταξύ τοῦ 1143, καὶ τοῦ 1180 ἔτους διάστημα, ὅσον ἐβασίλευσε καὶ Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀναφέρει τὰ ποιήματά του. Ἀπ' αὐτὰ μαθηθάνομεν, ὅτι ἦτο Μοναχὸς τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ὅτι ἔπασχε πενίαν ἄκραν, τόσον πλέον ἀνυπόφορον, ὅσον ἐλιμοκτονεῖτο ἀπ' αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς τρυφηλοὺς Μοναχοὺς, τῶν ὁποίων ἔβλεπε παρῶν τὰ συβαριτικὰ συμπόσια.

Περὶ τῆς λοιπῆς βιογραφίας τοῦ ποιητοῦ μας, ἄλλο δὲν ἐξεύρομεν, πλὴν ὅτι εἶχε πάμπαν ὀνομαζόμενον ὡσαύτως Πρόδρομον, καὶ Θεῖον, ὀνομαζόμενον Χρίστον, Ἀρχιερεῶν Ῥωσικῆς τινοῦς ἐπαρχίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοὺς ἐξῆς ἱαμβικοὺς αὐτοῦ στίχους, διὰ τῶν ὁποίων ἀπολογεῖται, ὀργιζόμενος πρὸς τινὰ σύγχρονόν του λόγιον, ἐπονομαζόμενον Βαρύν, ὅστις τὸν ἐσυκαφάντει (κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν λογίων ἐκείνου τοῦ καιροῦ), ὡς αἰρετικόν.

Ἐγὼ, κάκιστε, δυσσεβὴς εἰς τὸν λόγον,
Ὅς πατέρων μὲν ἐξέφυν Θεοφρόνων,

Τὴν πίστιν ἐκ τε πραγμάτων πιστουμένων,
Καὶ κλήσεων μάλιστα χριστωνυμίας;
Πάππου γὰρ εὐμοίρηκα Προδρομωνύμου,
Καὶ θεῖον ἔσχον ΧΡΙΣΤΟΝ ὠνομασμένον,
Γῆς Ῥωσικῆς πρόεδρον, ἀδρὸν ἐν λόγοις,
Υῆ' οἷς ἀνυχθεῖς εὐσεβῶς ἀνιτράφην (1).

Εἰς τὸν πάππον καὶ εἰς τὸν θεῖον τοῦ μόνου καυχᾶται ὁ Πρόδρομος· ἡ περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ σωπῆ βάλλει εἰς ὑποψίαν, μὴ οἱ γονεῖς τοῦ ἦσαν τῆς ἐσχάτης τάξεως καὶ πολλὰ ταπεινοῦ ἐπαγγέλματος πολῖται, ὡς εἰκάζεται καὶ ἀπὸ τοῦς κατ' αὐτοῦ ὄνειδισμοὺς τῶν ἐπαγγελομένων εὐγένειαν Μοναχῶν (2).

Διὰ τὰ κρίνη τις τὸν Πρόδρομον καὶ τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα, χωρὶς τὰ τὸν ἀδικήσῃ, χρεωστῇ τὰ ἐρευνήσῃ τὴν σύγχρονον αὐτοῦ κοινὴν τοῦ ἔθνους ὅλου κατάστασιν, τὴν ὁποῖαν εἰκονίζει ἀρκετὰ ἡ ποίησις του.

Ὁ Πρόδρομος ἦτο σοφώτατος, ὅχι διὰ τὰ δύο τοῦ ταῦτα βάρβαρα στιχουργήματα, ἀλλὰ διότι ἔγραψεν ἄλλα πολλὰ καὶ πεζὰ καὶ ἑμμετρα, εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, γραμματικά, ἱστορικά, φιλοσόφικα, ἀστρονομικά καὶ θεολογικά συγγράμματα, τῶν ὁποίων ὁ κατὰ

(1) Ἰδε FABR. *Bibliothec. Græc.*, tom. VI, pag. 817, ὅπου γράφεται κατὰ εἰς τὸν ἕκτον στίχον, ὀξυτόνως ΧΡΙΣΤΟΝ. Ἀν ἦναι ἀπὸ τὸ Χριστός, τὸ κύριον ὄνομα πρέπει νὰ γραφῇ παροξυτόνως Χρίστος· ἐάν ἀπὸ τὸ ἐπίθετον Χρηστός, τὸ γενώμενον ἐκ τούτου κυριωνυμικὸν γράφεται Χρῆστος.

(2) Ἰδε Ποίημ. Β. στίχ. 97-98.

λογος εὑρίσκεται εἰς τὸν Φαβρίκιον (1). Ἀλλ' ἡ σοφία τοῦ Προδρόμου δὲν ἦτο πλήν Πολυμάθεια χωρὶς κρίσιν, καὶ, ὡς λέγει ὁ Ἐπίκτητος, φιλοσοφία χωρὶς ἐγκέφαλον (2). Τοιαύτη ὁμως ἦτο, πλήν ὀλέγων τινῶν (3), ὄλων τῶν συγχρόνων τοῦ Προδρόμου λογίων ἀνδρῶν ἢ σοφία. Τὰ μαρτυροῦν τὰ συγγράμματα τῶν· τὸ μαρτυρεῖ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγρία διαγωγή τῶν, αἱ κατ' ἀλλήλων ὕβρεις, αἱ συκοφαντίαι. Ἰδαμεν ὅτι ὁ Πρόδρομος ἐσυκοφαντήθη ἀπ' ἄλλον ὁμοίον τοῦ λόγιον, τὸν Βαρὺν, ὡς αἰρετικός· δὲν ἠρκέσθη ὁμως οὐδ' αὐτὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐξομολόγησιν τῆς ὀρθοδοξίας του, ἀλλ' ἀντιδριζεῖ τὴν συκοφάντην με' ὀργὴν πολλὰ γελοία ἐνυμολογῶν τὸ ὄνομά του τοιοντοτρόπως·

Τὸ ΒΑΡ γὰρ υἱὸς ἐστὶν Ἑλλάδι γράσει,
Τοῦ δ' ὙΣ πρόδῃλός ἐστιν ἡ σημασία (4),

ἡγουν τὸν ἐπώνόμασεν, Υἱὸν χοίρου, κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν ὄνομα, Β ἄ ρ ἰ ω ν θ. (5). Τοιαύτην ἔλλειψιν

(1) FABR. *Bibliothec. Græc.*, tom. VI, pag. 815-820.

(2) « Δεῖ μὲν καὶ φιλοσοφεῖν, δεῖ δὲ καὶ ἐγκέφαλον ἔχειν » Διατριβ. 26, 18, σελ. 54.

(3) Ἀπὸ τῶν ὀλίγων τούτους, τοὺς σοφίαν καὶ ἐγκέφαλον ἔχοντας, ἐ χρημάτισεν ἀναντιλέκτως ὁ μὲγαρίτης Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης, ὅς τις ἐπροσκόλλησε τὸ ὄνομά του εἰς τοῦ Ὁμήρου ὄνομα, σχολιάζων τὰ ἀδάκρυτα ἐκείνου ποιήματα. Ἄν ἀπολεσθῇ ἡ μνήμη τοῦ Ὁμήρου, θάλει παύσειν νὰ μνημονεύεται καὶ ὁ Εὐστάθιος.

(4) FABR. *Bibliothec. Græc.* tom. VI, pag. 817.

(5) Τοῦτέστιν Ὑἱὸς ἰωνᾶ (Ματθ. 15, 17), ἀπὸ δύο λέξεων ἑβραϊκῶν· ἀλλὰ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως ἔλαμε τὸν Πρόδρομον νὰ ὑποθέσῃ τὸ Βαρὺς σύνθετον ἀπὸ δύο γλώσσας διαφόρους.

ἀληθινῆς παιδείας μαρτυρεῖ τελευταῖον καὶ ἡ τότε κοινὴ τῶν ὅλων κυβέρνησις καὶ κοσμικὴ καὶ ἱερατικὴ· ἂν δὲν ἔχαναν τὸν ἐγκέφαλον, δὲν ἤθελαν χάσειν μετὰ τριακόσια ἔτη καὶ τὴν βασιλείαν.

Καὶ διὰ τὰ ἀρχίσω ἀπὸ τοῦς αὐτοκράτορας, ἓνας βέβαια ἀπὸ τοῦς ὅχι πολλὰ ψογεροὺς ἦτο καὶ ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον προσφωνοῦνται τοῦ Προδρόμου τὰ ποιήματα, Μανουὴλ ὁ Κομνηνός. Ἀρκετός του ἔπαινος ἤθελ' εἶσθαι ἡ ἀκατάπληκτος ἀνδρεία, καὶ στρατηγικὴ του ἐμπειρία, ἐὰν ἡ λοιπὴ τοῦ βίου διαγωγή δὲν ὠμοίαζε πολλοὺς τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν αὐτοκρατόρων. Δεσπότης ἀπόλυτος, ὡς ἦσαν ἐκεῖνοι, καὶ ἔκδοτος εἰς τὰς ἡδονάς, καθὼς πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους, ἠναγκάζετο νὰ ποτιζῇ τὴν τρυφὴν του μὲ τοὺς ἰδρώτας τῶν μόλις ἐχόντων καὶ αὐτὴν τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν ὑπηκόων· περικυκλωμένος ἀπὸ αὐλικοὺς ὅχι ὀλιγώτερον δεσπότης τῆς περιουσίας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, ἐχρημάτισε (τὸ χειρότερον) καὶ θρησκὸς μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, καὶ θεολόγος, ὥστε νὰ φιλονεικῇ περὶ θρησκευτικῶν δογμάτων μὲ τοὺς τότε προεδρεύοντας τῶν ἐκκλησιῶν ἱερωμένους.

Ἡ τρυφὴ τῆς αὐλῆς δὲν ἦτον ὅμως εὐρημα τοῦ Μανουήλ. Πρὸ πολλοῦ οἱ αὐτοκράτορες, μιμούμενοι τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Πάρθους, τὴν εἶχαν καταστήσειν ἀληθῶς Ἀσιανὴν αὐλὴν, ἕως καὶ νὰ τὴν γεμίσωσι πλῆθος εὐνοῦχων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ καὶ ὑπερίσχυσαν, ὥστε νὰ κυβερνῶσι καὶ τὸν βασιλεῖα, καὶ τὴν βασιλείαν ὅλην. Προ

πολλοῦ ἤρχισαν νὰ ἐνδύωνται ὡς οἱ Πέρσαι, νὰ φορῶ-
σιν ὑποδήματα περσικά, νὰ φέρωσιν ἐπὶ κεφαλῆς διά-
δημα περσικόν, νὰ πολυπλασιάσωσι τὰ ὀφφίκια τῆς αὐ-
λῆς, καὶ τῶν αὐλικῶν τοὺς τίτλους, εἰς τοὺς ὁποίους
ἡσχολήθη περιεργότερον παρὰ τοὺς ἄλλους τοῦ Μα-
νουῆλ ὁ πάππος, Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός (1).

Ἄλλ' εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μανουῆλ καὶ τῶν ἐξῆς
αὐτοκρατόρων, ἡ τρυφή τῶν αὐλικῶν ἐκίνησε καὶ τεχνί-
τας καὶ γεωργούς ν' ἀφήσωσι τὴν γεωργίαν καὶ τὰς
τέχνας, καὶ νὰ πέσωσιν ὡς ἀκρίδες εἰς τὴν αὐλήν· ὅπου
ὄχι μόνον ἐτρέφοντο, χωρὶς πολλοὺς κόπους, ἀλλ' ἤλ-
πιζαν ἀκόμη καὶ νὰ λαμπρυνθῶσι μὲ κανένα τίτλον
ἀρχῆς, ἢ καὶ ὑπουργίας ἀνδραποδώδους, ὁποῖον ἤθελ'
εἶσθαι (φερειπεῖν) καὶ αὐτὸ τοῦ Λαसानοφόρου (2)
τὸ ἐντιμότερον ἀξίωμα.

Μετὰ τὸν Μανουῆλ ἐβασίλευσε πρὸς μικρὸν, δωδε-
καετῆς τὴν ἡλικίαν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλέξιος Κομνηνός ὁ
δεύτερος, τοῦ ὁποίου ἔφθειρ' ἐξεπίτηδες τὰ ἦθη διὰ νὰ
τὸν καταστήσῃ ἀνάξιον τῆς βασιλείας, ἔπειτα τὸν ἐπνίξε,
κ' ἐβασίλευσ' ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐξάδελφός καὶ πενθερός τοῦ
Κομνηνός, Ἀνδρόνικος ὁ πρῶτος, ὁ ἐπονομασθεὶς Νέρων
τῶν Γραικῶν.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἐζησεν ἀληθῶς καὶ ἐκυβέρνησεν, ὡς ὁ

(1) Καὶ διὰ ταύτην τὴν πολυπληθίαν καὶ ποικίλιαν τῶν τίτλων
ἐγκωμιάζεται πολὺ ὁ Ἀλέξιος ἀπὸ τὴν θυγατέρα τοῦ Ἄνναν τὴν Κο-
μνηνὴν. Ἰδ. GIBBON, *Histoir. de la decad. et de la chut. de*
l'empir. rom., tom. X, pag. 503-509, trad. Franç.

(2) Porteur de la chaise percée.

Νέρων· ἀλλ' ἔλαβε τέλος πολὺ δυστυχέστερον τοῦ Νέρωνος· ἀφοῦ κατεσπαράχθη ἀνηλεῶς ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκρεμάσθη κατακέφαλα, καὶ ἐξέψυξεν ἐβδομηκονταπενταετῆς τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὸ 1185 ἔτος, ὅτε ἀνηγорεύθη εἰς τόπον αὐτοῦ Ἰσαὰκ ὁ δεύτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς Ἀγγελος.

Τοῦ Ἀγγέλου τούτου ἡ διαγωγὴ δὲν εἶχε τίποτε Ἀγγελικόν· ἔζησεν ὡς Σαρδανάπαλος, καὶ ἐκυβέρνησεν ὡς Δεσπότης δημοβόρος, ἢ μᾶλλον ὡς ἤθελε πράξεν ληστῆς σπουδάζων νὰ μὴν ἀφήσῃ τίποτ' εἰς τὸν ληστευόμενον, διὰ φόβον μὴ δὲν εὖρη καιρὸν νὰ τὸν ληστεύσῃ καὶ δεύτερον. Ἡὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν εὐνούχων καὶ λοιπῶν ὑπηρετῶν τῆς αὐλῆς εἰς εἴκοσι χιλιάδας ψωμοκελάρων, ἀσωτεύων εἰς αὐτοὺς ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος (1).

Παρὰ τὴν αὐλὴν εἶχαν οἱ ἀργοὶ καὶ ἄλλο καταφύγιον, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κόσμου, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Μοναχῶν. Ἡ πρώτη, παρὰ τὰς πλουσιοπροικισμένας ἀρχιερατείας ἐπολυπλασίασεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ μίμησιν τῆς κοσμικῆς αὐλῆς, τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια καὶ ἀξιώματα καὶ οἱ Πατριάρχαι ἤρχισαν νὰ μιμῶνται τῆς Παπικῆς αὐλῆς τὸν τύπον, καὶ νὰ συνερίζωνται, ὡς ἐκεῖνοι, μὲ τοὺς αὐτοκράτορας, ἐπιθυμοῦντες νὰ τοὺς ὑποτάξωσιν εἰς τὰ θελήματά των.

(1) Τέσσαρα ἑκατομμύρια Σηηρλίνων, λέγει ὁ Ἀγγλος Γιβδῶν (*Ibid.* tom. XII, p. 17), τὰ ὁποῖα συμποσοῦνται εἰς ἑκατὸν ἑκατομμύρια (100,000,000) φράγκων.

Ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ἡ διαγωγή τοῦ Πατριάρχου Μηχαήλ τοῦ Κηρουλαρίου. Μὲ πρόφασιν ὀρθοδοξίας ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν Ἀνατολήν Λατίνων, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζεν Ἀζυμίτας, κ' ἐκλείσε τὰς ἐκκλησίας των. Οὔτε τὰ ἄζυμα ὁμως, οὔτε αἱ λοιπαὶ καινотομίαι τοῦ Πάπα ἐθλίβαν τὴν ψυχὴν τοῦ Κηρουλαρίου· ἡ ἀληθινὴ του θλίψις ἦτον, ὅτι ἐκεῖνος ὠνόμαζετο Κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ἀπέλαυνεν ἐξουσίαν σύνθετον ἀπὸ Χριστοῦ καὶ κόσμου βασιλείαν, καὶ οὐδ' εἰς τοῦτο ἀρκαῦμενος, ὑπέταξεν εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς τότε βασιλεύοντας εἰς τὴν δύσιν ἀπαιδεύτους ἀπαιδεύτων λαῶν ἡγεμόνας (1), ἐνῶ ὁ Κηρουλάριος ἔπτερεῖτο τοιοῦτον ἀντίχριστον κράτος. Τοῦτο τὸν ἐθλίβε, καὶ τοῦτο προθυμούμενος νὰ καταρθώσῃ, ἐκίνησε τὴν κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Μηχαήλ τοῦ ἔκτου στάσιν, κ' ἔβαλεν εἰς τόπον αὐτοῦ στέφας δημοσίως εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας (ἔτ. 1050) τὸν Κομνηνὸν Ἰσαάκ τὸν πρῶτον, ἐλπίζων νὰ τὸν ἔχῃ πάντοτε χάριτος ὑποχρεῶν ὡς εὐεργέτης. Μὴν ἀρκούμενος νὰ ἐπονομασθῇ

(1) Ὁ Πάπας Λέων ὁ ἔννατος (1049-1054) ἐκραταίωσε τὴν κατὰ τῶν κοσμικῶν ἡγεμόνων ἐξουσίαν, συμβούλον ἔχων τὸν περιδόητον Ἰλδεβράνδον, ὅστις ἐμελλεν αὐτὸς μετ' ὀλίγους χρόνους (1073-1085) νὰ ψηφισθῇ Πάπας, ὑπὸ τὸνομα Γρηγορίου ἐδδόμου, καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν Παπικὴν καθέδραν εἰς τυράννου θρόνον, ἕως ν' ἀναγκάσῃ καὶ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς δύσεως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ρώμην ὡς κατὰδικος, νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὴν Ἀγιότητά του. Ἰδ. DAUNOU, Ess. histor. sur la puiss. tempor. des Papes, pag. 120-139.

Πατριάρχης Οικουμενικός (1), ἤγουν νὰ ὑποτάξῃ εἰς ἑαυτὸν τοὺς λοιποὺς τρεῖς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς, ἐτόλμησε νὰ στολισθῇ καὶ τὰ βασιλικά **παράσημα**, ὑποδενόμενος πορφυρᾷ καταμαργαριτωμένα τσαγγία (2), τὰ ὅποια μόνον τῶν Ῥωμαίων οἱ αὐτοκράτορες, κατὰ μίμησιν τῶν δεσποτῶν τῆς Περσίας, ἐστολίζοντο, ἀπαγορεύοντες αὐτὰ μὲ ποινὴν βαρυτάτην καὶ εἰς αὐτοὺς αὐτῶν τοὺς οἰκειοτάτους συγγενεῖς. Εἰς διαφορὰν τινα μετὰ τοῦ βασιλέως ἐτόλμησε νὰ ἐκφωνήσῃ, « Ἐγὼ σ' « ἔστεφα, ἐγὼ καὶ δύναιμαι νὰ σὲ καταλύσω (3). » Ἡ

(1) Κατὰ τὸν Ἀγγλον Γιββῶνα, ὁ Κηρουλάριος πρῶτος ἐστολίσθη τοῦ Οἰκουμενικοῦ τὸν τίτλον· ἄλλοι πιθανώτερον ιστόρησαν, ὅτι πρῶτος Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἐπωνομάσθη (περίπου τὸ 680 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ) Πατριάρχης οἰκουμενικός. Ἀλλόκοτος ἐπιθετικὴν συναπάντησις, Νηστευτὴς Οἰκουμενικός! Ὅπως ἂν ᾔνοι, ἂν ὁ Κηρουλάριος δὲν ἐχρημάτισ' εὐρίτης, ἐφάκ' ὅμως πλέον ἐραστής τοῦ τίτλου παρὰ τὸν Νηστευτὴν.

(2) Μετὰ 270 σχεδὸν ἔτη (ἤγουν 100 πρὸ τῆς ἀλώσεως), βασιλεύοντος τοῦ Παλαιολόγου Ἀνδρονίκου τρίτου, ἀνενίωσε τὴν γελοῖαν ταύτην κωμωδίαν, καὶ τὴν ἐπαῖξε ζωηρότερα ἄλλος Πατριάρχης, Ἰωάννης ὁ Ἀπρηγὸς, ὑποδασιὺς καὶ αὐτὸς τὰ βασιλικά πορφυρᾷ τσαγγία. **Id. GIBBON, tom. XII, pag. 250.**

(3) Ἰσαὰκ ὁ πρῶτος οὗτος (ὁλότελα διάφορος ἀπὸ Ἰσαὰκ τὸν δευτέρου) ἐχρημάτισεν ἕνας ἀπὸ τοὺς χρηστοὺς αὐτοκράτορας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅσον εἶναι δυνατὴ ἡ χρηστότης εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, εὗρηκε τὸν δημόσιον θησαυρὸν ἐξητλημένον ἀπὸ τὰς ἀλόγους δαπάνας τῶν μεγάλων, καὶ ἀπὸ τὰς εἰς τοὺς Μοναχοὺς δωρεάς. Διὰ τὴν πενίαν τὴν κοινὴν ἀπορίαν, ἐπὶ βίβλιν παράδειγμα οἰκονομίας ἐκυτὸν, περικόψας πολλὰς δαπάνας τῆς αὐλῆς, καὶ εὐτυχῶς νὰ κινήσῃ εἰς μίμησιν πολλοὺς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ αὐλικῶν.

αυθάδειά του, τέλος, ἔφθασεν εἰς τόσον, ὥστε φοδηθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἠναγκάσθη νὰ ἐξώσῃ ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον καὶ νὰ ἐξορίσῃ τὸν Κηρουλάριον.

Εἰς τὴν τόσῃ ὁμῶς τῶν ἱερωμένων αυθάδειαν συνήργησαν αὐτοὶ τῆς Ἀνατολῆς οἱ αὐτοκράτορες, καὶ τῆς Δύσεως οἱ λοιποὶ ἡγεμόνες. Θέλοντες νὰ κυβερνώσιν ὡς δεσπότες, κατεπλούτισαν μὲ ἀργύρια, καὶ κατεστόλισαν μὲ τίτλους καὶ προνόμια τοὺς ἱερωμένους, ὡς μόνους ἱκανοὺς νὰ διδάσκωσι τὸν ἀπαίδευτον λαὸν τὴν εἰς τοὺς δεσπώσας τυφλὴν ὑποταγὴν. Καὶ οἱ ἱερωμένοι ἐφάνησαν τόσον προθυμότεροι εἰς ταύτην τὴν διδασχὴν, ὅσον ἐξ αὐτῆς ἔμελλαν ν' αὐξήσωσι καὶ αὐτοὶ τὰς ἀπολαύσεις των.

Διὰ νὰ τὴν κάμωσι δραστικωτέραν, ἔμβαταν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔθος παράλογον, ἔθος Ἰουδαϊκόν, τὴν δι' ἐλαίου χρίσιν καὶ στέψιν τῶν αὐτοκρατόρων. Τοιαύτης χρίσεως ἀκόλουθον ἦτον, ὅτι οἱ ὑπήκοοι ἐχρεώσθουν νὰ ὑποφέρωσι, ζωῆς, τιμῆς καὶ κτήσεως ἀφαίρεσιν χωρὶς γογγυσμὸν, ἐπειδὴ ὁ φονεύων, ἀτιμάζων ἢ ληστεύων αὐτοὺς δεσπότης, ἀλειμμένος μὲ ἔλαιον εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν, παρόντος καὶ ἀνευφημοῦντος πολλοῦ ἡλιθίου ὄχλου, ἐγίνετο χριστὸς Θεοῦ, ὅχι ὀλιγώτερον σεβάσμιος

Οἱ Μοναχοὶ μόνοι καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ δὲν ὑπέφεραν τὴν ἐλάττωσιν τῶν προσόδων, καὶ ἔχοντες συνήγορον καὶ προστάτην τῆς πλεονεξίας των τὸν Πατριάρχην Κηρουλάριον, ὀλίγον ἔλειψαν νὰ διεγείρωσι τὸν λαὸν κατὰ τοῦ οἰκονόμου τῶν ἰδρώτων τοῦ λαοῦ Ἰσαάκ. Ἰδε εἰς τὴν Καθολικὴν Βιογραφίαν, τοὺς βίους τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Κηρουλαρίου.

καὶ σεβαστὸς παρ' αὐτὸν τὸν ἀληθινὸν Χριστὸν Ἰησοῦν (1).

Ἡ κρίσις τῶν βασιλείων, δὲν ἐξεύρω ἂν εἰσῆχθη ἀπὸ πρῶτον τὸν Κηρουλάριον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν· δὲν ἐπέρασαν ὅμως πολλοὶ χρόνοι ἕως τοῦ οἱ μετ' αὐτὸν Πατριάρχαι ἔχριαν τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου, κατὰ μίμησιν τῶν Πάπων, καὶ τῶν παπικῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπενόησαν νὰ κρίωσι τοὺς θυτικοὺς ἡγεμόνας.

Ὁ Ἄγγλος Γιββὼν, ἱστορῶν τὴν ἀπὸ τὸν Πάπαν Στέφανον τὸν τρίτον κρίσιν τοῦ βασιλείως τῆς Γαλλίας Πεπίνου (περὶ τὰ μέσα τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος), λέγει ῥητῶς, « Ἀπὸ τοὺς Λατίνους ἐδανείσθη ἡ Κωνσταντινούπολις τὴν κρίσιν τῶν αὐτοκρατόρων της, » εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας. Κωνσταντῖνος ὁ Μανασσῆς, λαλῶν περὶ τῆς κρίσεως τοῦ Μεγάλου Καρόλου, τὴν ὀνομάζει ἱεροπραξίαν ξένην, Ἰουδαϊκὴν, ἀκατανόητον (2). » Καὶ σημείωσε, ὅτι

(1) Ἀπόδειξιν τοῦ λεγομένου εὕρισκει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ ἐξῆς τοῦ Προδρόμου ποιήματα· ὅστις ἄλλην διαφορὰν δὲν εὑρηκε (Ποιημ. β. 373-375) μετὰ τοῦ Ἐμμανουὴλ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ παρὰ τὸν τεσσαρακονταπέντε ἀριθμὸν.

(2) « L'onction royale de Constantinople fut empruntée » des Latins à la dernière époque de l'empire. Constantin Manassès parle de celle de Charlemagne comme d'une « cérémonie étrangère, juive et incompréhensible. » GIBBON, *Histoir. de la décad. et de la chut. de l'empir. Rom.*, tom. IX, pag. 335, not. i.

ὁ φερόμενος ἀπὸ τὸν Γιββῶνα εἰς μαρτυρίαν Μανασσῆς οὗτος ἔφθασε καὶ τὸν Κομνηνὸν Μάινουήλ καὶ τὸν ποιητὴν μας Πρόδρομον.

Ὅπως ἂν ἦναι, οἱ στεφανώμενοι καὶ χρισμένοι οὗτοι μετὰ τοῦ Ἰουδαϊκὸν χρίσμα αὐτοκράτορες ἐκέρδαιναν τοῦτο, νὰ ἐπονομάζωνται ΘΕΟΣΤΕΠΤΟΙ, ὡς καὶ οἱ σήμερον χριόμενοι Δυτικοὶ χριστιανοὶ ἡγεμόνες, καὶ παρὰ τοῦτο ἔτι καὶ ΘΕΙΟΙ, καὶ ΑΓΙΟΙ (1)· κέρδος ὃχι μικρὸν, τὸ ὁποῖον οἱ δεσπότες ἐξεύρουν νὰ πολυπλασιάζωσιν εἰς ἀπολύτου ἐξουσίας θησαυρόν.

Ἀναγκαῖον ἔκρινα νὰ ἐκτανθῶ εἰς τὸ περὶ τῆς χρίσεως τῶν βασιλέων, ὃχι μόνον διὰ νὰ δείξω, ὅτι εἶναι εὖρημα τῆς Παπικῆς αὐλῆς (ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα περὶ τῶν ὁποίων μὲς ὀνειδίζει ἀδαισχύντως ἡ Ρώμη), καὶ ὃχι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἣ χρίσις τῶν βασιλέων ἀλλὰ πολὺ πλεον διὰ νὰ παρακαλέσω τοὺς ὁμογενεῖς μου εἰς τὴν χρεωστούμενην πρόσοχὴν μὴ μολύνωσι τὴν νέαν πολιτείαν μεῖ ἄλλας πολλὰς καταχρήσεις τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας.

Ἐκεῖνοι, καὶ βασιλεῖς καὶ πλούσιοι, παρὰ τὴν εἰς τὰς κατὰ πόλεις ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς δεισινδαίμονα καὶ ἄσωτον χορηγίαν, κατεπλούτιζαν ἀκόμη

(1) Ἡ ὙΜΕΤΕΡΑ ΘΕΙΟΤΗΣ, ἢ Ἡ ὙΜΕΤΕΡΑ ΑΓΙΟΤΗΣ, ἔλεγον οἱ ταλαίπωροι ὑπῆκοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς νεωανικὸς τυράννους. ἌΓΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ, καὶ ἌΓΙΟΝ ΔΕΣΠΟΤΗΝ, ὀνομάζει ὁ Πτωχοπρόδρομος (Ποιημ. Β. 440, καὶ 504) τὸν Μανουήλ.

καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Μοναχῶν, πολυπλασιάζοντες, μὲ
μεγάλῃν καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς γεωργίας ζημίαν,
τοὺς Μοναχοὺς καὶ τὰ Μοναστήρια. Εἰς τοῦτα, ὀνομά-
σαντες αὐτὰ μὲ πολλὰ παράξενον ὄνομα, Καταφύγια
τῶν σωζομένων, ὡς νὰ ἦτο τῶν χριστιανῶν ἡ σωτη-
ρία ἔξω τῶν Μοναστηρίων ἀδύνατος· εἰς τοῦτα, λέγω,
κατέφευγαν πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἄλλοι δι'
ἀργίαν, ἄλλοι διὰ δεισιδαιμονίαν, πολλοὶ διὰ κενοδο-
ξίαν, καὶ ὅχι ὀλίγοι, σπουδάζοντες νὰ σώσωσιν, ὡς ἀπὸ
πυρκαϊᾶν, μέρος τι τῆς θάπανωμένης ἀπὸ φόρους ἀν-
υποφόρους περιουσίας των, ἀφιερώνοντες καὶ ταύτην μὲ
τὸ σῶμά των εἰς τὰ Μοναστήρια, καὶ ἐξαπτοντες μ' αὐτὴν
ἐπιπλέον τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν Μονα-
χῶν. Ἐσυγκρότησαν λοιπὸν καὶ οὗτοι αὐτὴν, ὡς οἱ
Βασιλεῖς καὶ οἱ Πατριάρχαι, ἐσύνταξαν τυπικὰ, ἐδιώρισαν
ἀξιώματα μοναστικά· καὶ οἱ ἡγούμενοι, ἂν δὲν ἔφθασαν
εἰς ὅσῃν εἶχαν τότε ἐξουσίαν οἱ ἡγούμενοι τῶν μονα-
στηρίων τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας (1), ἂν δὲν ἐτόλμησαν
νὰ ὑποδεθῶσι πορφυρᾷ τσαγγίᾳ, ὡς ὁ Κηρουλάριος,
ἀπέλαυναν ὁμῶς ἱκανὴν ἀπόλυτον δεσποτείαν εἰς τοὺς
ὑπ' αὐτοὺς Μοναχοὺς, ὥστε καὶ νὰ ὀνομάζωνται αὐ-

(1) Εἰς τὴν Δύσει οἱ Λατίνοι ἡγούμενοι (Abbés), εἶχαν δεσπο-
τείαν ἀπόλυτον εἰς τοὺς Μοναχοὺς, ὥστε καὶ νὰ τοὺς κολάζωσι μὲ τὰς
τότε συνήθεις εἰς τὰ κοσμικὰ κριτήρια βαρβάρους ποινάς, φυλακὴν εἰς
σκετενὰ ὑπόγαια, ὀφθαλμῶν ἐκτύφλωσιν, ἀποκοπὴν γλώσσης, καὶ ἄλλα
τοιαῦτα ἀπάνθρωπα κολαστήρια. GIBBON, *ibid.*, tom. VI, pag.
503. — DE POTTER, *l'Esprit de l'Eglis.* tom. V, pag. 311.

τοί τε καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς **ΜΕΓΑΛΟΙ** (1), καὶ τόσῃν ὑπό-
ληψιν ἀπὸ τὴν ἡλίθιον Θεοδράσειαν τῶν κοσμικῶν, ὥστε
να προσκυνῶνται ἀπ' αὐτοὺς ὡς ὀσιώτατοι, καὶ να σύ-
ρῃσι καθημέραν τὰς οἰκίας, τοὺς ἀγροὺς, τοὺς ἐλαιῶνας,
τοὺς ἀμπελῶνας, εἰς ἓνα λόγον, τὰ κτήματά των εἰς τὰς
Μονὰς, ὡς χρεωστούμενον μισθόν, ὅσων ἔκαμναν, ἢ
ἐπαγγέλλοντο ὅτι κάμνουν, νύκτα καὶ ἡμέραν προσ-
ευχῶν εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν.

Τόσος πλοῦτος, τόση ἐξουσία ἀκόλουθον ἦτο να
γεννήσῃ τὴν φιληδονίαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Μοναχῶν,
καὶ ἀκολούθως τὴν ὑπόκρισιν, διὰ τὸν φόβον μὴ μά-
θωσιν οἱ κοσμικοὶ ποῦ καὶ πῶς ἐξωθεύοντο αἱ εἰς τὰ
μοναστήρια ἀνόητοι ἐλεημοσύναι καὶ δωρεαὶ των.

Καὶ ἂν τὸ δίκαιον ἀπαιτῇ, να ὁμολογήσωμεν τὸ καὶ
ἀπὸ τοὺς ἑτεροδόξους (2) ὡμολογημένον, ὅτι καὶ Μοναχοὶ
καὶ ἱερωμένοι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, παραβαλλό-
μενοι μὲ τοὺς τότε καὶ τοὺς μετέπειτα Πάπας, Ἀρχιε-
ρεῖς, ἱερεῖς καὶ Μοναχοὺς τῆς Δυτικῆς, πρέπει να
λογίζωνται ἅγιοι, δὲν ἔλειψαν ὁμῶς να σκανδαλίσωσιν
ἄρκετὰ τοὺς κοσμικοὺς μὲ τὴν ἄσωτον αὐτῶν διαγω-
γὴν, καὶ να ταχύνωσι πληθυνόμενοι μὲ τὴν αὐξηθεῖσαν
ἀπ' αὐτοὺς κοινὴν δεισδαιμονίαν, τὴν κατάλυσιν τῆς
Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

(1) Εἰς τῶν ἀνδρῶν τὰ μοναστήρια ὁ Ἡγούμενος, **ΜΕΓΑΣ**, καὶ εἰς τὰ
γυναικεῖα χυρὰ Ἡγουμένησσα, **ΜΕΓΑΛΗ** (ἴδε Δουκάγγ. σελ. 895-896.)

(2) Ἰδε κατωτέρ. σελ. μς'.

Τὸ κακὸν εἶχεν ἀρχίσειν πρὸ πολλοῦ (1), καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῶν Κομνηνῶν ἐφθασεν εἰς τόσῃ ἀκμῇ, ὥστε νὰ κατασταθῇ ἀνίατον. Τῆς περὶ τὰ μέσα τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος συγκροτηθείσης εἰς τὴν Χαλκηδὸνα τετάρτης οἰκουμένης συνόδου οἱ κανόνες ἀποδείχνουν τὴν διαστροφὴν τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν Μοναχῶν, τὴν ὁποίαν ματαίως ἐσπούδασε νὰ διορθώσῃ ἡ σύνοδος. Σιμωνίαι, μεταβάσεις ἀπὸ θρόνον εἰς θρόνον, χειροτονίαι χωρὶς χρείαν χειροτονουμένων, σφετερισμοὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ διοικήσεις κοσμικῶν κτημάτων, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀξιωμάτων ἐπιθυμίαι, συνωμοσίαι, φατρίαι, ταραχοποιΐαι μοναχῶν (2) καὶ κληρικῶν, ἀρπαγαὶ γυναικῶν τοιαῦται ἀταξίαι ἀπαγορεύονται ἀπὸ τὴν σύνοδον (3). Εἰς τοὺς κατωτέρω χρόνους ἐπομπεύθησαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μὲ μέγα σκάνδαλον τῶν θεατῶν, δύο ἀρχιε-

(1) Ἴδου τί λέγει ὁ Ζώσιμος περὶ τῶν Μοναχῶν τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης ἑκατονταετηρίδος· « Συστήματα δὲ πολυάνθρωπα κατὰ πό-
 » λεις καὶ κώμας πληροῦσιν ἀνθρώπων ἀγάμων, οὔτε πρὸς ἄλλην τινὰ
 » χρεῖαν ἀναγκαίαν τῇ πολιτείᾳ· πλὴν ὅτι προϊόντες ὁδῷ, μέχρι τοῦ
 » νῦν ἐξ ἐκείνου, τὸ πολὺ μέρος τῆς γῆς φειώσαντο, προφάσει τοῦ
 » μεταδίδουαι πάντων πτωχοῖς, πάντας (ὡς εἰπεῖν) πτωχοὺς κατα-
 » στήσαντες. (Ζωσιμ. Ἱστορ. V, 23).

(2) « Τῷ μοναχικῷ χειρημένοι προσχήματι τὰς τε ἐκκλησίας καὶ τὰ
 » πολιτικὰ διαταράσσουσι πράγματα κ. τ. λ. » Καν. γ' τῆς ἐν Χαλκηδ. συνόδ.

(3) Ἴδε ταῖς 29 κανόνας τῆς ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθείσης συνό-
 δου κατὰ τὸ 451 ἔτος.

ρεῖς (1). Τοῦτο δὲν ἀποδείχνει, ὅτι ἦσαν ὀληθῶς ἔνοχοι τοῦ βδελυροῦ ἐγκλήματος, διὰ τὸ ὅποιον ἐκολάζοντο· ἐκ τούτου ὁμῶς συμπεραίνεται, καὶ ἡ τότε περὶ τῶν ἱερωμένων ὑπόληψις, καὶ ἡ βάρβαρος σκληρότης τῶν κολαστῶν καὶ τῶν νόμων, οἱ ὅποιοι ἐθεάτριζαν, ὅσα ἦτο δυνατόν νὰ κολάσῃ χωρὶς τοιοῦτον θεατρισμόν.

Τοῦ κακοῦ ἡ αὔξησις, εἰς τῶν Κομνηνῶν καὶ τοὺς καθεξῆς χρόνους, παρὰ τὴν συνήθη εἰς ὅλα τὰ μὴ κατ-
αρχὰς ἐμποδιζόμενα κακὰ προχώρησιν, ἐπλεόνασεν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν πλειοτέραν μὲ τοὺς Δυτικούς ἐπι-
μιξίαν. Εἰς τούτους τοὺς χρόνους (ἀπὸ 1095 ἕως 1248) συνέβησαν πέντε ἢ ἐξ σταυροφορικοὶ πόλεμοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεμίσθη ὅλη ἡ Ἀνατολή, καὶ πολὺ μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ χριστιανούς βαρβάρους καὶ θεοβλα-
βεῖς τῆς Δύσεως, καὶ τὸ χειρότερον, ἀπὸ πολλοὺς ἱερωμέ-
νους ἀποστόλους τῆς Παπικῆς αὐλῆς. Εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἐσυμπεθερίασαν (2) καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Γραι-

(1) Ὁ Ρόδου Ἡσαίας καὶ ὁ Διοσπόλειος Ἀλέξανδρος. Ἰδ. GIBBON, *ibid.* tom. VIII, pag. 321.

(2) Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς συνεζεύχθη μὲ τὴν γυναικαδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Δύσεως Κορράδου, καὶ εἰς δευτερογαμίαν, μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ Πρίγκιπος τῆς Ἀντιοχείας· ἀρράβωνισε τὸν δυστυχῆ του υἱὸν Ἀλέξιον (ἀνωτέρ. σελ. 1) μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου (Philippe-Auguste), καὶ ἔδωκε τὴν ἰδίαν θυγατέρα γυναῖκα εἰς τὸν Μαρκίσιον τοῦ Μοντερράτου. Ἡ αὐλή του ἔτρεφε πλειοτέρους Λατίνους παρὰ Γραικούς· καὶ εἰς ἐκείνους ἐχάριζε τὰ πλεότερα καὶ ἐπικερδέστερα ἀξιώματα. Ἰδε GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 13-14.

χωρωμαίους αὐτοκράτορας μὲ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυτικώτερας Εὐρώπης, καὶ οἰκειώθησαν ὁλόκληρη καὶ μὲ τοὺς Πάπας (1), ποτὲ μὲν ὑποσχόμενοι, ποτὲ δὲ καὶ προθυμοῦμενοι τὴν ἑνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, διὰ τὰς κενὰς ἐλπίδας τῆς παρ' ἐκείνων συμμαχίας κατὰ τῶν Τούρκων.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ πρὶν ἀνάμνη κυριευθῇ (ἔτ. 1204) ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, ἔγερμίσθη ἀπὸ Βενε-

(1) Ὁ Μανουὴλ ἐκωινολόγει δι' ἐπιστολῶν καὶ μὲ τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον τὸν τρίτον, ὅστις ἐσπούδαζε νὰ τὸν διυγείρῃ κατὰ τοῦ δυτικοῦ αὐτοκράτορος Φριδερίκου, προβάλλων ἐντάμα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἑνωσιν· ὁ Μανουὴλ, γνωρίζων ἐξ ἱστορίας καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ Παπῶν τὴν μανιώδη σπουδὴν νὰ ὑποτάξωσιν εἰς τὰ θελήματά των τοὺς κοσμικοὺς ἡγεμόνας, κατὰ μὲν τοῦ Φριδερίκου δὲν ἐκινήθη, ἐσυγκατένευσεν ὅμως εἰς τῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἑνωσιν, πλὴν μὲ συνθήκην νὰ μεταχομισθῇ ἡ παπικὴ καθέδρα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· θέλων, ὡς φαίνεται, νὰ ἔχῃ τὸν Πάπαν (ὡς εἶχεν ἔως τότε τὸν Πατριάρχην) εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ ὅχι νὰ κινδυνεύῃ καθῶραν νὰ πολεμῇται μακρόθεν ἀπ' αὐτόν. Ἀλλ' ὁ παυεὺργος Ἀλέξανδρος ἀπέβαλε τὴν συνθήκην, προβλέπων ὅτι δὲν ἐδύκατο νὰ πράσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅσα ἐτόλμα εἰς τὴν Ρώμην, οὐδ' ὅτι μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ τολμήσῃ εἰς τὴν Βενετίαν (ἔτ. 1177) κατ' αὐτοῦ τοῦ Φριδερίκου, ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ προμυθήσῃ καταγῆς, καὶ νὰ τοῦ καταφιλή τοὺς πόδας, ζητῶν συγχώρησιν. Ἡ ἱστορία προσθέτει, ὅτι εἰς τὴν αἰσχρὰν ταύτην ὑπόκλησιν τοῦ Φριδερίκου, δὲν ἐντράπη ὁ Πάπας νὰ φανερῶσιν τὸν θρίαμβόν του μὲ τοῦ Δαυὶδ τοῦτα τὰ λόγια· « Ἐπί ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ κ. τ. λ. » (ἴδε GIBBON, *ibid.* tom. XII, σελ. 13-14. — DAUNOU, *Ess. histor. de la puiss. tempor. des Papes*, tom. I, pag. 177. — DE POTTER, *l'Espr. de l'églis.*, etc., tom. VI, pag. 132). Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος εἶναι ὅστις, συγχρόνως μὲ τὸν κατὰ τοῦ Φριδερίκου θρίαμβον, ἐχάρισε καὶ τὸ δακτυλίδιον του εἰς τοὺς Ἑνετοὺς, διὰ νὰ νυμφεύωνται μ' αὐτὸ κατ' ἔτος τὴν θάλασσαν.

τικούς καὶ Γενουηνσίους ἐμπόρους, τόσον πολλοὺς (1), τόσον κραταίους διὰ τὰ πλάυτη των, ὥστε λησμανήσαντες ὅτι ἦσαν μέτοικοι, οὐδὲ ὡς ἰσοπολίτας ἐμεταχειρίζοντο πολλοὺς ἐκ τῶν κατοίκων, καταφρονούντες καὶ αὐτοὺς τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ στασιάζοντες πολλάκις κατ' αὐτῶν. Πρῶσθες, ὅτι καὶ συνοδευόμενοι μὲ πολλοὺς ἱερεῖς καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐκκλησιαζόμενοι κατιδίαν, ἐσπούδαζαν, κατὰ τὴν μανιώδη των συνήθειαν, νὰ κάμνωσι τοὺς Γραικοὺς προσηλύτους τῆς παπικῆς κυριαρχίας.

Ἡ τόση ἐπιμιξία ἔπρεπε φυσικῶς ν' αὐξήσῃ τὴν φθορὰν τῶν Γραικορωμαίων, εἰσάγουσα ξένα καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς θρησκείας ἔθνη καὶ νόμιμα πολλὰ τῶν δυτικῶν χριστιανῶν.

Ἀπὸ τούτους ἔλαβαν τὸν κατὰ διαδοχὴν σφετερισμὸν πολιτικῶν ἀξιωματῶν καὶ τίτλων, τοὺς ὁποίους οἱ Φράγκοι, ὡς τῆς Γαλλίας δορικτήτορες, εἶχαν εἰσάξειν εἰς αὐτὴν, καθὼς ἄλλα ἔθνη ὅχι ὀλιγώτερον τῶν Φράγκων ληστρικὰ καὶ βάρβαρα εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἀπὸ τούτους εἰσεχώρησε καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους τῶν Γραικορωμαίων, ἡ βαρβάρως ὀνομασθεῖσα θεία κρίσις, ἥγουσι ἢ διὰ πυρός, ὕδατος, ἢ καὶ μονομαχίας ἀπόδειξις τῆς ἐνοχότητος ἢ τῆς ἀθωότητος τῶν κρινομένων (2).

Ἰδामεν καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν κρίσιν τῶν βασιλέων, ὅτι

(1) GIBBON, *ibid.*, tom. XII, pag. 67.

(2) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 177-180.

μᾶς ἦλθε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τούτων. Μετὰ τὴν ἀπὸ τούτων ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ἔτ. 1204), ἡ μικρὸν πρὸ αὐτῆς, πιθανὸν ὅτι εἰσεχώρησαν καὶ ἄλλα πολλὰ ἀτοπήματα, τὰ ὅποια δὲν ἐντρέπονται νὰ κηρύσσῃ σήμερον ὡς λαοπλανεὰ τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐφευρέματα. Ὁ συνοδεύων τὴν τετάρτην σταυροφορίαν πρέσβυς τοῦ Πάπα, Πελάγος, παρὰ τὴν ἀποκρίσιν ἐζητεῖ ὁμολογίαν τῶν παπικῶν τῆς θρησκείας τοῦ δογμάτων καὶ τὴν εἰς τὸν Πάπαν εὐφλὴν ὑπόταξιν, ἠνάγκαζε τοὺς Ἀνατολικοὺς νὰ πληρόνῃσι καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν δεκάτην εἰς τοὺς ἱερεῖς (I).

Οἱ τότε Γραικοὶ, ἂν πολὺ μακρυσμένοι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν, ἦσαν ὁμῶς καὶ ἐκρένοντο θαυμάως σοφώτατοι, παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς Σταυροφόρους. Ἄν δὲν ἔγραφαν ὡς οἱ παλαιοὶ, οὐδ' εἶχαν πλεοντεχνίτας ὁμοίους τῶν τεσσάρων, ἐσέδαντο καὶ τὰ μείναντα ὀλίγα λείψανα τῆς ἀρχαίας ἐπιστήμης καὶ τέχνης, καὶ οὐδ' αὐτῶν ἡ δευτερεύουσα ἐξισώθη ποτὲ μὲν τὴν δευτερεύουσαν τῶν Ἀστικῶν.

Ἄν εἶναι τοῦ παρόντος καὶ νὰ εἰσέλθῃ κατὰ κράτος ὁληκτὴν διαγωγὴν τῶν Σταυροφόρων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι, κατακυριεύσαντες ἀδίκως τὴν Ἑλλάδα, ἐμετακόμιζαν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ τὰς βιβλιοθήκας, καὶ τοὺς ἀνδριάντας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπ' οὗτο δὲν ἦτο μετακομιστὸν, ἐχωρίζοντο μὲ

(1) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 121.

πόθον, ὡς χωρίζονται οἱ φίλοι ἀπὸ φίλους. Οἱ Σταυροφόροι, ἐξεναντίας, ἐκυρπόλησαν πολλὰς βιβλιοθήκας, καὶ κατεστύντριψαν πολλὰ τῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλας πόλεις σωζομένων ἀκόμη πολυτίμων ἀγαλμάτων ἤρπασαν δὲ ληστερικῶς τὰ κινητὰ κτήματα καὶ χρήματα τῶν ταλαιπώρων Γραικῶν, μετακομίσαντες μ' αὐτὰ (οἱ ἐξελέωσιν, ὡς φαίνεται, τοῦ Θεοῦ) καὶ πληθὸς ἁγίων λειψάνων, ὅχι μόνον ἀληθινῶν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐπώλησαν εἰς αὐτοὺς πολλαὶ πανοῦργοι ὡς ἀληθινὰ (1). Τοῦτο ἔμελλε ν' αὐξήσῃ ἐπιπλέον τὴν Θεοδράσειαν τῶν Δυτικῶν, νὰ πληθύνῃ τὰ μοναχικά τῶν τάγματα, νὰ γεννήσῃ τὴν καπηλείαν τῶν παπικῶν συγχωρήσεων (indulgences), τὸ κατὰ τῶν ἑτεροδόξων ἄσπονδον μῖσος, καὶ τέλος τὸ φονικώτατον καὶ μιαρὸν τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήριον (2).

Ἀλλὰ δὲν ἐβλάψεν οὐδ' ἡμᾶς ὀλίγον. Ἡ προξενηθεῖσα τῶσδε φθορὰ παλαιῶν ὑπομνημάτων ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους, καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη (1204-1261) κατοχὴ τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας, αὐξάνουσα τὴν μὲ τοὺς Λατίνους ἐπιμειξίαν τῶν Γραικῶν, φυσικὰ ἔπρεπε ν' αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀμαθείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, καὶ τὴν ἀχάριστον αὐτῆς δεισιδαιμανίαν. Διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν ταύτην μάλιστα μᾶς ὀνειδίζουν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀποδίδουν τὸ πῆγμα τοῦ κοινοῦ λαοῦ νὰ μὴν ἐνωθῇ

(1) ἴδ. Συμβ. τριῶν ἐπισκόπ. σημ. 38.

(2) GIBBON, *ibid.* tom. XII, pag. 76-91, καὶ 150.

μὲ τοὺς Παπικτάς, καὶ τὴν σταθερὰν αὐτοῦ ἀντίστασιν εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸν ἐνώσωσιν αὐτοκράτορας.

Εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν ὅμως ταύτην (ἂν ἐγέννησε ποτὲ τί καλὸν ἢ δεισιδαιμονία) χρεωστοῦμεν οἱ σημερινοὶ Γραικοὶ τὴν ὑπαρξίν μας. Χωρὶς τὸ εὐτυχέστατον τοῦτο πείσμα τῶν πρὸ ἡμῶν, καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἥθελ' αὐξήθην ἐπιπλέον, καὶ τὰ πολυπληθῆ τάγματα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν ἔμελλαν νὰ καταβρωμίσωσι τὸ ἔδαφος τῆς ταιλαιπύρου Ἑλλάδος, καὶ τὰ Νερωνικὰ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήρια νὰ φλογίζωσι τοὺς Ἕλληνας, ὡς κατέφλεξαν πολλὰς μυριάδας Δυτικῶν, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ ἐκκλησία νὰ ὑποταχθῇ ὡς εἰς κεφαλὴν τὸν Πάπαν, καθὼς ὑποτάσσονται ἀκόμη σήμερον πολλοὶ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης λαοὶ, ἄλλοι, διότι κρατοῦν ἀκόμη τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους εἰς τὰ πανταχόθεν περιλάμποντα φῶτα τῆς παιδείας, καὶ ἄλλοι, διότι ἔχοντες καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν ὅχι ὀλίγους ἀκόμη ἐκείνους τυφλοὺς, ἔκριναν φρονιμώτερον ν' ἀφήσωσι τὴν κατὰ τριψὴν τῆς Παπικῆς τυραννίας εἰς τὸ ῥινίον τῆς τυπογραφίας, παρὰ νὰ τὴν πελεκήσωσι μὲ βίαν.

Καὶ ἡ τυπογραφία δὲν θέλει προδώσειν τὰς ἐλπίδας τῶν. Ἡ ἀκαταμάχητος αὐτῆς ὀπλοθήκη

— Πολλὰν πολίων κατέλυσε κάρηνα,

Ἡ δ' ἔτι καὶ λύσει (1). —

(1) Ἰλιάδ. β', 117.

Ἄπ' ὅ,τι κατώρθωσεν ἕως τὴν σήμερον ἡ πολυτιμὸς αὕτη θώρεά τοῦ οὐρανοῦ, εὐκόλως συμπεραίνεται τί ἔχει ἀκόμῃ νὰ πράξῃ, τώρα μάλιστα, ὅτ' ἔλαβε καὶ σύμμαχον ἀπροσδόκητον τὴν λιθογραφίαν, ὡς νὰ ἦτο δι' αὐτὴν προφητευμένον· τὸ « Ἐὰν οὗτοι αἰωπήσωσιν, αἱ λίθοι κερράζονται » (1). Τὸ ἐκατάλαβαν καὶ αὐταὶ οἱ στηλιτευόμενοι ἀπὸ τὴν τυπογραφίαν Φαρισαῖοι, καὶ ἐξεκωφώθησαν ἀπὸ τὰς βροντώδεις αὐτῆς κραυγὰς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ συσταλθῶσι καὶ νὰ παύσωσι μαχόμενοι τὴν πᾶσιν δεῖαν τοῦ λαοῦ, ἐξανῆψαν κατ' αὐτῆς τὸν πόλεμον, καὶ βόσκονται μὲ μωραὶς ἐλπίδας νὰ τὴν πνίξωσι τώρα, ἀποῦ ματαίως ἕως τώρα ἰδρῶσαν νὰ τῆς ἐμποδίσωσι τὴν πρόοδον.

Οὐδ' εὐρέθη εἰς τὴν παπικὴν αὐλὴν, καὶ τῶν Καρδηνάλων τὸ σοφὸν συνέδριον, κανέναν Ταμαλιήλ, νὰ φρενώσῃ τοὺς λακτίζοντας πρὸς κέντρα, λέγων πρὸς αὐτούς· » Ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή αὕτη, ἡ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθῇσεται. Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ Θεομάχοι εὐρεθῇτε (2). Ἀς παύσωμεν νὰ πολεμῶμεν τὴν ἐξάπλωσιν τῶν φῶτων, ἅς ἀφύσσωμεν τοὺς φίλους τῆς σοφίας ἡσυχούς, Ἐάσωμεν αὐ-

(1) Λουκ. ιθ', 40.

(2) Πράξ. Ἀποστόλ. ε', 38-39.

» τοὺς μήποτε καὶ Θεομάχοι εὐρεθῶμεν.
 » Ἡ ἐλπίζομεν κατὰ τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκατοντα-
 » ετηρίδα, ἀσθενεῖς καὶ πολεμούμενοι ἀπὸ τὴν κοινὴν
 » ὑπόληψιν, νὰ κατορθώσωμεν ὅ,τι δὲν ἐδυνήθημεν
 » τὴν δεκάτην πέμπτην, ὅποτε καὶ ὁ λαὸς μᾶς ἔτρεμεν
 » ἀκόμη, καὶ ἐξουσίαν ἀπόλυτον εἶχαμεν, καὶ κοσμι-
 » κῶν ἀπολύτων πολλῶν ἡγεμόνων μωρῶν συμμαχία
 » δὲν μας ἔλειπε; Ἀντὶ νὰ μᾶς σωφρονίσῃ τὸ παρά-
 » δεγμα τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἥτις, μὴν ὑπο-
 » φέρουσα τὴν παπικὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν,
 » ἐχωρίσθη ὁλότελα ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας, ἀντὶ,
 » λέγω, νὰ μᾶς σωφρονίσῃ ἢ κατὰ τὴν δεκάτην ἑκα-
 » τονταετηρίδα συμβᾶσα τῶν Ἀνατολικῶν ἀπόσπασις,
 » ἐπλεονάσαμεν καὶ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν φιλοχρη-
 » ματίαν τόσον ἀναίσχυντα, ὥστε ν' ἀναγκάσωμεν,
 » κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην, ἔθνη ὁλόκληρα νὰ μᾶς
 » ἀφήσωσιν, ἐναγκαλιζόμενοι τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ
 » Καλβίνου τὰ δόγματα. Ὅποτε τῆς νεογεννήτου καὶ
 » ἔτι τρυφερᾶς τότε παιδείας τὰ ψελλίσματα θὲν ἰσχύ-
 » σαμεν νὰ κατασργάσωμεν, εἶναι μωρία ἢ ἐλπίς
 » ν' ἀποστομίσωμεν σήμερον τὰς ἀνδρικὰς της κραυ-
 » γὰς. »

» Μέγα καὶ σοφὸν στρατήγημα ἐφαντάσθημεν, τὴν
 » ἀνάστασιν τοῦ πρὸ πολλοῦ νεκρωμένου σατανικοῦ
 » τῶν Ἰησουϊτῶν τάγματος (1), καὶ δὲν αἰσθάνθη κα-

(1) Ὁ τελευταῖος κατὰ τὸ 1823 ἔτος Πάπας, Πίος ἑβδόμος, ἐθαυματουργῆσαι (κατὰ τὸ 1814 ἔτος) τὴν ἀνάστασιν τῶν Ἰησουϊ-

» νεῖς ἐξ ἡμῶν , ὅτι τοῦ νεκροῦ τούτου μάλιστα ἔδυσ-
 » ωδία ἀπομακρύνει καθημέραν ἀπὸ τὴν παπικὴν
 » αὐλὴν ὅσους ἐκράτει προσκολλημένους ἔτι εἰς αὐτὴν
 » ἡ δεισδαιμονία. Τὴν Ἰσπανίαν μόνην ἐδυνήθησαν νὰ
 » βρωμίσωσιν οἱ Ἰησουῖται· ἀλλὰ τὴν κατεβρώμισαν
 » τόσον σφοδρὰ , ὥστε ἡ κατέχουσα τοὺς ταλαιπώρους
 » Ἰσπανοὺς ἀναρχία ἔκαμε τὰ λοιπὰ ἔθνη νὰ φοβῶνται
 » τοῖς Ἰησουίτας πλέον παρὰ τοὺς ποτὲ περιβοήτους
 » φονικοὺς Ἰακωβίνους (1). Ἄλλο δὲν ἀκούεται σήμε-

τῶν , καὶ τοὺς ἀνίστησεν , ὡς λέγει (τοῦτο εἶναι τὸ περίεργον) , παρα-
 κινούμενος ἀπὸ τὸν Φερδινάνδον βασιλεῖα τῆς Νεαπόλεως , καὶ ἀπὸ τὸν
 Αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας Παῦλον. Ὑπομονὴ διὰ τὸν Φερδινάνδον ,
 ὅστις ἦτο πρόβατον τῆς ἐκκλησίας του , καὶ ἐσέβετο τὸν Πάπαν προ-
 βατικῶς. Ἀλλὰ τὸν σχισματικὸν Παῦλον ! Καὶ πότε ἄλλοτε ἐπέισθη ὁ
 Πάπας εἰς τῶν Ἀνατολικῶν τὰς συμβουλὰς ; Ὁ Πίος οὗτος , πρὶν ἀναβῆ
 εἰς τὸν Παπικὸν θρόνον , ἔτι Καρδινάλιος καὶ ἐπίσκοπος τῆς Ἰμόλας
 χρηματίζων , ἐκήρυττε μὲ ζῆλον εὐαγγελικὸν εἰς τὸ ποιμνιὸν του τὴν
 δημοκρατικὴν ἰσονομίαν. Ἐνας ἀπὸ τοὺς κρατηγοὺς τῆς τότε Γαλλικῆς
 Πενταρχίας (le Directoire) θαυμάσας τὸν ζῆλον τοῦ ἐπισκόπου , τοῦ
 ἐκτύπησε τὸν ὦμον λέγων· « Εὖγε ! Καρδινάλιε μου , εἶσαι.... καλὸς
 » δημοκρατικὸς ! μὴ παύσης νὰ διδάσκης , καὶ θέλωμεν σὲ ψηφίσειν
 » Πάπαν. » Allons, mon cardinal, vous êtes S... un bon
 républicain ; continuez , et nous vous ferons pape (ἴδε MONT-
 GAILLARD, *Histoir. de Franc.*, tom. V, pag. 86-87, et tom.
 VIII, pag. 61).

(1) Πλέον ἐπικινδύνους παρὰ τοὺς Ἰακωβίνους , bien plus dan-
 gereux que les Jacobins, τοὺς κρίνει , ὅχι Γραικὸς , ὅχι Λουθη-
 ρανὸς ἢ Καλδινιστὴς , ἀλλὰ τῆς ὀνομαζομένης Καθολικῆς ἐκκλησίας
 Ἀββὰς , καὶ προσδίδει , ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἰησουϊτικῆς ταύτης φατρίας
 εἶναι νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν παιδείαν τοῦ ἔθνους , διὰ νὰ καταδυθῇ
 τὴν ἐπὶ ἐρχομένην γενεάν εἰς τὴν ἀγνοίαν τῶν πολιτικῶν αὐτῆς δικαιῶν ,

» ρον ἀπο τοὺς ἐχθροὺς μας πολίτας, παρὰ τὸ Προ-
 » σέχετε ἐαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαί-
 » ων (1). Ἄλλο δὲν παραγγέλλουν ἓνας τὸν ἄλλον,
 » παρὰ τὸ Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην (2).
 » Ἐν βλέπετε πῶς κρίνει τοὺς Ἰησουίτας ἡ Γαλλία;
 » Ἡ ἀνάστασις τῶν Ἰησουϊτῶν ἀνέστησε τὸν παλαιω-
 » θέντα καὶ σχεδὸν λησμονηθέντα Ταρτούφον τοῦ Μο-
 » λιέρου· καὶ εἰς ὅλα τῆς Γαλλίας τὰ θεάτρα κἀνὲν
 » ἄλλο δρᾶμα δὲν διεγείρει τόσους κρότους τῶν θεα-
 » τῶν, ὅσους ὁ θεατρίζων τὴν ὑπόκρισιν τῶν Ἰησουϊτῶν
 » Ταρτούφος. Ἀφοῦ ἡ παρουσία τῶν Ταρτουφικῶν
 » τούτων πατέρων ἐτόλμησε νὰ πατήσῃ τῆς Γαλλίας
 » τὸ ἔδαφος, αἱ Γαλλικαὶ τυπογραφίαι δὲν παύουν νὰ
 » πολυπλασιάζωσι τὰς ἐκδόσεις τῶν φιλοσοφικῶν συγ-
 » γραμμάτων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἐκατονταετηρίδος·
 » καὶ τὰ ἀναγινωσκόμενα πρότερον ἀπὸ μικρὸν μέρος
 » τοῦ ἔθνους ἔγιναν σήμερον γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν
 » χυδαῖον ὄχλον.
 » Οὐδ' ἔμειναν ἕως ἐδῶ. Ἐπολυπλασίασαν ἀκόμη
 » καὶ τὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων εὐκόλα

εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ εἰς τὴν δουλείαν : Faction qui veut se rendre maîtresse de l'instruction publique, afin de plonger la génération qui arrive dans l'ignorance de ses droits constitutionnels, dans la superstition et la servitude. MONTGAILLARD, *Histoire de Franc., etc.*, tom. V, pag. 192 et 246.

(1) Ματθ. ις', 6.

(2) Α. Κορινθ. β', 7.

» πᾶς ἕνας, παραβάλλων τὴν σημερινὴν τοῦ ἔθνους
 » εὐδαίμονα κατάστασιν μὲ τὴν πρὸ ὀλίγων ἑκατον-
 » ταετηρίδων σιδηρᾶν τῶν ἀπολύτων καὶ κοσμικῶν καὶ
 » ἱερατικῶν ἡγεμόνων κυβέρνησιν, δύναται νὰ κατα-
 » λάβῃ, πόσον ἐκέρδησε, καὶ πόσον κινδυνεύει νὰ
 » ζημιωθῇ, ἂν δὲν κλείσῃ τὴν ὁκοήν του εἰς τὰς σατα-
 » νικὰς διδασκαλίας τῶν Ἰησουϊτῶν, ἂν δὲν ἀπομα-
 » κρύνῃ καθέν' ἀπὸ τοὺς ὑποκριτὰς τούτους πατέρας
 » ἀφ' ἑαυτοῦ, μὲ τὸ Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ,
 » σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
 » Θεοῦ (1).

» Τῆς τυπογραφίας ὁ πόλεμος, ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τῶν
 » Παπῶν ὅλων τὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν, καὶ
 » τινῶν ἔτι τὸν σαρδαναπαλικὸν βίον, ἐθεάτρισεν
 » ἀκόμη καὶ πολλῶν μοναστικῶν ταγμάτων τὰς ἐν τῇ
 » σκοτίᾳ, ὅχι μόνον πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων,
 » ἀλλὰ καὶ τὰς χθὲς καὶ πρώην τολμηθείσας ἀνομίας.
 » Ἡ δὲ ἐγνωρίσετε ἀκόμη τὸν ἐκδοθέντα τοῦ ματαίως
 » κοπιάσαντος νὰ τὰς διορθώσῃ ἐπισκόπου τῆς Πιστοίας,
 » Σκιπιάωνος, βίον (2); Ἡ δὲ ἐξεύρετε, ὅτι ἐτόλμησαν

(1) Mat. 9. 15, 23.

(2) Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται, *Vie de Scipion de Ricci, évêque de Pistoie et Prato, etc.*, τυπωμένον εἰς τὰς Βρυξέλλας, κατὰ τὸ 1825, ἔτος, εἰς τόμους τρεῖς. Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος τῆς Πιστοίας Σκιπίων, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν τότε κυβερνῶντα τὴν Τοσκάναν φιλόσοφον ἡγεμόνα, τὸν Λεοπόλδον, δὲν ἴσχυσεν ὅμως νὰ διορθώσῃ τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν τὰς ἀταξίας, οὐδὲ νὰ καθαρίσῃ τὰ μεταβληθέντα εἰς

» νὰ παραβάλλωσι τῶν Μακαριωτάτων Παπῶν τὰς
 » πλεονεξίας μὲ τὰς πειρατείας τῶν Ἀλγερίνων (1) ;
 » Τοιαύτην καὶ τοιαύτην καταφρόνησιν ἐπροξένησεν
 » εἰς ὅλους ἡμᾶς ἡ μωρὰ τῶν Ἰησουϊτῶν ἀνάστασις ,
 » ἐρεθίζουσα τὴν τυπογραφίαν , ὥστε , ἐὰν δὲν ταχύνω-
 » μεν νὰ τοὺς θάψωμεν πάλιν ὅθεν τοὺς ἀνεστήσαμεν ,
 » κινδυνεύομεν νὰ μὴ ποιμαίνωμεν πλεόν ἄλλα πρόβατα
 » παρὰ τὸν ἀχρεῖον ὄχλον τῆς Ῥώμης , καὶ τοὺς Λαζα-
 » ρόνους τῆς Νεαπόλεως , καὶ νὰ στερηθῶμεν ἀκολούθως
 » καὶ αὐτὴν τὴν κοσμικὴν ἡγεμονίαν .

» Ναί ! καὶ αὐτὴν τὴν κοσμικὴν ἡγεμονίαν . Τοῦτο
 » μᾶς προφητεύει , τοῦτο μᾶς φωνάζει τῶν Γραικῶν ἡ
 » ἐπανάστασις . Ἡ διπλωματία τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐμπόδισε
 » μέχρι τῆς σήμερον τὴν κατάλυσιν τῆς Τουρκικῆς
 » τυραννίας . Μόλις ἠκούσθη τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀπόστασις ,
 » καὶ οἱ φωτισμένοι τῆς Εὐρώπης λαοὶ ἔδειξαν τόσῃ συμ-

πορνοστάσια πολλά μοναστήρια , διότι εὗρισκε πάντοτε ἑναντίαν εἰς
 τὸν ζῆλόν του τὴν Παπικὴν αὐλὴν , ἕως οὗ ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ
 τὴν ἐπισκοπὴν του . Αἱ ἱεροούμεναι τῶν Μοναχῶν ἀταξίαι εἶναι τόσον
 φρικταί , ὥστε πολλὰς ἐξ αὐτῶν ὁ μεταφραστὴς Γάλλος , μὴ τολμήσας
 νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ κείμενον , τὰς ἀφῆκεν εἰς τὰς ἰταλιστὶ γραμμένας
 ὑποσημειώσεις .

(1) « Ἐξουσία , ἥτις δύο μόνους τρόπους ὑπάρξεως γνωρίζει , νὰ
 » διώκῃ ἢ νὰ διώκεται ὅταν δὲν ἐμπόρῃ νὰ φορολογῇ τοὺς βασιλεῖς ,
 » τοὺς ἐνοχλεῖ καὶ τοὺς βεστανίζει μὲ τὰς ἀποστολικὰς παραινέσεις , αἱ
 » ὅποιαι κατ' ἄλλο δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὰς Ἀλγερινὰς πειρατείας ,
 » πλὴν ὅτι τῶν λείπει ἡ ἀνδρία τῶν Ἀλγερίνων » (MONTGAILLARD ,
Histoir. de Franc. , etc. , tom. VIII , pag. 395).

» πάθειαν εἰς τὴν καταπονουμένην Ἑλλάδα, ὥστ' ἡνάγ-
 » κασαν τελευταῖον καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ἢ μᾶλλον τοὺς
 » φιλοτοῦρκους αὐτῶν μινίστρος, νὰ βουλευῶνται τῶρα
 » καὶ μὴ θέλοντες περὶ ἀπολυτρώσεως τῶν Ἑλλήνων.

» Παρόμοιον τι κινδυνεύει νὰ πάθῃ καὶ ἡ Παπικὴ μας
 » αὐλή. Ἐως τῶρα ἐσέβοντο τὴν κοσμικὴν αὐτῆς ἐξουσίαν
 » αἱ λοιποὶ ἡγεμόνες, διότι ἦτον ἐνωμένη μετὰ πλατείαν
 » θρησκευτικὴν δεσποτείαν. Ἄλλ' ἐὰν τολμήσωσι τινὲς
 » ἀκόμη ν' ἀποτινάξωσι τὸν θρησκευτικὸν ζυγὸν τῆς
 » Ῥώμης, ὥς τὸν ἀπετίναξαν οἱ Λουθηροκαλδῖνοι (καὶ
 » τοῦτο φοβερίζει τῶν Ἰησουϊτῶν ἡ ἀνόητος ἀνάστασις,
 » καὶ ὁ κατὰ τῆς παιδείας ἀνοήτως ἐξαναφθεῖς πόλε-
 » μος), τότε καὶ αἱ λοιποὶ ἡγεμόνες μέλλουν νὰ διαμερι-
 » σθῶσι τὰς ἐπαρχίας τοῦ Πάπα, καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσιν
 » ἀπλοῦν ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης, νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ
 » ἀγιάξῃ ὅσους ἔχει νὰ κρατήσῃ ἀκόμη προσκελλημέ-
 » νους εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας πλέον ἢ τύραννος τῶν
 » ἀνθρώπων συνήθεια, παρὰ ἡ πρὸς ἡμᾶς εὐλάβεια. »

Δὲν εὐρέθη κανεῖς (λέγω) νὰ δώσῃ τοιαύτην φρόνιμον
 συμβουλὴν εἰς τὸν Πάπαν καὶ τοῦ Πάπα τὸν κλῆρον.
 Ἐξεναντίας, παρὰ τοὺς περιγυρίζοντας καὶ πανηγυρίζον-
 τας αὐτὸν συμμαριστάς τῆς ἐξουσίας του, εὗρηκε καὶ ἐξω-
 τερικοὺς ἱερεῖς συνηγόρους, οἱ ὅποιοι καὶ τοὺς Ἰησουίτας
 μετὰ τὰς ἀγκάλας ἀνοικτάς ἐδέχθησαν, καὶ τὰ ἴδια ποίμνια
 εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐκείνων δὲν ἐφοβήθησαν νὰ παρα-
 δώσωσι, διώκοντες ἀναισχύντως τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν
 μέθοδον, καὶ ὅσα ἄλλα μέσα συνεργοῦν εἰς τὴν ταχινὴν

παιδείαν τοῦ λαοῦ ὡς ἀνίσχυρα νὰ πράξωσιν, ὅ,τι εἶναι φανερόν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι ἔπραξαν.

Βλέποντες τὴν προξενηθεῖσαν ἀπὸ τὴν παιδείαν, εἰς μικρὸν χρόνον διάστημα, ἐπανόρθωσιν τῶν ἡθῶν τοῦ κοινοῦ λαοῦ, καὶ τὴν σωτήριον εἰς τὸ κάλλιον ἀλλοίωσιν ὅλου τοῦ ἔθνους, ὅχι μόνον τολμοῦν νὰ τὴν ἀρνῶνται ἀλλὰ καὶ σιωποῦν οἱ καλοὶ παμμένες οὔτοι τὸ ἔθνος, τὴν πατρίδα, τοὺς ἀδελφούς των, ὡς ἀπομακρυσμένους ἀπὸ τὴν ἀρετὴν ἣτις ἐστόλιζε τοὺς προγόνους των καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, τὰς προτέρας ἑκατονταετηρίδας.

Τὴν ἀρετὴν! τὴν ἀρετὴν! ὅτε δηλαδὴ οἱ λαοί, κυβερνώμενοι ἀπὸ ἀπολύτους δεσπότας, περικυκλωμένους ἀπὸ ἰησουίτας καὶ ἑρωμένους, καὶ ποιμαίνόμενοι ἀπὸ ἐπισκόπους συβαρίτας, εἶχαν καθημερινὰ τῆς ἀρετῆς παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν, τοὺς μοιχικοὺς ἑρωτας τῶν θεοστέπτων βασιλέων, τὰς παλλακίδας τῶν ἱερωμένων, καὶ τοὺς φόνικους κατὰ τῶν ἑτεροδόξων διωγμούς· ὅτε οἱ πολῖται ἐξ-αντλημένοι ἀπὸ φόρους ἀνυποφόρους, διὰ νὰ τρέφωσι τῆς αὐλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τὴν σπατάλην, ἠναγκάζοντο νὰ μεταχειρίζωνται τὸν δόλον ἢ τὴν βίαν, γινόμενοι ληστὰὶ τῶν ἀδυνάτων, ἢ χαμερπέστατοι κόλακες τῶν δυνατῶν, ἕως οὗ ἢ κατέχουσα τὸ ἔθνος κακοδαιμονία ἐξερράγη εἰς στάσιν, κ' ἔφερε τὴν σωτήριον τῆς πολιτείας μετάστασιν, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν μὴ δυνηθεῖσα νὰ ἐμποδίσῃ, ἀπεθνήρωσε πάλιν πρὸς καιρὸν ἢ ὀλιγαρχικὴ πλεονεξία τῶν ὀνομαζομένων εὐγενῶν καὶ τῶν ἱερωμένων (I), ὑποκρινο-

(1) Τοῦτο συνέβη ὅχι μόνον εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ παντοῦ ὅπου

μένων, ὅτι ὑπερασπίζοντο, ὡς πολλῶν ἐπαίνων ἀξίαν, τὴν ἀρχαίαν κατέστασιν.

Τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους (τοὺς χρόνους δηλαδὴ τῆς ἀφροσύνης καὶ νηπιότητος τοῦ ἀνθρώπου γένους) ἐγκώμια, εἶναι σόφισμα τῶν ὅσοι ἔμαθαν καὶ τρέφονται ἀργοὶ ἀπὸ τοὺς κόπους τῶν ἐργαζομένων. Φοβούμενοι τὴν φρένωση τῶν ἀφρόνων, ὡς καὶ οὖν τῶν πλείων τῆς ἰδίας των τροφῆς καὶ τρυφῆς, φυσικὰ ἐπαινοῦν τοὺς χρόνους τῆς ἀφροσύνης, ὡς χρόνους ἀρετῆς

οἱ κατεσθλοὶ τοῦ Πάπα, αἰσθάνθησαν μέλλουσαν διόρθωσιν ἐκκλησιαστικὴν ἢ πολιτικὴν, ἐνῶδησαν μὲ τοὺς ἀντιζήλους τῆς ἐξουσίας των κοσμικοὺς εὐγενεῖς, νὰ τὴν ἐμποδίσωσι. Ἰδοὺ τί ἔλεγεν ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς ἐπίσκοπος τῆς Πιστοίας Σκιπίων, περὶ τῶν ἐναντιουμένων πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς σκοπούς του : Quand une nation, par la force de l'habitude, a servilement soumis son intelligence à l'autorité des prêtres et des grands, elle cesse de réfléchir et perd tout désir de s'éclairer. S'abandonnant peu-à-peu, comme à un sommeil léthargique, elle-même se ferme à jamais la voie pour sortir de cet état de stapeur. Le clergé et la noblesse profitent habilement de son ignorance et de son inertie, et au moyen de petites séductions qu'ils savent lui présenter à propos, ils la guident sans peine à leur gré et selon les vues de leurs intérêts. On voit alors, que, quoique ces deux classes soient toujours rivales entre elles, et jalouses l'une de l'autre quand il s'agit de dominer, cependant elles ne manquent pas de se liquer fortement, chaque fois qu'il faut combattre ceux qui menacent leurs privilèges, et qui travaillent à rompre l'enchantement de leur pouvoir, pour améliorer le sort du peuple. (*Vie de Scip. de Ric., etc.*, de l'édit. de Bruxelles 1825, tom. I, pag. 204.)

καὶ ἀγρότης, καὶ κατατρέχουν τοὺς σπουδάζοντας νὰ διαλύσωσι τὸ σκοτάς τῆς παιδείας, ὡς νεωτεριστὰς, ὡς σαλευτὰς τῶν καθεστώτων, ὡς ἐχθροὺς τῶν βασιλείων καὶ τῆς θρησκείας. Δὲν εἶναι νέα τὰ τοιαῦτα. » Μὴ » εἴπῃς (λέγει ὁ Σαλωμών), Τί ἐγένετο, ὅτι αἱ ἡμέραι » αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύτης; ὅτι οὐκ ἐν » σοφίᾳ ἐκπρώτερως περὶ ταύτου « (1). Ἐπολεμεῖτο ἄρα καὶ ὁ Σαλωμών, ὡς πολεμοῦντα οἱ σημερινοὶ βασιλεῖς ἀπὸ τοὺς Ἰησοῦτας, ἀπὸ Ἑβραίους σοφιστὰς, ἐπικεντρώτας τῶν προτέρων ἡμερῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔδραχε σπουδὴν νὰ πολιτίσῃ τὸ ἔθνος του. Τὸ σοφισμα, βλέπεις, εἶναι καλοῦν, καὶ δυσωδέστατον διὰ τὴν παλαστήναια του· καὶ ὁμῶς εὐρίσκονται ἀκόμη ἄνθρωποι τόσο ἀπλοῖ, ὥστε νὰ ἐμπλέκωνται εἰς παγίδας σοφιστῶν.

Καίρὸς εἶναι νὰ ἐπιστρέψω τὸν λόγον εἰς τοὺς ὁμογενεῖς, διὰ ταῦς ὁποῖους καὶ ἔκαμα τὴν μακρὰν ταύτην παρέκκασιν.

Ἐλευθερωμένοι ὅχι πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τῶν ἁγρίων Μουσουλμάνων τὸν ζυγόν, ἐνθουσιάσθη βέβαια, φίλοι ὁμογενεῖς, ὅσα ἐπάθετε ἀπ' αὐτοὺς, καὶ πολλοὶ ἀπὸ πάντων φέρουσι ἀκόμη τοὺς μώλωπας καὶ τῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν πληγῶν τῆς Τουρκικῆς ἀγριότητος. Τὰς Τουρκίας ὁμῶς δὲν τοὺς

(1) Ἐκκλησιαστ. ζ', 10.

ἐφέραμεν ἡμεῖς, οὐδὲ κἀνεῖς ἐξ ἡμῶν ὑπετάχθη ἑκου-
σίως εἰς αὐτούς· τοὺς ἐλάβδαμεν κληρονομίαν ἀπὸ τοῦς
προγόνους μας· συνέβη εἰς ἡμᾶς τοὺς ταλαιπώρους
ὅ,τι ἄλλοτε ἐλέχθη περὶ ἄλλου ἔθνους ὁμοιοπαθοῦς,
« Οἱ πατέρες ἔφαγον ὀμφάκα, καὶ αἱ ὀδόντες τῶν
» τέκνων ἡμωδίασαν. (1). »

Διὰ τοῦτο χρεωστεῖτε, τώρα μάλιστα καταρχὰς τῆς
πολιτείας σας, νὰ προσέχετε μὴν εἰσχωρήσῃ εἰς αὐτὴν
τίποτε δουλοπρεπές, ἐκάνον νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐξ αὐτῆς
προσδοκώμενα καλὰ, καὶ νὰ προετοιμάσῃ εἰς τοὺς ἀπο-
γόνους σας αἰμωδίας τόσον πλέον ὀδυνηράς, ὅσον αἱ
ποτιζόντες αὐτοὺς ὅξος μέλλουν καὶ νὰ ὑποκρίνονται
καυχώμενοι ὅτι τοὺς ποτίζουν νέκταρ. Τοιαύτη εἶναι
ὡσεπιπολὺ ἢ διαγωγὴ τῆς ἀπόλυτου ἐξουσίας, ὅταν ὁ
δεσπότης ἐπαγγέλλεται χριστιανός.

Ἰδετε ὅτι τῶν Γραικορωμαίων βασιλέων ἡ ἀπόλυτος
ἐξουσία, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς κατάθλιψις τοῦ λαοῦ, ὁ πληθυ-
σμός τῶν Μοναχῶν, ἡ φιλαρχία καὶ ἡ πλεονεξία τῶν
ἐκκλησιαστικῶν, εἰς ἓνα λόγον, ἡ κοινὴ παραφροσύνη
καὶ τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν ἱερωμένων, καταναλίσκουσα,
ὅσα ἔπρεπε νὰ δαπανῶνται εἰς παιδείαν τοῦ ἔθνους, εἰς
τὴν προκοπὴν τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, εἰς
πεζικὴν καὶ ναυτικὴν στρατιωτικὴν παρασκευὴν, εἰς
ὀχύρωσιν τῆς βασιλείας, ἔφερεν ἀπαρατῆτως τὴν τόσῃν
αἰσχροὺν ἄλλωσιν, καὶ ὅχι ἡ κραταιὰ δύναμις τῶν
Τούρκων.

(1) Ἱερ. λά, 29.

Ἀλόγως ἐπαυῖσθαι ἢ στρατηγικὴ ἐμπειρία καὶ ὁ ἥρωϊ-
σμός τοῦ δορικτήτορος Σουλτάνου. Ἄν ἐφάνη τὴν ἥρωϊκὸν
εἰς τὴν θλιβεράν ἐκείνην τῆς ἀλώσεως ἡμέραν, ἀσυγ-
κρίτως ἥρωϊκώτερος εἰδείχθη ὁ τελευταῖος δυστυχέστατος
τῶν Γραυκορωμαίων Ἀυτοκράτωρ, ὅστις μὴ θυνάμενος
νὰ βοηθήσῃ ἀποθνήσκουσαν ἐλευθερίαν, ἐπροτίμησε νὰ
συνενταφιασθῇ μ' αὐτὴν, παρὰ νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα του
καταπατουμένην ἀπὸ Τούρκους.

Ποῖαι ἦσαν αἱ ἀνδραγαθίαι τοῦ Σουλτάνου, τίνας
ἐπολέμησε, καὶ ποῖαν ἀντίστασιν ἀπάντησε; Ἄντι φρου-
ρίων, ἤνυρε πολλὰ μοναστήρια κυβερνώμενα ἀπὸ Ἡγου-
μένους ἀπολύτους, καὶ ἀντὶ στρατιωτῶν, πολὺ πλήθος
Μοναχῶν ἀργῶν (1), φιλονεικούντων περὶ δογμάτων
θρησκευτικῶν, παλὺ πλήθος δικολόγων ἀδόκων, καὶ
σχολαστικῶν ὠπλισμένων μὲ χαρτία, καλαμῶρια, καὶ
ἄλλα τῆς τέχνης των παράσημα (2).

(1) Τριακόσια μοναστήρια εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τὰ περι-
πόλια τῆς, καὶ πέντε χιλιάδας στρατιωτῶν, οὐδ' αὐτὰς ἀπαρτισμένους
ὅταν ὁ δυστυχὴς Κωνσταντῖνος, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀλώσεως, ἔβριλε
νὰ καταρριφθῇ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως τοὺς δυνατοὺς νὰ ὀπλι-
σθῶσι, δὲν ἐκαταγράφησαν πλὴν 4970 στρατιῶται. Ἰδε MULLER,
Histoire. univ., tom. III, pag. 187, καὶ GIBBON, *Histoire. de
la decad. et de la chute. de l'Emp. Rom.*, tom. XIII, p. 78.

(2) Τοῦτο μάλιστα ὠνείδιζαν τοὺς Γραικοὺς οἱ πρὸ τῶν Τούρκων
κυριεύσαντες (ἔτ. 1204) ληστρικῶς τὴν Κωνσταντινούπολιν βάρβαροι
καὶ ἀγράμματοι Σταυροφόροι. Οἱ στρατιῶταί των περιέτρεχαν τὰς
ὁδοὺς τῆς πόλεως, κρατοῦντες χαρτία καὶ καλαμῶρια, εἰς περιγέλον
τῶν κυριευθέντων: En dérision des armes propres à un peuple
de scribes et d'étudiants, ils portaient à la main une plume;

Ἐπαρτηρήσατε πρὸς αὐτὸν, φίλοι Ἀμαρηνεῖς, ὅτι μέγα μέρος τῆς τότε θαλάσσης καὶ κοινῆς φοβῆς τοῦ γένους ἐχρεώσατέ τοις τὴν πλειοτέραν μὲ τοὺς Δυτικούς ἐπιμιξάντων Ἀνατολικῶν (1). Ἀπὸ τοῖς Δυτικῶν ἔμαθαν αἱ Πατριάρχαι νὰ κρίνῃσι τοὺς βασιλεῖς, νὰ συνερίζωνται ἔπειτα μ' αὐτοὺς, καὶ νὰ διεγείρῃσι ταραχὰς καὶ στάσεις τοὺς Μοναχοὺς τῆς Δύσεως μιμούμενοι ἐπληθύνθησαν οἱ Μοναχοί μας, ἂν καὶ δὲν ἐδικαιρέθησαν, εἰς διάφορα τάγματα, ὡς ἐκεῖνοι. Ἀπ' ἐκείνων πρῶτους (τὸ ἀρχαῖον πρῶτην ἑσῶς φορὰν ἀκούετε σήμερον) ἤκουσθη, καὶ τὸ δυστυχέστερον, ἐπιστεύθη, καὶ πεποιεῖται ἀκόμη σήμερον ἀπὸ πολλοὺς ἀπαιδεύτους, τὸ κατ' ἔτος θανματουργούμενον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ Ἅγιον φῶς, εὖρημα καὶ τόλμημα τῶν Δυτικῶν Μοναχῶν (2). Ἀπὸ

du papier et un écritoire; sans s'apercevoir que les instrumens de la science étaient entre les mains des Grecs modernes, aussi faibles et aussi inutiles que ceux de la valeur (Gibbon, *Histoir. de la décad. et de la chute. de l'Emp. rom.*, tom. XII, pag. 84). Τοῦτο συνέβη ὁ λόγος ἔτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πτωχοπροδρόμου· καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ τοὺς Διπλοκαλαμαράτους καὶ Τετρακαλαμαράτους τοῦ Ποιήματός σου (A. 236 καὶ 349). Εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους, ὅσον ὀλιγόσεναν οἱ κρατεῖσθαι, τόσον ἐπρεπε καὶ πληθύνωνται οἱ καλαμαράτοι.

(1) ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. κ' καὶ δ'.

(2) Παρακαλῶ τοὺς ἁγιοταφῆτας, νὰ μὴ σκανδαλισθῶσι, ἐμοῦ καὶ ἀποδείξω μὲ λόγους ἀναντιρρήτους, ὅτι τὸ θαῦρα τοῦτο ἐφευρέθη ἀπὸ τοὺς Δυτικούς, κατὰ τὴν ἐνάτην ἐκατονταετηρίδα. Ἡ ἀπόδειξις ρίλλει νὰ ἐκδοθῇ εἰς κἀνὲν ἀκόλουθον μέρος τῶν ἐπιγραφομένων ταύτων ἈΤΑΚΤΩΝ.

τὴν μὲ ταῦς Δυτικοὺς ἐπιμειξίαν ἐφάρη τόσον ἡ βασιλικὴ αὐλή, καὶ ἐσεχώρησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας τινὰ ἄλλα ἄτοπα, μικρὰ, τὰ φαινόμενα, καὶ διὰ τοῦτο ἀδιόφορα ἴσως κρινόμενα ἀπὸ πολλοὺς, τοιαῦτα ὅμως, ὅποια (ὅτε μάλιστα παρὰ τὸν Θεοῦ, ὡς δράματα (1), ἐξαλείφουν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς ψυχὰς τὰ μεγάλα, ὑποσκάπτουν κατὰ μικρὸν τὰ θεμέλια καὶ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτείας, ἐωσοῦ νὰ μεταβάλλωσιν ὅλον τὸ ἔθνος εἰς ἀγέλην Καπουταίνων, ἀναξίων καὶ φυλάξωσιν ἐλευθερίαν, ἂν τὴν ἔχωσιν, ἀναξίων καὶ τὴν ἀποκτήσωσι ποτε, ἂν ἀκόμη δὲν τὴν ἔλαβον.

Βασιλεῖς βέβαια δὲν θέλει πλέον λάβειν ἡ Ἑλλὰς, ὅτι οὐδὲ συμφέρει εἰς αὐτὴν νὰ βασιλεύεται αὐτὴ ἀπὸ ὁμοίον τοῦ αἰοιδίμου Μάρκου Αὐρηλίου βασιλέα. Βασιλευομένη ὅμως ἀπὸ νόμους, ἐξανόγκης μέλλει νὰ κυβερνᾶται καὶ ἀπὸ ὑπερέτας νόμων, τοὺς ἄρχοντας καὶ λατρεύουσα τὸν Χριστὸν, ἐξανάγκης πρέπει νὰ ἔχῃ τελεστάς μυστηρίων, καὶ διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ χρειάζεται νὰ ἐπισχυρυνῇ καὶ εἰς τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς τῶν ἱερωμένων αὐτῆς τὴν διαγωγὴν· ἐκείνους καθυποβάλλουσα εἰς τὴν σωτήριον ἀνάγκην νὰ δίδωσι τῆς κυβερνήσεώς τω ἀκριδῇ λογαριασμὸν ;

(1) ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ κατὰ τὴν μεγάλην παρεσκευὴν παρασκευαζόμενον εἰς τινὰς νήσους Σκότος (les ténèbres), καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρίθμησις ἤδη εἴσθαι πολὺ μακρὰ.

καὶ τοὺς ἱερεῖς παύουσα νὰ βάλλῃ καθημέραν εἰς πειρασμὸν φιλαρχίας καὶ πλεονεξίας μὲ ἀργυρικὰς ἀνοήτους χορηγίας, καὶ μὲ τίτλους ἀντιχριστιανικούς.

Ἰδετε (πάλιν τὸ λέγω) εἰς ποίαν ἐλεεινὴν παράλυσιν ἔφερε τὸ ταλαίπωρον ἔθνος ἡ ἀπόλυτος τῶν Γραικορωμαίων δεσποτῶν ἐξουσία, ἡ ὅχι ἐλαφρότερα καταδυναστεία καὶ πλεονεξία τῶν ὑπαλλήλων τιτλοφόρων ἀρχόντων, καὶ ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, ἡ ἀπὸ τὰς τρυφὰς τῶν δυνατῶν ἐξάντλησις τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ ἡ ἀκόλουθος αὐτῆς ἀμέλεια τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους· παράλυσιν ταιαύτην, καὶ μέθην χωρὶς οἶνον, ὡς λέγει ὁ προφήτης (1), ὥστε νὰ βλέπη τοὺς Τούρκους προχωροῦντας, καὶ σχεδὸν νὰ τοὺς ἐπιθυμῇ, μὲ ἐλπίδα φιλανθρωποτέρας κυβερνήσεως, ἢ καὶ χωρὶς φόβον νὰ πάθῃ ὅσων ἔπασχε χειρότερα.

Ἰδετε προσέτι καὶ ὅσα ἔπραξεν εἰς τοὺς Δυτικούς χριστιανούς, τῶν ὀλγαρχικῶν εὐγενῶν ἡ φατρία, ἐνωμένη μὲ τὴν φατρίαν τῆς παπικῆς αὐλῆς (2), καὶ ἀκούετε καθημέραν ὅσα πράσσει ἀκόμη εἰς τὴν δυστυχεστάτην Ἰσπανίαν καὶ τὴν Λυσιτανίαν, μὲ ἐλπίδα νὰ πνίξῃ τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ, νὰ τὸν διαιρέσῃ εἰς φατρίας, διὰ νὰ τὸν κυριεύῃ εὐκολώτερα.

Ὁφελούμενοι λοιπὸν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας ἱστορίας τὰ παραδείγματα, ἅς σπουδάσωμεν νὰ κτίσωμεν

(1) « Οὐαὶ οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου! » Ἠσαΐ. κη', ε'.

(2) Ἰδ', ἀνωτέρ. σελ. λγ'-λδ'.

ἀπαρχῆς τὴν πολιτείαν μας τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ συγ-
χωρῇ εἰς ἄνέν' ἄργον νὰ τρέφεται μὲ τοὺς ἰδρωτάς,
ἢ μᾶλλον μὲ τὰ αἵματα, τῶν ἐργαζομένων (1). Καὶ
τοῦτο εἶναι ἀσυγκρίτως εὐκολώτερον εἰς ἡμᾶς παρὰ εἰς
τὰ πολεμούμενα ἀπὸ προλήψεις εὐγενείας, καὶ θρησκευ-
τικῆς θεοβλαβείας ἔθνη. Τοῦτο καὶ ἐκερδήσαμεν ἀπὸ
τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν, τὸ σωτήριον καλὸν, νὰ ἐλευθε-
ρωθῶμεν ἀπὸ Γραικορωμαίους εὐγενεῖς, καὶ ἀπὸ τὸν
κίνδυνον νὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Ῥώμης· καὶ
τῶν ἱερωμένων μας ἡ ἐξουσία, οὐδ' ὅτ' ἀκόμη ἐλει-
τούργουν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀγίας Σοφίας, ἐξισώθη ποτὲ
μὲ τὴν παπικὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν.

Ἄς προσέχωμεν λοιπὸν, μὴτ' εὐγένειαν ἄλλην ν'
ἀφήσωμεν νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ πολίτευμά μας, παρὰ
τὴν εὐγένειαν τῆς φιλοπάτριδος ἀρετῆς, μὴτ' ἄλλους
ἱερεῖς νὰ σεβώμεθα παρὰ τοὺς διδάσκοντας καὶ μὲ τοὺς
λόγους καὶ μὲ τὰ ἔργα τὴν διδασκαλίαν ἐκείνου,
ὅστις ἔλεγεν, « Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κό-
« σμου τούτου. » (2) Τοιοῦτοι ἱερεῖς, πληροφορημέ-
νοι, ὅτι ἡ διδασκαλία των, διὰ νὰ μὴ σπεῖρεται εἰς
πέτρας, πρέπει νὰ διδάσκεται εἰς ψυχὰς προκαλλιιεργη-
μένας μὲ παιδείαν, θέλουν φροντίσειν τὴν ἐξάπλωσιν
τῆς παιδείας, ὡς μόνον μέσον νὰ καταλάβῃ ὁ λαὸς τὰ

(1) « Οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵματι, καὶ ἐτοιμάζων πόλιν ἐν
» ἀδικίαις! » Ἀδαμ. β', 12.

(2) Ἰωανν. ιη', 36.

ἀληθινὰ τοῦ συμφέροντος, νὰ ὁμανθῇ καὶ νὰ συνδεθῇ εἰς τὸν ἱερὸν ζυγὸν τῶν νόμων, μηδὲ ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ν' ἀποξηρανθῇ καὶ νὰ περάσῃ ὡς ὀλιγοχρόμιον ἄνθρωπος (1).

Θρησκευτικὴ διδασκαλία δὲν μας ἔλειψε ποτέ· καὶ ἀναγνώσεις ἱερὰς ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ κηρύξεις ἐπ' ἁμβωνος ἠκούσαμεν, καὶ εἰς ἀκολουθίας μακρὰς καὶ λιτανείας παρестέκαμεν θυχιά. Καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα δὲν ἐκαρποφόρησαν εἰς τὰς ψυχὰς μας· σπόρος σπειρόμενος εἰς πέτρας ἐφάνησαν ὅλα, ὡς τὸ ἀπέδειξεν ἡ πρὸ τῆς νῦν κυδερνήσεως διαγωγὴ τῶν προσιτώτων τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων, πλὴν ὀλίγων τινῶν, αἱ διχόνοιαὶ καὶ ἡ ἀνοικοδόμος διοίκησις τῶν δημοσίων χρημάτων, ὀλίγον ἔλειψαν νὰ ἀφανίσωσιν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς καὶ αὐτὰ τῶν Ἑλλήνων τὸ ὄνομα. Ἐνὶ τί τοῦτο; διὰ τί τόση ἀκαρπία ἀπὸ τὸν τόσον καρποφόρον τῆς θρησκείας σπόρου; Διότι ἐσπείρετο εἰς λαὸν ἀπαίδευτον ἀπὸ ἱερατεῖον ἀπαίδευτον· διότι εἰς τὰς ἱερὰς συνάξεις καὶ ἀκολουθίας μὲ μόνον τὰ σώματα ἐγεμίζαμεν τοὺς θρόνους καὶ τὰ στασίδια· ἡ δὲ ψυχὴ τῶν μὲν κοσμικῶν ἡσχολεῖτο, ὡς καὶ πρὶν ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καθενὸς εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ ἐργαστήριον, τῶν δὲ ἱερέων καθενὸς ἐπαρτήρει τὸ πλήρωμα τοῦ δίσκου, ὡς θερμόμε-

(1) « Συνάχθητε καὶ συνδέθητε ἔθνος ἀπαίδευτον, πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡς ἄνθρωπος παραπορευόμενον, πρὸ τοῦ ἐπιλεθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὄργην κυρίου. Σοφον. β', 1-2.

τραν τῆς ἀπαιδεύτου τῶν κοσμικῶν εὐλαθείας· « Οὗτος ὁ
« λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω
» ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. » (1)

Οἱ ὑπηρετοῦντες τὸν ναὸν δίκαιον εἶναι καὶ νὰ τρέ-
φονται ἀπὸ τὸν ναόν· ἀλλὰ νὰ τρέφονται, καὶ ὅχι νὰ
τρυφῶσι· μηδὲ νὰ τρέφονται πλὴν ὅσοι εἶναι ἀπαραι-
τήτως ἀναγκαῖαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ναοῦ, ἀναλόγως
μέ τὸ πλῆθος τῶν καταίκων ἐπάστης πόλεως. Τοὺς ὑπὲρ
τὴν χρεῖαν τοῦ λαοῦ σωρευομένους εἰς μίαν ἐκκλησίαν
πολλοὺς ἀργοὺς ἱερεῖς, μόνῃ ἢ ἀργία ἀρκεῖ νὰ ἀναγκάσῃ
εἰς πορισμοὺς χρημάτων ἀτόπους, καὶ νὰ τοὺς κατα-
στήσῃ ἀντὶ σεβασμίων διακόνων τοῦ εὐαγγελίου, ἀληθεῖς
διακοναρίους καὶ ψωμοζήτας εἰς τὴν ὑπόληψιν τῶν πολ-
λῶν, ἀληθεῖς ἐμπαίκτας καὶ θιώκτας τῆς θρησκείας,
ἰανοὺς νὰ τὴν ἐξαλείψωσιν ὁλότελα καὶ ἀπὸ τὰς ψυχὰς
τοῦ λαοῦ.

Διότι ἀφοῦ μίαν φοράν ὁ λαὸς φθάσῃ νὰ καταφρο-
νῇ τοὺς ἱερεῖς του, δὲν ἀργεῖ νὰ μεταφέρῃ τὴν κατα-
φρόνησιν, ἢ καὶ τὴν ἀδιαφορίαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
θρησκείαν. Ολίγοι ἰσχύουν νὰ καταλάβωσιν, ὅτι δὲν
εἶναι δίκαιον νὰ ἀτιμάζεται ἡ θρησκεία διὰ τὴν ἄτιμον
διαγωγὴν τῶν ὑπουργῶν της, ἐπειδὴ καὶ κατ' αὐτάς
αὐτῆς τὰς ἀρχάς, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελλομένους
αὐτὴν, τὴν ἑκαμαν ἀληθῆ πλοῦτου πορισμόν (2). Πολύ

(1) Μαρκ. ζ', 6.

(2) Α. Πρὸς Τιμόθ. ζ', 5.

πλειότεροι κατὰ δυστυχίαν εἶναι οἱ συλλογιζόμενοι τοὺς
ὀλεθρίους τούτους λογισμούς· « Ἄν ἡ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μας
» διδασκομένη θρησκεία ἦτον ἀληθής, ἔπρεπε πρῶ-
» τους αὐτοὺς νὰ πείσῃ εἰς τὰ παραγγέλματά της.
» Ἐκείνη τοὺς διδάσκει τὸ, ἔχοντες διατροφὰς καὶ
» σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθῆσόμεθα (Γ'),
» καὶ οὗτοι τρυφοῦν καὶ λαμπροσκεπάζονται μὲ συβα-
» ριτῶν φορέματα· ἐκείνη τοὺς παραγγέλλει νὰ ταπει-
» νοφρονῶσιν ὡς ἀληθινοὶ τοῦ Χριστοῦ διάκονοι, φωνά-
» ζουσα καθημέραν εἰς αὐτούς· Οἱ ἄρχοντες τῶν
» ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ με-
» γάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως
» δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν.
» μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος (2).
» καὶ οὗτοι τοῦτο μόνον διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας
» καὶ σατράπας τῶν ἐθνῶν, ὅτι κατεστάθησαν Πανο-
» σιώτατοι, Πανκρώτατοι καὶ Παναγιώτατοι σατράπαι
» τοῦ χριστιανισμοῦ. » Τοιαῦτα φρονήματα, τοιούτους
ὀλεθρίους δισταγμοὺς γεννᾷ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀπλῶν
ἀνθρώπων ἡ κακὴ διαγωγή τῶν ἐκκλησιαστικῶν· καὶ
τοιούτους πραγματικῶς ἐγέννησε καὶ τρέφει εἰς τοὺς
Δυτικούς, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ὀλίγοι σήμερον πληρο-
φοροῦνται τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, σκανδαλιζόμενοι
καθημέραν ἀπὸ τοὺς ψωμοζήτας των Μοναχοὺς, ἀπὸ

(1) Α. Πρὸς Τιμόθ. ζ', 8.

(2) Ματθ. x', 25.

τὴν φιλαρχίαν καὶ πλεονεξίαν τῶν ἱερωμένων καὶ τὴν ἀκατάπανστον αὐτῶν σπουδὴν νὰ καταπνίξῃσι τὴν παιδείαν, ὅχι δι' ἄλλο, πλὴν διότι ἡ παιδεία ἀναγκάζει καὶ τοὺς φιλάρχους νὰ ἄρχωνται ἀπὸ νόμους, καὶ τοὺς πλεονέκτας νὰ ἀπέχῃσι τὰς χεῖρας ἀπ' ὅ,τι δὲν ἀπέκτησαν μὲ τοὺς κόπους των.

Ἐπιθυμεῖτε, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ ἦσθε, νὰ μείνετε διὰ πάντος, ὡς ἐπαγγέλλεσθε, χριστιανοί; σπουδάσετε ν' ἀποκτήσετε ἱερωμένους τῶντι χριστιανούς· καὶ τοιοῦται ἱερωμένοι, ἐχθροὶ φιλαρχίας καὶ πλεονεξίας, δὲν ἐξαλείφθησαν ὁλότελα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τούτων τὸ παράδειγμα ἀναγκάσετε καὶ τοὺς λοιποὺς νὰ ἔχῃσι πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν. Τρέφετέ τους ἐντίμως ὡς πατέρας, σέβεσθε τους ὡς διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου· ἀλλὰ μὴ συγχωρήσετε εἰς αὐτοὺς ἄλλην ἀρχὴν παρὰ τὴν ἐνεργουμένην εἰς αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς πατρικὴν ἀρχὴν, μηδὲ πλοῦτον ἄλλον παρὰ τὸν εὐσεβῆ πορισμὸν τῆς αὐταρκείας (1).

Ἐπαρτηρήθη καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν πρὸ πολλοῦ ἀποδειγμένον, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη εἰς τοὺς ἱερωμένους πλέον παρὰ τοὺς κοσμικοὺς ἐξάπτονται, καὶ γίνονται θηριωδέστερα, ἀφοῦ μίαν φορὰν λάβωσιν εἴσοδον εἰς τὰς ψυχὰς των· καὶ τοὺς ἐμπλέκουν εἰς ἀληθινὴν παγίδα διαβόλου, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος (2),

(1) « Ἐς δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας » Δ. Τιμοθ. ς', 6.

(2) Δ. Πρὸς Τιμοθ. ς', 9.

τως· πόσον πλέον φροντίζει, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, νὰ ἔχωσι τὰ πρόβάτ᾽ αὐτῆς τὴν ἡμερότητα, ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν κτηνωδίαν τῶν προβάτων.

Καὶ ταῦτα μὲν, ὁμογενεῖς καὶ ὁμόδοξοι φίλοι, περὶ τῶν κατὰ πόλεις ὑπουργούντων καὶ διοικούντων τὰς ἐκκλησίας ἱερωμένων.

Περὶ δὲ τῶν Μοναχῶν, λέγω ὅ,τι εἶπα καὶ ἄλλοτε· ἢ εἰς τὰς πόλεις διατριβὴ τῶν ἀντιφάσκει μὲ αὐτὴν τοῦ ΜΟΝΑΧΟΥ τὴν ὀνομασίαν. Σωτηριωδέστερον καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ἡμᾶς ὅλους ἦθελ' εἶσθαι, νὰ κατασταθῶσιν ἀντὶ Μοναχῶν κοινωνικοί, νὰ συζῶσι, νὰ συνεργάζωνται καὶ νὰ συναπολαύωσι μὲ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀδελφούς τῆς κοινῆς ἐργασίας τοὺς καρπούς.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐφαντάσθησαν, ὅτι χωριζόμενοι ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ περικλειόμενοι εἰς Μοναστήρια κτισμένα μὲ χρυσόβουλλα Γραικορωμαϊκὰ, καὶ προικισμένα μὲ Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων δωρεάς, σώζουσιν τὴν ψυχὴν τῶν εὐκολώτερα παρ' ἡμᾶς, ἢ σήμερον εὐτυχῶς ἐλευθερωθεῖσα Ἑλλάς, κατοικημένη ἀπὸ Γραικοὺς, καὶ ὅχι πλέον ἀπὸ Ῥωμαίους ἢ Γραικορωμαίους, ἀφίνει καὶ τοὺς ὄντας Μοναχοὺς, καὶ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μονάσωσιν, ἐλευθέρους νὰ ζῶσιν ὡς θέλουν· δὲν ἐμπορεῖ ὁμῶς νὰ ἀναστήσῃ τὰς ἀφανισθείσας δωρεάς, ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται μάλιστα δωρεαὶ φορολογούμεναι μὲ βίαν ἀπὸ λαὸν ἐργάτην, διὰ νὰ χαρίζωνται εἰς ἀργούς, τὴν ὑπέταξαν εἰς τὸν ἄγριον τῶν Τούρκων ζυγόν. Δὲν εἶναι περιπλέον δυνατὴ οὐδὲ τὰς μέχρι τοῦ νῦν

ἐκουσίους ἐλεημοσύνας νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς Μοναχοὺς.

Παρά τὴν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀναγκαίαν εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν κατὰ πόλεις ναῶν δαπάνην, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ πορισμοὺς ἀσχήμονας, χρεωστῇ ἀκόμη τῶν Ἑλλήνων ἡ κυβέρνησις νὰ οἰκονομῇ ἀκριβέστατα τοὺς πόρους τῆς πολιτείας, μηδὲ νὰ τοὺς δαπανᾷ πλὴν εἰς τὰς ἀπαραιτήτους χρείας τοῦ κοινοῦ, καὶ ἐξαιρέτως τὴν παιδείαν τοῦ γένους, μόνον μέσον ἱκανὸν νὰ φυλάξῃ τὴν μὲ τόσα αἵματα ἀποκτημένην ἐλευθερίαν. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεοκατάστατον πολιτείαν, ἔχουσιν χρείαν ἀπὸ ἐργάτας γεωργίας, ἐργάτας τεχνῶν, ἐργάτας ἐπιστήμης καὶ παιδείας τοῦ ἔθνους, δὲν συγχωρεῖται πλέον νὰ τρέφῃ ἀργούς· καὶ ἔχουσιν ἱερεῖς πολίτας, προσευχομένους καθημέραν ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἤθελ' εἶσθαι καὶ περιττὸν καὶ γελοῖον νὰ πληρόνῃ προσευχὰς ἐγκλείστων καὶ τῆς πολιτείας ἀλλοτρίων Μοναχῶν.

Πάλιν τὸ λέγω· οὐδεὶς ἔχει δίκαιον νὰ ἐμποδίσῃ τὸν θέλοντα νὰ μονάσῃ, ὡς οὐδὲ νὰ κλείσῃ τὰ Μοναστήρια· ἀλλ' ἡ πολιτεία, καὶ θησαυροὺς ἀπείρους ἐὰν ἀποκτήσῃ, δικαιότερον κρίνει νὰ τοὺς δαπανᾷ εἰς τὰς ἀπείρους αὐτῆς χρείας, παρὰ νὰ τοὺς ἐλαττώσῃ ἐνὰ μόνον ὄβολον, εἰς χάριν ἀνθρώπων ὁλότελ' ἀχρήστων εἰς αὐτὴν. Εἴθε γινόμενοι πολῖται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πολιτείαν! ν' ἀπολαύωσιν ἐργαζόμενοι τοὺς κόπους τῶν ἄλλων, ἀντιδίδοντες τοὺς ἰδίους εἰς τοὺς ἄλλους, νὰ συζῶσι μ' ἐλευθέρους ἀδελφοὺς ἐλεύθεροι, μηδὲ ν'

ἀν δὲν παύσῃ τὸνομα τῶν Ἰησουϊτῶν ν' ἀκούεται πλέον εἰς τὸν κόσμον.

Ταῦτα φοβούμενοι, σπουδάζουν νὰ στερεώσωσι τὴν ὑπαρξίν των ἐπάνω τῆς ἀπαιδευσίας τῶν λαῶν, καὶ καταφεύγουν ὅπου βλέπουν πλειοτέραν δεισιδαιμονίαν, καὶ ὅθεν ἐλπίζουν ν' ἀποκτήσωσι πλειοτέρους προσηλύτους. Τοιαύτην ἔκριναν καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἤρχισαν νὰ σπείρωσι τὴν ἀντίσχριστον διδασκαλίαν των καὶ εἰς αὐτὴν, μετ' ἐλπίδα νὰ τὴν ἔχωσι τελευταῖον καταφύγιον, ἀν ἀποκλεισθῶσιν ὁλότελα ἀπὸ τὴν φωτισμένην Εὐρώπην.

Ἄν ἐμάθετε ἕως τώρα τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρουσίαν αὐτῶν, δὲν ἐγνωρίσετε ἴσως ἀκόμη, καὶ ποῖα μέσα μεταχειρίζονται νὰ ἀπατήσωσι τοὺς προσκολλημένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν των ἡμετέρους ἀδελφούς καὶ συμπολίτας χριστιανούς. Ἐνθυμᾶσθε, βέβαια, ὅ,τι ἰστόρησα (I) περὶ τῆς νέας τῶν Ἰησουϊτῶν λατρείας εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τῆς Μαρίας. Ἡ Καρδιολατρεία τοῦ Ἰησοῦ ἐγεννήθη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ Ἰησουίτην, ὅστις τὴν εἶχε παραλάβειν ἀπὸ πνευματικοθυγατέραν τὴν Καλογραίαν. Εἰς αὐτὴν ἔπειτα ἐπροστέθη (πάλιν ἀπὸ Ἰησουίτας) ἡ Καρδιολατρεία τῆς Μαρίας, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον παρὰ νὰ καταμελίσωσι καὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ τὴν Μάρian, καὶ νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὸν χριστιανισμόν τόσας νέας λατρείας,

(I) Ἰδε τὰ εἰς τὸν Λυκοῦργ. κατὰ Δεωκρατ. Προλεγόμεν. σελ. ογ'—οδ'.

ὅσα μέλη εἶχεν ὁ Χριστὸς καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μήτηρ, ἡ Μαρία.

Ἔως ἐδῶ δὲν ἔχομεν δίκαιον οὔτε τῶν Ἰησουϊτῶν τὴν διορθώσιν νὰ φροντίζωμεν, οὔτε τῆς δυναμένης νὰ τοὺς διορθώσῃ πνευματικῆς καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας τὴν ἀμέλειαν νὰ ὀνειδίσωμεν. Αὐτοὶ ὄφονται! Ἄλλ' οἱ Ἰησουῖται, οἱ ὁποῖοι ἐνωχλοῦσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ἐτι ἡ Ἑλλάς ἀνεστέναζεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ τυράννου (1), ἐτοιμάζονται νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτὴν καὶ πλείοτεροι καὶ προθυμότεροι, τῶρὰ μάλιστα, ἀφορμὴν ἔχοντες τὴν μέλλουσαν ἐκστρατείαν τῶν Γάλλων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀπὸ τοὺς Γάλλους δὲν ἔχομεν νὰ φοβώμεθα τίποτε. Τοῦ φιλανθρώπου τούτου γένους ἡ ἕως τώρα συμπάθεια εἰς τὰς συμφορὰς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀρκετὴ ἐγγύησις, ὅτι δὲν θέλουν παύσειν νὰ μᾶς φιλανθρωπεύωνται καὶ τουλοιοῦ εἰς πᾶσαν περίστασιν. Αὕτη των ἡ φιλανθρωπία μᾶς βεβαιώνει, ὅτι καὶ ἡ ἀπάνθρωπος δευτέρα τῆς ταιλαιπώρου Χίου παράδοσις εἰς τοὺς Τούρκους δὲν ἔγινεν ἔργον τῶν Γάλλων. Τὸ ἐτόλμησαν, ἄβουλα καὶ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ βασιλέως, οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ὑπουργοὶ τοῦ κράτους, οἱ ὁποῖοι ἐτόλμησαν νὰ ἐμβάσωσι καὶ τοὺς Ἰησουῖτας εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὅπως ἂν κριθῶσι τὰ περὶ ταύτου, οἱ Ἰησουῖται εἶναι

(1) Ἐμβαῖναν καὶ ὅτε ἡ Ἑλλάς ἦτον ἐτι ὑπὸ τὸν ζυγὸν· ἀλλ' ὁ τύραννος τοὺς ἔβλεπε πάντοτε, καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς ὁμοθρήσκους των, μὲ ὑποψίαν.

εἰς ἡμᾶς φοβεροί, καὶ τούτους πρέπει νὰ προσέχωμεν. Διὰ νὰ καταλάβετε, φίλοι ὁμογενεῖς, τί εἶναι ἱκανοὶ νὰ πράξωσιν εἰς τὴν ἐλευθερωμένην Ἑλλάδα, συλλογίσθητε τί ἔκαμναν, ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐτυραννεῖτο ἀκόμη. Δύω ἢ τρία ἔτη πρὸ τῆς πρώτης καταστροφῆς τῆς Χίου, ἐφάνη εἰς τὴν δυστυχῇ νῆσον ταύτην ἓνας ἀπόστολος τῆς Ῥώμης Ἰησοῦίτης, ὁ Πατὴρ Φ. ὅστις εἰσέβασεν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ἑτεροθρήσκων ἀδελφῶν μας τὴν Καρδιο-λατρείαν τῆς Μαρίας, κ' ἐδίδαξε τὴν νέαν ταύτην εὐλάβειαν μὲ τὴν ὁμοδοξίαν, ὥστε πολλοὶ νέοι καὶ πολλαὶ νέαι, ἀπαρνήμενοι τὸν κόσμον, κατέφυγαν εἰς τὴν Καρδιολατρείαν, ὡς εἰς μόνην ἀγκυραν τῆς σωτηρίας τῶν.

Τοῦτο μόνον τὸ περὶ τῆς Χίου ἐγνώρισα ἕως τῶρα πιθανόν ὅμως ὅτι τὸ αὐτὸ δράμα ἐπαίχθη καὶ εἰς ἄλλας νήσους, ὅπου εὐρίσκονται Ἕλληνες τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ θέλει παιζεσθαι συχνότερα καὶ ζωηρότερα εὐθὺς ἀποῦ παύση ἡ κατέχουσα ἀκόμη τὴν Ἑλλάδα παραχῇ.

» Τί μᾶς μέλει περὶ τούτου; ἤθελάν εἰπεῖν ἡ συλλο-
 » γιστὴν τινές· καὶ οἱ δραματοῦργοι καὶ οἱ θεαταὶ τοῦ
 » δράματος δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν αὐλήν· εἰς
 » τὴν χωριστὴν αὐτῶν αὐλήν εἶναι κύριοι νὰ παίζωσιν,
 » ἂν τοὺς ἀρέσκη, καὶ αὐτὸ τὸ τόσον τερπνὸν εἰς τοὺς
 » ὄχλους δράμα, τὰς Μαριονέτας. »

Οὐδ' ἐμὲ ἤθελε μέλει πολὺ, εἰάν οἱ καρδιολάτραι, καὶ οἱ παρόντες καὶ οἱ μέλλοντες, ἦσαν ἑτερογενεῖς, ὡς

εἶναι καὶ ἑτερόδοξοι. Ἄλλ' αὐτοὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους
 μὲ ἡμᾶς ἀδελφοί, τῆς αὐτῆς πολιτείας μέλη, τῆς αὐτῆς
 ἐλευθερίας συμμέτοχοι. Ἐὰν ᾔναι τῶν ἀδυνάτων νὰ
 ἐπαινέσωμεν τὰ θρησκευτικὰ των δόγματα, χωρὶς νὰ
 φακῶμεν ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἡμέτερα, δυνατὸν ὁμως καὶ
 δίκαιον καὶ συμφέρον εἶναι νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὡς ἀδελ-
 φούς, καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσωμεν μὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς
 ἀδελφὸν ἀγάπην νὰ μᾶς ἀγαπῶσι καὶ αὐτοὶ ὡς ἀδελφούς.

Ταύτην τὴν ἀγάπην φοβαύμεκοι οἱ ἐκκλησιαστικοί
 των, ἐσπαύδασαν, ἀπὸ τῆς πτώσεως ἔτι τῆς Γραικορω-
 μαϊκῆς βασιλείας μέχρι τῆς σήμερον, καὶ σπείρωσιν εἰς
 τὰς ψυχὰς των τὸ πρὸς ἡμᾶς μῖσος· καὶ εἰς τοῦτο ἐμετα-
 χειρίσθησαν δύο μέσα. Τὸ πρῶτον ἦτο νὰ αὐξάνωσι
 τὴν ποίμνην των, σύραντες ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας ὅσους
 ἐδύναντο νὰ πλανήσωσι, μὲ πολὺ πλειότερον ζῆλον,
 ὅσον εἶναι χρεῖα εἰς ἐπιστροφὴν Ἰουδαίων ἢ Τούρκων.
 Τοῦτο δὲν τοὺς ὠφέλησε πολὺ· διότι δὲν ἤρσαν εἰς ἡμᾶς
 τόσῃν ἡλίθιον εὐκαλίαν, ὅσῃν ἔθιξαν οἱ κακοδαίμονες
 Ἀρμένιοι. Ἐμεταχειρίσθησαν λοιπὸν τὸ ἄλλα μέσον,
 αὐξάναντες τὸ τυπικὸν αὐτῶν μὲ ἱεροπραξίας δραμα-
 τικὰς, ἀνομοίας τοῦ Ἀνατολικοῦ-τύπου, πληροφορημένοι,
 ὅτι τῆς τοιαύτης ἀνομοιότητος ἡ αὐξησης ἐμελλε φυσικὰ
 καὶ αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικούς ἀποστροφὴν.

Τοιαύτη ἀποστροφή, ἕως ἡμέθα μ' αὐτοὺς ὑπὸ τὸν
 ζυγὸν τῶν Τούρκων, ἂν καὶ λυπηρὰ, δὲν μας ἔβλαπτε
 πολὺ. Σήμερον ὁμως, ὄντες τοῦ αὐτοῦ γένους, τῆς αὐτῆς
 μητρὸς καὶ πατρίδος τέκνα, μετέχοντες ἰσονόμως τῆς

αὐτῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἀφίνωμεν ἐλευθέρους ἀλλήλους νὰ φυλάσσω καθεὶς τὴν ὁποίαν παρέλαβεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς τοῦ Θρησκείαν· ἀλλὰ χρεωστοῦμεν νὰ ἐμποδίσωμεν τῶν Θρησκευτικῶν διαφορῶν τὴν περαιτέρω προχωρήσιν, καὶ νὰ μακρύνωμεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὡς κοινούς τῶν Ἑλλήνων ἐχθρούς, τοὺς σπουδάζοντας νὰ τὰς αὐξήσωσιν.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, χωρὶς γογγυσμὸν, δίκαιον εἶναι νὰ ὑποτάσσωνται καὶ τῆς Δύσεως ὡς καὶ τῆς Ἀνατολῆς οἱ ἱερωμένοι εἰς τοὺς αὐτοὺς πολιτικούς νόμους τῆς Ἑλλάδος· δίκαιον εἶναι νὰ ἐκλέγωνται Γραικοὶ ἀπὸ Γραικοὺς, καὶ ὅχι ἀπὸ κἀνὲν ἄλλο ξένον γένος· δίκαιον εἶναι νὰ μὴ πολυπλασιάζωνται ὑπὲρ τὴν χρείαν, ἀλλὰ νὰ ἀναλογῇ ὁ ἀριθμὸς των μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαζομένων· δίκαιον καὶ ἀναγκαιῶν πρὸ πάντων εἶναι, ὅταν ἡ παιδεία ἀπλωθῇ ἐπιπλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ μὴ χειροτονῆται, μήτε Δυτικὸς μήτ' Ἀνατολικὸς εἰς κἀνὲν ἱερατικὸν ὑπουργημα ἱερωμένος ἀπαίδευτος· δίκαιον εἶναι μήτε ναὸς νὰ ἀνεγείρεται, μήτε μοναστήριον νέον ν' ἀνοίγεται, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς κυβερνήσεως· δίκαιον εἶναι νὰ μὴ συγχωρῆται μακρὰ διατριβὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα μήτ' εἰς Ἀνατολικὸν μήτ' εἰς Δυτικὸν ἱερωμένον ἢ μοναχὸν ἄλλον, παρὰ τοὺς ὑπουργοῦντας τὰς ἐκκλησίας, ἢ τοὺς φυλακισμένους πρὸ πολλοῦ εἰς μοναστήρια, ἐωσοῦ εὐρίσκωνται ἀκόμη τοιαῦτα φυλακαί (1).

(1) Τοῦτο διὰ τοὺς ἤδη φυλακισμένους· διὰ δὲ τοὺς ἐπιθυμοῦντας

Ἀπ' ὅλα τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας τὰ μοναστικά τάγματα, εἰς τοὺς Ἰησουίτας μάλιστα πρέπει νὰ κλεισθῶσιν· οἱ λήμενες τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀποκλείονται εἰς τοὺς πειρατάς. Ἡ διδασκαλία τῶν εἶναι ἐχθρὰ τῆς παιδείας τῶν λαῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὑπέρμαχος τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, καὶ τῶν δεσποτῶν συνήγορος, τοὺς ὁποίους καὶ αὐτοὺς ὑπερασπίζει ἐνόσω ὑποφέρουν τὰ δευτερεῖα, ἀλλὰ σπουδαίει νὰ καταβάλῃ, διεγείρουσα τὸν ἔχλον κατ' αὐτῶν, εὐθύς ἀποῦ τοὺς ἴδωσιν ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ Ἰησουίτας.

Προσέχετε τοὺς, φίλοι ὁμογενεῖς, με πλειοτέραν προσοχὴν ὅσης ὁ Χριστὸς παρήγγελλε τοὺς ἀποστόλους του νὰ προσέχωσι τοὺς Φαρισαίους· διότι αὐτοὶ ὑπερέβαλλον καὶ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν πλεουεξίαν, καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόκρισιν τῶν παλαιῶν Φαρισαίων. Τὸ ταραχοποιὸν αὐτῶν τάγμα, ἂν οὐτ' ἀρχὰς οὔτε πλούτη ἔχῃ ν' ἀποκτήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, μέλλει πάντοτε νὰ ταρασσῇ τὴν τόσον ἀναγκαίαν εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τῶν Δυτικῶν ὁμόνοιαν (I).

νὰ φυλακισθῶσιν εἶναι χρειαῖ ἄλλου νόμου ἀπαγορευόντος τὴν ἀναχώρησιν ἀπὸ τὸν κόσμον πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, ὅς τις κρίνει δίκαιον νὰ ζηρήσῃ τὴν πολιτείαν τῆς χρεωσμένης ἀπ' ὅλα τῆς τὰ μέλη συνεργίας, εἶναι κύριος τῆς τοιαύτης ζηρήσεως· ἀς ἐξεύρῃ ὅμως, ὅτι οὐδ' ἡ πολιτεία χρεωσθεῖ πλέον τίποτ' εἰς αὐτόν.

(I) Ἐνας ἀπὸ τοὺς περυσιθέντας εἰς τὴν Χίον πολίτης, ὅτε παρ-
εδίδετο καὶ δεύτερον ἡ πατρις του εἰς τῶν ἀσιδῶν τὰς χεῖρας, με
γράφει, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἐκεῖ εὕρισκομένων Δυτικῶν ἱερωμένων, ἐδού-

Τοσαύτην καὶ τοιαύτην προσοχὴν σᾶς παρακαλῶ, φίλοι ὁμογενεῖς, νὰ λάβετε, τῶρα μάλιστα, ὅτε εὐτυχῆσετε νὰ ἔχετε πρόεδρον τῆς πολιτείας ἄνδρα φρόνιμον καὶ φιλόπατριν, ὅστις καθὼς φροντίζει νὰ φυλάξῃ τὴν Ἑλληνακὴν πολιτείαν ἀνεξάρτητον ὁλότελα καὶ αὐτόνομον, οὕτω θέλει προνοήσῃ (εἶμαι βέβαιος) καὶ τῶν πολιτῶν ὅλων τὴν ὁμόνοιαν, ὥς μόνον μέσον νὰ σεβασθῶσι καὶ οἱ ξένοι ἡγεμόνες τὴν αὐτονομίαν μας.

λευσαν τοὺς ἀσεβεῖς ὡς ἀδελφούς των (ρήτῳς οὕτως « Ὡς ἀδελφούς » των »). Κρίνε τῶρα, ἀναγνώσα, ὅποια πρέπει νὰ διδάσκωσι τοὺς κοσμικοὺς τοιοῦτοι ἱερωμένοι, οἱ ὅποιοι προκρίνουσιν νὰ βλέπωσι τὴν ἰδίαν των πατρίδα κατοικημένην ἀπὸ Τούρκους κατὰ ἀπὸ Ἀνατολικούς χριστιανούς! τοιοῦτοι ἱερωμένοι, τῶν ὁποίων τὴν καρδίαν δὲν ἴσχυσαν νὰ μαλᾶξωσιν οὐδ' ὅσα πάνδεινα καὶ φρικτὰ κακὰ ἔπαθον οἱ ταλαίπωροι Ἀνατολικοί, εἰς τὴν πρώτην εἰσοδὸν τῶν Τούρκων!

ΣΤΙΧΟΙ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

BIBLION A'.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΥΡΙΟΝ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ.

- Μόαις τολμήσας, Βασιλεῦ Δέσποτα στεφηφόρε,
Σκηπτοῦχε Κομνηνόβλαστε, κράτιστε κοσμοκράτωρ,
Ἰπὸ τὴν σκέπην σῶν χρυσῶν προσέρχομαι πτερύγων,
Καθικετεύων, ἐξαιτῶν, παρακαλῶν ὁ θαλάς,
5 Τὰς ἀκοὰς προσθεῖναι μοι σῆς Ἀνακρατορίας.
Ὅπως λεπτομερέστερον τὰ κατ' ἐμὲ καλύσω.
Μόλις ποτὲ παραδραμὼν τὴν θάλασσαν τοῦ βίου,
Τὴν οὕτω κατακλύζουσαν καὶ συνδυθίζουσάν με,
Πρὸς τὸν κοσμοσωτήριον προσέδραμον λιμένα,
10 Τὸν τῆς χριστομμήτου σου μεγάλης βασιλείας.
Σὺ γὰρ λιμὴν ἀκύμαντος, τῶν σοὶ προσπεφευγόντων.
Μόλις λιπὼν τὸ πέλαγος τῶν ἀλμυρῶν φροντίδων.
Ἐφθασα πρὸς τὸ πέλαγος τῶν εὐεργετημάτων.
Σὺ γὰρ ἐλέους ἡ πηγὴ, καὶ τῶν χαρίτων χάρις,

- 15 Καὶ πέλαγος χρηστότητος, καὶ τῆς φιλανθρωπίας.
 Σὺ κράτος τῶν Ῥηγηναρχῶν, τῶν τοπαρχῶν αὐτάναξ.
 Ἐπὶ δὲ τῷ τετράνακτι τῷ τετραυγυστομόρφῳ
 Ῥώμης τῆς νέας τῆς χρυσῆς, τῆς Κωνσταντίνου Ῥώμης,
 Τῷ γένει τῷ τοῦ κράτους σου, καὶ μὴν καὶ τῆς πορφύρας,
- 20 Μερῶν τεσσάρων τῶν τῆς γῆς καὶ κράτος κηρυχθήσει.
 Αὐτὸ γὰρ τὸ τετραύγουστον, ἐκ τῆς προσηγορίας,
 Σταυροῦ τὴν τετραμέριαν πάντως παρασημαίνει.
 Ὡς γοῦν ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ τετραμερὲς τυγχάνει,
 Οὕτω καὶ σὺ τετραμερῇ κατακρατήσας κόσμον
- 25 Ἐπὶ τῷ τετραυγούσῳ μοι τῷ Πορφυρογεννήτῳ.
 Ὅμως δὲ σὺ, τετραύγουσε, τοῦ τετραυγούσου δῖχα,
 Σκηπτρα κρατύνεις κραταιῶς τῆς μονοκρατορίας,
 Τριάδι συνεργούμενος τῇ θεαρχικωτάτῃ.
 Ἄν γὰρ τινὲς τῶν ἐν ἀρχῇ, τῶν μὴ καλῶς φρονούντων,
- 30 Τὸ καθ' ἡμᾶς φρονήσωσι καὶ περιθραυθῶσι,
 Καὶ νεύσης μόνον κατ' αὐτῶν μόνῳ τῷ νεύματί σου,
 Ὡσεὶ καπνὸς πορεύσονται πόρρω τοῦ σου προσώπου,
 Πτοούμενοι τὴν σύγκρισιν, Μονάρχα Μονοκράτωρ,
 Τῇ λάμψει τοῦ προσώπου σου μήπως κατακαῶσι,
- 35 Καθὼς περ τίμεται κηρὸς ἀπὸ πυρὸς προσώπου.
 Ὡς πρὸ μικροῦ πεπόνθησι Δαυτὸνις καὶ Μελίας,
 Καὶ Νουραδίνος σὺν αὐτοῖς, ἐξ ἄκρας τῆς ἀνοίας·
 Ὡς περ ἐκεῖνος Νεεμᾶν ὁ πρὶν ἀποστατήσας.
 Ἀλλὰ πρὸς τὸ προκείμενον καὶ πάλιν ἐπανέλθω·
- 40 Μόλις ῥυσθεῖς τῶν δυσχερῶν βιωτικῶν φροντίδων,
 Τῶν καταποντιζόντων με καὶ καταδυθιζόντων,
 Συντόμως ἦλθον, ὡς ὄραξ, ὡς ἀπὸ τῶν κυμάτων,
 Πρὸς κράτος τὸ γαλήνιόν τῆς Αὐτοκρατορίας,
 Πρὸς ὄρμον καὶ ἀνάπαυλιν πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.

- 45 Ἀλλὰ μὴ κλείσης ἀκοάς, μηδὲ ἀποσραφῇς με,
 Τὸν δούλον καὶ οἰκέτην σου τὸν κατηχρειωμένον.
 Εἰ γὰρ καὶ λέξων ἤρχομην μυθοπλασῶν τοὺς λόγους,
 Εὐλύτως εἶχες, Βασιλεῦ, πάντων ἐκ τούτων λύσιν.
 Ἐν σοὶ γὰρ ἐγκατοίκησεν ἡ τοῦ θεοῦ προνοία,
- 50 Ἡ Σολομῶντος ἄρρητος θεόσοφος σοφία.
 Ἀλλ' ἄρχομαι τὰ κατ' ἐμὲ τῷ κράτει σου γνωρίσαι,
 Καὶ πόσῃν ὁ τρισάθλιος ὑπέσῃν τὴν ζημίαν,
 Ἐκ τοῦ μαθεῖν με γράμματα καὶ βιβλους ἀναγνώσκει,
 Καὶ τῶν ἀρχαίων μυθουργῶν τὰς ληρομυθουργίας.
- 55 Ἐνταῦθα τοίνυν ἐξ ἀρχῆς τὰ κατ' ἐμὲ γνωρίσω.
 Ἀπὸ μικρόθεν μ' ἔλεγεν ὁ γέρον ὁ πατήρ μου,
 Τέκνον μου, μάθε γράμματα, ἂν θέλῃς νὰ φιλῇς.
 Βλέπεις τὸν δαῖνα, τέκνον μου; πεζὸς ἐπεριπάτει.
 Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν χρυσοφτερνιστῆρας,
- 60 Ἀλογοτριπλοντέλιος καὶ παχυμουλαράτος.
 Αὐτὸς, ὄνταν ἐμάθανεν, ὑπόδησιν οὐκ εἶχεν.
 Καὶ τώρα (βλέπεις τον) φορεῖ τὰ μακρομήτηκά του.
 Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν ἶδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιον,
 Καὶ τώρα λουτρικίζεται τρίτον τὴν ἑβδομάδα.
- 65 Ὁ κόρφος τοῦ βουρδούριζεν ψύρας ἀμυγδαλάτας,
 Καὶ τώρα τὰ ὑπέρπυρα γέμει τὰ Μανολάτια,
 Καθὰδιν εἶχεν σούππινον τζαντζαλοφορεμένον,
 Καὶ φόρην το μονάλλατος χειμῶν καὶ καλοκαίρων,
 Καὶ τώρα (βλέπεις) γέγονεν λαμπροκουκαμασῆτος,
- 70 Παραγεμισοτράχηλος καὶ μορφοπροσωπάτος.
 Αὐτὸς ὄνταν ἐμάθανεν ποτὲ δὲν ἐκτενίσθην,
 Καὶ τώρα καλοχτένιστος καὶ μαυροτριχαράτος.
 Καὶ πείσθητι γεροντικοῖς καὶ πατρικοῖς σου λόγοις.
 Καὶ μάθε τὰ Γραμματικά, ἂν θέλῃς νὰ φιλῇς.

- 75 Ἄν γὰρ πεισθῇς ταῖς συμβουλαῖς καὶ τοῖς διδάγμασί μου,
 Σὺ μὲν λοιπὸν νὰ τιμηθῇς, μεγάλως εὐτυχίσεις·
 Ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα σου κἂν ἐν τοῖς τελευταῖοις μου,
 Νὰ θρέψῃς ὡς ἀδύνατον καὶ νὰ γεροδοσκήσῃς.
 Ὡς δ' ἤκουσα τοῦ γέροντος, Δέσποτα, τοῦ πατρός μου
 80 (Τοῖς γὰρ γονεῦσι πείθεσθαι φησὶ τὸ θεῖον γράμμα),
 Ἐμαθα τὰ Γραμματικά, πλὴν μετὰ κόπου πόσου!
 Ἀφοῦ δὲ τάχα γέγονα γραμματικὸς τεχνίτης,
 Ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ψωμὶν καὶ κύταλον καὶ ψίχαν·
 Καὶ διὰ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν σενοχωρίαν,
 85 Ὑβρίζω τὴν Γραμματικὴν, καὶ κλαίγω καὶ φωνάζω·
 Ἀνάθεμα τὰ γράμματα! Χριστὲ, καὶ ποῦ τὰ θέλει!
 Ἀνάθεμὰν καὶ τὸν καιρὸν, κ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν,
 Ὅπου με παρεδῶκασιν εἰς τὸ σχολίον ἐμέναν!
 Τάχα νὰ μάθω γράμματα, τάχα νὰ ζῶ ἀπεκείνα.
 90 Ἄν μ' ἔλειπαν τὰ γράμματα, καὶ μάθανα τεχνίτης,
 Ἀπ' αὐτοὺς ὅπου κάμνουσιν τὰ κλαποτὰ καὶ ζοῦσιν,
 Νὰ μάθω τέχνην κλαποτὴν καὶ νάξουν μετ' ἐκείνην·
 Μὲ ταύτην γὰρ τὴν κλαποτὴν τὴν περισσορεμένην,
 Νὰ ἀνοίγα τὸ ἀρμάριν μου, νὰ τόβρισκα γεράτον·
 95 Ψωμὶν κρασὶν πληθυντικόν, καὶ θυνομαγερίαν,
 Καὶ παλαμιδοκόμματ', καὶ τζύρους καὶ σκουμπρία,
 Παροῦ· διτι τὸρ' ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους,
 Καὶ βλέπω χαρτοσακίουλα γεμάτα τὰ χαρτία.
 Ἀνοίγω καὶ τὴν ἄρκλαν μου νάβρω ψωμὶν κομάτιν,
 100 Καὶ βρίσκω χαρτοσάκουλων ἄλλο μικροτερίτζιν.
 Γυρέδω τοῦ κελίου μου τὲς τέσσαρες γωνίας,
 Καὶ βρίσκω σαρωιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.
 Ἀπλόνω στὸ περσίειν μου, γυρέδω τὸ πουργίν μου,
 Διὰ σάμενα τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.

- 105 Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφήσω,
 Ἰσάμαι τότε κἀτηφής καὶ ἀπομεριμνημένος·
 Λιγοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας·
 Καὶ διὰ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν σενοχωρίαν,
 Ἀρνοῦμαι τὰ Γραμματικά, τὰ κλαποτά προκρίνω.
- 110 Τὴν κεφαλὴν σου, Βασιλεῦ, εἰς τοῦτο τί με λέγεις;
 Ἄν ἔχω γείτονα τινὰν, κ' ἔχει παιδὶν ἀγόρην,
 Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το Γραμματικά, νὰ ζήσῃ;
 Παρὰ κρανιοροκέφαλον πάντως νὰ μ' ὀνομάσουν,
 Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το τζαγγάρην τὸ παιδὶν σου.
- 115 Γείτονα ἔχω πετζοτὴν, τάχα ψευδοτζαγγάρην·
 Πλὴν ἔνε καλοφουνιστής, ἔνε καὶ χαροκόπος.
 Ὅταν γὰρ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην,
 Λέγει, Ἄς βράσει τὸ κρασί, καὶ βάλε καὶ πιπέρην.
 Εὐθύς τὸ βράσειν τὸ θερμὸν, λέγει πρὸς τὸ παιδὶν του,
- 120 Νὰ τὸ, παιδὶν μου, ἀγόρασε χορδοκόιλα δουκάτον·
 Φέρε καὶ Βλάχικον τυρὶν ἄλλην σαμεναρέαν·
 Καὶ δός με νὰ προγεύσομαι, καὶ τότε νὰ πετζόνω.
 Ἀφοῦ δὲ φθάσει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια,
 Κὰν τέσσερα τὸν δίδουσι εἰς τὸ τρανὸν μουχρούτι.
- 125 Καὶ πίνει τα καὶ ρεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἔνα·
 Καὶ παρευθὺς ὑπόδημα ἐπέρνει καὶ πετζόνει.
 Ὄνταν δὲ πάλιν, Βασιλεῦ, γέματος ὥρα φθάσῃ,
 Ρίπτει τὸ καλαπόδι του, ρίπτει καὶ τὸ σανίδιν,
 Καὶ λέγει τὴν γυναῖκά του, Κυρά καὶ θεὸς τραπέζιν·
- 130 Καὶ πρῶτον μισὸν ἐκζέσῃ, δεῦτερον τὸ σφουγγάτον,
 Καὶ τρίτον τὸ ἀκριόπασον ὀφθὸν ἀπὸ μερίου,
 Καὶ τέταρτον μονόκυθρον· πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.
 Ἀφοῦ δὲ παραθέσουσιν, καὶ νίφεται, καὶ κἀτζει,
 Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με!

- 135 Ὅνταν γραφῶ καὶ ἴδω τον λοιπὸν τὸ πῶς καθίζει,
 Τὸ πῶς ἀνακομπόνηται νὰ πιάσῃ τὸ κουτάλιν,
 Καὶ οὐδὲν τρέχουν τὰ σαλιά μου, ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν.
 Καὶ γὼ ὑπάγω κ' ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν σίχων.
 Εὐθύς ζητῶ τὸν Ἰαμβον, γυρεύω τὸν Σπονδεῖον,
 140 Γυρεύω τὸν Πυρρίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ μέτρα·
 Ἀλλὰ τὰ μέτρα τοῦ φελοῦν σὴν ἀμετρόν μου πεῖναν;
 Πότε γὰρ ἐκ τὸν Ἰαμβον νὰ φάγω, Κοσμοκράτωρ;
 Ἡ πῶς ἐκ τὸν Πυρρίχιον ποτέ μου νὰ χορτάσω;
 Ἔδε τεχνίτης σοφιστὴς ἐκεῖνος ὁ τζαγγάρης·
 145 Εἶπε τὸ Κύριε λήσον, ἤρξατο ρουκανίζειν.
 Ἐγὼ δὲ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω σίχους;
 Πόσους νὰ πλέξω καὶ νὰ πῶ, πόσους νὰ λαρυγγίσω;
 Νὰ τύχω καὶ τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας βοηθείας;
 Ὀρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τοῦ νὰ γενῶ τζαγγάρης,
 150 Ἰνα χορτάσω τὸ ψωμίν, τὸ λέγουν Ἀφρατίτζιν·
 Ἀλλὰ τὸ μεσκαθάρον τὸ λέγουν Κιθαρίτην,
 Τὸ πιθυμοῦν Γραμματικοὶ καὶ καλοσιχοπλόκοι.
 Καὶ τέως οὐάπου ἠῶρηκα κἀν τορνεσάκιν κάπου,
 Καὶ δίδω το καὶ ἀγόρασα σουδλὶν ἀπὸ τζαγγάρην.
 155 Καὶ ὥς ἦσαν τὰ καλὶγια μου πλήρις ἐξεσχισμένα,
 Ἐπιάσα τάχα τε μικρὸν νὰ τὰ περισουφρόσω·
 Καὶ κρούω σουδλέαν τὸ χέριν μου, καὶ διέβην ἀπεκείθε·
 Καὶ πρίσμαν ἐκ τοῦ κρούσματος γέγονεν τῇ χειρὶ μου·
 Καὶ ὀλόκληρον ἐδιέβασα μῆναν εἰς τὸ κρεβάτιν.
 160 Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ, καὶ τρισανάθεμά με!
 Ἄν οὐ ζηλεύω πάντοτε τοὺς χειροτεχναρίους.
 Ἄν ἐμάθα καπουλικὴν, καὶ συκοτὴς ἂν ἤμουν,
 Καὶ συκοτὴς νὰ σύκονα τὴν ἀπασάν μου μέραν,
 Καὶ τὸ βραδὺν νὰ μέ διδαν μεγάλας κομματούκλας,

- 165 Ἄλλα καὶ τὸ μποτόπουλον νὰ γέμιζα κρασίτζιν.
 Ἄν ἔμαθα τὴν ραυτικὴν ἐντέχνως ἐπισήμην,
 Μέναν βελόνιν τορνεσιουῦ, καὶ ράιμματα ζαμένου,
 Καὶ ψαλιδόπουλον μικρόν, νὰ μουν καὶ γὰρ τεχνίτης.
 Ἄν γὰρ οὐκ ἐγυρεύετο ράφτης ποτὲ εἶν κόσμου,
- 170 Ὁκάποιας γειτόμισας ροῦχον νὰ παρελύθῃ,
 Καὶ παρευθὺς νὰ μέκραξεν, Μάστορι καὶ τεχνίτῃ,
 Νὰ, κέντησε τὸ ροῦχό μου, καὶ περιμάζωσέ το,
 Καὶ ράψε τὸ παραλυμαν, ἔπαρ τὸ ράψιμόν σου.
 Ἄν ἤμουν παραζυμωτής, ἢ δουλευτής μαγκίπυ,
- 175 Προφούρνια νὰ χόρτενα, καὶ νὰ καλοπαθούμην.
 Καὶ γὰρ διέβαινα προχθρὲς πλησίον μαγκιπίου.
 Καὶ βλέπω τὴν μαγκίπησαν ἔσωθεν ἰσαμένην,
 Καὶ τὲς χεροὶ κατέχουσαν ἄσπρον σεμιδαλάτον,
 Ἀπόξυσμαν τριπτούτζικον, καὶ ἐρουκάνιζέ το.
- 180 Ἐγὼ δὲ ρίψας, Βασιλεῦ, τὴν ἐντροπὴν παρέκει,
 Ἐσέθηκα στὸ σπίτιν της, καὶ προσεκύνησά την.
 Δέξω, Κυρά μαγκίπησα, τὸ πῶς ἀκοὺς οὐκ εἶδα.
 Δὸς καὶ μέναν τριπτούτζικον θαμὴν νὰ ρουκανίσω.
 Ὡς δ' ἴδα τὰνυπόλυφτον καὶ τέθεικερτόν της,
- 185 Δοπάζω το κτὸ χέριν της, καὶ ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα.
 Στενάζω καὶ λυπούμενος ἐκάτζα κέφαγά το.
 Ἄν ἤμουν ὀξύγαλατὰς, ὀξύγαλα νὰ πούλουν,
 Τὴν τζούκαυ τοῦ ξυγαλάτος εἰς νόμον μου νὰ βάζουν,
 Καὶ ἀπὸ ψυχῆς νὰ εὐγγιζα, περιπατῶν τὰς ρίμνας.
- 190 Ἐπάρετε δρουβανισὸν ὀξύγαλον, Κυράδες.
 Καὶ κῆνες, ὡς τὸ χρήξουσιν, σύντομα νὰ τὸ πούλουν.
 Καταβλατὰς ἂν ἤμουνε, καὶ συκοτὴς ἂν ἤμουν,
 Ὡς συκωτὴς νὰ δούλευα ἅπασαν τὴν ἡμέραν,
 Καὶ τὸ βραδὺν νὰ μέ διδαν μεγάλην κοματοῦραν,

- 195 Τὸ ἄσπρον ἔμποτόπουλον γεμάτον κρασοβόλιν,
 Καὶ μονοκύθρου μερτικὸν ἐκ τὰ λιπαρομένα,
 Καὶ κἂν ἐπὶ τὸ σκόλασμα νὰ πιανα τὴν λαπάραν,
 Καὶ νὰ τὴν ἔκρουγα βουκιές, ὡς καὶ τὸ δίκαιον εἶχεν.
 Κεντήκλας ἂν ἐμάθαναι καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας,
 200 Ὅδοιπορῶν νὰ εὐρίγγιζα, περιπατῶν νὰ λάλουν.
 Κυράδες χειρομάχισες καλοκοδέσποινές μου,
 Προκύψατε, βηλαρικὰς ἐπάρτε κεντήκλας,
 Καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας μου, νὰ τρίβετε πιπέρην.
 Καὶ ὥς εἶναι καλοκοδέσποινες ὁκάποσες κυράδες,
 205 Καὶ τὰς κεντήκλας νὰ πέρναν καὶ τοὺς πιπεροτρίφτας.
 Ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παινῶ τοὺς χειροτεχναρίους;
 Ὡς γὰρ θορῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχουν.
 Κηπουρικὴν πολὺκαρπον ναργάζουμουν τὴν τέχνην,
 Συκίτζια καὶ ροδάκινα, ροδίτζια, μυγδαλίτζια,
 210 Δαμασκηναπιδόμηλα, δαμάσκηνα κροκάτα,
 Τὰ λεγουν ἀνατολικὰ, τὰ λέγουν λαγηνάτα,
 Καὶ ἄλλα τὰ τῶν κηπουρῶν σκόρδα καὶ κρόμυδίτζια,
 Ματζάνας, λαχανόγουλα, κραμπιὰ καὶ σευκλογούλια.
 Καὶ κἂν ψωμὶν ὁ κηπουρὸς νὰ χόρτενα καὶ γούλας.
 215 Καὶ μουχτερὸν ὁ κηπουρὸς ἔχει καὶ θρέφει τοῦτο.
 Καὶ θρέφει καὶ τὸν κηπουρὸν καὶ μουχτερὸν ὁ κῆπος.
 Πασελοπούλης, καρυθὰς, καναδοσησαμάτος,
 Καὶ δαυκοφίσης, ρεπανὰς, σευκλογουλάς ἂν εἴμουν.
 Τὰ καρυδάτ', ἀρχόντισες, ἐδῶ τὰ σησαμάτα.
 220 Καὶ οἱ ἀρχόντισες νὰ τάπέρναν, νὰ μέ διδαν κομμάτας,
 Καὶ νάχασιν τὰ χεῖλη μου κἂν γλυκασμὸν ὀλίγον.
 Τὴν ναυτικὴν πολὺκοπον ναργάζουμουν τὴν τέχνην,
 Νὰ μετερχόμην πέραμαν, ναῦρικα ὁκάτι κέρδος,
 Ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης.

- 225 Νὰ γένουμουν καὶ ναύκληρος, καὶ νᾶχα μέγα κέρδος.
 Γείτοναν ἔχω κοσκινὰν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει,
 Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου μπήγουσιν κατὰ κάμπου ματζούκαν.
 Ὦνταν εὐγοῦν καὶ τρέχουσιν συνδύο αἱ καροῦχαι.
 Καὶ βλέπω τὴν ἰστίαν των πῶς συχοφλαμαρίζει,
 230 Καὶ πῶς ἀπὸ τὰ κρέατα μοσχομουρίζει τζίκινα.
 Πότε δὲ τὴν ἀνθρακιὰν τὴν φοβεράν ἐκείνην
 Κειμένην βλέπω, Βασιλεῦ, μετὰ τῶν ὀψαρίων.
 Καὶ τζίκιναν φέρουσι πολλὴν ὡς ἀπὸ τῶν βρωμάτων.
 Καὶ γὼ τζικινῶν δια ψωμίν, καὶ οὐκ ἔχω τί νὰ φάγω.
 235 Ζητῶ, καὶ οὐδέν με δίδουσιν, λέγουν με, Περιπάτει.
 Γραμματικόν σε βλέπομεν τετρακαλαμαράτον,
 Καὶ φάγε μυριοεμπύρετε ἐκ τὰ γραμματικά σου.
 Ἐκβαλε τὰ παπαδικά, καὶ γίνου προχεράρης,
 Φόρει καὶ τὸ προσώμιν σου, καὶ τὸν πηλὸν κουβάλει,
 240 Καὶ τὰ χαλίκια σύνασε, νὰ πέρνης τὸν μισθόν σου,
 Καὶ νὰ χορτάσης τὸ ψωμίν, τὸ πεθυμᾶς, ὡς λέγεις.
 Ἐπεὶ γραμματικὸς εἶσε καὶ μέγας στιχοπλόχος.
 Καὶ πῖς-ευσου βαροῦμαί τε νὰ γένω προχεράρης.
 Μπηγοματζούκης, κοσκινᾶς, καλλιον τόχω νὰ γένω.
 245 Τὸ κουβαλεῖν γὰρ τὸν πηλὸν, ὡς φορτικὸν ἤχουμαι.
 Σὺ δὲ πρὸς τοῦτο, Βασιλεῦ, τί με λέγεις νὰ ποίσω;
 Ἐλπίζω τι τὸ κράτος σου νὰ μὲ χειραγωγῇ,
 Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς νὰ γένω νάπογράφω,
 Νὰ εὐχῶμαι τὰ σκηπτρά σου μέσον ἀπὸ καρδιάς,
 250 Σκηπτοκρατῆσαι κραταιῶς γῆς πάσης καὶ θαλάσσης.
 Ἀπὸ γὰρ τῆς πτωχείας μου καὶ βλασφημῶ πολλάκις.
 Καὶ λέγουσίν με, Σώπασε, σαλὲ, μὴ συντυχένης.
 Μήπως καὶ μετὰ θάνατον καταδικάσουσίν σε
 Εἰς σκώληκαν ἀκοίμητον, εἰς τάρταρον, εἰς σκότος.

- 255 Ἐγὼ δὲ, Κοσμοκράτωρ μου, ταύτας τὰς τρεῖς κολάσεις
 Ἐνταῦθα τὰς κολάζομαι καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς μου·
 Σκώληκα τὸν ἀκοίμωτον μιμουμαι τὴν πενίαν,
 ἥτις με τρώγει πάντοτε καὶ καταδαπανᾷ με·
 Τάρταρον τὸν τουρτουρισμόν, τὸν τουρτουρίζω τώρα,
 260 ὥς ἐκ χειμῶνος παγετοῦ, καὶ τί φορεῖν οὐκ ἔχω.
 Καὶ γὰρ οὐκ ἔχων τί φορεῖν μεγάλως τουρτουρίζω.
 Σκότος δὲ πάλιν ἀφεγγές τὸν σκοτασμένον μου κρίνω,
 Τὸν ἔχω τότε, Βασιλεῦ, ὅταν ψωμὶν οὐκ ἔχω.
 Ἄν γὰρ οὐκ ἔχω τί φαγεῖν, σκοτιζομαι τῆς πείνας.
 265 Ἔδε καὶ σκότος ἀφεγγές, καὶ τάρταρος καὶ σκώληξ.
 Ἀλλὰ, Κρατάρχα Βασιλεῦ, τεσσάρων γῆς κλιμάτων,
 Χάρισόν μοι τῷ δούλῳ σου μικρὸν τὰς ἀκοάς σου,
 ὥς ἵνα καὶ τὸ πρὸ μικροῦ συμβάν μοι σαφηνίσω.
 Εἰς τοῦ πατρὸς μου τὸ κελὶν ἀκρόπαστον ἀπάκιν
 270 Σύμπλευρον ἐμαγέρυσαν, σύλαρθον, ἐκ τὰ ξεύρεις·
 Καὶ τὸ τραπέζην ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φᾶσιν.
 Τούτους ἰδὼν ὁ δούλός σου γύρωθεν καθημένους,
 ὥς ἔθος εἶχα, σὺν αὐτοῖς ὥρμησα συγκαθίσαι.
 Ἐκεῖνοι δ' ἐξεπήδησαν λέγοντες ὁμοφώνως·
 275 Μὰθὸν καὶ ποῦ ἀργαβιάξεις; τάδῳ δὲν ἔχεις τόπον.
 Παπᾶς γραμματικὸς εἶσαι, τρέφε τὸν ἑαυτόν σου.
 Μὴν βλέπης τὸ ἀπάκιν μας, δὲν εἶσε σὺ διὰ τοῦτο.
 Ἄν δὲ πενᾶς, ἀγόρασε, γραμματικὴ, καὶ φάγε.
 Τούτων δὲ πρὸς με, Βασιλεῦ, ἀπάντων λεγομένων,
 280 Ὅκατί πῶς ἐγείνεται κτύπος εἰς τὸ κατώγην·
 Καὶ πάντες ἐσυκώθησαν, ἔφυγον παραυτίκα,
 Ἐλπίζοντες διι χαλᾶ τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ.
 Πολλὰ γὰρ ἦτον παλαιὸν, πάνυ σεσαθρωμένον.
 Ἐγὼ δ' ὥς εὔρον κείμενον τὸ σύμπλευρον ἀπάκιν,

- 285 Ἡρξάμην συλλογίζεσθαι, καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω·
 Οὐκ εἰμ' ἐγὼ τὸν ἔλεγον, Οὐ διαβῇ εἰς λάρυγγά σου;
 Ἀλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον Θεοῦ φιλανθρωπίαν,
 Πῶς ὑπὲρ λόγον ἔφερε τάπακιν εἰς ἐμέναν.
 Ταῦτα δὲ λέγων, Βασιλεῦ, τὴν μάχασραν κρατήσας,
 290 Ἡρξάμην ἐμπουκόνεσθαι μέχρις εἰς κόρον ἦλθον.
 Μετὰ δὲ ταῦτα, Βασιλεῦ, κάτω καγὼ κατήλθον,
 Τάχα γυρεύων σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἦλθεν,
 Πρῶτερον τὸ κατούδιον μας στήσας εἰς τὸ τραπέζιν,
 Διὰ τὰ ποῦν ὅτι ἐποικεν ἡ κατά τὴν ζημίαν.
 295 Ἄπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κέλῃ συνελθόντες,
 Καὶ τὸ κατούδιον ἄνωθεν ἰδόντες τῆς τραπέζης,
 Ἐρίψαν λίθους κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, Φονευθήτω.
 Ὅτι ἔφαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀκρόπαστον ἀπάκιν.
 Ὑστερον δὲ τὴν μηχανὴν εὐστόχως ἐγνωκότες,
 300 Ὀλίγον μειδιάσαντες ἐξεῖπον ὁμοφώνως,
 Ἐδ' ὁ παπᾶς ὅπου φαγεν τὸ θαυμαστὸν ἀπάκιν·
 Καὶ ἡμεῖς ἀδικαύσαμεν τὸ ταπεινὸν κατούδιον.
 Καὶ ἠῶραν τὰ σκουτελιά τους πλήρως καθερισμένα·
 Πλούσιμον οὐκ ἠθέλασιν καθόλου τὰ πινάκια.
 305 Ἡμεῖς ψωμὶν οὐκ εἴχαμεν, καὶ τί ἄλλον γυρέβεις;
 Ὅπου γὰρ λείπει τὸ ψωμὶν, προσφὰν οὐκ ἐνθυμοῦνται.
 Τοῦ προσφαγίου ἡ μέριμνα κ' ἡ λεῖψις τοῦ ψωμίου
 Τὰς ἐνθυμήσεις τὰς πολλὰς πᾶλλὰ τὰς περικαύπτουν.
 Πεῖνά μου, κάλιν Πεῖνά μου, καὶ δευτέρον σε γράφω.
 310 Καὶ τόρα μόνον ἄφες με, ὅτι ψωμὶν οὐκ ἔχω.
 Πάλλ' ὥς τὰ πάρω δανεικόν. Ποσῶς οὐκ ἡμερώθη.
 Εἴ τις καὶ ἂν ἔχει σήμερον ψωμὶν καὶ λοκοτήνιν,
 Ἐκεῖνος καὶ φιλόσοφος, ρήτωρ καὶ καλλιγράφος.
 Τί δὲ λοιπὸν, ἂν ἔμαθα τοῦ κόσμου τὰ βιβλία,

- 315 Καὶ τὸ ψωμὶν ἐπιθυμῶ πότε νὰ τὸ χορτάσω·
 Καλὸς ἐν ὁ Λιδάιος, ἂν ἔχη καὶ χρυσάφιν.
 Τὸν Ὀμηρον μὲ δίδασιν, καὶ ψόφουν ἐκ τὴν πεῖναν.
 Εἶπάν με, Μάθε Ὀππιαγὸν, πεῖναν οὐδὲν φοβεῖσαι.
 Ὡς ἔμαθα τὸν Ὀππιαγόν, τάχα καὶ γὼ καυχῆσθην·
- 320 Φεῦγε πτωχεία τοὺς χωρικοὺς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους·
 Ἐγὼ πλουσίαν ἔμαθα τὴν τέχνην τῶν γραμμάτων,
 Ὀππιαγὸν ἐκτήθησα, πεῖναν οὐδὲν φοβοῦμαι.
 Κ' ἐκείνη ὑπομαυγγρίζουσα μικρὸν μὲ ἐπεστράφην.
 Ὡς ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου· ἡ πεῖνα,
- 325 Οὐδὲ λαπάραν ὁμοιάζει τὴν καταζαρωμένην.
 Ἄν μ' ἔλιπεν Ὀππιαγός, κ' ἔπιανα φουρνητάρης,
 Πολὺν καλὸν μ' ἐξέβαινεν καὶ διαφοροτερίτзин·
 Ἄν ἤμουν παραζυμωτῆς, ἢ ζυμωτῆς μαγκίπου,
 Προφούρνια νὰ χόρτενα, νάχα καλὴν ἡμέραν.
- 330 Τὴν στράταν ἤρχουμουν ποτὲ μὲ πεῖναν καὶ μὲ δίψαν·
 Καὶ τζίκνα γέμισαν πολλὴν ταρθούνιά μου σπὴν στράταν,
 Κ' εἰς τάντερά μου σέβηκεν, καὶ τάραξεν τὴν πεῖναν.
 Τὴν τζίκναν ἠκολούθησα, κ' εἰς μακελλεῖον μὲ πάγει·
 Ἐκεῖθρα κρέας καὶ ψήνασιν σουγλιταρέα μεγάλιν.
- 335 Τοῦ μακελλάρη τὴν γυνὴν ἠρξάμην κολακεύειν·
 Κυρὰ κυρὰ μαστόρισα, κυρὰ χορδοκοιλίστρα,
 Καὶ μουτλογατονόσκουφε γυνὴ τοῦ μακελλάρη,
 Δὸς με ὀλίγον ἔντερον, δὸς με δαμὶν μαστάρην,
 Λαπάραν ἐκ τὴν λαπάραν σου, ἐξαύτην τὴν βαζάζεις,
- 340 Λαπάραυ τραγανόδεχτον τὴν ἀντικρυς νευρώδη,
 Τὴν ἐκδαρμένην πάντοτε καὶ μὴ παχυνομένην,
 Τὴν οὔσαν σταφιδόχνοτον τὴν ἀκροσαχνισμένην.
 Ἰδα καλὴν προαίρεσιν, ἰδα καλὴν γυναικα.
 Οὐκ ἐπιστάμην ἄτυχος τὴν συσκευὴν καὶ πρᾶξιν,

- 345 Τρόπον τὸν κακομήχανον τῆς γυναικὸς ὁ τάλας,
 Ἐκ τῆς χειρὸς λαβούσης με καὶ θρόνον ἐκτεθείσης.
 Καὶ τὸ τραπέζιν μέθηκεν, τοιαῦτα λέγων πρὸς με,
 Κάθητ' ἀφέντη, κάθησε γραμματικὲ νοτάρε,
 Γραμματικὲ φιλόσοφε διπλοκαλαμαράτε.
- 350 Καὶ τὸ τραπέζιν μέθηκεν καὶ σύρνει με μαῖνδιλιν,
 Καὶ σκουτελίτζιν μέθηκεν γεμάτων τὴν λαπάραν.
 Καὶ πρώτην βούκαν ἔβαλα, καὶ δεύτην, καὶ τρίτην.
 Τέταρτον, ὡς τὸ σύνθηες, ἔσκυψα νὰ τὴν κόψω.
 Εὐθὺς καὶ ποῦ τὴν ἔκρυβεν τὴν σύσκατον ἐκείνην,
- 355 Τὴν κοπροπαραγέμιστον καὶ τὴν δυσωδεστάτην;
 Καὶ κροῦ με καταπρόσωπα μὲ τὴν κοιλίαν, καὶ λέγει,
 Φάγε, καλὲ γραμματικὲ, γραμματικὲ νοτάρε,
 Γραμματικὲ φιλόσοφε, ἐντεροχορδοπλύτα.
 Κάλλιον ἦτον νὰ τρωγες αὐτοῦνον τὸ μελάνιν,
- 360 Παρὰ τὴν τυμπανόκρουστον τὴν σκατωτὴν λαπάραν.
 Κάπα μου, πάλιν κάπα μου, παλιοχαρβαλομένη,
 Κάπα μου, ὅταν σέθεκεν ἡ βλάχα νὰ σὲ φάνη,
 Πολλὰ δάκρυα σὲ γέμισεν καὶ στεναγμοὺς μεγάλους.
 Ἐσὲν ἔχω καὶ πάπλωμαν, κάπα, καὶ ἀπανωφόριν,
- 365 Ἐσέναν καὶ ποκαμισον, ἐσὲν καὶ ἐπιβαλτάριν
 Καὶ τὴν λαμπράν τὴν κυρίακην; στὴν ἐκκλησίαν ἂν πάγω,
 Ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἐχώρει.
 Καὶ ἀπὸ τὸ σείσμαν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺν τὸ διώμαν,
 Ἐπέρνω, πάγω, Βασιλεῦ, στὸ σπίτιν ὑπαγένω,
- 370 Τὸ σπίτιν τὸ παλαμόσπιτεν, τὸ καινουργιοχασμένον.
 Νυστάζω, πέφτω τάχα τε, τυλίγομαι τὴν κάπαν.
 Κοιμοῦμ' ὡς τὸ μεσάνυκτον· καὶ ἄκου τί παθάνω.
 Ἐμπλέκονται μ' οἱ ψύρες μου ἄνωθεν ἕως κάτω.
 Καὶ βάνω τὸ χερίτζιν μου, συντρίβω καὶ τζακίζω,

- 375 Εὐγάνω τ' ὀλοκόκκινον, νᾶπες βαφέαν ὁμοιάζω.
 Κάπα μου, ὅπου δύναται, κάπα μου, ἃς σὲ ἀγοράσῃ,
 Κάπα μου, ἡγανάκτησα, κάπα τὰς χάριτάς σου.
 Ἀλλ' ὧ Κομνηνοβλάστητον ἀπὸ πορφύρας ῥόδον,
 Ὡ βασιλέων βασιλεῦ, καὶ τῶν Ἀνάκτων Ἄναξ,
 380 Καὶ κράτος τὸ τρικρατίστον ἀπὸ παποτερόθεν,
 Εἰσακούσόν μου τῆς φωνῆς καὶ τῆς δεήσεως μου·
 Θύραν ἐλέους ἄνοιξον, καὶ χεῖρα πάρασχέ μοι,
 Ἀνάγκουσαν ἐκ λάκκου με καὶ βόθρου τῆς πενίας.
 Σὺ γὰρ ἐλέους αἰκτιρμῶν μετὰ Θεὸν ἡ θύρα·
 385 Σὺ μόνος ὑπερασπιστῆς τῶν ἐν ἀνάγκαις βίου·
 Σὺ καὶ τὸ καταφύγιον πάντων τῶν χριστιανύμων·
 Σὺ βασιλέων Βασιλεὺς, σὺ ἐκ τῶν προπατόρων
 Φιλεύσπλαγχος, φιλότεκνος, φιλοίκτωρ, φιλοεκτίμων.
 Ῥῦσαί με τῆς στερήσεως, ῥῦσαί με τῆς πενίας·
 390 Τῶν δανειστῶν μου, Βασιλεῦ, λύσον τὰς ἐπιθέσεις·
 Οὐδὲ γὰρ φέρειν δύναμαι τούτων τὰς κατακρίσεις.
 Τοὺς τέσσαρας προβάλλομαι, Θεόστεπτε, μεσίτας,
 Τοὺς μαρτυρήσαντας στερόρῳς ὑπὲρ Χριστοῦ Σωτῆρος,
 Γεώργιον, Δημήτριον, Τύρωνα, Στρατηλάτην·
 395 Οἱ τε καὶ ταξιδεύουσιν ἐν πάσι ταξιδίαις,
 Καὶ συνοδοιποροῦσί σου τῷ τρικρατίστῳ κράτει.

ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

BIBLION Β'.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ,

ΚΑΤΑ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.

- ΤΟ ΔΗΜΗΣΑΣ ἀναφέρω σοι τῷ κραταιῷ Δεσπότη,
Τῷ μέγα καὶ νικοποιῷ κραταιῷ στεφηφόρῳ.
Καὶ πρόσδεξε, καὶ λύσον μου τὰς πολυπλόκους δέσεις·
Οὐδὲ γὰρ δέονται πολλῶν ἐξόδων ἡ φροντίδων.
- 5 Ἴνα ῥαθύμως πρὸς αὐτάς καὶ ἀνειμένως βλέψεις.
Δέον λοιπὸν ἀναμαθῶν τὰς νόσους τῶν νοσοῦντων,
Εἰς οὕτως καὶ τὴν ἴασιν ἐντέχνως ἐπιθεῖναι.
Καὶ θαύμασον τοῦ μύρμηκος τὴν τηλικαύτην τόλμην,
Πῶς ὅλως οὗτος γέγονε τῆς ὅλης μυιοπίας,
- 10 Καὶ τρέχειν ἴσως ὄρμησεν τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις,
Ἀκολουθῶν τοῖς ἰχνεσιν ἀφόδως τῶν λεόντων,
Τὴν τῶν ὀνύχων δύναμιν ποσῶς μὴ κεκτημένος.
Ἐμὲ δὲ σκόπει μύρμηκα, Δέσποτα στεφηφόρε,
Κατὰ τῶν λόγων τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην,

- 15 Λέοντας δὲ τοὺς ῥήτορας μετὰ τῶν φιλοσόφων ,
 Οἷτινες ὧσιν δυνατοὶ τοῦ γράφειν καὶ στιχίζειν ,
 Καὶ συγγραφεὺς νικητικὰς ἡρωϊκὰς συμπλέκειν .
 Ὅμως ἐκεῖνοι γράφουσιν σοφῶς καὶ κατὰ λόγον ,
 Ὡςπερ σοφοὶ καὶ ῥήτορες · ἐγὼ δ' οὐχ οὕτως γράφω .
- 20 Καὶ γὰρ ἀγράμματος εἰμί , καὶ νέος ῥακενδύτης ,
 Καὶ μοναχὸς τῶν εὐτελῶν τῶν ἀποκαθησμένων ,
 Καὶ τὴν ἰσχὺν ἐπίσης τε μύρμηκος κεκτημένον .
 Ἀλλ' οὖν λιτῶς , μοναχικῶς , ἀπλῶς , εὐκολοτάτως ·
 Οὐδὲ γὰρ μύθους παλαιῶν ἱστοριῶν σοι γράφω ,
- 25 Τῶν νοῦν ἐχόντων ἀκριβοῦς , δυσνόητον τὴν λύσιν ·
 Εὐληπτα μᾶλλον καὶ σαφῆ , καὶ γνώριμα τοῖς πᾶσιν ,
 Τοῖς τὸν μονήρην τρέχουσιν ἐν κοινοβίοις δρόμον .
 Καὶ ταῦτα μὲν , ὦ Δέσποτα , μόνος ἐγὼ σοι γράφω ,
 Ἄπερ καὶ λέξων ἔρχεται κατὰ μικρὸν ὁ λόγος .
- 30 Καὶ πρόσθε ἀρτι τὸ λοιπὸν ἐμοὶ τὰς ἀκοάς σου ,
 Καὶ πάντα σαφηνίσω σοι κατὰ τὴν πράξιν , Ἄναξ .
 Ὅποταν γὰρ εἰς ἐννοίαν ἔλθω τῶν Ἡγουμένων
 (Δύο γὰρ ἄρχουσιν ἐκεῖ , Δέσποτα , παρανόμως ,
 Καὶ παρὰ τὴν διάταξιν πατρὸς τοῦ πανοσίου ,
- 35 Πατὴρ , υἱὸς , τὸ κάκιστον , ὦ θεία δίκη , ζευγος) ,
 Καὶ καθαρῶς τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα σκοπήσω ,
 Ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι , καὶ τήκομαι τὰς φρένας ,
 Καὶ πίπτω πρὸς ἀπόγνωσιν πάσης τῆς ἀθυμίας .
 Ὅταν ἐξέλθω γὰρ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ,
- 40 Ἄν , ῥαθυμήσω πώποτε καὶ λείψω ἀπὸ τὸν ὄρθρον ,
 Οὐ φέρειν ὅλως δύναμαι τὰς προσταγὰς ἐκείνων .
 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἐξαψαλμον , ψωμὴν μηδὲν τὸν δώσουν ,
 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ θυμιατὸν , ἅς βάλλει μετανοίας ,
 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμα , κρασὶν μηδὲν τὸν δώσουν ,

- 45 Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν ἐσπερινὸν, ἅς τὸν ἐκβαλλοῦν ἔξω.
 Τὸν στίχον βάλε ἀπὸ ψυχῆς καὶ φώναξε μεγαλῶς,
 Μὴ συντυχένης, πρόσσεχε, κἂν ὅλως τὸν ὀδεῖνα,
 Μὴ κινήσῃς, μὴ τρίβῃς, μὴ παραμουρμουρίζῃς,
 Μὴ ψουψουρίζῃς, πρόσσεχε, κἂν ὅλως τὸν ὀδεῖνα,
 50 Ἐξάφες τὰ συχνὰ λουτρά, καλόγερος ὑπάρχεις,
 Βαθία καλήκρια γόρασε, καὶ φόρει τα ὡς τὴν μέσην,
 Καὶ μὴ φορῇς τὰ χαμηλὰ μὲ τὰς μακρίας μῆτας,
 Ἀπέσω τὰ μανίκιά σου, καὶ ἀπέσω τραχηλία σου,
 Ἐξάφες τὸ νὰ κάθῃς ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα,
 55 Ἐξάφες τὰ προγεύματα καὶ τὰ διπλοσφουγγάτα,
 Καὶ τὸ νὰ τρώῃς σύντομα, νὰ πίνῃς κ' εἰς τὸ γέμα,
 Καὶ σύναγε τὸ πλάτυσμα καὶ θές το εἰς γωνίαν.
 Μὴν βλέπῃς τὸ τρανώτερον τὸ μερδικὸν ἐκείνου.
 Ἐκεῖνος ἐν πρωτοπαπᾶς καὶ σύ σε καλονάρχος·
 60 Ἐκεῖνος ἐν δομέστιχος, καὶ σὺ παρακλησιάρχης·
 Ἐκεῖνος ἐν λογαριασῆς, σὺ δὲ ἦσε θερμοδότης.
 Ἐκεῖνος Δοχιάριος, σὺ δὲ κρομμυδοφύλαξ.
 Ἐκεῖνος ἐν γραμματικὸς, τεχνίτης χερονόμος,
 Καὶ σὺ οὐδὲ τὸν Ἀλφάβητον ἠξεύρης συλλαβῆσαι.
 65 Ἐκεῖνος ἔχ' εἰς τὴν Μοῦνὴν κἂν δεκαπέντε χρόνους·
 Καὶ σὺ ἀκμὴν οὐκ ἐπλήρωσες ἐξάμηνον ἀφ' οὐλθῆς.
 Σὺ παρατρέχεις τὴν ὁδὸν πεζὸς μετὰ τζαγγίων,
 Αὐτὸς δὲ καθαλάριος διηνεκῶς ὀδεύει,
 Βουτουλομένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς φτερνισήρας.
 70 Ἐκείνος Οἰκονόμος ἦν, καὶ σὺ σε κοπροζύτης.
 Ἐκεῖνος Παλατίνος ἦν, σὺ δὲ σκυδαλοφύλαξ.
 Ἐκεῖνος ἐδικόνησεν εἰς τὴν μοῦνὴν πολλάκις,
 Καὶ σὺ ἔδοσκες τὰ πρόβατα, καὶ διοχεῖς ταῖς κουρούναις.
 Ἐκεῖνος πάντ' ἐσέβαινεν σειςὸς εἰς τὸ πάλαιτον,

- 75 Καὶ σὺ ἐκαθέζου καὶ βλέπεις πῶς τρέχουσι οἱ καροῦχοι·
 · Τίναυ λαχένη τὸ δεμῆς, ἐμεῖς δὲ παλιν τίναυ,
 Καὶ τίναυ τὸ παραδατὸν, καὶ τίναυ τὸ τῆς πρόδας.
 Αὐτὸς ἔνεν καλόφωνος τεχνίτης χερανόμος,
 Σὺ δὲ τυγχάνεις πάρηχος, καὶ ψάλλειν οὐκ ἰσχύεις.
- 80 Αὐτὸς ψηφίζει κέρπυρα, καὶ γράφει καὶ εὐρογγύλεα,
 Καὶ σὺ ψηφίζεις φάδατα, καὶ γράφεις κουνηδάτα.
 Αὐτὸς φορεῖ αἰγιομέταξα, καὶ σὺ τὴν σαγολέδα.
 Αὐτὸς ἔχει κἂν τέσσαρα λαμπρὰ κρεβατοστρώσια.
 Καὶ σὺ κοιμᾶσαι στὸ ψαδὶν, καὶ γέμεις καὶ τὰς ψήρας.
- 85 Αὐτὸς τὸν μῆναν τέταρτον εἰς τὸ λουτρὸν ὑπάγει,
 Σὺ δὲ ἀπὸ πάσχα ὡς πασχα λουτρὸν οὐδέναυ βλέπεις.
 Αὐτὸς φουνίζει πάντοτε λαβράκιά, φιλομῆλας,
 Καὶ σὺ ποτὲ οὐκ ἠγόρασας κἂν τορνεσίου χαυιάρων.
 Αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσᾶς λογάριν,
- 90 Καὶ σὺ φόλαν οὐδὲν ἔχεις καὶ δὸς διὰ τὴν ψυχὴν σου.
 Αὐτὸς τὸν βλέπεις ἔδωκεν εἰς τὴν Μοῆν ἑικόνα,
 Καὶ σαραντάπηχον βλατὶν, καὶ δύο κυθροκανδήλας.
 Καὶ σὺλθες ἀνυπόδετος καὶ δίχα ὑποκαμίσου,
 Καὶ τὸ βρακίον σου φαίνεται ἀπὸ πενήντα τρύπας.
- 95 Καὶ περιπάτει ἐμπύρετε καὶ δούλευε τοὺς πάντας.
 Οὐκ εἶσε Σεβαστοῦ παιδὶν οὐδὲ Κουροκαλάτου.
 Σαρδαμαρίου παιδὶν ἥγε χαδιαροκατελύτου,
 Σκουμπροπαλαμιδόπαστου ἐγγραυλοκασορέγου.
 Καὶ μὴν θορεῖς τοὺς βαθρακοὺς, τὰς ἰσχας, τὰ ψησία,
- 100 Καὶ τρέχουσιν τὰ σάλια σου, καὶ συχνοκαταπίγεις.
 Οὐδὲν ἐνὶ διαλόγου σου τάδρην τὸ παξυμάδιν,
 Καὶ τὸ πολαμιδόκαμιν, καὶ ἡ θῦνα ἡ βρωμιαρέα.
 Καὶ τὸ τυρίν τὸ κρητικὸν να γδάρη τὸν λαμόν σου.
 Κατάβαινε στήν τράπεζαν, καὶ βόδα τὸν κελλάρην,

- 105 Καὶ κόφτε ξύλα, καὶ νερόν κουβαλεῖ στο κακάδιον,
Καὶ δίδε καὶ θερμούτζικον· οὐκ εἶς ἐκ τῶν ἐνδοξῶν.
Κομματία, βλέπω, ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδάτα,
Καὶ μαγερίαν δειπνάκον· οὐκ εἶς ἐκ τῶν ἐνδοξῶν.
Καὶ πλύσιμον οὐ δέχεται καθόλου τὸ πινακίον.
- 110 Καὶ παῦσε τὸ νὰ τρώς πολλὰ, νάλέξης τόσα τόσα.
Ἄπελθε φτιάσε τὸ θερμόν, δὸς νῆμαν τοῖς πατράσιν.
Σπούδατε, φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾶς στὸν μύλον,
Καὶ διάβα κ' εἰς τὸ πέραμαν γοργὸν ὥς ἐξηφτέριν·
Ἐρώτησε στὸ διάβα σου κ' εἶπε τοῖς Βενετίκους,
- 115 Τὸ πῶς πουλιέται τὸ τυρὶν, τί ἔχει τὸ κεντηνάριν.
Ἵπαγε, λούσε σήμερα τὸν μέγαν Οἰκονόμον,
Λούσε καὶ τὸν Ἡγούμενον, παρᾶς·α καὶ τοὺς δύο.
Ὁ μὲν προστάσσει, τρίψαι με, καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα.
Ὁ δ' ἄλλος πάλιν γέμισε, παράχυσέ με, ἄς εὐγω.
- 120 Καὶ μετὰ τούτοις ἔρχεται τρίτον ὁ Ἐκκλησιάρχης.
Πρὸς με σταλεῖς τὸν ταπεινὸν τὸν κατηνυτελισμένον.
Πῶς ὑπομείνω, Δέσποτα, πῶς ἄνεσιν εὐρήσω;
Καὶ πῶς νὰ ζήσω; λέξον με, σὺ γὰρ γινώσκεις πάντα.
Στιγμὴν ἂν λείψω ταπεινὸς ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν,
- 125 Τὸ κρασοδόλιν μου πωλοῦν τὸ νερακοπημένον,
Ἐγὼ δὲ τρέχω στὸ νερόν, καὶ σκύπτω καὶ χορταίνω,
Καὶ παραυτίκα πιάνει με τὸ ρίγος καὶ ἀποδνήσκω.
Ἄπαξ τὸν χρόνον ἂν λουσθῶ, πολλάκις δι' ἀρρώστIAN,
Καυκίον κρασίον οὐ δίδουν με, τὸ λέγουν εὐλογίαν.
- 130 Ἄν ἐλθῇ φίλος μου ποτὲ τὸν χρόνον, νὰ τὸν ἴδω,
Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν, καὶ ἀφήνουσιν τον ἔξω.
Ἄν δόσουν σάμενον ποτὲ τὸν χρόνον, νὰ ψουνίσουν,
Λέγουσιν, Σήμερον ἰχθὺς οὐ τρώγεται σὴν μέσῃν.
Ἄν δώσῃ τις καὶ ψυχικὸν ἀπὸ τῶν φιλοχρίσων,

- 135 Κἂν εἷς οὐ βλέπει τὸ κουκὶν ἀπὸ τοὺς Καλογέρους.
 Ἄν εἶπω, Δότε με ψωμὶν εἰς τὴν ὑποτροφὴν μου,
 Λαλοῦσιν, Μὴ ἐξέρχεται ποσῶς εἰς τὸν πυλῶνα.
 Καὶ πάντως ἀνυπόδετον ἂν μὲ παραχωροῦσαν,
 Νὰ ξίβεν, νὰ ἔβλεπα, καὶ οὐκ εἶχα το ἀτιμίαν.
- 140 Καὶ μᾶλλον ὅταν τρέχουσιν σύνδυο αἱ καροῦχαι.
 Τὴν γὰρ πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν τῶν ἄλλων
 Οὐκ ἔστιν τόση μοι φροντίς, ὅση τότε τυγχάνει.
 Εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ κ' εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν,
 Τοὺς πελεγερίνους τοὺς πτωχοὺς μεγαλῶς μακαρίζω,
- 145 Καὶ θέλω τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλεύθερον ἐκείνων.
 Καὶ οὐκ ἡμπερὶ ὁ κακότυχος, καὶ πῶς νὰ ζήσω οὐκ εἶδα.
 Ζητῶ σαπούνιν νὰ λουσῶ, καὶ λέγουν με τὸ ζέμαν.
 Ἄπαξ τὸν χρόνον ἄλογον πολλάκις ἂν ζητήσω,
 Νὰ εὗγῶ νὰ ἰδῶ φίλον μου, μικρὸν νὰ τζαντζαρίσω,
- 150 Καὶ νὰ φανῶ στοὺς γείτονας ὅτ' εἶμαι καθαλάρης,
 Τὴν πόρταν ῥωμανίζουσιν, καὶ οὐδὲ πεζὸν μ' ἀφήνουν,
 Καὶ κἂν μὴ θέλω, Δέσποτα, στανέο μου δὲν εὐγένω.
 ἔχω καὶ πλεῖστα καὶ πολλὰ, καὶ τίς νὰ τὰ συγγράφῃ;
 Καταλιμπάνω γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν πολυλεξίαν,
- 155 ἵνα μὴ φαίνωμαι βαρὺς τῷ Κράτει σου καὶ λαλός.
 Ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν.
 Τὰ δ' ἄλλα πῶς ὑποίσωμαι ὁ κατητυλισμένος;
 Τὰ τῆς τραπέζης δηλαδὴ τοῦ γεύματος ἐκείνου,
 Ὅταν τὰ τρία δώσουσιν καὶ πάντες συναχθῶσιν,
- 160 Καὶ ψάλλουν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ ἄρξονται τοῦ τρώγειν.
 Καὶ τίς ὑποίσει καθορᾶν τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων,
 Τῶν ἡγουμένων ἔμπροσθεν προκείμενα συνήθως;
 Πρῶτον διαδίνει τὸ ἔγχεσον ψησόπουλον τουρδάτον,
 Καὶ δεύτερον ἀιρόβρασον μαζεῖ μ' ἀρβελισμένον,

- 165 Καὶ τρίτον ὀξυνόγλυκος κροκάτη μαγειρία ,
 ἔχουσα στάχος σύσγουδον καριόφυλλον τριψίδιν ,
 Ἀμανιτάριν ὄξος τε , καὶ μέλιν ἐκ τάκαπνιν .
 Καὶ μέσα κεῖται κόκκινος μεγάλη φιλομήλα ,
 Καὶ κέφαλος τρισπίδαμος αὐγάτος ἐκ τὸ ῥύγκι ,
- 170 Καὶ συναγρίδα πεπανή , ὧ θε μου , μαγερία !
 Νὰ ἔφαγα τὰ θρύμματα , καὶ νάπια τὸ ζουμίτζην ,
 Καὶ χιώτικον νὰ κότζουσα κἄν τέσσαρα μουχρούτια ,
 Καὶ νὰ ρευζάμην ἔμνοσα , καὶ νὰ παρηγορήθην .
 Καὶ τέταρτον ὀπτούτζικα καὶ ἀπέκει τὰ τηγάνου ,
- 175 Κομμάτια σακκοκόμματα , τριγλία μουσακάτα ,
 Καὶ διπλοτήγανον παχὺν μεγάλες ἀθερίνες ,
 Καὶ κισαργὸς ὀπτούτζικος ἀκέρους μὲ τὸ γάρος ,
 Τὸ καρναδάδι ἀνωθεν ὡς κάτω πεπασμένος ,
 Καὶ παλιν ἀπολάκτισμαν μεγάλου λαβρακίου .
- 180 Καὶ τίς ἀκρήτις ἕτερος ἐκεῖ νὰ βρέθῃ τότε ,
 Καὶ τὰς ποδέας του νάμπηξεν , νὰ πῆρην τὸ ῥαβδί του ,
 Καὶ μέσον νὰ κατεβηκεν εὐθὺς ὡς ἀγουρίτζης ,
 Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσους .
 Πολλάκις με παρέτρinen ὁ λογισμὸς νὰ γέρω .
- 185 Ναμπῶ στήν μέσσην καὶ ναυγῶ , νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω ,
 Μὴ νὰ τζακόσω πίνακαν κἄν ἕναν εἰς τὰς χεῖρας ,
 Καὶ πιάσω καὶ συντρίψω τον , καὶ σφίξω τοὺς ὀδόντας ,
 Καὶ σύντζεφλον λαφύξω τον , καθάπερ ἄρνα λέων .
 Ἀλλ' ὁ χορὸς , ὧ Δέσποτα , τῶν σωματοφυλάκων ,
- 190 Οὐδ' ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν κἄν ὅλως μὲ ἀφείνουν .
 Μετὰ δὲ τὴν παράθρυσιν ὦν εἴρηκα βρωμάτων ,
 Εἰσῆλθεν , ὧ τοῦ θαύματος , καὶ τὸ μονοκυθρίτζιν ,
 Ὑπεραθνίζον ὀλιγόν , καὶ πέμπον εὐωδίαν .
 Ὅμως , εἰ βούλει , μάνθανε καὶ τὰ τοῦ μονοκύθρου .

- 195 Κραμβὶν καρδίαι δώδεκα χονδραὶ καὶ χιονάται,
 Καὶ ξιφιοτραχήλον πασὸν, Κυπρίνου ἀπαξυμάδιν,
 Γλαυκοὺς χλωροὺς κἂν εἴκοσι, ἀπείκιν βερζητίκιν,
 Αὐγά κἂν δεκατέσσαρα καὶ κρητικὸν τυρίτζιν,
 Ἀθότυρα κἂν τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον,
- 200 Καὶ λίτραν μίαν ἔλαιον, πιπέριν φεύκταν μίαν,
 Σκόρδα κεφάλια δώδεκα καὶ τζήρους δεκαπέντε,
 Ἀκαλαρία μουχρούτινος, γλυκὺν κρασὶν ἀπάνω.
 Ἀνακαμπόματα τρανά, καὶ τότε βλέπε βούκας.
 Αἱ τζούκα ποῦ τὰ χώρεσες, καὶ πῶς οὐδὲν ἐσχίσης!
- 205 Ἐκείνη βαπτισθῇρά τῃν, οὐκ εἶτον τζουκαλούδα.
 Ἐκίνησαν τὰ σάλια μου, Χριστέ, νὰ τὴν ἐπιάσα,
 Χριστέ μου, νὰ τὴν ἐπίασα σὰν ἦτον φουσκομένη,
 Νὰ κάθησα στὸ πλάγῳ της, νὰ ρῶξάμην ρουκανίζειν,
 Νὰ κρίσῃν τὸ μουσάκιν μου, νὰ κράτησεν λιγδιτζαν,
- 210 Νάγκώδῃν ἡ κοιλία μου, νὰ πλώδῃν ἡ ψυχὴ μου!
 Καὶ τότε νάδες, Δέσποτα, πηδήματα νεωτέρου,
 Καὶ καλογέρου ταπεινοῦ γυρίσματα καὶ κτύπους.
 Καὶ ταῦτα μὲν τυγχάνουσι τὰ περὶ τῶν βρωμάτων.
 Τῶν δὲ πομάτων ἄδηλα καὶ ξένης ὀπτασίας.
- 215 Γεύσεως γὰρ οὐδέποτε μετέλαβον ἐκείνων,
 Τῆς εὐωδίας μόνης τε καὶ θείας μαρτυροῦσης.
 Ῥοδοβολεῖ γὰρ, Δέσποτα, τούτοις εὐθὺς ὁ πίνων,
 Καὶ ρεύγεται συχνότερον, καὶ ὑποκοιμᾶται ἡδέως.
 Ἐγὼ δὲ νῦν κατέξομαι καὶ ρεύγομαι τὸν ψόφον,
- 220 Καὶ καταπίνω πάντοτε χολόκοκκα πικρίας,
 Συχνὰ περιστρεφόμενος, καὶ βλέπων τὸν κελλάρην,
 Καὶ πυκνογυριζόμενος μὴ νάύρω κἂν σαβρήδιν.
 Ἡ παλαμίδα ἡ σκουμπρὶν, ἡ θύναν βρωμιαρέαν.
 Καὶ μόλις νὰ μᾶς φέρουσιν θυννόκομαν θαμάκιτι

- 225 Ἄσπασρον, ἄξυσον, σαχλὸν, ἀναλατον, βρωμιάρην·
 Καὶ γὰρ λεπτοκοποῦσιν το, ὥς οἱ χαδιαροποῦλοι,
 Καὶ λέγουν ἡμᾶς, Σπασρέβεσθε, πατέρες, μὴ βλαβῆτε.
 Καὶ πρὶν τὸ πιάσω χάνεται, καὶ φεύγει ἐκ το σκουτέλιν·
 Εἰ δὲ παγώσει, κόλυται, καὶ ἀπέκει οὐκ ἀνασπάται,
- 230 Καὶ ἀπὸ μανίας μου ῥίπτω το ἀπὸ τοῦ σκουτελίου·
 Καὶ με ψωμὶν λιγούτζικον, καὶ δόλιον ἀγιοζούμιν,
 Δίαβάξω τὰς ἡμέρας μου σενὰς καὶ τεθλιμμένας,
 Καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμα αὐτὸ τὸ ὑδρομένον,
 Καὶ πρίσκειται ἡ κοιλία μου· τὰ δ' ἄλλα δὲν τὰ λέγω.
- 235 Ἄλλον γὰρ τί χερότερον παρὰ τὸ νᾶ ψωνίσω,
 Ἐκεῖνοι τρώγουν βατραχοῦς, ψησία, φιλομήλας,
 Καὶ μᾶς λέγουσιν, Τρώγετε ὅλον τὰς παλαμίδας·
 Πρόπερσιν γὰρ ἐπιάσθησαν πολλαῖς οἱ παλαμίδες,
 Καὶ πάντες ἀγάπησάν τες καὶ μαγειρεύασιν τες.
- 240 Ἀφ' οὗ πιασμός δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ τῆς κύρβας,
 Καὶ πάντες ταῖς ἐχόρτασαν, καὶ εἰς οὐκ ἔχρηξεν τας,
 Εἰς πέντε τὰς ἐκόπτασιν κ' εἰς ἑξὶ ἀπὸ μανίας.
 Καὶ χρόνον ἔχω, πῖς-ευσον, ὅπερ φυγὸν ἀπέκει,
 Νοσηλευθεὶς παρὰ μικρὸν ἀπὸ τὰς παλαμίδας·
- 245 Παρὰ μικρὸν δὲν ἔλειψεν ἵνα μὲ θανατώσουν.
 Καὶ παλαμίδαὶς ποταπαῖς σαχναῖς καὶ βρωμισμένες,
 Ὅμως ἐτρώγαμεν αὐταῖς πεινῶντες καθ' ἑκάστην.
 Μισαίρη νᾶ ταῖς εὗρεσκα! καὶ πάλε καὶ τρωγὰ τες.
 Τὸν ἐγκλείσον οὐκ εἶδα τον νᾶ φάγη παλαμίδα.
- 250 Καὶ πάντες τὰς ἠγάπησαν, καὶ τρώγαν παλαμίδας.
 Καὶ λέγουσιν, Καλαῖς ἐνέ, καὶ ὅς ρᾶς φτιάσουν καὶ ἄλλας.
 Ἐγὼ δὲ μόνος ἀβρώσω, καὶ οὐ θέλω νᾶ τὰς ἰδῶ,
 Φοδοῦμαι διὰ τὴν βλάβην των, φιλάσθενος ὑπάρχω.
 Ἄν ἀβρώσω καὶ κίτομαι, τὴν παλαμίδα βλέπω.

- 255 Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἐξαπορῶ μὲ ταύτας τὰς τζερδέλας.
 Καθίζομαι σὴν τράπεζαν, καὶ παλαμίδαν βλέπω,
 Μὴ ἔχων δ' ἄλλο τι φαγεῖν τρώγω τὰς παλαμίδας,
 Παραβιδάζω πάντοτε καὶ τρώγω τὴν αὐτίκα,
 Πρὸς τοῦ Ἡγουμένου πάντα τοὺς μίσους ἀποδλέπω.
- 260 Ἄφ' οὗ δὲ δῶ τι πάρουσιν σαβοῦρα τὰ σκουτέλια,
 Πάλιν ἐξαναπιάνω τὴν, μαλάσσω καὶ τζιμπῶ τὴν,
 Μυρίζομαι τὴν, βλέπω τὴν, εἰς ὄρεξιν μὲ φέρνει,
 Σπουδαῖζω τάχα γλήγορα μὴ νὰ τὰς ἐξαλείψω,
 Νὰ μὴδὲ χναῦς εὐρίσκεται κὰν ὅλως παλαμίδας,
- 265 Καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν αὔριον εὐρίσκω ἐμπροσθέν μου,
 Καί, κὰν μὴ θέλω, τρώγω τὴν· καὶ πέ με τί νὰ φάγω;
 Ἐγὼ γὰρ ἡγαυάκτησα τρώγειν τὰς παλαμίδας.
 Τὴν νύκταν βλέπω ὁράματα, καὶ μοιάζουν παλαμίδας.
 Ἄς ἐγενόμην ἑπαρχος κὰν δεκαπέντε ἡμέρας,
- 270 Νὰ ὤρισα νὰ τὰς ἔδωκαν μαγγλάδια σὺν Εὐγένειν,
 Νὰ ἔκοψα τὰς σάρκας των, νὰ τὰς ἐμασσησάμην!
 Καὶ τότε ἄς ἐπουλούντασιν ὀκτὼ καὶ ἐννέα σὴν φάλην.
 Ἄλλ' ἵνα μήπως φορτικὸς δόξω τοῖς ἀδελφοῖς μου,
 Καὶ μέμιψεται με ὁ Ἡγούμενος, καὶ πάρουν τὸ κρασί μου,
- 275 Ἄρχομαι τρώγειν τίποτε, μασσοῦμαι κὰν ὀλίγον,
 Καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγὸν συντρίβω τὰ ὀσᾶ μου.
 Εἰ δὲ πολλάκις πλανηθῇ κὰν εἰς τῶν καλογέρων,
 Καὶ μουρμουρίσῃ τίποτε, καὶ ἀναστενάξῃ ὀλίγον,
 Ἢ λόγος ἐξεπέσῃ τὸν ποσὸς ὀλιγωρίας,
- 280 Οὐδὲ συνφθάνει ὁ ταπεινὸς νὰ πῇ τὸ Κύριε λήσων,
 Ἢ κὰν τὸ κρασοβόλιν τοῦ τὸ ξίδιν νὰ πληρώσῃ·
 Αὐτίκα γὰρ ἀνάρπασον σηκώνουν τὸν ἀπέκει·
 Βιτζέας συνάγει ὁ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους,
 Ὡς τοῦ νὰ τὸν εὐγαλουσιν συρόμενον ἀπέκει,

- 285 Οἱ δ' ἄλλοι καταπίνουσιν, ἀντίς νερόν, φαρμάκιν.
 Ἀντίς ψωμίν, τὸν θρόλικον, ἀντίς φαγίν, τὸν σφάχτην.
 Πίνουσιν ὄξος καὶ χολήν ἀντ' ὕδατος καὶ οἴνου.
 Κάζονται γάρ οἱ κόλακες πλησίον τοῦ ποιμένος,
 Τὰ παρ' αὐτοῦ γινόμενα μεγαλῶς ἐπαινοῦντες,
 290 Καὶ πρὸς ἡμᾶς φθεγγόμενοι μετὰ θυμοῦ τοιάδε·
 « Τοῦ Μοναχοῦ, τοῦ σοματᾶ, τοῦ λαλου, τοῦ φλυάρου,
 « Φοδεῖτω τὸ παράδειγμα τοὺς μονοτρόπους πάντας,
 « Ἴνα μὴ περιπέσῃ τις κακίσοις τοῖς ὁμοίοις·
 « Ἄρχοντας γὰρ οὐ δίδωσιν ὁ νόμος καδυβρίζειν. »
 295 Ὡ τῆς σοφῆς σου, Δέσποτα, πολλῆς μακροθυμίας!
 Ὡσπερ ἐδείκνυστο σαφῶς πρὸς τοὺς Φιλοθεῖτας.
 Εἰ γὰρ μικρὸν ἠθέλησας τὰ τούτων ἐξετάσαι,
 Ἐπέγνως κἂν ἐξ ἀκοῆς ψιλῆς καὶ μόνης, Ἄναξ,
 Τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ εἰς ἡμᾶς ἀδικίας.
 300 Μεγαλῶς ἐξεμίσησα τὰς τούτων ἀνομίας.
 Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλὴν, καὶ πῶς οὐ πάσω κόριν,
 Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος βλέπων ἡμελημένον,
 Καὶ πᾶσαν τὴν συνήθειαν τὴν θείαν ἐξωσμένην,
 Βασιλικά προσταγμάτων συνοδικὰς τε κρίσεις,
 305 Εἰς μάτην προσγινόμενα καὶ κατηυτελισμένα,
 Καὶ μὴ διόρθωσιν τινα δυνάμενα ποιῆσαι;
 Τάχα τε προφητεύομαι καὶ λέγω το μεγαλῶς·
 Ὡς εἰ θελήσεις, Δέσποτα, τὰ τούτων ἐρευνῆσαι,
 Καὶ δώσεις τὴν ἐκδίκησιν τοῖς νῦν ἀδικουμένοις,
 310 Ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος.
 Τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος εὐθέως συμμαχίαν.
 Λοιπὸν εὐθυδρομήσωμεν ἐπὶ τὰς διοικήσεις,
 Ἴνα καὶ τούτων ἀκριβῶς τὰ πάντα καταμάθῃς.
 Οὐκ ἔνε τοῦτο, Δέσποτα, δαιμονικόν, εὐκάζω;

- 315 Οὐκ ἔνε τοῦτο τῶν ἐμῶν ἀμαρτημάτων ἔργον ;
 Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν , κ' ἐγὼ νὰ μὴν χορτένω ;
 Ἐκεῖνοι νὰ σαυλίζονται ἐκ τὸ φαγὴν καὶ θώραν ,
 Καὶ γὰρ νὰ ὁμοιάζω πάντοτε τὸν λιμοταγισμένον ;
 Καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν , Ὁ σπαταλοκρομύδης ;
- 320 Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν τὰ πρῶτα τῶν ἰχθύων ,
 Ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύναν τὴν βρωμισμένην ;
 Ἐκεῖνοι νὰ κοτζόνουσιν τὸ Χιῶτικον εἰς κόρον ,
 Ὁ δὲ δικός μου ὁ σόμαχος , νὰ πάσχη ἀπὸ τὸ ξίδιν ;
 Καὶ κἂν ἄς ἐγεμίζασιν τὸ ἐμποτόπουλόν μου .
- 325 Ἀμὴ λαλῶ , καὶ λέγουν με , Περπάτει στὴ πηγάδιν .
 Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν τὸν ὕπνον καὶ θανάτην ,
 Ἐγὼ δ' ἂν λείψω Ἀντίφωνον αὐτίκα νὰ ποθνήσκω ;
 Αὐτοὶ καθαλικεύουσιν , διαβαίνουσιν τὴν πόλιν ,
 Καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας καὶ μὲ πολὺν ὀψίκην ,
- 330 Καὶ ὡς διεμέναν λέγουσιν , Ῥωμάτισε τὴν πόρταν ,
 Νὰ μὴ μὲ ἀφήνουν κἂν πεζὸν νὰ βγένω νᾶρκουδίζω .
 Εἰ δὲ καὶ ἀφήσουν με ποτὲ νὰ ξέλθω πρὸς ὀλίγον ,
 Καὶ οὐ φθάσω εἰς τὸν Ἀπόστολον , καὶ οὐκ εἶμαι σὸ Βαγγέλιον ,
 Ἀφήνουσιν με νηστικὸν τὴν ἅπασαν ἡμέραν .
- 335 Ἐκεῖνοι Θεὸς καὶ Κύριος ψάλλουσιν καθ' ἡμέραν ,
 Ἡμᾶς δὲ λέγουν , Σήμερον ψάλλετε Ἀλληλουῖα .
 Εἰδὲ καὶ κατακρίνωμεν τοὺς ἡγευτάς πατέρας ·
 Εἰ γὰρ καὶ βρώσιν τρέφονται διηνεκῶς ἐκεῖνοι ,
 Ἀλλ' οὖν τὰς δύο πάντοτε νηστεύουσιν ἡμέρας ,
- 340 Τετράδα καὶ παρασκευὴν ξηροφαγοῦσιν ὅλως .
 Ἰχθὺν γὰρ οὐκ ἐσθίουσιν , Ἄναξ , ποσῶς ἐνταῦθα ,
 Εἰ μὴ ψωμίτζιν καὶ κρασί , σακοὺς καὶ ὄρια παγούρια ,
 Καραβιδίτζας ἐκζεσᾶς , τηγάνου καριδίτζας ,
 Καὶ λαχανίτζιν καὶ φακὴν μὲ ὀσριδομυδιτζια ,

- 345 Καί μισὸν γόμον, Δέσποτα, τὰ κτένια τὰς σουλήνας,
Καί φαδατίξιν ἄλεσόν, ὀρίζιν μὲ τὸ μέλιν,
Φασόλιν ἐξοφθαλμισμόν, ἐλαίας καὶ χαυῖαρίτζιν,
Καί πορινὰ ἀνοτάραχα διὰ τὴν ἀνορεξίαν,
Μηλίτζια καὶ φοίνικας, σύκα [καὶ] καρυδίτζια,
350 Καί ἀσαπίδας ὀλιγὰς, καὶ τὸ διὰ κυτρίου.
Τὰς γὰρ ἡμέρας πάντοτε τὰς θείας τὰς ῥηθείας,
Τοιαύταις ἐκδιδόασιν αὐτοὺς ξηροφαγίας.
Οὐδὲ γὰρ οἶνον πίνουσιν Χιώτικον εἰς κόρον,
ἵνα καὶ τί χωνεύσουσιν ἀπὸ ξηροφαγίας·
355 Ἀλλὰ γλυκὺν Μιτυληναῖον, καὶ Κρητικὸν ἀθύρην,
ἵνα χυμοὺς ἐκβάλλωσιν τοὺς τῆς ξηροφαγίας.
Ἡμᾶς δὲ προτιθέασιν κυάμους βεβρεγμένους,
Τὴν δέ γε δίψαν παύουσιν ἐκ τῶν κυμινοθέρμων,
Τὸ τυπικὸν φυλάσσοντες καὶ νόμους τῶν Πατέρων.
360 Καλόγερος ἐλάλησεν; Τὸ τυπικὸν ἄς φθάσει,
Γοργὸν ἄς τ' ἀναγνώσουσιν μεγάλως εἰς τὴν μέσην.
« Κακὸν, κακὸν, κραυγάζουσιν, Πάτερ, τὸ λελεγμένο .
» Ἀπειλαθῆτω τῆς Μονῆς ὁ φλύαρος ἐν τάχει,
» ἵνα μὴ βλάψῃ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν ἀφελεστετέρων ».
365 Ὡ τοῦ μεγίστου πτώματος, ὦ τῆς ἀπανθρωπίας!
Ἄξιον γὰρ ἐκρίνασιν τὸν Μοναχὸν θανάτου.
Βούλει μαθεῖν, ὦ Δέσποτα, καὶ τί τὸ πταῖσμα τούτου;
Ὁξυνον ἔνε τὸ κρασί, ὁ Μοναχὸς εἰρήκει,
Καὶ παρευθὲς κατὰδικος ἐφάνη παρ' ἐκείνων.
370 Οἱ δέ γε καταλύοντες τὸ τυπικὸν ἐπεινῶν
Ἀνάτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὀρῶνται.
Ὡ τῆς χριστομιμῆτος σου πολλῆς φιλανθρωπίας!
Ὄντως τυγχάνεις, Μανουὴλ, Θεὸς ἐπίγειός τε,
Ἐμμανουὴλ Παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε.

- 375 Καὶ γὰρ ἡ κλῆσις ἄνωθεν ἐδόθη φερωνύμως.
 Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἔχουσιν, ὁ δοῦλός σου προσλέγω.
 Ἡμεῖς δὲ γοῦν ἐσθίομεν καθ' ὅλου τὸ ἁγιοζούμεν.
 Καὶ σκόπει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν ποιικιλίαν.
 Κακάδιον ἔνε, Δέσποτα, διώτιν μετρώων τεσσάρων.
- 380 Καὶ ἕως ἄνω οἱ μάγεραι γεμίζουσιν το ὕδωρ,
 Καὶ βάνουσιν κρομύδια κὰν εἴκοσι κολέντας,
 Καὶ πῦρ ἐξάπτουσιν πολὺ κατὰ τοῦ κακαβίου.
 Καὶ βλέπε τότε πράγματα, καὶ ξένας ὀπτασίας.
 Ἐκεῖ νὰ ἴδῃς τὸν Χονδρὸν μετὰ τοῦ Καλολέωντος,
- 385 Πῶς κουρταλίζουν ἔμνοστα, καὶ κροῦσιν καὶ κλοστάτα,
 Καὶ παίζουσιν τὸ λέγουσιν οἱ παῖδες, Εἶπα, εἰπέτε,
 Καὶ ἀφότου κουρταλίσουσιν καὶ παίζουν, ὡς τὸ ἔθος,
 Λαμβάνουσιν, ὦ Δέσποτα, καλὴν φιλοτιμίαν.
 Εἰς κλῆσιν γὰρ βαπτίζονται τῆς ἀγίας Τριάδος.
- 390 Στάσει γὰρ τρεῖς ὁ μάγειρος τὸ ἔλαιον ἀπέσω,
 Καὶ βάλλει καὶ θρυπτόξυλα τινὰ διὰ μυρωδίαν,
 Καὶ τὸ ζουμὶν ἐκχέει το ἐπάνω τῶν ψυχίων,
 Καὶ δίδουν μας καὶ τρώγομεν, καὶ λέγουν το Ἁγιοζούμεν.
 Κάλει λοιπὸν, Ἡγούμενε, τοῦτο Θερμαλατέαν,
- 395 Καὶ μὴν καλῆς Ἀγιοζουμον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν.
 Τοῦτο θαμάζει πάντοτε τοὺς ταπεινοὺς Ἀβάδας.
 Τί μαγειρεύουν σήμερον; καὶ λέγουν, Ἀγιοζρύμιν.
 Σηκώνω τὸ πινάκιν μου, καὶ βλέπω τὸ σκουτέλιον,
 Καὶ γέμει ὡς ἄνω θρύμματα, καὶ λέγουν τ' ἁγιοζούμην.
- 400 Κουντῶ τὸν συψωμήτην μου, σύρνω τον ἐκ τὸ μάτιν,
 Καὶ λέγω τί ἐν τὸ τρώγομεν· καὶ λέγει, Ἀγιοζούμεν.
 Καὶ πίσευσον, οὐ ψεύδομαι, μεγάλως ἀληθεύω.
 Τῶν γὰρ κρομμύων πάντοτε συντόμως ἡ δριμύτης,
 Καὶ ὁ ἰὸς τοῦ λέβητος ἐπάνω πρασινίζει.

- 405 Καὶ πίψουσιν, ἐμάνην το, καὶ οὐ θέλω νὰ τὸ φάγω·
 Πεινῶν δὲ πάλιν τρώγω το, καὶ εἶπέ με, τί νὰ φάγω;
 Πάντως πεινῶν ἀγανακτῶ, κινουῖμαι εἰς τὸ ἀγιοζοῦμιν,
 Καὶ λέγω ναῦρα θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χορτάσω.
 Ἐκεῖνοι τρώγουν βαθρακοὺς, ἡμεῖς δὲ τάγιοζοῦμιν.
- 410 Ἐκεῖνοι πάντα πίνουσιν τὸ Χιώτικον εἰς κόρον,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ Βαρνιώτικον τὸ νεροκοπημένον.
 Ἐκεῖνοι πάλιν τὸ γλυκὺ μετὰ τῶν κουτρουδίων,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ νερούτζικον μετὰ τοῦ πινακίου.
 Ἐκεῖνοι τὸ σεμίδαλιν, ἡμεῖς τὸν πιτυροῦντα.
- 415 Ἐκεῖνοι τὰ φρατούτζικον αἰεὶ μετὸ σησάμιν,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ χονδρόχυλον τὸ στακτοκυλισμένον.
 Ἐκεῖνοι τὰ λαλάγγια συχνάκις μετὸ μέλιν,
 Ἡμεῖς δὲ τὸ λελέλεβε συχνῶς μετὸ φαρμάκιν,
 Ἐκεῖνοι τὰ γλυκύσματα μετὰ τῶν δισκαρίων,
- 420 Ἡμεῖς δὲ τὰ χολόκουκα καθ' ὥραν μετὸ μόδιον·
 Ἐκεῖνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως,
 Ἡμᾶς δὲ κατηχίζουσι περὶ φιλαργυρίας,
 Καὶ τὸ μὴ κτᾶσθαι πώποτε χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.
 Ἐκεῖνοι τὰ λαβράκια καὶ τοὺς τρανοὺς κεφάλους,
- 425 Ἡμεῖς δὲ τὸ βρωμόκαπνον ἐκεῖνο τὸ Ἀγιοζοῦμιν.
 Ἐκεῖνοι τὰ Γοφάρια, τὰς ἰσχας τὰ ψησία,
 Ἡμεῖς δὲ πάλιν τρώγομεν αὐτὸ τὸ, Πῶς τὸ λέγουν;
 ἔχει τὸ ὄνομα καλὸν παράξενον ὀκάτι,
 Καὶ τῷγαρίζεται καὶν εἰς ὡς τοῦ νὰ τὸ πιτύχη.
- 430 Ἐπλήξα τῶρ' ἀπέθανα, σκουλήκια νὰ τὸ φάσιν.
 Ἴδε τὸ λέγουσιν τινές, ἐὰν σπουδάξης κάτζε.
 Ἔδε κεφαλὴν σκορδαλοῦ, ὀκάτι ἐγὼ ἐμαγεύθην.
 Ἐδάρε ἂν ἦσαν κέφαλοι, ψησία, φιλομήλες,
 Ἄν τύχη νὰ τὸ πέτυχα, ἴδε μυσῆριον μέγα·

- 435 Στήν γλῶσσάν μου γυρίζεται, Δαίμων, ἀνάθεμά σε.
 Συγχαίρεισέ τὸν δρόλικον, μόλις ἐπέτυχά το.
 Ἴδε τὸν βρῶμον ποῦ ἔκειτο, καὶ γὼ τῷγαριζόμην.
 Πείσμαν ἐθέκασιν αὐτοὶ νὰ μὲ τὸ παραβάλουν.
 Ἄλλ' οὐδεγὼ με χωρικός, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ξάπτει.
- 440 Αἱ Θλίψιν, ἅγιε Δέσποτα, τὴν ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου,
 Ἐδε καὶ παραπόνεσιν, ἔδε μυσῆριον μέγα.
 Ἀλλὰ καὶ ταῦτα φέρομεν ἄκοντες τὰ λεχθέντα,
 Μικρόν τι παρηγόρημα κεκτημένοι σπανίως.
 Τίς δὲ καὶ τὴν ἀσφαλείαν τῆς πόρτας ὑπομένει;
- 445 Οὐ γὰρ ἰσχύει τό λοιπὸν ἀλήθεια πολλάνεις,
 Ὡσπερ τὸ ψεῦδος δύναται πρὸς ἐκβολὴν τῆς θύρας.
 Μυρίας γὰρ εἰ λέγει τις καθ' ὥραν ἀληθείας,
 Οὐκ ἂν μαλάξῃ πώποτε τὸν νοῦν τοῦ Ἠγουμένου,
 Εἰ μὴ πη ψεῦδος τί καλῶς πεποιημένον,
- 450 Βομβοκτυπίζον σφερώς τὰ ὦτα τοῦ ποιμένου·
 Καὶ σύντομον ἐξέρχεται γοργὸν εἰς τὸν πυλῶνα.
 Καὶ πρόσχες καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ψεύδους ἵνα μάθῃς,
 Καὶ νὰ γελάσῃς τῶν πολλῶν ἐφευρεμάτων λόγους.
 Πάτερ, πετξὶν οὐδὲν ἔχω, νάνήσω νὰγοράσω,
- 455 Καὶ μελανίτζιν ὀλιγόν, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ, ρογεύει ὁ Βασιλεὺς ὅλα τὰ μονασῆρια·
 Ἄς εὔγω, ἄς ἴδω τί δίδουν, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Ἐκόπην τὸ ζωνάριν μου, νάνέσω νὰγοράσω,
 Καὶ χρήζω καὶ καλέγια, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
- 460 Πάτερ, πανίτζιν ἔδωκα προχθές εἰς τὸν βαφέαν,
 Ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ νάνήσω στὸν Χριστὸν εἰς τὴν Χαλκὴν ἀπάνω,
 Νάπομυρίσω ὅτι ἐρυγῶ, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ, ὡς λέγουν, ἐκ παντὸς ψυχομαχεῖ ἀδελφός μου,

- 465 Ἄς δράμω, ἄς ἴδω τί λαλοῦν, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Πάτερ, διὰ δέκα στάμενα κρατοῦν με λακοτύνι,
 Ὑπάγω νὰ ζητήσω το, καὶ τώρα γιὰ που φθάνω.
 Ταῦτα λαλοῦντες ἔχομεν μικράν παραμυθίαν,
 Καὶ τῆς Μονῆς εὐγένεμεν καὶ βλέπομεν τὸν κόσμον,
- 470 Καὶ παρηγόρημα μικρὸν εὐρίσκαμεν δαμασκίν.
 Τὰ δ' ἄλλα τὰ γινόμενα καὶ τὰς ὀνειδισίας,
 Καὶ τὰς πολλὰς ἐπιβουλὰς πῶς ὅλως ὑπομείνῃ;
 Τὸ τίς εἶσε καὶ τί θέλεις, καὶ τί με συντυχένῃ;
 Τὸ πῶς λαλεῖς, πῶς στέκεσαι, καὶ πῶς ἐμβλεμματίζεις;
- 475 Οὐκ εἶσαι εὐγενικόπαυλον, οὐδ' ἀπὸ τῶν ἐνδόξων,
 Οὐδ' ἔφερες τὰ κτήματα εἰς τὴν μονὴν νὰ ῥίξῃς.
 Καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τοῦ μήλιν,
 Ψιριάρικον, κοντριάρικον, γυμκόν, ἀπολεσμένον,
 Γαδοῦριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυντζάριν,
- 480 Καὶ ψυχικὸν ψωμὶν τρωγεις, καὶ δίδουν σε καὶ ῥάσον.
 Καὶ φρυῖσαι, πῆς τὸν πυρετὸν, καὶ ξάφες τὰς σαλίας,
 Καὶ τὸ νὰ λέγῃς ἀναιδῶς καὶ μετὰ παρρησίας.
 Ἐξάφες τὰ στιλδῶματα καὶ τὰς ἀδρολαλίας,
 Πρὶν ἂν σε κοπανίσουσιν καὶ μάθουν σε τὸ σπάσμα,
- 485 Καὶ τῆς μονῆς ὀλόγυμνον ἐκβάλουσί σε ἔξω.
 Ὑπάγεγε μὲ τὸ καλὸν καὶ μὲ τὸν λογισμόν σου.
 Εἰδὲ καὶ θέλεις νὰ σε δῶ νὰ τρώγῃς τὸ ψωμὶν μας,
 Σφίξες σφικτὰ τὰ δόντια σου, καὶ κράτει τὴν φωνήν σου,
 Καὶ κάμνυζε ταμμάτια σου, καὶ μὴ πολυπραγμόνει,
- 490 Καὶ ἂν σε θέρουν.... ταῦτα γενναίως φέρε.
 Ἀλλ' ἴσως καὶ λυπούμενος πολλάκις ἂν λαλήσῃς,
 Καὶ τάχα τραχυτέροις τις ἂν χρήσεται τοῖς λόγοις,
 Καὶ ἂν ἔνε κἀν εἰς δόκιμος, καὶ χεὶ ψυχὴν θρασεῖαν,
 Καὶ θέσει τὰ τοῦ πλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει ὀλίγον,

- 495 Καί σφίξει τὰ μερία του , πονέσει τὴν ψυχὴν του ,
 Καί ἀποκοτίσει ὡς ἄγουρος καὶ πιλαλήσει εἰς μέσσην ,
 Καί σείσει τὸ κοντάρω του καὶ πῆ τὸ Ἀλέτζη , ἀλέτζη ,
 Καί καταβῇ , τὸ λέγουσιν τινές , τὸ κότου βόλον ,
 Καί εἶπη , « Πράγματα κακὰ γίνονται , Πάτερ ὦδε .
- 500 » Καὶ ποιήσουν διόρθωσιν . Οὐκ εἶνε γονικά σου ,
 » Οὐδὲ διεσὲν τὸ ἔκτισαν τοῦτο τὸ μοναστήριον ,
 » 'Τὸ νὰ τὸ τρώγῃς μοναχὸς καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς σου ,
 » Καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς Μοναχοὺς νὰ διόχῃς , ὥσπερ ξένους .
 » Ἡμεῖς νὰ σέγκαλέσωμεν στὸν ἁγιὸν Βασιλέαν ,
- 505 » Καὶ πάντες νὰναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον . »
 Ἄς πῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ , καὶ φαίνεται στὸν κόσμον .
 Καλλιὸν του νὰπέθανεν ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος ,
 Ἡ παλιν , τὸ λεγόμενον , ποσῶς νὰ μὴ ἐγεννηθῇν .
 Ἐκτοτε βλέπε μηχανὰς καὶ δόλους ποῦ συρράπτουν .
- 510 Τὸν οἰνοχόον πρότερον συντόμως παραγγέλλει .
 Ὁξυνον δίδε ἀπὸ τοῦ νῦν κράσιν τὸν Μητροφάνην ,
 Ἄς ἔνε καὶ ὀλιγούτζικον , νὰ μὴν ἀναισχυντίζῃ .
 Καὶ ἂν λαλήσῃ τίποτε καὶ θέλῃ νὰ τὸ σρέψῃ ,
 Τότε θέλω νὰ σὲ ἰδῶ τὸ πῶς τὸν θέλεις σύρειν .
- 515 Καὶ σπρόσεις καὶ λακτίσης τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος .
 Καὶ τὸν Κελλάρην ὁμοια τῷ πρώτῳ κατηχίζει ,
 Πάντα τὸν δεῖναν μερτικὸν μικρότερον τὸν δίδε .
 Ἄς ἔνε σύσειον σύνομον , ἄς ἔχει κ' αἱματίτζιν ,
 Καὶ ἂν οὐ τὸ πάρῃ , ἐξάφες τον , καὶ διάβα ἐπὶ τοὺς ἄλλους .
- 520 Καὶ κείνος ἄς καθέζεται , καὶ ἄς γεύεται τὸν ψόφον .
 Κρεῖττον δὲ νῦν τὸν θυρωρὸν ὁ γέρων κατηχίζει .
 Ἄν ἔλθῃ ὁ δεῖνα πῶποτε νὰ κάτῃ στὸν πυλῶνα ,
 Ῥαβδέας καλὰς , ἂν μὲ ἀγαπᾷς , καὶ δίωξέ τον ἀπέκει .
 Εἰ δὲ πολλὰκις ἂν εὐγῇ ἔξω μικρὸν νὰ ἰδῇ ,

525 Τὴν πόρταν σου ῥωμάνιζε, καὶ ἄς κεῖται στὸν πυλῶνα.

Τὸν δὲ γε Δοχιάριον ἡσύχως παραγγέλλει,

Λέγει, ὅτι « Τὸν καλόγερον τὸν δεῖνα μὴν τὸν δώσης·

» Ἀπ' ὅλα τὰ διδόμενα συνήθως εἰς τὴν μέσσην·

» Ἀλλ' εἴπερ καὶ προτάξει σσι πολλάκις νὰ τὸν δώσης,

530 » Ὡς νουνεχῆς καὶ φρόνιμος σὺ παραδίδασξέ τον,

» Καὶ λέγε τον, Οὐ δὲ ν' ἔχω, καρτέρησον ὀλίγον·

» Καὶ μὴ νὰ πλήξῃ νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ σφόδρος,

» Καὶ λυτρωθούμεν τον γοργόν, διὰ νὰ μὴ παραψάλλῃ. »

Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει

535 Τοῦ πράττειν πάντα, Δέσποτα, τὰ τῆς οἰκείας γνώμης.

Εἰ δὲ πολλάκις στερεὸς ὁ Μοναχὸς τυγχάνει,

Καὶ φέρει ταῦτα νουνεχῶς καὶ μετ' εὐχαριστίας,

Πρόσχες ποιμένος, Δέσποτα, δευτέραν πανουργίαν.

Ὁ κέκτῃται προάσειον μικρότερον τῶν ἄλλων,

540 Πρὸς ὀλιγούττικον καιρὸν ἐκεῖ τὸν ἀποσέλλει·

Καὶ τοῦτο δὲ μηχανικόν, ἵνα τὸν παρεμβάλῃ·

Καὶ ἀπέκει τὰ τὸν πολεμεῖ, καὶ ἀπέκει τὰ τὸν κάμνει,

Μόνος Θεὸς ἐπίσται καὶ ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος.

Εἰ δὲ πολλάκις συμβουλήν τῶν Μοναχῶν οἱ πλείους

545 Ποιήσωσι, καὶ δράμωσι πρὸς σὲ τὸν Βασιλέα,

Τὸν Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν, τὸν τῆς πορφύρας γόνον,

Τὸν πύργον τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Δύσεως τὸ δόρυ,

Τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν πατέρα καὶ προσάτην,

Καὶ κλήσιν νῦν βασιλικὴν καλῶς ὀχυρωθῶσιν,

550 Πόσα λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους,

Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ἰσχύσουσιν ἀνῶσαι;

Ὡσπερ αὐτὸς ὁ λογαρᾶς ἀτζαλοπεριπάτης,

Ὁ πουλευτίζης, ὁ πτωχὸς, ὁ λερομενοςόλης.

Ποῦ με φελοῦν ὅτι ἔμαθα καμπόσα γραμματίτζια,

- 555 Καὶ περπατῶ καὶ προσαιτῶ, καὶ φόλην οὐ λαμβάνω,
 Καὶ φαίνονται καὶ αἱ σάρκες μου, καὶ ὁμοιάζω γυμνοκλέπτης,
 Ξυραφίης κακότηχος, ἀποραυχοσυνάχτης,
 Καὶ τζαντζαλιαρουτζούριχος ἀπὸ τὸ δημικ...
 Καὶ πάντοτε κλονίζομαι καὶ θλίβομαι καὶ κλαίω,
- 560 Γυμνοποδῶν, ῥακενδυτῶν, πεζοπορῶν, δουλεύων,
 Καὶ φέρων ἅπερ εἶρηκα τῷ Κράτει σου πολλάκις;
 Ἄλλ' ὦ μικρὸν, Θεός· εἰπτε, τὰς ἀκίας σου πρόσχες,
 Ὅπως νὰ μάθῃς ἀκριβῶς καὶ περὶ τῶν νοσούντων.
 Ἄν ἀρρώσῃσι Ἡγούμενος, ἢ πόνος τὸν κρατήσῃ,
- 565 Κράζει γοργὸν τοὺς ἱατροὺς, τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα.
 Ἐρχονται βλέπουσιν εὐθὺς, κρατοῦσι τὸν σφυγμὸν του,
 Θωροῦσι καὶ τὰ σκώδαλα μετὰ τοῦ ὑελίου·
 Λέγουσιν, Ποῖσε τὰ καὶ τὰ, καὶ ἄς γένη τόδε τόδε,
 Καὶ ἄς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἄς βάλουσιν ἀπέσω,
- 570 Καὶ σύντομον ἄς γένηται τοιαύτη ἱατρεία.
 Ὁ μὲν ὑπάγει σάγοράν ἱατρικῶν σπερμάτων,
 Ἄλλος ὁρᾶται εἰς πέραμαν, ἄλλος εἰς τάνγενιου.
 Σπουδαζοῦσι νὰ εὕρωσι βατόπουλα, ψησία,
 Φιλομηλίτζας τρυφεράς, κωβίδια, γαλέας.
- 575 Γοργὸν τὰ μαγειρεύουσιν σὺν πάσαις ἀρτυσίαις,
 Ὁ μὲν τὸ σαχαρόθερμον, ἄλλος δὲ τὸ δροσάτον,
 Ἄλλος φροντίζει τὸ χυλὸν, διὰ τὴν ἀθρεψίαν,
 Καὶ πάλιν ἄλλος ἐτοιμὸς κνήθει τὴν κεφαλὴν του,
 Ἕτεροι δὲ τοὺς πόδας του μεθ' ἡσυχίας τρίβουν.
- 580 Προσάσσει δὲ καὶ δίδουσιν τοὺς ἱατροὺς πλουσίως,
 Διὰ νὰ τοὺς ἔχη πάντοτε ἀάκνως, ἂν νοσήσῃ.
 Δότε τὸν ἱατρὸν κρασὶν καὶν δεκαπέντε ἀγγεῖα,
 Τὸν δ' ἄλλον δὲς νομίσματα καὶν δέκα μανυλάτα.
 Καὶ καθεξῆς τοὺς ἅπαντας μετ' ἐξουσίας δίδαι.

- 585 Εἰ δ' ἀρρώγησιν Μοναχός, ἢ πόνος τὸν κρατήσῃ,
 Ἄτος τοῦ γίνεται ἱατρὸς, καὶ τὰδε παραγγέλλει·
 » Ἡμέρας τρεῖς ἀφῆτέ του, καὶ νησικός ἄς κεῖται·
 » Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν, ὧν εἶπον,
 » Ψυχίτζας· ζυματίστε μικρὰς εἰς τὸ πινάκι,
 590 » Καὶ ψήσετε μικρούτζικον κεφάλιν κροமுδίτζιν,
 » Καὶ βάλετε λιγούτζικον ἐλαδίου νὰ μυρίσῃ,
 » Καὶ φλεσπουνίτζιν ὀλιγὸν διὰ τὴν εὐωδίαν.
 » Εἰ δὲ διψῆσῃ, δότε τὸν νερούτζικον ὀλίγον,
 » Καὶ πάλιν ἐξαφῆτε τὸν ἄλλας καὶ τρεῖς ἡμέρας. »
 595 Σὰν νάμαθεν ἐξάπαντος ἀπὸ τοῦ Ἱπποκράτους.
 Ἰδες πανάριον ἱατρὸν, ἴδες λαμπρὸν τεχνίτην;
 Διέβη τὸν Νεκτάριον, διέβη τὸν Κανίκαλιν,
 Διέβη τὸν Ἀέτιον, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην.
 Νὰ σὲ ἱατρεύῃ, Δέσποτα, νὰ σὲ τὸν προξενήσω·
 600 Νὰ μὴν φοβᾷς εἰς ποταμὸν ξερὸν νὰ κινδυνεύῃς,
 Σκύλον ποτὲ φοβιάρικον νὰ γέρῃ νὰ σὲ δάκῃ.
 Εἰ δὲ καὶ γράφω περισσά, καὶ τοὺς λόγους μηκύνω·
 Καὶ δηλὰ πάντα καθις ὧ τῷ Κράτει σου τῷ μέγα,
 Καὶ ἡ κοιλία μου ἐξάρκασεν ἀπὸ τῆς ἀφαιρίας,
 605 Ἀπὸ τὰ κυμνάθερμον ὅπως ὑδροπικρίασα,
 Ἐκ τὰς πολλὰς ἐβλάθησαν δουλαῖας τὰ νεφρά μου.
 Κουρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλὰκις,
 Ὀλόγυμνος ἀπέμεινα διὰ τὴν ὀνειδίσειαν,
 Ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρέμματά νὰ κοιμοῦμαι,
 610 Τὰ ὅσέα μου συνετρίβησαν ἀπὸ ξηροκοιτίας.
 Εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοβούμενος πολλὰκις,
 Ἐπόνεσα τὸν γούργουρον ἐκ τῆς πολυφωνίας,
 Τὰ γόνατά μου σθῆθησαν ἀπὸ τὰς μετανοίας,
 Τάγματά μου ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας.

- 615 Τὰ δόντια μου ἐσπαράχθησαν ἀπὸ ξηροφαγίας,
 Καὶ τὰ μαλίτζιά μου ἔπεσαν ἀπὸ τὴν ἀλουτζίαν.
 Ἔδε καρδούνια, Δέσποτα, καὶ ἑλίψεις τὰς βασιλῆας.
 Καὶ τίς οὐκ οἰκτειρήσει με τὸν κακοδικημένον;
 Οὐδ' ἄπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίαν δίδουν.
- 620 Ἀλλ' ὦ πορφύρας βλάβημα, Παντάναξ τροπαιοῦχε,
 Καὶ τεῖχος ἀπροσμάχητον τῆςδε τῆς Βυζαντίδος·
 Αὐτὰ λοιπόν', ὡς εἶρηκα τῷ Κράτει σου, μὴ φέρων,
 Ἐκὼν ἐξέρχομαι Μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου,
 Δι' αὖς ἐξεῖπον ἄνωθεν πανπλείους τὰς αἰτίας,
- 625 Καὶ πρὸς τὴν σὴν κατέφυγα μεγάλην βασιλείαν.
 Ἀφ' οὗτο γὰρ ἐκέρδησας ταύτην Θεοῦ βουλήσει,
 Οὐκ ἐξήσας τὰς χεῖράς σου ποσῶς εἰς τὸ διδόναι
 Καὶ Μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους.
 Καὶ πάντες ἐπαγγέλλονται σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες,
- 630 Τῶν σῶν ἐπαπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.
 Ἄρτι δὲ πρόσχες καὶ εἰς ἐμὲν σκενυμένον, πινόντα,
 Τὸν Ἰλαρίωνα τὸν σὸν δοῦλον οἰκτρὸν καὶ πένην;
 Οὐ γὰρ ὑπέρογκα ζητῶ, Δέσποτα σεφηφόρε,
 Νὰ λάβω σὺν τὴν ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν.
- 635 Ψωμὶν ζητῶ τῷ Κράτει σου καλὸν χαματοπούλν,
 Εἰς ἣν ἡ Βασιλεία σου Μονὴν μὲ παραπέμψης.
 Ἐπειδὴ καὶ προβάλλομαι μεσίτην τε καὶ πρέσβυν,
 Ὡς πρὸς τὴν Βασιλείαν σου, Γεώργιον τὸν μέγαν,
 Τὸν ἐν πολέμοις ὄντα σοι καλὸν συνοδοιπόρον,
- 640 Εἰς τούτου τὴν Μονὴν ζητῶ ἐκεῖ κατατεθεῖναι.
 Ὡς γὰρ Χριστὸς ἐρύσατο Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης,
 Καὶ Ἰωάνν διέσωσε τοῦ ἄδυσσίρου κήτους,
 Καὶ τρεῖς παῖδας διέσωσε πυρὸς ἐπταπλασίου,
 Οὕτω καὶ σύ με, Δέσποτα, τὸν ἄθλιον καὶ πένην

- 645 Τῶν δυσχερῶν ἀπαλλάξον δευνῶν μηχανημάτων,
ὧν περ κατεῖπον ἄνωθεν λεπτομερῶς ὁ τάλας,
Καὶ δίδου μοι τὴν ἅπασαν αὐτῶν ἐλευθερίαν·
Ποθῶ καὶ γὰρ, ὦ Δέσποτα, τῷ Κράτει σου προθύμως,
Ὡς δοῦλός σου ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην·
- 650 Μὴ ἀποτύχω, Δέσποτα, τῆς ἱεσίας ὧως,
Ὡς ἂν καὶ ἐκτενέστερον ἐκ καρδίας ἐκπέμπων
Ἵπὲρ τοῦ κράτους σου εὐχὴν πρὸς τὸν ἄνακτα κτίσῃν,
ἵνα σοι καὶ αἰείζων παρέξῃ βασιλείαν,
τὴν ἄληκτον, τὴν μένουσαν, τὴν μετὰ τῶν ἡδίστων.
- 655 Πατρὶ, υἱῷ, καὶ πνεύματι δόξα, καὶ πάλιν δόξα.
-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΣΤΙΧΟΙ Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου, πρὸς τὸν βασιλέα, κύριον Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν.] Εξ ΔΓ, τοῦ ἀντιγράφου σημειωμένου μὲ τὸν ἀριθμὸν 382, ἀντὶ τοῦ, ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, τὸ ὅποιον μόνον εὑρίσκεται εἰς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, σημειωμένον 1310.

ΣΤΙΧ. 3, ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΚΕΠΗΝ κ. τ. λ.] Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει τὸν στίχον οὕτως·

Τῇ σκέπῃ τῶν χρησέων σου προσέρχεται πτερύγων.

ΣΤΙΧ. 5, Σῆς Ἀνακρατορίας.] ΔΓ, τῆς σῆς Ἀνακτορίας. Ἰσχυρότερον ὅμως ἔχοντα τὸ βαρβαροσύνητόν, Ἀνακρατορίας, ἀπὸ τὸ, Ἀναξ, καὶ τὸ, Κράτος·

ΣΤΙΧ. 6—55; Τοὺς πενήκοντα τοὺτους στίχους ἐπῆρά ἀπὸ τοῦ 382 ἀντιγράφου, ἀντὶ τῶν ὁποίων τὸ 1310 ἀντίγραφον ἔχει τρεῖς μόνους τοὺς ἐξῆς·

Ὄρμος σὺ γὰρ ὁ γαλήνῳ πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις.

Καὶ μὴ μὲ κλείσῃς ἀσπὰς τὰς βασιλικωτάτας,

Μηδὲ σὺν ἀποστρέψῃς με δοῦλον κατησχυμένον.

ΣΤΙΧ. 12, ΤΩΝ ΑΛΜΥΡΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ.] Ποιητική, ἀξία, καὶ σοφωτέρου αἰῶνος ἀξία μεταφορά. Οὕτως ὠνόμασεν ὁ Πλάτων (Νομ. Δ, σελ. 705) τὴν θάλασσαν, Ἀλμυρὸν καὶ πικρὸν γειτόνημα, ὄχι διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἀλμυρίαν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς γεννώμενα κακά εἰς τοὺς πλησίον τῆς κατοικοῦντας.

ΣΤΙΧ. 16, ΡΗΓΗΝΑΡΧΩΝ.] Βαρβαροσύνητος λέξις ἀπὸ τὸ Ἄρχων, καὶ τὸ Λατινικὸν Ῥήξ (Rex), σημαίνειον κυβερνήτην, ἀρχοντα, βασιλεία. Ἀπὸ τὴν Αἰτιατικὴν (Regem) ἐμόρφωσεν ἡ χυδαία συνήθεια τὴν ὀνομαστικὴν, ὁ Ῥήγας.

ΣΤΙΧ. 19, Τῷ ΓΕΝΕΙ Τῷ ΤΟῦ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΟΥ.] Ἦτο γραμμένον χωρὶς νόημα, Τῷ γόνυ τὸ τοῦ κράτους σου (πλὴν ἂν ἦτο σφάλμα ἀντιγραφῆς, ἀντί τοῦ Τῷ γόνυ Τῷ κ. τ. λ.). Ἀπὸ τὸ Γένος καὶ τὴν Πορφύραν ἦτο σύνθετον, τὸ Πορφυρογέννητος, ἐπίκλησις τῶν Γραυκορωμαίων Αὐτοκρατόρων, ἐκείνων ἐξαίρετως, ὅσοι ἐγεννῶντο ἀφοῦ ἐλάβανεν ὁ πατήρ τὴν βασιλείαν (Ἰδ. Δουκαγγ. σελ. 1207)· διότι τότε ἐγεννῶντα ὄχι μόνον ἀπὸ πατέρα ἐνδymένον πορφύραν, ἀλλὰ καὶ εἰς οἶκημα τοῦ Παλτίου, τὸ ἰδίως ὀνομαζόμενον Πορφύραν, διωρισμένον ὡς λέγει Ἄννα ἡ Κομνηνὴ (Βιβλ. ζ', σελ. 166), θεία τοῦ Μανουὴλ τούτου, εἰς τοὺς τόκους τῶν βασιλισσῶν· «τὴν» βασιλῖδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν βασιλίδων οἶκημα ἐπὶ ταῖς ὠδίαις εὐρηκῶς· Πορφύραν δὲ τοῦτο οἱ ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν Πορφυρογεννῆτων ὄνομα, «εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν.» Ἄλλου πάλιν ἡ αὐτὴ Ἄννα (Βιβλ. ζ', σελ. 190) λέγει, ὅτι οὕτως ὠνομάσθη τὸ οἶκημα, διότι καὶ τὸ ἔδαφος καὶ οἱ τοῖχοι τοῦ ἦσαν ἀπὸ μάρμαρα πορφυρᾶ. Ἄλλοι δὲ ἄλλως ἐξηγοῦσι τῶν Πορφυρογεννῆτων τὴν ὀνομασίαν. Ὅπως ἂν ᾖται, τὸ νόημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, φαίνεται τοῦτο· Διὰ τὸ πορφυρογέννητον τῶν Κομνηνῶν γένος, τὸ ὅποιον ἔδωκεν εἰς τὴν νέαν καὶ χρυσὴν τοῦ Κωνσταντίνου Ῥώμην τέσσαρας ἀνακτας καὶ Αὐγούστους, θείας κηρυχθῆναι καὶ κράτος τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς γῆς. Οἱ τέσσαρες οὗται ἀνακτες, ἀδιακόπως εἰς μετὰ τὸν ἄλλον βασιλεύσαντες, ἦσαν, πρῶτος, ὁ πρῶτος Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ὅς τις συνεργῶντος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰσαακίου ἐσέρησεν ἀδίκως τῆς βασιλείας τὸν εὐεργέτην καὶ φίλον αὐτῶν, Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην· δεύτερος, Ἰωάννης ὁ Κομνηνός, υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου· τρίτος, ὁ Μανουὴλ οὗτος, υἱὸς τοῦ Ἰωάν-

νου· τέταρτον καταριθμῆι ὁ ποιητής, ἀν καὶ ὄχι ἀκόμη βασιλεύσαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Μανουήλ, τὸν δευτέρου Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν.

ΣΤΙΧ. 21, ΑΥΤΟ.] Ἐγράφετο κακῶς, Αὐτός.

ΣΤΙΧ. 22, ΠΑΝΤΩΣ.] Ἐγράφετο κακῶς, Πάντας. Τὸ δὲ νόημα, Αὐτὸ τὸ τετραύγουσον, ἢ τετραγυγυσόμορφον, ἦγουν ὁ πάππος, ὁ πατὴρ σου, σὺ, βασιλεύσαντες εἰς μετὰ τὸν ἄλλον συνεχῶς, καὶ τέταρτος ὁ μέλλων νὰ βασιλεύσῃ υἱός σου, παραστίνου τὴν τετραμερίαν, τουτέστι τὰ τέσσαρα κέρατα τοῦ Σταυροῦ. Παραβολὴ βάρβαρος, γελοιώδης, οὐδὲ πολλὰ χριστιανική.

ΣΤΙΧ. 24, ΚΑΤΑΚΡΑΤΗΣΑΣ.] Σφάλμα γραφικόν, ἀντὶ τοῦ, Κατε-
κράτησας, ἢ ἴσως τοῦ, Κατακρατήσεις. Ἐάν τοῦτο, τὸ νόημα
ἦναι, Τὸ γένος τῶν Κομνηνῶν τότε θέλει ὑποτάξῃν τὰ τέσσαρα μέρη
τοῦ κόσμου, ὅταν ὁ τέταρτος Αὔγουστος ὁ Πορφυρογέννητος, Ἀλέξιος ὁ
υἱός σου σὲ διαδεχθῇ.

ΣΤΙΧ. 26, ΤΕΤΡΑΥΓΟΥΣΤΕ.] Ἰσως ἦτο Τριαύγουσε. Τούλά-
χιςον τὸ νόημα εἶναι, Ὅμως δὲ σὺ ὁ τρίτος Αὔγουστος καὶ Πορφυρογέν-
νητος ἐκ τῶν Κομνηνῶν, συνεργὸν ἔχων τὴν ἀγίαν Τριάδα, διοικεῖς
κραταιῶς τὰ σκῆπτρα τῆς μοναρχίας, καὶ πρὶν βασιλεύσῃ ὁ υἱός σου
Ἀλέξιος ὁ τετραύγουστος, ἦγουν ὁ μέλλων νὰ ὀνομασθῇ τέταρτος Κο-
μνηνὸς Πορφυρογέννητος. Ὁ ποιητής μας εἶχε χρεῖαν τοῦ Σταυροῦ, διὰ
τοὺς τέσσαρας Κομνηνοὺς Πορφυρογεννήτους· ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦς ὁ τέ-
ταρτος, δὲν ἦτον ἀκόμη βασιλεὺς. Ὅθεν, θέλων ἐξαιρέτως νὰ ἐγκω-
μιάσῃ τὸν βασιλεύοντα Μανουήλ, ἐπενόησεν ἄλλο παράδειγμα, τῆς
Τριάδος, τὴν ἀποίαν παρίστανεν ὁ Μανουήλ μετὰ τοὺς ἀποθανόντας δύο,
Ἀλέξιον τὸν πάππον, καὶ Ἰωάννην τὸν πατέρα του. Πόσον ἀρμόδια
καὶ σοφὰ εἶναι τοιαῦτα παραδείγματα, δὲν εἶναι χρεῖα νὰ τὸ δεῖξω.

ΣΤΙΧ. 30, ΤΟ ΚΑΘ' ἩΜΑΣ.] Ἦγουν εἰς τοὺς χρόνους μας. Ἰσως
ἦτο γραμμένον, Τὶ καθ' ὑμῶν, ἦγουν καθ' ὑμῶν τῶν Κομνηνῶν.

ΠΕΡΙΘΡΑΓΘΗΝΩΣΙ.] Γραφικὸν ἀμάρτημα· ἴσως ἦτο Περιθρα-
συνθῶσι. Δὲν εἶν' ἄτυχος λέξις τὸ Περιθρασύνομαι.

ΣΤΙΧ. 31, ΝΕΥΣΗΣ.] Ἦτο κακὰ γραμμένον, Νεύσας.

ΣΤΙΧ. 33, ΠΤΟΥΜΕΝΟΙ.] Ἐγράφετο σφαλμένα, Πτοούμε-
νος.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΝ. Ἰσως ἦτο ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΝ, ἢ μάλλον ΣΥΓΚΑΥΣΙΝ,
μεταφορικῶς, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἐξῆς Κατακαῶσι.

ΣΤΙΧ. 36, ΔΑΝΤΟΝΙΣ.] Δεῦ ἐδυνήθη ἀκόμη νὰ μάθω, τίς ἦτον οὗτος ὁ Δαντώνις.

ΜΕΛΙΑΣ. Κατὰ τὸν Κίναμον (ἴσφ. Βεβλ. ζ', 11, καὶ 12), ὁ Μελίας ἦτον Ἀρμένιος τὸ γένος· διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του Τιρόζην εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Κιλικίας.

ΣΤΙΧ. 37, ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ.] Οὗτος, κατὰ τὸν αὐτὸν Κίναμον, ἦτο Σατράπης τῆς Βερρόιζς. Καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ Μελίας ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τοῦ Μανουήλ.

ΣΤΙΧ. 38, ΝΕΕΜΑΝ.] Ὁ Νεεμάν ἦτον Ἡγεμὼν Δαλματίας Σκλαβούνος, τὸν ὅποιον οἱ Δαλμάται ὠνόμασαν Νεμαγνάμ (Nemagnam)· Ἐξεστράτευσε κατ' αὐτοῦ ὁ Μανουήλ κατὰ τὸ 1167 ἔτος. Ἀκούσας μόνον τὴν ἐκστρατείαν ὁ Νεεμάν ἐφοβήθη, καὶ ἰθὺς εἰς τὸ Βυζάντιον ἐζήτησε ν' ἔλαβε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν βασιλέα (ἰδ. Du Cange, Histor. Byzant. Famil. Byzantinæ, p. 285).

ΣΤΙΧ. 41, ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΟΝΤΙΖΟΝΤΩΝ, κ. τ. λ.] Σημείωσε τὸν σολοικισμόν, Καταποντιζόντων φροντίδων. Κατωτέρω (στίχ. 347) εὐρίσκομεν ὁμοίως, Λέγων, ἀντὶ τοῦ Λέγουσα.

ΣΤΙΧ. 42, ΣΥΝΤΟΜΩΣ.] Ποιητὴς καλῆτερος τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἤθελεν εἰπεῖν Συντόμως.

ΣΤΙΧ. 47, ἨΡΧΟΜΗΝ.] Οὕτως ἔγραψα ἀντὶ τοῦ Ἠρχόμην, κινήσεις ἀπὸ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα τοῦ ποιητοῦ μας, ὅς τις μετατοπίζει τοὺς τόνους διὰ τὸν ρυθμὸν τοῦ σίχου. Ὁμοίως μετ' ὀλίγον (στίχ. 49) γράφει Προνοία καὶ ὄχι Πρόνοια.

ΣΤΙΧ. 56, ἈΠὸ ΜΙΚΡΟΘΕΝ.] ΔΓ, Ἀπὸ μικροῦ. Ἡ πρώτη ὅμως εἶναι ἡ γνησία· ὡς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς (στίχ. 380) θέλει εἰπεῖν Ἀπὸ καποτερόθεν. Μιμεῖται δηλαδὴ τὸ Ἐξ οὐρανόθεν τοῦ ἀμιμήτου Ποιητοῦ (Ἰλιάδ. 9', 19).

ΣΤΙΧ. 57, ΦΕΛΕΣΗΕ.] Ἀντὶ τοῦ Ὀφελήσης. Εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν λέγομεν Φελᾶ ἢ Δὲν φελᾶ, ἦγουν εἶναι ἢ δὲν εἶναι χρησιμον, μὲ διπλοῦν νεωτερισμὸν, τὴν ἀφαίρεσιν δηλαδὴ τοῦ ἀρχικοῦ ζοιχείου, καὶ τὴν μετάθεσιν τοῦ ῥήματος ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν τῶν περισπωμένων, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ῥήματα, οἷον Ἀκολουθᾶ, Ζητᾶ, Πολεμᾶ. Ἡ σημασία ὅμως εἶναι Ἑλληνική· παραδείγματος χάριν, τοῦ Ξενοφώντος τὸ « Τί σοι ὄφελος ὦν » ἔμαθες » ὁ Πτωχοπρόδρομος, εἰς τὴν πτωχὴν του γλώσσαν καὶ ποιήσιν, ἤθελε τὸ μεταγλωττίσεν, Τί σε φελοῦν ὅσα μαθές· καὶ τάς

φράσεις, Οὐδὲν ὄφελος τούτου, ἢ Ἀνωφελές ἐστι τοῦτο, ἤθελε τὰς μεταποιήσῃν εἰς τὸ, Δὲν φελᾶ τίποτε, ἢ, Εἶναι ἀνωφέλετον, ἢ ἀνωφέλευτον. Τὸ πρῶτον (φελᾶ) εἶναι, Ὀφέλει, τὸ δεύτερον, (Ἀνωφέλητον) ἀπὸ τὸ Ὀφέλιω, καὶ τὸ τρίτον (Ἀνωφέλευτον) ἀπὸ τὸ Ὀφελεύω. Οὕτως ἔλεγον καὶ οἱ παλαιοὶ, Τυραννέω καὶ Τυραννεύω, καὶ Μάσημα (ἀπὸ τὸ Νοσέω) καὶ Μόστευμα (ἀπὸ τὸ Νοσέω).

ΣΤΙΧ. 59 καὶ 60, Καὶ τώρα (βλέπεις) γίγονεν χρυσοπτερνιστηράτος, Ἀλογοτριπλοντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.] Ἀντὶ τῶν δύο εἰχῶν τούτων, τὸ 382 ἀντίγραφον ἔχει μόνον ἓνα, τὸν ἐξῆς:

Καὶ τώρα ἐν διπλοσντέλινος καὶ παχυμουλαράτος.

ΧΡΥΣΟΠΤΕΡΝΙΣΤΗΡΑΤΟΣ λέγεται ὅστις ἔχει χρυσᾶ πτερνιστήρια, διὰ τὰ κεντὰ τοῦ ἀλογον. Πρῶτος βαρβαρισμὸς εἶναι ἡ τροπὴ τοῦ π εἰς τὸ φ, ὃ ὁποῖος συνειθίζεται καὶ εἰς τὸ Βαφτίζω, Φταιγῶ, Φτωχὸς, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Δεύτερος ὁ σχηματισμὸς εἰς ᾠτος, τὸν ὁποῖον ἐκερδήσαμεν ἀπὸ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, μιγνύμεν μὲ τὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Γραικορωμαϊκῆς βασιλείας. Εἰς τὸ ἐξῆς θίλομεν εὑρεῖν εἰς τὸν ποιητὴν μας, Ἀμυγδαλάτος, Ἀμπροπονναμισάτος, Μορφοπροσωπάτος, Μαυροτριχαράτος, Γεμέτος· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ κατωτέρω (εἰς στίχ. 130) καὶ τὰ ἄλλα (Πλουτάρχ. Μέρ. Β, σελ. 377) σημειωμένα.

ἈΛΟΓΟΤΡΙΠΛΟΝΤΕΛΗΝΟΣ. Ἡ σύνθεσις εἶναι ἐπὶ τὸ Ἄλογον, Τριπλόν, καὶ τὸ Ἀντελῆνα (Antelena, παράγωγον τοῦ Antella ἢ Antela τοῦ παρακράζοντος Λατινισμοῦ) τὴν ὀνομαζομένην καὶ Ἐμπροσθελῆναν. Εἰσῆμαινε τὸν περὶ τὸ σῆθος τοῦ ἀλόγου περικείμενον λῶρον, διὰ τὰ κρατῇ τὴν σέλλαν, τὸν ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ Στεθιστήρα (portail, Τουρκισί, Ζινεμπένδ). Ἐξεναντίας, ὁ ὁπισθὲν τῆς σέλλας κατερχόμενος καὶ κρατῶν τὴν οὐρὰν λῶρος ἐλέγετο, Ὀπισθελίνα, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Postilena, καὶ Ὀπισθία (χρδ. Πιστιά, σκουριέρε, Τουρκ. Κουσκούν). Σήμερον ὀνομάζεται Κακουλοθέτης (Δουκάγγ. σελ. 1048).

ἌΛΟΦΟΝ ὀνομάζομεν τὸν ἵππον, κατὰ ἀντονομασίαν, διὰ τὴν ἐξοχὴν τοῦ ζῶου, ἢ καὶ διὰ τὴν πλειοτέραν παρὰ πολλῶν ἄλλων ζῶων χρῆσιν καὶ συνήθειαν, ὡς ὀνομάζομεν καὶ Πετερινόν (corq) τὸν Ἀλέ-

κτορα, καὶ Ὀρνιθαν (poule) τὴν Ἀλεκτορίδα. Ἡ χρῆσις εἰς τοιαύτην σημασίαν εἶναι παλαιά· « Ἀπόλεσαν . . . ἸΠΠΑΓΩΓΟΥΣ καὶ πλοῖα » ἑτέρα, τριακόσια. Ἀπὸ δὲ Καμαρίνης ἕως Παχύνου τὰ σώματα » καὶ τὰ ἈΔΟΓΑ καὶ τὰ ναύγια ἔκλειντο. » (Διοδώρ. Σικελ. Ἐκλογ. Βιβλ. XXIII, σελ. 505). Τῆς δὲ ὀρνιθος ἡ χρῆσις εἶναι ἀρχαιοτέρα καὶ τοῦ Διοδώρου· ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς Μένανδρος, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἀθήναιος (Βιβλ. θ', σελ. 373), ὠνόμασεν ὀρνιθας τὰς ὁποίας καὶ σήμερον ὀνομάζομεν οὕτως.

ΠΑΧΥΜΟΛΑΡΑΤΟΣ ἢ (ὡς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον) **ΠΑΧΥΜΟΛΑΡΑΤΟΣ**. Φανερόν ὅτι ἡ λέξις (μὲ τὸν αὐτὸν ἀνωτέρω σημειωθέντα βαρβαρισμὸν τοῦ *ατος*) σημαίνει τὸν καθήμενον ἐπάνω εἰς παχὺ μούλαριον.

ΜΟΥΛΑΡΙΟΝ. (Ἑλληνιστῇ, Ὀρεὺς ἢ Ἡμίονος). Λεῖξις βάρβαρος, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ *Mulus*, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ, ἂν πιστεύσωμεν τὸν Οὐόσσιον, παράγεται ἀπὸ τὸ *Μόλος* (ὁ κόπος), διὰ τὸ φερέπον καὶ πολύπονον τοῦ ζώου.

Ἀντὶ τῶν προγραμμένων δύο σίχων (59 καὶ 60) τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει ἓνα μόνον (ὡς εἶπα) τὸν ἐξῆς,

Καὶ τώρα ἔΝΙ διπλοεντέληνος καὶ παχυμολαράτος.

ΔΙΠΛΟΕΝΤΕΛΗΝΟΣ. Φανερόν ὅτι σημαίνει τὸν ἔχοντα διπλὴν Ἀντελήναν· ἀλλὰ τὸ ἀξιώτερον σημειώσεως εἶναι τὸ :

ἔΝΙ. Ἀπὸ τοῦτο πρῶτον ἐγενήθη τὸ ἔΝε, (εὐρισκόμενον καὶ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον καὶ εἰς ἄλλους συγχρόνους αὐτοῦ συγγραφεῖς, καὶ συνεπιζόμενον ἀκόμη σήμερον εἰς πολλοὺς τῆς Ἑλλάδος τόπους), καὶ τελευταῖον τὸ εἶναι. Ἴδε τὰς ἐξῆς σημειώσεις (σίχ. 116).

ΣΤΙΧ. 61, ὄΝΤΑΝ.] Ἀντὶ τοῦ ὄταν (τοῦ ἄλλου ἀντεγράφου) μὲ τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ *ν*, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ κατωτέρω (σίχ. 127) σημειωμένα.

ΕΜΑΘΑΝΕΝ.] Ἀπὸ ἐνεσῶτα Μαθάνω, ἀπὸ τοῦ Μαυθάνω, μὲ τὴν βάρβαρον ἀφαίρεσιν τοῦ αὐτοῦ *ν*, ἡ ὁποία καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις συνεπιζέται, οἷον Ἀθίζω, Ξαθός, ἀντὶ τοῦ Ἀνθίζω, Ξανθός. Σήμερον λέγομεν Μαθαίνω, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα εἰς *ανω* τῶν παλαιῶν, προφέρομεν διὰ τοῦ *ανω*· οἷον Λαχαίνω, Λαθαίνω, Λαθαίνω, Τυχαίνω, Σταίνω, Αὐξαίνω, Παθαίνω, ἀντὶ τοῦ Λαγχανώ, Λαμβάνω, Λανθάνω, Τυγχανώ, Ἰστανώ, Αὐξάνω, Πανθάνω. Διέτι καὶ τὸ τελευ-

ταῖον τοῦτο, Πανθάνω, ἢ ὡς κατωτέρω (σιγ. 372) τὸ γράφει ὁ ποιη-
τῆς μας, Παθάνω, ἂν καὶ φαίνεται βαρβαρισμὸς τῶν Γραικορω-
μαίων, καθὼς εἰς τούτους τοὺς ἀνεκδότους στίχους (Στεφάνου τοῦ
Σαχλήκη) :-

Καὶ καθημέρα, Φρατζησκῇ, ἐσὺ θέλεις μανθάνειν

Τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ κακὰ, τὰ ποῖα θελεις πανθάνειν,

εὐρίσκεται ὁμως εἰς τὸν Ἐτυμολόγον (σελ. 566). Ὅτι δὲ καὶ ἡ κατά-
ληξις *ωνω* ἦτο πολυαῖα εἰς χρῆσιν, φαίνεται ἀπὸ τὸ Ὀλισθαίνω,
Κερδαίνω, ἄλλα πολλά. Ἄν δὲν ἔλεγαν Μαθαίνω, εἶχαν ὁμως τὸ
σύνθετον Ἀμαθαίνω.

ΣΤΙΧ. 62, ΜΑΚΡΗΜΙΤΗΚΑ.] ΔΓ, Μακρομήτικα· ὁ Δου-
κάγγιος, μὴ νοήσας τὸν σίχον, τὸν ἔγραψεν οὕτως ἀθλῶς εἰς τὸ
Λεξικόν του (λίξ. Μίτη) :

« Καὶ τόρα βλέπεις, φέρει τὰ μάκρη μίτη κάτου. »

Ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ τοῦ *Μακρο*, ἢ *Μακρη*· τοιαῦται ἀνωμαλῖαι τῆς
συνθέσεως τῶν ὀνομάτων εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἷον Βιβλια-
γράφος καὶ Βιβλιογράφος, Πανταλέων καὶ Παντολέων, Κυνάμυια καὶ
Κυνόμυια, Μυρικφόρος καὶ Μυριοφόρος. Τὸ σημειώσεως ἄξιον εἶναι ἡ
Μύτις, ἢ κοινότερον Μύτη, τῆς ὁποίας ἡ πρώτη συλλαβὴ πρέπει νὰ γρά-
φεται διὰ τοῦ υ. Μύτιν ἢ Μύτιδα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνο τὸ
μῆρος θαλασσίων τινῶν ζώων, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ, ἢ ἐνόμισαν ὅτι ἀναλογεῖ
μέ τὴν ῥίνα, ἢ τὴν μυκτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς τὸ ἐσημείωσεν ὁ
σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Εὐστάθιος (εἰς Ἰλιάδ. ν', σελ. 950).
Οἱ νέοι Ἕλληες ἐμεταχειρίσθησαν ἔπειτα τὴν λέξιν καὶ διὰ τὴν ἀνθρώ-
πινον ῥίνα· διὰ τοῦτο εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον, « Μυστιᾶν
» (ἴσ. γρ. Μυτιᾶν), ἀναπνῶν κ. τ. λ. » ἐπειδὴ ἀναπνέομεν διὰ τῆς
μύτης. Τὴν ἔλεγαν ἀκόμη καὶ Μούτην, διὰ διφθόγγου (Δουκάγγ.
σελ. 930)· ὅθεν παράγεται καὶ τὸ χυδαιότατον Μούτζουνον (mu-
seau), κατὰ τροπὴν τοῦ υ εἰς ου, καθὼς Οὔλη (lie), Φούσκα
(vessie), ἀντὶ τοῦ Ὑλη, Φύσκη, καὶ τοῦ τ εἰς τὸ βάρβαρον τζ
(καθὼς Τζιτζυρίζω καὶ Τζιντζικας, ἀντὶ τοῦ Τιτυρίζω καὶ Τίττιξ).

καὶ αὐτὸ διὰ τῶν Γάλλων τὸ *Museau* (ζῶων τιδὼν τὸ προσέχον τῆς κεφαλῆς μέρος) ἄλλην παραγωγὴν πιθανὸν ὅτι δὲν ἔχει, παρὰ τὴν ἀπὸ τῆς Μύτης, ἐπειδὴ αὕτη εἶναι τὸ ἐπιφανέστερον καὶ πλείον ἐξέχον μέρος τοῦ προσώπου.

ΜΑΚΡΟΜΥΤΙΚΑ. Ὑποδήματα μὲ μύτας μακράς (*souliers pointus*), τὰ ὅποια φαίνεται ὅτι ἦσαν τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀναμεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τρυφηλῶν καίνοπρεπῆς ζολισμός, καθὼς ἦσαν εἰς τοὺς Παρισίους πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, καὶ ἀρχαιότερα κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην καὶ δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα, ὅτε τὰ ὀνόμαζαν *souliers à poulaines*, ἤγουν Ὑποδήματα Πολωνικά (ἴδε *BAYLE*, *Dictionnair. historiq. et critiq.* tom. IX, pag. 233 τῆς νέας ἐκδ.).

ΣΤΙΧ. 63, Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν ἶδεν τοῦ λουτροῦ τὸ κατώφλιον.] ΔΓ,

Αὐτὸς μικρὸς οὐδὲν εἶδε τὸ τοῦ Λοετροῦ κατόφλιν.

Ἰσως ἦτο Μικρὼς, ἐπιρρήμα, διὰ τὰ ἦναι τὸ νόημα, Οὐδὲ μικρὸν, Οὐδὲ ποσῶς. Τὸ Οὐδὲν ἶδεν, ἐγκλίθη βαρβάρως, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ σίχου. Τοῦ Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐκ, εὐρίσκονται παραδείγματα καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, ὡς εἶναι τὰ ἐξῆς·

Τὰ μὲν ἄλλα λέγεις οὐδὲν σκαιῶς·

(Ἀριστοφάν. Ἐκκλησιαζ. 644) ἀντὶ τοῦ, Οὐ σκαιῶς·

Ὅρχούμενος τῆς νυκτός οὐδὲν παύεται,

(ὁ αὐτὸς Σφηξ. 1478) ἀντὶ τοῦ Οὐ παύεται·

« ὅτ' οὐδὲν ἡ χάρις χάριν φέρει »

(Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 779) ἀντὶ τοῦ Οὐ φέρει. « Οὐδὲν, ἀντὶ τοῦ Οὐ » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸν νομιζόμενον τοῦτον Ἀττικισμὸν ἐμεταχειρίσθησαν κατακόρως καὶ κακοζήλως οἱ μεταγενέστεροι, καὶ τέλος ὁ χυδαῖος λαὸς κολοδῶσας τὴν κεφαλὴν τοῦ Οὐδὲν, μᾶς ἀφῆκε μόνον τὸ Δέν· περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε κατωτέρω (εἰς τὸν σίχ. 183) καὶ ἄλλην σημείωσιν.

ΚΑΤΩΦΛΙΝ. Κατὰ συγχοπὴν ἀντὶ τοῦ Κατώφλιον (ἴδε Ἡλιοδώρ. Β', σελ. 48). Ἀπὸ ταύτην τὴν βάρβαρον συγχοπὴν τῶν ὑποχωριστικῶν

ἐγεννήθη ἡ βαρβαροτέρα χρῆσις τῶν ἀπείρων ὀνομάτων τῆς πόνησ
γλώσσας εἰς τ, τὰ ὅποια μεταχειρίζεσθαι ὄχι πλέον ὡς ὑποκαριστικά,
ἀλλ' ὡς ἀπλᾶ πρωτότυπα. Ἴδε τὰ ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλην. Βιβλιοθ. σελ.
317) σημειωμένα· καὶ πρόσθε εἰς αὐτὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύ-
κους (σελ. 481) α Ὅταν δ' εἴπῃ Ἀριστοφάνης ἐν Διολοσίῳ, *Δυ οἶο*
» λυχνιδίοιν, δηλονότι *Δυχνίας* εἴρηκεν, ἀλλ' οὐ Λύχνους *μυ-*
» κρούς, κ. τ. λ. » Ὅτι δὲ ἀπὸ τὴν συγκοπὴν τοῦ *ἰων* εἰς τὸ *ω* ἔλα-
βαν ἀρχὴν τὰ τοιαῦτα, τὸ μαρτυροῦν αἱ γενικαί, τὰς ὁποίας ἀναγκα-
ζόμενοι ἐπαναφίρομεν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κλίσιν· οἷον τὸ Παιδίον,
τοῦ Παιδίου, τὸ Καλοκαίριν, τοῦ Καλοκαιρίσου, κ. τ. λ.
Εὐρίσκονται πολλάκις εἰς τοὺς βαρβάρους τούτους συγγραφεῖς καὶ
διὰ τοῦ *ην*, καθὼς, παραδείγματος χάριν, τοῦ ἐξηκοστοῦ ἐδδόμου
εἰχον τὸ Καβάδιν ἔχει διάφορον γραφὴν, Καβάδην· ἀλλὰ τοῦτε
ἐπροῆλθε ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῆς προφορᾶς τοῦ *ην* καὶ τ. Εἰς μὲνα
ὁμως τὰ οὐσιαστικά τῶν διὰ τοῦ *ἰων* οὐδετέρων ἔλαβε χώραν ἡ βάρ-
βαρος συγκοπή, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· ἐπειδὴ ποτὲ δὲ λέγο-
μεν Ἄγιν καὶ Ἄξιν, ἀντὶ τοῦ Ἄγιον καὶ Ἄξιον (παρεστὸς τινῶν
χυδαίων συνθέτων, Ἀγισιῶργις καὶ Ἀγισθημήτρις). ἔχει δὲ
χώραν εἰς ἀρσενικά ἐπίθετα, ἡ ὡς ἐπίθετα, καθὼς καὶ εἰς οὐσα-
στικά, διὰ τοῦ *ἰας*· οἷον ἀπὸ τοῦ Κύριος ὁ Κυρίς (ἔστιν ὁ Οἰκο-
κύρις, ὁ Καραδοκύρις) ἀπὸ τοῦ Γεώργιος ὁ Γεώργης, ἀπὸ τοῦ Δημή-
τριος ὁ Δημήτρις (ἰδ. Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθῆκ. σελ. 353).

Τὸ Ἀρετροῦ τοῦ δευτέρου ἀντεγγράφου, ἀντὶ τοῦ Λουτροῦ,
εἶναι Ὀμηρικόν· ἀπὸ πηγὴν μελίρρυτον δυστυχῆς νεροκουδῆλμα!

ΣΤΙΧ. 64, ΛΟΥΤΡΙΚΙΖΕΤΑΙ. Σήμερον λέγομεν Λούεται (χυν-
δ. Λούζεται). Τὸ Λουτρικίζεται εἶναι λίξις παράγωγος ἄλλης παραγωγῆς
λίξεως, Λουτρικὸν, τὸ ὅποιον εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸν μισθὸν τὸν
διδόμενον ἀπὸ τὸν λευόμενον εἰς τὸν Λουτράριον, (τὸν Ἑλληνιστὴ
Βαλανέα).

ΣΤΙΧ. 65, ΚΟΡΦΟΣ.] ΔΓ (ἑλληνικωτέρα) Κόλπος. Κόρφος λέγεται
καὶ σήμερον, καθὼς καὶ ἄλλαι πολλαὶ λίξεις τῶν ὁποίων τὸ *λ* μετε-
βλήθη εἰς τὸ *ρ* (ὡς Ἀδερφός, Ἀρμυρόν) καὶ τὸ *π* εἰς τὸ *φ* (ἰδ.
ἀνωτέρ. σελ. 43).

ΒΟΥΡΒΟΥΡΙΖΕΝ. ΔΓ, Ἐβουρβούριζε. Τὸ ἀναύξητον, Βουρ-
βούριζε, ἔγινε διὰ τὸ μέτρον. Γράφε διὰ τοῦ *υ*, Ἐβουρ-
βούρυζε, διότι δὲν παράγεται ἀπὸ τὸ Βόρβορος, ἀλλ' εἶναι τὸ

Βορβορύζω (grouiller), παλαιά ονοματοποιημένη λέξις, σημαίνουσα τὸν ἦχον τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων. Ὁ τοιοῦτος ἦχος, λέγεται καὶ Βορβορυγμός, καὶ Κορκορυγμός, ἀδιαφόρως· ἴσως δὲ καὶ Μορμορυγμός, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, *murmur ventris*, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Μορμύρω, τὸ σημαίνει τὸν ἦχον τοῦ ῥέοντος ὕδατος, ὅθεν εἶναι τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Μορμουρύζω. Τῆς κοιλίας ὁ ἦχος σήμερον λέγεται Γουργουρυσμός ἢ Γουργούρυσμα, ἐπειδὴ λέγομεν, Γουργουρύζει ἡ κοιλία μου. Ἡ διαφορὰ τῶν ἀρκτικῶν ζοιχείων (Β, Γ, Κ ἢ Μ) προέρχεται ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς ονοματοποιίας· ἡ λέξις σκοπὸν ἔχουσα νὰ παραστήσῃ ἐνάρθρως ψόφον ἀναρθρον, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφωνηθῇ ἢ νὰ γραφθῇ πάντοτε καὶ ἀπὸ πάντας μὲ τοὺς αὐτοὺς χαρακτήρας. Οὕτω τὸ νερόν, ὅτε ταράσσεται καὶ ἀνασηκόνεται ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ πυρός, λέγομεν ονοματοποιητικῶς, ὅτι Βράζει· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἔλεγον ἀκόμη καὶ Παφλάζει, καὶ Καχλάζει, ὅθεν μᾶς ἔμεινε τὸ Χοχλάζει.

Μὲ τὸ Ἐβουρβούρυζεν ὁ ποιητής μας ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ μεταφορικῶς, ὅτι τόσας ψείρας ἐδησαύριζεν ὁ Κόλπος του, ὡς' ἐξηκούετο ὁ ἦχος των, ὡς βορβορυγμός κοιλίας· τοῦτο δὲν εἶναι τόσον ἄνοσον· βωμολοχικώτερον εἶναι τὸ ἐξῆς:

ΑΜΥΓΔΑΛΑΤΑΣ, ἡ γουν ἴσας μ' ἀμύγδαλα. Ἀμυγδαλάτος εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ βαρβαροσχηματισμένα ὀνόματα εἰς ἅτος περὶ τῶν ὁποίων ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 43), καὶ θέλω λαλήσῃεν πλατύτερον.

ΨΥΡΑΣ. Τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει Ψήρας. Γράφε Ψείρας, ἀπὸ τοῦ Ψείρα· τοῦτο δὲ εἶναι ἀπὸ τοῦ ΦΨεῖρ, ἀρσενικοῦ Ἑλληνικοῦ. Τὴν αἰτιατικὴν ΦΨεῖρα, ἐμεταχειρίσθημεν ἀντὶ ὀνομαστικῆς μεταβαλόντες εἰς τὸ θηλυκὸν Ψεῖρα, καθὼς καὶ πολλοτάτων ἄλλων θηλυκῶν περιττοσυλλάβων ὀνομάτων τὰς ἐνικὰς αἰτιατικὰς μεταχειρίζομεθα εἰς τόπον ὀνομαστικῶν, οἷον ἡ Μητέρα, ἡ Θυγατέρα, ἡ Τρίχα, ἡ Λαμπάδα· ὁ βαρβαρισμός ἔλαβεν ἀφορμὴν ἀπὸ παλαιὰ παραδείγματα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν πολλά· ὅποια εἶναι τὸ ἘΨεῖρ καὶ ἘΨεῖρα (Σουΐδ.), ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς, ἡ Μητήρ καὶ ἡ Μήτειρα (ἰδ. Ἠσύχ. εἰς τὸ Μήτειρα), τὸ σημερινὸν ἡ Μητέρα. Ὡσαύτως ἡ Δημήτηρ καὶ ἡ Δήμητρα (Θεὰ τῆς γεωργίας), ἡ Γόρτυν καὶ ἡ Γόρτυνα (Πόλις τῆς Κρήτης). Ἐπειτα καὶ αὐτὴ τῶν Λατίνων ἡ γλῶσσα (ἥτις ἀναμφιβόλως εἶναι διάλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς) ἐμεταχειρίσθη πολλάκις τὰς τοιαύτας αἰτιατικὰς εἰς τόπον ὀνομαστικῶν, λέγουσα *Salamina*, *Ptolemaïda*,

ἡ Σαλαμίνα ἢ Πτολεμαῖδα, ἀντὶ τοῦ ἡ Σαλαμῖς ἢ Πτολεμαῖς. Τὸ ἀξιώ-
τερον ἀπορίας εἶναι, πῶς τὸ φθ (τοῦ φθειρ) μεταβλήθη εἰς ψ. Ἀλλ'
εἶναι φανερόν ὅτι οἱ Λάκωνες ἐπρόφεραν τὸ θ ὡς ζ· οὕτως ἔλεγαν Σιδὼν
τὸν Θιδόν, Ἀσαναίους τοὺς Ἀθηναίους, Ἀγασῶς τοὺς Ἀγαθούς, Παρ-
σένον τὴν Παρθένον, κ. τ. λ. Μεταβάλλεται δὲ καὶ τὸ φ εἰς τὸ π, ὡς
εἶναι τῆς γλώσσης μας ὁ Στρόπος, ἀπὸ τὸν Στρόφον. Πιθανόν
λοιπὸν ὅτι καὶ ἀντὶ τοῦ φθειρ ἔλεγαν φσεῖρ, ἢ Πσεῖρ· ἀλλὰ τὸ
φζ, καθὼς καὶ τὸ πζ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ διπλοῦν ψ. Διὰ τοῦτο καὶ
ἐμετάβαλαν τὴν ἀντωνυμίαν Σφε (ὡς νῦν ἦτο φσε) εἰς τὸ Ψε, ὅθεν
ἐγεννήθη ἡ Λατινικὴ ἀντωνυμία Ipse.

ΣΤΙΧ. 66, ὙΠΕΡΠΥΡΑ.] Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι τὰ
χρυσὰ νομίσματα, τὰ κοινῶς ὀνομαζόμενα σήμερον Φλωρία. Ἡ ὀρθή
γραφὴ εἶναι, Ὑπέρπυρρά, ἀπὸ τὸ Πυρρὸς, τὸ ὅποιον σημαίνει τὸ
φυσικὸν χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, μάλιστα ὅταν ᾔναι εἰς ἄκρον καθάρων.
Τὰ ὠνόμαζαν καὶ ἐὰν ἔγραφαν καὶ Πέρπυρα (Ἰδ. Ποίημ. Β', σίχ. 80),
ἀφαιροῦντες τὴν πρώτην συλλαβὴν.

ΜΑΝΟΛΑΤΑ. Ἐπίθετον τῶν ὑπερπύρων, ὅσα εἶχαν τὴν εἰκόνα τοῦ
Αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, πρὸς τὸν ὅποιον προσφέρεται
τὸ ποίημα τοῦτο· ὡς ὠνόμαζαν Κωνσταντινάτα ὅσα ἔφεραν τὸν
τύπον τοῦ Κωνσταντίνου. Ἰδε περὶ τούτων τὰ εἰς (Ποίημ. Β', σίχ.
583) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 67, ΚΑΒΑΔΙΝ εἶχεν στούπινον τζαντζαλοφορεμένον.]
ΔΓ,

Τζαντζαλον εἶχε στούπινον, καβάδιν λερωμένον.

ΚΑΒΑΔΙΝ, κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ τοῦ Καβάδιον. Εἰς τοὺς Γραικο-
ρωμαίους εὐρίσκεται καὶ Καβάδιον μὲ δύο β̄ καὶ Καβάδης
ἀρσενικῶς· ὁ Σαλμάσιος τὸ ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τὸ Capa ἢ Capra τῶν
Ἰταλῶν (Γαλλ. Capote), τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσ-
σαν Κάππαν ὀνομάζομεν (Ἰδ. κατωτέρ. σίχ. 361+362). Πιθανώ-
τερον ἔλεγεν ὁ Τζέτζης (Χιλιάδ. 1Β', σίχ. 792), ὅτι τὸ Καβάδιον ἢ ὁ
Καβάδης ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας,

Ἔσθημα ἐνυάλιον, στρατιωτῶν τὸ εἶμα,
Ὅπερ Καβάδης λέγεται ἀπὸ Καβάδου Πέρσου.

Τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι καὶ ὁ Κωδινός, ἐπειδὴ λέγει, ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες τῶν Ῥωμαίων ἔλαβαν τὴν χρῆσιν τοῦ Κκαδιῦ ἀπὸ τοῦ Ἀσσυρίου.

ΣΤΟΥΠΙΝΟΝ, ἀντὶ τοῦ Στυπίνου ἀπὸ τὸ ζυπίον ἢ ζυπεῖον (τὸ ὁποῖον καὶ με δύο π̄ γράφεται) καὶ κατωῶς στουπίον, κατὰ τὴν σύνειδισμένην τροπὴν τοῦ ῡ εἰς τὴν ου διφθογγον (ἰδ. σελ. 45). Τὸ Στυπίον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ θηλυκοῦ ὀνόματος Στύπη, ὅθεν τὸ Stupa τῶν Λατίνων, τὸ Stoppa τῶν Ἰταλῶν, τὸ Étoupe τῶν Γάλλων, τὸ Estopa τῶν Ἰσπανῶν, τὸ Στουπά, τῆς κοινῆς ἡμῶν γλῶσσης, καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ῥῆμα Στουπώνω (Ἰταλ. Stoppare, Γαλλ. étouper, Ἀγγλ. to stop, Γερμ. stopfen), ἥγουν φράσσω με ζουπίον· καὶ προσέτι τὸ ἀπρόσωπον Στουπίζει, ἥγουν Χιονίζει, ὅτε δηλαδὴ τὰ χιόνια καταβαίνουν ὡς ζουπία, ἢ ὡς μαλλία, καθὼς λέγει ὁ Δαυὶδ (Ψαλμ. 147) « Διδόντος χιόνα ὡσεὶ ἔριον » κατὰ μεταφορὰν ὁμοίαν τοῦ Ἰταλικοῦ Fioccare (Γαλλ. neiger bien fort). Τὸ Στουπίζω, προσωπικόν, σημαίνει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς τὸ Κοπανίζω (piler), τὸ ὁποῖον ἐσύγχυσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1455) μετὰ τὸ Στουπώνω. Καὶ ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς συγγενείας ῥήματα τὸ Τύπτω καὶ Στύπω, ὅθεν καὶ τὸ Στυπάζω (ἰδ. περὶ τῆς προθ. δέξης τοῦ σ, Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 184)· τὸ ὁποῖον ἐκατάλαβε καὶ ὁ ἔτυμολόγος (σελ. 731), « Στυπεῖον τὸ τυπτόμενον λινάριον, κατὰ ὁ πλεονασμὸν τοῦ σ· τυπεῖον γάρ, καὶ αὐτὸ παρὰ τὸ τύπτω ». Ἐνδέχεται καὶ ἀπλῶς τὸ Στουπίζω, ὡς τῶν παλαιῶν τὸ Στυπάζω νὰ παράγεται ἀπὸ τοῦ Στύπος, τὸ σημαῖνον ἐλεγχος ἢ κορμὸν δένδρου, ὅθεν γίνονται οἱ κόπανοι· ὅθεν σημαίνει τὸ Στουπίζω, με σύπος κτυπῶ, ὡς τὸ Κοπανίζω, με κόπανον κτυπῶ.

ΤΖΑΝΤΖΑΛΟΦΟΡΕΜΕΝΟΝ. Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ Φορῶ καὶ Τζάντζαλον. Τζάντζαλόν (ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cencio, ὑποκοριστικῶς, Cencerello) ὀνομάζομεν τὸ παλαιόν, κατατριμμένον καὶ ἀχρηστον φόρεμα (guenille ἢ haillon).

ΛΕΡΟΜΕΝΟΝ. Μετοχὴ τοῦ Λερόνω ῥήματος. Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνικὴ, ἂν καὶ ἡ παραγωγή της ὄχι τόσο φανερά. Πολλὰ ῥήματα τῶν Παλαιῶν εἰς ὡς σχηματίζομεν τὴν σήμερον διὰ τοῦ ὄνω· τοιαῦτα εἶναι τὸ Διαρτύνω, Ἐλαφρύνω, Μαλακύνω, Μεγαλύνω, Μολύνω, προπερόμενα σήμερον, Διαρτόνω, Ἐλαφρόνω, Μαλακόνω, Μεγαλόνω, Μολόνω· ὅθεν γίνεται πιθανὸν ὅτι καὶ

τὸ Ἀερώνω, παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀερύνω· τοῦτο δὲ ἴσως ἔτε συνώνυμον τοῦ Ἀλαρύνω, ἢ ἐσχηματισθῇ ἐξ αὐτοῦ κατ' ἀνάγκην τοῦ ἀρχικοῦ α, καὶ τροπὴν τοῦ δευτέρου εἰς ε. α Ἀλαρύναί, ῥυπάνα » λέγει ὁ Ησύχιος. Ἀλλ' εἰς τὸν Ησύχιον τὸ πρῶτον Ἀ ἐνδέχεται τὰ ἦναι γραφικὸν ἀμάρτημα, ἐνδέχεται δὲ καὶ νὰ ἦναι τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, καθὼς τὸ Ἀσπαίρω ἀπὸ τὸ Σπαίρω, κ. τ. λ. Οἱ Χίοι ἀντὶ τοῦ Ἀερώνω μῆταχειρίζονται πολλάκις τὸ Κασσώνω· τὸ ὅποῖον φαίνεται νὰ ἔχῃ κάποιαν συγγένειαν μὲ τὸ Κασσας, ἐξηγουμένοι ἀπὸ τὸν αὐτὸν Ησύχιον· Πτωχός· ἐπειδὴ ὡςπιπτολό οἱ πτωχοὶ εἶναι κατωμένον καὶ περωμένοι. Ὁ αὐτὸς Ησύχιος λέγει, καὶ α Κασσὸν ἱμάτιον παχὺ. καὶ τραχὺ περιβόλαιον » ὅπου δὲ παλαιὸν φοροῦν οἱ πτωχοί.

ΣΤΙΧ. 68, ΚΑΙ ΦΟΡΗΝ, κ. τ. λ.] ΔΓ; Καὶ ἐφόρει; ὁρθωτέρα, ὅχι ὅπως γνήσιωτέρα. Ἡ πρόσθμη τοῦ υἱ χάραν εἴχεται ἐκείνους τοὺς καίρους εἰς τῶν ἐνεργητικῶν παρατατικῶν τὰ τρίτα πρόσωπα, καὶ πολὺ πλέον ἀκόμη εἰς τὰ τρίτα τῶν παθητικῶν ἀορίστων, ὥς νὰ συγχεῶνται μὲ τὰ πρῶτα. Οὕτως κατωτέρω (εἴχ, ἡί) λέγει ὁ ποιητής Ἐκτενίσθη, ἀντὶ τοῦ Ἐκτενίσθη. Συγχωρημέναι εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον τοιαῦτα ἀνωμαλικά, ἐπειδὴ οὐδ' οἱ παλαιοὶ τὰς ἀπέφυγαν· γνωστὰ εἶναι τὸ, Ἡεῖν (ἐπορεύμεν καὶ ἐπορεύετο), τὸ Ἡεῖν (ἐγνώριζα καὶ ἐγνώριζε), καὶ τὸ συνεχέστερον Ἡν (ἤμην καὶ ἦτο).

ΜΟΝΑΛΛΑΣΤΟΣ. Ἀπὸ τοῦ Μόνος καὶ Ἀλλαγῇ. Ἀλλαγὴν ἢ Ἀλλαγίαν ὀνομάζομεν ἐτε καὶ σήμερον, τῆς ἐντελῆ ἐνδυμασίας (un échange de vêtement) ἐνὸς ἀνθρώπου (συνδιδμένην ἀπὸ χειρῶνα, βραχίον, πόρεμα, ἐκνωφόριον, κ. τ. λ.) ἄλλην παρὰ τὴν ὅποιαν φορεῖ. Ἡ λέξις εἶναι ἀρχαιοτέρα τοῦ Γραικορωματικμοῦ· ἐπειδὴ εὐρίσκομεν ἴχνη ταύτης εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα (Γένεσ. κεφ. ΜΕ', 22), « Πέντε ἑξαλλασσοῦντας ζολὰς » ὅπου ἡ Συριακὴ μετάφρασις λέγει « Πέντε ζολὰς ζολῶν » ἡγοῦν, Πέντε ἀλλαξίαις ἢ ἀλλανγίαις πόρεμάτων· καὶ (Κριτ. ΙΔ', 13) « Τριάκοντα ἀλλασσομέναι » ΝΑΣ ζολὰς ἱματίων. »

ΧΕΙΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΪΡΙΝ. Ἡ φράσις αὕτη εἶναι καὶ τὴν σήμερον εἰς ὅλων τὰ σώματα. Ἡθελεν εἰσθαι ἐσχάτως βάρβαρον, ἂν ἔγραφα, καθὼς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα, Χειμῶν καὶ καλοκαίριν· διότι ἔπρεπε νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ἀποδοῶμεν, Χειμῶν ἀντὶ

τοῦ Χαιμῶνα, ἡ ὀνομαστικὴ ἀντὶ αἰτιατικῆς. Εἶναι ὄνομα Χαιμὸς, Χαιμοῦ (ἀντὶ τοῦ Χαιμῶν Χαιμῶνος), τοῦ ὁποῖου μόνη ἡ αἰτιατικὴ ἔμεινεν εἰς χρῆσιν, καὶ εἰς μόνην ἴσως ταύτην τὴν φράσιν, Χαιμὸν καὶ καλοκαίριν. Τοιαῦτα πολλὰ ὀνόματα εἰς ἃν ἡ μετοχικὰ ἡ τῆς περιττοσυλλάβου κλίσεως ἐμετάφερεν ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς τὴν ἰσοσύλλαβον τῶν εἰς *ος*, οἷον Ἀρχος, Γέρος, Δράκος, Θαμβός (καὶ χυθ. Θαμπός), Σιγός (ὁ Σιγανός), Χάρος· ἀντὶ τοῦ Ἄρχων, Γέρων, Δράκων, Θαμβῶν, Σιγῶν, Χάρων, τῶν ὁποίων καὶ τὸν τόνον ἐφύλαξαν· ἄλλα δὲ πάλιν μὲ τὴν μεταβολὴν τῆς ληγουσῆς ἔπαθον καὶ μεταβολὴν τόνου, οἷον Πλειός (ὅθεν τὸ πλειότερος συγκριτικόν), Πρεπός, Σχεπός, Φευγός, ἀντὶ τοῦ Πλείων, Πρέπων, Σκέπων, Φεύγων. Παρόμοια, Μύλος λέγεται καὶ τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποῖου ἀλέθουν, καὶ ὁ Μυλὼν, ἤγουν τὸ οἶχημα εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται τὸ ὄργανον. Τοιούτων δικαταλήκτων ὀνομάτων παραδείγματα εὐρίσκονται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς· εἰς ὅλην τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Οἰδύσειαν μεταχειρίζεται πολλάκις ὁ Ὅμηρος τὸ Ἄρχος ἀντὶ τοῦ Ἄρχων. Τοῦ Εὐριπίδου (Φοινισσ. 603) τὸ Κομπός εἶναι ἀπὸ τὴν μετοχὴν Κομπῶν, ἤγουν κομπάζων, καυχώμενος, κοινῶς Καυχισάρης. Εἰς τοῦ Ἀριστοφάνους τὴν Κωμῳδίαν ἐπιγραφομένην, Πλοῦτος, ὁ Πλοῦτος καὶ Πλούτων εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον, καὶ ὁ αὐτὸς θεός. Τὸ Ἐπιλησμότατος ὑπερθετικὸν δείχνει, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅχι μόνον Ἐπιλήσμων, ἀλλὰ καὶ Ἐπίλησμος· ὡς ἔλεγον Ἐθέλημων καὶ Ἐθέλημος, Ἀναίμων καὶ Ἄναιμος. Τὸ Μειζότερα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (Ἐπιστ. Καθολ. Γ, 4) ἀπὸ τοῦ Μείζος ἀντὶ τοῦ Μείζων, εἶναι βέβαια Ἑλληνισμοὶ παρκαυχῶντος ἀπόδειξις· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ αἰτία καὶ τοῦ Χειρότερος τῆς κοινῆς γλώσσης, σχηματισμένον ἀπὸ τὸ Χεῖρος ἀντὶ τοῦ Χεῖρων, οὐδὲ τοῦ Πλειότερος, ἀπὸ τοῦ Πλειός ἀντὶ τοῦ Πλείων· τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον (ἰλ. υ', 436 καὶ Ὀδ. λ', 359). Οὕτω λέγομεν Διάκος καὶ Ἐγγος, ὅχι κατὰ συγκοπὴν (ὡς ἤθελε τις φαντασθῆναι) ἀπὸ τοῦ Διακονος καὶ Ἐγγονος, ἀλλὰ, κατὰ μετασχηματισμὸν, ἀπὸ τοῦ Διακων καὶ Ἐγγων, λέξεων Γραικορωμαϊκῶν (Ἰδ. Δουκάγγ. σελ. 294 καὶ 342).

ΣΤΙΧ. 69, Καὶ τώρα (βλέπετε) γέγονεν λαμπροπικραμισάτος.] ΔΓ, ... Λαμπρός καὶ Λουρεκάτος. Ὁ Δουκάγγιος (Λεξ.

Καμισάτος) διαιρῇ κατὰ τὸ Λαμπροπούκαμισάτος εἰς τὸ Ἀμπρό-
που Καμισάτος.

ΓΕΓΟΝΕΝ. Σημειώσις ἄξιον, ἵαν εἰς τὴν αὐτὴν βρβαρότητα
ἐφυλάττετο ἀκόμη ὁ παρακείμενος; Γέγονεν (ἀπὸ τοῦ ὑποσώ-
μαρον λέγομεν, Ἐγίνεν) ἴσως ὁμως εἶναι μακαρονισμὸς τοῦ ποιητοῦ.

ΔΑΜΠΡΟΠΟΥΚΑΜΙΣΑΤΟΣ, σύνθετος λέξις ἀπὸ τοῦ Ἀμπρό-
και ὑποκάμισον καὶ χυδαϊότερον Πουκάμισον καὶ Πουκάμισον, ὁ Λαμ-
πρόν ὑποκάμισον φορῶν. Κατωτέρω (στ. 365) λέγεται,

Ἐσέναν καὶ ποκάμισον, ἐσέν καὶ ἐπιδαλτάρην.

Ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ Θρήνου περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

Γυμνοὶ χεοῖς ποκάμισον, ἐξάγκωνα δεμένοι.

ὑποκάμισον εἶναι μὲν ἀπ' ἐκείνας πᾶς καλογενεῖς (hibrides)
λέξεις, τῶν ὑποσώμαρος εἶναι Ἑλληνικὸν καὶ μέρος Λατινικόν.
σύγκειται δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ὑπὸ πρόθεσιν, καὶ τοῦ παραμαζώντος
Λατινισμοῦ τὸ Camisium: αὐτετέρωθεν (Καμισίον), ἡ Camisia
Δωρικῶς, ἔδον τῶν Ἰσπανῶν τὸ Camisa, τῶν Ἰταλῶν τὸ Camicia
καὶ τῶν Γαλλῶν τὸ Chemise, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Κα-
μισά (camiseta). Ταῦτα ὁμως σημαίνει ὅχι πλὴν τὸν χιτῶνα,
ἀλλὰ τὸ ἐπάνω τοῦ χιτῶνος βαλλόμενον ἐν διαφόρῳ ἕλκῃ ὕφασμα. Εἰς
τοὺς Γραμματικούς συγγραφῆς τὸ ἀπλοῦν Καμισίον δὲν ἐσθμάνει
μέγαλιν τὸ ὑποκάμισον ἔχον τὸν χιτῶνα, ἀλλὰ καὶ ἐνδυμᾶτι τοῦ
ἀρχαγοῦ (Imperator), τὸ αὐτὸ σχεδὸν μὲ τὸ ὀνομαζόμενον Φαυδῶν
ἢ Φαυδῶν καὶ φαινέται ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Συρῶν, τὸν οὐσίον
γάρ, ὁ Δουκάγγελος (Δεῦ. Καμισίον) μάρτυρα.

ΔΑΜΠΡΟΠΟΥΚΑΜΙΣΑΤΟΣ. Σημείωσε καὶ πάλιν τὴν βρβαρότητα
κατέληξεν εἰς αὐτὸν (ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ Camisiatus) περὶ τῆς ὑποσώ-
μαρος ἡμῶν ἀνωτέρω (σελ. 43, 44 καὶ 48). Τοῦ αὐτοῦ σχηματισμοῦ
εἶναι καὶ τὸ ἔξῃς:

ΛΟΥΡΙΚΑΤΟΣ, καὶ συνεχέστερον Λωρικάτος, ἦγον. Θωρακι-
σμένος, ἀπὸ τοῦ Loricaus τῶν Λατίνων παρήγωγον τοῦ Lorica τοῦ
σημαίνοντος τὴν θώρακα· διότι αἱ θώρακες τὸ παλαιὸν ἐπλέκοντο
ἀπὸ λωρία (Lora, ἱμάντας), ἦγον μακρότερον δερμάτων καμμάτια,

ἕως δὲν εἶναι καινοφανεστέρα τῆς συνειδημένης παλαιᾶς συντάξεως τῶν χρονικῶν ἐπιρρήμάτων μετὰ γενικῆς, ὡς τὸ Πηνίκα τῆς ἡμέρας; Ὁψὲ τῆς ἡλικίας· ἐτι δὲ καὶ τῶν τοπικῶν, Ποῦ γῆς; Οὐδαμῶ γῆς· ἀλλὰ καθὼς τοῦτο ἀναλυόμενον ἄλλο δὲν σημαίνει παρά τὸ, Εἰς οὐδένα τόπον τῆς γῆς, οὕτω τὸ, Ποτέ μου, δηλοῖ εἰς οὐδένα χρόνον τῆς ἡλικίας ἢ τῆς ζωῆς μου.

ΣΤΙΧ. 72, ΚΑΛΟΧΤΕΝΙΣΤΟΣ.] ΔΓ (ὀρθότερα) Καλοχτένιστος, ὁ καλὰ κτενισμένος, *Pulchre pexus*, Λατνισί, καὶ ὄχι *plexus* καθὼς εὐρίσκεται, ἴσως τυπογραφικῶς σφαλμένον, εἰς τὸν Δουκάγγιον (Append. σελ. 90).

ΜΑΥΡΟΤΡΙΧΑΡΑΤΟΣ.] ΔΓ, ΚΑΜΑΡΟΤΡΙΧΑΡΗΣ. Μαυροτριχαράτος εἶναι ὁ ἔχων μαύρας τρίχας ἢ μαῦρα μαλλία. Τὸ Μαῦρος ἦτον εἰς χρῆσιν καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς πρώτης συλλαβῆς ἀπὸ τοῦ Ἀμαυρός, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε κυρίως τὸ Σκοτεινός. « Μαῦρον (λέγει ὁ Ἡσύχιος) τὸ ἀμαυρόν, ἀσθενὲς ἢ μωρόν. » Καὶ σημείωσι, ὅτι εἰς τὴν κοινὴν ταύτην φράσιν, « Τί νὰ κάμῃ ὁ μαῦρος; » τὸ Μαῦρος παριστάνει ἔννοιαν ἀσθενείας, ἢ ἀδυναμίας καὶ ταπεινότητος. Ἐχομεν δὲ καὶ ἄλλας μεταφορικὰς φράσεις, εἰς τὰς ὁποίας τὸ Μαῦρος σημαίνει δυστυχίαν ἢ λύπην, ὡς τὸ, Μαῦρην ἡμέραν, καὶ ἡ χυθάλῃ κατάρᾳ, Μαῦρην ὦρα νὰ σ' εὕρῃ (*malheur à vous!*) τοῦ ὁποίου τὸ ἐναντίον, Λευκὴ ἡμέρα (ἤγουν εὐτυχῆς καὶ χαρμόδυνος) ἐμεταχειρίσθη ὁ Σοφοκλῆς (*Bekker, Anecd. Græc. pag. 106*). Ὡσαύτως λέγομεν καὶ Μαῦρην ἢ Μαυρισμένην καρδίαν, καθὼς ὁ Δισχύλος (*Ἄγαμ. 557*) εἶπεν, Ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς ἀναστένειν.

ΚΑΜΑΡΟΤΡΙΧΑΡΗΣ. Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Καμαροτρίχαριος, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 43). Σημαίνει τὸν ἔχοντα τρίχας καμαρωτάς, ἤγουν σρεμμένας εἰς εἶδος καμᾶρας, τὸν κοινῶς λεγόμενον τὴν σήμερον Σγουρομάλλιν (*qui a des cheveux crépus*), ὅστις εἶναι τῶν παλαιῶν ὁ Οὐλόθριξ ἢ Οὐλοκάρηνος. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1338) ἐξηγήσει κατὰ τὸ Σγουρὸς διὰ τοῦ *Obscurus, Subfuscus*, καὶ χειρότερα τὰ ἀπὸ τοῦ Σγουρὸς σύνθετα ἢ παράγωγα, οἷον Σγουρομάλλης, Σγουρίζειν, Σγουρίτζης, Σγουρότης, Σγουροειδής, Σγουροκέφαλος. Ὅλα ταῦτα τὰ κεφάλαια τοῦ λεξικοῦ του ἔχουν χρεῖαν διορθώσεως. Δὲν εἶναι ὀρθότερα ἢ ἐξηγήσεις τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸ Καμαροτριχάρης; *In camera speciem tonsus*· βάλε εἰς τὸπον αὐτῆς :

Qui crispus habet pilos, seu crines; cujus crines in camera speciem convoluti sunt.

ΣΤΙΧ. 76, Σὺ μὲν λωπὸν καὶ τιμηθῇς, κ. τ. λ.] ΔΓ,

Σὺ μὲν μεγάλως τιμηθῇς, πολλὰ καὶ εὐτυχῆσθης.

Σημειώσεις ἀξίον εἶναι τὸ Νά τιμηθῇς, καὶ Νά εὐτυχεῖσθης, ἀπὸ τοῦ Θελεῖς τεμηθῇν, καὶ Θελεῖς εὐτυχεῖσθαι. Ἀκόμη τὴν σήμερον εἰς μερικάς φράσεις μεταχειρίζομεθα· τὸ Νά (ἀπὸ τοῦ παλαιῶν Ἰνα) εἰς σημασίαν μέλλοντος· παραδείγματος χάριν, πρὸς τὸν ἑρωτῶντα, « Μὲ δανείξεις τὸ ποῖμα τοῦ Πτωχοπροδρόμου ὅτ' ὀλίγας » ἡμέρας; » δυνάμιδα καὶ ἀποκριθῶμεν, « Νά σέ το' δανείσω; » ἢ ὅποια φράσεις εἶναι ἐλλειπτικά τοῦ Θελεῖς. ἑκάστης (Θελεῖς Ἰνα σοὶ αὐτὸ δανείσω).

ΣΤΙΧ. 77, ἘΝ ΤΟΙΣ ΤΕΛΕΥΤΟΙΣ.] ΔΓ, ἘΝ Τῇ ΤΕΛΕΥΤῇ. Τὸ τελευταίοις φαίνεται καὶ ἦναι συνάφιστος ποιητικὴ ἀνὰ τοῦ Τελευταίοις, ἦγον Τελευταίοις· ἔτσι, χρὸνους ἔχοντες τοῖς. Ἰσως ὅμως εἶναι γνησιωτέρα γραφή, τὸ Ἐν τῇ τελευτῇ, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου.

ΣΤΙΧ. 83, ΨΩΜΙΝ.] Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ ψωμίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ ψωμίδος, μὲ τὸ ὅποιον ἐσημαῖναν οἱ παλαιοὶ, ὅχι τὸν ἄρτον, καθὼς ἡμεῖς, ἀλλὰ τοῦ ἄρτου μικρόν κομμάτιον τόσον, ὅσον δύναται τὸ σῶμα καὶ χωρὶς κατὰ φέραν. Τὸ ἔλεγον ἀκόμη καὶ ἔνθεσιν. Ἡ ἔνθεσις ἀπὸ τοῦ ψωμίον ἄλλην διαφοράν δὲν ἔχει, πλην ὅτι λέγεται ἀπλῶς περὶ παντὸς φαγητοῦ, τὸ δὲ ψωμίον περὶ μόνου τοῦ ἄρτου. Ἐλέγετο καὶ Βλωμός, καὶ Ἐγκάφος, ἀπὸ τοῦ Ἐγκάπτω συνδέτου ῥήματος, τοῦ ὁποῖου τὸ ἀπλῶν Κάπτω μεταβάλλεται σήμερον εἰς τὸ Κάπτω, ὅθεν εἶναι καὶ ἡ Καψία τοῦ ἰσχυροῦς γλώσσας, πολὺ οικειωτέρα λέξις παρὰ τὸ βάρβαρον Βουκία ἢ Βουδία ὅντινα, ἀπὸ τοῦ Ἰταλ. Boccone (ἰδ. κατωτέρ. σημ. εἰς τὸν 1081 σελ.), ἡμεῖς δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κάψις τῶν παλαιῶν δύναται καὶ σχηματισθῆ καὶ Καψία (κοινῶς Χαψία) ἀναλόγως μὲ τὸ δοκίμασις καὶ δοκιμασία, Σύνδεσις καὶ Συνδεσία, κ. τ. λ. Ὁ Εὐδασίδης εἰς τὸ Δ τῆς Ὀδυσσεΐας (σελ. 1481) λέγει ταῦτα· « Κάπη δὲ ἡ φάτνη, παρὰ τὸ Κάπτω, τὸ » χανθὸν ἐσθίω, ὅθεν καὶ τὸ ἐνέκαφε παρὰ τῷ Κομῆτι; ἐπ' οὗ » Ἐγκάφος, ὃ Ψωμός, ἦτοι Βλωμός, ὡς Εὐπόλις, Οὐ γὰρ λέλει-

» περὶ τῆς ἐμῶν οὐδ' ἐγκαρὸς. Οἱ χυδαῖαι δὲ τὸ τοιοῦτον
» Κάτω, Κάτω φασί. »

ΚΥΤΑΛΟΝ. Οὕτως ὀνομάζομεν καὶ σήμερον ἐτι τὸ ἔκθεον σκλη-
ρὸν, καὶ πλέον ἐψημένον μέρος τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ ποία λέξις
εἶναι τὸ Κύταλον; Γνωστὸν, ὅτι καθὼς πολλῶν Ἑλληνικῶν λέξεων
ἐμεταβάλαμεν τὸ Δ' εἰς Ρ (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 47), οὕτως ἐξανα-
τίξαι εἰς ἄλλα μεταβλήθη τὸ Ρ εἰς Α. οἶον Ἀλέτρι, Ἀχλάδα, Μά-
λαθρα, Πλέρη, ἐκὰς τὸ Ἄρατρον, Ἀχράς, Μάραθρον,
Πράρα. Περίφηρον ὅτι καὶ τὸ Κύταλον εἶναι τὸ αὐτὸ μετὰ τὸ Κύ-
ταρον. ἢ Κύνταρον τῶν Παλαιῶν. Τοῦτο, κατὰ τὸν Ησύχιον, ἐστὶ
μαίη, ζωμήραρον, ἐκὰς τὴν ζωμὸς καὶ τὸ Ἄρω, ὅστις (λεγομένη
καὶ Μυστίλη) εἶναι, κατὰ τὸν αὐτὸν Ησύχιον, « ζωμὸς ἀρυστρίς »
καὶ « Μυστίλη, ἡ κοίλη ζωμός » καὶ « Μυστιλάει, τὸ ἐκρο-
» φῆσαι τὸν ζωμὸν τοῖς ψωμίσις. » Ἐκ τούτων συμπεραίνεται,
καὶ ὅτι ἔστι τὸ ἔκθεον καθαρὰ ἡ ἀχολιστὴς τοῦ Ἀρισφάνους (Πλούτ.
Ὁσ. 14. ἔτι αἱ πολλὰν ἐνδείξεις ἡμῶν πρόγονοι, μὴ γνωρίζοντες ἀκόμη
τὴν ἁρξάν των ἐυλίαν ἢ μεταλλίαν Κουτάλιον, ἐξανάγκης ἐμετα-
χειρίζοντο, ἢ τὰ ὄσρακα τῶν κογχυλίων καὶ τῶν κοχλίων, ὅθεν
παράγεται τὸ Κοχλιάριον (Χυδ. Χουλιάριν. Λατ. cochlear, ἱτ.
cucchiajo, Γαλ. cuiller), ἢ ἔκκαπταν μέρος ἄρτου, ἐκβάλλοντες τὴν
ψύχην, καὶ ἐφύοντες τὸ ἔκθεον σκληρότερον μέρος, διὰ τὴν ῥοφῶσαι
τὸν ζωμὸν ἢ ἄλλα τι ὑγρὸν ἄρτυμα. Τὸ σακμμένον τοῦτο ἢ κοίλη τοῦ
ἄρτου ἐνόμαζαν ζωμήραρον, ἢ Μυστίλην, διὰ τὰ ἔργα του,
καὶ Κύνταρον, διὰ τὴν ὕλην, ἐπειδὴ ἀλλοθὺς ἦταν αὐτὸ τοῦ ἄρτου
τὸ Κύταλον. Ὅθεν τὰ συνώνυμα Μυστιλάριον καὶ Κοχλιάριον
τοῦ Πολυδύχου καὶ ἡ Κώταλις τοῦ Σουῖθα (Δεξ. Λάκων). Σπ-
μείνω, ἀκόμη, ὅτι ἀπὸ τὸ Κύταλον ἐγενήθη καὶ αὐτὰ τὰ Κουτάλιον,
τὸ ὅποιον μεταχειρίζοντο εἰς τὴν ἐκρόφωσιν τῶν ὑγρῶν φαγμάτων.
Ἐπειδὴ, κατ' ἄλλο, δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ Κύταλου, ἢ Κυτάλιον πλὴν
κατὰ τὴν συνήθη τρεπὴν τοῦ π' εἰς τὴν σιδηρολογίαν (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ.
45 καὶ 50). Τὸ δὲ Κύταλον ἢ Κύνταρον παράγεται ἀπὸ τὸ Κύνος, τὸ
κυρίως σημαίνον ὅποιονδήποτε κοίλωμα, φυσικὸν ἢ τεχνητὸν, χρησιμὸν
εἰς ὑποφύχην τινὸς σώματος. « Κύνος . . . χώρημα, βάθος. » λέγει
ὁ Ησύχιος· καὶ ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν ταύτην μανθάνομεν, ὅτι καὶ τὰ Κου-
τίον (ἡσίτε) ἄλλα δὲν εἶναι παρά τὸ Κύντιον ὑποχρηστικὸν τοῦ
Κύνος, ὡς φησίνεται καὶ ἀπὸ τὸν σχηματισμὸν τοῦ Ἀρισφάνους (Εἰρήν.

665), ὅτι λέγει καθαρά, ὅτι τὸ Κυτίς καὶ Κίττα εἶναι λέξεις ταυτοσημαίαι· καὶ ἴσως ἀπὸ τὰ Κυτίου ἢ Κευτίου εἶναι καὶ τὸ Ἰταλικὸν Scutola, ὡς ἂν γὰρ εἴπῃς Κυτάλη, μὴ τὴν προσθήκην τοῦ τ, τὸν ὁρίαν φέλοντες ἐξέπαισι κατωτέρω. Διὰ τοῦτο φησόμεθα Κύττα, ἢ Κυττάρος, τὰ ἀσπίδα περιβαλίσματα τῶν τροβίλων, ἔχουν τῶν κακωναρίων, τὰς καλότητας ἢ τὰ καλλία τῶν καρίων τῶν μελισσῶν, τὰ περιχύρτια τινῶν ἀνδρῶν, καὶ Κυτταίους τὰ πρῶτα ἐξαυθίσματα τῆς βροχῆς, τῆς κοινῆς λεγομένης βροχῆς. Κύτταρος τοῦ ποταμοῦ (lit d'ape rinviere) ἐλέγχετο ἀρχαίως τὸ βεῖδρον, τὸ βάθος καὶ τὸ χῶρημα εἰς τὰ ὁποῖα ῥέει τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ. Εὐρίσκομεν καὶ Κίττα (ἢ γραφικῶς συλλήβην) λέγειν, ἢ κατὰ ἀνέκδοτον, ἢ διότι δὲν ἦτον οὐδέμια σκεδὰν διακρίσεις τῆς προφορᾶς τοῦ τ καὶ ψ), ἀντὶ τοῦ Κυτταί, τὸ ὅποιον ὁ Πάριχος ἐξέχει Κελλῶν τῶν καρπῶν, ἤτοι ὅλα τὰ περιφράγματα, εἰς τὰ ὅποια περιτελείονται οἱ καρποί, ὡς τῶν καρυθίων, λεπτεικάρων, ἀμυγδαλῶν, κασάνων, κ. τ. λ. διότι ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν πρὸς τοὺς περιχαρίενους καρποὺς, ὅποισιν ἔχει τὸ Κεῦταλον (Scutula) πρὸς τὴν ψίχην (mie) τοῦ ἄρτου· καὶ σημαίνει πάλιν ἡδὺν τὴν ἀντι τοῦ β' εἰς τὸ Κίτταλα, κατὰ τὴν αἰ τῆς γλώσσης ὡς τὸ Κυτάλεον. Ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰσοδ. 199) φησιν αὖτε καὶ αὐτὸν τὸν αὐναγὰν, ἢ τὸν περιχόντα ἄρτον, Κυτταράν, ἔχουν Κυτάλον ἢ Κευτίαν τῆς γῆς. Τὸ δῆγμα τῶν ζώων φησὶν ὁ Σχόλιας, τὸ ἄπειρον ὅτι δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ Κεῦτος πλὴν διὰ τὴν προσθήκην τοῦ τ, γίνεται φανερόν πρῶτον ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ Ἀρχιλόχου, ἐπὶ ῥῆμα παρῶν τὸ ἐν χροῖ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ (Ετυμολογικ. σελ. 313)· ἔπειτα ἀπὸ τῆς Ἀπινθίου γλῶσσης, ἥτις ἐννοεῖται τὰ Σκύτος σκυῖς, χωρὶς τὸ σ, τὸ ὅποιον ἄρα χαλαρῶς ἐπέκεινται τὸ Scutula τὴν Ἀσπίδα, τὸ Σκουτέριον ἔχουν τὸν Ὀμήρου τὴν Βορίαν, διότι παλαιὰ αἱ ἀσπίδες ἐκατασκευάζοντο ἀπὸ βοδίνων δέρματα. Ὅταν πίνεται πῆσον ἄτυχος εἶναι ἡ Ετυμολογία τοῦ Σκύτος. Ἀπὸ τὸ Ἑῶν. ἔντος, εἰτα διαλύσει τοῦ τ, καὶ ὑπερ- ἢ ἥκει, γένετα Σκύτος, τὸ φησόμενον (Ετυμολογικ. σελ. 790). Ἀπὸ τὸ Scutula πιθάνη ἢ παραγίνεται τῶν Ἀπινθίων τὸ Scutella, ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ Scodella, τῶν Ἰσπανῶν τὸ Escudilla, τῶν Γερμανῶν τὸ Schüssel, τῶν ὀλλανδῶν τὸ Schotel, καὶ τῶν κατὰ ἡμῶν γλῶσσας τὸ Ἀκουτέλλα καὶ Σκουτέλλιον, διὰ τὴν ἀναλογία, ὡς φαίνεται, τῆς Σκουτέλλας πρὸς τὴν ἀσπίδα. Εἶναι λοιπὸν καὶ τοῦ Σκύου

κοιτητοῦ Γεωργιλλᾶ, σημαίνει τὰς ὁμοπλάτας, καὶ ἔχει τοῦ μαγευτικοῦ τὰς κουτάλας. Ὁ Γεωργιλλᾶς διὰ τοῦ,

Μὰ Δὲ κουτάλες δυναταῖς παρὰ ταῖς πρώταις καλά,

ἐννοεῖ α Ἀλλὰ θέλει (ἔγουν χρεῖαν ἔχει ἀπὸ) Κουτάλας δυνατωτέρας ἢ παρὰ τὰς πρώτας. »

ΨΙΧΑΝ.] ΔΓ, Μάναν. Τὸ παλαιὸν ὄνομα ἦτο Ψίξ, τοῦ ὑποφώνου τὴν αἰτιατικὴν, ἐπειδὴ τὴν μεταχειριζόμεθα ὡς καὶ πόλλοι τῶν ἄλλων θηλυκῶν περιττοσυλλαβῶν ἀντὶ ὀνομαστικῆς, Ἡ Ψίχα (mie), ἀνάγκη ἦτο νὰ πρόσθεσωμεν τὸ Ν, διὰ νὰ σχηματισθῇ νῆαν αἰτιατικὴν Τὴν Ψίχαν. Ἀς σημειώσῃ μόνον, ὅτι εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς ὁ ἰσοσυλλαβὸς σχηματισμὸς, Αἱ Ψίχαι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ, Ἡ Ψίχη, ἡ Ψίχα, τὸν ὅποιον μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Ἡσύχιος (λέξ. Ψίχαι). Εἰς ἐκείνους τὸ Ψίξ, ἡ Ψίχη, καθὼς καὶ τὸ ὑποκοριστικὸν Ψιχίον ἐσημεινεν ἀπλῶς τὰ θρύμματα τοῦ ἄρτου· εἰς ἡμᾶς δὲ τὸ μὲν θρύμμα ὀνομάζεται Ψίχουλον (miette). Ψίχαν δὲ λέγομεν τὸ ἔνδον μαλακὸν καὶ λευκότερον μέρος τοῦ ἄρτου, πρὸς διακρίσιν τοῦ Κουτάλου.

Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μᾶνᾶν, εἶναι ἀπὸ τὸ παλαιὸν Μήναν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκείνοι ἐσημεινᾶν τὴν Ἐντεριώνην, ἔγουν τὸ κατὰ μέσον σπογγώδες σῶμα τῶν ξύλων τῶν φυτῶν, τὸ ὅποιον σήμερον ὀνομάζομεν Καρδίαν (cœur, moelle). Ἰσως ὀνομάζεται κάψου καὶ Μάνα, ὁμωνύμως μὲ τὴν ὀνομαζομένην ἀπὸ τὸν Πρόδρομον Ψίχαν. Ὁ Ἡσύχιος λέγει, α Μῆνα, τὸ μέσον τοῦ ξύλου, ὅπερ » Καρδία, καὶ Ἐντεριώνη. ὁ Τὴν αὐτὴν ἐξηγήσιν ἅμνει καὶ τοῦ Μήτρα, λέγων, α Μήτρα... καὶ τῶν ξύλων τὸ ἐντὸς, ὁ Καρδίαν » τιγὲς, ἡ Ἐντεριώνην καλοῦσιν. » Ἀπὸ ταύτης τὴν συνωνυμίαν τοῦ Μῆνα (Δωρικ. Μάνα) καὶ τοῦ Μήτρα (ὀνομαστικὴ ἀπὸ αἰτιατικὴν Μητέρα καὶ Μήτρα) ἔλαβεν ἀρχὴν καὶ ἡ λέξις Μάνα (mère) μὲ τὴν ὁποίαν σήμερον ὀνομάζουσι τὰ τέκνα τὴν Μητέρα. Τὸ ὑποκοριστικὸν Μανάριον (ἰσοδύναμον μὲ τὸ χυδαῖκόν Μανίτσα) εὐρίσκεται εἰς τοῦ Λούκιανου τοὺς Ἐταιρικοὺς διαλόγους, μὲ δὺο γ γραμμμένον. Οἱ Ἄττικοὶ ὠνόμαζαν τὴν μητέρα Μᾶμμην, καὶ ὑποκοριστικῶς Μᾶμμία· ὀνομα εὐρισκόμενον σήμερον εἰς ὅλας σχεδὸν τῆς Εὐρώπης τὰς γλώσσας (Γαλλ. maman)· εἰς ἡμᾶς ὁμως σημαίνει ὄχι τὴν μητέρα, ἀλλὰ

τῆς μητρός ἢ τοῦ πατρὸς τὴν μητέρα (grand' mère). Ἡ σημασιὰ κατακρίνεται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον εἰς ἀνάγκη· « Μάμμη, τὴν τοῦ » πατρὸς ἢ μητρός μητέρα οὐ λέγουσιν οἱ ἀρχαίοι, ἀλλὰ τίθειν, » κ. τ. λ. » Εἶναι ὅμως ἀρκετὰ ἀρχαία, ἐπειδὴ εἶχε χάραν εἰς τοῦ Φρύνιχου τοὺς χρόνους, ὅστις ἤλμψι κατὰ τὴν δευτέραν ἀπὸ Χριστοῦ ἐκπτοντατηρίδα.

Ἀπ' αὐτὴν τὴν συνωνυμίαν τοῦ Μητραγύρτης καὶ Μηναγύρτης, εἰκάζω, ὅτι τὸ Μῆνα ἢ Μάνα ἐσήμανε, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιούς, τὴν Μητέρα. Μητραγύρτας ὠνόμαζαν, τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἑβ. ἢ Κυβεῖλης, οἱ ὅποιοι περιερχόμενοι κατὰ πόλεις καὶ κώμας, ἐζήτουν κ' ἐσυνάδρουσαν διὰ τὴν θεῶν αὐτῶν Κυβέλην, τὴν ἐπονομασθεῖσαν Μητέρα τῶν Θεῶν. Ἐλεγον δὲ τοὺς αὐτοὺς καὶ Μηναγύρτας, ὅχι, ὡς νομίζουν οἱ Γραμματικοὶ (Σουῖθ. λέξ. Μηναγύρτης), διότι ἔκαμαν τὴν ἀργυροσύναξιν κατὰ μῆνα, ἀλλὰ, πιθανώτερον, διότι τὸ Μῆνα καὶ Μήτηρ ἦσαν ὀνόματα ταυτόσημα.

ΣΤΙΧ. 85, ΚΛΑΪΓΩ.] Σημειώσως ἄξιον τὸ Κλαίγω ἀντὶ τοῦ Κλαίω. Ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς πολλὰ ῥήματα διφθογοπαραληγούμενα ἐπρόσθετε μετὰ τὴν διφθογγον τὸ Διολικὸν Δίγαμμα F, τὸ ὅποιον ποτὲ μὲν προφέρεται ὡς τὸ β (ἢ ὡς τὸ ληκτικὸν υ̅ τῶν διφθογγῶν εἰς τὸ Αὖριον καὶ Εὐρίσκω), οἷον Παλαίω, ἀπὸ τοῦ Παλαίω, ποτὲ δὲ ὡς τὸ Γ, οἷον Παίγω, Καίγω ἢ Καύγω, Ἀκούγω, Γεύομαι, ἀπὸ τοῦ Πταίω, Καίω, ἢ Καύω (ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν μέλλοντα Καύσω), Ἀκούω, Γεύομαι. Καὶ σημείωσε ὅτι τὸ Καύγω ἔλαβε δύο δίγαμμα, τὸ πρῶτον δηλαδὴ χαρακτηριζόμενον διὰ τοῦ υ̅, Καύω (ἀπὸ τοῦ Κάω) καὶ τὸ ἄλλο διὰ τοῦ γ̅, Καύγω. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὴν λέξιν Αὐγὼν, (œuf), ἀπὸ τοῦ Πῶν, τὸ ὅποιον οἱ μὲν Λατῖνοι ἐσημάτισαν μὲν ἓν μόνον δίγαμμα Οὐνῶ (καθὼς ἀπὸ τὰς λέξεις Αἰών, Βόες, Δεῖος, Οἷς ἐσημάτισαν Ævum, Boves, Levis, Ovis), ἡμεῖς δὲ, τρέψαντες τὸ ω̅ εἰς α̅, καὶ προσθέσαντες τὸ δίγαμμα, ἐσηματίσαμεν πρῶτον Αὐδόν, ἔπειτα Αὐγόν, καὶ ὅχι Αὐδὸν ἢ Ἀγγόν, θιά τὸ κακόφωνον, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν λέξιν Egg, τὴν σημαίνουσαν τὸ Αὐγόν. Εἰς τὴν σύνθεσιν ὅμως, ἄλλοι προφέρουν μὲν ἓν, καὶ ἄλλοι μὲν διπλοῦν δίγαμμα· ἐπειδὴ λέγομεν καὶ Αὐγοτάραχον καὶ Αὐοτάραχον (houtargue). Ἡπατάθησαν, νομίζω, ὅσοι ἀρνοῦνται ὅτι τὸ Δίγαμμα ἐπροφέρετο καπότε καὶ ὡς ἀπλοῦν γ̅, ἢ τοῦλάχισον ἐσίμονε τὴν προφορὰν τοῦ γ̅. Κατ' αὐτοὺς,

ὅσαι διγαμματισμέναι λέξεις εὐρίσκονται εἰς τὸ στοιχεῖον Γ τοῦ λεξικοῦ τοῦ Ἡσύχιου εἶναι σφαλμένοι, οἷον Γάδος, Γέλα, Γέλιξ, Γέσμα, Γοῖνος, κ. τ. λ. καὶ ἀκολουθῶς πρέπει νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸ Β, ὅπου καὶ τῶνόντι εὐρίσκονται πολλαὶ ἀπ' αὐτὰς, ἢ ἀπὸ τὰς συγγενεῖς καὶ ἀναλόγους αὐτῶν, οἷον Βάδομαι, Βαλκικιώτης, Βείκας, Βείκατι, Βέλας, Βείρακες, κ. τ. λ. Ἡ τοιαύτη δόξα ἐγένεν ἴσως αἰτία νὰ μείνωσιν ἐτι πολλαὶ λέξεις τοῦ Στοιχείου Γ ἀκατανόητοι καὶ ἀνεξήγητοι. Δε δοκιμάσωμεν, ἂν ᾖναι δυνατόν, νὰ ἐξηγήσωμεν τινάς.

ΓΕΣΜΑ κατὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶναι συνώνυμον τοῦ Γεῦμα. Ἄλλο δὲν εἶναι τὸ Γέσμα παρ' αὐτὸ τὸ Ἔσμα ῥηματικὸν ὄνομα παράγωγον τοῦ Ἡμαι παθητικοῦ παρακειμένου τοῦ Ἐδω ῥήματος, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Δίγαμμα ἐγένε Γέσμα, ταυτοσήμαντον μὲ τὸ Ἐδσμα. Πληρεστάτην ἀπόδειξιν τούτου μᾶς δίδει ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, ὅταν ἐξηγῇ τὸ Ἔσμιον διὰ τοῦ Νόστιμον.

« ΓΥΛΟΣ· Μένος » λέγει ὁ αὐτὸς Λεξικογράφος. Καὶ ἐδῶ βίβαια νυστάζοντες ἀντιγραφεῖς τὸν ἔκαμαν νὰ λέγῃ ἀλλ' ἀντ' ἄλλων. Γράφω λοιπὸν, « Γύλος, νέμος »· » ἔπειτα λέγω: Ὑλη, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡσύχιον, σημαίνει « Σύνδενδρον τόπον » ἔχουν τὸ κοινῶς λεγόμενον Δάσος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ Λατίνοι (προσθέσαντες τὸ σ καὶ τὸ υ, ὡς δύο δίγαμμα) ἐσχυμάτισαν τὸ Sylva, ὡς ἀπὸ τὸ Ὑπὲρ τὸ Super, ἀπὸ τὸ εἰμὶ τὸ Sum, ἀπὸ τὸ Ἥλιος τὸ Sol καὶ ἄλλα μυρία. Ἀλλὰ τὸ θηλυκὸν Ὑλη δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ οὐδ' ἑτέρως, τὸ Ὑλος, κατὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν καὶ ἀναλογίαν τοῦ Ἄνθῃ καὶ Ἄνθος, Βλάβῃ καὶ Βλάβος, Πάθῃ καὶ Πάθος, Μάθῃ καὶ Μάθος, Νάπῃ καὶ Νάπος, Νίκη καὶ Νίκος, κ. τ. λ. καὶ ἐπειδὴ τὸ Ὑλος δὲν διαφέρει πλὴν εἰς τὸν σχηματισμὸν ἀπὸ τὸ Ὑλη, ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ σημαίνει ὅχι Μένος (ἔχουν ἰσχύς, δύναμις), ἀλλὰ Νέμος, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος ἐξηγεῖ « Σύνδενδρος τόπος, καὶ νομὴν ἔχων... καὶ » νάπος. » Ὡνομάσθῃ δηλαδὴ Νέμος ἀπὸ τὸ Νέμω τὸ Βόσκω, διότι ἔχει νομὴν ἢ βοσκὴν ἐπιτήδειον εἰς τροφὴν τῶν ζώων· ὅθεν φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸ τῶν ὀλλανδῶν τὸ Bosch, τῶν γάλλων τὸ Bosquet, τῶν ἰταλῶν τὸ Bosco παράγονται ἀπὸ τὸ Βόσκω· ὅθεν ἴσως καὶ οἱ παλαιοὶ εἶχαν ὄνομα εὐδύτερον τὸ Βόσκος, συνώνυμον τοῦ Νέμος, ἢ καὶ ἀρτενικόν, καθὼς εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν σήμερον, Ὁ Βόσκος (ὅχι ὁ Μπόσκος), κατὰ τὸ Ὁ καὶ τὸ Ἐλεος, Ὁ καὶ τὸ Ὀνειδος, Ὁ καὶ τὸ Σκότος.

ΦΩΝΑΖΩ. Εἶναι ἀπὸ τὸ Φωνάω, εἰς τὸ ὁποῖον προσθήσαντες τὸ ζ , ἰσχηματίσαμεν τὸ Φωνάζω κατὰ τὸν τύπον τοῦ Κραυγάζω. Τοιούτων ὁπλῶν σχηματισμῶν, διὰ τοῦ $\alpha\omega$ καὶ $\alpha\zeta\omega$, δὲν λείπουν παραδείγματα οὐδ' εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ ἔλεγον Ἀγαπάω καὶ Ἀγαπάζω, Ἀτιμάω καὶ Ἀτιμάζω, Αὐθάω καὶ Αὐθάζω, Ἀρπάω καὶ Ἀρπάζω, Ἐνθουσιάω καὶ Ἐνθουσιάζω, Σκειδάω καὶ Σκειδάζω, Πειράω καὶ Πειράζω.

ΣΤΙΧ. 87, ἈΝΑΘΕΜΑΝ.] Ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν εἰς τὰς τελευταίας συλλαβὰς τῶν περιττοσυλλαβῶν οὐδετέρων ὀνομάτων εἰς π , Ἀνάθεμαν, Πράγμαν, Κλαῦμαν, ἀντὶ τοῦ Ἀνάθεμα, Πράγμα, Κλαῦμα, εὐρίσκεται συνεχῶς εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Γρικορωμαϊκῆς βαρβαρότητος, ὡς θέλομεν εὐρεῖν καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰς τὸν παρόντα καὶ εἰς ἄλλους ὁμοίους του ποιητάς. Τινὲς ἰσχημάτιζαν καὶ τὴν γενικὴν τούτων τῶν ὀνομάτων διὰ τοῦ $\alpha\tau\omega$, οἷον Ἀναθεμάτου, Πραγμάτου, Κλαυμάτου· ὁ δὲν ὁ Δουκάγγιος ἀπατηθεὶς ἔπλασεν εἰς τὸ Λεξικόν του ὀνομαστικὰς ἀνυπάρχτους, Κλαμάτον (σελ. 659), Μισέματον (σελ. 938), Ψαρέματον (σελ. 1071), ἀντὶ τοῦ Κλαῦμα, Μίσεμα, Ψάρεμα.

ΚΑΙ ΠΟΥ ΤΑ ΘΕΛΕΙ, ἤγουν Καὶ ὁποῦ (ἢ ὅπου) τὰ θέλει, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ, Καὶ ἐκεῖνον, ὅστις τὰ θέλει. Σημειώσω, πόσον εἶναι παλαιὰ ἡ βάρβαρος χρῆσις τοῦ τοπικοῦ ἐπιρρήματος Ὅπου, ἀντὶ τοῦ, ὅς ἢ Ὅστις, Ὄν, Ὄντινα, Οἱ, Οἵτινες, Οὗς, Οὗστινας, Ἢτις, Ἦν, Ἦντινα, Αἱ, Αἵτινες, Ἄς, Ἄστινος, Ὁ, ἢ Ὅτι, Ἀ, Ἄτινα· οἷον ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ παιδίον, οἱ ἄνθρωποι, αἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά ὁποῦ μ' ἐχαιρέτισαν, ἢ ὁποῦ ἐχαιρέτισα. Παρόμοιος βαρβαρισμὸς συνέβη εἰς τῶν Ἰταλῶν τὸ Che, ἀναφερόμενον εἰς ὅλα τὰ γένη καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀριθμούς· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἴσως καὶ τὸν ἐχερδήσαμεν, κατὰ τοὺς Σταυροφορικοὺς πολέμους. Οἱ Γάλλοι τὸν ἀπέφυγαν διὰ τοῦ Qui, Lequel, Laquelle, Lesquels, Lesquelles, Que, ὡς δυνάμεθα νὰ τὸν ἀποφύγωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ Ὅστις, Ὁ ὁποῖος, καὶ τῶν ἀκολουθῶν γινῶν, πτώσεων καὶ ἀριθμῶν. Ἡ ἐπινοηθεῖσα ἀπὸ τινος θεραπεία διὰ τῆς διαστολῆς, Ὅπου, τὸν βαρβαρισμὸν κάμνει βαρβαρώτερον, ἀλλὰ δὲν θεραπεύει τίποτε. Μεταχειριζόμεθα προσέτι τὸ Ὅπου ἀντὶ τοῦ χρονικοῦ ἐπιρρήματος Ὅποτε, Ὅτε ἢ Ὅταν, λέγοντες, Εἰς καιρὸν, Εὐθύς, Τὴν ἡμέραν, Τὸν χρόνον ὁποῦ· ἔτι δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ Ὅτι συνδίσμου, οἷον, Μ' ὅλον ὁποῦ. Καὶ ἡ μὲν χρονικὴ

σημασία δὲν εἶναι τόσον βάρβαρος· ἐπειδὴ ἔχει τις νὰ φέρῃ καὶ παραδείγματα αὐτῆς παλαιά, ὅποιον εἶναι τοῦ Δουκιανοῦ (Πρὸς ἀπαίδευτ. κ. τ. λ. § 21) «Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ τοῦτο, ἔπαδες, ... ὅπου » καὶ Πύρρον, φασί, τὸν Ἡπειρώτην, κ. τ. λ. » τὸ ὅποιον μεταφράζεται ὀρθῶς εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, «Καὶ τί θαυμαστὸν εἰάν ἐσὺ τὸ » ἔπαδες, εἰς καιρὸν ὅπου (ὅχι ὅπου), καὶ ὁ Πύρρος, καθὼς λέγουν, » ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, κ. τ. λ. » Κἀμμίαν φορὰν ὅμως οἱ ὅμοιοι τοῦ Προδρόμου ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, αἰσχυρόμενοι τρόπον τινὰ τῆς γλώσσης τὸν βαρβαρισμὸν, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν, καὶ ἐμιμοῦντο ἀκόμψους τὴν παλαιὰν κομψότητα· ὅθεν εὕρισκόμεν εἰς τὸ Ποίημα ἐπιγραφόμενον, Διήγησις Βελθάνδρου καὶ Χρυσατάζας,

Πλὴν τὴν καρδιοφλόγησιν, ἥν ὁ Φίλαρμος εἶχε,
Στὸ μίσευμα τοῦ ἀδελφοῦ οὐκ ἔμπορεῖ βαστάζειν.

Εἰς ἄλλο ἐπιγραφόμενον, ἱστορικὴ ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου,

Εἰς ἐν νησὶν ἐφθάσασιν, ὃ λέγουν Μυτηλήνη.

Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ γλῶσσα ἀρχίσῃ νὰ διαστρέφεται, ἡ διαστροφή προβαίνει ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον· μετεβλήθη πρῶτον, ὡς ἴδαμεν, τὸ Ὅς εἰς τὸ Ὅπου ἢ Ποῦ· μετὰ ταῦτα ἤρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται τὸ Ποῖος μετὰ τοῦ ἄρθρου Ὁ, λέγοντες Ὁ ποῖος, Ἡ ποία, Τὸ ποῖον· καὶ τούτων παράδειγμα εὕρισκόμεν, τοῦ μὲν Θηλυκοῦ, εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, (ὅστις εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ ὁ τοῦ Βελισαρίου),

Καὶ ψέξετε τὸν λογισμὸν ἐμοῦ δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν,
Τὴν ποίαν δὲν ἐδυνήθηκα νὰ τὴν ἀποκρατήσω·

τοῦ δὲ Ἄρσεικου, εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Βελθάνδρου καὶ Χρυσατάζας,

Δημότυχοι Ἀλέξιος ἔτι καὶ Πετρολήφας,
Οἱ ποῖοι ἠνδραγάθησαν καὶ πῆδησαν καὶ πῆραν·

ώσαύτως καὶ εἰς τὸν μεταφραστὴν τῆς Βατραχομουμαχίας, Δημήτριον τὸν Ζῆνον,

**Μάχην τὴν πολυτάραχον τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ Ἄρη,
Ὁ ΠΟΪΟΣ θεὸς λογιζεται, καὶ θεῖον παλικᾶρι.**

Παράδειγμα τοῦ οὐδετέρου εὐρίσκομεν πάλιν εἰς τὸν Θρήνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

**Καὶ μάχετό μοι λογισμὸς νὰ γράψω τὰ συμβάντα,
Τὰ ΠΟΪΑ ἐσυνέβησαν τὴν ἄτυχον τὴν πόλιν.**

Τέλος, τὸ Ὁ ποῖος, Ἡ ποία, Τὸ ποῖον, ἐκατήντησαν εἰς τὴν σημερινὴν χρῆσιν τοῦ Ὁ ὁποῖος, Ἡ ὁποία, Τὸ ὁποῖον. Παράδειγμα καὶ τούτου ἀπὸ τὸν αὐτὸν ποιητὴν τοῦ Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

**Λοιπὸν μηδὲν ἀφήσετε τὸν Τοῦρκον νὰ ριζώσῃ
Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, δτινε φόβος μέγας
Τὸ ὉΠΟΪΟΝ ποῦ ξεύρετε, καὶ οὐδὲν τὸ ἀναφέρνω.**

ΣΤΙΧ. 88, ὉΠΟΥ.] Ἐδῶ τὸ Ὁ ποῦ εἶναι ἀντὶ τοῦ ὅτε, ἡ ὁπότε (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 65).

ΠΑΡΕΔΩΚΑΣΙΝ. Σημείωσε τὴν παραγωγὴν τῶν ἀορίστων εἰς $\overline{\alpha\sigma\eta\eta}$, Παρεδῶκασιν ἀντὶ τοῦ Παρέδωκαν. Τὸν βαρβαρισμὸν τούτου δυνατὸν ἦτο νὰ τὸν ὑπερασπίσῃ τις μὲ τὸ Εἴξασι ἀντὶ τοῦ Εἴξαν (ἀπὸ τὸ Εἶκω, τὸ Ὁμοιάζω) τῶν Ἀττικῶν Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων, ἰὰν ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 297) δὲν μᾶς ἔλεγεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀόριστος, ἀλλὰ παρακειμένος Βοιωτικὸς κατὰ τροπὴν τοῦ $\overline{\alpha}$ εἰς $\overline{\xi}$, ἀντὶ τοῦ Εἴκασι (εἰόικασι). Μ' ὅλον τοῦτο ἡ σύγχυσις τῆς καταλήξεως τῶν ἀορίστων καὶ τῶν παρακειμένων, φαίνεται νὰ ἦναι παλαιότερα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εὐρίσκονται καὶ παραδείγματα ἐξεναντίας παρακειμένων μὲ κατάληξιν ἀορίστου, Πέφρικαν, Παρείληφان, Ἀπελήλυθαν, ἀντὶ τοῦ Πεφρίκασι, Παρείληφασι, Ἀπεληλύθασι. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ κατάληξις $\overline{\alpha\omega}$ τοῦ ἀορίστου, ἐπέρασεν εἰς τοὺς παρακειμένους, πιθανὸν ὅτι ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ κατάληξις τῶν παρακειμένων εἰς $\overline{\alpha\sigma\eta\eta}$ ἔλαβεν εἰς τοὺς ἀορίστους τὸν τόπον τοῦ $\overline{\alpha\omega}$.

ΣΚΟΛΙΟΝ, ἀντί τοῦ Σχολιῶν. Καθὼς εἰς πολλὰς λέξεις ἐμπετάθη τὸ π εἰς χ (σειλ. 56 καὶ 57), οὕτως ἐξεναντίας εἰς ἄλλας ἔλαβεν τὸν τόπον τοῦ χ τὸ π , οἷον Βάθρακος, Καρχέσι, ἀντί τοῦ Βάτραχος, Καρχήσιον· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Κόρδα (μ' ὅλον ὅτι ὁμοιάζει μὲ τῶν Λατίνων τὸ Chorda, ἢ τῶν Ἰταλῶν τὸ Corda) ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Χορδὰ (Χορδῇ) τῆς Δωρικῆς καὶ Αἰολικῆς διαλέκτου, ἀπὸ τὴν ὁπεῖν ἀναμειβόμεως τὸ ἔλαβεν ἡ Λατινικὴ. Συνειθίζεται δὲ μάλιστα ἡ τροπὴ αὕτη εἰς τὰς ἀρχομένας ἀπὸ τὸ $\sigma\chi$ λέξεις· ὅθεν λέγομεν Σκάζω, ἢ Σκῶ, Σκάρα, Σκίζω, Σκίζα, Σκίνος, ἀντί τοῦ Σχάζω ἢ Σχῶ, Ἐσχάρα, Σχίζω, Σχίζα, Σχίνοσ, καὶ ἄλλα πολλὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

ΕΜΕΝΑΝ, ἀντί τοῦ Ἐμέ. Περί τοῦ ὁποίου κατωτέρω.

ΣΤΙΧ. 91, ΑΠ' ΑΥΤΟΥΣ.] ΔΓ, ΑΠΑΥΤΟΥΣ, παροξύτονον, ἀλλὰ προσφύεστερον εἰς τὸν ῥυθμὸν τῶν βαρβάρων στίχων.

ΚΛΑΠΟΤΑΪ. Γράφει Κλαπωτά. Κατὰ τὸν Δουκάγγιον, Κλαπωτά ἐλέγοντο τὰ συρμματοκεντημένα ἐνδύματα, ἦγουν Κλαυωτά, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Clavata. Ἡ λέξις ἐσυνειθίστο εἰς τὴν αὐτὴν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων, ὅπου φανερόν ὅτι ἐπίρρασιν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, τῆς ὁποίας οἱ συγκλητικοὶ, ἐφοροῦσαν, εἰς ἐνδιέξιν ὑπεροχῆς, τὸ λεγόμενον Latyclavium, ἦγουν τὴν Πλατύηλον, μεταφρασθὲν ὁμῶς ἀπὸ τοὺς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς Πλατύσημον. Παράγεται δὲ ἀπὸ τὸ Clavus, ἥλος, διότι τὸ κέντημα ἦτον εἰς σχῆμα καρφίων, τὸ ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλαγαν βαρβάρως Κλάπον, οἷον εἰς τούτους τοῦ Τζέτζου τοὺς στίχους (Δουκάγγ. λῆξ. Κλάπος),

Ὅμως γυναῖκες εὐγενεῖς καὶ τινες τῶν ἀρχόντων
Κλεπτῶν Ἀδσάδων ἔχουσι κλάπους τιμωτέρους.

Κλάπον ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὴν Ἑλληνιστὶ λεγομένην Ποδοκάκην (les ceps), καὶ θηλυκῶς Κλάπαν τὸ ξύλινον ὑπόδημα (sabot). Ἦτο καὶ ἄλλη στολὴ Angusticlavium, ἦγουν Στενόσημος ἢ Στενόηλος, τὴν ὁποίαν ἐφόρουσιν οἱ ἵππεῖς (οἱ κοινῶς Καβαλλέροι) τῆς Ῥώμης. Μ' ὅλον τοῦτο φαίνεται (τούλάχιστον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βυζαντίου) κάποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν Συρματηρῶν καὶ τῶν Κλαπωτῶν, περὶ τῆς ὁποίας, ἴδε τὸν Δουκάγγιον (σειλ. 660).

ΖΟΨΙΝ, ἀντί τοῦ Ζῶσιν. Οὕτω καὶ Ἀγαποῦσιν, ἀντί τοῦ

Ἀγαπῶσιν, Κολλοῦσιν, ἀντὶ τοῦ Κολλῶσιν, καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς λεγομένης δευτέρας τῶν περισπωμένων ῥημάτων, σχηματίζομεν τὰ πληθυντικὰ τρίτα πρόσωπα εἰς τὸν τύπον τοῦ Ποιοῦσιν τῆς Πρώτης. Ἴδε τὰς κατωτέρω (εἰς εἰχ. 141) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 92, ΝΑ ΜΑΘΑ.] Εἶπαμεν ἀνωτέρω (σελ. 57) ὅτι τὸ Νά εἶναι διψφορὰ τοῦ Ἰνα· ἐδῶ κατὰ συναιρέσειν ἡ κατ' ἀπόστροφον, ἐκολληθῇ μὲ τὸν ἀόριστον, Νάμαθα, ἀντὶ τοῦ Νά ἔμαθα, τοῦτο δὲ, ἀντὶ τοῦ Ἰνα ἔμαθον. Ὡσεπιπολὺ τὴν κατάληξιν ὅν τῶν πρώτων προσώπων ἐνικῶν τῶν παρατατικῶν καὶ δευτέρων ἀορίστων βχυρτόνων, μεταβάλλομεν εἰς α, τῶν δὲ πληθυντικῶν, εἰς ἄν ἢ ἄσι, οἷον Ἐλαθα, Ἐλαθαν, Ἐλάθασιν. Ἐλάμβανα, Ἐλάμβαναν, Ἐλαμβάνασιν. Ἐφαγα, Ἐφαγαν, Ἐφάγασιν. Ἐτρωγα, Ἐτρωγαν, Ἐτρώγασιν. Ἐφυγα, Ἐφυγαν, Ἐφύγασιν. Ἐψυγα, Ἐψυγαν, Ἐψεύγασιν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 67) Παρεδῶκασιν. Καὶ τῶν μὲν δευτέρων ἀορίστων δὲν εἶναι παράδοξον· ἐπειδὴ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὅλοι οἱ δεύτεροι, καὶ εἰς τὴν παλαιὰν τινές ἐξ αὐτῶν, πληροῦσι τόπον τῶν πρώτων, ἀκόλουθον ἦτο νὰ λάβωσι καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν πρώτων. Ἡ ἀνωμλία, ὡς λέγουσι οἱ Γραμματικοὶ, ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνιστὰς τῆς Κιλικίας. Παραδείγματα ταύτης εὐρίσκεις μάλιστα εἰς τὴν Παλαιὰν γραφὴν, οἷον Ἐγκατέλιπαν, Ἐφθαν, Ἀπέθαναν, Εἶδαν, Εὗραν, Ἀνείλαν, κ. τ. λ. εἰς τὸ πληθυντικὸν τρίτον, ἀντὶ τοῦ Ἐγκατέλιπον, Ἐφθνον, Ἀπέθνον, Ἀνείλον, Περὶ δὲ τῶν παρατατικῶν, ἀπολογίην δικαίαν ἔχομεν τὴν σαφῆνειαν. Τῶν παλλαιῶν τὸ Ἐλάμβανον εἶναι βέβαια ἀσαφίστερον τοῦ Ἐλάμβανα, ἐπειδὴ τοῦτο μίαν ἔννοια μόνην ἔχει τὴν Ἐγὼ ἐλάμβανα, ἐκεῖνο δὲ σημαίνει καὶ τὸ Ἐγὼ ἐλάμβανον, καὶ τὸ Ἐκεῖνοι ἐλάμβανον.

ΜΕΤ' ἘΚΕΙΝΗΝ.] ΔΓ, Ἀπ' ἐκείνην. Ἡ σύνταξις τοῦ Μετ' ἐκείνην εἶναι βάρβαρος. ΖΩ ἈΠΟ (καθὼς καὶ στ. 89) θίλει νὰ εἴπῃ, Ζῶ τρεφόμενος ἀπὸ τοῦτο ἢ ἐκεῖνα. ΖΩ ΜΕ σημαίνει Διὰ τὴν ζωὴν μὲ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον· οὕτω λέγομεν περὶ δυσκόλου τινὸς, Δὲν ἐμπορεῖ κάνας νὰ ζήσῃ μ' αὐτόν. Ἀξία δὲ σημειώσεως εἶναι ἡ Μετά πρόθεσις μὲ Αἰτιατικὴν, εἰς σημασίαν τοῦ Ὁμοῦ. Εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Μετ' ἐκείνην σημαίνει, τάξιν, ἦγουν Ὑστερον ἀπ' ἐκείνην. Διὰ νὰ σημάνῃ, κατ' ἐκείνους, ὁ ποιητὴς μας τὸ Ὁμοῦ, ἔπρεπε νὰ εἴπῃ Μετ' ἐκείνης. Οὕτω λέγομεν ὁρθῶς Μετά ταῦτα, ἦγουν Ὑστερον ἀπὸ ταῦτα· ἀντὶ δὲ τοῦ Μετά τούτων, λέγομεν Μὲ

ταῦτα, ἢ Μὲ τοῦτα, χωρὶς κίνδυνον ἀμφιβολογίας. Μ' ὅλον τοῦτο ἔξω ἀπὸ ταύτην τὴν χρῆσιν τῆς Μὲ προθέσεως κατὰ ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς Μετά, μεταχειρίζομεθα καὶ τὴν Μετά, ἐκθλίβοντες δι' ἀποστρέφου τὸ τελευταῖον μόνον α-, ὅτε ἡ ἀκόλουθος λέξις ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, ἐάν ἦναι μάλιστα μία τῶν Ἀντωνυμιῶν, οἷον Μετ' ἐμένα, Μετ' ἐσένα, Μετ' ἐκείνον, ἀντὶ τοῦ Μετ' ἐμοῦ, Μετ' αὐτοῦ, Μετ' ἐκείνου. Ἐκ τούτου πλανηθεῖς ὁ χυδαῖος λαὸς, ἐπρόσθεσε καὶ εἰς ἄλλας προθέσεις τὸ τ' οἷον Διατ' ἐμένα, Διατ' ἐσένα, Ἀποτ' ἐμένα, Ἀποτ' ἐσένα.

ΣΤΙΧ. 93, ΜΕ ΤΑΥΤΗΝ ΓΑΡ, κ. τ. λ.] Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ ΓΑΡ συνδέσμου σωζομένην ἀδόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου. Οἱ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου καὶ τῶν ἀκολουθῶν τὸν μεταχειρίζονται πολλάκις καὶ ὡς παραπληρωματικὸν, ἤγουν, κατὰ τὴν ὑπόληψιν τῶν Γραμματικῶν, μὴ σημαίνοντες δι' αὐτοῦ τίποτε. Τὴν σήμερον ἐξαλείφθη ἡ χρῆσις του ἀπὸ τῆς γλῶσσας. Μόνος ὁ μεταφραστὴς τοῦ Πολιτικοῦ Θεάτρου (περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος) τὸν μεταχειρίζεται· καὶ τὸν μεταχειρίζεται κατακόρως (ἴδ. καὶ κατωτέρ. τὸν στίχ. 117).

ΚΛΑΠΟΤΗΝ. Βαρβάρως, ὡς καὶ εἰς τὸν πρότερον στίχον, ἀντὶ τοῦ Κλαπωτήν, ἢ μᾶλλον Κλαπωτικὴν, κατὰ τὸν συνειδυμένον σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων τῶν τεχνῶν, οἷον Ράπτικὴ, Ὑφαντικὴ.

ΠΕΡΙΣΟΡΕΜΕΝΗΝ. Ὁ Δουκάγγελος δὲν ἐσημείωσε τὴν λέξιν εἰς τὸ Λεξικόν του, ἢ διότι τὴν ἐλησμόνησε, ἢ διότι δὲν τὴν ἐνόησε. Ἰσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα, ἀντὶ τοῦ Περισσορωμένην, ἤγουν περισσῶς ὀρωμένην, περιβλεπτον καὶ τιμωμένην ἀπ' ὅλους, ἢ Περισυρομένην (ἀπὸ τὸ Περισύρω), ἤγουν τὴν εἰς πολλὴν χρῆσιν, καὶ ἀπὸ πολλοὺς σπουδαζομένην.

ΣΤΙΧ. 94, ΑΡΜΑΡΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὰ Ἀρμάριον, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Armarium, ὅθεν τὸ τῶν Ἰταλῶν Armario, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Armoire. Οἱ νησιῶται Γραικοὶ λέγουν Ἀρμάριον, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀσιανοὶ ὀνομάζουσι βαρβαροτουρκικῶς Ντολάπι. Εἰς τοὺς Λατίνους ἐσήμαινεν ὅ,τι ἐχρησίμευεν εἰς φύλαξιν ἐργαλείων, σκευῶν καὶ ὅπλων διαφόρων, ἀπὸ τοῦ Arma (Ὅπλα). Ὅτι δὲ ἔλαβαν καὶ τοῦτο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, φαίνεται ἀπὸ τὸν Ὀμηρον, ὅστις μεταχειρίζεται καὶ τὸ Ὅπλα καὶ τὸ Ἄρμενα, σχεδὸν ὡς συν-

ώνυμα, τὸ πρῶτον εἰς τὴν γενικὴν σημασίαν ὅλων τῶν σκευῶν τοῦ πλοίου (Ὀδυσσ. Β', 430),

Δησάμενοι δ' ἄρα δπλα θοὴν ἀνά νῆα μέλαιναν.

Τὸ δευτέρον ὡς ἐπίθετον τοῦ Ἐπικρίου, ἔγουν τῆς κοινῶς λεγομένης Ἀντένας (ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ Antenna).

Ἐν δ' ἰσὺν ποίει, καὶ ἐπικρίον ἄρμενον αὐτῷ,

(Ὀδυσσ. Ε', 254). Ὡθεν καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης τὰ Ἄρμενα, ἔγουν τὰ πανία τοῦ πλοίου, καὶ τὸ Ἀρμενίζω (faire voile), καθὼς τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Εὐστάθιος. Λέγει καὶ ὁ Σουΐδας, « Ἄρμενα, ἀρμό- » δια, ἐπιτήδεια· ἐν Ἐπιγράμματι,

» Πανὶ τὰδ' αὐθαιμοὶ τρισσοὶ θέσαν ἄρμενα τέχνης·

» καὶ Ἄρμενον τὸ ἱστίον. » Τὸ φερόμενον εἰς μαρτυρίαν ἐπι-
γραμμα τοῦτο, εἶναι ἀπὸ τὸ ἔκτον βιβλίον τῆς Ἀνθολογίας, ὅπου τὸ
ἌΡΜΕΝΑ ΤΕΧΝΗΣ ἄλλο· δὲν σημαίνει παρὰ τὰ ὄργανα καὶ ἐργαλεῖα
τῆς τέχνης· καὶ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὰ μεταχειρίζεται συχνά ὁ
Ἱπποκράτης, ὀνομάζων Ἄρμενα τοῦ Χειρουργοῦ, τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν
Χειρουργίαν σκεύη. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον, εἰάν οἱ Λατίνοι ὀνό-
μασαν Ἀρμάριον τὴν θήκην τῶν Ἀρμένων, ἔγουν τῶν σκευῶν. Μ' ὅλον
τοῦτο ἴσως τοῦ Ἀρμαρίου τὰ γενέθλια εἶναι Ἑλληνικώτερα, ἔγουν
κατάγεται ἀμέσως ἀπὸ τὴν παλαιάν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, χωρὶς νά
περάσῃ διὰ τῆς Λατινικῆς. Τὸ Ἀρμάριον σημαίνει εἰς ἡμᾶς ὅχι ἀπλῶς
ὁποιοῦδήποτε πράγματος ἀποθήκην, ἀλλ' ἰδιαιτέρως τῶν τροφῶν, εἰς
τάς ὁποίας βασιλεύει ὁ Ἄρτος. Ἀλλ' ὁ Ἄρτος παράγεται ἀπὸ τὸ Αἶρω,
καθὼς καὶ τὰ συγγενῆ του Ἄρμα ἢ Πρὸς αρμα, καὶ Ἀρμαλιά.
« Ἀρμαλιά ἢ τροφή » λέγει ὁ Ἡσύχιος· « Προσάρματα, τροφαὶ » ὁ
Ἐρωτιανός· καὶ κατὰ τὸν Ἑλλάδιον (παρὰ τῷ Φωτίῳ, κώδ. σοθ', σελ.
1589), « Ἄρτος ἐκ τοῦ αἶρειν εἴρηται, ὃ δηλοῖ τὸ προσφέρεισθαι·
» καὶ γὰρ καθ' ἑκάστην τοῦτον προσφερόμεθα. Καὶ Ἄρμα δὲ ἢ
» τροφή, παρ' Ἱπποκράτει, καὶ πολλοῖς ἄλλοις. » Τὸ Αἶρω σημαίνει
κυρίως, σηκώνω, ὑψώνω, καὶ ἐμεταφέρῃ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ προσ-

φέρω, διότι τὰ προσφερόμενα εἰς τροφήν, ὑφόνονται ἐξανάγκης διὰ νὰ ἐγγίσῃσι τὸ στόμα.

Αἶρ', αἶρε μάξαν ὡς τάχις α καυθάρω,

λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰρ. 1), ἤγουν πρόσφερε, δός. Τὴν σημασίαν τοῦ ὑφόνω ἐφύλαξεν ἄλλο παράγωγον τοῦ Αἶρω, ἡ Ἀρσις. « Ἀρσις, » ζύμη » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον, θηλυκῶς, Προζύμη, καὶ οὐδετέρως Προζύμιον, τὸ ὅποιον οἱ Γάλλοι ὀνομάζουν levain, φυλάξαντες καὶ αὐτοὶ ὁμοίαν παραγωγὴν ἀπὸ τοῦ lever Αἶρω. Διότι ἡ προζύμη φυσᾷ καὶ αἶρει εἰς ὕψος τὸ φύραμα, δηλαδὴ τὰ μὲ νερὸν μεγμένον καὶ μαλαγμένον ἀλεύριον. Ὄθεν νοεῖται, διὰ τί ὁ Χριστὸς παρομοιάζει τὴν διδασκαλίαν τῶν Φαρισαίων μὲ τὴν ζύμην, « Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπό- » κρισις » (Λουκ. ιβ', 1). Διότι τὸ κυριώτερον ἀποτελεσματικὸν τῆς διδασκαλίας τῶν ὑποκριτῶν ἐκαίνων ἦτον ἡ ἔπαρσις καὶ τὸ φούσκωμα τῆς κεφαλῆς. Μὲ τὰς νηστείας καὶ προσευχὰς ἐνόμιζαν ὅτι ἐπλήρουν τὸν νόμον. Ὅστις λοιπὸν ἐμαθητεύετο εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Φαρισαίων, ἔβαλλεν εἰς τὴν κεφαλὴν προζύμιον, ἥτις τοῦ τὴν ἐφούσκονε τόσον, ὥστε νὰ νομίζῃ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κνώδαλα. Ἐπιστρέφων εἰς τὸ προκείμενον λέγω, ὅτι ἐνδέχεται τὸ Ἀρμάριον νὰ ἦναι φθορὰ τοῦ Ἀρμάλιου ἢ Ἀρμαλεῖον (ὡς λέγομεν καὶ Ἀρμυρὸν ἀντὶ τοῦ Ἀλμυρὸν) ἤγουν ἀποθήκη τῆς Ἀρμαλίας, ἢ Ἀρτοθήκη.

ΣΤΙΧ. 95, ΚΡΑΣΙΝ.] Τὸ Κρασὶν ὅτι εἶναι ὑποκοριστικὸν βαρβαρώτατον τοῦ θηλυκοῦ, Κραῖσις, δὲν ἀμφιβάλλεται. Ἡ λέξις ἐσήμαξε συγκερασμένον οἶνον μὲ ὕδωρ, καὶ πιθανὸν ὅτι κατήντησε νὰ σημαίνῃ ἀπλῶς τὸν οἶνον, εἴτε συγκερασμένον, εἴτε καὶ ἄκρατον, διὰ τοῦτο, ὅτι οἱ ζητοῦντες, φερπετῆν, εἰς τὴν τράπεζαν ἀπὸ τὸν ὑπηρέτην νὰ πῶσιν, ἐσυνείδιζαν νὰ λέγωσι « Δός μοι κρασιν. » Τοῦλάχιστον ἡ συγγενὴς αὐτῆς λέξις Κραῖμα ἐσυγχύθη πρὸ πολλοῦ μὲ τὸ Οἶνος, ὥστε νὰ λαμβάνεται τὸ ἐν ἀντὶ τοῦ ἄλλου. Λέγει ὁ Πλούταρχος (Γαμικ. παραγγέλλ. § 20), « Τὸ κραῖμα, καίτοι ὕδατος » μετέχον πλείονος, Οἶνον καλούμεν. » Μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόοδον ἔπειτα ἔλαβε τὸ Κραῖμα καὶ τὸ Κραῖσις τὴν ὁποίαν ἔχει σήμερον σημασίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀκράτου οἶνου. Ἀπὸ τῶ Κραῖσις, ἐσχηματίσθη τὰ παράξινον ὑποκοριστικὸν τοῦτο, Κράσιον ἢ Κρασίον (ἀντὶ τοῦ Κρα-

αίδιον, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Πολίδιον καὶ Δεξιδίων), καὶ τέλος, κατὰ τὴν συνειδισμένην συγχοπὴν τῶν Οὐδετέρων, Κρασίη, καὶ ὅχι διὰ τοῦ η̄, Κρασὴν, καθὼς ἐσφαλμένως γράφεται εἰς τὸ παρὸν ποίημα πελάκις, καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ καιροῦ ἐκείνου συγγράμματα. Ἀπὸ ταύτης τὴν γραφὴν πλανήσεις ὁ Δουκάγγιος ἔβαλεν εἰς τὸ Δεξικόν του ὡς ὄνομα Σηλυκὸν τὸ Κράση.

ΘΥΝΟΜΑΓΕΡΙΑΝ.] ΔΤ, Θύναν μαγειρίαν. Σημαίνει Θύννην μαγειρευμένην. Ἡ Θύννη (μέ δύο, καὶ ὅχι μέ εν ν) ἢ Θυννάς, καθὼς τὴν ὀνομάζει ὁ Κωμικός Ἀντιφάνης (παρὰ τῷ Ἀθην. VII, σελ. 304),

Τῆς τε βελτίστης μεσαιῶν

Θυννάδος Βυζαντίας,

ἂν συνωνυμῇ μέ τοῦ Ἀριστοτέλους (Περὶ ζ. ἱστορ. VI, 17) τὴν Θυννίδα, εἶναι ἡ Σήλια τοῦ Θύννου, τὸν ὅποιον ὀνομάζουν οἱ Ἰταλοὶ Tonno, οἱ Γάλλοι Thon. Τὴν σάρκα τοῦ Θύννου ὀνομάζει ὁ κοινὸς λαὸς Τουνίνα (ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Tonpina). Οἱ Θύννοι τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἀπλῶς τῆς Μαύρης θαλάσσης ἦσαν καὶ τὸ παλαιὸν περίφημοι, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Ἀντιφάνους, καὶ ἀπὸ ἄλλους κωμικούς.

ΣΤΙΧ: 96, Καὶ Παλαμειδοκόμματα, κ. τ. λ.] Ἡ κοινῶς λεγομένη Παλαμίδα εἶναι ἡ Πηλαμὺς τῶν παλαιῶν. Οἱ Μασσαλιῶται, ὡς ἀπογονοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐφύλαξαν ἕως τὴν σήμερον τὸ ὄνομα, λέγοντες αὐτὴν *Palamida*. Ὁ Ἀριστοτέλης (Περὶ ζ. ἱστορ. VI, Κεφ. 17. ἴδ. καὶ Ἀθην. VII, σελ. 203), καὶ ἄλλοι παλαιοὶ Ζωολόγοι τὴν συγχέουσιν μέ τὸν Θύννον, λέγοντες, ὅτι τὸ αὐτὸ ὄψάριον, ἔτι νεογέννητον, ὠνομάζετο Σχορδύλη, ἢ Αὐξίς, τὸ ἐξῆς ἔαρ, ἐλάμβανε τὸ ὄνομα Πηλαμὺς ἢ Θυννίς, καὶ τὸν ἀκόλουθον χρόνον ἐλέγετο Θύννος, καὶ ἐπιπλέον αὐξανόμενος, Ὁρκυνος. Κατὰ τοὺς νεωτέρους, οἱ παλαιοὶ ἠπατήθησαν ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ὁμοιότητα τοῦ Θύννου μέ τὴν Πηλαμίδα.

ΤΖΥΡΟΥΣ. Ὁ Τζύρος ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σχομβρίον ἔτι μικρὸν παστωμένον. Τὸ βάρβαρον τῆς ὀνομασίας φαίνεται ἀπὸ τὸν συλλαβισμόν τοῦ τζ, ὅστις ἐξ ἀτυχίας εὐρίσκεται καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις. Τὸ παράδειγμα τῆς λέξεως Κίχλη, ἡ ὁποία βαρβάρως μετεβλήθη εἰς τὸ Τζίχλα φέρει εἰς ὑποψίαν μὴ καὶ τὸ Τζύρος ἦτο παλαιά, Κύρος.

Εἰς τὸν Ἡσύχιον εὐρίσκομεν « Κίρυλος, ἰχθύς ποιός » τοῦ ὁποίου ὁ ὑποκοριστικὸς σχηματισμὸς, φανερώνει τὸ πρωτότυπον Κίρος, καθὼς ἀπὸ τὸ Σιμὸς παράγεται τὸ Σιμύλος καὶ ἀπὸ τὸ Μικκὸς (ἀντὶ τοῦ Μικρὸς) τὸ Μικκύλος (ὁ χυδαῖς λεγόμενος Μικρούλης, ἢ Μικρούτζικος). Πρόσθεσις ὅτι καὶ τὸ Κιρῖά (σηλὸν τοῦ Κιρῖος ἢ Κιρός) εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἡσύχιον, μετὰ τὴν αὐτὴν ἐξηγήσιν, « Κιρῖά, ἰχθύς ποιός. » Ὁ Ὀππιανὸς (Ἀλιευτ. Γ', 187) τὸν ὀνομάζει Κιρῖάδα (ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς Κιρῖάς). Ἐνδεχόμενον λοιπὸν ὁ Κίρος ἢ Κιρῖος ἢ Κιρῖάς τῶν παλαιῶν νὰ ἦναι ὁ νῦν λεγόμενος Τζίρος, ἢ μᾶλλον Τσίρος (ἴδ. καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκρατ. σημ. σελ. 82 καὶ 210).

Ὁ Τσίρος σημαίνει ἀκόμη εἰς ἡμᾶς καὶ τὸν Ὀρόν ἢ Ὀρρόν τοῦ Γάλακτος, τὸν ὁποῖον οἱ Κρητικοὶ μέχρι σήμερον ὀνομάζουσι Οὐρόν. Ἀλλὰ πάλιν ὁ Ἡσύχιος μᾶς λέγει, « Κίρρος, ὈΡΟΣ· καὶ αἷμα· καὶ » πόμα γάλακτος· Λάκωνες. » Φανερὸν ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ ὈΡΟΣ ἢ ὈΡΡΟΣ. Εἶναι λοιπὸν καὶ ὁ Τσίρος, ἥγουν τὸ ὑδατώδες μέρος τοῦ γάλακτος (Λατινιστὶ Serum, Ἰταλίστὶ Siero del latte) ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ, Κίρρος, οὕτως ὀνομασθέντος ἴσως διὰ τὸ Κιρρὸν ἥγουν ξανθὸν αὐτοῦ χρῶμα. « Κιρρὸν, πυρρὸν, ἐρυθρὸν, ξανθὸν » λέγει πάλιν ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 97, Παροῦ ὅτι τὸρ ἀνοίγω το, βλέπω τοὺς πάτους ὅλους.] ΔΓ, ΠΑΡΟ ΟΤΙ κ. τ. λ.

ΠΑΡΟΥ, ἀπὸ τὸ Παρ' οὔ, καθὼς τὸ Ἄφου ἀπὸ τὸ Ἄφ' οὔ· μετ' ὀλίγον ὅμως εἰλομεν ζητήσιν τὴν ἀληθεῖς ἑρμηνείαν αὐτοῦ ἐτυμολογίαν. Τῶν περασμένων ἑκατονταετηρίδων οἱ συγγραφεῖς, ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου καὶ κάτω, καὶ σήμερον ἔτι πολλοὶ νησιῶται, μεταχειρίζονται τὸ Παροῦ ἀντὶ τοῦ Ἡ, διαζευκτικοῦ συνδέσμου. Οἱ λοιποὶ Γραικοὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τὸ Παρά, τὸ ὁποῖον ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἢ Παρὰ πρόθεσις μόνη, ἀλλ' ἰσοδυναμεῖ πολλάκις μετὰ τὸ Παρ' ἢ, φαίνεται ἀπὸ τὸ Παρ' ὁ, καθὼς ἦσαν τὸ Καθὸ καὶ Καθά, ἢ Καθάπερ, ἀντὶ τοῦ Καθ' ὁ καὶ Καθ' ἢ καὶ Καθ' ἄπερ. Παράδειγμα τοῦ Παροῦ ἔχομεν καὶ εἰς τὸν ἀνέκδοτον Ποιητὴν τοῦ Βελανδρίου καὶ Χρυσάτζας,

Συναποθάνω μετὰ σοῦ κ' εἰς ἄθην συνκατέδω,
Παροῦ νὰ ζήσω ἐπώδυνά τὸν ἅπαντά μου βίον·

καὶ εἰς τὸν Στέφανον τὸν Σαχλήτην,

Ἐπρωτιμᾶτον νὰ γενῇ νεκρὸς διὰ τὸν φίλον,
Παροῦ νὰ ζῇ καὶ νὰ θωρῇ τὴν ἐντροπὴν τοῦ φίλου.

Ἀντὶ τούτου ἐμεταχειρίζοντο κάμμιαν φορὰν καὶ τὸ Παρ' ὅτι (ἤγουν Παρ' ὅ,τι), οἷον ὁ προειρημένος ποιητὴς τοῦ Βελθάνθρου καὶ Χρυσάτ-
τζας λέγει,

Κρεῖττον γὰρ ἵνα γένωμαι τῶν πετεινῶν γε βρῶμα,
Παρ' ὅτι πάλιν νὰ στραφῶ τοῦ ποταμοῦ ἐξοπίσω.

Τοῦτο δὲ τὸ Παρ' ὅτι, ἢ Παρὸ, ἢ Παρά, τὸ σημαῖνον τὸν διαζευτικὸν ἢ, εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν Ἀριστοτέλην Περί φυτῶν (Βιβλ. α' κεφ. 4) σύγγραμμα, « Καὶ ἐκείσε Κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ ἄλλα-
» χου· » καὶ πάλιν (Βιβλ. Β, κεφ. β') « Κυριώτερον συμβέβηκε τῷ
» ὕδατι τὸ εἶναι ροιχεῖον παρά τῇ γῇ. » Τὸ πλήρες τῶν ἑλλειπτικῶν
τούτων φράσεων εἶναι, Κρειττόνως αὐξάνουσι παρ' ὃ αὐξά-
νουσιν ἄλλα χου, καὶ Κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι παρ'
ᾧ συμβέβηκε τῇ γῇ. Ἀλλ' ἐάν τὰς συγκριτικὰς ταύτας προτάσεις μετα-
βάλωμεν εἰς ὁμοιωματικὰς τότε λέγομεν, Ὡς αὐτῶς αὐξάνουσι
καθὸ (ἢ καθὰ) ἄλλα χου, καὶ Ὡς αὐτῶς συμβέβηκε τῷ ὕδατι,
καθὸ (ἢ καθὰ ἢ καθάπερ) συμβέβηκε τῇ γῇ. Χωρὶς λοιπὸν δια-
στροφὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς μὲν τὸ πρῶτον παρά-
δειγμα « Παρὸ ἄλλα χου » εἰς δὲ τὸ δεύτερον, « Παρὰ τῇ γῇ » ἀπαραλ-
λάκτως καθὼς τὸ μεταχειριζόμεθα τὴν σήμερον.

Τὸ Παροῦ, ἂν τὸ ὑποθέσωμεν ὡς τὸ Ἄφου, ἤγουν σύνθετον ἀπὸ τὴν
γενικὴν Οὐ καὶ τὴν ΠΑΡΑ πρόθεσιν, εἶναι βάρβαρον, ἔξω ἂν οἱ πρῶτοι
μεταχειρισθέντες ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσι τὸν διπλοῦν τρόπον τοῦ
συγκρίνειν τῶν παλαιῶν, ἤγουν τὸν διὰ τοῦ ἢ διαζευτικοῦ, καὶ τὸν διὰ
τῆς γενικῆς τοῦ συγκρινομένου προσώπου ἢ πράγματος. Ἐλέγαν, παρα-
δείγματος χάριν, Ἀριστοτέλης σοφώτερος ἢ Πλάτων, Ἀριστοτέλης σοφώ-
τερος Πλάτωνος, καὶ σπανιώτερον, Ἀριστοτέλης σοφώτερος παρά
Πλάτωνα, καὶ σπανιώτατα, Ἀριστοτέλης σοφώτερος παρὸ Πλάτων.
Πιθανώτερον ἴσως εἶναι ὅτι τὸ Παροῦ (μάλις α εἰς τὸ ποίημα τούτου τοῦ
Πτωχοπροδρόμου, ὅπου τὸ ἀναφορικὸν Οὐ γίνεται περιττὸν διὰ τὰ

ἀκόλουθον δεύτερον ἀναφορικὸν ὅτι) ἀναλύεται εἰς τὸ ΠΑΡ' ΟΥ', ἡ γὰρ εἰς τὴν ΠΑΡΑ πρόδισιν καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόριον ΘΥ', καθὼς καὶ ἄλλα τοιαῦτα σύνδετα, οἷον τὸ Ὅσον οὐ καὶ τὸ Μονονοῦ· ἡ ἀληθέστερον, εἰς τὸ ΠΑΡ' Ο ΟΥ' (ὡς τὸ χρυσοῦ εἰς τὸ χρυσόου). Ἡ ἀρνησις πλεονάζει, ὡς τὴν ἐμεταχειρίζοντο πλεοναστικῶς καὶ οἱ Ἄττικοι εἰς τὰς συγκρίσεις μετὰ τὸν Ἡ διαζευτικὸν, « Ὡμὸν τὸ βούλευμα. . . πόλιν ὅλην » διαφθεῖραι μᾶλλον, Ἡ ΟΥ' τοὺς αἰτίους. » (Θουκυδ. Γ', 36), τὸ ὅποιον ἐξηγῶν Γρηγόριος ὁ Κορίνθου (Περὶ Διαλέκτ. σελ. 42) λέγει, « Ἀντὶ τοῦ ΠΑΡΟ τοὺς αἰτίους. » Ἔμεινε τώρα, ἐπεὶ μεταχειρίζομεθα συνεχέστατα τὸ ΠΑΡΑ εἰς τὰς συγκρίσεις, νὰ ἐξετάσωμεν, πότε εἶναι πρόδισις, καὶ πότε σύνδετον μόριον (ἡγουν ΠΑΡ' Δ'). Πρόδισις φαίνεται, ὡσάκις συντάσσεται μὲ τὴν αἰτιατικὴν, οἷον, Προτιμῶ τὸν θάνατον παρὰ τὴν αἰτιμον ζωὴν, Μόριον δὲ σύνδετον, ὡσάκις προηγείται τῆς ὀνομαστικῆς· οἷον, Προτιμότερος εἶναι ὁ θάνατος παρὰ ἡ αἰτιμος ζωὴ. Ἡ ἀνάλυσις ταύτης τῆς φράσεως εἶναι, Παρ' α, ἢ Παρ' ὁ, καὶ κοινότερον, Παρ' ὅ,τι εἶναι ἡ αἰτιμος ζωὴ. Ἀμφίβολον γίνεται, ὡσάκις συντάσσεται μὲ τὸ ΝΑ προηγούμενον ὑποτακτικοῦ ῥήματος· οἷον Προτιμῶ, ἢ Προτιμότερον ἔχω ν' ἀποθάνω παρὰ νὰ ζῶ αἰτιμος. Τότε καὶ ὡς πρόδισις δύναται νὰ θεωρηθῇ, ἂν ὑποτεθῇ ἡ φράσις ἑλλειπτικὴ τοῦ αἰτιατικοῦ ΤΟ (ἡγουν Προτιμῶ ΤΟ Ν' ἀποθάνω, παρὰ ΤΟ ΝΑ ζῶ αἰτιμος), καὶ ὡς μόριον ΠΑΡ' Δ', ἂν θεωρηθῇ ὡς ἄλλη ἑλλειψις ἀναπληρουμένη οὕτως, ΠΑΡΑ ταῦτα, Δ' εἰς ἵνα ζῶ αἰτιμος.

ΣΤΙΧ. 98, Καὶ βλέπω χαρτοσάκουλα γεμάτα τὰ χαρτιά.]

ΧΑΡΤΙΟΝ ἀπὸ τὸ Χάρτης· ὅθεν τῶν Λατίνων τὸ Charta, τῶν Ἰταλῶν τὸ carta, τῶν Γάλλων τὸ carton, καὶ τὸ charte. Ὅτι ἡ λέξις εἶναι Ἑλληνικὴ, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ Κωμικοῦ Πλάτωνος, τὴν ὁποίαν φέρει εἰς παράδειγμα ὁ Πολυδεύκης,

Τὰ γραμματεῖα τοὺς τε χάρτας ἐκφέρων.

Παρατηρεῖ πρὸς τούτους ὁ Πολυδεύκης ὅτι Χάρτην ὠνόμαζαν τὰ γραμμένον χαρτίον, καὶ Βιβλίον, τὸ ἔγγραφον. Εἰς τῶν Ἰσπανῶν τὴν γλῶσσαν ὁμοίως carta λέγεται ἡ ἐπιστολή, ὡς καὶ, εἰς τῶν Γάλλων τὴν γλῶσσαν, ἡ charte σημαίνει ἔγγραφον σύνταγμα πολιτικόν.

Ὁ Σκαλιγέρος, ἐτυμολογεῖ τὸ Χάρτης ἀπὸ τὸ Χαίρειν, τὸ ὅποιον ἐσυνεβιόταν νὰ γράφωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπιστολῶν. Ἀπίθανον τοῦτο,

ὡς καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Κόρυθος, ἢ ἀπὸ τοῦ Κῶ, τὸ χωρῶ, παρaxyγή τοῦ ἔτυμολόγου (σελ. 807). Πιθανώτερον ἐτυμολογεῖ ὁ Εὐστάθιος (σελ. 631) τὸν χάρτην, ἀπὸ τοῦ Χαράσσω· ὁθεν λέγουμεν ἔτι καὶ τὴν σήμερον Καρακτῆρα (caractère) τὸν ἰδιάζοντα τρόπον τοῦ γράφειν καθενός. Ἀκριβέστερον ὁμως ἤθελε σημειώσκειν τὴν παρaxyγήν ἀπὸ τοῦ Χάρω, πρωτότυπον ἀχρηστον τοῦ χαράσσω· ὡς καὶ ἄλλα εἰς ασσω ἢ αῶ ῥήματα ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἀπλούστερα καὶ παλαιότερα ἄλλα, οἷον Εἰκάζω, Θαάσσω, ἢ Θαάζω, Κυπτάζω, Ριπτάζω, ἀπὸ τοῦ Εἶκω, Θάω, Κύπτω, Ρίπτω, οὕτω καὶ Χαράσσω (εἰς τὴν κοινὴν γλῶτταν, Χαράζω) ἀπὸ τοῦ Χάρω.

Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ συνθέτου χαρτὸς σάκκουλα, εἶναι τὸ Σακκούλιον (Ἑλλ. Σακκύλλιον), ὑποκοριστικὸν τοῦ Σάκκος, ὀνόματος εὕρισκομένου εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἀπὸ τῆς Ἀστικῆς, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς Φαρμακικῆς γεννηθείσας γλῶσσας τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὸν Οὔόσσιν, ὁ Σάκκος δὲν εἶναι οὐδ' Ἑλληνικὴ τὴν ἀρχὴν λέξις, ἀλλὰ παράγεται ἀπὸ τοῦ Εβραϊκοῦ שַׂק (Σάκ). Ὁ ἔτυμολόγος· ἐξ ἐπαιτίας (σελ. 707) τὸ παρ-άγει ἀπὸ τοῦ Σάσσω, τὸ φορέτον, καὶ προσθέτει ὅτι τέσσαρα ὀνόματα εἶναι τὰ γραφόμενα ἐκ τῶν δύο κκ, Σάκκος, Λάκκος, Μάκκος, Κόκκος. Ὅπως δὲ ἦναι περὶ τούτου, τὸ Σάκκουλαν ἢ Σακκούλιον ἔχει σχηματισμὸν ὑποκοριστικὸν τῶν Λατίνων (Sacculus), τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ ἔλαβαν ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά ὑποκοριστικά εἰς ωσ.

ΣΤΙΧ. 99, ἈΝΟΙΓΩ ΚΑΙ τὴν ἀρχάν μου νάβρω ψωμὶν καμάτιν.] ΔΓ, ΚΑΙ ἈΝΟΙΓΩ ΚΑΙ.

ἈΡΚΑΑ. Ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Arcula ἢ Arcella (Κιβώτιον), ὑποκοριστικὸν τοῦ Arca (Κιβωτός). Εἰς ἐκείνους ἐχειρέτως τὸ Arcula ἐσήμαινε τὸ κοινῶς εἰς ἡμᾶς λεγόμενον Συρτάριον (tiroir). Ἡ λέξις ἀπὸ τὴν Ρώμην ἐπέραςεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ σώζεται ἔτι εἰς τινὰς τόπους τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Βλάχος εἰς τὸ λεξικόν του τὴν βάλλει ὡς σημαίνουσαν τὴν Δάρνακα ἢ τὴν Σορὸν (cercueil), ἤγουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν ἵποϊαν ζέτευν τοὺς νεκρούς. Τὴν Ἀρχάν ἢ Κιβωτὸν ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ Σεντούκιον ἢ Σεντούκιον (coffre), λέξιν τὴν ὁποῖαν ἤθελ' ἀδιδακτως νομίσκειν παράγωγον τοῦ Τουρκικοῦ Σαντούκ, ἐκ δὲν εὕρισκα ῥητῶς εἰς τὸν Ἡσύχιον, α Σάνδυξ... καὶ ἡ Κιβωτός ἢ τὸ ὁποῖον παρετήρησε καὶ ὁ Σαλμάσιος. Ἄλλοι τὴν ὀνομάζουν Κασσέλα, ἀπὸ τοῦ Ἰταλικῶν Cassella, ὑποκοριστικὸν τοῦ Cassa (Γαλλ. caisse), τὸ ὁποῖον οἱ Λατίνοι λέγουσι Capsa, ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάψα. Ση-

μαίνει δὲ ἡ Κάψα ὄχι μόνον τὴν Κίσην ἢ Θήκην, κατὰ τὴν Σουΐδαν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου εἶδους Δοχείον ἢ Ἀγγεῖον ὡς αὖ « Καψάκης τοῦ » Ἐλαίου » εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην (Γ, Βασιλ. ιζ' 12 καὶ 16), λέγεται τὸ Ἐλαιοδόχον ἄγγειον, ἥγουν τὸ κοινῶς λεγόμενον Λαδίον. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 627), ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς Κάψας ἔπλασε ῥῆμα ἀκαρέμφατον Ἐμπροκαψᾶν, καὶ τὸ ἐξήγησεν *In capsam, vel carcerem includere*, φέρων παράδειγμα τοὺς στίχους τούτους Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη,

Καὶ οὐδὲν ἀνοίγουν κανενός, ἀμ' ὅλους ἀπηλογιάζουν·

Καὶ τοῦτο ὅλον γίνεται ὡς διὰ νὰ τοὺς ἐμπροκαψούν.

Ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς ἀσπλαγχνίας καὶ σκληρότητος τῶν δεσμοφυλάκων, οἱ ὅποιοι δὲν ἀνγχωροῦν τὴν εἴσοδον τῆς φυλακῆς εἰς τοὺς συγγενεῖς ἢ φίλους τοῦ φυλακωμένου, εἰάν πρῶτον δὲν τοὺς δωροδοκῶσιν, εἰάν δὲν τοὺς ταγίσωσιν, ὡς λέγομεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ἥγουν εἰάν δὲν τοὺς δώσωσιν τι νὰ χάψωσιν. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἐμπροκαψούν ἀόριστος τοῦ ῥήματος Ἐμπροκαπτῶ ἢ Ἐμπροχάπτω (μεταβατικῶς ἐδῶ), καὶ ὄχι τοῦ Ἐμπροκαψᾶ. Καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπολούζους στίχους τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, τοὺς ὁποίους προσέτιτε ὁ Δουκάγγιος,

Κεῖς μίαν ὁ φυλακάτορας, δταν τὸν ἐμπροκαψούν,

Καὶ δώσουν του ὑπέρπυρα, καὶ φράζουν τὸν λαϊμὸν του,

Καὶ καυσικέψουν τον πολλὰ κ. τ. λ.

Διόρθωσε λοιπὸν τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Δουκαγγίου οὕτως, « Ἐμπροκαψύν, *muneribus corrumpere, fidem alicujus pecunia labefactare; proprie, in os immutare. Verbum compositum a præpositionibus Ἐν et Πρὸ, et verbo Κάπτειν, quod recentiores Græci Χάπτειν usitatius proferunt. Potest etiam ab Ἐμπροσθεν (quod recentioribus est Ἐμπρός) ἐτ Κάπτειν compositum esse. »*

ΨΩΜΙΝ ΚΟΜΜΑΤΙΝ ἥγουν ψωμίου κομμάτιον, τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ ἑλληνικωτέρου, ψωμίου κομμάτιον· σήμερον συνηθέστερον ἐκφέρεται ἀντιστροφῶς, οἷον Κομμάτι ψωμί, Κομμάτι τυρὶ, ὡσαύτως λέγομεν Ποτῆρι κρασί, Φύλλον χαρτί, Σταλχματιά νερόν κ. τ. λ. τὰ

ὅποια ὅλα εἶναι ἄχι κατὰ μίμησιν τῶν Τούρκων, καθὼς ἐφαυτάσθη Θωμᾶς ὁ Παρισινὸς εἰς τὴν Γραμματικὴν του (σελ. 315) ἀλλὰ φράσεις ἐλλειπταὶ τῆς Ἀπὸ προθέσεως, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Τέμαχος ἄρτου ἢ τυροῦ, Ποτῆριον οἴνου, Φύλλον χάρτου, Σταλκμὸς ὕδατος· ἡ διαφορὰ δὲν εἶναι πλὴν κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο τὴν γενικὴν, ἀφίνοντες ἐξωθεν νοουμένην τὴν Ἐκ προθέσεων, ἡμεῖς δὲ νοοῦμεν συνηθεσίως τὴν Ἀπὸ, τὴν ὅποιαν μὲ αἰτιατικὴν συντάσσομεν.

Ἀντὶ τοῦ Κομμάτιν, ἔλεγαν, καὶ λέγομεν ἀκόμη καὶ Φελὶν ἢ Φελί (morcean) ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Ofela ἢ Offela ὑποκοριστικὸν τοῦ Offa τοῦ σημαίνοντος τὸ Κομμάτιον· Offa panis ἔλεγαν σημαίνοντες τὸ Φελὶν ψωμίου. Ἀπὸ τοῦτο ἐσχηματίσθη καὶ τὸ σύνθετον πληθυντικὸν Ἀπόφελα, συνώνυμον τοῦ Ἀποφάγια (restes de table).

ΣΤΙΧ. 100, Καὶ ΒΡΙΣΚΩ χαρτεσάκονλον ἄλλο μικροτερῖτζιν.] ΔΓ, ΕΥΡΙΣΚΩ κ. τ. λ. Δύναται εἶς νὰ εἴπῃ καὶ συντομώτερον, Κ' εὐρίσκω; ἰωνικῶς.

ΜΙΚΡΟΤΕΡΙΤΖΙΝ. Ἐσχάτης βαρβαράτητος σχηματισμὸς (λησμονημένος σήμερον κατ' εὐτυχίαν), ἤγουν συγκριτικῷ (τοῦ Μικρότερον) ὑποκοριστικόν, ὡς καὶ κατωτέρω (στιχ. 327) λέγει, Διαφοροτερῖτζιν, ἀπὸ τὸ συγκριτικὸν Διαφορώτερον.

ΣΤΙΧ. 101. Γυρεύω τοῦ κελλίου μου τὰς τέσσαρας γωνίας] ΔΓ,

Γυρεύω τοῦ κελλίου μου τὰς τέσσαρας γωνίας.

— ΓΥΡΕΪΩ, ἀπὸ τὸ οὐσιαστικὸν Γῦρος συνώνυμον τοῦ Κύκλος, ὡς λέγομεν, «Ὁ γύρος τοῦ κοσκίνου.» Τὸ ὀξύτερον, Γυρὸς, ἐπίθετον, σημαίνει τὸ κυκλοτερές ἢ καμπύλος· ὅθεν ὁ «Γυρὸς ἐν ὁμοίῳ» τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσ. τ', 246) ἤγουν ὁ καμπύλος (à dos voûté) ἢ ὁ συνήθως λεγόμενος Γυρτός· καὶ αἱ «Γυραὶ πέτραι» (Ὀδυσ. δ', 500), αἱ κυκλοτερεῖς καὶ צρογγולאי, ὡς τὰς ἐξηγεῖ ὁ Εὐστάθιος. Ἡ κυρία τοῦ Γυρεύω ὡς καὶ τοῦ Γυρίζω (ὅθεν τῶν Ῥωμαίων τὸ gygare, τῶν Ἰταλῶν τὸ girare, καὶ τῶν Γάλλων τὸ girouette, ὁ ἄνεμοδείκτης) σημασία εἶναι, Πλανῶμαι, περιέρχομαι περιτρέφομαι τὸν γῦρον. Ὁ Ἡσύχιος λέγει «Ῥέμβεται, πλανᾷται, γυρεύει.» Καὶ τὸ μὲν Γυρίζω ἐφύλαξε τὴν σημασίαν του· τὸ δὲ Γυρεύω σημαίνει τὸ ζητῶ, διότι οἱ ζητοῦντες τὶ περιτρέφονται καὶ γυρίζουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, νὰ τὸ εὕρωσι.

Παρόμοια ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Circus (Ἑλλ. Κίρκος ἢ Κρίκος), κύκλος, τροχὸς ἢ γῦρος, ἐσχημάτισεν ὁ Φαρμακὸς Λατινισμὸς τὸ Circus, ὅθεν ἔλαβαν οἱ Ἰταλοὶ τὸ cercare καὶ οἱ Γάλλοι τὸ chercher, ζητῶ, ἐρευνῶ. Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην σημασίαν ἐμεταχειρίσθη ὁ Στράβων (σελ. 259) τὸ Γυρεύω, ἱσορῶν τὴν ἀσελγῆ διαγωγὴν Διονυσίου τοῦ τυράννου, « Συνάγων δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, περιστράς ὀλοπτέρους » ἐν τοῖς συμποσίοις ἤφει, κάκεινας ἐκέλευε γυρεύειν. »

Γύρον ἀκόμη ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ τὸν σκαμμένον κυκλοτερεῖ λάκκον εἰς τὰς ρίζας τῶν ποτιζομένων δένδρων, νὰ κρατῇ τὸ νερόν. Ἐκ τούτου ἄλλος τύπος ῥήματος τὸ Γυρόω, ἤγουν περικυκλῶν δένδρον μὲ λάκκον, καὶ γενικώτερον, κάμπω ἢ κλίω τί εἰς σχῆμα κύκλου, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς λέγομεν, Γέρνω μεταβητικῶς (Γέρνω τὸ λαγήνιον, νὰ χύσω τὸ νερόν), καὶ οὐδετέρως (Γέρνω εἰς τὴν κλίνην). Τὸ Γέρνω ὅμως παράγεται ἀπὸ θεματικώτερον τύπον παλαιόν, τὸ Γύρω (ὡς ἀπὸ τὸ Σύρω ἐσχηματίσαμεν τὸ Ζέρνω), ἐκ τοῦ ὁποῖου καὶ τὸ Γυρτὸν καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης. « Γυρτὸν, σκυφόν » λέγει ὁ Ἡσύχιος, ἤγουν κυφόν, σκυπτὸν, καμπύλῳ. Τοῦ γυρώω τὸ μέσον Γυροῦμαι, σημαίνει ἀνακάμπω, ἐπιστρέφω, κατὰ τὴν ὁποίαν φέρουν ἀπὸ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον μαρτυρίαν τὰ Λεξικά,

Γυροῦται προτέρην ἔμπαλιν ἐς κακίην,

ἤγουν ἐπιστρέφει ὀπίσω εἰς τὴν προτέραν του κακίαν. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει τῆς σημερινῆς Κρητικῆς διαλέκτου τὸ βρεβροσύνδετον Γιαγέρνω, τουτέστι Διαγέρνω ἢ Διαγύρω (ἐπιστρέφω, γυρίζω ὀπίσω). Τούτου τὸν ἀόριστον, Διέγυρα ἢ Εἰδιάγυρα, ἐμεταχειρίζαντο οἱ Γραικορωμαῖοι τῆς δεκάτης τετάρτης ἢ καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὡς μαρτυρεῖ τοῦ Δουκαγγίου τὸ Λεξικόν (App. pag. 197),

ΕΔΙΕΓΕΙΠΕΝ ἢ δέσποινα μὲ πρόσωπον χεσμένον.

Γράφει, ΕΔΙΕΓΥΠΕΝ ἢ ΕΔΙΑΓΥΠΕΝ.

Ὡς ἀπὸ τὸ Γυρτὸν ἀνακαλύπτεται τὸ ἀρχαῖον ἄχρηστον Γύρω, παρόμοια καὶ τὸ συνώνυμον τούτου Κυρτὸν, φανερώνει ὅτι, τὸ Κύρω παρὰ τὴν εἰς τὰ λεξικά εὐρισκομένην σημασίαν τοῦ Τυγχάνω, ἐσυνωνύμει ἀκόμη καὶ μὲ τὸ Γύρω, καὶ ὅτι τὸ Κυρτὸν ἐλέγτο καὶ Κυρὸν (κατὰ τὸ Γυρόν). Μάρτυς ἡ γλώσση τῶν Ῥωμαίων, ἥτις ἐσχημάτισε μὲ

τὸ *Δραγμα*, ἀπὸ μὲν τὸ Κύρω τὸ *Curvo* (Γαλλ. *courber*), ἀπὸ δὲ τὸ Κυρὸς, τὸ *curvus* (Γαλλ. *courbe*). Καὶ καθὼς τὸ Γύρω, ἐγέννησε τὸ Γυρεύω, οὕτως καὶ ἀπὸ τὸ Κύρω ἐσχηματίσθη τὸ Κυρεύω, σωζόμενον εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Κυρεῦσαι ἢ Γυρεῦσαι, φντεῦσαι. »

ΚΕΛΛΙΟΥ. Κελλίον (*cellule*), ὑποκορισμὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ *cella*, τοῦ σημαίνοντος ἀπλῶς τὴν Ἀποθήκην, ἢ τὸ λεγόμενον ἀπὸ ἡμᾶς Κελλάριον. Ὅθεν ἔλεγον *Cella panaria* τὴν ἀποθήκην τοῦ ἄρτου (*garde-manger*), *cella vinaria* τὴν ἀποθήκην τοῦ οἴνου (*cellier, cave*), *cella olearia* τὴν ἀποθήκην τοῦ ἐλαίου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ *Cella* πιδανὸν ὅτι συγγενεῖται μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἄχρησον, Κέλλη ἢ Κέλη, ἀπὸ τὸ χρηρὸν Κέλλω, τοῦ ὁποίου τὸν ἀόριστον Κέλσαι· ἐξηγεῖ ὁ Ἡσύχιος διὰ τοῦ Συγκλείσαι. Ἀπὸ τὸ Κέλλω ἐγεννήθη καὶ τὸ *Celo* τῶν Ῥωμαίων, τὸ σημαίνον τὸ κρύπτω (*celer, cacher*).

ΤΕΣ ΤΕΣΣΑΡΕΣ (γρ. Ταῖς τέσσαραις) γωνίαις.] Ταῖς τέσσαραις εἶναι ἡ παλαιὰ τῶν Αἰολίων ἢ Δωριέων τροπὴ τοῦ *ας* εἰς *αις*, ὅχι μόνον εἰς τὰς θηλυκάς πληθυντικὰς αἰτιατικὰς, οἷον Ταῖς τιμαῖς, ἀντὶ τοῦ Τὰς τιμάς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὀνομαστικὰς τῶν περιτοποθυλάδων ὀνομάτων, καὶ τῶν μετοχικῶν ἀορίστων, οἷον Μέλαις, ἀντὶ τοῦ Μέλας, καὶ Τύψαις, ἀντὶ τοῦ Τύψας.

ΣΤΙΧ. 102, Καὶ βρισκω σαρακιάρικα πολλὰ πολλὰ χαρτία.] ΔΓ,

Καὶ εὐρίσκω ἐκεῖσε κείμενα πολλὰ πολλὰ χαρτία.

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1534) ἀφῆκε τὸ δεύτερον, Πολλὰ, ἢ ἐξ ἀπροσεξίας, ἢ διότι τὸ ἐνόμισε περιττόν· ὅτι δὲν εἶναι περιττόν, τὸ δείχνει ὅχι μόνον τοῦ ζήχου τὸ μέτρον, ἀλλὰ καὶ τῆς γλώσσης ἡ συνήθεια. Πολλάκις ἡ ἐπαναδιπλώσις τοῦ ἐπιθέτου κρατεῖ τόπον ὑπερθετικῆς· οἷον τὸ, Πολλὰ πολλὰ, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Πολλότατα, καθὼς τὸ, Συχνὰ συχνὰ, μὲ τὸ Συχνότατα. Παράδειγμα τὸ τοῦ Ἐρωτοκρίτου (σελ. 76).

Πῶς σπλαγχνικά συχνὰ συχνὰ ἀνατρανίζει ἡ κόρη.

ΣΑΡΑΚΙΑΡΙΚΑ. Λέγονται καὶ Σαρακόφαγωμένα, ἀπὸ τοῦ, Σαράκειον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἶδος σκωληκίου, ὀλέθριον μάλιστα εἰς τὰ φορέματα καὶ εἰς τὰ βιβλία. Ἀλλὰ πόθεν παράγεται τὸ Σαράκειον; ἀν

ὑποθέσωμεν τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ δωρικόν, εἶναι ἀπὸ τὸ Σηράκιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σήραξ, σήρακος (ὡς ἀπὸ τοῦ Δέλφαξ, Δελφάκιον, καὶ τοῦ Λάδραξ, Λαδράκιον), τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ Σήρ, σήρος. Σήρες ἐλέγοντο τὰ σκωλήκια; ἐκ τῶν ὁποίων γεννᾶται τὸ μετὰξιον, ὅθεν καὶ Σηρικὰ, τὰ μεταξυτά· ἀλλὰ Σήρες ὠνομάζοντο ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος (ἡ ταῦν λεγομένη Κενική Ταταρία), εἰς τὸ ὁποῖον ἐπρωτογνωρίσθησαν τὰ σκωλήκια τῆς μετὰξης, ὅθεν ἐπέρτσαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους. Ἄρα τὰ σκωλήκια ἔλαβαν τὸνομα ἀπὸ τὸ ἔθνος, ἢ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ σκωλήκια; Ὁ Πausanias εἰλεῖ τὸ δεύτερον· πιθανώτερον ὅμως φαίνεται τὸ πρῶτον, διότι καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ πραγματευόμενοι τὰ ξύνα προζόντα δίδουν συνήθως εἰς αὐτὰ τὸνομα τοῦ τόπου, ὅθεν τὰ φέρουν. Τοιαῦτα εἶναι, παραδεδήμετος χάριτι, τὰ Γαλλεῖς ὠνομαζόμενα Brésil, Campêche, Indigo, οὕτως ὠνομασθέντα ἀπὸ τοὺς τόπους. Οἱ Ἕλληνες τόσον φυσικώτερα ἐκινήθησαν νὰ δώσωσι τὸνομα, Σήρ, εἰς τὰ ἐρχόμενον ἀπὸ τοῦ Σήρας Σκωλήκιον, ὅσον ἦτα καὶ τρόπον τινα Ἑλληνικόν, ἐπειδὴ τὸ Σήρ, Σηρὸς, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Σῆς, Σητός, κατὰ τροπὴν δωρικὴν τοῦ σ̄ εἰς τὸ ρ, καθὼς ἀντὶ τοῦ Σκληρότης, τῆτος, ἔλεγαν οἱ Δωριεῖς Σκληροτήρ, ἥρος. Τὸ Σῆς (ver gorgour) ἐσήμκινε Σκώληκα, καὶ εἰδικῶς τὸν σκώληκα, ὅστις τρώγει τὰ φορέματα ἢ τὰ βιβλία, τὰ ὅποια καὶ Σητόδρωτα ὠνομάζοντο, καὶ Δωρικῶς Σητόδρωτα ἢ Σηρόδρωτα, ἥγουν Σαρακοφαγωμένα ἢ Σαρακιάρικα· ὅθεν καὶ ὁ Σουίδας ἐξηγεῖ τὸ « Ἀσπρος, ὁ μὴ ἔχων » σκώληκος » ἥγουν ὁ Ἀσπαράκωτος. Ὁ δὲ Ησύχιος λέγει· « Σῆρες, » ζῶα νήθοντα μέταξαν· ἢ ὄνομα ἔθνους, ὅθεν ἐρχεται καὶ τὸ ὄλο· » σήρικον. » Τὸ Ὀλοσήρικον εἶναι τὸ ὁποῖον ὠνομάζομεν σήμερον Ὀλομέταξον. Λέγει ἀκόμη, « Σηρῶν, σκωλήκων, τῶν γεννώντων τὰ » σηρικὰ· Σῆρες γάρ οἱ σκώληκες. » Συνώνυμον τοῦ Σητόδρωτα ἦτο τὸ Θριπηδέσσα, ἀπὸ τὸ Θρίψ, εἶδος σκώληκος. Θριπηδέσατον, ἥγουν Σαρακοφαγωμένην (vermoulue), ὠνόμασε μεταφορικῶς τὴν Ἑλλάδα ἕως ἀπὸ τοῦς Ἀθηναίους ῥήτορας, μάρτυς αὐτόπτης πολλῶν προδοτῶν τῆς πατρίδος του, οἱ ὅποιοι ὡς σκώληκες κατέτρωγαν τὴν Ἑλλάδα, ἕως τὴν ἐκατάξησαν ἀδύνατον νὰ φυλάξῃ τὴν ἐλευθερίαν της· « Ὑπερίδης ἐν τῷ Κατὰ Δημάδου, Θριπηδέσατον τὴν Ἑλλάδα » εἶπεν, ἀντὶ τοῦ, διεφθαρμένην, ἀπὸ τῶν ὑπὸ θρικῶν κατεσθθεαμένων ξύλων. » (Ἀρκαματ. καὶ Σουίδ.)

ΣΤΙΧ. 103, Ἀπλόνω σὸ περσάιν μου, γυρίσω τὸ πονγγίν μου.]

ΛΗΛΟΠΗ. Ἐδῶ εἶναι ἑλλειπτικὸν τοῦ χεῖρα (étendre la main), Ἑλληνιστί, Ἐκτείνειν τὴν χεῖρα, ὡς ὅτε τὴν ἀπλόνωμεν πρὸς ἀντικείμενον τι, δειλόντες νὰ τὸ δειξώμεν, νὰ τὸ σιμώσωμεν, ἢ καὶ νὰ τὸ πιάσωμεν. Χωρὶς ἑλλείφειν, Ἀπλόνω τὴν χεῖρα, ὅτε τὴν ἐκτείνωμεν, διὰ νὰ παρακαλέσωμεν, ἢ νὰ λάβωμεν τι ἀπὸ τοῦτον (Ἑλληνιστί, Προσχεῖν τὴν χεῖρα ἢ τῶ χεῖρε), ἢ καὶ νὰ ψωμοζητήσωμεν, νὰ δωροδοκηθῶμεν αἰσχροῶς, πωλοῦντες ἐλευθερίαν καὶ τιμὴν, Ἑλληνιστί, Ἰπέχειν τὴν χεῖρα.

————— Ὅς τις ὑπέχει χρυσίω
Τὴν χεῖρα, κὰν μὴ φῇ πονηρὰ βουλευέται.

(Μετανδρ. λείψαν.) Ἀπλόνω τι (étendre, étaler), ὅτε ἐκδέτω τι, προσαρμόζων αὐτὸ εἰς ἐπίπεδον παράλληλον μὲ τὸν ὀρίζοντα, ἢ κατὰ κάθιστον. Ἀπλόνω τι, (déployer), ὅτε τυλιγμένον, ἢ διπλωμένον, τὸ ἐξαπλόνω ἢ τὸ ἐκτυλίσσω, Ἑλληνιστί, Ἀναπτύσσω.

ΠΕΡΣΙΚΙΝ. Εἶδος βαλαντίου. Ἐδῶ πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ βαλάντιον ἢ τὸν σάκκον τὸν προσαρμμένον εἰς αὐτὸ τὸ φόρεμα. Τὸ Περσικίον παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Περσικόν (ἑλλειπτικῶς τοῦ Βαλάντιον, Μαρσύπιον ἢ Σακκίον). Περσικά ἢ Παρθικά ὠνόμαζαν, ὡς θελομένον ἰδεῖν κατωτέρω (εἰς τὸν 114 σίχ.) τὰ κοκκινοβαμμένα δέρματα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κατασκευαζόμενα ὑποδήματα ἢ σακκύλλια, ὡς ἐρχόμενα ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἢ Πάρθους. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὠνόμαζαν ἀκόμη οἱ Ῥωμαῖοι τὸ Ῥοδάκινον, ὅχι μόνον Μῆλον Περσικόν (Malum persicum), ἀλλὰ καὶ ἑλλειπτικῶς, Περσικόν (Persicum), τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι παρεσχημάτισαν εἰς τὸ Pêche, ὡς εἶναι πιθανὸν ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν αὐτὴν λέξιν (Περσίκιον) ἔπλασαν τὸ Poche.

ΠΟΙΓΓΙΝ. Συνώνυμον τοῦ Περσικίν. Σήμερον ὀνομάζομεν Πουγγίον (bourse), Σακκίον χωριστὸν ἀπὸ τὸ φόρεμα, ὀρισμένον εἰς φύλαξιν νομισμάτων.

ΣΤΙΧ. 104, Διὰ ΣΤΑΜΕΝΑ τὸ ψηλαφῶ, καὶ αὐτὸ γέμει χαρτία.] **ΔΓ, ΣΤΑΜΕΝΟΝ.** Στάμενα ἔλεγον τὰ χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, ἢ χαλκᾶ νομίσματα, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς ἀρχικῆς συλλαβῆς ἀπὸ τὸ ἱστάμενα, ἥγουν ζυγίζόμενα, ἐπειδὴ ἐζυγίζοντο τὰ νομίσματα.

ΓΕΜΕΙ ΧΑΡΤΙΑ. Φράσις ἑλλειπτικὴ ὡς ἀνωτέρω (σελ. 79), ἀντὶ τοῦ, Γέμει ἀπὸ χαρτία, κατὰ μίμησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς

τὴν ὁποίαν ἡ συντασσομένη μὲ τὰ πληρώσεως σημαντικὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα γενική, οἷον Πλήρης, Πληρώω, Γέμω, κ. τ. λ. εἶναι προθέσεως ἑλλειπτική τῆς Ἐκ, ἢ τῆς Ἀπό. Ἡ πλήρωσις τῆς προθέσεως εὐρίσκειται εἰς τοὺς Εὐαγγελικοὺς συγγραφεῖς οἷον (Ματθ. ΚΓ, κί), « Ἐσώθεν » δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. » Οἱ παλαιοὶ σπανίως ἀνεπλήρουν τὴν πρόθεσιν, ὅποιον εἶναι τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Ἴων. 1194),

— — — — — Ἐκ δ' ἐπίμπλαμεν δρόσου

Κρατῆρας ἱεροῦς, Βιβλίνου τε πώματος.

ΣΤΙΧ. 105, Ἀφοῦ δὲ τὰς γωνίας μου τὰς ὅλας ψηλαφήσω.] Πλεονασμὸς τοῦ δευτέρου ἄρθρου διὰ τὸ μέτρον. Σημεῖωσε καὶ τὴν βάρβαρον ἀνωμαλίαν καὶ ποικιλίαν· ἐδῶ μὲν, Τὰς γωνίας τὰς ὅλας, φυλάσσει τὴν ἑλληνικὴν καταληξίν τῶν αἰτιατικῶν· ἄλλου δὲ, ὡς ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 81) καὶ θελομεν εἰς τὸ ἐξῆς πάλιν ἰδεῖν, Ταῖς γωνίαις.

ΣΤΙΧ. 106, ἸΣΤΑΜΑΙ τότε κατηφῆς καὶ ἀπομεριμνημένος.] Ἰσαμαί. Ἐσώζετο ἴσως τὸ Ἰσαμμι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ποιητοῦ μας· ἴσως λέγω, διότι τὸ χυδαῖον τοῦτο ποίημα, ἔχει πολλάκις καὶ μακαρονισμοὺς. Σήμερον λέγομεν, Στέκομαι, ἢ Στέκω, ἀπὸ τὸ Στήκω, σπανιώτατον εἰς τοὺς παλαίους, συχνότερον εἰς τῆς Νέας διαθήκης τοὺς συγγραφεῖς (Πρὸς Ῥωμ. ιδ', 4). Τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ἐστήκω τῶν Παλαίων. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγον ὅχι μόνον Στέκω, ἀλλὰ καὶ Ἰσέκω, οἷον τὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη (Δουκάγγ. λξξ. Στέκειν).

Καὶ ὅταν παγαίνουν καὶ ἔρχονται, καὶ ῥωτῶν πῶς ἰσέκει.

ΚΑΤΗΦΗΣ. Λέξις ἑλληνική, καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς χρῆσιν.

ΑΠΟΜΕΡΙΜΝΗΜΕΝΟΣ. Κατὰ τὸν σύγχρονον τοῦ ποιητοῦ μας Εὐχάδιον (Ἰλιάδ. κ', 503), τὸ Ἀπομεριμνημένος ἐσήμαινεν εἰς τὸν καιρὸν του καὶ τὸ Ἀποθνήσκων· « Ἀπομεριμνήσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ » ἀποδαρθεῖν, ὡς τοῦ κοιμωμένου μηδὲν μεριμνῶντος. Εἰ δὲ τις » τόλμην ἔσχε θεῖναι τὸ Ἀπομεριμνίζειν, καὶ ἐπὶ τοῦ θανεῖν, ἀσφαλῶς » ἂν ἐτόλμησεν· ἐπεὶ καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἐντεῦθεν ἴσως λαβοῦσα, » λέγει Ἀπομεριμνᾶν τὸ θνήσκειν. » Εἰδῶ ὅμως ἡ Ἀ πὸ εἰς τὸ Ἀπομε-

ρηννημένους σημαίνει τὸ ὅλως διεόλυν, καὶ θίς καὶ τίς τὸ, Ἀποσταλνόμενος, Ἀποκομμιζόμενος, Ἀπενεκρωμένος, Ἀπτελειωμένος, Ἀποφυλνόμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ ὥς καὶ τίς τοὺς παλαιούς, τὸ Ἀπαμειβίσθαι καὶ Ἀποθαυμάζειν (Ἡροδότ. III, 129, καὶ 148) σημαίνει τὸ Ὀλότελα ἀμειβίσθαι, καὶ τὸ Μεγάλως θαυμάζειν.

ΣΤΙΧ. 107, Ἀργοθυμῶ, λιγοψυχῶ ἀπὸ πολλῆς μου πείνας] ΔΓ (ἐλληνικώτερον) Λειποθυμῶ, λειποψυχῶ κ. τ. λ. Σημειώσω τὴν ἀπαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ῥοιχείου, ἥτις καὶ σήμερον συνειθίζεται ὀχι μόνον εἰς τὸ Ἀργοθυμῶ καὶ Ἀργοψυχῶ, ἀντὶ τοῦ Ὀλεγοθυμῶ καὶ Ὀλιγοψυχῶ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα σύνθετα ἢ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ Ὀλίγος, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἄπλουτν Ὀλίγος, τὸ ὁποῖον Λίγος γράφουν οἱ χυδαῖοι. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς ἄλλας τινὰς λέξεις, οἷον εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομυομαχίας παρὰ Δημητρίου τοῦ Ζώνου (στίχ. 228),

Τὰ νύχια ἔχον ξύμητα σὰν τᾶχουσιν ἢ γάταις,

ἀντὶ τοῦ, Ὀ νύχια καὶ Ὀ ξύμητα. Τοιαύτην ἀφαίρεσιν ἐμμενῆ καὶ ἡ Λατινικὴ γλώσσα εἰς λέξεις τινὰς θανείσθαις ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς οὕτω, παραδείγματός χάριν, ἀπὸ τὸ Ὀδόντες ἐσχημάτισε τὸ Dentes, ὡς ἐσχημάτισαμεν ἡμεῖς τὸ Δόντια ἀπὸ τὸ ὑποκοριστικὸν Ὀδόντια, ἀπὸ τὸ Ὀπίσω τὸ Post (καὶ ἡμεῖς τὸ Πίσω), καὶ ἀπὸ τὸ Ὀνομα τὸ Nomen, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὰ Ὀνόματα λέγομεν Ὀνομάται, καὶ Νομάτοι (personnes), ἀντὶ τοῦ Ἀνδρωποι, καὶ ἡ τοιαύτη σημασίς ἐγεννήθη ἐκ τούτου, ὅτι μόνον οἱ ἄνδρες οἱ ἔχον κύρια ὀνόματα ὅθεν κατήντησε τὸ, φερεῖν, Δύο νομάτοι (ἦγον Δύο ἄνδρες ἀπέρναι), καὶ σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ Δύο ἄνδρες. Τοῦτο σημαίνει καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (Πρξ. α', 15) τὸ ἢ δὲ ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν. »

Ἰσως καὶ τὸ Ὀλός (ὁ μωρὸς ἴσθ) ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Ὀλόος. Ὁ Φώτιος λέγει, « Ὀλόον, Μένανδρος τὸν γυναικῶδῃ καὶ βᾶκλον... » Ὀλόλους τοὺς δεισιδαιμονας ἐκάλουν κ. τ. λ. » Ὁ δὲ Ἡσύχιος, « Ὀλογύων... καὶ τοὺς εὐήδεις δὲ οὕτως ἐκάλουν. »

ΣΤΙΧ. 108, Καὶ ΔΙΑ τὴν πείναν τὴν πολλὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν.] ΔΓ, ΑΠΘ.

ΣΤΙΧ. 109, Ἀρνούμαι τὰ γραμματικά, ΤΑ ΚΛΑΠΟΤΑ προκρίναι.] ΔΓ (ἀσύντακτος καὶ ἀνακόλουθός), Γράμματα τῶν γραμματικῶν τοῖς κλαπωτοῖς προκρίναι.

Καὶ ἂν τὸ μεταβάλῃς εἰς τὸ Τῆς Κλαπωτῆς (ἦρουν τῆς Κλαπωτικῆς τέχνης, ὡς καὶ τὸ Κλαπωτῆ, ἀπὸ τοῦ Κλαπωτικῆ), οὐδ' αὖτως ἔχει νόημα τοῦ δευτέρου Ἀντιγράφου ὁ στίχος. Περὶ τῶν Κλαπωτῶν ἴδε τὸ προσημειωθέντα (σελ. 68 καὶ 70).

ΣΤΙΧ. 110, Τὴν κεφαλὴν σου, Βασιλεῦ, εἰς τοῦτο τί με λέγεις;] ΔΓ, ΠΡΟΣ. Τὴν κεφαλὴν σου, ἑλλειπτικῶς τῆς προθέσεως ἀντὶ τοῦ, εἰς τὴν κεφαλὴν σου, ἡ καὶ τοῦ, Νὰ χερῆς, καθὼς καὶ τὴν σήμερον λέγομεν ἐντελῶς, Νὰ χερῆς τὸ κεφάλιν σου, τὰ ἡμέματιέ σου, κ. τ. λ. Οἱ παλαιοὶ, ὅταν ἡ λέξις ἦτο παρακλητικῶς πρὸς ἄλλον, ἔλεγαν, Πρὸς τῆς σῆς κεφαλῆς, Πρὸς γενεῖου, Πρὸς πατέρων. Σήμερον λέγομεν, εἰς τὸν Θεόν σου, εἰς τὴν ψυχὴν σου, κ. τ. λ. μετὰ τὴν ἐκ προθέσεως ἥτις ἔλπετε πολλὰ καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, (ὡς καὶ εἰς τὸν Πτωχευοφόρον), εἶον, « Τὸν Θεόν σοι » (Διατρ. Ἐπικτήτ. III, ζ', 19, σελ. 170). Ἀλλ' ὅταν ἀπλῶς ἤθελαν νὰ βεβαιώσωσι τὰ λεγόμενα, μεταχειρίζοντο τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ὑποκειμένου, εἰς τὸ ὁποῖον ὠμνῶν, μετὰ μόριον Μά, ἀποφατικῶς ἢ ἀπωμοτικῶς, οἶον Οὐ μὰ Δία, καὶ τὸ Ναὶ ἢ Νῆ, καταφατικῶς ἢ κατοματικῶς, οἶον Ναὶ Δία, ἢ Νῆ Δία. Κάποτε, δέ, εὐλάβειαν, καὶ μόνον τὸ Μά, ἑλλειπτικῶς τῆς αἰτιατικῆς· τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Βατρ. 1374).

Μά τὸν, ἐγὼ μὲν οὐδ' ἂν, εἴτις

Ἐλέγε μοι τῶν ἐπιτυχόντων,

Ἐπειθάμην. —————

Ἄλλοτε, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔλπιεν αὐτὸ τὸ ὁρωτικὸν μόριον· καθὼς εἰς τὸν Σοφοκλέα (Ἀντιγ. 758),

— Ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,

Χαίρων ἐπὶ ψόγοις θεννάσεις ἐμέ.

Μᾶλλον τὸ Μά ἔμενε εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν· τὸ δὲ Ναὶ μεταχειρίζομεθα ὡς ἀπλὴν καταφατικὴν βεβαίωσιν, ἀλλ' ὅχι καὶ ὡς ὀραματικὴν.

ΣΤΙΧ. 111, Ἄν ἔχω γείτονα, τινά, κ' ἔχει παιδὶν ἀγόνιν,] Σημειώσε πρῶτον τὸ Γεῖτονα, τινά, ἀντὶ τοῦ Γεῖτονα, τινά. Ἐ-

πα ἀνωτέρω (σελ. 48), ὅτι κινωθέντες ἀπὸ τινὰ δίκλιτα θηλυκά τῶν παλαιῶν, ἐμετασχημάτισαν βαρβάρως οἱ μεταγενέστεροι τὰ θηλυκά ὀνόματα τῆς περιτοσσύλλαβου κλίσεως εἰς θηλυκά ἰσοσύλλαβα, οἷον Ἡ μητέρα, Ἡ θυγατέρα κ. τ. λ. Τὸ αὐτὸ ἔξαμαν καὶ εἰς τὰ ἀρσενικά περιτοσσύλλαβα, μὲ ταύτην μόνον τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς μὲν τὰ θηλυκά ἐμετασχημάτισαν τὴν αἰτιατικὴν ἐνικήν εἰς ὀνομαστικὴν, διὰ τοῦτο (ὡς φαίνεται) ὅτι εὐρίσκειτο κατάληξις θηλυγῆ ὀνομαστικῶς εἰς *ε*, εἶον ἡ Μοῦσα· εἰς δὲ τὰ ἀρσενικά, ἐπῆραν τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν, *Τ* ὡς πατέρας, Ὁ πατέρας, τοὺς γείτονας, Ὁ γείτονος· καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἦτο κατάληξις ἀρσενικῆ ὀνομαστικῆ εἰς *α*, πλὴν μερικῶν Μακεδονικῶν ἢ μᾶλλον Αἰθιλικῶν ὀνομαστικῶν, Ὁ Μητίετα, Ὁ Ἰππόκα κ. τ. λ. Ἀρῶ μίαν φοράν εἶπαν, Ὁ γείτονας, καὶ Ὁ τένας, εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, κατὰ τὸ Αἰκειάς, ἀκόλουθον ἦτο νὰ σχηματίσῃ καὶ τὴν αἰτιατικὴν Γείτονα· Τινάν, κατὰ τὸ Αἰνεῖαν. Ἡ χρῆσις, ἀπὸ ἀρχαίας ἑλληνικῆς, εἰς ὅμοιαν ἰκανῶς παλαιὰ· αὐτῶς εὐρίσκειται Πρωτῆας ὀνομαστικῆ ἐνική κυρίου ὀνόματος ἀπὸ τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν τοῦ Πρωτεὺς ὁμοίως κυρίου, Δυοκλεὺς καὶ Λυγκλεὺς, δύο ὀνομαστικῆ, Ἀμοιβεὺς καὶ Ἀμοιβέας (ἴδ. τὰς εἰς τοὺς Πλούταρχ. Βίους σημειωμένας, σελ. 435), ὡς καὶ σήμερον ἀκούεται εἰς ἡμᾶς τὸ, Ὁ βασιλεὺς καὶ Ὁ βασιλέας.

ΠΑΙΔΙΝ ΑΓΟΡΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Παιδίον καὶ τὸ Ἄγοριον, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησαμεν ἀνωτέρω (σελ. 47).

ΑΓΟΡΙΟΝ. Πιθανὸν ὅτι ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἄγορος, τοῦτο ἀπὸ τὸ Ἄχορος, τοῦτο ἀπὸ τὸ Κόρος, μὲ τὸ πλεονασμὸν *α* τοῦ ὁποίου Ἀττικῶν πλεονασμῶν (κατὰ τὸ πτάχης, ἄςαχης) παραδείγματα εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν εἶναι ἀναρίθμητα· εἶναι ἄμασχήλη (aisselle), Ἀπεξὺς (à pied), ἀπήγανός (pae) κ. τ. λ. ἢ δὲ τροπὴ τοῦ *ε* εἰς *γ* ἔλαβε τόπον καὶ εἰς τὸ Γυψέειον (ἀπὸ τὸ Κυψέλιον rache), καὶ εἰς τὸ Γρεπίδα (ἀπὸ τὸ Κρητὶς trissē) καὶ ἄλλα. Κόρους καὶ Κούρους ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ ἀρσενικά τέκνα, καθὼς Κόρας καὶ Κούρας, τὰ θηλυκά. Εἰς τὴν Εὐριπίδην (Ἀνδρόκ. αἴ) πλεονάζει τὸ Ἄρσῃν,

Καγὼ δάμοις τοῖς ὁ Ἄρσεν' ἐντίκτω κόρον.

εις δὲ τὸν ἐξῆς εἶχον τοῦ Ὀμήρου (Ἰλιάδ. Ζ, 59),

————— Μηδ' οὐτινα γαστέρι μήτηρ
Κοῦρον ἐέντα φέροι, μηδ' ὅς φύγοι, —————

δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κοῦρον σημαίνει τὸ ἀρσενικὸν τέκνον, τὸ ἀγόριον. Παρὰ ταύτην ὅμως τὴν σημασίαν ἐλαμβάνετο ἀκόμη ὁ Κούρος ἐπιθετικῶς ἀντὶ τοῦ Νέος ἢ Νεανίας· καὶ μάρτυς πάλιν τούτου ὁ Ὀμηρος (Ἰλιάδ. Δ, 321),

Εἰ τότε κοῦρος ἔα, νῦν αὐτέ με γῆρας ἱκάνει,

ὅπου γράφει Εἰποτε, ὡς ἐσημειώθη εἰς τὴν Βολισσίαν ἐκδοσιν τῆς Ἰλιάδος (δ', 321, σελ. 44) εὐκτικῶς, κατὰ τὸ Ἄμποτε τῆς κοινῆς γλώσσης· διότι τὸ νόημα εἶναι, « Ἄμποτε νὰ ἤμην ἀκόμη νέος! ἀλλὰ τώρα μ' » ἔφθασε τὸ γῆρας. » Ὁ Ἡσύχιος περιλαμβάνει ὅλας τὰς σημασίας λέγων, « Κούρος· παῖς, νέος, υἱὸς ἄρρην, νεανίας, νέπιον. » Τὰ ἐμσταχετρίσθησαν δὲ καὶ εἰς ἡλικίας διωρισμένης ὄνομα, καθὼς λέγει ὁ Εὐστάθιος (Ὀδυσσ. ο', 471), « Τὴν β' ἐξῆς ἡλικίαν [ἔχουν μετὰ τὴν παιδικήν], » οἱ μὲν Πάλληκα, οἱ δὲ Βούπαιδα, οἱ δὲ Ἀντίπαιδα, οἱ δὲ Μελλέ· » φηβον καλοῦσιν· ὁ δὲ μετ' αὐτὴν, Ἐφηβος· ἐν δὲ Κυρήνῃ τοὺς Ἐφή· » ὄους Τρεκαδίους καλοῦσιν· ἐν δὲ Κρήτῃ, Ἀποδρόμους, διὰ τὸ μήτω » τῶν κοινῶν δρόμων μετέχειν· Ἀχαιοὶ δὲ, ΚΟΥΡΟΥΣ, Θρακίς, » ΑΓΟΥΡΟΥΣ. » Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀγόριον· Θρακικὴ παραφθορά τοῦ Κοῦριον· ὑποκοριστικὸν τοῦ Κούρος.

Ἰσως καὶ αὐτὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ ἐπίθετον Ἀγούρος (ἔχουν ὁ μὴ ὥριμος) ἔλαβε τὴν ἀρχὴν μεταφορικῶς ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν τῶν Κούρων ἢ Ἀγούρων, ἔχουν ἔχον Ἐφήδων· διότι Ἐφηβοὶ ὀνομάζοντο οἱ νέοι, ὅταν ἔμβαιναν εἰς τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἥτις δηλαδὴ δὲν ἦτον ἀκόμη ὥριμος διὰ πολιτείαν, ἐπειδὴ δὲν ἐγράφοντο εἰς τὸν κατάλογον τῶν πολιτῶν πρὶν τοῦ εικοσμοῦ ἔτους. Εὐδέχεται ὅμως τὸ Ἀγούρος, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μὴ ὥριμος, γὰρ ἐσχηματίσθη κατ' ἄλλην παραφθοράν ἀπὸ τοῦ Ἄωρος. « Ἄωρα, τὰ παρὰ τὸν καιρὸν » τρυγώμενα » λέγει ὁ Σουΐδας. Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἀπὸ τοῦ Ἄωρος ἔγινε πρῶτον Ἀγωρος, μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ἀνωτέρω (σελ. 63) σημειωθέντος Δίγαμμα, ἔπειτα ἐσχηματίσθη Ἀγούρος, κατὰ τὴν

τοῦ ὦ εἰς τὴν διφθόγγον, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Ζουμίον, Κουδού-
νιον, Κούνουπας, Ρουδούνιον, Σκούληκας, Σκουρία, Ψουνίζω, κ. τ. λ.
ἀπὸ τὸ Ζωμός, Κώδων, Κώνωψ, Ρώδων, Σκώληξ, Σχωρία, Ὀφονίζω·
καὶ εἰς τὰ ἀνωτέρω (σελ. 69) σημειωθέντα τρίτα πρόσωπα πληθυν-
τικά τῆς δευτέρας τῶν περισπωμένων. Εἰς τὸν Δουκάγγιον. (σελ. 17)
εὐρίσκεται καὶ διὰ διφθόγγου, καὶ διὰ τοῦ ὦ γραμμένον· εἰς τὸν
ὁποῖον χρειαῖν διορθώσεως ἔχει καὶ τοῦτο, α' Ἄγουρος, ἄωρος,
» ΑΠΑΠΑΝΤΟΣ, κ τρεπόμενον εἰς τὸ ΑΠΕΠΑΝΤΟΣ.

Ἀπὸ τὸ Ἄγουρος παράγεται καὶ ἡ λείπουσα εἰς τοῦ Δουκάγγιου τὸ
Λεξικόν, Ἀγουρίδα, ἤγουν ἡ νέα καὶ ἄωρος σαφυλή, ἡ ὀνομαζομένη
παλαιὰ Ὀμφαξ.

ΣΤΙΧ. 112, Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθετον γραμματικὸν, νὰ ζήσῃ;] ΔΓ,

Καὶ εἰπῶ ὅτι μάθετο τὰ γράμματα, νὰ ζήσῃ;

Ὁ δὲ Δουκάγγιος (App. σελ. 167) τὸ γράφει οὕτως,

Καὶ εἰπῶ ὅτι μάθε το γραμματικὰ νὰ ζήσῃ;

Ὅθεν φαίνεται, ὅτι τὸ Τε τοῦ πρώτου εἶναι τὸ ὅτι συνηρημένον ἢ
ἐκθλιμμένον, Νὰ τὸν εἰπ' ὅτι, ἢ Νὰ τὸν εἰπῶ ὅτι. Σημείωσε
τὴν φράσιν, Μάθε τον Γραμματικὸν, ἀντὶ τοῦ Μάθε τον ἢ δι-
δαξέ τον τὴν Γραμματικὴν· ἡ ὁποία καὶ τὴν σήμερον εἶναι εἰς χρῆσιν,
καὶ μεταβατικῶς, ὡς Τὸν ἔμαθ' ῥάπτῃν, καὶ ἀμεταβάτως, οἷον
Ἐμάθε ῥά π' ῥη. Ἰδε καὶ τὰ ἄλλου (Πλουτάρχ. Μέρ. I, σελ. 407)
σημειωθέντα, εἰς τὰ ὁποῖα προσθέντω τέρα καὶ ἐνδοξοτέρου συγ-
γραφίως μαρτυρίαν, τοῦ Ξενοφώντος (Ἀπομνημ. Δ, IV, § 5) α' Εἰ
» μὲν τις βούλοιτο σκεντέα διδάσασθαι τινα ἢ τέκτονα κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 113, Παρά κρανιοκέφαλον πάντως νὰ μ' ὀνομάσουν.] ΔΓ,

Σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νὰ μὲ ἀνειδίξῃ.

Ἐγράφετο ἴσως συνθέτως, Παρακρανιοκέφαλον, ἀντὶ τοῦ κατὰ
παράθεσιν Παρά κρανιοκέφαλον. Ὁ δὲ Δουκάγγιος (App. 167)
τὸ γράφει οὕτως.

Σαλοκρανιοκέφαλον πάντως νὰ μὲ ὀνομάξῃ.

Παρακρινουίφελον πιθανόν ὅτι ἀνόμεζαν συνδέτως (ἀπὸ τὴν Παρὰ πρῶτεςιν, καὶ δύο ὀνόματα Κραυίον καὶ Κεραλήν) τὸν παράφρονα καὶ ἀνόητον, τὸν μὴ ἔχοντα κεφαλὴν ἢ κρανίον. Ὁ Σαλὸς κρανιοεφαλός, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, εἶναι ὁ ἔχων κρανίον ἢ κεφαλὴν σαλήν. Οἱ μεταγενέστεροι Ἕλληνες, τῆς Βυζαντινῆς μάστις αἱ συγγράμμαι ἐμετανχειρίσθησαν τὸ Σαλὸς εἰς σημασίαν τοῦ Ἀνόητος· μωρός· ὅθεν εὐρίσκομεν εἰς τὰ Συναξάρια τινὰς διὰ Χριστὸν σαλοὺς, τοὺς ὁποίους, οἱ Συναξαρισταὶ (ὅχι βέβαια ἐπὶ βασιλεῖαν φρόνησιν τοῦ κρανίου) ἔβαλαν εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἀγίων, ὡς νὰ εὐαρεστείτο ὁ Χριστὸς, ἦγουν ὁ ΔΟΓΟΣ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἐνδρώπεις, ἐκρυσιαίς ἀρνούμενους τὸ ἀξιολογώτερον ὅσων μᾶς ἐχάρισε δώρων ὁ Θεὸς τὸ ΔΟΓΙΚΟΝ· καὶ τοιοῦτον τρόπον μᾶς δείχνουν μωροτέρους καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Τούρκους, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι σέβονται καὶ ὄχι τοὺς κατ' ὑπόκρισιν, ἀλλὰ τοὺς ἀληθινούς σαλοὺς. Οἱ ἡμέτεροι αλαοί, ἀντὶ νὰ θεολογῶνται ὡς ἄγιοι, ἐκρεπε νὰ ἐλαιολογῶνται, ὡς καταφρονεῖται τῆς Θείας δωρεᾶς καὶ τιμῆς τοῦ λογικοῦ, ὅμοιοι ἐκρίναν περὶ τῶν ὁπίων εἶπεν ὁ Δαυὶδ, « Ἄνθρωπος » ἐν τιμῇ ὦν, οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνόητοις, » καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς. » (Ψαλμ. μ', 12). Καὶ πῆσκανθαλίη μηδένα ἢ σημειώσις μου. Εὐρίσθησαν καὶ μεταξὺ τῶν πατέρων, οἱ κατακρίναντες τὴν προσκοίτητον αὐτὴν μωρίαν. Ὁ Δουκῆγγιος (σελ. 1329) φέρει μάρτυρα Νίκωνα τοῦ Μοναχόν, ὅς τις λέγει, « Τοὺς τὸ Σαλάτον καὶ » τὸ Σαλὸν, κατὰ τὸν μέγαν Συμεὼν, καὶ Ἀνδρέαν, ἐπιτηδεύοντας » οἱ Θεοὶ νόμοι ἀποδοκιμάζουσι, καὶ παντάπασι ἄρτι τὰ τοιαῦτα » κωλύουσιν. »

Ἐἶναι τάχα ἡ λέξις Σαλὸς παραφθορά τοῦ Σιάλας ἢ Σιελος, κοινῶς Σάλιον, ἢ παράγεται ἀπὸ τὸν Σάλον, ἦγουν τὴν συνεχὴ κέντησιν τῆς θαλάσσης; Τῶν Σαλῶν εἶναι ὡσεπιπαλὺ καὶ τὸ σιαλοχέον, ἦγουν νὰ ῥέωσι τὰ σάλιά των· εἶναι ἀκόμη καὶ φλύαροι, ἢ ὡς τοὺς ἀνεμάζει ἢ συνήθεια, Φαφλατάδες, ἀπὸ τοῦ ἄχρηστον Παφλάσαι, παράγωγον τοῦ Παφλάζω ῥήματος, τὸ ὅποιον εἰς τὸν Ἱπποκράτην φανερόναι « εὖς ἰσταιόντας καὶ ἐπανέλαμβάνοντας ἐν εἴῃ διαλέγεσθαι » ἢ « τοὺς ἀσαφῶς καὶ ἀδιαρθρώτως φθεγγομένους » κατ'ὡς ἐξηγεῖ τὴν λέξιν ὁ Γαληνός· Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει μάλιστα εἰς ἐκείνους, ὅσων τὸ σῶμα ἔχει πολλὴν σίαλον. Λέγει ἀκόμη ἡ συνήθεια καὶ Σαλίζω, ἀντὶ τοῦ Φλυαρῶ, καὶ Σαλιάρης ἀντὶ τοῦ Φλύαρος· τὴν ὁποίαν μεταφορὰν ἐφύλαξαν οἱ Γάλλοι εἰς τὴν λέξιν Bavaré (Φαφλατᾶς, Φλύαρος)

παραγομένην ἀπὸ τὸ Βαβε, ἔχουν τὸν ρίοντα ἀπὸ τὸ ζόμα σιάλον. Ὁ Ησύχιος ἐξηγεῖ τὴν λέξιν Σιαλὶς (ἱε. Σιαλός) διὰ τοῦ Βλέννος, καὶ ταύτην διὰ τοῦ Μωρόν. Ὁ δὲ Βλέννος ἢ Βλεννός σημαίνει κυρίως τὸν λεγόμενον Μυξάρην, ἀπὸ τοῦ Βλέννα, ἢ Μύξα· διότι ὅπου πολλά σάλια ἐκτεῖ καὶ μύξαι πολλαί· ὅθεν πάλιν ἡ συνήθεια τὰς φωνητικὰς ἀναμαρτυρεῖται, « Σάλια καὶ μύξαι. » Ὁ αὐτὸς Ησύχιος ἔχει καὶ λέξιν, αἰνιγματώδη τρόπον τινα, τὴν Σιαλοπάλλαγος, τὴν ὅποιαν ἐξηγεῖ « παράληρος καὶ ἀνέητος. » Ἀγνοῦν τὰς εἰκασίας τῶν κριτικῶν, λέγω, ὅτι εἰς τὴν κωπογραφημένην ταύτην λέξιν κρύπτονται τὰ γενέθλια τῆς κοινῆς ἡμῶν λέξεως Παλαβός, ἥγου μωρόν, συνδυεμένης μὲ τὸ Σιαλός, ἔχουν Σαλός. Τὸ Παλαβός τῆς συνδυείας εἶναι ἀπὸ τὸ Παλαβός, τὸ ἔπειον οἱ Διολεῖς ἐπέθεσαν Παλάας, κατὰ τὸν Εὐστάθιον (σελ. 28), καὶ οἱ Λάκωνες, Παλαῖος (ὡς ἔλεγον καὶ Μελήσιας ἀντὶ τοῦ Μιλήσιος). Καὶ τὰ δύο ταῦτα, κατὰ τὸν Ησύχιον, σημαίνουν, Ἄφρων, Ἡλίθιον, Μωρόν. Ἀλλ' οἱ αὐτοὶ Λάκωνες ἔπρεπε νὰ λέγῃσι καὶ Παλαβός ἢ Παλαβός, μὲ τὸ δίγαμμα· καθὼς ἐλέγετο καὶ Μάτταβος (γρ. Μάταβος)· ὁ Μάταβος, καὶ καθὼς ἐσημεώσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 63) τὸ Καύω ἢ Κάβω ἀπὸ τὸ Καίω, καὶ τὸ Παλαῖον ἀπὸ τὸ Παλαῖον, ἔκ τούτων γίνεσθαι πιθανόν, ὅτι τὸ ΣΙΑΔΟΠΑΛΛΑΓΟΣ τοῦ Ησύχιου πρέπει νὰ διορθωθῇ ΣΙΑΔΟΠΑΛΛΑΓΟΣ ἢ ΣΙΑΔΟΠΑΛΛΑΒΟΣ, ἢ ΣΙΑΔΟΠΑΛΛΑΤΟΣ, ἥγου Σιαλοπάλλαιος, καὶ κοινῶς Σιαλοπαλαβός. Ἰσχυρεῖται ἀνωτέρω (σελ. 63) ὅτι τὸ Δίγαμμα ἐπηρεάζετο καὶ ὡς β, καὶ ὡς γ, καὶ ὡς υ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς πρώτης ἐτυμολογίας ἢ παραγωγῆς τοῦ Σαλός ἀπὸ τὸ Σιαλός ἐπίθεται, τὸ ὅτι οἱ δὲν ἔλαβον τοκοσμὸν διέφεραν ἀπὸ τὸ Σιαλός, αἰτιατικόν, εἰμὲ πρὸς διάκρισιν τῆς διαφόρου σημασίας.

Εἰςδεχόμενον ὅμως καὶ νὰ παράγεται τὸ Σαλός, ἐπίθεται, ἀπὸ τὸ Σάλος εὐαισθητὴν, τὸ ὅτι οἱον σημαίνει τὴν ταραχώδη κίνησιν τῆς θαλάσσης· ὅθεν καὶ τὸ ῥῆμα Σαλεύω, τὸ ὅτι οἱον μεταχειρισθῆναι εἰς τὴν σημασίαν τῆς ψυχρῆς διαθέσεως τοῦ σαλοῦ καὶ μωροῦ, λέγοντες Σαλευμένον τὸν μωρόν, καὶ Ἐσαλεύσεν ὁ νοῦς του, ἀντὶ τοῦ ἐκδιδῆναι αὐτὸς τὰς φράγας του. Εἰς τὸν Ησύχιον εὐρίσκωμεν, « Σαλα· » χθόν, σισθεν· καὶ « Σαλάξαι, κατακλῦσαι, κινῆσαι » ἀπὸ τὸ Σαλέσσει ῥῆμα, τὸ ὅτι οἱον καὶ Σαλαγίω λέγεται (κατὰ τὸ Πατάσσω καὶ Καταγίω). Τὸ Σαλαγί, ὁ αὐτὸς Ησύχιος ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Ταράσσει. Ἀπὸ ταύτης τοῦ Ησύχιου τὰς ἐξηγήσεις πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄλλος

τόπος τοῦ αὐτοῦ Ἡσύχιου, ὅπου λέγει, « Σεσαλαγμένον, ΣΕΣΑΓΜΕ-
 » NON, ΔΙΑΤΕΤΑΓΜΕΝON. » Ἀπέθανον ὅτι ὁ Ἡσύχιος ἐξήγησε τὸ
 Σεσαλαγμένον, διὰ τοῦ Σεσαγμένον (ἀπὸ τὸ Σάσσω) καὶ τοῦ Διατεταγμέ-
 νον (ἀπὸ τὸ Διατάσσω). Γράφει λοιπὸν, « Σεσαλαγμένον, ΣΕΣΑΛΕΤΜΕ-
 NON, ΔΙΑΤΕΤΑΡΑΓΜΕNON. » καὶ ἐξήγει τὸ « Πρέσβυ· σέσαλαγμέ-
 » νον οἶνον » τοῦ Ἀνακρέοντος, γέροντα σαλευμένον (ἤγουν παρα-
 φρονοῦντα) ἀπὸ τὸν οἶνον, καὶ ὄχι φορτωμένον ἀπὸ οἶνον, ὡς τὸ ἐξηγη-
 σαν ἕως τώρα. Μαρτυρεῖ εἰς τοῦτο καὶ ἡ κοινὴ παροιμία, « Ἀπὸ
 » σαλῶν καίρεθυσμένων νὰ μάθης τὴν ἀλήθειαν » (Δουκαγγ. σελ. 1330).
 διότι ἄλλῃ διαφέρει ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἐπεὶ ταρασσεται καὶ
 ἀπὸ τὸν οἶνον ὁ νοῦς, καθὼς καὶ ἀπὸ ἄλλας διαφόρους αἰτίας. Πθα-
 νὸν λοιπὸν ὅτι ὁ Σαλὸς (ἤγουν ὁ σαλευμένος τὸν νοῦν) παράγεται
 ἀπὸ τὸ Σάλος. Ἡ διχοφροσύνη τοῦ τόνου σημαίνει τὴν διαφορὰν τῆς ἐπιθετι-
 κῆς πρὸς τὴν οὐσιαστικὴν σημασίαν· καθὼς ἀπὸ τὸ Ὀχρος, ὁ Ὀχρὸς
 (ὁ χλωμὸς), ἀπὸ τὸ Γύρος, ὁ Γυρὸς (ὁ γυρτός ἢ καμπύλος), ἀπὸ
 τὸ Τέτανος, ὁ Τετανὸς (ὁ τεταμένος), ἀπὸ τὸ Τόμος, ὁ Τομὸς (ὁ
 κοπτερός), ἀπὸ τὸ Τόρος, ὁ Τορὸς (ὁ ὄξυς), ἀπὸ τὸ Φόρος, ὁ Φορὸς
 (ὁ γόνιμος).

ΠΑΝΤΩΣ ΝΑ Μ' ΟΝΟΜΑΣΘΩΝ. Ἦγουν, ὡς λέγομεν σήμερον,
 Ἐξάπαντος θέλουν μ' ὀνομάσθω. Καὶ σημείωσε πάλιν τὴν δύ-
 ναμιν τοῦ ΝΑ ὅτι καὶ καθ' ἑαυτὸ σημαίνει τὸν μέλλοντα χρόνον.

ΣΤΙΧ. 114. Νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε τὸ τζαγγάρην τὸ παιδί σου.]
 ΔΡ, « Ἐὰν τὸν νῦν εἰπῶ μάθε το τζατζάρην κ. τ. λ. »

ΤΖΑΓΓΑΡΗΣ. Ἐπρεπε νὰ γράφεται Τζαγγάρις διὰ τοῦ τ
 τοῦλάχιστον οὕτως ἐγράφετο καταρχάς, δι' ἐσχηματισθῶσαν τὰ εἰς
 ἀρις ὀνόματα. Ὅλα ταῦτα εἶναι συνηνομήν ἀπὸ τῶν εἰς ἀρις,
 κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 353) σημειωθέντα.
 Εὐρίσκεται δὲ γραμμένον ἄλλοτε διὰ τῶν δύο γγ καὶ ἄλλοτε διὰ
 τοῦ γκ. Εἰς τὸν Ἡσύχιον (λέξ. Σκυτεὺς) γράφεται, Σαγγάριος. Ὁ
 τζαγγάρις ἢ τζαγγάριος εἶναι γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς σημερινούς Γραικοὺς,
 καὶ σημαίνει ὄχι μόνον τὸν κατασκευάζοντα τὰ ἰδιαιτέρως ὀνομα-
 ζόμενα Τσαγγία, ἤγουν τὰ ἀναβαίνοντα ἕως τὸ γόνατον ὑποδημάτια
 (τὸν Γαλλ. bottier), ἀλλὰ τὸν τεχνίτην παντὸς εἶδους ὑποδημάτων
 (cordonnier), ὡς τὸν ὀνομάζει καὶ ὁ Πτωχοπρόδρομος, καὶ τὸν
 ὀνόμαζαν οἱ σύγχρονοί του Γραικορωμαῖοι. Ἀλλ' ἐκτεῖνοι ἔκαμναν
 ἀκόμη καὶ διάκρισιν μεταξὺ τοῦ Τσαγγαρίου καὶ τοῦ Τσαγγά.

Τσαγγᾶν ὠνόμαζαν, μόνον τὸν κατασκευάζοντα τὰ βασιλικὰ τσαγγία, τὰ ὅποια ἦσαν ἀπὸ δέρμα κόκκινον ἢ πορφυροῦν, καὶ μὲ χρυσὸν καὶ μαργαρίτας πτολισμένα, ὡς ἐσυνεΐθιζαν νὰ τὰ φορῶσι τῶν Περσῶν ἢ Πάρθων οἱ Βασεῖς, ἀκόμη, καὶ τῶν Βουλγάρων οἱ ἡγεμόνες. Εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἦσαν ἀπηγορευμένα εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐν βάρει ποι- νῆς· μόνος ὁ Αὐτοκράτωρ τὰ ἐφόρει· « Ὑποδήματα μέχρι εἰς γόνυ » φοινικοῦ χρώματος, ἃ δὴ βασιλέα μόνον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν » ὑποδεῖσθαι θέμις . . . ἃ καλοῦνται τσαγγία, ἔχοντα ἐκ πλαγίων » κατὰ τὰς κνήμας καὶ ἐπὶ ταρσῶν αἰτούς, διὰ λίθων καὶ μαργάρων, » αἵτινα καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς εἰς τε τοὺς περιπάτους καὶ τὰς προ- » κύψεις. Καὶ ὁ ταῦτα ποιῶν οὐ Τζαγγάριος, ἦγουν σκυτεὺς, ὡς οἱ » ἑτῆροι, ἀλλὰ Τζαγγᾶς ὀνομάζεται (Δουκαγγ. σελ. 1555). » Καὶ αὐτὰ, καὶ τὰ δέρματα ὅθεν ἐκατασκευάζοντο, ὠνομάζοντο Περ- σικά καὶ Ῥούσια ἢ Ῥούσια· « Τὰ γὰρ τζαγγία αὐτοῦ ρού- » σαια περσικῷ σχήματι, ἔχοντα μαργαρίτας » (Ὁ αὐτ. σελ. 1307). Ἀκόμη καὶ Παρθικά, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ Zanchas parthicas (TREBELL. POLL. *Claud.* pag. 208, cum not. Salmas. pag. 341) καὶ τὸ Sacculum parthicum Παρθικὸν σακκού- λιον, τὸ ὅποιον (ὡς ἱστορεῖ ὁ Ἀμμιανὸς) εὐρών τις Ῥωμαῖος στρα- τιώτης εἰς τὸ Περσικὸν στρατόπεδον, μετὰ τὴν νίκην, μεσὸν ἀπὸ μαργαρίτας, ἔρριψε μὴ γνωρίζων τοὺς μαργαρίτας, ὡς ἀνωφελὲς βά- ρος, καὶ εὐχαριστήθη εἰς τὴν λαμπρότητα τοῦ κοκκινοδοκροῦς σακκου- λίου: Vallo regis Persarum direpto, gregarium quemdam, post sacculum Parthicum, in quo erant margaritæ, comper- tum, projectis imperitia gemmis, abiisse pellis nitore solo contentum (AMMIAN. MARCELL. XXII, 4.). Ὅθεν ὠνόμα- ζαν καὶ τοὺς ἐπιδεξίους κλέπτας, Περσικαρίους (coupeurs des bourses), ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, Βαλαντιοτόμους, τοὺς ὁποίους ἡ κοινὴ μας γλῶσσα ἔμπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ Κομβολύτας· « Κομβολύ- » της, βαλαντιοτόμος » λέγει ὁ Ησύχιος. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ Παρθικά ἢ Περσικά ὑποδήματα εἰσεχώρησεν εἰς τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρα- τῶρων τὴν αὐλὴν, κατὰ μίμησιν τῶν δεσποτῶν τῆς Ἀσίας, πιθανὸν ὅτι καὶ τὸνομά των, Τσαγγία (bottes), εἶναι τῆς Περσικῆς ἢ Παρθικῆς διαλέκτου, καὶ ὅχι ἀπὸ τὸ Διάγχη, Ζάγχη, (ὑπόδεσις ἄγχουσα τὴν κνήμην), ὡς ἐνόμιζεν ὁ Σαλμάσιος, ἢ ἀπὸ τὸ Σάγη ἢ Σάγιον, ὡς αὐτὸς τὸ ἐτυμολογοῦσα εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου

(Μέρ. β', σελ. 401). Παρδικὰ ἢ Περσικὰ ὀνομάζοντο τὰ τοιαῦτα, ἢ ὡς ἐρχόμενα κατασκευαστά, ἢ ὡς κατασκευαζόμενα ἀπὸ δέρματα κόκκινα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς Πάρθους ἢ Πέρσας. Τὰ ὀνόμαζαν ἀκόμη καὶ Ρ' οὔ σ α ι α', ὡς ἀπὸ τοὺς Ρ' ὠ σ σ υ ς ἢ Ρ' οὔ σ σ υ ς. Ἐφυλάχθησαν καὶ τὰ δύο ὀνόματα εἰς τοὺς Γραβικούς· εἰς μὲν τὴν σύγχρονον τοῦ Πτωχοπροδρόμου γλῶσσαν τὸ ἀνωτέρω (σελ. 38) Περσικίον (ἦγουν Περσικὸν σακκίον)· εἰς δὲ τὴν σημερινὴν τὸ Ρ' οὔ σ ι ο ν, ἦγουν τὸ κοκκινοβαφές δέριμα· τὸ ὁποῖον καὶ Μεσσίει ὀνομάζεται, ἴσως ἀπὸ τὴν Μυσίαν, ἢ Μοισίαν, ὡς ὀνομάζετο παλαιὰ ἡ σήμερόν Βουλγαρία, ἀποκία τῶν εἰς τὸν Βόλγαν ποταμὸν Ῥώσων· τῆς ὁποίας οἱ ἡμεῖς ἴδμεν ὅτι εἶχαν τὸ προνόμιον νὰ φορῶσι τὰ κοκκινοβαφῆ ὑποδήματα. Πιθανὸν ὅτι καὶ τῶν γυναικῶν τῆς Ἀττικῆς αἱ Περσικαί, ὑπόδημα οὕτως ὀνομαζόμενον (Ἀριστοφ. Νεφ. 151) ἦσαν ἀπὸ δέριμα Περσικόν. « Ἰδια δὲ γυναικῶν ὑποδήματα Περσικαί » λέγει ὁ Πολυδεύκης, ὅς τις ὀνομάζει καὶ ἄλλο εἶδος, Μεσοπερσικῆς (ἴσως τὰς Γαλλεῖς bottines).

ΣΤΙΧ. 115. Γεῖτοναι ἔχω πετσοτὴν, τάχα ψευδοτσαγγάρην.] Εἰς τὸ δευτέρον ἀντίγραφον ὁ εἰς ὅς οὗτος λείπει ὀλότελα. Καὶ τοῦτον καὶ τὸν πρὸ τούτου (114) ὁ Δουμάργιος (σελ. 1558) ἀντίγραψε τὸσαν διεσπασμένην, ὥς ἀμφιβάλλω ἂν τοὺς ἐκτάλαθε.

ΓΕΪΤΟΝΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Γεῖτονα. Ἰδε τὰ πρὸ μικροῦ (σελ. 87) σημειωμένα περὶ τῶν τοιούτων αἰτιατικῶν.

ΠΕΤΖΟΤΗΝ (γρ. ΠΕΤΖΩΤΗΝ) νοεῖ ἐδῶ, τὸν διαρτωτὴν παλαιῶν ὑποδημάτων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν ὁποίαν προσθίει ἐξήγησιν, Ψευδοτσαγγάριν. Ἀπὸ τὸ Πετσίον, ἦγουν Περσικόν, ὑποκοριστικὸν τοῦ Παλαιοῦ Πέσκος (Ἑτυμολογικ. σελ. 665), τὸ δέριμα τῶν προβάτων, ἐσχηματίσθη τὸ Πετσωτῆς, καθὼς τῶν παλαιῶν ὁ Σκυτεὺς ἀπὸ τὸ Σκυτῆς. Πετσωτῆς ἢ Ψευδοτσαγγάρης εἶναι, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουν Ciabattino, καὶ οἱ Γάλλοι Savotier. Οἱ Ἕλληνες τὸν ὀνόμαζαν Παλαιὸ ῥῥάφον, καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Γαληνοῦ, Νευροῥῥάφον· « Ὑπόδημα δημιουργῆσαι » μὲν, τοῦ σκυτετόμου· πονῆσαν δὲ ἐπανορθώσασθαι, τοῦ νευροῥ- « ῥάφου » (Γαλην. Πρὸς Θερασύβουλ. τόμ. IV, σελ. 288).

ΣΤΙΧ. 116. Πλὴν ἐνὶ καλοφουνιστῆς, ἐνὶ καὶ χαροκόπος.] ΔΓ,

Πλὴν ἐνὶ καλοφουνιστῆς, ἐνὶ καὶ χαροκόπος

ΕΝΕ. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ ἔνι, μανθάνομεν τὰ γε-
νέθλια τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, Εἶναι. Οἱ παλαιοὶ
ἔλεγον, ἔστι καὶ ἔνι, τὰ ὅποια μεταχειρίζεται κάποτε (Ποήμ. Β.
101 καὶ 142) μακαρονικῶς καὶ ὁ ποιητὴς μας. Τὸ ἔνι τοῦτο εἰς τὸν
πρῶτον λόγον δὲν εἶχε χώραν καταρχὰς πλὴν εἰς μερικὰς φράσεις,
καθὼς παραδείγματος χάριν εἰς τὸ, ὡς ἐνι μάλισα· καὶ εἰς τὸ
σύνθετον ἔνιοι (ἀντὶ τοῦ τινός), τὸ ὅποιον ἄλλο δὲν εἶμαι παρὰ
ἔνι οἱ, ἡγούν Εἰσὶν οἱ. Μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόθεσιν, ἡ χρῆσις
ἔγινε τόσοσιν συχνή, ὥς ἐδίωξε τὸ ἔστι, κ' ἔβαλεν εἰς τόπον αὐτοῦ
τὸ ἐνι. Τοῦτο πάλιν μὲ τὸν καιρὸν ἡ βαρβαρότης ἐμετασχημά-
τισεν εἰς τὸ ἐν, ἔνε, ἔναι, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ σημερινὸν
εἶναι. Τὸ ἀξιοσημειώτου ἐῖναι, ὅτι ὁ χυδαῖος λαὸς, ἀκόμη καὶ ὅταν
φωτίζῃ τὴν γλῶσσάν του, ὁδηγεῖται ἀπὸ φυσικὴν διάθεσιν τοῦ ἀν-
θρώπινου πνεύματος εἰς κάποιον ἑκαλισμὸν τῆς γλώσσης. Ἐπειδὴ τὸ
πρῶτον καὶ δεῦτερον πρόσωπον τοῦ ῥήματος ἦσαν ἢ κατὰ διάλεκτον
παλαιάν, ἢ καὶ ἔγιναν κατὰ χυδαῖσμον Εἶμαι, ἔσται, ἐσπούδασε
νὰ καταλλήλῃ, ὅσον δυνατόν, καὶ τὸ τρίτον. Τὸ κατάλληλον ἦτο
βέβαια ἔσται (κατὰ τὸ Κεῖμαι, Κεῖσαι, Κεῖται), τὸ ὅποιον
μὴ δυναθεῖς νὰ κατορθώσῃ, ἤρκισθαι νὰ φυλάξῃ τὰ φωνήεντα
ε ἱ α ἱ, ἢ καὶ τὴν προφορὰν τῶν φωνηέντων. Ὁ βαρβαρι-
σμός οὗτος ἔχει πολλὴν ἀνωμαλίαν· πρῶτον διότι δὲν ἀναλογεῖ μὲ
τὸ πρῶτον καὶ δεῦτερον πρόσωπον· δεῦτερον, ὅτι τὸ αὐτὸ παοισά-
νει καὶ τὸν ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, οἷον Εἶναι δυνα-
τός, καὶ Εἶναι δυνατοί· καὶ τρίτον, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθ'
ἀκόμη (ἂν καὶ σπανιώτερον), ὡς οἱ παλαιοὶ, ἀπαρεμφάτως, καθὼς
εἰς τὴν κοινὴν φράσιν ταύτην. « Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι. »
Μ' ὅλα ταῦτα τὰ ἐλαττώματα, ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὑπαρκτικοῦ εἶναι
ὀλιγώτερον ἀνώμαλος τοῦ παλαιοῦ σχηματισμοῦ, Εἶμι, Εἶς (καὶ Εἶ),
ἔστι, ἔσμεν, ἔστε, Εἰσί. Βέβαια, ἂν τῆς γλώσσης ἡμῶν τὸ Εἶμαι,
ἦτο δυνατόν νὰ φυλάξῃ καὶ εἰς τὸ τρίτον, καθὼς εἰς ἅλα τὰ λοιπὰ,
τὴν ἀναλογίαν τοῦ Κεῖμαι, εἰς τοῦτον τὸν τρόπον, Εἶμαι, Εἶσαι,
Εἶται, Εἶμεθα, Εἶσθε, Εἶνται, ἐάν τοῦτο, λέγω, ἦτο δυνατόν, καὶ
αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ, ἂν ἐπέστρεψαν εἰς τὸν κόσμον, ἤθελαν τὸ προερί-
ψαι. Μὴδ' εἴπη τις, ὅτι διαφέρει τοῦ καλικοῦ τὸ σημερινὸν καὶ κατὰ
τὴν διάθεσιν. Ἡ διάθεσις εἶναι ἀδιάφορος, ἐπειδὴ δὲν σημαίνει οὐτ'
ἐνέργειαν οὔτε πάθος, ἀλλὰ μόνον ὑπαρξιν· ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν

ἀνωμαλίαν τοῦ παλαιοῦ, Εἰμί, τοῦ ὁποίου ὁ μέλλων μεταβαίνει εἰς τὸν μέσον ἢ παθητικὸν τύπον, Ἔσομαι, ἔσῃ, ἔσεται, σχεδὸν κατὰ τὸ Κεῖσομαι, Κεῖσῃ, Κεῖσεται, καθὼς ἐτι καὶ ἀπὸ τοῦ παρακαμάζοντος ἑλληνισμοῦ τὸν παρατατικὸν, Ἡμην, Ἡσο, Ἡτο, κατὰ τὸ Ἐκείμην, Ἐκείσο, Ἐκείτο.

ΚΑΛΟΨΩΝΙΣΤΗΣ. Ἀντί τοῦ Καλοψωνιστῆς, κατὰ τροπὴν τοῦ ὦ εἰς τὴν οὐ δίφθογγον, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 88-89). Ἡ λέξις ἐτι καὶ σήμερον συνειθισμένη, σύγκειται ἀπὸ τὸ Καλὸς καὶ τὸ Ὠφωνιστῆς (ἀπὸ τὸ Ὠφωνίζω). Εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτο συνηθέστερον τὸ Ὠψωνέω, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν Ἀγοράζω ὄψα· ὡς τὸ καλάδιον ἢ ἡ σπυρίς εἰς τὴν ὁποίαν ἐβάλλοντο, ἐλέγετο Ὠψὼν ἄνω, καὶ ὁ ἀγοράζων, Ὠψωνητής, ἢ Ὠψώνης. Ὠψὼν ὠνόμαζαν ὅ,τι χρησιμεύει εἰς τροφήν ἔξω ἀπὸ τὸν ἄρτον, ἤγουν ὅ,τι ὀνομάζομεν τὴν σήμερον Προσφάγιον. Ἐπειτα κατ' ἐξοχὴν ἐδόθη τὸ ὄνομα εἰς τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τοὺς ὁποίους διὰ τοῦτο ἐκατήντησαν νὰ ὀνομάζωσιν Ὠψάρια, ἀπὸ τοὺς χρόνους ἤδη τοῦ Μενάνδρου. Καλοψωνιστῆς εἶναι ὅστις ἐξεύρει ν' ἀγοράζῃ καλὰ ὄψα, ὁποιαδήποτε. Τοῦτον οἱ παλαιοὶ, ἂν ὁ λόγος ἦτο περὶ ἰχθύων, ὠνόμαζαν Ὠψοφάγον, ἢ Φίλοψον. Κακὰ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1074) ἐξηγεῖ τὸν Καλοψωνιστὴν qui obsonia belle apparat, ἤγουν τὸν καλῶς κατασκευάζοντα τὰ ὄψα, ἂν καὶ πολλάκις ὅστις ἐξεύρει νὰ τ' ἀγοράζῃ, ἐξεύρει καὶ νὰ τὰ μαγειρεύῃ. Ἐπρεπε νὰ εἴπῃ, qui bona obsonia comparare amat, ἢ συντομώτερον : qui belle obsonatur.

ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ. Καθὼς ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1749) ἀναγινώσκει Χεροκόπος καὶ τὸ ἐξηγεῖ Manutruncus, ἤγουν χειροκοπημένος. Ἄλλοι δὲ (App. σελ. 196) λαμβάνει τὸ Χαροκόπος ὡς συνώνυμον τοῦ Ἰλαρός. Χαροκόπος λέγεται ὅστις ἀγαπᾷ τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς, καὶ ἐξαιρέτως τὰς συμποσιακάς. Ἄν ἐξετάσῃς τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως ἀπὸ τὸ Χαρά καὶ τὸ Κόπος, ἢ Κοπιῶ, εἶναι, ὡς νὰ εἴπῃ τις, ὅστις κοπιάζει, ἤγουν καταγίνεται σφοδρῶς εἰς τὴν χαράν· καὶ τοῦτο γίνεται πιθανὸν καὶ ἀπὸ ἄλλο ὄνομα ὁμοίας συνθέσεως, τὸ Χαρτοκόπος, ὅστις μεταχειρίζεται τὸ παιγνίδιον τῶν χαρτίων, ὅχι ὡς παιγνίδιον, ἀλλ' ὡς ἔργον, κοπιάζων εἰς αὐτὸ νύκτα καὶ ἡμέραν. Οὐδ' εἰς τοὺς παλαιοὺς ἦτον ἄγνωστος ἡ τοιαύτη σημασία· ὁ Σουίδας, ἐξηγῶν τὸ Μετεωροκοπεῖν, λέγει, α Μετενήνεκται δὲ ἡ λέξις τὸ Μετεωροκοπεῖν παρά τὸ Θαλαττοκοπεῖν· ἐπὶ γὰρ τοῦ σφοδροῦ τὸ Κρήπτειν παραλαμβάνεται. » Παρέ-

μοιον ῥῆμα ἔχει ἡ κοινή γλῶσσα τὸ Μεθοκοπῶ, ἦγουν καταχει-
μα εἰς πότους καὶ μέθας, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ ἑβδομήκοντα ἐμεταχει-
ρίσθησαν τὸ Συμβολοκοπῶ (Δευτερονομ. κ', 20) « Ὁ υἱὸς ἡμῶν . . .
» οὐχ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγίῃ. » διότι οἱ
μεθοκοποῦντες, συνειθίζουσιν νὰ κάμνωσι τὰ λεγόμενα Ἀποσυμβολῆς
δεῖπνα (Pique-niques), πληρόνων καθεὶς ἀπὸ τοὺς συμπότας ἑαυτον
(écot). Γνωστὸν εἶναι, πόσον ἦσαν εὐτελεῖ τὰ δεῖπνα τῶν Σπαρτιατῶν·
καὶ ὁμοῦς ἐδειπνοῦσαν καὶ αὐτοὶ κάποτε λαμπρά· καὶ τὸ τοιοῦτον δεῖπνον
ὠνομάζετ' ἀπ' αὐτοὺς Κοπίς, καὶ οἱ δειπνοῦντες ἐλέγοντο, ὅτι Κο-
πίζουσι (ἰδ. Ἀθην. σελ. 138, 139).

ΣΤΙΧ. 117, Ὅταν ΓΑΡ ἴδῃ τὴν αὐγὴν περιχαρασσομένην.] Ση-
μείωσε πάλιν τὴν χρῆσιν τοῦ Γὰρ συνδέσμου, περὶ τῆς ὁποίας ἐλάλησα
ἀνωτέρω (σελ. 70). Καὶ εἰς μὲν τὸν ποιητὴν μας εἶναι καὶ σημαντικός·
οἱ δὲ τῆς δεκάτης τρίτης, δεκάτης τετάρτης καὶ δεκάτης πέμπτης ἐκ-
τονταετηρίδος ποιηταὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο βαρβάρως, ὅχι ὡς αἰτιολο-
γικὸν σύνδεσμον, ἀλλὰ μόνον εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ μέτρου τῶν συλλαβῶν,
τοῦ ζήχου, καθὼς παραδείγματος χάριν, εἰς τοῦτον τὸν ζήχον (παρὰ
Δουκάγγ. λέξ. Παρατιϋσθαι).

Καὶ παρατιοῦνται τάρματα, καὶ χάμου γὰρ τὰ ῥίχουν.

ΑΥΓΗΝ. Αὐγὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας, ἢ μᾶλλον τὸ μεταξὺ τοῦ
τελευταίου μέρους τῆς νυκτὸς διάστημα καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου,
ἦγουν τὸ ἀρχόμενον φῶς τοῦ ἡλίου, πρὶν αὐτὸς ἔτι φανῇ εἰς τὸν ὀρίζοντα.
Ἡ ἀρχὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Ὀμηρικόν (β', 181) « Ὑπ' αὐγᾶς
» Ἡελίοιο. » Τοῦ Νικάνδρου (Θηριακ. 275) τὸ « Ἐννέα αὐγᾶς ἡελίου »
σημαίνει, Ἐννέα ἡμέρας. Τοῦ δὲ Πολυβίου τὸ « Ἀμα τῷ διαυγάσει »
(III, 104, 5) εἶναι τὸ σήμερον ἐπιρρήματικῶς καὶ διὰ μιᾶς λέξεως
λεγόμενον Σύναυγα. Εἶπε καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Καθολικ. Β, 4,
19) μεταφορικῶς, « Ἔως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ » ἦγουν, Ἔως νὰ φέξῃ,
ἢ ἔως νὰ ἐξημερώσῃ, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον.

ΠΕΡΙΧΑΡΑΣΣΟΜΕΝΗΝ. Κομφῶς μὲ τὴν Περί πρόδωσιν, ἥτις ἐδῶ
σημαίνει τὸ κύκλω τοῦ ὀρίζοντος, ὅπου δείχνει ὁ ἥλιος τὸ φῶς, πρὶν
φανῇ ὁ δίσκος του. Τὴν σήμερον δὲν μεταχειρίζομεθα παρὰ τὸ ἀπλοῦν,
Χαράσσει, ἢ Χαράζει, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 77) διττόσημα
ῥήματα, ἀπροσώπως καὶ οὐδετέρως. Τὸ Χαράσσω, μεταβητικῶς, ση-

μαίνει, κεντῶ, σίζω, σκάπτω, ἢ διαχωρίζω τι, « Χαραῖσαι (λέγει ὁ » Ἠσύχιος) κόψαι, κοιλάναι, τυπῶσαι. » Ὅθεν ἡ Χαραμάδα ἢ Χαραμίδα (fente, fissure). Κατὰ τὸν αὐτὸν πάλιν Ἠσύχιον, « Χαραμὸς, ἡ τῆς γῆς διάσασις, οἶον χηραμὸς » καὶ « Χηραμίδες τὰ κοίλα » καὶ ἔχοντα κενώματα. » Χαραάσσει ἡ ἡμέρα, μεταφορικῶς, λοιπὸν σημαίνει ὅτι ὁ ἥλιος σχίζει τρόπον τινὰ μὲ τὰς ἀκτῖνάς του τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀνακαλύπτων τὰ πρότερον κρυμμένα ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς νυκτός. Ἡ αὕτῃ μεταφορὰ ἐφυλάχθη εἰς πολλοτάτας, ἢ ἕως ὅλας τὰς γλώσσας. Τοιοῦτον εἶναι τῶν Γάλλων τὸ le jour commence à poindre (ἡ ἡμέρα ἀρχίζει νὰ κεντᾷ), le point du jour (τὸ κέντημα, ἡ σίξις τῆς ἡμέρας), τῶν Γερμανῶν τὸ Der Tag bricht an (ἡ ἡμέρα κόπτει ἢ σχίζει)· τοιοῦτον ἀκόμη, νὰ μὴ μακρολογῶ, τῶν Ἰταλῶν τὸ lo spuntar del giorno (τὸ σίζειν τῆς ἡμέρας) κ. τ. λ.

Ἡ Χαραμάδα προφέρεται πολλάκις καὶ χωρὶς τοῦ χ Ἀραμάδα, τὸ ὁποῖον ἐπλάνησε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 113), ὥς νὰ τὸ ἐξηγήσῃ lutum (βόρβορον). Τὰ φερόμενα παραδείγματα ἦσαν ἀρκετὰ νὰ τὸν βάλωσι καὶ εἰς διςαγμὸν. Τὸ πρῶτον εἶναι ἀπὸ τὸ Γεωπονικὸν τοῦ Ἀγαπίου, « Πρόσεχε, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ γεμίζῃ καπνὸς τὸ σκέπασμα, » νὰ φράξῃ καλὰ ταῖς ἀρχμάδες, νὰ μὴ ξεθυμαίνῃ. » Τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ ποίημα Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη.

Τὴν νύκταν ὁποῦ περπατῇ, ἄσχημα ροῦχα βάνη,
Σταῖς ἀρράμαδαις τῶν πορτῶν τὰ μάτια του νὰ βάνη.

ΣΤΙΧ. 118, Λέγει, ἄς βράσει τὸ κρασὶν, καὶ βάλῃ καὶ πιπέρην.]
ἈΣ ΒΡΑΣΕΙ (γρ. ἈΣ ΒΡΑΣΗ). Τὰ δεύτερα πρόσωπα τῶν προσηκτικῶν ἐφυλάχθησαν σχεδὸν ἀπραλλάκτως εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, καθὼς ἦσαν καὶ εἰς τὴν παλαιάν· διὰ δὲ τὰ τρίτα, καὶ τὰ πρῶτα τῶν λεγομένων Αὐθυποτάκτων ἐξανάγκης μεταχειριζόμεθα τὸ μόριον Ἀς, οἶον Βράσε (Ἑλλ. Βράσον), Ἀς βράση καὶ Ἀς βράσω, Ἀς βράσωμεν. Ἐποῦθεν ἐγεννήθη ἡ χρῆσις αὕτη, καὶ ποίου εἶδους μόριον εἶναι τὸ Ἀς; Τινὲς τὸ ἐνόμισαν παραρθορὰν τοῦ Ἄγε, τὸ ὁποῖον, ὥς εἶναι γνωστὸν, οἱ παλαιοὶ ἐβόλλαν πολλάκις πρὸ τῶν προστακτικῶν. Ἄλλοι πιθανώτερον θέλουν, ὅτι τὸ Ἀς παράγεται κατὰ συγχοπὴν ἀπὸ τοῦ Ἄφες, φέροντες μαρτυρίαν τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελι-

τοῦ Ματθαίου (κς', 49) α Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν » ἤγουν Ἀς ἰδῶμεν, ἂν ἔρχεται ὁ Ἡλίας νὰ τὸν σώσῃ. Τοῦτο γίνεται πιθανόν, πρῶτον ἀπὸ τὴν συγκοπὴν τοῦ Ἄφες εἰς τὸ Ἀφς, εὐρισκομένην πολλάκις εἰς τοὺς ποιητὰς τῆς δεκάτης πέμπτης καὶ δεκάτης ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος, οἷον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 199),

Ἄφς τονε τὸν Ῥωτόκριτον, καὶ πιάσε τὴν βουλήν μου.

Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ἐὰν τὸ Ἀφς ἔπαυε καὶ δευτέραν συγκοπήν, καὶ μετεβλήθῃ εἰς τὸ Ἀς μόριον. Δεύτερον, ἀπὸ παρόμοιον σχηματισμὸν τοῦ προσακτικοῦ μέλλοντος τῶν Γερμανῶν, οἷον *Lasst uns sehen* (ἤγουν, Ἀφες ἡ μάς ἰδεῖν), τὸ ὁποῖον σημαίνει τῶν παλαιῶν τὸ αὐθυπότακτον, ἴδωμεν, τὸ Ἀφες ἴδωμεν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Ἀς ἰδῶμεν. Τοῦτο διαφέρει τὸ Ἀς ἀπὸ τὸ *Lasst* τῶν Γερμανῶν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὸ πληθυντικὸν πρῶτον καὶ τρίτον πρόσωπον τῶν προσακτικῶν ἐνεργητικῶν καὶ οὐδέτερων ῥημάτων· ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ πρῶτον καὶ τρίτον τῶν ἐνικῶν καὶ τῶν πληθυντικῶν ἀπαραιτήτως ὅλων τῶν ῥημάτων. Πλὴν ἴσως μόνου τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος εἰς προσακτικὴν σημασίαν, ἐπειδὴ λέγομεν εἰς δεύτερον πρόσωπον ὅχι μόνον, Εἴσου φρόνιμος, Εἴσθε φρόνιμοι, ἀλλὰ καὶ Ἀς εἶσαι φρόνιμος, Ἀς εἴσθε φρόνιμοι. Διαφέρει ἀκόμη καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθα μὲ τὸν ὀριστικὸν παρατατικὸν ὅλων τῶν ῥημάτων, ὅχι ὁμως προστακτικῶς, ἀλλ' εἰς εὐκτικὴν, ἢ ἐπιθυμίας σημασίαν, ὡς τὸ Εἴθε! οἷον Ἀς ἤμην, Ἀς ἦσο, ἢ Ἀς ἦτο πλούσιος! Ἀς ἤμεθα, Ἀς ἦσθε, Ἀς ἦταν πλούσιοι! Ἀς τὸν ἔβλεπα! κ. τ. λ.

Ἰσως ἐκ τούτων συμπεράνῃ τις, ὅτι τὸ Ἀς, δὲν εἶναι οὔτε τὸ Ἄγε, οὔτε τὸ Ἄφες, ἀλλὰ τὸ Ὡς μόριον τῶν παλαιῶν, προφερόμενον ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς, ἈΣ (κατὰ τὸ Βᾶμες, Πρᾶτος, ἀντὶ τοῦ Βῶμεν, Πρῶτος), ὡς λέγομεν καὶ Πᾶς ἀντὶ τοῦ Πῶς (εἰς σημασίαν τοῦ Εἴπως, ἢ Μήπως), οἷον, Φοβοῦμαι πᾶς δὲν θελήσῃ, Συμβούλευσέ τον, πᾶς ἔλθῃ εἰς εἴσθησιν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χυδαῖον Κιόλας φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Καὶ ὅλως. Πρόσθες, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίσθησαν τὸ Ὡς εἰς προσακτικὴν καὶ εἰς εὐκτικὴν σημασίαν· εἰς προσακτικὴν ὁ Ἀριστοφάνης (Εἰρήν. 320),

Ὡς κυκάτω, καὶ πατεῖτω πάντα καὶ ταπαττέτω,

ἡ φράσις αὕτη Οὐκ ἂν ποιήσαιμι τοῦτο, ἔμπορεῖ, κατὰ διαφόρους περιστάσεις, νὰ ἐξηγηθῇ τριχῶς, Δὲν δύναμαι, Δὲν θέλω, καὶ Δὲν Μάλλω νὰ τὸ κάμω. Εἰς τὸν ὑπερσυντελικὸν ὁμῶς, α Εἶχα, α Εἶχες, Εἶχε, Εἶχαμεν, Εἶχετε, Εἶχαν βράσειν » δὲν χωρεῖ τοιαύτη ἀπολογία, παρεκτός, ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει τύπον ἀορίστου ἐνεργητικοῦ ἢ παθητικοῦ, οἷον τὸ Εἶχα δράμειν, ἀναλύεται εἰς τὸ Εἶχα τελειωμένην τὴν ἐνέργειαν τὴν σηματομένην διὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου Δραμεῖν, συντομώτερον, Εἶχα τὸ δραμεῖν. Ἀλλὰ δὲν ἔμπορεῖς νὰ ἀναλύσης τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ Εἶχα τρέξειν. Παραδείγματος χάριν, Ἐὰν φύσῃς τὴν φωτίαν, τὸ νερὸν θέλει βράσειν· καὶ Ἐὰν ἐφύσας τὴν φωτίαν, τὸ νερὸν ἤθελε βράσειν, ἤγουν τὸ πρῶτον παράδειγμα ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Μάλλει βράσειν, καὶ μὲ τὸ ἀπλοῦν Βράσει τῶν παλαιῶν· τὸ δεύτερον μὲ τὸ Ἐμέλλει βράσειν, καὶ μὲ τὸ Ἐβράσεν ἂν τῶν παλαιῶν· ὁθεν ὁρθῶς γράφεται εἰς τὸν Ἑρωτόκριτον (σελ. 65) διὰ τῆς διψόγγυ ἀπαρεμφατικῶς.

ΓΙΑΤΙ ΓΥΡΕΨΕΙΝ ἩΘΕΛΕ ἀσῆμιν ἢ τορνεσα.

Εἰς ταῦτα λοιπὸν τὰ παραδείγματα, τὸ Θέλω ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Μάλλω. Εἰς τὸν ὑπερσυντελικὸν ὁμῶς Εἶχε γυρέψειν (ὡς ἤθελ' εἰπεῖν ὁ Ἑρωτόκριτος) ἔπρεπε μᾶλλον νὰ λέγεται Εἶχε γυρευμένον, ἢ γυρευμένα· καὶ τοῦτον ἰσημείωσαν ὑπερσυντελικὸν τινὲς ἀπὸ τοὺς ἀλλογενεῖς συντάκτας Γραμματικῆς Γραικικῆς γλώσσης· τοῦ ὁποίου παραδείγματα εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, σπανιώτερα εἰς τοὺς ἐνδόξους, συχνότερα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, μὲ ταύτην τὴν διαφοράν, ὅτι ἐκεῖνοι ἐμεταχειρίζοντο τὴν ἐνεργητικὴν ἢ μέσην ἀντὶ τῆς παθητικῆς μετοχῆς. « Τὸς ἄλλους πάντας ὑπ' ἑαυτῷ εἶχε » καταστρεφάμενος ὁ Κροῖστος » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (I, 28). Καὶ τοῦτο μὲν (Εἶχε καταστρεφάμενος) εἶναι τὸ φαινόμενον πλεόν, παρὰ τὴν ἀλήθειαν ὑπερσυντελικός· σαφέστερον ἔχομεν εἰς τὸν Ζώσιμον (I, 7) συγγραφῇ τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος « Ἄπερ εἶχον ἀπολωλεκότες » ὅςιν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Τὰ ὅποια εἶχαν χαμένα (Ceux qu'ils avaient perdus), ἢ ἀνωμαλώτερον, Εἶχαν χάσειν τῆς κοινῆς γλώσσης. Φαίνεται ἀκόμη ἡ ἀνωμαλία τοῦ Εἶχε γυρεύσειν, ἢ Εἶχε χάσειν, ἀπὸ τὸν ἀνάλογον οὐδέτερον ἢ παθητικὸν ὑπερσυντελικόν, τὸν σχηματιζόμενον διὰ τοῦ ἀορίστου, καὶ ὄχι διὰ τοῦ

μέλλοντος τοῦ ἀπαρμεφάτου, οἷον Εἶχεν ἐλθεῖν, Εἶχε σταθῆν
(κατ' ἀποκοπὴν τοῦ Σταθῆναι), τῶν ὁποῶν ὁ μέλλων εἶναι Θέλω
ἐλθεῖν, Θέλω σταθῆν, καὶ ὁ δυνητικὸς ἀόριστος Ἦθελα ἐλθεῖν,
Ἦθελα σταθῆν, (κατὰ τὴν αὐτὴν ἀποκοπὴν). Ἡ τοιαύτη ἀποκοπὴ
εὐρίσκεται συχνὰ εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατον-
ταετηρίδος, ὅτε εἰς μὲν τὸ παθητικὸν ἔλεγον, Σταθῆν, ἀντὶ τοῦ
Σταθῆναι, οἷον (ἀπὸ Ποιήματ. ἀνεκδοτ.),

Καὶ εἰς τοσαύτην ἀπειλὴν καὶ εἰς τοῦ νεροῦ τὴν βίαν

Οὐκ ἠθελήσασιν ποσῶς ΣΤΑΘῆΝ καὶ ἀνασάνειν,

εἰς δὲ τὸ οὐδέτερον, Ἐμβῆν, ἀντὶ τοῦ Ἐμβῆναι, (ἀπὸ τὰ αὐτ.),

Εἰπέ μοι πῶς ἐτόλμησας ἐμβῆν εἰς περιβόλιν.

Δὲν εἶναι ὅμως ὁλότελα βάρβαρος· ἐπειδὴ τὴν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τοὺς
παλαιούς Αἰολεῖς ἢ Δωριεῖς, οἷον Μεθυσθῆν ἀντὶ τοῦ Μεθυσθῆναι
(Ἰδ. Πλουτάρχ. Β, Μερ. 3, Αὐτοσχ. στοχ. σελ. ξβ'). Μὲ τὴν
πρόοδον τοῦ χρόνου, ἀπεκόπη καὶ τὸ ν, ὥστε νὰ λέγωμεν τὴν
σήμερον Θέλω σταθῆ, Θέλω ἐμβῆ.

Τὸ ΘΕΡΜΟΝ.] Ἐλλειπτικῶς τοῦ ὕδωρ, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ (Ἀρι-
τοφάν. Νεφέλ. 1044),

Ὅστις σε ΘΕΡΜῶ φησὶ λουῖσθαι πρῶτον οὐκ ἐάσειν·

τοὺς ὁποίους ἐμιμήθησαν καὶ οἱ Εὐαγγελισταὶ (Ματθ. Ι, 42),
« Ποτήριον ψυχροῦ » ἀντὶ τοῦ « Ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος.

ΣΤΙΧ. 120, Νὰ τὸ, παιδὶν μου, ἀγόρασε χορδόκοιλα δυο-
κάτον.] ΔΓ,

Καὶ νὰ παιδὶν μου στάμενον εἰς τὸ χορδοκοιλίτζιν.

ΝΑ. Μόριον δεικτικόν, παραφθορά τοῦ Ἦνι τῶν παλαιῶν
(ὅθεν τῶν Λατίνων τὸ Εἶν), κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἦ (ὡς καὶ ἀπὸ
τὸ αἰτιολογικόν, Ἰνα, ἐγεννήθη τὸ κοινὸν Νά), καὶ τροπὴν
τοῦ τ εἰς α, κατὰ τὸ χυδαιέστατον Ἀκανετός ἀντὶ τοῦ Ἰκανός. Ἡ
ἀφαίρεσις τοῦ καταρχὰς ἦ θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Δύο σμος, ἀντὶ τοῦ

Ἠδύσμος, Λιάζω, ἀντὶ τοῦ Ἠλιάζω, καὶ ἄλλα πολλά. Σημειώσεως ἄξιον εἶναι ὅτι καθὼς οἱ παλαιοὶ ἐπρόσθεταν εἰς τὸ Ἠνί, τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ὀράσεως ῥῆμα ἸΔΕ, ἢ τὸ μέσον Ἰδοῦ, λέγοντες Ἠν' ἰδε, ἢ Ἠνίδε, καὶ Ἠν' ἰδοῦ, προσθέτομεν ἡμεῖς τῆς ἀκοῆς τὸ ῥῆμα ἌΚΟΥΕ, λέγοντες Νάκου. Ἡ ἀποκοπὴ τῆς τελευταίας τοῦ Ἀκουε, ὡς καὶ ἡ συγκοπὴ εἰς τὸ Ἀκοῦς, Ἀκούμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦν, ἀντὶ τοῦ Ἀκούεις, Ἀκούομεν, Ἀκούετε, Ἀκούουσι, ὁμοιάζει τὴν Ἀττικὴν συγκοπὴν τοῦ Λοῦται ἀντὶ τοῦ Λούεται, Λοῦσι ἀντὶ τοῦ Λοῦουσι. Θέλοντες λοιπὸν νὰ δεῖξωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τὶ παρὸν, λέγομεν Νά τον, Νά την, Νά το. Ἐάν τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ πρόσωπον, πρὶν τῆς παρουσίας του, προβάλλει κ' ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς, ὥς ν' ἀκούεται ἡ φωνὴ του, ἢ ὁ ἦχος τοῦ βαδίσματος, τότε λέγομεν πρὸς τὸν προσδιαλεγόμενον, Νάκου τον, Νάκου την, Νάκου το.

ΑἸΓΟΡΑΣΕ. Ἀόριστος προσακτικὸς τοῦ ῥήματος Ἀγοράζω. Οἱ παλαιοὶ ἐσχημάτιζαν τοὺς τοιοῦτους ἀορίστους πρῶτους διὰ τοῦ ὦν, οἷον Ἀγόρασον. Ἄρα βαρβάρως ἡμεῖς; Πιθανὸν ὅτι, καθὼς οἱ Συρακούσιοι ἀντὶ τῶν εἰς ε' δευτέρων ἀορίστων προσακτικῶν Εἶπε, Λαβέ, ἔλεγον διὰ τοῦ ὦν, Εἶπον, Λάβον (Ἐτυμολογ. σελ. 302), οὕτως ἄλλη κάμμια διάλεκτος παλαιὰ ἐμετασχημάτισε τοὺς πρῶτους ἀορίστους εἰς τὴν κατάληξιν τῶν δευτέρων. Καὶ αὕτη ἔπρεπε νὰ ᾔηται ἡ Ἰωνικὴ· διότι ἔχνη τοιούτων ἀορίστων εὐρίσκονται εἰς τὸν Ὅμηρον, ὅς τις ἐμεταχειρίσθῃ προσακτικῶς (Ἰλιάδ. Γ, 103 καὶ 105) τὸ πληθυντικὸν Οἴσετε καὶ Ἄξετε (ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ Οἴσε καὶ Ἄξε), ἀντὶ τοῦ Οἴσατε καὶ Ἄξατε (ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ Οἶσον καὶ Ἄξον). Εἰς τὴν Ὀδύσσειαν (χ', 481) λέγει,

ΟἶΣΕ θέειον γρη῏ κακῶν ἄκος, ΟἶΣΕ δέ μοι πῦρ,

ἀντὶ τοῦ ΟἶΣΟΝ, ὡς καὶ ὁ Ἀριζοφάνης (Βατρ. 482),

Ἄλλ' ΟἶΣΕ πρὸς τὴν καρδίαν μου σπογγιάν.

Λέγει ἀκόμη ὁ Ὅμηρος καὶ Ἐμπεσε (Ἰλιάδ. π', 81) ἀντὶ τοῦ Ἐμπεσον· καὶ ὁ Ἀριζοφάνης (Ὀρν. 840) Κατάπεσε, ἀντὶ τοῦ Κατάπεσον, κατὰ τὸ σύνηδες εἰς τὴν γλῶσσάν μας προσακτικὸν Πέσε. Δὲν εἶν' ὅς τις ἀγνοεῖ τὴν κοινὴν παροιμίαν, « Πέσε πίττα νὰ σέ φάγω. » Ὅτι

δι' ἔλεγαν καὶ Εἶξε (ἤγουν ὁμοιώθητι) προσακτικῶς, ἀπὸ τοῦ Εἶκω, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ὁμοιοῦμαι, Δοκῶ, ἢ Φαίνομαι, γίνεται πιθανὸν ἀπὸ τὸ Εἶξαι τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφ. 341 καὶ 343), τοῦ Πλάτωνος (Πολιτικ. σελ. 291) καὶ τοῦ Εὐριπίδου (Ἰφ. Αὐλ. 848). Περὶ τούτων τῶν σχηματισμῶν ἐμπορεῖς νὰ ἀναγνώσῃς τοὺς σχολιασὰς τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ τοὺς Δεξικογράφους (λεξ. Εἶξαι)· ὅπου δέλεις ἀπορήσειν διὰ τὴν ἀμηχανίαν τῶν Γραμματικῶν. Τινὲς ἀπ' αὐτοὺς δέλουν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ εἶναι ἐνεσῶτες ἀπὸ μελλόντων, ἄλλοι, ὅτι εἶναι μέλλοντες, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ἀρκεῖ ἡ κοινὴ ἡμῶν γλῶσσα νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι ἀληθεῖς ἀόριστοι προσακτικοὶ παλαιᾶς διαλέκτου τῆς ἰωνικῆς λείψανα, λέγω τοῦ Οἶσε, τοῦ Ἄξε, τοῦ Εἶξε καὶ τῶν τοιούτων, κατὰ τὰ ὅποια ἐσχημάτισεν ἡ κοινὴ συνήθεια ὅλους τοὺς προσακτικούς ἀορίστους. Μόνος ὁ Ἀπολλώνιος (Περὶ συντάξ. I, 36) φαίνεται ὅτι τὸ ὑπωπτέυθαι, ἂν καὶ κατὰ δυσυχίαν ἢ ῥῆσιν τοῦ ἵναι καὶ σκοτεινὴ καὶ φθαρμένη ἀπὸ τοὺς Ἀντιγραφεῖς· « Ὅτε ποιητι- » κώτερον μὲν τὸ Οἶσε [καὶ τὸ Γραψέτω], κατ' ἐναλλαγὴν εἴρηται » τῆς φωνῆς τῆς Φέρε (ἰσ. γρ. Οἶσον) καὶ τῆς Γραψέτω, καὶ τὰ » ὅμοια, οὐ κατὰ βιάφορον μὲν χρόνον, κατὰ δὲ ἐκλογὴν ὀνόματος, » ὁπότερον εἴη, κατορθωμένον· καθάπερ ἤδη προεμελετήθη τοιαύτη » ζήτησις καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει, Ἐγραψας ἢ Ἐγραψες, οὐ διαφορᾶς » οὔσης χρονικῆς, αὐτὸ δὲ μόνον γραφῆς, δυναμένης οὐκ ἀπιθάνως » παραλαμβάνεσθαι. » Ἀπὸ ταύτην τοῦ Ἀπολλωνίου τὴν ῥῆσιν φαίνεται πρῶτον, ὅτι ἠῦρεν εἰς χρῆσιν καὶ τὸ Γραψέτω ἀντὶ τοῦ Γραψάτω· ὅθεν τὸ δεύτερον πρόσωπον ἀναλογικῶς ἔπρεπε νὰ ἵναι Γράψε, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον, καὶ ὄχι Γράψον· δεύτερον, ὅτι τὸ Οἶσε, Γράψε, καὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν σημαίνουν διαφορὰν χρονικὴν, ἤγουν δὲν εἶναι οὔτε μέλλοντες (ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν Ἀπολλώνιον ἡ προσακτικὴ ἐγκλισις δὲν ἔχει μέλλοντα), οὔτ' ἐνεσῶτες ἀπὸ μελλόντων σχηματισμένοι, ἀλλ' ἀόριστοι, διαφέροντες ὅχι κατ' ἄλλο ἀπὸ τοὺς συνήθεις ἀορίστους, Οἶσον (ἢ Φέρε δευτέρου ἀορίστου) καὶ Γράψον, πλὴν κατὰ τὴν φωνὴν ἢ γραφὴν. Εἰς βεβαίωσιν τούτου προστίθεται, ὅτι καὶ τοῦ ὀριστικοῦ ἀορίστου τὸ δεύτερον πρόσωπον, ἐὰν ἀντὶ τοῦ Ἐγραψας, ἐγράφετο Ἐγραψες, δὲν ἤθελε διὰ τοῦτο νομισθῇ ἄλλου χρόνου ῥῆμα, ἀλλ' ἀόριστος, κατὰ γραφὴν διάφορον, ὅχι ὅμως ἀπιθάνον. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος. Τόσον δ' ἀπέχει ἡ τοιαύτη γραφὴ τοῦ ἀπιθάνου, ὥς περὶ πεισέω, ὅτι παλαιὰ ἔλεγαν, κατὰ διάλεκτον, ὄχι μόνον Ἀγόρασσε, Γράψε, Κίνησε, Λεῦσε

κ. τ. λ. ἀλλὰ καὶ Ἡγόρασες, Ἐγραψες, Ἐκίνησες, Ἐλούσες. Ὅτι τῶν προσαπτικῶν ἀορίστων, ἡ γραφή ἐνδέχεται νὰ ᾔτο τῆς αὐτῆς, μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ὅλους χρόνους, οἱ ὅποιοι σχηματίζονται ἀπὸ τὰ τρίτα πρόσωπα τῶν ὁριστικῶν παρωχημένων. Καθὼς ἐσχηματίσθη,

ἀπὸ τὸ Ἐτυπτε	————	τὸ Τύπτε,
ἀπὸ τὸ Τέτυφε	————	τὸ Τέτυφε,
ἀπὸ τὸ Τέτυπε	————	τὸ Τέτυπε,
ἀπὸ τὸ Ἐ'τυπε	————	τὸ Τύπε,

οὕτως ἀπὸ τὸ Ἐτυψε ἔπρεπε νὰ σχηματισθῇ Τύψε, καὶ ὅχι Τύψεν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Ἐπесе, τὸ ἀνωτέρω (σελ. 104) Πέσε, καὶ ἀπὸ τὸ Ἐβζλε τὸ Βζλε (Ματθ. δ', 6).

ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΑ. Σύνθετον ἀπὸ τὸ χορδὴ καὶ Κοιλία. Χορδὰς οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν τὰ λεπτὰ ἔντερα τῶν ζώων· αὐτὰ ἐνωμένα μὲ τὸ μεσεντέριον καὶ μέρος τοῦ ἐπιπλόου, τοῦ κοινῶς λεγομένου σήμερον Σκέπη (καὶ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους Κνισάριον), ἐλέγοντο Χορδοκοιλία (fraise) εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου. Χορδαὶ ἔπειτα ὠνομάσθησαν, καὶ τὰ ἐκτεινόμενα σχοινίδια ἐπάνω τῶν μουσικῶν ὀργάνων, διότι ἐγίνοντο ἀπὸ χορδὰς, ἤγουν ἔντερα ζώων, καὶ ἐξαιρέτως τοῦ προβάτου, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ὁμηρος (Ὀδυσσ. φ', 407),

Ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέφ' ἐπὶ κόλλοπι ΧΟΡΔΗΝ,
Ἄψας ἀμφοτέρωθεν εὖςρεφές ἜΝΤΕΡΟΝ ΟΙΟΣ.

Τὴν μουσικὴν χορδὴν οἱ Λατῖνοι ὠνόμασαν Chorda, ὅθεν τὸ Corda τῶν Ἰταλῶν καὶ τὸ Corde τῶν Γάλλων. Ἐξω τούτου σημαίνει ἀκόμη καὶ μακρὸ πλέγμα ἀπὸ Κάνναβιν, Λινάριον, Μετάξιον, ἢ ἄλλην ὕλην, ἐπιτηδεῖαν εἰς δεσμούς, τὸ ὅποιον ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει ὅχι μόνον Κόρδαν, ἀλλὰ καὶ Σχοινίον, διότι τὰ τοιαῦτα πλέγματα γίνονται καὶ ἀπὸ τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον Σχοῖνος. Ὀνομάζομεν ἀκόμη καὶ Κορδέλλαν ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cordella (ὑποκοριστικὸν τοῦ Corda) τὴν πλεκτὴν ἀπὸ μετάξιον καὶ πλατεῖαν ταινίαν, τὴν ὅποιαν οἱ Κύπριοι ὠνόμαζαν Κορδύλην, ὡς μαρτυρεῖ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεφ. 10) καὶ ὁ Σουΐδας. « Νιδάριον παρὰ Πέρσαις τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ προσείλημα· καὶ ὁ δὲ παρ' Ἀθηναίοις καλεῖται Κρώβυλος, παρὰ δὲ Κυπρίοις, Κ' ρ -

» δὴ λη, κ. τ. λ. » Τὴν δὲ τρογγύλην ὀνομάζομεν Γατάνιον, ἢ Γαϊτάνιον, ἤγουν Γαετανὸν ἢ Γαϊτανὸν, ἀπὸ τῆς Γαίτας (Gaeta) Ἰταλικῆς πόλεως, ὅπου τὴν ἀρχὴν ἐκατασκευάζετο, ὡς λέγει ὁ Γαληνὸς (Θεραπευτ. μεθόδ. βιβλ. ιγ', Τόμ. Δ, σελ. 184), « Γιγνίσθωσαν δ' οἱ » τοιοῦτοι τῶν βρόχων ἐξ ὕλης δυσσήπτου· τοιαύτη δ' ἐστὶν ἐν Ῥώμῃ » ἢ τῶν Γαϊτανῶν ὀνομαζομένων, ἐκ μὲν τῆς τῶν Κελτῶν χώρας κομιζομένων, πιπρασκομένων δὲ μάλιστα κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν κ. τ. λ. » Σημείωσι προσέτι, ὅτι οἱ Λατίνοι ὠνόμαζαν ἀκόμη τὰς μουσικὰς χορδὰς Fides· ὅθεν πιθάνον ὅτι ἐλάβαμεν τὸ Φιδές, γνωστὸν εἰς ὅλους ζυμωρικὸν, πλασμένον εἰς σχῆμα κλωσῆς ἢ χορδῆς, ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Vermicelli (Γαλλ. vermicelle). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Fides τῶν Λατίνων ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Σφιδῆ τῶν Ἑλλήνων· « Σφιδῆ, χορδῆ » λέγει ὁ Ἡσύχιος· ὅθεν οἱ Λατίνοι, ἀποβελόντες τὸ σ' ἐπλασαν τὸ Fides, καθὼς ἀπὸ τὸ Σφάλλω ἐσχημάτισαν τὸ Fallo, καὶ ἀπὸ τὸ Σφενδὼν τὸ Funda.

ΔΟΥΚΑΤΟΝ.] ΔΓ, Στάμενον. Τὸ Στάμενον εἰν' ὄνομα γενικὸν ὅλων τῶν νομισμάτων, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 83) σημειωθέντα. Τὸ δὲ Δουκάτον, εἶδος νομίσματος, ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Δεῦκα, ἤγουν ἡγεμόνα, (ἐκ' τοῦ Λατινικοῦ Dux), καθὼς ἀπὸ τὸν Δαρεῖον βασιλεῖα τῶν Περσῶν ὠνομάσθησαν οἱ Δαρεῖοι, ἄλλο εἶδος παλαιοῦ νομίσματος. Δουκάτον (Ducatus) λέγεται καὶ αὕτη ἡ ἐπαρχία εἰς τὴν ὁποίαν ἐξουσιάζει ὁ Δούξ. Τὰ πρῶτα ὀνομασθέντα Δουκάτα νομίσματα ἐτυπώθησαν εἰς τὸ Δουκάτον, ἤγουν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀπουλίας (Ἰταλ. Puglia) ἀπὸ τὸν Ῥογέριον βασιλεῖα τῆς Σικελίας, κατὰ τὸ 1240 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Μετὰ 40 ἔτη ἐτυπώθησαν καὶ εἰς τὴν Βενετίαν τὰ χρυσὰ Δουκάτα (τὰ νῦν ὀνομαζόμενα Τζικίνι), ὅτι καὶ ὁ ἡγεμὼν τῆς Βενετίας ὠνομάζετο Doge, ἤγουν Δούξ· ἔπειτα ἔκοψαν Δουκάτα καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες ἢ βασιλεῖς.

ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΤΖΙΝ. Ὁ βάρβαρος οὗτος σχηματισμὸς, εἶναι ὑποκορισμὸς τοῦ Χορδόκοιλου, ὥσάν νά εἴπῃς Χορδοκοιλίσκιον, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 94) Πετζιον, ἀπὸ τὸ Πεσκίον. Οὕτως ἀπὸ τὸ Κορίσκιον ἐσχηματίσθη τὸ Κορίτζιον καὶ Κορίτζιν, καὶ ἀπὸ τὸ Κυρίσκος (ἤγουν Κυρὸς ἢ Κύριος) ὁ Κυρίτζης, καὶ ἀπὸ τὸ Κυράσχα (ἤγουν Κυρά) ἡ Κυράτζα. Τοιαῦτα φαίνεται νά ἦναι καὶ τὰ παρωνύμια Πετρίτζης καὶ Σκυλίτζης, ἀπὸ τὸ Πετρίσκος καὶ Σκυλίσκος, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὸ Πετρίσκιος καὶ Σκυλίσκιος.

ΣΤΙΧ. 121. Φέρε καὶ Βλάχικον τυρὶν ἄλλην σαμεναρέαν.] ΔΓ,

Καὶ φέρε με καὶ Βλάχικον τυρὶν σαμεναρέαν.

ΦΕΡΕ ΜΕ. Ἀντὶ τοῦ Φέρε μοι. Σημείωσε ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἤρχισεν ἡ κατάχρησις τῆς αἰτιατικῆς ἀντὶ τῆς δοτικῆς. Πιθανὸν ὅτι ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ πολλὰ ῥήματα τῶν παλαιῶν συνταγμένα Ἀττικῶς μὲ δύο αἰτιατικὰς· ὡς εἶναι τὸ Δρῶ, Ποιῶ, Ἐργάζομαι, ἢ Λέγω σε κακά. Ἐλεγον ἔτι καὶ Ἀρέσκει με τοῦτο κ. τ. λ. Καὶ ἡ τοιαύτη χρῆσις ἦτο τόσον σαθερά, ὥς ἐνομιζέτο σολοικισμός· ἡ μὲ δοτικὴν σύνταξις, οἶον Δρῶ, Ποιῶ, Ἐργάζομαι, ἢ Λέγω σοι κακά, Ἀρέσκει μοι τοῦτο. Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πύοδον, ἡ μερικὴ χρῆσις ἐξαπλώθη εἰς ὅλα τὰ ῥήματα, ἔπειτα ἐγέννησεν ἄλλην βαρβαροτέραν σύνταξιν τὴν μετὰ γενικῆς, ὥς ἐ σήμερον λέγομεν ὅχι μόνον Σὲ κάμνω κακόν, ἀλλὰ καὶ Σοῦ κάμνω κακόν, ὅχι μόνον Μὲ ἀρέσκει, ἀλλὰ καὶ Μοῦ ἀρέσκει τοῦτο, ὅχι μόνον Μὲ εἶπε, ἀλλὰ καὶ Μοῦ εἶπε τόσα κακά, Μὲ δίδει καὶ Μοῦ δίδει, Μὲ πιστεύει καὶ Μοῦ πιστεύει. Καὶ ὅτι μὲν ἡ σύνταξις τῆς αἰτιατικῆς εἶναι ἐλλειπτικὴ προῤῥέσεως τῆς Εἰς ἢ Πρὸς, ἢ καὶ τῆς Διὰ, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ Ὀμηρικὸν παράδειγμα (Ἰλιάδ. ρ', 257),

Καὶ τότε ἄρ' Αἴας Εἶπε βοὴν ἀγαθὸν ΜΕΝΕΛΑΟΝ,

παρβαλλόμενον μὲ τὸ (Ἰλιάδ. λ', 403),

Ὀχθήσας δ' ἄρα Εἶπε πρὸς δὴν μεγαλήτορα ΘΥΜΟΝ.

Σὲ κάμνω κακόν, λοιπὸν εἶναι, Κάμνω εἰς σὲ κακόν, Ἀρέσκει με, Ἀρέσκει εἰς ἐμέ, κ. τ. λ. Ὅτι δὲ ἡ βαρβαροτέρα χρῆσις τῆς γενικῆς εἶναι καὶ αὐτὴ ἐλλειπτικὴ τοῦ Ἔνεκα, ἢ Χάριν, μαρτυρεῖται ἀπὸ τὴν λεγομένην δοτικὴν χαρισικὴν τῶν Ἑλλήνων, ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τὸ « Τύψον μοι τὸν παῖδα » τὸ ὅποιον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν σημαίνει « Δῆρέ μου τὸν δοῦλον » ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, Τύψον ἔνεκα ἐμοῦ, ἢ χάριν ἐμοῦ, τὸν παῖδα. Ἀφοῦ μίαν φορὰν ἡ βαρβαρότης ἐμετάβαλε τὰς δοτικὰς χαρισικὰς εἰς γενικὰς χαρισικὰς, ἐπροχώρησε καὶ εἰς τὴν μετὰβολὴν τῶν κυρίως δοτικῶν (ἤγουν τῶν συνταγ-

σομένων με ῥήματα μεταβατικά) εἰς γενικὰς, οἶον, Σοῦ λέγω τοῦτο, τὸ ὅποιον ἰσοδυναμεῖ με τὸ Λέγω τοῦτο ἕνεκα σοῦ, ἤγουν Τὸ λέγω, διὰ τὰ τ' ἀκούσης σύ. Τὸν αὐτὸν, ἢ παρόμοιον τρόπον δύνανται ν' ἀναλυθῶσι καὶ ὅλα τὰλλα· οἶον, Μοῦ πιςεύει, ἰσοδυναμεῖ με τὸ Πισεύει, ἕνεκα ἐμοῦ, Πιστεύει, διότι τὸ εἶπα ἐγὼ κ. τ. λ.

ΒΛΑΧΙΚΟΝ ΤΥΡΙΝ. Τὸ τυρίον τῆς Βλαχίας ἦτο καὶ τότε, καθὼς καὶ τὴν σήμερον ὠνομασμένον.

ΣΤΑΜΕΝΑΡΕΑΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1427) τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ Στάμενον, ἤγουν νόμισμα. Σημαίνει μᾶλλον, Σχεδὸν ζάμενον, κατὰ τὸν βάρβαρον τύπον τῶν ληγόντων εἰς *αρια*, οἶον Εἰκοσαρία, Τριανταρία, ἤγουν Σχεδὸν εἴκοσι, Σχεδὸν Τριάντα· τὰ ὅποια εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἐγράφοντο Εἰκοσαρία, Τριανταρία κ. τ. λ. Ἴδε κατωτέρω (σελ. 110 — 111).

ΣΤΙΧ. 122, Καὶ δὸς με νὰ προγεύσομαι, καὶ ΤΟΤΕ νὰ πετζώνω]. **ΔΓ, ΠΑΔΙΝ.** Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1160) γράφει συμφώνως τὸ πρῶτον ῥήμα, **ΠΡΟΓΕΥΣΟΜΑΙ**· ἄλλου (σελ. 1427) ὁμως τὸ ἐκφέρει **ΠΡΟΣΕΙΣΟΜΑΙ** (γρ. **ΠΡΟΣΟΙΣΟΜΑΙ**).

ΔΟΣ ΜΕ. Ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως, Εἰς, ἀντὶ τοῦ, Δὸς εἰς ἐμέ, τοῦτο δὲ οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Δὸς μοι. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 108).

ΠΡΟΓΕΥΣΟΜΑΙ. Προγεύομαι εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Ἀκρατίζομαι, καὶ Πρόγευμα τὸ Ἀκράτισμα. Οὕτως ἔλεγαν ἐκεῖνοι τὴν ταχυνὴν βρῶσιν, διότι ἦτον ἄρτος βαμμένος εἰς οἶνον ἀκρατον· ἡμεῖς δὲ τὴν ὠνομάσαμεν Πρόγευμα, ὡς πρὸ τῆς μεσημερινῆς βρώσεως, τῆς ὀνομαζομένης Γεῦμα. Τοῦ Δουκαγγίου τὸ Προσοίσομαι (καὶ ὅχι καθὼς εἶναι σφαλμένα γραμμένον, Προσείσομαι) εἶναι Ἑλληνικωτέρα ἢ καὶ γενικωτέρα λέξις. Ἦγουν εἶναι ὁ μέλλων τοῦ Προσφέρομαι μέσου ῥήματος, τὸ ὅποιον οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο ἐπὶ τῆς τροφῆς. Ὁ ἱπποκράτης ὀνομάζει ὅχι μόνον Προσφερόμενα, ἀλλὰ καὶ Προσοίσματα (Ἰδ. Φοοσ. Οἰκονομ· λέξ. Προσφέρειν) τὰ βρώματα καὶ τὰς τροφάς· ἔλεγον δὲ Προσφοράν καὶ τὴν γεῦσιν, ἤγουν αὐτὴν τῆς γεύσεως τὴν αἴσθησιν (Ἰδε Ἀθῆν. σελ. 356, καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημειώσ. σελ. 113).

ΠΕΤΖΟΝΩ. Ἀπὸ τὸ Πετζίον, τοῦ ὅποιου ἡ ἐτυμολογία ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 94). Ἐδῶ τὸ Πετζώνω ἰσοδυναμεῖ με τὸ Καττύω τῶν παλαιῶν. «Καττεύειν, συρράπτειν» λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 123, Ἀφ' οὗ δὲ φθάσει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδοκοιλίτζια.] ΔΓ,

Ἀφ' οὗ δὲ φάγει τὸ τυρὶν καὶ τὰ χορδόκοιλιά του.

ἈΦ' ΟΥΪ (ἢ ἈΦΟΥΪ). Ἀδιάφορον ἐδῶ, εἴτε διηρημένως, Ἀφ' οὗ, εἴτε συνθέτως, Ἀφ' οὗ, γράψεις· εἶναι πρόθεσις μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἀντωνυμίας, ἔλλειπτικῶς τοῦ Χρόνου ἢ Καιροῦ, οἷον Ἀφ' οὗ χρόνου, κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Ἐξ ἴσου καὶ Ἐξίσου, τοῦ Κατ' ἀρχάς καὶ Κατ-αρχάς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων. Εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν ὅμως εὐλογώτερον εἶναι τὸ Ἀφ' οὗ ἐνωμένον, ὡς ἐπὶ ῥῆμα, παρὰ τὸ διηρημένον Ἀφ' οὗ, τὸ ὁποῖον γίνεται βαρβαρισμός, ἐπεὶ τὸ Οὗ δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν, οὐτ' ὡς ἀντωνυμία, οὐτε ὡς ἐπὶ ῥῆμα. Τὸ Φάγει τοῦ δευτέρου, ἢ τὸ Φθάσει τοῦ πρώτου ἀντιγράφου, πρέπει νὰ γράφονται Φάγη καὶ Φθάση, ὑποτακτικῶς, διότι καὶ τὰ παθητικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γραφῶσιν ἄλλως· ἐπεὶ δὲ λέγομεν, Ἀφ' οὗ σωθῇ, καὶ Ἀφ' οὗ γραφθῇ, εἰς τὸ παθητικόν, ἐξανάγκης εἰς τὸ ἐνεργητικόν ἀπαιτεῖται τὸ, Ἀφ' οὗ σώσῃ καὶ Ἀφ' οὗ γράψῃ.

ΣΤΙΧ. 124, Κἂν τέσσερα τὸν δίδουσιν εἰς τὸ τρανὸν μυχρούτιν.] ΔΓ,

ΚΑΝΤΕΣΣΑΡΑ τὸν δίδουν μὲ τὸ τρανὸν μυσούριν.

Οὕτως ἐνωμένον (εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον) Καντέσσαρα, ἀντὶ τοῦ Κἂν τέσσαρα τοῦ πρώτου.

Κἂν. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, τὸ Κἂν ἐσημαίνειν ἐδῶ τὸ Σχεδόν, τὸ Ἐως, ἤγουν Σχεδόν ἢ Ἐως τέσσερα, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Τρία τέσσερα, ἔλλειπτικῶς τοῦ διαζευτικοῦ συνδέσμου, ἀντὶ τοῦ, Τρία ἢ τέσσερα. Μικρὸν ἵχνος ταύτης τῆς σημασίας ἔμεινεν εἰς τὸ Κάνεις, γραμμένον εἰς τὸν Πρόδρομον (Ποιημ. Β. 135 καὶ 186) διαιρετῶς, Κἂν εἷς, καὶ Κἂν ἕναν· εἰς τὸ Κἂμμία, ἀντὶ τοῦ Κἂν μία, ἤγουν, κατὰ τοὺς παλαιούς, Μία τις. Διότι τοῦτο τὸ Κἂν ἐσημαίνειν καὶ ἐκείνοι συνάπτοντες τὸ Τίς μὲ τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Θουκυδίδου (VII, 87) τὸ «Ἡμέρας μὲν » ἐβδομήκοντά τινας, » ὡς καὶ οἱ Γάλλοι ἀπαρλλάκτως διὰ τοῦ quelque, οἷον, quelque soixante-dix jours. Ὁ Πρόδρομος ἤθελε τὸ ἐκφράσειν, Κἂν ἐβδομήντα μέραις· ἡμεῖς δὲ σήμερον, Ἐβδο-

μήκοντα σχεδὸν ἡμέρας ἢ χυδαῖκώς, Κάμμιαν ἐβδομην-
 τερῖαν ἡμέρας. Τοιοῦτον ἀκόμη εἶναι καὶ τὸ Καμπόσον (quel-
 que peu), ἀντὶ τοῦ Κάν ποσόν, ἢ Κάν ποσον, ἤγουν Ὀλίγον τί-
 διότι τὸ Ποσόν εἰς τοὺς παλαιούς, τοὺς Ἰωνικοὺς μάλιστα συγγραφεῖς,
 ἐσήμαινε τὸ Ὀλίγον, καθὼς ἔτι καὶ τὸ Ὅσον· τοῦ πρώτου παράδειγμα
 εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἱπποκράτην (Β, περὶ Γυναικείων § 54) « Τὴν
 « λινόζωσιν ἐψούσα ξὺν οἶνῳ ποσῶ ἐσθιέτω ὡς κράμβην » ἤγουν Ἀς
 βράσῃ τὴν λινόζωσιν μὲ ὀλίγον οἶνον, καὶ ἄς τὴν φάγῃ ὡς λάχανον.
 (Λινόζωσις (Mercuriale) εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Παρθε-
 νοῦδι, ἢ Σκαρολάχανον). Ὁ Γαληνὸς εἰς τὰς Ἐξηγήσεις λέγει,
 « Ποσῶ, ὀλίγω. » Περὶ τοῦ δευτέρου μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, « Ὅσον,
 » ὀλίγον. » Οἱ δὲ Ἐβδομήκοντα (Ἡσαΐ. κς', 20) εἶπαν καὶ « Μικρὸν
 » ὅσον ὅσον » τὸ ὁποῖον ἐμιμήθησαν καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Νέας
 Διαθήκης (Πρὸς Ἑβρ. ι, 37). Ὡσαύτως καὶ τὸ ἐπὶ ῥήμα Ποσῶς εἶχε
 σημασίαν τοῦ Ὀλίγον, ἥτις ἔμεινεν εἰς τὸ ἀρνητικόν, Οὐδὲ ποσῶς,
 τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης.

ΤΕΣΣΕΡΑ, κατὰ τὸν πρῶτον ἀντίγραφον, διὰ τοῦ Ε, ὡς λέγομεν καὶ
 σήμερον Ἰωνικῶς, ἀντὶ τοῦ Τέσσαρα τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου.
 Τοῦτον τὸν Ἰωνισμόν ἐφύλαξεν ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ εἰς τὸ Κάμερα
 (Ἰταλίσι Camera), ἀντὶ τοῦ Καμάρα (Λατινίσι Camara), Κρεβάτιον
 ἀντὶ τοῦ Κραβδάτιον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ Κράβδατος (Γαλλίσι Grabat),
 Βελανίδιον (Vélanède), ἀντὶ τοῦ Βαλανίδιον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ Βάλα-
 νος. Τοιαύτη ἴσως εἶναι καὶ ἡ γραφὴ τῶν προθέσεων εἰς τὸ Ἀνεβαίνω
 καὶ Κατεβαίνω, ἃν δὲν ἐγεννήθησαν μᾶλλον ἀπὸ τὸ Ἀναβαίνω
 καὶ Καταβαίνω (διὰ τῆς διφθόγγου), ὡς εὐρίσκονται εἰς τοὺς
 ὀρχαίους ποιητὰς παραδείγματα προθέσεων Ἀπαί, Καταί, Παραί,
 Ὑπαί, ἀντὶ τοῦ Ἀπό, Κατά, Παρά, Ὑπό. Ἔτι καὶ τὴν σήμερον λέγο-
 μεν « Ἀπαί ποῦ ἔρχεσαι ; »

ΔΙΔΟΥΣΙΝ ἢ ΔΙΔΟΥΝ. Σημείωσε πρῶτον, πόσον εἶναι παλαιὰ ἡ
 βάρβαρος μετάθεσις τοῦ τόνου Δίδουσιν, ἀντὶ τοῦ Διδούτιν, ἤγουν
 ἀπὸ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς μι εἰς τὴν βρύτονον συζυγίαν τῶν εἰς ὦ.
 Δεύτερον, τὴν ἴσως ὀχι βάρβαρον συκοπὴν τοῦ Δίδουσι ἀντὶ τοῦ
 Δίδουσιν· ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον εἰς τὸ προσакτικὸν
 παθητικὸν Τυπτέσθων ἀντὶ τοῦ Τυπτέσθωσαν, καὶ εἰς τὸ
 ἐνεργητικὸν Τυπτόντων, ἀντὶ τοῦ Δωρικοῦ Τυπτόντωσαν. Λέγει,
 τοῦ Δωρικοῦ, διότι, ἐπειδὴ οἱ Δωριεῖς ἔλεγον Τύππτοντι ἀντὶ

Τύπτουσι, πιθανόν ὅτι ἔλεγον καὶ Τυπτόντωςαν, ἀντὶ τοῦ Τυπτέτωςαν, καὶ κοινότερον Τυπτόντω (ὅθεν ἔλαβαν οἱ Λατίνοι τὴν προσактиχήν κατάληξιν verberanto). Πιθανώτερον εἶναι, τοῦτο παρὰ τὸ λεγόμενον ἀπὸ τοὺς Γραμματικούς, ὅτι τὸ Τυπτόντων, Λεγόντων καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι μετοχαὶ ἑλλειπτικαὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ἀντὶ τοῦ Ἐξωσαν τῶν τυπτόντων, ἢ τῶν λεγόντων.

ΤΡΑΝΟΝ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Τρανὸς καὶ Τρανῆς. Ἡ κυρία καὶ ἀρχικὴ σημασία του, ὡς καὶ τοῦ συνωνύμου Τορός, ἦτο, διαπεραστικός, ἢ νὰ εἶπω οὕτως, τρυπητικός (perçant, ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ percido). Μεταφορικῶς ἐσήμαινεν, ὡς ἐπίθετον τῆς ἀκοῆς, τῆς ὁράσεως, ἢ τῆς φωνῆς, τὸ Σαφές, Ἐναργές, Καθαρόν· ὅθεν Τρανὴ ἀκοή (ouïe fine), Τρανὴ φωνή (voix perçante, Τρανῶς λαλεῖν, (parler haut), Ὁρᾶν (voir clair), καὶ ῥῆμα Τρανόω, ἤγουν ἀναφαίνω, ἀνακαλύπτω, ἐξηγῶ, σαφηνίζω, δεῖχνω κ. τ. λ. Ἐκ τούτου ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμετάφερε τὸ ὄνομα εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μεγάλος, ἐπεὶ τὰ μεγάλα φαίνονται ἐναργέστερα εἰς τὴν ὄψιν, καὶ ἀκούονται σαφέστερα εἰς τὴν ἀκοήν. Ἀλλ' ὁμως καὶ ταύτης τῆς σημασίας ἔμειναν ἔχνη εἰς τὴν παλαιάν γλῶσσαν. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Τρανόν, ἐξαμνησιῶν πρόβατον, » ἀποῦ ὀλίγον ἀνωτέρω εἶπε, « Τρανίαν· Αὔλην ἐν Ὀδῷ μεγάλην » εἰς τὸ ὅποιον οἱ κριτικοὶ δὲν ἐσημείωσαν ἀκόμη τίποτε. Ἰσως ἦτον Οἴκῳ ἀντὶ τοῦ Ὀδῶ. Ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἔσφαλαν οἱ ἀντιγραφεῖς καὶ βαρύτερον, ἀντὶ τοῦ, « Τρανίαν, Αὔλησιν ἢ Ὀδὸν μεγάλην. »

Ἀπὸ τὸ ῥῆμα Τρανόω ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἄχρηστον Τρανίζω, ὅθεν καὶ τὸ σύνθετον τῆς κοινῆς γλώσσης, Ἀνατρανίζω, ἢ καὶ μὲ δύο προθέσεις, Ἀνεντρανίζω (καὶ ὅχι Ἀναντρανίζω) ἤγουν ἀναβλέπω, ἐπεὶ τὰ ἀναβλεπόμενα ἀπὸ ἀσαφὴ καὶ σκοτεινά, γίνονται φανερά. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ἀνατρανίζω, φανερόν· εἰς ἑμαυτὸν τι διὰ τῆς ὁράσεως, ἤγουν βλέπω, οἶον (Ἐρωτόκριτ. σελ. 73),

Δὲν δεῖλει παρὰ μιὰ φορὰ νὰ τὴν ἀνατρανίσῃ·

καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Ἀυγάζω (ἤγουν φωτίζω, περιλάμπω) ἐσήμαινε καὶ τὸ βλέπω, οἶον τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Φιλοκτ. 216),

ναὸς

Ἄξενον αὐγάζων ὄρμον.

ΜΟΥΧΡΟΥΤΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ Μουχρούτιον, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁ Δουκάγγιος (σελ. 967) γράφει Μουχρόντιον. Εἰς ἄλλο δὲ μέρος (σελ. 779) καὶ ἀπ' ἄλλο σύγγραμμα γράφει Μουχρόντου, ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ Μουχρούτια. Ἀφῆκε τὴν λέξιν ἀνεξήγητον. Ὅτι σημαίνει εἶδος ποτηρίου ἢ οἰνοδόχου ἀγγείου, δὲν εἶναι κάμμιζ ἀμφιβολία· πόθεν δὲ παράγεται ἢ ἐτυμολογεῖται ἡ βάρβαρος αὕτη λέξις, εἶναι ἄγνωστον, εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον. Κάνεν ἀπὸ τὰ ὀνόματα πολλοτάτων εἰδῶν ποτηρίων ὅσα μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Ἀθηναῖος (σελ. 466-504) δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀναλογίαν ἢ συγγένειαν μὲ τὸ Μουχρούτιν. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μησοῦριν, παράγεται κατὰ τὸν Δουκάγγιον (*glossar. med. et infim. latinū. V. Missorium*) ἀπὸ τὸ Missorium ἢ Mensorium τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ, τὸ σημαῖνον τὰ τρυβλία ἢ πινάκις τῆς τραπέζης (Ῥωμ. mensa). Πιθανώτερον μὲ φαίνεται, ἀπὸ τὸ Mensura τῶν Ῥωμαίων, ὅθεν τῶν Ἰταλῶν τὸ Misura καὶ τῶν Γάλλων τὸ Measure, ἦγουν Μέτρον, ἢ Μετρητῆς οἴνου. Ὅλα ταῦτα παράγονται ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Metior, τὸ σημαῖνον τὸ Μετρῶ, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἐγεννήθη, ὡς καὶ τῶν Ὁλλανδῶν τὸ Meten, καὶ τῶν Γερμανῶν τὸ Messen.

Εἰς τὰ προειρημμένα εἶδη ποτηρίων τοῦ Ἀθηναίου εὐρίσκεται τὸ Κύπελλον (ὅθεν τὸ Γαλλ. Coupelle), ὑποκοριστικὸν τοῦ Κύπελ, εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν Κούπα, εἰς τοὺς Λατίνους Cupa (ὅθεν τῶν Γάλλων καὶ τὸ coupe καὶ τὸ cuve), ἀπὸ τοῦ Αἰολικοῦ ἢ Δωρικοῦ Κύπα. Σημειώσεως ἄξιος εἶναι καὶ ὁ Κώθων, διότι σημαίνει ὄχι μόνον εἶδος ποτηρίου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν οἰνοποισίαν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Χίους σήμερον τὸ Γαβάθιον σημαίνει καὶ εἶδος τρυβλίου βαθυλοῦ (Γαβαθὸν τ' ὀνομάζει ὁ Ἠσύχιος, καὶ τὸ ἐξηγεῖ ἀπλῶς τρυβλίον), καὶ τὸν πότον ἢ τὸ συμπόσιον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον καὶ Κωθωνίζω, εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ οἰνοποτῶ, τὴν ὁποίαν ἐφύλαξε καὶ τῶν Χίων τὸ Γαθαθίζω. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (V, 19) ὠνόμασε καὶ Κωθωνιστήριον, τὸ λεγόμενον σήμερον Γαλλιστί Guinguette, ἦγουν τόπον ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου τὰς ἐορτὰς σχολάζει ὁ ὄχλος εἰς τὴν οἰνοποισίαν.

ΣΤΙΧ. 125, Καὶ πίνει τα καὶ ρεύγεται. Κερνοῦν τον ἄλλον ἕνα.] Σημείωσε τὸ Ῥεύγεται ἀντὶ τοῦ Ἐρεύγεται. Ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ Ῥ θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Λασία ἀντὶ τοῦ Ἐλασία (ἦγουν Κωπηλασία), Σμάριον ἀντὶ τοῦ Ἐσμάριον ἀπὸ τὸ Ἐσμός, ὁ κοινότερον λεγόμενος

Πρὶν ἔμβῳ εἰς τὸν ὄκλόν σου (λέγει πρὸς τὸν Ἀάβαν ὁ Ἰακώβ) τὰ ὑπάρχοντά σου ἦσαν ὀλίγα· καὶ τώρα αὐξήσας, καὶ σ' εὐλόγησεν ὁ Θεὸς διὰ τὸ ποδαρικὸν μου· « Μικρὰ γὰρ ἦν ὅσα σοι ἐναντίον ἐμοῦ » καὶ νῦν ἦδη εἰς πλῆθος, καὶ εὐλόγησέ σε κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ τῇ ΠΟΔΪ μου (Γενέσ. λ', 30). « Ὅτι δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπέφευζον καλὸν καὶ κακὸν ποδαρικὸν φαίνεται ἀπὸ τὸν Ἀπούλειον (Μεταμορφ. σ', σελ. 127) *Pessimo pede domum nostram accedit*, « Χειρὶς ποδὶ εἰς τὸν » ἡμέτερον οἶκον εἰσέφρησεν. » Τειοθτόν εἶναι καὶ τὸ *Dextro pede* « Δεξιῷ ποδὶ » τοῦ Πετρώνιου (Ζατύρικ. κεφ' λ').

ΣΑΝΙΔΙΝ. Σανίδιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σανίς, ἰδοῦ.

ΣΟΥΒΑΙΝ. Σουβλίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Σοῦβλα, τὸ ὅποιον παράγεται ἀπὸ τὸ Λατινικὸν *Subula*· τοῦτο δὲ οἱ Λατίνοι γραμματικοὶ ἐξήγησαν μὲ διαφόρους ἐτυμολογίας, ὅλας, ἂν ὅν πλατῶμαι, ἀπιθά-
νους. Νομίζω ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ *Subula* (Γαλλ. *alène*) ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Ὀβελός, προσθέτοντες τὸ *σ*, καθὼς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λήξεις, οἷον *Sol* ἀπὸ τὸ ἥλιος, *Sum* ἀπὸ τὸ εἰμί.

ΣΜΙΛΙΝ. Σμιλίον, καὶ κοινότερον Σμιλάκιον (ἀπὸ τὸ Δηλυκὸν Σμίλη, εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν Σμίλα), κοπτικὸν ἐργαλεῖον τοῦ σκυτοτόμου, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Πλάτωνα (Α. Ἀλκιβ. σελ. 129) « Ὅσπερ σκυτο- » τόμος τέμνει πον τομεῖ καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις ὄργανοις· » ὅπου ὁ σχολιαστὴς διακρίνει τὴν σμίλην ἀπὸ τὴν τομεία. « Τομεῖς ἐστὶν ἐργα » » λείον τὴν βάσιν ἔχον κυκλικήν· σμίλη δὲ ἡμικυκλικήν. » Ὁ τομεῖς εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον *Κοπίδιον* (*tranchet*), ὑποκοριστικὸν τοῦ *Κοπίς*, συνωνύμου τῆς μαχαίρας.

ΣΦΗΚΩΜΑΤΑ. Οὕτω πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ ἡ ἀπὸ τὸ ῥῆμα Σφηκῶ, ἥγουν συσέλλω, συμμαζεύω, συνδεσμεύω καὶ συσφίγγω, ἀπὸ πλατὺ εἰς στενὸν συνάγω· ἀπὸ τὴν Σφήκα τὴν κοινῶς Σφήκαν, τῆς ὁποίας τὸ μέσον τοῦ σώματος εἶναι συνεσφιγμένον καὶ λεπτόν. Ταύτην τὴν σημασίαν ἔχει τὸ (Ἰλιάδ. ρ', 52),

Πλοχμοὶ δ', οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

Ἄλλὰ τί εἶναι τοῦ σκυτοτόμου τὰ σφηκώματα; ὁ Πολυδεύκης καταρτίζει ἐργαλεῖα σκυτοτομικά, Τομεία (ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Πλάτωνος), Σμίλην, Καλάποδα, Χηλεύματα καὶ Ὀπήτιον. Εἰς ἄλλο μέρος κρίνει, καθὼς καὶ ὁ Ἡσύχιος (λέξ. Χηλεύσεις),

ὡς συνώνυμα τὸ Χήλευμα καὶ τὸ Ὀπήτιον. Τοῦτο ὁμως εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν τὸ Σουβλίον, οὕτως ὀνομασθέν ἀπὸ τὰς Ὀπὰς, ἦγουν τὰς τρύπας, τὰς ὁποίας κάμνει Ὁ Τομεὺς εἶναι, ὡς εἶτα, τὸ Κοπίδιον· ἡ Σμίλη καὶ ὁ Καλόπους, ἐξηγήθησαν. Τὸ Σφήκωμα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, σημαίνει Πύκνωμα καὶ Δυσμόν. Ἰσως λοιπὸν καὶ τὸ Σφήκωμα τοῦ Προδρόμου σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Χήλευμα τοῦ Πολυδεύκου, ἢ Χήλωμα, παράγωγον τοῦ Χηλόω. Ὁ Ἡσύχιος λέγει· «Κεχλωμαι, ὦ πόδας δέδισμαι, συνέρραμαι τοὺς πόδας· χηλεύειν γάρ τὸ ῥάπτειν...» καὶ χήλευμα τὸ σπαρτίον κ. τ. λ. » Ὅπως ἂν ᾔται, πιθανὸν ὅτι τὸ Σφήκωμα, σημαίνει ὅ,τι οἱ σκυτοτόμοι μας σήμερον ὀνομάζουσι Κατόχιον (tire-pied), λέξιν, τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Δουκάγγελος ἐξηγεῖ διὰ τοῦ Μοχλὸς (verron), ὁ δὲ Σομαυέρας διὰ τοῦ Ἰταλικοῦ staffa (l'étrier).

ΣΤΙΧ. 129, Καὶ λέγει τὴν γυναῖκά του, ΚΥΡΑ' ΚΑΙ Θές τραπέζιν.] ΔΓ, ΚΕΡΑ ΜΟΥ, Θές κ. τ. λ.

ΛΕΓΕΙ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ' ΤΟΥ. Σημειώσθε πάλιν τὴν σύνταξιν τοῦ Λέγει με αἰτιατικῇ (ἐλλειπτικῶς τῆς προθέσεως), ἀντὶ τοῦ Λέγει εἰς, ἢ πρὸς τὴν γυναῖκά του, ἢ ἀντὶ τῆς δοτικῆς τῶν παλαιῶν, Λέγει τῇ ἐαυτοῦ γυναίκι.

ΓΥΝΑΙΚΑ, ἔγραψα ἀντὶ τοῦ Γυναίκην. Ἀφοῦ ὁ βαρβαρισμὸς μετέβαλε τὰς αἰτιατικὰς τῶν θηλυκῶν περιττοσυλλάβων εἰς ὀνομαστικὰς ἰσοσυλλάβους, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 48), ἀκόλουθον ἦτο νὰ προσθήσῃ εἰς τὰς αἰτιατικὰς τὸ ν̄ διὰ νὰ τὰς διακρίνῃ ἀπὸ τὰς ὀνομαστικὰς, Ἡ γυναῖκα, Τὴν γυναῖκα, καθὼς Ἡ ἡμέρα, Τὴν ἡμέραν.

ΚΥΡΑ, ἢ ΚΕΡΑ. Κυρά, Ἀντὶ τοῦ Κυρία. Περὶ τῆς τοιαύτης βαρβαρὸς συγχοπῆς, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 47). Τὸ Κερά τοῦ δευτέρου ἀντεγράφων εἶναι δεύτερος βαρβαρισμὸς, εἶτι καὶ νῦν εἰς χρῆσιν. Τοιαύτην τροπὴν τοῦ ν̄ εἰς τὸ ε̄ ἔπαθε καὶ ὁ Μέρμηκας ἢ Μέρμηγκας ἀπὸ τὸ Μύρμηξ, καὶ τὸ Ἄχαρα ἀπὸ τὸ Ἄχυρα. Ὡς τὸ Κυρά εἶναι συγχοπὴ τοῦ Κυρία, οὕτω καὶ τὸ Κυρὸς, ἐσυγκόπη ἀπὸ τὸ Κύριος. Εἶναι καὶ τὰ δύο τιμητικαὶ πρόσσχημασεῖς· τὴν πρώτην μεταχειρίζομεθα λαλοῦντες πρὸς γυναῖκα· τὴν δευτέραν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι πρὸς ἄνδρα, ἀντὶ τῆς ὁποίας σήμερον ἔχομεν τὸ ὀλόκληρον Κύριος, ἢ τὸ ἀπσκομμένον Κυρ. Ἐκεῖνοι ἔλεγον Τοῦ κυροῦ Ἰωάννου, ἡμεῖς δὲ Τοῦ κύρ Ἰωάννου. ἔχομεν ἔτι συγκομμένον ἀπὸ τὸ Κύριος, τὸ Κυρίς· ἀλλὰ τοῦτο ἐσημαίνειν εἰς ἐκείνους τὸν Κύριον, εἰς ἡμᾶς δὲ

σημαίνει τὸν πατέρα· σημασίαν ἣτις εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας συγγραφῆς, ὡς εἰδείχθη ἄλλου (σημ. εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σελ. 164). Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι καὶ σεμνὸν καὶ δίκαιον, τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς. Τὸ δὲ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους, ἔλαβεν ἀρχήν, ἀφοῦ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ εἰς αὐτοὺς ὑποταχθέντες Ἕλληνες ἔχασαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀρετήν· μὴν ἔχοντες πλεον τὸν ἀληθινὸν τοῦ ἀνθρώπου ζολισμὸν, ἀρχισαν νὰ καλλωπίζωνται μὲ ἐπιθέτους ζολισμούς· μὴν ἔχοντες ἐλευθερίαν, ὠνομάζοντο Κύριοι· ζερημένοι ἀπὸ εὐγένειαν, δόξαν καὶ τιμὴν, Εὐγενέστατοι, Ἐνδοξότατοι, καὶ Τιμιώτατοι· ἀπὸ σοφίαν, Δογιώτατοι, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ Ἐπίκτητος, ὅστις ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Νέρωνος, καὶ τοῦ Δομιτιανοῦ, ἦγον εἰς καιρὸν ὅτε ἡ δουλοπρέπεια καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν της, ἔλεγεν (Ἐγχειριδ. XL) « Αἱ γυναῖκες εὐθὺς ἀπὸ τεσσαρσεκαίδεκα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ΚΥΡΙΑΙ καλοῦνται. Τοιγαροῦν, » ὁρῶσαι, ὅτι ἄλλο μὲν οὐδὲν αὐταῖς πρόσεσι, μόνον δὲ συγκοιμῶνται » τοῖς ἀνδράσιν, ἄρχονται καλλωπίζεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ πάσας ἔχειν » τὰς ἐλπίδας. Προσέχειν οὖν ἄξιον, ἵνα αἰσθῶνται, διότι ἐπ' οὐδενὶ » ἄλλῳ τιμῶνται, ἢ τῷ κόσμῳ φαίνεσθαι καὶ αἰδῆμενος. » Ὁ Ἐπίκτητος ἐφώναζε ταῦτα πρὸς τὰς Κοκῶνας τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' αἱ Κοκῶναι δὲν ἐδιορθώθησαν, καὶ οἱ νεανίσκοι κατεξάδησαν καὶ ἀπὸ τὰς Κοκῶνας ἔτι θηλυπρεπέστεροι καὶ γελοιότεροι.

ΣΤΙΧ. 130, Καὶ πρῶτον μισὸν ἐκξέσθον, δεύτερον τὸ σφουγγάτον.] ΔΓ,

Καὶ πρῶτον θές τὸ ἐκξέσθον, καὶ τότε τὸ σφουγγάτον.

ΜΙΣΘΝ. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ λέξις εἶναι Λατινική· ὅθεν ἐπρεπε νὰ γραφῇ Μισθὸν ἢ Μισσον Missus, ἀπὸ τὸ Mittere, τὸ σημαῖνον κυρίως, Ἀφίνω, καὶ δεύτερον, Θέτω· διότι ὅς τις δέτει τι, τὸ ἀφίνει καὶ τὸ ἀπολύει ἀπὸ τὰς χεῖράς του. Ἀπὸ τὴν πρώτην σημασίαν ἐγενήθη ἡ βάρβαρος τῶν Δυτικῶν χριστιανῶν λέξις Missa, ἡ Λειτουργία, διότι μετὰ τὸ ἀποστολοευάγγελον ἀπέλυαν καὶ ἀπέπεμπαν ἔξω τοὺς κατηχουμένους, ἦγον τοὺς ἔτι ἀβαπτίτους, μὲ τοῦτα τὰ λόγια, Ite, missa est, « Ἀπέλθετε· ἀπόλυσίς ἐστιν » ἀντὶ τῶν ὁποίων εἰς ἡμᾶς εἶναι τὸ « Ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε, μήτις τῶν κατηχουμένων. » Ἀπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν προῆλθε καὶ ἡ ἔτι βαρβαρωτέρα τῆς κοινῆς

ἡμῶν γλώσσης λέξεις, Μισσεύω, ἤγουν Ἀπέρχομαι, Ἀποδημῶ, διότι οἱ ἀπερχόμενοι, ἀποπέμπονται καὶ ἀπολύονται, ἢ ὡς δούλοι ἀπὸ κυρίους, ἢ ὡς φίλοι ἀπὸ φίλους. Καὶ ὅσοι ἐκ τούτου ὁ Μισσεύμος καὶ τὸ Μίσσευμα, ὅχι τὸ Μισέματον, καθὼς γράφει ὁ Δουκάγγιος (σελ. 938) πληγηθεὶς ἀπὸ τὸν βάρβαρον σχηματισμὸν τῆς γενικῆς Μισεμάτου, ἀντὶ τοῦ Μισσέματος ἢ Μισσεύματος. Ἀπὸ τὴν δευτέραν σημασίαν ἐγεννήθη εἰς τὸν παρακμάζοντα λατινισμὸν τὸ Missus (ἐλλειπτικῶς τοῦ Cibus), καὶ εἰς τὸν Γραικορωμαϊσμὸν ὁ Μίνσος ἢ Μίσος (ὅθεν τῶν Γάλλων τὸ Mets, καθὼς ἀπὸ τὸ mittere τὸ Mettre), τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅ,τι φέρεται καὶ τίθεται εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ βρώσιν, ἤγουν ὅσα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ Ἐπιτραπεζώματα, Παραθέσεις, καὶ μετοχικῶς Παρατιθέμενα, οἱ Ἀατινοὶ εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς γλώσσης τῶν Fercula, ἀπὸ τὸ Φέρω ῥῆμα, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτοὶ ἀπαρallάκτως Fero λέγουσι. Γράφε λοιπὸν εἰς τὸν Πρόδρομον,

Καὶ πρῶτον μίσον ἐκξεστον, δεύτερον τὸ σφουγγάτον,

παροξυτόνως, ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 952). Πρῶτον μίσον εἶναι premier mets, ἢ μᾶλλον premier service, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Πρῶτον θές, ὅπου τὸ θές δὲν εἶναι προσακτικὸν ἀπὸ τὸ τίθημι, ὡς εἰς τὸν πρὸ τούτου σίχον (129), ἀλλ' ἀπαρέμφατον ὀνομαστικόν, Πρῶτον θέμα, Πρῶτην θέσιν (premier service) ἀπ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῶν ἀπαρεμφάτων περὶ τῶν ὁποίων ἐλάλησα μακρότερον ἄλλου (Πλουτάρχ. Β, Μέρ. 3, Αὐτοσχ. σοχ. σελ. νη — ξά).

ΕΚΧΕΣΤΟΝ. Προπαροξυτόνως, Ἐχχεσον (ἀπὸ τὸ Ἐχέω) εἶναι τὸ λεγόμενον τὴν σήμερον Βρασὸν (bouilli), ἀπὸ τὸ Βράζω.

ΣΦΟΥΓΓΑΤΟΝ. Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 193) ἀνέγνωσε κακῶς, ΦΟΥΣΚΑΤΟΝ. Σώζεται καὶ τὴν σήμερον ἡ λέξις Σφουγγάτον (omelette), σημαίνουσα ἀυγὰ ἀναδευμένα καὶ τηγανισμένα, διότι ὁμοιάζουν τὸ Σπογγάριον (ὑποκαριστικὸν τοῦ Σπόγγος) τὸ ὁποῖον προφέρομεν διὰ τοῦ φ καθὼς καὶ οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν τὸν Σπόγγον, Σπόγγον, καὶ τὸν Ἀσπάραγον, Ἀσφάραγον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἡ τροπὴ τοῦ σ εἰς τὴν δίφθογγον ου, ἥτις θεωρεῖται καὶ εἰς τὸ Κουκ-

αὖν ἀπὸ τὸ Κόκκως, καὶ τὸ Κούδκας ἀπὸ τὸ Κότζ, καὶ τὸ Κου-
λούρα ἀπὸ τὸ Κολύρα, καὶ εἰς ἄλλα πολλά, εἶναι βιββαρισμὸς, ἢ
ἵσως λείψανον τῆς ἀρχαίας προφορᾶς τοῦ σ σιγχαίου τῆς αὐτῆς μέ-
την διφθογγον. Περὶ δὲ τῆς καταλήξεως εἰς $\alpha\omega\upsilon$ καὶ $\alpha\omega\epsilon$, εἰς ὅσα εἴκα
ἀνωτέρω (σελ. 43) προσθέτω τοῦτο μόνον ἐδῶ, ὅτι τινὰ ἀπὸ τὰ
λέγοντα εἰς αὐτοὺς λατινικὰ ὀνόματα, ὅσα μάλιστα δὲν εἶναι μετοχαιά,
σημαίνουν τὰ διὰ τοῦ ὀξυτόνου $\alpha\omega\epsilon$ τῶν Ἑλλήνων. Παραδείγματος
χάριν τὸ Onatus εἶναι τὸ ὦωτῆς, ἦγον ἐἰς σχῆμα ὦου κατασκευα-
σμένους, τὸν ὁποῖον καὶ ὠάτοιν βιββάρως ὀνομάζον οἱ Γραικοὶ
μαῖοι (Δουκάγγ. σελ. 1788). Σημαίνει ἀκόμη καὶ τὸν ἔχοντα αὐγὰ,
οἶον Κέφαλος αὐγάτος (Δουκάγγ. σελ. 151), ὃ σήμερον λεγό-
μενος Αὐγωμένος. Ὡσαύτως ὁ Λεπιδωτός, ἦγον ὁ ἔχων λεπίδας
ἢ λέπια, ὀνομάζεται ἀπὸ τοῖς Λατίνοις Squamatus (οἶον, βιββα-
ρως, Δεπιδάτος, couvert d'écailles) ἀπὸ τὸ Squama, τὸ
σημαίνον Λεπίδα. Κατ' ἀναλογίαν καὶ τὸ Σφογγάτον ἦθελ' εἶσθ'
ἐλληναϊώτερον, Σφογγωτόν, ἐπειδὴ παρομοιάζει τὸν Σκόγγον.

ΣΤΙΧ. 131 — 132. Καὶ τρίτον τὸ ἀκρόπασσον ὁρῶν ἀπὸ μερίου,
καὶ τέταρτον μονόκυθρον· πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.] Ἀντὶ τῶν δύο
εἰχων, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει μόνον ἓνα τὸν ἐξῆς:

Καὶ τρίτον τὸ ἀκρόπαστον, πλὴν βλέπε νὰ μὴ βράζῃ.

ἈΚΡΙΟΠΑΣΤΟΝ, ἢ ὀρθώτερον ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου
ἈΚΡΟΠΑΣΤΟΝ. Λεῖπει ἡ λέξις ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον, ἵσως διότι εἶναι
ἑλληνική. Ἀκρόπασσον ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὸ ὀλέγον ἢ τὸ πρὸ μικροῦ
ἀλατισμένον ὀψάριον ἢ κρέας, τοῦ ὁποῖου ἐπομένως τὸ ἄλλας δὲν ἐπέ-
ρασεν ἀκόμη εἰς τὸ βάθος, οἶον (παρὰ Ἀθην. III σελ. 119),

Μενδήσιος θ' ὠραιὸς ἀκρόπαστος εὖ,
Βανθαίσω ὅππὸς κέφαλος ἐκτίσιν πυρός·

τὸ τοιοῦτον πασὸν ὀνομάζετο καὶ Ἡμιτάριχον, καὶ Ἡμίνηρον
τάριχον. Ἐδῶ ὁ Πρόδρομος νοεῖ κρέας πασόν, ἢ τοῦλάχιστον ὀλι-
γαλτισμένον.

ΟΨΘΟΝ. ἦγον ὀπτόν. Σημείωσε τὴν βάρβαρον τροπὴν τοῦ π' εἰς
τὸ φ, ἢ ὁποῖα ἐκυρίευσεν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις, εἰς ὅσας μάλιστα

μετὰ τὸ π ἀκολουθεῖ τὸ τ , οἷον Βαπτίζω, Βετὰ, Φταίω, Φτενός (ὁ λεπτός), Φτερόν, Φτέρνα, Φτυάριον, Φτύσμα, Φτωχός, ἀντὶ τοῦ Βαπτίζω κ. τ. λ. Φτενὸν (mince), ἦγον Πτενὸν ἢ Πτηνὸν, ὠνόμασεν ἡ συνήθεια τὸ Λεπτὸν, διότι τὰ λεπτὰ σώματα εἶναι εὐκίνητα, καὶ τρόπον τινὰ εὐκολοπέταστα (Πτηνά). Μάρτυς τὸ εἰς τὸν λεπτὸν Στρατόνικον ἀστειὸν ἐπίγραμμα (BRUNCK, *Analect.* tom. II, pag. 328),

Ἐν καλάμῳ πῆξας ἑτέρα Στρατόνικος ὁ ΛΕΠΤΟΣ,
 Καὶ τριχὸς ἐκδήσας, αὐτὸν ἀπηγχόνησε.
 Καὶ τί γάρ; οὐχὶ κάτω βρῖσεν βαρὺς· ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν,
 Νηνεμίας οὐσης, νεκρὸς ἄνω ΠΕΤΑΤΑΙ.

ΜΕΡΙΟΥ. Ἀντὶ τοῦ Μηρίου, ἀπὸ τὸ Μηρός. Ἡ τροπὴ τοῦ η εἰς τὸ ϵ εἶναι Ποιητικὴ. Καθὼς ἀπὸ τὸ Μηρίον, ἐσχηματίσαμεν τὸ ΜΗΡΙΟΝ, καὶ ἀπὸ τὸ πρὸ μικροῦ σημειωμένον Πτηνός, τὸ Πτενός, καὶ Φτενός, οὕτω λέγομεν Ἀπόσημα, Στίκω, Θυμαίνω, Θερίον, Σιρός, ἀντὶ τοῦ Ἀπόσημα κ. τ. λ. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσσ. ε', 402) τὸ,

Ρόχθει γὰρ μέγα κύμα, πετὶ ΞΕΡΟΝ ἠπείροιο.

Ὡσαύτως καὶ τὸ Ὑγιερὸς τῶν παλαιῶν ἐχυδαίρηθη εἰς τὸ Γερόες·
 ΜΟΝΟΚΥΘΡΟΝ. Ἀντὶ τοῦ Μονόχυτρον, Ἰωνικῶς, ἄχι Δωρικῶς, καθὼς ἐνόμισεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 951), μὴ νεήσας τοῦ Εὐσταθίου (Ἰλιαδ. δ', σελ. 468) τὴν ῥῆσιν. Οἱ Ἴωνες ἔτρεπαν τὰ ψιλὰ, εἰς τὰ δασέα, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς τὰ ψιλὰ, ἐπειδὴ ἔλεγον, Κεθών, Κύθρη, Βάθρακος (ὡς ἀκόμη τὸν ὀνομάζομεν καὶ τὴν σήμερον), ἀντὶ τοῦ Χιτών, Χύτρα, Βάτραχος. Ὁ Ἐπίκουρος, γράφων πρὸς φίλον, τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν στείλῃ μικρὰν χύτραν τυρίου, « Πέμψον με τι τυροῦ » ΚΥΘΡΙΔΙΟΥ. (Διογ. Λαερτ. X, 11), ὅπου γράφει μόνον εἰς αἰτιατικὴν, ΚΥΘΡΙΔΙΟΝ (ἦγον Χυτρίδιον), μὴ προσέχον εἰς τὰς προβληθείσας πολλὰς ἄλλας διορθώσεις, καὶ πρόσδεε τὴν λέξιν εἰς τὰ Λεξικά. Μονόκυθρον λοιπὸν ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι, διαφέρων εἰδὼν φραγία μιγμένα κ' ἐψημένα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χύτραν,

ὅποιον εἶναι τὴν σήμερον παρόμοιον ἔφημα, τὸ ἀπὸ τοῦς Ἰσπανοῦς ὀνομαζόμενον *Olla podrida*, καὶ ἀπὸ τοῦς Γάλλους *Pot-pourri* (οἶον *Σαπρόχυτρον*). Τὸ ὀνομάζουν ἔτι καὶ *Salmigondis*. Οἱ παλαιοὶ τὸ ὀνόμαζαν, κατὰ τινας, *Σύγκρουμα*, ὡς λέγει ὁ Ἡσύχιος, « *Σύγκρουμα*, *χρέος*, *δάνειον*. Τινές, τὴν σύμμεκτον *λοπάδα*. » Τὸ ἔλεγαν ἀκόμη καὶ *Θρυμματίδα*, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν κωμικὸν *Ἀντιφάνην* (παρ' Ἀθην. IX, σελ. 370),

Οὐδὲ Θρυμματίς

Τεταραγμένη, καὶ *λοπάδες* ἀνθρώπων φθοραί.

Ἴσως τὸ ἔλεγαν καὶ *Λασταυροκάκαβον* (ἴδ. τὸν αὐτ. Ἀθην. I, σελ. 9). Τὰ περίεργα *Μονόκυθρα* ταῦτα ἀρέσκουν μάλιστα τοὺς γαστριμάργους· καὶ τοιοῦτοι ἦσαν, τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου, οἱ πανοσιώτατοι *Καθηγούμενοι* τῶν μοναστηρίων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἐξῆς δευτέρῃν αὐτοῦ ποίημα, τὸ ἐπιγραφόμενον, *Κατὰ Ἡγουμένων*, καὶ τοιοῦτοι θελοῦν εἶσθαι παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ *Μοναχοὶ* ἑωσὺ νὰ αισθανθῶσιν οἱ κοσμικοὶ τὴν μωρίαν νὰ τρέφωσι μὲ τοὺς ἰδίους κόπους, τοὺς μὴ θελόντας νὰ συγχοπιάζωσι μὲ τοὺς συμπολίτας των.

ΣΤΙΧ. 133, Ἀφοῦ δὲ παραθέσουσιν, καὶ νίψεται, καὶ κάτζει.] ΔΓ,

Ἀφ' οὗ δὲ φάγουν τὸ ἐκξεσόν, ἔκτοτε τὸ σκορδάτον.

ΠΑΡΑΘΕΣΟΥΣΙΝ. Κυριολεκτικῶς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἱ ὅποιοι ἐμεταχειρίζοντο τὸ Παρατιθέναι εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Τιθέναι τὰ βρώματα ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἶον (*Ὀδυσσ. Ε, 91*),

Ἄλλ' ἔπειο προτέρω, ἵνα τοι ΠΑΡ' ξείνια ΘΕΙΩ.

Ἐλέγετο δὲ καὶ *Παράθεσις* καὶ μετοχικῶς *Παρατιθέμενον* (*service*) τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης βαλλόμενον βρῶμα· ἔθεν καὶ ὁ Πάυλος, καὶ ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς Ἀπόστολος *Θείας Θρησκείας*, παραγγέλλει λέγων (*Ἀ, Κορινθ. ι, 27*), « Πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, » μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. » Σημείωσε καὶ τὸ παραθέσουσιν ἀντὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ *Παραθέσωσι*, καθὼς καὶ τὸ ἀκόλουθον,

ΝΙΨΕΤΑΙ. Ἀντὶ τοῦ Νίψεται. Σήμερον (ὁμοίως κατὰ μέσσην διά-
δασιν) λέγομεν, Νίψθῃ. Τὸ Νίπτομαι, Λούομαι, Κτενίζομαι, Ξυρίζο-
μαι, Σπογγίζομαι, Ἐνδύνομαι, Ἐκδύνομαι καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα
εἶναι καὶ λέγονται εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλώσσαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν
ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, Μέσα ῥήματα, ὅχι, καθὼς λέγουσι οἱ Γραμματικοί,
διότι σημαίνουν ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος, ἀλλὰ διότι
σημαίνουν ἐνέργειαν καὶ πάθος ἐν ταυτῷ, ἥγουν σημαίνουν, ὅτι
τὸ πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποίου λέγονται, ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸν καὶ
πάσχει ἀπ' αὐτοῦ, ὅσάκις δὲν γίνεται μνήμη ἄλλου προσώπου ἐνερ-
γούντος.

Μὲ μόνην τὴν βοήθειαν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης δυνάμεθα νὰ
ἐξηγήσωμεν τὴν φύσιν καὶ δύναμιν τοῦ Μέσου ῥήματος. Δὲν εἶναι
σχεδὸν κἀνὲν ἐνεργητικὸν ῥῆμα, τοῦ ὁποίου ἡ παθητικὴ φωνὴ εἰς μαι
δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καὶ μέσως, ὅταν τὸ σημαίνονμενον πάθος
εἶναι αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος ἔργον, καὶ ὅχι ἄλλου. Παραδείγματός
χάριν, ἂν εἴπῃ τις, Μετρεῖται τὸ σιτάριον, ἐξανάγκης τὸ ῥῆμα
εἶναι παθητικόν, ἐπειδὴ ὑποθίτει πρόσωπον ἐνεργοῦν εἰς αὐτὸ τὸ
σιτάριον· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρόσωπον δύναται νὰ εἴπῃ καὶ Μετροῦ-
μαι, ἂν μετρῇ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἥγουν τὸ μέγεθος τοῦ ἰδίου σώματος·
καὶ τότε τὸ ῥῆμα γίνεται Μέσον ἐνεργείας καὶ πάθους, ἥγουν δὲν
σημαίνει οὔτ' ἀπλῶς ἐνέργειαν, οὔτ' ἀπλῶς πάθος, ἀλλ' ἐντάμα καὶ
τὰ δύο, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον εἶναι τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρού-
μενον. Καὶ τοῦτο ἴσως ἐκίνησε τοὺς Γραμματικούς νὰ εἴπωσιν, ὅτι τὸ
Μέσον σημαίνει ποτὲ ἐνέργειαν καὶ ποτὲ πάθος. Τοιοῦτος ὅμως τρό-
πος ἐξηγήσεως δὲν εἶναι οὔτε σαφής, οὔτ' ἀκριβής. Ἀσαφὲς ὁμοίως
ὄνομα ἔδωκαν εἰς αὐτά, καὶ ὅσοι τὰ ὠνόμασαν Περιεκτικὰ, καθὼς
ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Ἀπολλωνίου (Ἀργοναυτικ. Α, 1). Σαφέστερα ἐξήγη-
σαν οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι τὴν φύσιν τῶν μέσων ῥημάτων. Αὐτοὶ ὠνό-
μαζαν ὅλα τὰ ῥήματα, Κατηγορήματα, καὶ τὰ μὲν ἐνεργητικὰ,
Ὁρθὰ κατηγορήματα, τὰ δὲ παθητικὰ, Ὑπτια, τὰ δὲ μήτε
πάθος μήτ' ἐνέργειαν σημαίνοντα, Οὐδέτερα, τὰ δὲ καὶ πάθος καὶ
ἐνέργειαν σημαίνοντα, Ὑπτια ἀντιπεπονθότα (ἰδ. Διογέ-
νη. Λαίρτ. Ζήν. σελ. 476). Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κοινὴ εἰς ὅλους σήμε-
ρον γνωστὴ φύσις τῶν μέσων ῥημάτων, ἡ ἀντιπάθεια, ἡ καὶ ἀντενέρ-
γεια, ἥγουν ἀπ' αὐτοῦ τινος εἰς ἑαυτὸν ἀντιστροφὴ τῆς ἐνεργείας.
ἰσοδυναμοῦν λοιπὸν τὸ Νίπτομαι, Λούομαι, Κτενίζομαι κ. τ. λ. μὲ

τὸ Νίπτω, Λούω, Κτενίζω ἐμαντόν· καὶ εἰς αὐτὰ, ἤγουν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν, ἀναλύονται.

Ἐάν τινα τῶν εἰς μῆς ὠνομάσθησαν ἐξαίρετως μέσα, τοῦτο συνέβη εἰς ἐκεῖνα τὰ ῥήματα ὅσα σημαίνουν πράξεις ἢ ἐνεργείας, τὰς ὁποίας ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε νὰ ἐνεργῶμεν αὐτοὶ εἰς ἑαυτούς, καὶ ὅχι νὰ ἐνεργῶσιν ἄλλοι εἰς ἡμᾶς. Παραδείγματος χάριν, ἐπειδὴ συνειδίζομεν νὰ νίπτωμεν καὶ νὰ ἐνδύωμεν κ. τ. λ. αὐτοὶ ἑαυτούς, ὠνομάσθησαν τὸ Νίπτεται, Ἐνδύεται κ. τ. λ. μέσα ῥήματα, ἤγουν σημαίνουν ἐνέργειαν ἀντιστρέφουσιν εἰς αὐτὸν τὸν ἐνεργούντα, Νίπτει ἢ Ἐνδύει ἑαυτόν. Ἀλλὰ δὲν συνιστάνουν κλάσιν ἐξαίρετον μέσων ῥημάτων μόνον ταῦτα τὰ προκαταλεχθέντα ῥήματα, οὕτω δηλαδή, ὥς πάντοτε νὰ λαμβάνονται εἰς σκηνάσιον μέσων καὶ αὐτοπαθητικῶν· ἐπειδὴ ἀντὶ μέσων δύνασαι νὰ τὰ καταστήσῃς καὶ παθητικὰ, ἂν ὑποδείξῃς τὸν πάσχοντα μὴ δυνάμενον ἢ μὴ θέλοντα, νὰ ἐνεργήσῃ αὐτός, ὡς εἶναι τὰ νήπια, οἱ ἀσθενεῖς τὸ σῶμα, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ τρυφηλοί, καὶ ἀπλῶς ὅσοι κρίνουν ἀτιμὸν πρᾶγμα καὶ τῶν πλέον ἀναγκαίων ἀνθρωπίνων χρειῶν τὴν αὐτοουργίαν. Ὅταν λοιπὸν λέγῃς περὶ ἰδιώτου τινός, ὅτι Ἐνδύεται, τὸ ῥῆμα εἶναι Μέσων, ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Ἐνδύει ἑαυτόν· ὅταν δὲ περὶ νηπίου, βασιλέως, αὐλικοῦ τινός, ἢ πληρωμένου τὰς χεῖρας ἢ τὸν νοῦν, τὸ Ἐνδύεται γίνεται παθητικόν, ἤγουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἐνδύεται ἀπ' ἄλλον τινά.

Τοῦτο μοῦ ἐνθυμίζει τὴν ἀγχίνουσαν τῆς Σπαρτιάτιδος Γοργούης, θυγατρὸς ἐνναίτιδος τοῦ Κλεομένους, βασιλέως τῆς Σπάρτης. Βλέπουσα τὸν σαπημένον ἀπὸ τὴν ἰωνικὴν τρυφὴν Ἀρισταγόραν, ὑποδενόμενον ἀπὸ χεῖρας δούλου, ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα τῆς λέγουσα μὲ ἐκπληξιν, « Πάτερ, ὁ ξένος χεῖρας οὐκ ἔχει » (Ἰδ. Πλουτάρχ. Δακαυν. Ἀποφθεγμ.).

Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρῆσις τῶν Μέσων, ἢ Ὑπτίων ἀντιπεπικον· ὅτων εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὰς δύο Ἑλληνικὰς γλώσσας, τὴν παλαιὰν λέγω καὶ τὴν σημερινήν. Ἀλλ' οἱ παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο καὶ εἰς ἄλλους τρόπους κομψοτάτους πολλοὺς τὰ μέσα ῥήματα, οἱ ὁποῖοι δὲν σώζονται πλέον εἰς ἡμᾶς. Ἐκεῖνοι ἐσήμαιναν ἀκόμη διὰ τῶν Μέσων ὅχι μόνον τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀντιστρέφουσιν ἀμέσως καὶ κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργούν πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιστρέφουσιν ἐμμέσως δι' ἄλλου τρίτου τινός, πράγματος ἢ προσώπου. Παραδείγματος χάριν, ἔλεγαν εἰς μέσων διάδοσιν, ὅχι μόνον Τύπτομαι, ἀντὶ τοῦ Τύπτω

ἐμαυτὸν (καθὼς ἀπαρallάκτως λέγομεν εἰς τὴν κοινὴν, Δαίρομαι, ἀπὶ τοῦ Δαίρω ἐμαυτὸν), Αἶρομαι, ἀντὶ τοῦ Αἶρω ἐμαυτὸν εἰς ὕψος, ἢ ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν κοινὴν τὸ Σηκόνωμαι, ἢ Ὑψόνωμαι ἀπὸ τὴν γῆν, ἡγουν Σηκόνω ἢ Ὑψόνω ἐμαυτὸν ἀπὸ τὴν γῆν (καὶ ὅχι καθὼς ἐσφαλμένως ὁ Στέφανος, [Θησαυρ. Ἑλλήν. Γλ. Τόμ. Α, σελ. 209.] ἐσύγχυσεν τὸ « Ἀρθεῖς εἰς ὕψος » μέσον, μὲ τὸ « Ἀρθεῖσα τράπεζα » παθητικόν) ἀλλ' ἔλεγον ἀκόμη καὶ Τύπτομαι τὸν παῖδα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔμπορεῖ πλέον νὰ ἀναλυθῇ ἀμέσως εἰς τὸν μεταβατικὸν σχηματισμὸν, Τύπτω ἐμαυτὸν, ἀλλ' εἰς τὸ τύπτω τὴν ἐμαυτοῦ παῖδα.

Οἱ γραμματικοί, εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὀρισμοῦ, ὅτι τὸ Μέσον σημαίνει ποτὲ μὲν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ πάθος, φέρουν παραδείγματα τὸ Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν, καὶ Βιάζομαι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ τὸ μὲν Βιάζομαι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, εἶναι καὶ εἰς εἰς πάντοτε παθητικόν· τὸ δὲ Βιάζομαι τὸν ἐχθρὸν ἐνομίσθη καταξαιρετὸν μέσον, διότι ὁ σωζόμενος σήμερον εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἐνεργητικὸς αὐτοῦ τύπος Βιάζω, δὲν εὐρίσθη εἰς τοὺς πεζογράφους Ἑλλήνας. Μόνος ὁ Ὀμηρος τὸν ἐμεταχειρίσθη (Ὀδυσσ. μ', 297), .

Εὐρύλοχ', ἡ μάλα δὴ με βιάζετε μόνον ἐόντα,

καὶ ὁ Ἀλκαῖος (ΒΕΚΚΕΡ, Anecd. Græc. pag. 86). Ἐσυγχωρεῖτο λοιπὸν καὶ εἰς τοὺς πεζογράφους νὰ εἰπωσιν (ὡς λέγει σήμερον ἡ κοινὴ γλῶσσα) Βιάζω τὸν ἐχθρόν. Ἄν ἐπεκράτησεν ὁ παθητικὸς τύπος, Βιάζομαι τὸν ἐχθρόν, τοῦτο προῆλθεν ὅχι μόνον ἐκ τοῦ ὅτι ἀναλύεται εἰς τὸ Βιάζω τὸν ἐμαυτοῦ ἐχθρόν, ἀλλ' ἔτι καὶ ἀπ' αὐτὴν τοῦ ῥήματος τὴν φύσιν· αὐδεμίαν βίαν ὁποῖαν-δήποτε δύναται κάνεῖς νὰ ἐνεργήσῃ εἰς ἄλλον, χωρὶς νὰ τὴν αἰσθανθῇ ὁπωσοῦν καὶ εἰς ἐαυτόν. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ἀμετάβατον (καὶ παλαιὰ καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον) Βιάζομαι (ἡγουν Βιάζω ἐμαυτὸν) συνωνυμῶς ποτὲ μὲ τὸ Σπεύδω (Λουκ. ιε', 16). Τοιοῦτον εἶναι τὸ Μάχομαι, ταγμένον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνομασθέντων Ἀποθετικῶν, ταῦ ὁποῖα ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, Μάχω, ἐξωρίσθη ὡς ἄχρηστος καὶ ἀπὸ τὴν παλαιάν καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν γλῶσσαν· διότι οἱ μαχόμενοι ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἐνταυτῷ ἀπ' ἀλλήλους καὶ εἰς ἀλλήλους.

Ἰσαυτὼς ἔλεγον « Αἶρομαι τὸ φορτίον » τὸ ὁποῖον δὲν ἀναλύεται οὔτε εἰς τὸ Αἶρω ἐμαυτὸν, οὔτ' εἰς τὸ Αἶρω τὸ ἐμαυτοῦ φορτίον,

ἀλλ' εἰς τὸ Αἶρω τὸ φορτίον ἐπ' ἑμαυτοῦ, ἦγουν ἐπὶ τῶν ὤμων ἢ τῆς κεφαλῆς μου. Λεῖπει καὶ αὕτη ἡ χρῆσις ἀπὸ τὴν κοινὴν γλώσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα τὸν ἐνεργητικὸν σχηματισμὸν, Σηκώνω τὸ φορτίον· παρεκτός ὀλίγων τινῶν φράσεων, ὅπου ἔχει τόπον ἡ μεσότης αὕτη, ὅποιοι εἶναι τὸ Φορτόνομαι· ἐπειδὴ λέγομεν Ἐφορτώθη τὸν σάκκον, εἰς τὴν μέσσην καὶ κυρίαν σημασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ, Ἡρατο τὸν σάκκον· καὶ Ἐφορτώθη τὸν φίλον του, τὸ ὅποιον ἔχει τρεῖς σημασίας μέσας, τὴν κυρίαν, ἀντὶ τοῦ Ἐσήκωσεν εἰς τοὺς ὤμους του τὸν φίλον· τὴν μεταφορικὴν ἀντὶ τοῦ, Ἐδῶλθι ὡς φορτίον ἐπάνω τοῦ φίλου του, ἦγουν ἔγινεν ὀχληρὸς εἰς τὸν φίλον του, καὶ τρίτην, ὁμοίως μεταφορικὴν, ἀντὶ τοῦ, Ἐλαβεν ὡς φορτίον ἐπάνω του τὸν φίλον, ἦγουν ὑπέφερε τὸ βάρος καὶ τὴν ἐνόχλησιν τοῦ φίλου του.

Εἶναι περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἡ μεσότης εἶναι τρόπον τινὰ διπλῇ, ἦγουν εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀνάλυσις ἀπαιτεῖ δις τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν· οἷον « Ἀράμενος τὸν πατέρα ἔφευγε » ἀντὶ τοῦ, Ἄρας ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ ὤμων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἔφευγε. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγον μεταφορικῶς καὶ « Αἶρομαι νίκην » ἀντὶ τοῦ Αἶρω ἐπ' ἑμαυτοῦ (ἦγοῦν Λαμβάνω) νίκην, καὶ συντομώτερον, Νικῶ. ἔλεγον ἀκόμη καὶ « Αἶρομαι κλέος, ἢ δόξαν » ἀντὶ τοῦ Δοξάζομαι ἢ γίνομαι ἐνδοξος· διότι ἔκριναν τὴν δόξαν ὡς φορτίον, ὡς καὶ εἶναι ἀληθῶς, φορτίον ὅμως εὐάρεστον, ὅταν ἀποκτᾶται καὶ σώζεται μὲ τοὺς διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν κόπους. Ὅποια δόξα δὲν γεννᾶται ἀπὸ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, εἶναι Νόθος δόξα, καὶ ὅποια δὲν τρέφεται οὐδὲ ποτιζεται καθημέραν μὲ ἀδιακόπους ἰδρώτας, εἶναι Ἀποθασμένη δόξα.

Μεταχειρίζονται κάποτε τὰ μέσα ῥήματα, καὶ ὅταν ὁ πάσχω ἦναι μὲν διάφορος ἀπὸ τὸν ἐνεργοῦντα, συνεργῇ ὅμως τρόπον τινὰ μ' αὐτὸν ἢ αὐτοβελήτως, ἢ καὶ μὴν ἐμποδίζων τὴν εἰς ἑαυτὸν γινομένην ἐνέργειαν. Παραδείγματός χάριν, εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Νεφ. 494) ἐρωτᾷ ὁ Σωκράτης τὸν Στρεψιάδην,

Φέρ' ἴδω, τί δράς, ἦν τίς σε τύπτῃ;—

« Εἰα εἰπὲ με, τί θέλεις κάμειν, εἰάν τίς σε δαίρῃ; » καὶ ὁ Στρεψιάδης ἀποκρίνεται,

Τύπτομαι.

Τὸ Τύπτομαι τοῦτο, ἂν ὑποταθῇ κυρίως παθητικόν, ἤγουν ἂν ἐξηγηθῇ διὰ τοῦ Δαίρομαι, ἀποδαίνει ψυχρόν. Δὲν εἶναι οὐδὲ κυρίως μέσον· διότι δὲν σημαίνει, Τύπτω ἑμαυτὸν ἢ τινὰ τῶν ἐμῶν. Συγχωρεῖται ἴσως νὰ ἐνομασθῇ Παράμεσον· διότι ἀναλύεται κυρίως εἰς τὸ Ἰπομένω, ἢ Παρέχω, ἢ Ἀφίημι ἑμαυτὸν τύπτεσθαι, καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς ταύτης συνερῶ με τὸν τύπτοντά με, ἐπειδὴ ὅς τις δαιρόμενος, δὲν ἀντιτέχει εἰς τὸν δαίροντα, ἀντιδαίρων αὐτὸς, ἢ προσκαλούμενος ἄλλου βοήθειαν, ἢ καὶ ὀδυρόμενος καὶ πικραλῶν, ἐκεῖνος μακρύνει τὸν χρόνον τοῦ θαρμοῦ. Τὰ τοιαῦτα Παράμεσα, αἱ εἶναι γλῶσσαι τὰ ἐρμηνεύουν διὰ τοῦ Ἀφίημι ῥήματος, οἷον τὸ προειρημένον Τύπτομαι, Ἰταλῶν ἐξηγῆται *mi lascio battere*, Γαλλικῶν *je me laisse battre*. Εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν ὀλίγα τινὰ παραδείγματα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δύναται νὰ αὐξησῇ χωρὶς βίαν, ὅταν ὁ γράφων γράφῃ με κρίσιν. Παραδείγματος χάριν, ὅς τις πωλεῖ τὴν τιμὴν του δι' ἀργύριον, καὶ ὀλίγον ψηφίζει τὰς καταφρονήσεις τῶν ἄλλων, ἐὰν μόνον προξενώσιν εἰς αὐτὸν κέρδος, δύναται νὰ εἴπῃ με ἀνδραποδώδῃ ἀναισχυντίαν, Καταφρονοῦμαι διὰ τὸ κέρδος, ἤγουν Ἰποφέρω τὰς καταφρονήσεις τῶν ἄλλων, ἢ Ἀφίνω νὰ με καταφρονῶσιν οἱ ἄλλοι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κέρδους. Ὅτι τὸ Καταφρονοῦμαι ἐδῶ δὲν εἶναι κυρίως παθητικόν, φαίνεται ἀπὸ μόνον τὴν εἰς τὸ ἐνεργητικόν μεταβολὴν τῆς φράσεως. Διότι αἱ παθητικαὶ φράσεις, ὅτε σημαίνουν πάθος ἀπλῶς, ἰσοδυναμοῦν με τὰς ἐναντίας ἐνεργητικὰς, οἷον τὸ Καταφρονοῦμαι ἀπὸ τὸν δεῖνα, δὲν λίγει τι πλέον παρὰ τὸ, Με καταφρονεῖ ὁ δεῖνα· ἀλλ' εἰς τὴν προειρημένην φράσιν, ὁ αἰσχροκερδὴς σκοπὸν μόνον ἔχει νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅχι ὅτι τὸν καταφρονοῦν οἱ ἄνθρωποι (πρᾶγμα εἰς ὅλους γνωστὸν), ἀλλ' ὅτι ὑποφέρει αὐτὸς τὰς καταφρονήσεις, καὶ τρόπον τινὰ τὰς ἐνεργεῖ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν.

Τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ Διδάσκομαι, μέσον ῥήμα, ἐσήμαινε πρῶτον Διδάσκω ἑμαυτὸν· οἷον (Ἀριστοφάν. Νεφ. 194),

Αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἀστρονομεῖν διδάσκεται·

ὅθεν ὁ Αὐτοδιδάκτος, ἤγουν ὅς τις ἐξεύρει τὸ ἑμαυτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὅχι ἀπὸ διδασχῆς ἄλλου· καὶ τοῦτο ἴσως ἐνοοῦσαν οἱ

γραμματικοί, λέγοντες, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐμεταχειρίσθη τὸ Ἐδιδάξατο ἀντὶ τοῦ Ἐφεῦρε· ἤγουν, ὅτι ἔχει τὴν σημασίαν ταύτην, καθόσον ὁ διδάσκων ἑαυτὸν ἐφευρίσκει αὐτὸς, ὅ,τι μανθάνουν ἄλλοι ἀπ' ἄλλους. Ἡ ῥῆσις τοῦ Σοφοκλείους εἶναι περὶ ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὡς ἐνὸς ατόμου ἢ προσώπου θεωρουμένου. Τὸ πρόσωπον τοῦτο (Ἀντιγ. 354),

Καὶ φθέγμα, καὶ ἠνεμόεν
Φρόνημα, καὶ ἄσυνόμους
Ὅργας ἘΔΙΔΑΞΑΤΟ,

ἤγουν ἐδίδαξεν αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ γλῶσσαν, καὶ τὴν περὶ τῶν μετεώρων φιλοσοφίαν, καὶ τὴν πολιτικὴν· καὶ ἀκολουθῶς τὰ ἐφεῦρε. Διότι, εἴαν κατὰ μέρος καὶ χωριστὰ ἐν' ἀπὸ τὸν ἄλλον θεωρήσης τοὺς ἀνθρώπους, οὐδ' εἰς ἀπείρους μυριάδας· εἴλεις εὐρεῖν ἓνα μόνον αὐτοδίδακτον εἰς ὅλα ταῦτα. Ἀλλ' ὅταν συλλογισθῇς ἀφηρημένον ὡς ἐν ὑποκειμένον ὅλου τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ ἐπιστήμας καὶ τέχνας, εἰς ὀλίγα λόγια, ὅ,τι ἐξεύρουν οἱ ἄνθρωποι, τὰ ἔμαθαν αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ ἀκολουθῶς τὰ ἐφεύραν, ἐπειδὴ οὐκ ἐν ἐκείνῳ ἔδιδάχθησαν ἀπὸ κένενδός ἄλλου γένους ζῶον.

Τὸ Διδάσκειμαι σημαίνει δεύτερον, τὸ Ἀφήμι ἢ παρέχω ἑμαυτὸν διδάσκεισθαι, ἤγουν παραδίδω ἑμαυτὸν εἰς ἄλλον· νὰ μὲ διδάξῃ, ὅποιον εἶναι τὸ λιγόμενον ἀπὸ τὸν γέροντα Στρεψιάδην (Ἀριστοφάν. Νεφ. 127),

Ἄλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς, διδάξομαι
Αὐτὸς, βαδίζων εἰς τὸ φροντιστήριον.

Ὡς αὐτως, ὅταν συντάσσεται μὲ αἰτιατικὴν, οἷον Διδάσκειμαι τὸν υἱόν, δύναται πρῶτον νὰ σημάνῃ Διδάσκω αὐτὸς ἐγὼ τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν, ἂν ὑποθέσῃς τοὺς γονεῖς ἱκανοὺς εἰς τοῦτο· ὅθεν ὠνομάσθη καὶ Μητρο-
διδάκτος Ἀρίστικπος ὁ νεώτερος, διότι ἐδιδάχθη τὴν φιλοσοφίαν ἀπ' αὐτὴν τὴν μητέρα του Ἀρήτην (Διογεν. Λαερτ. II, 86).
Σημαίνει δεύτερον, Παραδίδω τὸν υἱόν μου εἰς ἄλλον νὰ τὸν διδάξῃ,

καθώς πάλιν λέγει ὁ αὐτὸς Στρεψιάδης πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν (Ἀριστοφάν. Νεφ. 1338);

Ἐδιδασάμην μέντοι σε, νῆ Δι', ὦ μέλε·

καὶ τοῦτο φέρει παράδειγμα ὁ Ἀμμώνιος, (σελ. 46) λέγων, « Ἐδίδαξε μὲν γὰρ ὁ καθηγητὴς, Ἐδιδάξατο δὲ ὁ πατὴρ συζησας. » Εἰς τὸ αὐτὸ ἀποελέπει καὶ τοῦ Ἡσυχίου τὸ, « Ἐπαιδεύσατο τὸν υἱὸν ὁ πατὴρ· Ἐπαιδευσε δὲ (γρ. δὲ ὁ) διδάσκαλος. » Πλείωτερά τούτων ὅςις ἐπιθυμῇ, ἄς ἀναγνώσῃ τὸ Περὶ μέσων ῥημάτων σύνταγμα τοῦ Κυζέρου.

ΚΑΤΖΕΙ. Ἐτι καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν χυδαίων ὁ βάρβαρος συλλαβισμὸς τοῦ *τζ* εἰς τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἀόριστον τοῦ Καθίζω ῥήματος, οἷον *Θίλει* κάτζειν, *Ἐκατζε*, *Κάτζη*, *Κάτze*, ὅςις δὲν ἐγεννήθη ὡς εἶναι τὸν σήμερον, παρευθὺς ὁλόκληρος, ἀλλ' ἤρχισεν ἀπὸ τὴν συγχοπὴν, *Κάθσειν*, *Ἐκάθσε*, *Κάθση*, *Κάθσε*, καὶ κατήτησεν εἰς τὴν τροπὴν τοῦ *θσ* εἰς τὸ *τζ*, ἢ μᾶλλον *τσ*. Τοῦ Καθίζω ἡ κυρία σημασία εἶναι γνωσὴ· ἀλλ' ἔχει καὶ τροπολογικὰς φράσεις πολλὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀκούομαι νὰ σημειώσω ὀλίγας τινὰς, ἀφοῦ πρῶτον ἐξηγήσω τὴν διάθεσιν, ἔπειτα τὸν διπλοῦν σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος.

Τὸ Καθίζω εἶναι καὶ οὐδέτερον, καὶ ἐνεργητικὸν, ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ λέγομεν Καθίζω ἐγὼ (ἡγουν σιμόνω τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ κάτω, χωρὶς νὰ τὸ κλινῶ ἀπὸ τὴν κάθετον), καὶ Καθίζω ἄλλον. Παρὰ τοῦτο εἶναι καὶ τὸ Κάθημαι τῶν παλαιῶν, τὸ ὁπεῖον οἱ χυδαῖοι προφέρουν *Κάθομαι*, τρέψαντες τὸ *η* εἰς τὸ *ο*, ὅχι ὁμως παντάπασιν ἀλόγως· διότι τὸ Κάθημαι, μέσον ῥῆμα, εἶναι ἀπὸ τὸ *ἔω* τοῦ ἐνεργητικοῦ σχηματισμοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου παράγεται καὶ τὸ *ἱζω* (ᾧθεν τὸ Καθίζω), ὡς τὸ *Δινίζω* ἀπὸ τὸ *Δινέω*, τὸ *Σακκίζω* ἀπὸ τὸ *Σακκέω*, καὶ τὸ *Τειχίζω* ἀπὸ τὸ *Τειχέω*. Ἀλλὰ τοῦ *ἔω* τὸ ἄχρησον παθητικὸν ἔπρεπε νὰ ἦναι *ἔομαι* (καθὼς τοῦ *Πνέω* τὸ *Πνέομαι* καὶ τοῦ *Ῥέω* τὸ *Ῥέομαι*), καὶ μὲ τὴν πρᾶξιν *Καθέομαι*. Τοῦτο ἔκριν' εὐλογον ἡ χυδαίωτης νὰ συγκόψῃ εἰς τὸ *Κάθομαι*· ἐξανατίας δὲ τὴν μετοχὴν *Καθεόμενος* ἐπρόκρινε νὰ συναίρῃ εἰς τὸ *Καθεόμενος* (κατὰ τὸ Ποιέομενος Ποιούμενος) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ *Καθήμενος*, τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν σήμερον καθὼς καὶ τὸ Κάθημαι. Τὸ Κάθημαι ἢ Κάθομαι μέσον

κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει τοῦ οὐδετέρου Καθίζω, ὅτι ἡ χρῆσις του ἔχει χώραν πλέον εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Μένω εἰς τὴν στάσιν τοῦ καθ-
εσμοῦ, ἤγουν δὲν ζέτω ὁρθός, τὸ δὲ Καθίζω σημαίνει κυρίως, τὸ
Παύω νὰ ζέτω ὁρθός, ἤγουν μεταβαίνω ἀπὸ τὴν ὁρθιον ζάσιν εἰς τὸν
Καθεσμόν· καὶ εἰς τοῦτο ἀποβλέπει ὁ κανὼν τοῦ Λουκιανοῦ (Σολοι-
κίς. § 11), « Τὸ ΚΑΘΙΣΘΟΝ τοῦ ΚΑΘΗΣΘΟ διαφέρειν φημί... τῷ τὸ
» μὲν πρὸς τὸν ἐςῶτα λέγεσθαι, τὸ Κάθισον, τὸ δὲ πρὸς τὸν καθ-
» εζόμενον. » Τὸ προσακτικὸν Κάθησο ἐλέγετο κατὰ συγκοπὴν καὶ
συναίρεσιν καὶ Κάθου, καθὼς τὸ λέγει σήμερον ἡ συνήθεια, ἤγουν
Μένε καθήμενος, μὴ σκηωδῆς.

Ἀπὸ τὸ ῥῆμα τοῦτο εἶναι τροπολογικαὶ φράσεις, ἀπὸ μὲν τὸ
Κάθομαι, Κάθου φρόνιμα, ἤγουν Μένε εἰς τὴν ζάσιν τῆς φρονή-
σεως· Εἰς τὰ καλὰ καθούμενα, ἤγουν χωρὶς αἰτίας ἢ ἀνάγκην,
τὸ ὁποῖον καὶ ἑλληνικώτερον λέγομεν κάμμίαν φορὰν, « Καλῶς ἐχόντων
» τῶν πραγμάτων » Κάθημαι ἢ Κάθομαι μὲ χεῖρια σκυρωτά,
ἢ μὲ χεῖρας σκυρωμένας, ἤγουν ἀργῶ, ἀμελῶ, δὲν ἐνεργῶ ὅ,τι
πρέπει νὰ κάμω· Ἔτι κάθησαι καὶ βλέπεις; ἤγουν τί προσμένεις
καὶ δὲν ἐνεργεῖς ὅ,τι πρέπει νὰ κάμῃς; Ἀπὸ δὲ τὸ Καθίζω, λέγομεν,
Κάθισε φρόνιμα, ἤγουν παῦσε τὰς ἀφροσύνας· Ἐκάθισε τὸ κα-
ράδιον, ἤγουν ἤγγισεν εἰς τῆς θαλάσσης τὸν πάτον, διὰ τὸ ἀνά-
βαθον τῶν ὑδάτων, ἀπαρallάκτως καθὼς εὐρίσκεται εἰς τὸν Στράβωνα
(Β, σελ. 99) « Καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον, ἡσυχῇ δὲ, ὥςτε μὴδ' ἄθροῦν
» διαλυθῆναι, κ. τ. λ. » Παρόμοια λέγομεν, Ἐκάθισε τρεῖς χρό-
νους εἰς τὴν Σμύρνην, ἤγουν ἔμεινεν ἢ διέτριψε, ἢ ἐκατοίκησεν,
ἥτις εἶναι φράσις τῶν Ἑβδομήκοντα (Κριτ. ιθ', 4) « Καὶ ἐκάθισε μετ'
» αὐτοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον κ. τ. λ. » ἤγουν
συγγραφῆν ἀρχαιοτέρων τοῦ Στράβωνος. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν
μεταχειριζόμεθα πολλάκις καὶ τὸ Κάθημαι ἢ Κάθομαι, οἷον Ἄμε
εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ κάθου ἐκεῖ, ἕως νὰ σὲ γράψω, καθὼς
λέγουν πάλιν οἱ αὐτοὶ Ἑβδομήκοντα (Γ. Βασίλ. γ', 36) « Οἰκοδόμησον
» σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κάθου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ
» ἐκεῖθεν οὐδαμῶς. » Τὴν αὐτὴν σημασίαν φαίνεται νὰ ἔχῃ καὶ ἡ
φράσις, ὅταν ὁ λόγος ᾖ περὶ βρωμάτων φυσικὰ, ἢ διὰ ἀδυναμίαν
σομάχου, δυσπέπτων, Ἐκάθισεν εἰς τὸ σομάχιδόν μου, ἤγουν
ἔμεινε, διέτριψε πλέον τοῦ πρέποντος· διότι, ὅταν τὰ βρώματα
ᾖναι εὐπεπτα, ἢ ἰσχυρὸς ὁ σόμαχος, δὲν χρονίζουσιν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ

χωνεύμενα διαβαίνουν εἰς τὰ ἔντερα. Λέγομεν προσέτι, Ἐκάθισε βασιλεὺς, ἀντὶ τοῦ ἀνηγορεύθῃ, ἐψηφίσθῃ ἢ ἐχειροτονηθῇ βασιλεὺς· διότι μετὰ τὴν ἀνγκύρευσιν, καθίζει εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. Εἶναι καὶ αὕτη φράσις τῶν Ἑβδομήκοντα (Ψαλμ. κη', 10), « Καὶ καθύψωται κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. » Ἡ κομψοτέρα ὁμως ἀπ' ὅλας καὶ τρόπον τινὰ ἰδίᾳ τῆς γλώσσης τῶν Γραικῶν φράσις εἶναι, Ἄς καθίσωσιν ὅλοι κατῶ, ἡγουν, ἄς μὴ συνερίζωνται, παραβάλλοντες ἢ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς μετὰ τὸν δεῖνα, ὅς τις τοὺς υπερβάλλει ὅλους παρακλύ. Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν υποδέτομεν τοὺς ὑποδειςτέρους ὡς συναγωνιστάς, σηκωμένους νὰ συντρέξωσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀρετῆς, τέχνης, ἢ ἐπιστήμης ράδιον, διὰ τοὺς ὁποίους λέγομεν, Ἄς καθίσωσι κατῶ, ἡγουν ματαίως ἐσηκώθησαν νὰ συναγωνισθῶσι μετ' ἀνθρώπων, τὴν ὁποῖον δὲν δέλουν νικῆσειν. Τοῦτο δὲν περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς ὅσα χωρεῖ σύγκρισις καὶ παραβολὴ ὑποδειςτέρου ζώου ἢ πράγματος, πρὸς πολὺ ἀνώτερον, ἢ τοῦλάχιστον τοιοῦτον ὑπολαμβανόμενον ἄλλο τί. Τὸ εἰς τὰς ἀκοάς τῶν ὑποδειςτέρων λυπηρὸν ἄκουσμα τοῦτο (Ἄς καθίσῃ κατῶ) ὅς τις φοβεῖται ν' ἀκούσῃ, ἄς ἐνθυμᾶται τὸ χρυσοῦν παράγγελμα τοῦ Ἐπικτήτου, « Ἀνίκητος » εἶναι δύνασαι, ἐὰν εἰς μηδένᾳ ἀγῶνα καταβαίνῃς, ὃν οὐκ ἔστι ἐπὶ » σοὶ νικῆσαι. » Καὶ ἄς ἐξεύρῃ καλὰ, ὅτι ἡ κοινὴ ὑπόληψις σπανίως πλανᾶται, καὶ ἂν ποτὲ πλανηθῇ, ἡ πλάνη τῆς δὲν πολυχρονίζει, ἀλλ' ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὴν προτέραν τῆς κρίσιν, καὶ χωρίζει τὰς μελίσσας ἀπὸ τοὺς κηφῆνας, τοὺς ἀδόλους πολίτας ἀπὸ τοὺς πολιτοκαπήλους. Τὸ παράγγελμα τοῦτο ἀποβλέπει ὅχι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ τάγμα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅλους ἀπλῶς τοὺς ἀνθρώπους· διότι ἐπεξηγεῖ τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον χρῆσμον ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ, χρῆσμον χρήσιμον εἰς τὸν πραγματευτὴν, χρήσιμον εἰς τὸν τεχνίτην, καὶ ἔτι χρησιμώτερον εἰς τοὺς ἐπαγγελλομένους νὰ ἐξεύρωσι τί πλεον παρὰ τοὺς ἄλλους.

ΦΑΓΟΦΝ. Ἐμάθαμεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ τῶν ῥημάτων γίνονται κατὰ συγκοπὴν, οἷον Φάγουν ἀντὶ τοῦ Φέγουσιν. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα, Φάγω, καὶ ἄλλα τινὰ ὅχι ὀλίγα τὸν ἀριθμὸν, ἔπαθαν καὶ ἐν ἄλλων συγκοπῆς τρόπον ἰδιαίτερον· διότι λέγει ὁ κοινὸς λαὸς ὅχι μόνον Φάγουν, ἀλλὰ καὶ Φᾶσιν, καθὼς λέγει, Τρώγουν καὶ Τρῶσι, Ὑπάγουν καὶ Ὑπᾶσι (καὶ χυδαίεστρον Πᾶσι) Λέγουν καὶ Λέσι, Θέλουν καὶ Θέσι, Ἀκούουν καὶ Ἀκοῦσι, Κλαίουں καὶ Κλαῖσι, Κρούουν καὶ Κρούσι, Πταίουں καὶ Πταῖσι, Καίουν καὶ Καῖσι. Τοιαύτην συγκοπὴν

ἰσυνείδητον οἱ Ἄττιχοι εἰς τὸ Λοῦται, Ἐλοῦμεν, Λοούμενος, ἀντὶ τοῦ Λοῦεται, Ἐλοούμεν, Λοούμενος. Τῆς γλώσσης ὅμως ἡμῶν ὁ χυδαῖσμός δὲν ἐξάδη μέχρι τούτου, ἀλλ' ἀπετόλμησε καὶ τριπλὴν συγκοπὴν εἰς πολλὰ ἀπὸ ταῦτα, Φᾶν, Τρῶν, Ἰπᾶν, Δέν, Θέν, Ἀκοῦν, Κλαῖν, Κροῦν, Πταῖν, Καῖν. Ὅστις θέλει νὰ δικαιολογήσῃ τὰ τοιαῦτα, δύναται νὰ φέρῃ εἰς παράδειγμα τὰς Βοιωτικὰς συγκαπὰς τῶν Παλαιῶν, Ἐσαν καὶ Ἐφᾶν, ἀντὶ τοῦ Ἐψησαν, καὶ Ἐφῆσαν, καὶ Τέτυφαν ἀντὶ τοῦ Τετύφασιν. Ὁ αὐτὸς χυδαῖσμός ἐσύγκοψε καὶ τὰ πρῶτα καὶ δευτέρα πρόσωπα τῶν πληθυντικῶν, καὶ τὰ δευτέρα καὶ τρίτα τῶν ἐνικῶν, λέγων, Φᾶμεν, Φᾶτε, Φᾶς, Φᾶ, Τρῶμεν, Τρῶτε, Τρῶς, Τρῶ, Ἰπᾶμεν, Ἰπᾶτε, Ἰπᾶς, Ἰπᾶ, Δέμεν, Δέτε, Δές, Δέ, Θίμεν, Θίτε, Θίς, Θί, Ἀκοῦμεν, Ἀκοῦτε, Ἀκοῦς, Ἀκοῦ, Κλαῖμεν, Κλαῖτε, Κλαῖς, Κλαῖ, Πταῖμεν, Πταῖτε, Πταῖς, Πταῖ, Καῖμεν, Καῖτε, Καῖς, Καῖ, Κροῖμεν, Κροῖτε, Κροῖς, Κροῖ. Ὁ ποιητής μας κατωτέρω (Ποίημ. β. στίχ. 439) ἐτόλμησε καὶ τὸ Κρῶ, ἀντὶ τοῦ Κροῦω.

ἘΚΤΟΤΕ. Ἀντὶ τοῦ Ἐπειτα, ἡ Μετὰ ταῦτα. Μεταχειριζόμεθα σήμερον καὶ τὸ τοπικὸν Ἀπέχει καὶ τὸ χρονικὸν Τότε εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, οἷον εἰς τὴν παρούσαν φράσιν Φάγε πρῶτον, καὶ τότε (ἡ ἀπέχει) ὑπάγεις κ. τ. λ. Ὅχι παντάπασιν ἀλόγως, διότι καὶ τῶν Παλαιῶν τὸ τοπικὸν Ἐν τῷ θεν ἐλκιδάμετο πολλάκις. χρονικῶς ἀντὶ τοῦ Ἐκτοτε, Ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου. Καὶ ἴσως ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ χυδαία χρῆσις τοῦ τοπικοῦ Ὅπου (χυδ. Ὅπου), εἰς χρονικὴν σημασίαν, οἷον, Εὐθὺς ὅπου, Εἰς καιρὸν ὅπου, Τὴν ἡμέραν ὅπου μὲ εἶπες κ. τ. λ. ἀντὶ τῶν ὁποίων ὀρθότερον εἶναι νὰ λέγωμεν, Εὐθὺς, Εἰς καιρὸν, Τὴν ἡμέραν, ὅτε μὲ εἶπες. Οἱ Παλαιοὶ ἐμεταχειρίζοντο τὰ συνανταπεδοτικά Ὅπου μὲν, Ὅπου δὲ ἀντὶ τοῦ Ποτὶ μὲν, Ποτὶ δέ, ὡς αὐτῶς καὶ μόνον τὸ Ὅπου, ἐλάμβανε χρονικὴν σημασίαν, ὅτε εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἡ μετ' αὐτοῦ τὸ Ηπου, ἡ περὶ αὐτοῦ ἄλλο τι μόνον. Ἀλλ' ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 65 — 67) σημειωθέντα, εἰς τὰ ὅποια πρόσθετος καὶ τὸ ἐξῆς παράδειγμα· « ὍΠΟΥ δὲ καὶ τοῦ λόγου τιμωρίαν ἤθιστον λαμβάνειν, ΗΠΟΥ » τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν... οὐ μεγάλας ἂν ζημίας ἐκόλασαν » (Δικουργ. Κατὰ Λεωνόρ. σελ. 20), ἦγον, ὍΠΟΤΕ καὶ μόνον αὗτος λόγους ἐκόλασαν, ΠΟΣΩ ΜΑΛΛΟΝ δὲν ἤθελαν κολάσειν τὸν ἐμπράκτους προδότην τῆς πόλεως.

ΣΚΟΡΑΑΤΟΝ. Ἐπρεπε νὰ εἴπῃ Σφουγγάτου· ἐπειδὴ περὶ Σφουγ-

γάτου ἐλάλησεν ἀνωτέρω (εἰχ. 130). Ἡ λοιπὸν εἶναι γραφικὸν ἀμάρτημα, ἢ ἐσυνείδιζαν τότε νὰ βάλλωσι καὶ σκόρδα εἰς τὰ σπογγάτα, καθὼς σήμερον βάλλομεν κάποτε προμυῖδια, ἢ τέλος, νοεῖ τὴν κοινῶς λεγομένην Σκορδαλίαν (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 121). Πιθανώτερον τοῦτο, διὰ τὸν σχηματισμὸν εἰς *ατον* (ἴδ. αὐτόθ. σελ. 122), Σκορδάτον ἤγουν Σκορδατόν, κατὰ τὸ ὁμοιοκατάλητον τῶν παλαιῶν Μυττωτός, τὸ σημαῖνον τὴν Σκορδαλίαν (millade), ἢ καὶ εἰδὸς τι Σκορδαλίας, παρόμοιον μὲ τὴν ὀνομαζομένην Γαλλισί Μοισιττὸς. Τὴν κυρίως Σκορδαλίαν (λέξιν σύνθετον ἀπὸ τὸ Σκόρδον καὶ Ἄλας), τὴν ἀπὸ ταύτης Χίους λεγομένην Σκορδαλατίαν, ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ Σκεροδάλην συνθέτως, ἀπὸ τὸ Σκόρδον καὶ τὸ Ἄλην· ὅθεν καὶ ὁ κωμικὸς Ἀριστοφάνης (ἴπκ. 1094) ἔπλασε τὴν Ἀθηναῖαν βρόχουσαν ἐπάνω τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων ἀμβροσίαν, καὶ κατὰ κεφαλῆς τοῦ ἐξωλεσάτου δημαγωγοῦ Κλέωνος σκορδαλίαν,

Εἶτα κατασπένδειν κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῃ
Ἀμβροσίαν κατὰ σοῦ· κατὰ τούτου δὲ σκορδαλίμην.

Σημείωσε καὶ τὴν συγκοπὴν τοῦ Σκόρδον ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Σκόρδον, ὅτι δὲν εἶναι οὔτε νίκ οὔτε βάρβαρος· δεῖτε εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν Διοσκορίδην. Δικαίολογῇ τὴν συγκοπὴν καὶ τὸ ὑποκοριστικὸν Σκόρδιον (Scordium), βεβάνιον οὕτως ὀνομαζομέν ἀπὸ τοὺς παλαίους, διὰ τὸ παρόμοιον τῆς ὀσμῆς τοῦ Σκόρδον.

ΣΤΙΧ. 134-135, Ἀνάθεμά με, Βασιλεῦ· καὶ τρισανάθεμά με! Ὄνταν γραφῶ καὶ ἰδῶ τοῦ λοιποῦ τὰ πῶς καθίζει.] Ἀντὶ τῶν δύο τεύτων εἰχων τὰ ἄλλα ἀντέγραφον φέρε ἓνα μόνον τὸν εἶς,

Ἀνάθεμά με, βασιλεῦ, ὅταν γραφῶ καὶ ἰδῶ τον.

Σημείωσε πρῶτον τὰς συνήθεις ἀνέμη καὶ σήμερον κατάρας, Ἀνάθεμα καὶ Τρισανάθεμα, συγχρησμένας καὶ (ἀν καὶ ὅχι εἰς τοὺς καλῶς ἀναθραμμένους), ὅταν ἀναθεματίζῃ τις ἐαυτόν· ὡς εἶναι τῆς ἐσχάτης ἀπανθρωπίας οἱ κατ' ἄλλων ἀναθεματισμοί. Μόνη ἡ ἐκκλησία τῶν πιστῶν ἔχει τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ δικαίον νὰ ἀναθεματίσῃ, ἤρουν νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῆς, μετὰ πρώτῃν καὶ δευτέρῃν νοουθεσίαν,

τούς σπουδάζοντας νὰ φθείρωσι τὴν παραδοθεῖσαν ἡθικὴν ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον. Διότι τοῦτο μόνον σημαίνει τὸ Ἀνάθεμα. « Ἀνάθεμα, ἐπάρτος » ἀκοινώνητος » λέγει ὁ Ἡσύχιος· καὶ τοῦτο νοεῖ ὁ Ἀπόστολος (Γαλ. α', 9) λέγων, « Εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. »

Σημείωσε δεῦτερον τὸν διττοτονισμόν τοῦ Ἰδῶ (κατὰ τὸ πρῶτον) καὶ Ἰδῶ (κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον), ἀκόμη καὶ σήμερον ἐπικρατοῦντα. Οἱ περισπῶντες ἔλαβαν ἴσως ἀφορμὴν νὰ περισπῶσι τοὺς δευτέρους ἀορίστους τῶν ὑποτακτικῶν, Ἰδῶ, Ἐλθῶ (λέγομεν καὶ Ἐλθω) Εἰπῶ, Εὐρῶ (καὶ Εὐρω) ἐκ τούτου, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ ὠξυτονοῦσαν τοὺς δευτέρους ἀορίστους τῶν προσακτικῶν τῶν αὐτῶν τούτων ῥημάτων, οἱ μὲν Ἀττικοὶ λέγοντες Ἰδῆ, ἀντὶ τοῦ Ἰδε, οἱ δὲ λοιποὶ, Ἐλθε, Εἰπε, Εὐρε, ἀντὶ τοῦ Ἐλθε, Εἶπε, Εὐρε. Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγαν πρὸς τούτους καὶ Λαθεῖ, καὶ Φαγεῖ, ἀντὶ τοῦ Λάθει, καὶ Φάγε· δὲν λέγομεν ὅμως, Ὅταν λαθῶ, ἢ φαγῶ, ἀλλὰ παροξυτόνως καθὼς οἱ ἀρχαῖοι, Ὅταν λάθω, ἢ φάγῳ. Οἱ ἀορίστοι τοῦ Βαίνω ἢ Βῆμι, λαμβάνουν τόνον διάφορον, κατὰ τὴν διάφορον πρόθεσιν, μὲ τὴν ὁποίαν συντίθενται, οἶον, Ὅταν ἐμβῇ, συμβῇ, ἀναβῇ, καταβῇ, διαβῇ, μεταβῇ, παραβῇ, ἀποβῇ, ὑπερβῇ, ὡς οἱ παλαιοὶ· καὶ χυδαίεζον, ἔμβῃ (ἢ ἔμπῃ), ἀναίβῃ, καταίβῃ, παραιβῃ. Οἱ χυδαῖοι λέγουσι ἔτι καὶ Εἰστέβῃ (ἀντὶ τοῦ Εἰσβῇ) ἀπὸ τὸ βάρβαρον Εἰσθαίνω, καὶ Ἐβγῇ καὶ Ἐβγῃ, ἢ Εὐγῇ καὶ Εὐγῃ (ἀντὶ τοῦ Ἐκβῇ), ἀπὸ τὸ χυδαῖκόν Ἐβγαίνω (ἀντὶ τοῦ Ἐκθαίνω).

Ἀπὸ τὸ Γίνομαι λέγομεν, Ὅταν Γενῶ ἢ Γένω. Τὸ περισπώμενον εἶναι ἀορίστος δευτέρος ὑποτακτικὸς τοῦ Γίνομαι ῥήματος, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἐάν τυπῶ, ἀντὶ τοῦ ὅποιον οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν εἰς μέσσην διάθεσιν Γένωμαι· τὸ παροξυτόνον εἶναι ἀπὸ τοῦ Γείνω, εἰς οὐδετέραν σημασίαν κατὰ τὸ Γίω, τῶν Ῥωμαίων, τὸ ἀρχαιότερον γραφόμενον Γυο, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φύω (ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι καὶ ἡ παλαιὰ τῆς προφορᾶς τοῦ ὕ καὶ τ διαφορά· ἦτο σχεδὸν ἀνεπαίσθητος). Ἀνάταται νὰ γραφῇ καὶ διὰ διφθόγγου Γείνω εἰς τὸν πρῶτον ἀορίστον ἀπὸ τὸ Δέμα Γένω, ὡς λέγομεν, Ὅταν μείνω, ἀπὸ τὸ Δέμα Μένω. Ἐξεναντίας τοὺς περισπωμένους δευτέρους ἀορίστους τῶν ἀπαρεμφάτων, τοὺς ὁποίους σχηματίζομεν μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Θείω καὶ Ἐχω ῥήματος, παροξύνει ἢ συνήθεια, λέγουσα Θείω ἢ Εἶχα ἔλθει, Εὐρει, Λάθει, Φάγει, Ἀποθάνει, Μάθει, Φύγει, Δίπει, Λάχει, Πάθει, Δράμει, Βάλει, Ψάλει, κ. τ. λ. ἀπὸ τοῦ Ἐλθεῖν, Εὐρεῖν, Λαθεῖν κ. τ. λ. φυλάττομεν τὸν τόνον εἰς τὰ

ἰδεῖν καὶ εἰπεῖν, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἰδεῖ, Εἰπεῖ. Ἄλλα δὲ πάλιν διττογραφούμεν, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἔλθει, ἢ ἔλθει (ἀπὸ τοῦ ἐλθεῖν), Εὔρει ἢ Εὔρει ἀπὸ τὸ Εὔρεῖν. Τοῦ Βαίνω ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ Βῆμι δι' ἀπαρεμφατικοὺς δευτέρους ἀόριστοι πρέπει νὰ γράφονται διὰ τοῦ π' ἀνυπογράφτου, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται μὲ τὰ ὑποτακτικά· διότι εἶναι ἀληθῶς σχηματισμένοι κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τὸ Βῆναι, οἷον Θέλω ἢ Εἶχα ἐμβῆ, συμβῆ, ἀναβῆ (καὶ ἀναιβῆ), καταβῆ (καὶ καταιβῆ), διαβῆ, μεταβῆ, παραβῆ, ἀποβῆ, ὑπερβῆ, ἢ Θέλω ἢ Εἶχα ἐμβῆν κ. τ. λ. καὶ ὡς λέγομεν Θελῶ ζαῖθ, ἢ ζαῖθην, γραφθῆ ἢ γραφθῆν κ. τ. λ. ἀπὸ τὸ Σταθῆναι καὶ Γραφθῆναι. (Ἴδε κατωτέρ. τὰς εἰς τὸν 145 σίχ. σημ.).

ΣΤΙΧ. 136, Τὸ πῶς ἀνακομπόνηται νὰ πιάσῃ τὸ κοντάλιν.] ΔΓ,

Τὸ πῶς ἀνακομπώνεται κατὰ τῆς μαγαίριας.

ἈΝΑΚΟΜΠΟΝΕΤΑΙ. Γράφε, Ἀνακομπόνηται. Ἡ τροπὴ τοῦ β', εἰς τὸ π', θεωρεῖται καὶ εἰς ἄλλας λέξεις, μάλιστα ὅταν ἀκολουθῇ τὸ μ' ροιχείον, οἷον Ἐμπαίνω ἀντὶ τοῦ Ἐμβαίνω, καὶ Ὀμπός ἀντὶ τοῦ Ὀμβός. Οὕτω καὶ Κόμπος ἀντὶ τοῦ Κόμβος, ὅθεν τὸ Κομβόω, καὶ τὸ Ἀνακομβόω, Ἀνακομπόω, καὶ μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ν', Ἀνακομπώνω. Τοιαύτην προσθήκην ἐτόλμησεν ἡ κοινὴ γλῶσσα εἰς πολλὰ ῥήματα τῶν παλαιῶν διὰ τὴν εὐφωνίαν· καὶ ὡς λοιπὸν λέγομεν Δένω καὶ Σδένω, ἀπὸ τὸ Δένω καὶ Σδέω, χωρὶς κάμμιαν ἄλλην μεταβολὴν τῆς γραφῆς, οὕτως ἀρμόζει νὰ λέγωμεν Χρυσόνω, Σημειόνω, Ἀνακομβόνω, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα τῆς τρίτης τῶν περισπωμένων, ἀπὸ τὸ Χρυσός, Σημείω, Ἀνακομβός.

Τὸ ἀπλοῦν Κομβόω, παράγεται ἀπὸ τὸ Κόμβος, τὸ σημαῖνον Δεσμόν. Τὸ ὑποκοριστικὸν Κομβίον (ἢ Κομπίον) σημαίνει τοὺς σφαιροειδεῖς ἢ στρογγύλους δεσμούς κατασκευασμένους ἀπὸ ὕφασμα ἢ μέταλλον (boutons) οἱ ὅποιοι ἐμβαίνουντες εἰς τοῦ ἐνδύματος τὰς ὀνομαζομένας Θηλείας ἢ Κομβοθηλείας (boutonnières) κρατοῦν τὸ ἐνδύμα προσαρμολογούμενον εἰς τὸ σῶμα. Ἐκ τοῦ Κόμβου σύνθετον εἶναι καὶ τὸ Κομβολόγιον ἢ Κομβοσχοίνιον (chapelet), διότι ὁμοιάζουν τοὺς κόμβους τὰ τρυπημένα καὶ ὀρμαζιασμένα σφαίρια. Θήλεια (ἤγουν θηλυκὴ) εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Θελιά, ὅθεν τὸ Θηλυκόνω (boutonner) ῥῆμα συνώνυμον τοῦ Κομβόνω, καὶ τὸ

Θηλύκειον, οὐδέτερον ὄνομα, οἶον τὰ Θηλύκεια τοῦ βιβλίου. Λέγεται ἡ Θήλεια ἡ Θηλεία ὀχυμένον εἰς τὰ φορέματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σχοινία, ἡ λωρία, ὅταν δένωμεν τὴν μίαν ἄκραν, διὰ νὰ περάσωμεν μέσα τὴν ἄλλην. Ἐκ τούτου διορθώνεται ὁ Ἡσύχιος, « Θήλεα, ἱμάντων » τὰ τετρημένα (γρ. τετρημένα), εἰς ἃ διαδεύεται τὰ ὀξεία καὶ τῶν » σπονδύλων τὰ κοῖλα. » Ἐὶ περὶ σπονδύλων τοῦτο ἐξηγείται ἀπ' ἄλλην γλῶσσαν τοῦ Ἡσυχίου, « Ἀρρένα..... τῶν κονδύλων τὰ ἐξέχοντα, » καὶ τὰ εἰς κοιλότητος ἐμπίπτοντα. » Ἡ μεταφορὰ νοεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς σεμνοὺς, καὶ ἀπὸ τοὺς φοβουμένους τὰς ἀσέμνους λέξεις πλεον παρὰ τὰς ἀσέμνους πράξεις. Λέγομεν ἀκόμη Θηλείαν, ἀπλῶς καὶ τὸν κόμβον ἡ δεσμὸν (lacs, noeud), ὅθεν τὸ σύνδετον Συρτοθηλεία (noeud coulant), καὶ Θηλείαν τὸ τύλιγμα τῶν κλωσῶν (écheveau). Καὶ παράγωγον Θηλειάζω (nouer καὶ divider), ὡς ἀπὸ τὸ Ἀδεῖα, Ἀδειάζω, ἀπὸ τὸ Ἐταιρεία, Ἐταιρειαζώ. (Χυδ. Τεριαζώ), καὶ ἀπὸ τὸ Εὐδεῖα, Εὐδειάζω (χυδ. Φτιάνω).

Ἀπὸ τὸ Κόμβος οἱ Παλαιοὶ ἐσχημάτισαν ῥῆμα σύνδετον τὸ ἔγκομβόω, τὸ ἐπεὶον κυρίως σημαίνει, τὸ Κομβόω ἢ Δένω, καὶ διὰ μιᾶς συνδέτου λέξεως τὸ Κομβοδένω. Ὁ Ἡσύχιος λέγει « Ἐγκομβοδεῖς, » δεδεῖς. » Μεταφορικῶς σημαίνει τὸ Περιτυλίσσω, Περιβάλλω, Στολίζω· ὡς λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς, « Ἐγκεκόμβωται· ἐνεῖληται » καὶ, « Κομβώσασθαι· στολίσασθαι, » καὶ, « Κόμβωμα· στολισμα, ΣΚΕΒ- » ΡΩΜΑ » Ὅπου, εἰς τόπον τῆς τελευταίας λέξεως ἐνόμισαν οἱ Κριτικοὶ ὅτι ἔπρεπ' ἴσως νὰ γραφῇ ΣΗΕΙΡΩΜΑ. Ἐάν ὅμως δὲν λαμβάνωμαι, ἐνόησεν ὁ Ἡσύχιος διὰ τοῦ Σχεῖρωμα (ὀρθότερον Σκίρρωμα) τὸν σκληρὸν ἔγκον, ὅστις εἰς μὲν τὰ φυτὰ ὀνομάζεται Ὄζος (κοινῶς Ρόζος) εἰς δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, λέγεται ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ Σκίρρος καὶ Σκίρρωμα καὶ Πῶρος (Φασσ. Οἰκονομ. λέξ. Σκίρρος καὶ Σκύρος)· ὅθεν ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ ἄλλος τόπος τοῦ Ἡσυχίου, « Σχεῖρος.... Φιλητῶς δὲ τὴν ΗΥΡΕΩΔΗ γῆν. » Γράφει ΠΩΡΕΩΔΗ.

Ἐμεταχειρίσθη τὴν μεταφορὰν τοῦ Ἐγκομβόω ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (Α. Ἐπιστολ. Ε, 5) κομψότατα, ὅταν λέγῃ, « Τὴν ταπεινοφροσύνην » ἐγκομβώσασθε, » ἡγουν, Ἐνδύσασθε καὶ στολίσθητε τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ κρατεῖτέ τὴν σφιγντὰ ὡς νὰ ἦτο κομβωμένη, διὰ νὰ μὴ σὰς γυμνώσῃ ἀπ' αὐτὴν ὁ ἄνεμος τῆς κενοδοξίας· διότι ταπεινοφροσύνην νοεῖ ὁ Ἀπόστολος, τὴν μετριοφροσύνην, ἡγουκ ἐκείνην τῆς ψυχῆς τὴν διάδεσιν, ἥτις δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ φρονώμεν πλεον ἀπ' ὅ,τι

πρέπει, ἀλλ' οὐδὲ συγχωρεῖ πάλιν νὰ καταφρονῶμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ ἐξευτελιζώμεθα ὡς ἀνδράποδα. Ταύτην τοῦ Πέτρου τὴν κομφήν καὶ ὠραίαν ῥῆσιν ὁ Νικομηθεῖας Γεώργιος ἔκρινε βάρβαρον· πρὸς τὸν ἑποῖον γράφων ὁ Πατριάρχης Φώτιος (Ἐπιστολ. ρη'), ἀποδείχνει μὲ μαρτυρίας παλαιῶν καθάρᾳ, ὅτι ὁ Νικομηθεῖας ἦτον ἀμαθὴς, καὶ ὅχι ὁ Πέτρος βάρβαρος. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὁ σοφὸς Φώτιος ἐχρεώζει νὰ ἀρμισθῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀποστόλου ἀπολογία, καὶ ὅχι νὰ κάμῃ τὸν σοφιστὴν, ἰσχυριζόμενος, ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἐμεταχειρίσθη τὴν κομφήν ταύτην φράσσιν, ὅχι κομφευόμενος καὶ μιμούμενος τοὺς παλαιούς, ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς δώσῃ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ ὑπὲρ τοὺς παλαιούς ἠδύνατο νὰ γράψῃ διόλου τὰς ἐπιστολάς του, ἂν ἔκρινε τὴν τοιαύτην ἐπουδὴν ὠφελίμον εἰς ψυχῶν σωτηρίαν. Ὁ Πέτρος ὅμως καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι ἔγραψαν, καθὼς ἐγράφετο, ἢ κἀν ἑλληνιστῶν, ἢ ἑλληνικῇ γλῶσσᾳ εἰς τὸν καιρὸν καὶ τόπον ὅπου ἤκουσαν, καὶ καλλίον νὰ γράψωσι δὲν ἠδύναντο. Ὁ Παῦλος ἀναμφιδύως ἐχρημάτισεν ὁ εὐφραδίστερος καὶ ῥητορικώτερος ὅλων τῶν ἀποστόλων συγγραφεὺς· καὶ ὅμως ὁ χαρακτήρ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀπέχει ἀπέριτον ὅσον ἀπὸ τὸν χαρακτήρα τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλάτωνος. Ἄν οἱ Ἀπόστολοι ἐπιχειροῦν νὰ γράψωσιν ὡς οἱ παλαιοί, τοιαύτη ἐπιχειρήσις δὲν ἠμπορεῖ νὰ κτηροῦσθῇ, πλὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου θαύματος τῶν πυρίνων γλωσσῶν, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐδίδαξε τὰς ξένας γλώσσας. Ἀλλ' ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ δὲν θαυματουργεῖ ποτὲ χωρὶς ἀνάγκην. Ἐξανάγκης ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσι τὰς γλώσσας τῶν ἐθνῶν, διὰ νὰ κηρύξωσιν εἰς αὐτὰ τὸ Εὐαγγέλιον· ἀλλ' οὐδεμία ἀνάγκη ἦτο καὶ νὰ τὰς λαλῶσιν ἢ νὰ τὰς γράψωσιν ὡς τὰς ἐλάλουν ἢ τὰς ἔγραφαν οἱ παλαιοί, καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ὅτε καὶ οἱ σύγχρονοι τῶν ἀποστόλων λόγιοι Ἕλληνες δὲν ἔγραφαν οὐδ' ἐλάλουν πλέον κατὰ τοὺς παλαιούς. Οἱ καλοὶ συγγραφεῖς εἰς τὸ ἔθνος ὑποθέτουν ἀναγνώσας ἢ ἀκροατάς καλούς· ἄλλ' ὅταν τὰ αὐτὰ τούτων ἦναι βαρβαρωμένα τόσον, ὥστε νὰ μὴ διακρίνωσι τὸ καλὸν, τί τοὺς ὠφελεῖ νὰ ἀκούωσι τὸν Δημοσθένην ἢ τὸν Πλάτωνα; Ὁ Πέτρος λοιπὸν ἔκαμε καλὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν κομφήν φράσσιν αὐτὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε ἢ ὅχι μόνον διότι παραστένει ζωηρὰ τὴν συμβουλὴν του, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν ἐκαταλάμβανον οἱ ἀκούοντες, ἐπειδὴ ἀκόμη σήμερον καὶ οἱ ἄπειροι τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαίας γλώσσης τὴν καταλαμβάνουν. Ὅχι ὅμως διὰ τοῦτο πρέπει νὰ νομίσωμεν, ὅτι ὁ Πέτρος ἠδύνατο νὰ γράψῃ καθὼς ὁ Πλάτων,

ἦγουν νὰ γράψῃ εἰς χαρακτῆρα λόγου, τοῦ ὁποίου τὴν καλλονὴν δέν ἐδύνατο νὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ διακρίνῃ παρὰ ὃ σύγχρονος μὲ τὸν Πλάτωνα λαὸς τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ἡμέτερον Ἀνακομβόνομαι σημαίνει, ὡς φαίνεται νὰ ἐσήμαινε καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου, Δύω τοὺς κόμβους καὶ τὰ Δηλυκώματα, διὰ νὰ ἀνακαλύψω τὰς χεῖρας, ἀνασύρων πρὸς τοὺς βραχίονας, ἢ καὶ τοὺς ὤμους, ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ἐνδύματος, τὸ κοινῶς λεγόμενον Μανίκιον ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ Λατινικοῦ Manica (Γαλλ. Manche). Τοῦτο εἶναι παράγωγον τοῦ Manus μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Λατίνοι ἐσήμαιναν τὴν χεῖρα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἄχρηστον ἀπλοῦν Μάρα (ὡς ἀπὸ τὸ Πλήρης ἐσχημάτισαν τὸ Plenus), τοῦ ὁποίου ἴχνη σώζονται εἰς τὸ σύνθετον Εὐμαρῆς, συνώνυμον τοῦ Εὐχερῆς, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸ Μάρπτω (τὸ κοινῶς Πιάνω), ἦγουν Τῇ μάρῃ (χειρὶ) ἄπτομαι, καὶ εἰς τὸ Μάρναμαι, τὸ πολεμῶ καὶ μάχομαι.

ΝΑ ΠΙΑΣΗ. Τὸ ῥῆμα εἶναι τὴν σήμερον Πιάνω. Παλαιὰ ἐλέγετο Πιέζω καὶ Δωρικῶς Πιάζω (Ἑτυμολογ. σελ. 671), τὸ ὁποῖον κυρίως ἐσήμαινε Σφίγγω τί μὲ τὴν χεῖρα, ἢ κρατῶ δυνατὰ, διὰ νὰ μὴ μοῦ φύγῃ τὴν χεῖρα. Μίαν φορὰν εὐρίσκεται εἰς τὸν Πλούταρχον (Πῶς δεῖ τὸν νέον Ποιημ. ἀκούειν § 10) τὸ Πιέζω « Βέλτιον δὲ, ταῦτα τοῖς » Γραμματικοῖς παρέντας ἐκεῖνα μᾶλλον ΠΙΕΖΕΙΝ, οἷς ἅμα τὸ χρήσιμον » καὶ Πιθανόν ἐστι » ὅπου δύναται νὰ σημάνῃ καὶ τὸ Κρατῶ, καὶ τὸ Αἰμαθάνω εἰς χεῖρας, ἦγουν τὸ σημερινὸν Πιάνω, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ Παρέντας. Τοῦτο μὴ νοήσας ὁ Ρέϊσκιος, ὑποπτεύδῃ ὡς ἀντιγραφίῳ σφάλμα τὸ Πιείζειν. Δέν εἶναι μακρὰν τῆς σημασίας ταύτης καὶ τὸ τοῦ Θεοφράστου (περὶ Πυρὸς, σελ. 433), « Καὶ τοὺς διαπύρους ὀβελίσκους σφοδροτέρως πιάσαντες, ἦττον » καίονται. » τὸ Δωρικὸν Πιάζω εὐρίσκεται συχνότατα εἰς τὴν νέαν Διαθήκην, ἀπαρallάχτως ταυτόσημον μὲ τὸ σημερινὸν Πιάνω, « Καὶ » πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε (Πράξ. Ἀποστόλ. Γ, 7). » Ἔμεινε τώρα νὰ ἐρευνήσωμεν πῶς ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμετάβαλε τὸ Πιάζω εἰς τὸ Πιάνω (καθὼς ἐσχημάτισε καὶ τὸ Φτιάνω ἀπὸ τὸ Εὐθιεύω). Πιθανόν ὅτι εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλήνων γλῶσσαν, τὸ Πιάζω καὶ τὸ Πιαίνω (ἦγουν τὸ Παχύνω) ἦσαν συγγενῇ καὶ ταυτόσημα ῥήματα, καθὼς τὸ Λιπάζω καὶ Λιπαίνω, τὸ Περκάζω καὶ Περκαίνω, τὸ Ἰφάζω καὶ Ἰφαίνω, τὸ Χσιμάζω καὶ Χσιμαίνω, καὶ ἄλλα πολλά. Λέγω Ταυτόσημα· διότι τί ἄλλο εἶναι τὸ Πιαίνεται, ἦγουν Παχύνεται, παρὰ

τὸ Πείζεται ἢ Πιάζεται, ἤγουν πυκνοῦται, σφίγγεται; ἀλλ' αἱ καταλήξεις αὐται εἰς *ανω* ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἀπλούςερας καὶ ἀρχαιότερας ἄλλας εἰς *ανω*, οἷον Λιπάνω, Ἰφάνω, Χειμάνω, καὶ ἀκολουθῶς Πιάνω (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 44), ὡς γίνεται πιθανὸν ἀπὸ τὸ Κραυγάζω καὶ Κραυγάνω, Κλαγγάζω καὶ Κλαγγάνω, τὰ ὁποῖα ἔμειναν εἰς τῶν Ἑλλήνων τὴν γλῶσσαν χωρὶς παραλλαγὴν τῆς σημασίας. Ἀλλὰ τοῦ Κλαγγάνω ἢ Κλαγγάζω τούτου, σημαίνοντος κυρίως τὰς ἀνάρθρους φωνὰς τῶν ζῶων, ἢ καὶ τοὺς ἀσήμους ἤχους ἢ ψόφους τῶν ἀψύχων, πρωτότυπον εἶναι τὸ Κλάζω. Τὰ ὄρνεα κατὰ τὸν Ὅμηρον, Κλάγουσι (Ἰλιάδ. μ', 207) καὶ Κλάζουσι (π', 439). Κλαγγὴν ὀνομάζει καὶ τῶν γεράνων τὴν φωνὴν (γ', 5) καὶ τοῦ πετομένου βέλους τὸν ἤχον (α', 49), σχεδὸν κατὰ τὸ τῶν Γάλλων *cliquetis des armes*, Κλαγγὴ τῶν ὅπλων.

Ἐκ τούτου μανθάνομεν, ὅτι καὶ τὸ Κλάνει τῆς κοινῆς γλώσσης (διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνομεν τὸ Πέρδεται τῆς παλαιᾶς) δὲν εἶναι πλὴν διάφορος σχηματισμὸς τοῦ Κλάζω, εἴτε διὰ τὸν ἄσημον ψόφον τῆς πορδῆς, ὅθεν ὠνομάσθη καὶ Ἀποψόφησις (Πλούταρχ. Περὶ τῆς Ἡροδ. κακοηθ. § 32), εἴτε διὰ τὴν ῥῆξιν καὶ οἶον διάκλασιν. Διότι σημαίνει καὶ τὰ δύο, ὡς καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ *Crepitus* ἀπὸ τὸ ῥῆμα *Crepito* καὶ *Crepo* (Γαλλ. *Crever*, *Craquer*). « Κλάζοντες, » κραυγάζοντες » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Κλάζων, βοῶν, διασχίζων..... σημαίνων τῷ ψόφῳ τὴν πορείαν. »

Ἀπὸ τὰς φρασεολογίας τοῦ Πιάνω, ἀξία νὰ σημειωθῇ ἡ ἑλλειπτικὴ φράσις τῶν ναυτῶν μας οἷον Ἐπιασα εἰς τὴν Χίον, εἰς τὴν Σμύρνην κ. τ. λ. ἤγουν Ἡραξά, ἢ Ἐρρήξα σίδηρον εἰς τὴν Χίον ἢ εἰς τὴν Σμύρνην. Τὸν αὐτὸν ἑλλειπτικὸν τρόπον ἐμεταχειρίζοντο οἱ Ἀττικοὶ συγγραφεῖς τὸ Σχέω (κρατῶ, πιάνω) ῥῆμα, οἷον Ἀριστοφάν. Βατρ. 188),

Ποῦ σχήσειν δοκεῖς;

Ἡοὺ σχάζεσαι νὰ πιάσης; δηλαδὴ νὰ κρατήσης, νὰ καταπαύσης τὸ πλοῖον ἀπὸ τὸν πλοῦν. Ὅτι δὲ ἡ φράσις ὑπονοεῖ τοιαύτην ἑλλειψιν, τὸ μαρτυρεῖ τὸ ἀνελλιπὲς τοῦ Ὁμήρου (Ὀδυσσ. Α, 70),

Νῆσον ἐς Αἰαίην ΣΧΗΣΕΙΣ εὐεργέα ΝῆΑ,

ἤγουν (ἑλλειπτικῶς) Θέλεις πιάσειν εἰς τὸ νησίον τῆς Αἰαίας.

Ἄλλη φράσις εἶναι τὸ, Τὸν ἐπίασα κλέπτῃν, ψεύσῃν κ. τ. λ. Οὕτω λέγει καὶ ὁ Τειρεσίας πρὸς τὸν Οἰδίποδα (Σοφοκλ. Οἰδ. Τύρ. 461),

————— Κἂν λάβῃς μ' ἐψευσμένον,
Φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν,

ἦγουν, Καὶ ἂν μὲ πιάσῃς ψεύσῃν (εἰς ὅσα σὲ προλέγω), εἰπέ ὅτι δὲν γνωρίζω ὁλότελα τὴν μαντικὴν. Ἄλλη φράσις εἶναι, Μ' ἐπίασεν ὁ Θυμὸς, τὸ ὅποιον λέγομεν καὶ Μ' ἐπῆρεν ὁ Θυμὸς. Τοιοῦτον εἶναι τοῦ Ὀμήρου (Ιλιάδ. Α, 387) τὸ,

Ἀτρείωνα δ' ἔπειτα χόλος λάβεν. —————

Λέγομεν καὶ Τὸν ἐπίασε τὸ γλυκύ του, περὶ ἐκείνου, ὅστις σεληνιάζεται· διότι τοὺς τοιοῦτους οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν Ἐπιλήπτους, ἢ Θεολήπτους, ἦγουν Πιασμένους, ἢ Θεοπιασμένους. Ὀνομάζομεν δὲ Γλυκύ (κατ' ἔλλειψιν τοῦ Πάθος) τὴν Ἐπιληψίαν, κατ' εὐφημισμὸν ἀρχαιότατον, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Σοφοκλῆς δίδει τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς τὰς Ἐρινύας (Οἰδ. Κολ. 106),

Ἴτ', ὦ ΓΛΥΚΕΪΑΙ παῖδες ἀρχαίου Σκότου·

διότι ἀπὸ τὰς Ἐρινύας μάλιστα ἐνόμιζαν βασανιζομένους τοὺς ἐπιλήπτους· ὅθεν ὠνόμαζαν καὶ ἱερὰν νόσον τὴν Ἐπιληψίαν, ἀκόμη καὶ Δαιμονικὴν· α Ἐπιλήπτω, ὑπαιτίω, δαιμονιζομένω » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὴν δὲ μετοχὴν, Πιασμένος μεταχειριζόμεθα σημαίνοντες τὸν πάσχοντα τὴν λοιμικὴν νόσον, τὴν λεγομένην Σκορδούλαν· καθὼς καὶ ὁ Θουκυδίδης εἶπε, περὶ ταύτης τῆς νόσου λαλῶν α Δίς γάρ τὸν αὐτὸν, ὥς τε καὶ κτείνειν οὐκ ἐπιλάμβανε, » ἦγουν δὲν ἐπίανε δύο φορές τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τόσον σφοδρὰ, ὥς τε νὰ τὸν θανατώσῃ. Τὸ ὄνομα ὁμῶς Πιασμός σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὸν πυρετὸν, τὸν κοινῶς λεγόμενον Παροξυσμὸν ἢ Θέρμην· διότι καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν περιοδικὴν ἀρχὴν, ἢ Καταβολὴν (accès) τῆς θέρμης ὠνόμαζαν ἀκόμη καὶ Λαβὴν ἢ Λήψιν (ἦγουν πιασμόν) τοῦ πυρετοῦ.

Λέγομεν ἀκόμη οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, Τὸ δένδρον ἐπίασε, ἦγουν ἐρρίξωθαι εἰς τὴν γῆν, ὅταν ἐπιτύχῃ ἡ φύτευσίς του, ἐλλειπτικῶς,

(ἀντὶ τοῦ, Ἐπίασεν ἢ Ἐλάβε ρίζας), ὡς φαίνεται ἀπὸ τῶ ἀνελλιπέως τῆς Γαλλικῆς γλώσσης *Prendre racine*.

ΚΟΥΤΑΛΙΝ. Ἐξήγησα τὴν λέξιν ταύτην ἀνωτέρω (σελ. 61) κατὰ πλάτος.

ΜΑΓΑΙΡΙΔΑΣ. Γράφει *Μαγερείας*, καὶ ἔτι ὀρθότερον, *Μαγειρίας*. Εἶναι ἀπὸ τὸ *Μαγειρεύω*, καθὼς τὸ *Βασιλεία* ἀπὸ τὸ *Βασιλεύω*, καὶ τὸ *Δουλεία* ἀπὸ τὸ *Δουλεύω*.

ΣΤΙΧ. 137, ΚΑΙ ΟΥΔ'ΕΝ τρέχουν τὰ σάλια μου, ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν.] [σ. γρ. **ΚΑΙ ἌΝ Δ'ΕΝ** (ἢ **Κ'ἌΝ ΟΥΔ'ΕΝ**), καθὼς καὶ σήμερον συνειδέξει ὁ κοινὸς λαὸς, νὰ θέτῃ τὰ τρία ταῦτα μόρια, **ΚΑΙ ἌΝ Δ'ΕΝ**, μετὰ τὰς κατάρας, τὰ μὲν δύο, ἀναγκαιῶς, τὸ δὲ **Καὶ**, πλεοναστικῶς· οἷον **Ἀνάθεμά με**, **Νὰ μὲ κόψῃ ὁ Θεός**, **Νὰ μὴ φθάσω τεῦ χρόνου**, **ἂν δ'έν** (ἢ **Καὶ ἂν δ'έν**) σὲ εἶπα τὴν ἀλήθειαν. Πλεονάζει πρὸς τούτοις ὁ **Καὶ** μετὰ τὸ **Εἰ δέ**, οἷον, **Ἄν νικήσῃ**, **ἀς λάβῃ τὸν σέφανον**· εἰ δὲ **ΚΑΙ** νικήσῃ κ. τ. λ. Ὡσαύτως μετὰ τὰ ὁμοιωματικά ἐπιβρήματα, οἷον, **Τὸν ἀγαπῶ ὡσάν καὶ τέκνον μου**. Καὶ μετὰ τὰ χρονικά, οἷον, **Ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς**, **Ἀπὸ τώρα καὶ ἔμπροσ.** Ἄν φυλάξωμεν τὴν πρώτῃν γραφὴν, **Καὶ οὐδ'έν**, τὸ **Οὐδ'έν** εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ σημερινὸν **Δέν**, ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ἀρνητικοῦ, **Οὐ**, εἰς τὸ ὅποιον οἱ Γραικορωμαῖοι ἐπρόσθεταν πολλάκις τὸ μόριον **Δέν**, ὡς καὶ καταγέγραφοι (Ποίημ. Β. 44) θέλομεν εὐρεῖν τὸ **Μ** ἢ τῶν παλαιῶν μετασχηματισμένον εἰς τὸ **Μ** ἢ **δέν**. Περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα καὶ πρότερον (σελ. 46).

ΤΑ ΣΑΛΙΑ ΜΟΥ. Σάλιον κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ *Σιχλίον* (ὑποκοριστικὸν τοῦ *Σιάλος*, καθὼς *Σιαγόνιον* ἀπὸ τὸ *Σιαγόνιον* (ὑποκοριστικὸν τοῦ *Σιαγών*). Διαφέρει ἡ τοιαύτη συγκοπὴ ἀπὸ τὴν Αἰολικὴν ἐξάλειψιν τοῦ **τ** εἰς τὸ, **Πάλαος** (ἀνωτέρ. σελ. 91) καὶ **Ἄρχας**, καὶ ἄλλων (Ἑτυμολογ. σελ. 66). Διαφέρει ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Ἰωνικὴν κρᾶσιν τοῦ *Ἰραξ*, Ἰρὸς κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ *Ἰέραξ*, Ἰέρως. Παρομοίαν συγκοπὴν τοῦ **τ** ἐτόλμησεν ἡ συνήθεια καὶ εἰς τὸ *Ἑσπερινός*, *Χοιρονόν*, καὶ *Ἰγερνόν*, ἀπὸ τὸ *Ἑσπερινός*, *Χοίρινον* (ἤγουν κρέας τοῦ *Χοίρου*), καὶ *Ἰγερνόν*. Ἐτι δὲ καὶ εἰς τὰ σύνθετα ἀπὸ τὴν *Περὶ πρόθεσιν*, οἷον *Περβόλιον*, *Ἐμπερδεύω*, ἀντὶ τοῦ *Περιβόλιον*, *Ἐμπεριδέω*. Ὁ χυδαῖσμός ἐτόλμησε καὶ τὸ *Περσός* ἀντὶ τοῦ *Περιστός*, καὶ *Περμαζεύω* ἀντὶ τοῦ *Περμαζεύω*. Τοιαύτην συγκοπὴν ἢ μᾶλλον ἀποκοπὴν τοῦ τελικοῦ **τ** τῆς *Περὶ*, ἐμεταχειρίζοντο καὶ οἱ Αἰολεῖς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐστάθιος

(σελ. 1036.) Τοιοῦτον εἶναι τὸ Περιφερές (Ἡροδότ. IV, 33), ὄνομα ἱερῶν, οἱ ὅποιοι ἔφεραν ἀπὸ τοὺς Ὑπερβορέους εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ ἱέρα, ἀπὸ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν Περιφερὺς (ἀκαταχώριστον ἀκόμη εἰς τὰ Λεξικά), καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν Περιφερής, ὡς ἐνόμισαν οἱ Λεξικογράφοι. Τοῦτο σημαίνει τὸ Στρογγύλος· τὸ δὲ Περιφερὺς, ἢ Περιφερὺς, τὸν Περιφέροντα. Ὁ Ὀμηρος μεταχειρίζεται παρα-
 ζήτως, ἀντὶ τῆς Ἀνὰ τὴν Ἄν, οἷον Ἀν ζόμα, καὶ ἀντὶ τῆς Παρὰ τὴν Πάρ οἶον, Πάρ Ζηνί, Πάρ ποταμόν κ. τ. λ. καὶ συνζήτως, οἷον Ἀνζάς καὶ Παρζάς, ἀντὶ τοῦ Ἀναστάς, καὶ Παραζάς. Ὀνομάζουσι οἱ Χίοι καὶ Περγλήν (ἤγουν Περιλογὴν) τὸν ἀσπὸν, ἀπὸ παλαιᾶν ἴσως Ἑλληνικὴν τινα διαλεκτὸν· οἱ Δάκωνες ὠνόμαζαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἡσύχιος, Ἑκλογὴν, τὸν Κάλαθον, ἤγουν εἰδὸς τι καλαθίου, ἴσως ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον οἱ Χίοι σήμερον Χαλικολόγον (καὶ χυδαίεσπον Χαλικολόγον) ὀνομάζουσι, ὡς χρησιμὸν εἰς ἐκλογὴν καὶ συλλογὴν χαλκίων.

Βαρβαρωτέρα εἶναι ἡ συκοπὴ τοῦ $\bar{\iota}$ πρὸ τοῦ $\bar{\alpha}$ εἰς τὰ θηλυκὰ τὰ τελευτώντα εἰς τὸ $\bar{\tau}\rho\alpha$ ἀπὸ τῶν εἰς $\bar{\tau}\eta\varsigma$ ἀρσενικῶν ὀνομάτων, οἷον Χορεύτρια καὶ Χορεύτρα, Χρεωφιλέτρια καὶ Χρεωφιλέτρα, Ψάλτρια καὶ Ψάλτρα, καὶ ἄλλα ἀναριθμητὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων ὁ Σομανέρας ἐσημείωσε καὶ ἐπιμελῶς τὴν διπλὴν κατάληξιν εἰς τὸ Λεξικόν του. Ἡ Θεραπεία του εἶναι εὐκολος, χωρὶς ξενισμὸν τῆς ἀκοῆς. Εἰς τοὺς παλαιούς ἡ κατάληξις $\bar{\tau}\rho\alpha$ ἐσήμαινε τὴν ἔχουσαν ἢ ἐνεργοῦσάν τι πρᾶγμα, καὶ ἡ κατάληξις $\bar{\tau}\eta\varsigma$, ὡς ἐπιπολύ, τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου, ἢ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὅποιον ἐνεργεῖται τὸ πρᾶγμα. Παραδείγματος χάριν, Ὀρχήστρια (ἀπὸ τὸ Ὀρχηστής) ἐσήμαινε τὴν Χορεύτριαν, καὶ Ὀρχήστρα τὸν τόπον ὅπου γίνεταί ὁ χορὸς, Κυλίστρια, τὴν κυλιόμενὴν, καὶ Κυλίστρα, τὸν τόπον τῆς κυλίσεως. Ἡ τοιαύτη διαφορὰ σώζεται καὶ εἰς πολλὰ τοιαῦτα τῆς σημερινῆς γλώσσης· ἐπειδὴ λέγομεν Ποτίστραν, τὸν τόπον ὅπου ποτίζονται τὰ κτήνη, καὶ Ποτίστριαν, τὴν ποτίζουσαν αὐτὰ γυναῖκα.

ΣΤΙΧ. 138 καὶ 139, Καὶ γὰρ ὑπάγω κ' ἔρχομαι πόδας μετρῶν τῶν εἰχῶν· Εὐθὺς ζητῶ τὸν ἱαμβόν, γυρεύω τὸν σπονδεῖον.] Ἀντὶ τῶν δύο τούτων εἰχῶν, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει τρεῖς τοὺς ἐξῆς,

Καὶ ἐγὼ ὑπομένω καὶ ἔρχομαι ποσῶς μετρῶ τοὺς στίχους,
 Αὐτὸς κοτζώνει τὸ γλυκὶν εἰς τὸ τρανὸν μισούριν,
 Καὶ ἐγὼ ζητῶ τὸν ἱαμβόν, γυρεύω τὸν σπονδεῖον·

ΥΠΟΜΕΝΩ. Γραφικὸν ἴσως σφάλμα ἀντὶ τοῦ Ὑπάγω (κατὰ τὸ πρῶτον ἀντίγραφον) ἢ Ὑπαγαίνω, ἢ Ὑπαγίνω. Τὸ Ὑπάγω εἶναι σύνδετον ἀπὸ τὴν Ὑπὸ πρόδεσιν καὶ τὸ ἀπλούσατον καὶ πρωτότυπον ῥῆμα Ἀγω. Ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν τὰ ἄχρηστα Ἀγίω, Ἀγίω· καὶ ἀπὸ τοῦτο πάλιν τὸ Ἀγίωα, καὶ τὸ χρηστὸν εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Ἡρόδοτον Ἀγινέω. Εἶναι λοιπὸν τὸ Ὑπαγέω, ἢ ἀπὸ τὸ Ὑπαγίνω, κατὰ τροπὴν τοῦ ἱ εἰς ἑ, ἢ ἀπὸ τὸ Ὑπαγέω κατὰ παρένθεσιν τοῦ γ, ὡς τὰ ἀνωτέρω (σελ. 137) Δένω καὶ Σθένω. Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπὸ τοῦ Ἀρχω ἐσχηματίσαμεν τὸ Ἀρχινῶ (Ἀρχινέω), καὶ τὸ Ἀρχίζω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 131) σημειωθέντα διαφορούμενα τῶν παλαιῶν.

ΠΟΣΩΣ. Ἰσως καὶ τοῦτο σφαλμένον ἀντὶ τοῦ Πόσου, ἢ ἀντὶ τοῦ Πόδας, ὡς εἶναι γραμμένον εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον.

ΚΟΤΖΟΝΕΙ. Τοῦτο εἶναι παραφθορὰ τοῦ Κοττόναι ἢ Κοσσόναι, καὶ τοῦτο πάλιν τοῦ Κοττόει ἢ Κοσσόει κατὰ τὸν τύπον τοῦ Χρυσόει (ὅθεν τὸ κοινὸν Χρυσόναι). Οὕτως ἀπὸ τὸ Κόττυρος ἢ Κόσσυρος ἐσχημάτισαν ἢ χυδαίωτες τὸ Κόττυρος. Τὸ Κοσσώ εἶναι ἀπὸ ἀπλούστερον ἄλλο ῥῆμα τὸ Αἰολικὸν Κόσσω, ἢ Κόττω, ἀντὶ τοῦ Κόπτω, (κατὰ τὸ Ὄσσω καὶ Πέσσω ἢ Πέττω, ἀπὸ τὸ Ὄπτω καὶ Πίπτω). Ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ Κοττεῖν (περισπωμένως) διὰ τοῦ Τύπτειν. Εἶναι λοιπὸν ἡ φράσις τοῦ κωμικοῦ ἢ μᾶλλον τοῦ βωμολοχικοῦ χαρὰ κτῆρος, Κοτζόνει, ἀντὶ τοῦ Πίνει, ἀρμοδιωτέρα εἰς τὰ τραγώμενα (ὡς μασσώμενα καὶ κοπτόμενα ἢ τυπτόμενα) παρὰ εἰς τὰ πιτόμενα. Οὕτως ὁ Ἀριστοφάνης ἐμεταχειρίσθη τὸ συνώνυμον τοῦ Τύπτειν, Παίειν, ἀντὶ τοῦ Ἐσθίειν (Ἀχαρν. 835).

Παίειν ἐφ' αὐτῶν τῶν μάθδαν, αἶκα τις διδῶ.

Ἡ συνήθεια ἀντὶ τοῦ Παίω μεταχειρίζεται εἰς τὴν αὐτὴν κωμικὴν σημασίαν συνώνυμον τοῦ Παίω, τὸ Κτυπῶ, οἷον Τὸ ἐκτύπησεν ὅλον. Ἐτι δὲ καὶ ἄλλο ῥῆμα τὸ Παίζω, οἷον Τὸ ἐπαιξεν ὅλον, ἡγουν τὸ Ἐφαγεν ὅλον. Ἰσως δὲ καὶ αὐτὸ τὸ Κόσσω, ἢ Κόττω, ἐσήμαινε καὶ τὸ Παίζω· ἐπειδὴ καὶ τὸ πολυθρύλλητον ἐκείνο παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἔλαβαν ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας, ὁ Κότταβος, πιθάνον ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Κόττω. Ὅχι μόνον οἱ παίζοντες αὐτὸ ἐλέγοντο ὅτι Κοτταβίζουσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ μὲ συνερισίαν

πίνοντες. α. Κότταθος, είδος συμποσίου· ἀπὸ τοῦ Κοτταβίζειν, « τῷ σὺν ἐριδί πίειν (Εὐμολ. σελ. 533). » Ἐκ τούτου ἔγινε καὶ ὁ Μεθυσοκότταθος τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρ. 525);

Νεανίαι κλέπτουσι μεθυσοκότταθοι.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ τὸ εὕρισκόμενον εἰς τοῦ Κυρίλλου τὸ λεξικὸν « Παράσιτος, κοσσοτράπεζος » ἦγον ὅσις κοτζόνει, ἦγον τρώγει καὶ πίνει ὡρεῶν εἰς ξένα τραπέζια, καὶ ὅχι, καθὼς τὸ ἐξηγήσεν ὁ Δουκαγγίος (σελ. 722) qui alapis e mensa ejicitur (ἦγον ὁ μὲ ράπισματα διωκόμενος ἀπὸ τὴν τράπεζαν), πλανήθεις ἀπὸ τὸ Κόσσω, ἐξηγούμενον ἀπὸ τὸν Σουίδαν διὰ τοῦ Ῥάπισμα, καὶ τὸ Κοσσίζω, τὸ ὁποῖον ἐσθέραιεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους τὸ Ῥαπίσω. Τὸ Κόσσω καὶ Κοσσίζω, ἢ εἶναι ἀπὸ τὸ Κόττη, τὸ σημαῖνον ὡς εἶπα (σελ. 60), τὴν κεφαλὴν, τὸ ὁποῖον ἐγράφετο καὶ Κόσση. Ὅθεν τὸ Κοσσίζω δὲν σημαίνει ἄλλο παρὰ τὸ « Ἐπὶ κόρῃς παίζειν » τῶν παλαιῶν (ὅτι καὶ ἡ Κόρῃη σημαίνει τὸν κρόταφον). Ἡ πιθανώτερον συγγενεὺς μὲ τὸ Κόσσω ἢ Κόττω, ἦγον Κόπτω, καὶ τότε σημαίνει Τύπτω ἢ Παίω, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Κόπτω, ὅθεν τὸ Ἐντυπασπῶ καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης, ἦγον « Ἐντυπαίω, ἢ κόπτω. »

Τὸ Κοσσίζω ἢ Κοσσεύω (καὶ ὅχι Κοσιζω, ἢ Κοσεύω) τὴν σήμερον σημαίνει κυρίως τὸ Κόπτω μὲ τὸ δρέπανον, ἦγον Ξερίζω, καὶ ὁ Κοσσιστής, τὸν Ξεριστὴν, καὶ ἡ Κοσσία, αὐτὸ τὸ δρέπανον.

Ἀπὸ τὸ Αἰολικὸν τοῦτο Κόσσω (τὸ σημαῖνον τὸ Κόπτω), ὅθεν ἐγεννήθη τὸ Κοτζόνω, ἐπαράγεται καὶ ἄλλο ῥῆμα Κοσσαίνω ἢ Κοτταίνω, σημαῖνον μεταβατικῶς τὸ Κολοδόνω, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ συνήθεια ἐσχημάτισεν ὅχι μόνον τὸ ἀμετάβατον Κουτσαίνω (Ἑλλ. Κωλαίνω) ἀλλὰ καὶ τὸ μεταβατικὸν Κουτσόνω καὶ Κουτσαζω ἢ Κουτσαδω (Δουκαγγ. σελ. 745), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ σύνθετα, Κουτσοκεφαλίζω, Κουτσομυτίζω, Κουτσοουρίζω, κ. τ. λ. ἦγον κόπτω τὴν κεφαλὴν, τὴν μύτην, τὴν οὐρὰν· ὅθεν καὶ Κούτσοῦρον (ὡς ἡδελ' εἶσθαι ἑλληνιστὶ Κόττουρον, ἢ Κόσσουρον) ὁ κορμὸς, ἢ μέρος κορμοῦ (bûche) δένδρου, γυμνωμένον ἀπὸ τοὺς κλάδους, ἀναλογουντας μὲ τὴν οὐρὰν τῶν ζώων. Καὶ σημείωσε ὅτι καὶ ὁ

Κορμός (ΙΓΟΝ) ἀπὸ τὸ Κείρω, συνώνυμὸν τοῦ Κόσσω ἢ Κόπτω, ἔχει τὴν παραγωγὴν.

Τὸ ΓΛΥΚΙΝ. Κατ' ἑλληνισμὸν τοῦ Κρασίον, ὡς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν Ἱπποκράτην τὸ ἀρσενικὸν Γλυκύς ἑλληστικῶς τοῦ Οἶνος (Φοῖβο. Οἶκονομ. σελ. 137). Γλυκάδιον ὀνομάζομεν σήμερον τὸ ὄξος, ὃχι κατὰ τὴν λεγομένην ἀντίφρασιν τῶν γραμμικῶν, ἀλλὰ διότι γλυκαίνει, ἤγουν ἡδύνει τὰ φαγητά. Διὰ τὴν ἡδυσιν ταύτην τὸ ὠνόμαζαν καὶ οἱ Ἀττικοὶ Ἡδός, ἤγουν ἡδυσμα, ἄρτυμα. « Ἡδός, » ἡδονή, καὶ ὄφελος... καὶ ὄξος » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἡ λέξις (Γλυκάδιον) δὲν εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ κοινὰ μας Λεξικά. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 65) ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ $\bar{\nu}$ εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα εἰς $\bar{\alpha}$. Ἰδοὺ καὶ ἄλλη βαρβαρότης εἰς τὰ εἰς $\bar{\nu}$. Ἐσχημάτισαν δηλαδὴ καὶ ταῦτα κατὰ τὸν τύπον τῶν εἰς $\bar{\iota}\bar{\nu}$ μεταβληθέντων εἰς $\bar{\nu}$ ὡς ἔλεγον Παιδῖν, Τυβῖν, κ. τ. λ. ὁμοίως εἶπαν καὶ Ἀνάθεμαν, Γλυκῖν (καὶ Χνδαίετον Γλυκῖν). Ἀλλ' εἰς τὰ εἰς $\bar{\nu}$ ὀνόματα τὸ $\bar{\nu}$ δὲν εἶναι προσθήκη, ἀλλ' ἔμεινεν ἀπὸ συγκοπῆς. Ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι ἡ βάρβαρος συκοπὴ τῶν εἰς $\bar{\iota}\bar{\nu}$, ἥτις ἐγέννησε τὰ ἔτε βαρβαρότερα εἰς $\bar{\alpha}\bar{\nu}$ καὶ $\bar{\iota}\bar{\nu}$, ἦτο πολὺ ἀρχαιότερα τοῦ Προδρόμου. Ἡ ἀρχαιότης ἐξηλείψει τὴν μνήμην τῆς συκοπῆς, ὥς νὰ σοχασθῶσι τὸ $\bar{\nu}$ ὡς ἐφελετικόν, ἀρπάζον ἐπίσης εἰς τὰ εἰς $\bar{\alpha}$ καὶ $\bar{\iota}$, καθὼς καὶ εἰς τὰ εἰς $\bar{\iota}$.

ΤΡΑΝΟΝ ΜΙΖΟΥΡΙΝ. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 110 — 113), σημειωμένα, ὅπου γράφεται καὶ Μησοῦριν διὰ τοῦ $\bar{\eta}$.

ΙΑΜΒΟΝ. Ἰαμβὸν ὀνομάζουσιν οἱ Ποιηταὶ τὸν συγκείμενον ἀπὸ δύο συλλαβᾶς πόδα, βραχείαν τὴν πρώτην, καὶ μακράν τὴν δευτέραν.

ΓΥΡΕΪΝ ΤὸΝ ΣΠΟΝΔΕΪΟΝ. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 79) τὸ Γυρεύω. Σπονδεῖον ὠνόμαζαν τὸν πόδα, ὅτε εἶχε δύο συλλαβὰς μακράς. Οἱ ἱαμβικοὶ λεγόμενοι εἵχοι παλαιῶν Τραγικῶν καὶ Κωμικῶν ποιητῶν εἶναι συνθεμένοι ὡς πεπολὺ ἀπὸ ἱάμβους καὶ Σπονδείου. Τοιοῦτους εἵχους ἔκαμε πολλοὺς εἰς τὴν ζωὴν του καὶ ὁ Πτωχοπρόδρομος, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τὴν Μυθιστορίαν ἐπιγραφομένην « Τὰ κατὰ » Ῥοθάνδην καὶ Δοσικλέα » ἀλλ' οἱ ἱαμβικοὶ τοῦ Προδρόμου διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἱαμβικοὺς τοῦ Σδοκλέους καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους, ὅσον οἱ κῶνοι περὶ ἀπὸ τοὺς ἐλέφαντας. Πολὺ φρονιμώτερα ἤθελε πράξειν, ἂν ἔγραφεν εἰς δὴν του τὴν ζωὴν, ἀντὶ τῶν ἱαμβικῶν εἵχων, ποιήματα βάρβαρα, σικυδαίοντερα ὅμως, καὶ ὅχι, ὡς τοῦτο του τὸ ποίημα,

βωμολοχικά. Τοὺς ἰαμβοὺς του δὲν τοὺς ἀναγινώσκει σήμερον, πλὴν ὅς τις δὲν γνωρίζει πόσον ἀξίζει ἡ οἰκονομία τοῦ καιροῦ· ἀλλὰ τὸ βάρβαρον τοῦτο ποιημάτων οἶδε καὶ ἀφορμὴν εἰς ἔρευναν τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, καὶ ἀκολουθῶς εἶναι ὠφελίμων.

ΣΤΙΧ. 140, Γυρεύω τὸν Πυρρίχιον καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ΜΕΤΡΑ.] Ἀπὸ ΔΓ, ΑΤ, ΜΕΤΡΗ. Ὁ Πυρρίχιος, συγκείμενος ἀπὸ δύο βραχείας, δὲν ἔχει χώραν παρὰ εἰς τὸν ἕκτον πόδα τῶν ἱαμβικῶν ζίχων, οἷον (Ἀριστοφ. Ὀρν. 1238),

ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας,

ὅπου ὁ ἕκτος εἶναι Πυρρίχιος, καὶ οἱ λοιποὶ Ἰαμβοί.

ΜΕΤΡΑ. Τὸ Μέτρα εἶναι ἀπὸ τὸ Μέτρον· τὸ Μέτρη, ἀπὸ τὸ Μέτρος τῆς κοινῆς συνηθείας, ἣτις γνωρίζει καὶ τὸ Μέτρον. Ἐλεγον καὶ οἱ παλαιοὶ Δένδρα (ἀπὸ τὸ δένδρον), καὶ Δένδρη (ἀπὸ τὸ Δένδρος), ὡς καὶ Κρίνα καὶ Κρίνη. Λέγομεν ἀκόμη καὶ Οὔρος, ἀντὶ τοῦ Οὔρου, ὅθεν τὸ Κάτουρον (urine), ὅχι ὅμως καὶ Οὔρη. Εἰς τὸν Ἱπποκράτην εὐρίσκεται καὶ Πύον καὶ Πύος (pus).

ΣΤΙΧ. 141, Ἀλλὰ τὰ μέτρα ποῦ ΦΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ἄμετρόν μου πῆσαν;] ΔΓ, ΟΦΕΛΟΥΝ ΤΗΝ. Ἐδῶ φανερά παρῶδε· ὁ ποιητὴς μας τὸν Ἀριστοφάνην· εἰς τὸν ὁποῖον, ὁ Στρεψιάδης παρκαυνόμενος νὰ μάθῃ τὰ μέτρα τῶν ζίχων καὶ τοὺς ῥυθμοὺς, ἀποκρίνεται,

Τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τάλφιστα;

ΦΕΛΟΥΝ, καὶ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΟΦΕΛΟΥΝ. Συνηθέστερον γράφεται Ὀφελούν διὰ τοῦ ω. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀδιάφορον, καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν παλαιάν τὸ Ὀφελίω παρήγστο ἀπὸ ἄλλο ἀπλούστερον τὸ Ὀφέλω ἢ Ὀφέλλω, ὅθεν καὶ τὸ Ὀφελος κοινὸν καὶ εἰς τὰς δύο. Ἀξιοτέρη σημεῖωσις εἶναι ἡ βάρβαρος ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ ζοιχείου, Φελεῦν ἀπὸ τοῦ Ὀφελού, καὶ σήμερον ἀκόμη συνήθης ὅχι μόνον εἰς τοῦτα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας λέξεις ἀρχαίως ἀπὸ τοῦ ω, οἷον Ῥιμασμένας, Ῥολόγιον, Σάν, ἀντὶ τοῦ Ῥιμασμένος, Ῥολόγιον, Ῥσάν (ἡγουν ὡς ἄν). Τὸ συνέκοπταν κάποτε καὶ οἱ Αἰολεῖς εἰς τὴν μέσην τῆς λέξεως, οἷον Ἀμυθάν καὶ Ἀλκμάν, ἀντὶ τοῦ Ἀμυθῶν καὶ Ἀλκμῶν. Σημείωτε προσέτι, ὅτι

ἀντὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου προσώπου τῶν ἐνικῶν Ὠφελῖς, Ὠφελεῖ, ἡ συνήθεια λέγει καὶ Ὠφελᾶς, Ὠφελᾶ, τὸ ὁποῖον ἔκαμε καὶ εἰς ἄλλα πολλότατα ῥήματα, μεταφέρουσα ἀπὸ τὴν πρώτην εἰς τὴν δευτέραν τῶν περισπωμένων συζυγίαν, οἷον Κενᾶς, Κενᾶ, Κενᾶτε· οὕτω καὶ, Ζηᾶς, Εὐχρησᾶς, Ἀγανακτᾶς κ. τ. λ. ἡ ὁποία ἀλλαγὴ τῆς συζυγίας ἔχει χώραν καὶ εἰς τὰ δευτέρα καὶ τρίτα τοῦ παρατατικοῦ, οἷον Ἐκίνας, Ἐκίνα, Ἐκίνατε κ. τ. λ. Δὲν ἔλιπεν ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία ὡδ' ἀπὸ τοὺς παλαιούς· ἐπειδὴ ἔλεγαν Ἐλεῖς καὶ Ἐλεᾶς, Ἐυρεῖς καὶ Ἐυρᾶς (Ἑτυμολογ. σελ. 129 καὶ 327). Ἐξεναντίας οἱ Ἴωνες ἐσχημάτιζαν ὅλα σχεδὸν τὰ τῆς δευτέρας κατὰ τὸν τύπον τῆς πρώτης, λέγοντες Ἀπατέω, Ὀρέω, Φοιτέω, ἀντὶ τοῦ Ἀπατάω, Ὀράω, Φοιτάω. Σημείωσε τρίτον, ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου εἶχε κρατήσῃ ἡ βάρβαρος τῶν ῥηματικῶν καταλήξιων ουσιν καὶ ωσιν ἀποκοπή, ἢ μᾶλλον συγχοπή εἰς τὸ σιν, οἷον τὸ ἐδῶ Ὠφελουσιν, ἀντὶ τοῦ Ὠφελούσιν, καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 114) Κερνοῦν, ἀντὶ τοῦ Κερνώσι· οὕτω καὶ Θέλουν, Λέγουν, καὶ ΕΧΟΙΝ, ἴσως καὶ τοῦτο ἀρχαίας τινὸς διαλέκτου λείψανον, ἐπειδὴ εὐρίσκομεν εἰς τὸν Ἡσύχιον, «ΕΧΟΝΙ, » ἔχουσι· Κρήτες.»

Αἱ συνήθειαι φράσεις ἀπὸ τὸ Ὠφελῶ εἶναι, Δὲν ὠφελεῖ (χυδ. Δὲν φελᾶ), ἤγουν εἶναι ἄχρηστον καὶ ἀνωφελήτον· «Τέχνη (λέγει ὁ » Θουκυδίδης) ἄνευ ἀλκῆς οὐδὲν ὠφελεῖ » ἤγουν, Τέχνη χωρὶς δύναμιν δὲν ὠφελεῖ τίποτε. Λόγια πολλὰ καὶ ἀνωφέλητα, ἢ ἀνωφέλετα, ὡς εἶναι τοῦ Σοφοκλέους (Αἰαντ. 1272) τὸ,

Ὡ πολλὰ λέξας ἄρτι κἀνόνητ' ἔπη.

Δὲν εἶναι ὄφελος ἀπὸ σέ, ἤγουν δὲν χρησιμεύεις εἰς τίποτε, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτὸς Σοφοκλῆς εἶπε (Ἠλεκτρ. 1031),

Ἀπελθε· σοὶ γὰρ ὠφέλησις οὐκ ἔνι.

Ἔτι ὄφελος; ἐρωτηματικῶς, καθὼς καὶ εἰς ταύτην τὴν ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος (Forγ. § 60) «Τί γὰρ ὄφελος... σώματι· γε κἀμνοντι » καὶ μοχθηρῶς διακειμένων στίγα πολλὰ δίδοναι; » ἤγουν, Ἔτι ὄφελος γὰρ δίδης πολλὴν τροφήν εἰς ἄβρῶσον καὶ κακῶς ἔχον σώμα; Οὐ πλέον ἀξιόλογοι παρὰ ταῦς ἄλλους πολῖται, ἤγουν οἱ πλέον χρᾶσται εἰς

τὴν πόλιν. ὠνομάζοντο ἀπρρημένως καὶ περιεκτικῶς, τὸ ὄφελος τῆς πόλεως (Ἀριστοφάν. Ἐκκλησ. 53),

— Ὅ,τι περ ἔστ' ὄφελος ἐν τῇ πόλει.

ΣΤΗΝ. Ἡ ἐκθλίψις τῆς διφθόγγου $\bar{\epsilon}\iota$, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ $\bar{\epsilon}$ σοειχείου (ἀπὸ τὴν Ἑς πρόθεσιν) κυριεύει ἔτι καὶ σήμερον, οἷον Στὸν, Στούς, Στήν, Στάς, Στὸ, Στά, ἐντὶ τοῦ Ἑς τόν, Ἑς τοὺς, κ. τ. λ. Ἦσαν μάλιστα εἰς χρῆσιν αἱ τοιαῦται ἐκθλίψεις καὶ ἀπόστροφαι τοῦ ἀρχικοῦ $\bar{\epsilon}$ τῶν προθέσεων, καθὼς ἔτι καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, καὶ τῆς ἀντωνυμίας, οἷον, Ἄ'ἔηκουσε, Ὅ'νδύεται, Ἄ'χθομαι ἔγω, Ὡρα'στί, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα εἰς τοὺς Ἀττικοὺς Τραγικοὺς καὶ Κωμικοὺς ποιητάς, ἀντὶ τοῦ Ἄ'ἔηκουσε, Ὅ' ἐνδύεται, Ἄ'χθομαι ἔγω, Ὡρα ἐσί. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην εὐρίσκονται τρεῖς ἐκθλίψεις ἢ ἀπόστροφαι προθέσεων εἰς ἓνα εἶχον (Δυσιστρ. 2),

Ἡ'ς Πανός, ἡ'πί Κωλιάδα, ἡ'ς Γενετυλλίδος.

ΣΤΙΧ. 142—143, Πότε γάρ ἐκ τὸν ἱαμβον νά φάγω, Κοσμοκράτωρ; Ἡ πῶς ἐκ τὸν Πυρρίχιον ποτέ μου νά χορτάσω;] ΠΟΤΕ ΓΑΡ. Εἶπα ἀνωτέρω (σελ. 70 καὶ 97) περὶ τῆς χρήσεως τοῦ Γάρ συνδέσμου, ὅτι δὲν συνειζίχεται πλέον τὴν σήμερον· πρόσθε τῶρα, ὅτι τὸν ἐφυλάξαμεν εἰς μόνον τὸ Μηγαρί (χυσ. Μηγάρις) ἐρωτηματικόν, τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τὸ Μηγαρί (ἤγουν Μη γάρ) κατὰ προσχηματισμὸν Ἀττικόν, ὡς τῶν παλαιῶν τὸ Νυνγαρί καὶ Νυνμενί, ἀντὶ τοῦ Νῦν γάρ, καὶ Νῦν μέν. Παραδείγματος χάριν, «΄ Πῶς θέλεις » νά τὸν συμβουλευσω; μηχανί (est-oe que) ποτε ἤκουσε τὴν συμβουλὴν μου; » Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν μεταχειριζόμεθα καὶ τὸ Τιγαρί κακῶς γραφόμενον διὰ τοῦ $\bar{\eta}$, ὡς εἰς τούτους τοὺς εἶχους (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.),

Τιγάρι δὲν γνωρίζεται μυρισηκὸν κλωνάρι,

Στούς βρώμους ἀν εὐρίσκεται, ποῦ δὲν τοῦ λυίπει χάρι;

Ἐκ τὸν ἱαμβον, καὶ μετ' ὀλίγα, Ἐκ τὸν πυρρίχιον. Σημειώσις ἄφρον-ῆ σύνταξις τῆς Ἐκ προθέσεως μὲ αἰτιατὴν, Ἐκ τὸν ἱαμβον,

Ἐκ τὸν Πυρρίχιον, ἀντὶ τῆς παλαιᾶς συντάξεως Ἐκ τοῦ Ἰάμβου, Ἐκ τοῦ Πυρρίχιου. Ἡ τοιαύτη βαρβαρότης ἐπεκράτησε πολλὰς ἑκατονταετηρίδας μετὰ τὸν Πρόδρομον, διότι εὐρίσκωμεν εἰς τὸν Στέφανον Σαχλάκην,

Λοιπὸν ἐχάθην ἡ φιλία τελείως ἐκ τὸν κόσμον.

Εἰς τὸν συγγραφία τῆς Μυθιστορίας ἐπιγραφομένης, Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα,

Ἐκ τῆς σελήνης ἔπεσεν ἐκείνη τὰς ἀγκάλας,

ἔχουν Ἐκ τὰς ἀγκάλας (ἐκ τῶν ἀγκάλων) τῆς σελήνης. Εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Βατραχομουμαχίας ἀπὸ Δημήτριον τὸν Ζῆνον (στ. 60),

Ἐκ τοῦ νεροῦ τὰ βότανα γίνεται ἡ θροφή σου,

καὶ τέλος, εἰς τὸν Ἑρωτόκριτον,

Κ' ἐβάλθηκε ὅσον ἡμπορεῖ ἡ τὴν χώραν νὰ μακρύνῃ.

Ἡ βαρβαρότης ἔλαβεν ἴσως ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν σύνθετον ἐπιρρήματικὴν πρόθεσιν Παρὲκ, τὴν ὁποίαν μίαν μόνην φορὰν (Ὀδυσσ. ι, 116) συντάσσει ὁ Ὅμηρος μὲ γενικὴν, τὰς δὲ λοιπὰς μὲ αἰτιατικὴν (διὰ τὴν Παρά), οἷον (Ἰλιάδ. κ', 391),

Πολλῆσιν μ' ἄτησι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἐκτωρ,

ἔχουν (ὡς ἤθελ' ἴσως τὸ μεταφράσειν ὁ Πρόδρομος),

Ἐκτορας δάλοι περισσοί μ' ἔβγαλαν ἐκ τὸν νοῦν μου.

Ὅπως ἂν ἦναι, ἡ βάρβαρος σύνταξις τῆς Ἐκ, δὲν εἶναι πλέον εἰς χρῆσιν τὴν σήμερον. Ἔμεινεν ὅμως ἄλλη βαρβαρότης σύγχρονος καὶ συγκριτῆς ταύτης, ἡ σύνταξις τῆς συνωνύμου προθέσεως Ἀπὸ, ἐπειδὴ

λέγομεν Ἀπὸ τὸν νοῦν, Ἀπὸ τὸν ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ Ἀπὸ τοῦ νοῦ, Ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ἰσως μὲ τὸν καιρὸν ἐξαλειφθῇ καὶ τὸ Ἀπὸ τὸν, ὡς ἐξαλειφθῇ τὸ Ἐκ τὸν.

ΝΑ ΦΑΓΩ. Καὶ μετ' ὀλίγον, ΝΑ ΧΟΡΤΑΣΩ. Ἐλλειψις τοῦ ῥήματος Ἐμπορῶ, ἢ Δύναμαι, ἡγουν Ἰπότε δύναμαι νὰ φάγω, καὶ Ἰπὼς δύναμαι νὰ χορτάσω; Ἀπὸ τὸ μεταβατικὸν Χορτάζω τῶν παλαιῶν ἐσχηματίσαμεν τὸ Χορταίνω, κατὰ τὸν τύπον τῶν διαφορουμένων εἰς ἄζω καὶ αἰνω, τῶν πρότερον (σελ. 140) σημειωθέντων. Εἰς ἡμᾶς εἶναι ποτὲ μὲν μεταβατικόν, οἶον, Δέν ἐμπορῶ νὰ σὲ Χορτάσω, (rassasier), ποτὲ δὲ ἀμετάβατον, οἶον Δέν ἐμπορεῖ νὰ χορτάσῃ, (se rassasier), ἀντὶ τοῦ δέν ἐμπορεῖ νὰ χορτασθῇ. Ἡ γροῖσις ἔλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ ἄλλα μὲν πολλὰ ῥήματα ἐνεργητικά, τὰ ὅποια καὶ οἱ παλαιοὶ πολλάκις ἐμεταχειρίζοντο ἀμεταβάτως ὡς οὐδέτερα, ἢ μέσα, ἢ μᾶλλον ὡς ἐλλειπτικά τῆς πτώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ μετάβασις, λέγοντες, παραδείγματος χάριν, Ἐπισρέφω, Μεταβάλλω, Ἀναλαμβάνω (ἀπὸ τὴν νόσον), Κινῶ, καθὼς ἀπαρallάκτως τὰ μεταχειριζόμεθα καὶ τὴν σήμερον, ἀντὶ τοῦ Ἐπισρέφω ἐμαυτὸν, ἢ Ἐπιστρέφομαι κ. τ. λ. Τούτου δὲ τοῦ Χορταίνω ἀμεταβάτου τὸ συνώνυμον Κορέω εὐρίσκεται ὁμοίως ἀμετάβατον καὶ εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα (Δευτερονομ. λ᾽, 20) «Καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησθέντες κορήσουσι (ΔΓ, κορέ-» σουσι) κ. τ. λ. » ὅπου τὸ Ἑβραϊκὸν קָרַע (Δασέν) σημαίνει Πιανθίσονται, ἢ Παχυνθίσονται. Ἐπειδὴ τὸ Χορταίνω, ἢ Χορτάζω, παράγεται ἀπὸ τὸ Χόρτος, οἱ παλαιοὶ τὸ ἐμεταχειρίζοντο κυριολεκτικῶς διὰ τὰ κτήνη, ἡγουν ἐκεῖνα τὰ ζῶα, ὅσα τρέφονται μὲ χόρτον. Ὅθεν Χορτάζω τὸν βοῦν, ἐσήμαινε ταγίζω τὸ βώδιον μὲ χόρτον, ὡς τοῦ Ἡσιόδου (Ἔργ. καὶ Ἡμ. 452) τὸ,

Δὴ τότε χορτάζειν ἑλικας βόας ἐνδον ἑόντας.

Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον, οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοὺς ὁποίους κυριολεκτικώτερον ἦτο τὸ Πληρῶν, Ἐμπλήθω, ἢ Κορέννυμι· μετέπειτα κατακόπως οἱ Ἕλληνικοὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας διαθήκης συγγραφεῖς, οἶον (Μάρκ. Η, 4) «Πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' αἰερμίας;» καὶ τέλος, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀθηναίου, ἡγουν κατ-

αρχάς τῆς τρίτης ἐκατονταετηρίδος, ἔγινε κοινότατον, ὡς καὶ τὴν σήμερον· διότι εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστάς (Ἀθην. III, σελ. 99, 100) ἓνας ἀπὸ τοὺς συμπότας κατηγοροῦμενος, ὅτι εἶπε, Κεχορτασμένοι, ἀντὶ τοῦ Κεχορτασμένοι, φέρει εἰς ἀπολογίαν του πολλὰς παλαιῶν μαρτυρίας, τὸ πλεον Κωμικῶν. Ἀλλὰ μὲ τοιαύτας ἀπολογίας τί δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ δικαιώσῃ; ἡ βαρβαρότης δὲν θεωρεῖται μόνον εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀγνώστων εἰς τοὺς παλαιούς λέξεων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατάχρησιν τῶν ὁποίων ἡ σπανίως, ἡ εἰς ἓνα μόνον χαρακτῆρα λόγου (φερεῖται τὸν Κωμικόν, τὸν Ῥητορικόν κ. τ. λ.) ἐμεταχειρίσθησαν ἐκεῖνοι. Ἐπειδὴ τὸ Χορτάζω μετεφέρθη ἀπὸ τὰ ζῶα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόλουθον ἦτο νὰ ὀνομάσῃ καὶ Χόρτον (μὲ τὴν αὐτὴν κατάχρησιν) καὶ τὴν ἀνθρώπινον τροφήν, ὡς ὁ Ἰππῶναξ (παρ' Ἀθην. VII, σελ. 304),

Καὶ κρίθινον κόλλιχα, δούλιον χόρτον,

ἔγουν, Καὶ κολλίχιον κρίθινον, δουλικὸν φαγητόν. Καὶ σημείωσε ὅτι ἡ κοινὴ μας γλῶσσα δὲν ἐφύλαξε ταύτην τὴν σημασίαν τοῦ Χόρτου. Σημείωσε προσέτι καὶ τὴν λέξιν Κολλίχιον ἢ Κολίχιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κόλλιξ ἢ Κόλιξ σωζόμενον ἀκόμη καὶ σήμερον.

Φράσεις μεταφορικὰς τοῦ χορταίνω ἔχομεν, Χορταίνω τὸν θυμόν μου, ἀπαρallάκτως ὡς ἐμεταχειρίζοντο οἱ παλαιοὶ τὸ Πλήθω ἢ Πίμπλημι, οἶον (Θουκυδ. ζ', ζή), « Ἀποπληῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμὸν μου » καὶ (Πλάτ. Νόμ. Δ, σελ. 717) « Θυμουμένοις οὖν » [τοῖς γονεῦσι] ὑπέειπεν δεῖ, καὶ ἀποκειμῶν ἑαυτὸν τὸν θυμόν. » Ὡσαύτως πρὸς τὸν μεμρῶμενον, κατηγοροῦντα, ἡ καὶ ἐκωσδήποτε πολυλογοῦντα, λέγομεν Χόρτασε τὰ λόγια σου, καθὼς εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης (Σφ. 603),

Ἐμπλησο λέγων· πάντως γάρ τοι παύσει ποτέ. —

ἔχομεν καὶ παροιμίαν ὅχι ἀκομψον, Ὁ χορτασμένος τὰ λόγια τοῦ πεινασμένου δὲν πεινᾷ, ἥτις μᾶς διδάσκει νὰ μὴν ἀπιστῶμεν εἰς τὰς χρείας τῶν ἄλλων, ὅταν ἡμεῖς ἔχωμεν τὰ ὑπὲρ τὴν χρείαν. Διότι τότε μάλις εἶναι πιθανόν, ὅτι εὐρίσκονται ἄλλαι

χρείαν ἔχοντες, ὅταν ἡμεῖς τρυφῶμεν. Δὲν λημνάζει οὐδὲ πλημμυρεῖ ποῦ ποτε νερόν, χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἄλλα μέρη γῆς ξηρά.

ΣΤΙΧ. 144, Ἐδε τεχνίτης ΣΟΦΙΣΤΗΣ ἐκείνος ὁ τζαγγάρης.] ΔΓ, ΣΤΙΧΙΤΟΣ. Τὸ Σοφιστὴς ἐδῶ σημαίνει ἀπλῶς τὸν σοφὸν εἰς τὴν τέχνην (habile). Οὕτως ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάδ. ὁ, 411) ἀνομάζει καὶ τὴν τεκτονικὴν, Σοφίαν,

Τέκτονος ἐν παλάμῃσι δαήμονος, ὃς ῥά τε πάσης

Εὖ εἰδὴ σοφίης.

Ὅθεν λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Σοφιστὴν ὅσον πᾶσαν τέχνην Σοφίαν ἔλεγον » κ. τ. λ. »

Ε'ΔΕ. Ἀντὶ τοῦ Ἰδε. Ἡ βάρβαρος τροπὴ τοῦ Τ εἰς ε, ἔχει χώραν καὶ εἰς τὸ Ἐ δικὸς, Ῥεπίδιον, κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Ἰδικὸς (ἡ καὶ Εἰδικὸς κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἱ), Ῥεπίδιον ὅτι αὐτὴν μεταβολὴν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Δωριεῖς εἰς τὸ Νεώδῃ ἀντὶ τοῦ Νιόδῃ. Ἐξεναντίας τρέπομεν καὶ τὰ εἰς ἱ, μάλιστα εἰς τὰ ἔχοντα τὴν λήγουσαν εἰ, οἷον Μηλιά, Συκιά, ἀντὶ τῶν παλαιῶν Μηλία, Συκία, καὶ Στεριά ἀπὸ τὸ Στεριά. Καὶ εἰς μίαν δὲ μόνην λέξιν ἐτόλμησε τὰς δύο ἐναντίας τροπὰς ὁ χυδαῖσμός, ὀνομάζων Ἐτιὰν τὴν Ἰτίαν (saule).

ΣΤΙΧΙΤΟΣ. Γράφει Στιχητὸς, ἢ Στοιχητὸς, ἀπὸ τὸ Στιχέω ἢ Στοιχέω. Ἐὰν ᾖ ἀπὸ τὸ Στιχίζω, πρέπει νὰ γράφεται Στιχιστός ὅτι ἀπλούστερα θέματα εἶναι Στίχω καὶ Στείχω. Τοῦτο ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ συνώνυμον Βαίνω, τὸ πορεύομαι (ὅθεν τὸ Βῆμα τοῦ ποδὸς), πλὴν ὅτι σημαίνει τὴν κατὰ τάξιν πορείαν πολλῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ὁ Ὅμηρος τὸ μεταχειρίζεται μάλιστα, ὅταν ἐκφράξῃ τὰς ἐμπρόσθιον κίνησιν τῶν πολεμούντων (Ἰλιάδ. κ', 257),

Οἱ δ' ἅμα Πατρόκλῳ μεγαλήτορι θωρηχθέντες

Ἔσχιον.

Ὅθεν ὀνομάζει συχνὰ καὶ σίχας (ἀπὸ τὸ Στίχτιχός) τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν τὰς κοινῶς λεγομένας Ἀράδας (files), ἡγουν τὰς τοιαύτας θέσεις, ὅπου στέκει ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου (à la file). Ἐκ τούτου καὶ Στίχοι αἱ γραμμαὶ τῶν βελίων (κοιν. Ἀράδαι, lignes) αἱ γεμί-

ζουσαι τὸ καταβατὸν ἢ τὴν σελίδα. Στίχοι, ἐξαιρέτως καὶ τῶν ποιητῶν αἱ συνθίσσεις, ἐπειδὴ ἀραδιάζονται εἰς ὀπίσω τοῦ ἄλλου. Καὶ καθὼς τὸ Συμφαίνω, κυρίως σημαίνει τὸ συμπορεύομαι μετ' ἄλλον, οἱ παλαιοὶ μεταφορικῶς τὸ ἐμεταχειρίσθησαν καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Συμφωνῶ, Συμβιδάζομαι (ὅθεν ἡ χυδαία συνήθεια ἔλαβε τὸ Συβάζομαι καὶ τὸ Συβάσμος), Συγκατατίθεμαι, οὕτως ὀχιμόνου τὸ Συοιχῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπλοῦν Στοιχῶ ἐμετάπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Συμφωνῶ, εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα τὸ ἐμεταχειρίσθησαν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς· ὅθεν ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ Στοιχῶ διὰ τοῦ Συναινῶ. Ἐκ τούτου ἡ κοινὴ συνήθεια ἔκαμε τὸ Στοιχημα (ἤγουν τὸν συμβιβασμὸν καὶ τὴν συνθήκην δύο ἢ καὶ πλειοτέρων ἀνθρώπων περὶ πράγματος ἀντιλεγομένου, νὰ πληρόνωσεν οἱ νικηθέντες), ἀπὸ τὸ ῥῆμα Στοιχῶ (Δουκάγγ. σελ. 1453), τὸ ὅποιον ἡμεῖς σήμερον λέγομεν Στοιχηματίζω, ἢ Βάλλω σοίχημα, οἱ δὲ παλαιοὶ Περιδίδομαι· οἶον (ἰλιάδ. ψ', 485),

Δεῦρό νυν, ἢ τρίποδος περιδόμεθον, ἢ ἐλέητος,

ἤγουν, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Εὐστάθιος κατὰ τὴν συνήθη γλῶσσαν τοῦ καιροῦ του, « Θῦμεν σοίχημα. »

Λέγομεν προσέτι καὶ Στοιχίζω ἢ Στιχίζω, τὸ λαμβάνω ἢ μισθῶνω ὑπηρετήν, ἤγουν συμφωνῶ καὶ συμβιδάζομαι μετ' ἑνὶ νὰ μὴ ὑπηρετῇ μετ' ἑαυτὸν· ὅθεν τὸ τοῦ Σουίδα, « Συνέβησαν, ἐσοίχησαν, » ὡμολόγησαν κ. τ. λ. » καὶ Στοιχίζομαι, ἢ ἀμεταβάτως Στοιχῶ, τὸ Συμφωνῶ νὰ ὑπηρετῶ ἑνὶ μετ' ἑαυτὸν. Τοῦτο λέγεται καὶ Ρογεύομαι, καθὼς τὸ πρῶτον, Ρογεύω. Ἐλέγτο δὲ καὶ Ρόγα ὁ διδόμενος μισθὸς εἰς τοὺς ὑπηρετάς ἀπὸ τῶ Λατινικοῦ Roga, τὸ ὅποιον ἐσήματιν ὄχι μόνον τὰ εἰς τὸν λαὸν φιλοδωρήματα τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων, (ἴδ. Σουίδ. λέξ. Ρόγα), ἢ τὰ χαριζόμενα εἰς τὸν κληρὸν ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἱανουαρίου, τὰ καὶ Εὐαρχισμός (étrennes) ὀνομαζόμενα ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους, ἀπὸ μᾶς δὲ σήμερον Ἀρχιχρονιάτικα (ὅθεν καὶ Μῆνα χρυσοχιτώνων ἀνέμασε τὸν ἱανουάριον Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος), ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς τὸ διδόμενον ἐτάσιον σπηρέσιον εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ Παλατίου, καὶ αὐτὸν τῶν στρατιωτῶν τὸν μισθὸν (Δουκάγγ.

λέξ. Ῥόγα). Εἶναι λοιπὸν ὁ Τεχνίτης ζηητὸς τοῦ Προδρόμου, τεχνίτης μισθωτὸς, ὅς τις ἐργάζεται λαμβάνων μισθὸν ἀπ' ἄλλον τεχνίτην ἀνωτερον.

Ἀπὸ τὸ Στιχῶ ἢ Στοιχῶ τοῦτο ἐσχημάτισεν ἡ συνήθεια καὶ τὸ Στιχόνω καὶ τὸ Στιχωτῆς, τὰ ὅποια οἱ χυδαῖοι προσφέρουν Σταχόνω ἢ Στακόνω, καὶ Σταχωτῆς ἢ Στακωτῆς. Εἶναι δὲ τὸ Στιχόνω, συνδῖω φύλλα γραμμένα ἢ τυπωμένα, εἰς ἓν σῶμα, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται τότε, βιβλίον, καὶ Στιχωτῆς, ὅς τις τὰ συνδῖει, ὁ λεγόμενος καὶ Βιβλιοδέτης, καὶ Βιβλιορράφος, πρὸ ἡμῶν δὲ, καὶ Βιβλοαμφιάζης (Δουκάγγ. σελ. 198)· διότι καὶ τὰ φύλλα διὰ τὰ συνδεῶσιν εἰς βιβλίον, πρέπει νὰ τεθῶσι κατὰ εἶχον ἐν ἐπάνω τοῦ ἄλλου καὶ νὰ ἀραδιασῶσιν, ὥς νὰ μὴν ἐξέχη ἐν ὑπὲρ τὸ ἄλλο. Ἡ λέξις εἶναι τῆς δεκάτης τετάρτης καὶ δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (Constantinopl. Christian. pag. 163), εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκω ταῦτα, « Τὸ παρὸν βιβλίον, τὸν Διο- » σκοριδην, παντάπασι παλαιωθέντα, καὶ κινδυνεύοντα τελῶς δια- » φθαρῆναι, ΕὐΣΤΙΧΩΣΕΝ ὁ Χορτασμένος Ἰωάννης, προτροπῇ καὶ » ἐξόδῳ τοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Ναθαναὴλ, νοσοκόμου » τῆνικαῦτα τυγχάνοντος ἐν τῷ ξενῶνι τοῦ Κράλη, ἔτους 791δ' ». Τοῦτο τὸ ἔτος συμπίπτει μὲ τὸ 1406 ἀπὸ χριστοῦ. Τὸ Εὐςίχωσεν ἐνδέχεται μὲν νὰ ᾔηται καὶ γραφικὸν ἢ τυπογραφικὸν ἀμάρτημα ἀντὶ τοῦ Εὐςίχωσεν, ἐνδέχεται δὲ νὰ ἔλεγον τότε καὶ Εὐςιχόνω, τὸ Καλοσιχόνω. Τὸ ἀξιώτερον σημειώσεως εἰς τοῦ Χορτασμένου τὰ λόγια εἶναι ἡ δυστυχὴς βαρβαρότης τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἥτις ἔκρινε τόσον ἀξιόλογον καὶ ἀξιομνημόνευτον τὸ εἶχωμα βιβλίου, ὥς νὰ ἀπαθανατίσῃ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ σιχωτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πληρώσαντος τὴν δαπάνην τοῦ σιχωμάτος· Ὅμοιαυται κεφαλαί πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως; τὴν παρέδωκαν καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς Τούρκους, ἀπαθανατισθέντες διὰ τὴν ἀτυχίαν των, καθὼς ἀπαθανατίσθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιοῦτοι.

Ἐπειδὴ ἀνεφίρθη καὶ ἡ Ἀράδα, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς Ἀραδιάζω, ἴσως ποδηγή τις καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως. Τὸ ἀρχικὸν ἀπειδανὸν ὅτι ἐπλεόνασεν, ὡς καὶ εἰς ἄλλα (ἄνωτέρ. σελ. 87), ἐπειδὴ οἱ Γραικο-ρωμαῖοι ἔλεγον καὶ Ἀράδα καὶ Ῥάδα (Δουκάγγ. σελ. 113 καὶ 1279). Εἰς τοὺς παλαιούς δὲν εὐρέθη ἀκόμη ἡ λέξις· δὲν εἶναι ὅμως βάρβαρος. Εὐρίσκεται εἰς ὅλας σχεδὸν τῆς Εὐρώπης τὰς γλώσσας, διαφόρως

μορφωμένη, ὡς τὸ ἐσημείωσεν ὁ Ἀδελούγγης εἰς τὸ Γερμανικὸν αὐτοῦ Λεξικόν (λέξ. Reihe). Τὴν Ἀράδαν ἢ Ῥάδαν σημαίνουν λεκτικῶς, ἢ συνωνύμως, οἱ Ῥῶσοι, Σουηκοὶ καὶ Σλαῦοι διὰ τοῦ Rad, καὶ ἄλλα βόρεια ἔθνη διὰ τοῦ Raido, Redas, ἢ Ridda. Μὲ ταύτην ἀκόμη τὴν λέξιν συγγενεῖται τῶν Λατίνων καὶ Ἰταλῶν τὸ Riga, τῶν Ἰσπανῶν τὸ Raya, τῶν Γερμανῶν τὸ Reihe, τῶν Ἀγγλων τὸ Ridge, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Raie. Ἀπὸ τὰς Ἀσιανᾶς γλώσσας, ἡ Εβραϊκὴ ἔχει τὸ רִיחַ (Ἀράχ) τὸ σημαίνει τὸ Ἀραδιάζω, καὶ οἱ Πέρσαι ὀνομάζουσι Πέδε τὴν Ἀράδαν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Ῥάβδος, παρὰ τὸ κοινὸν (verge, baguette), ἐσήμαινεν ἀκόμη καὶ σίχον ποιητικὸν (vers), καὶ Ἀράδαν (raie)· ὅθεν καὶ τὰ με ἀράδας σημειωμένα φορέματα, ἢ ἄλλα σκεύη, ἐπωνομάζοντο Ῥαβδωτὰ (rayés, cannelés, striés).

ΣΤΙΧ. 145, Εἶπε τὸ Κύριε λήσον, ἤρξατο ρουκανίζειν.] Γράφε, Κύριε' ἐλέησον, ἢ, Κύριε' λήσον. Ὁ πρῶτος τρόπος τῆς ἀπεσρόφου εἶναι γνωστὸς εἰς ὅλους· τὸν δεύτερον, ἤγουν τὸν καταρχὰς τῶν λήξεων, ἐσυνήθιζαν μάλιστα οἱ ἑβραῖοι (ἴδ. ἀνωτέρω σελ. 150). Δύναται ὅμως καὶ νὰ γράψῃ τις ὁλοκλήρως, Κύριε ἐλέησον (προφῶρον ταχύτερον τὰ δύο ε, κατὰ τὴν λεγομένην συνίξιν σιν ἢ συνεκφώνησιν), ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1287).

ἨΡΞΑΤΟ ΡΟΥΚΑΝΙΖΕΙΝ. Σημείωσε τὸ μιξοδάρβαρον τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἠρξάτο (ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἡ συνήθεια κτελεῖ πλεότερον εἰς τὸ Ἀρχισε ἢ Ἀρχίνησε, ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 145) σημειωθὲν Ἀρχίζω ἢ Ἀρχινίζω)· καὶ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ἀταρμαφάτου Ῥουκανίζειν, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀτυχίας ἡ συνήθεια ἀναλῶι ὡς πεπολὺ εἰς τὸ Ὑποτακτικὸν καὶ τὸ μόριον Νά (ἀπὸ τὸν αἰτιολογικὸν σύνδεσμον Ἰνα), ἐκ τούτου λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν, ὅτι καὶ εἰς τοὺς παλαιούς εὐρίσκεται (ἀλλὰ σπανιώτατα) ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδυσσ. γ', 327),

Λίσσεσθαί δέ μιν αὐτόν, ἸΝΑ νημερτὲς ἐνίσπῃ,

ἤγουν νὰ τὸν παρακαλέσωσι ΝΑ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν. Παρόμοιον σχεδὸν εἶναι καὶ τὸ (Ὀδυσσ. σ', 53—57),

ΡΟΥΚΑΝΙΖΕΙΝ. Ὁ Δουκίγγιος (σελ. 1287) ἀντὶ τοῦ Ρουκανίζειν, ἀνέγνωσε· κατὰ Ρεγκανίζειν καὶ τὸ ἐξηγεῖ ὡς συνώνυμον τοῦ Ρουχαλίζειν (Ἑλλ. Ρέγχειν ἢ Ρέγχειν καὶ Ρογχαζειν). Τὸ Ρουκανίζω (raboter), κατὰ τὴν πολλάκις σημειωθεῖσαν τροπὴν τοῦ *υ* εἰς τὸ *ου*, εἶμαι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Ρυκανίζω· τοῦτο δὲ παράγεται ἀπὸ τὸ Ρυκάνη, (ὅθεν τῶν Ῥωμαίων τὸ *Runcina*), κοινῶς Ῥουκάνη καὶ Ῥουκάνιον (rabot). Τοῦτο σημαίνει τεκτονικὸν ἐργαλεῖον, μὲ τὸ ὅποιον οἱ τέκτονες ρυκανίζοντες καὶ ξέοντες ὁμαλίζουσι τὰ σανίδις. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κυρία σημασία τοῦ Ρυκανίζω. Ῥουκάναν δὲ θηλυκῶς (διὰ τινὰ ὁμοιότητα πρὸς τὸ τεκτονικὸν ἐργαλεῖον) ὀνομάζομεν τὸ ξύλινον ἐκεῖνο σκεῦος, τὸ ὁποῖον σρέφουν, χάριν παγνίου, τὰ παιδία, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαίων μάλισα, εἰς τὰς ρύμας τῶν πόλεων. Οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν *Crécelle* καὶ οἱ Ἴταλοὶ *Tabella*· ἀλλ' οὗτοι τὸ μεταχειρίζονται τὴν μεγάλην ἐβδομάδα ἀντὶ σημάτων. Τὸ ἐκ τούτου Ρυκανίζω σημαίνει Γυρίζω τὴν ρυκάνην, κάμνω πρῶτον μὲ τὴν ρυκάνην. Ὁ δὲ ποιητὴς μας μεταχειρίζεται ἐδῶ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ἐξῆς, τὸ Ῥουκανίζω (καθὼς ἔτι καὶ σήμερον τὸ μεταχειριζόμεθα) κατὰ μεταφορὰν κωμικὴν, ἀντὶ τοῦ Τρώω ἢ Μασσῶ· διότι καὶ ὅστις τρώγει, κατακόπτει τὰ φαγητά, καθὼς τὸ Ῥουκάνιον τοῦ τέκτονος τὰ ξύλα, καὶ πρῶτον κάμνει μὲ τοὺς ὀδόντας του, ὡς ἡ παιδικὴ Ῥουκάνη. Κατὰ τὴν αὐτὴν μεταφορὰν λέγομεν καὶ Ἀλέξω (ἀπὸ τὸν ἀλέθοντα σιτάριον ἢ ὄσπριον μύλον) καὶ Πελεκῶ (ἀπὸ τὸν τεκτονικὸν πελεκυν), ἀντὶ τοῦ τρώω λαιμαργικῶς. Ἀνάλογα τούτων ῥήματα, καὶ αὐτὰ μεταφορικά καὶ κωμικά, ἔχουν οἱ Γάλλοι τὸ *Bâfrer*, *Croquer*, καὶ *Gruger*. Τοῦτο σημαίνει κυρίως, συντρίβω κοπανίζω· τὸ *Croquer* ἴσως ὠνοματοποιήθη, ὡς ἐνόμισαν τινές· τοῦ *Bâfrer* ἡ ἐτυμολογία διζάζεται.

ΣΤΙΧ. 146, Ἐγὼ δὲ, φεῦ τῆς συμφορᾶς! πόσους νὰ πλέξω σίχους;] Σημείωσε τὴν ἄκρατον Ἑλληνικὴν φράσιν, Φεῦ τῆς συμφορᾶς, μιγμένην μὲ τὴν βάρβαρον γλώσσαν.

ΝΑ ΠΛΕΞΩ. Ἀπαρέμφατον ἀναλυμένον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἔγκλεισιν, ἵνα πλέξω, καὶ συνταγμένον μὲ ἔξωθεν ὑπακουόμενον τὸ Δύναιμαι, ἢ ἄλλο τι ὁμοίσημον ῥήμα. Τοιαύτας ἐλλείψεις ἔχει πολλὰς ἡ κοινὴ γλῶσσα, μάλισα εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς φράσεις, οἷον Ἰτί νὰ κάμω; Ποῦ νὰ ὑπάγω; Πῶς νὰ τὸν ἰδῶ; αἱ ὁποῖαι ἀνάκλη-

ρῶνται μὲ τὸ Δύναμαι, Χρεωσῶ, Πρέπει, ἢ κάνέν ἄλλο ῥῆμα κατὰλλη-
λον εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λόγου.

ΣΤΙΧ. 147, Πόσους νὰ πλῆξω καὶ νὰ πῶ, πόσους νὰ λαρυγ-
γίσω;] ΔΓ,

Πόσα νὰ γράψω καὶ νὰ πῶ, πόσα νὰ λαρυγγίσω.

ΝΑ ΠΩ, ἦγουν Νὰ ᾿πῶ, ἢ κατὰ κρᾶσιν, Νάπῶ, ἀπὸ τὸ Ἰ να εἶπω.

ΛΑΡΥΓΓΙΣΩ. Γελοῖος Ἀττικισμὸς εἰς τοῦ Προδρόμου τοὺς εἰχους.
Ὁ Ἀρποκρατῶν καὶ ὁ Πολυδεύκης τὸν ἰσημείωσαν ὡς λέξιν τοῦ
Δημοσθένους, ἀντὶ τοῦ « Πλατύνειν τὴν φωνὴν καὶ μὴ κατὰ φύσιν
» φθέγγεσθαι. »

ΣΤΙΧ. 148, Νὰ τύχω καὶ τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας βοηθείας.] ΔΓ,

Νὰ τύχω μου τοῦ λάρυγγος τῆς ἄκρας Θεραπειάς.

Ποῖον ἐκ τῶν δύο εἶναι πιθανώτερον ὅτι ἔγραψεν ὁ Πρόδρομος,
ὀλίγον μὲ μέλει νὰ ἐρευνήσω.

ΣΤΙΧ. 149, Ὁρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τοῦ νὰ γενῶ τζαγγάρης.] ΔΓ,

Ὁρμησα τάχα καὶ ἐγὼ τὸ νὰ γενῶ τζαγγάρις.

ὉΡΜΗΣΑ. Ἀόριστος ἀναύξητος, τὸν ὁποῖον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον
προφέρει μὲ τὴν συνειθισμένην αὐξῆσιν, Ὁρμησα. Αἱ χρονικαὶ αὐξή-
σεις ὦ καὶ ἦ, καταρχὰς δὲν ἦσαν εἰς χρῆσιν· ἀλλ' ἔλεγον, Ὁρμησα
καὶ Ἀμειλησα, ἀντὶ τοῦ Ὁρμησα καὶ Ἡμειλησα, ὅχι μόνον οἱ Ἴωνες,
καὶ (διὰ τὸ μέτρον) οἱ ποιηταί, ἀλλ' ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἐνὸςφ δὲν
εἶχαν ἐτι συγκαταλεχθῆναι εἰς τὸ Ἀλφάβητον τὰ δύο ταῦτα ροιχεῖα, τὸ
ω λέγω καὶ τὸ ἦ. Σφάλλουν οἱ Γραμματικοὶ λέγοντες, ὅτι τὸ Ζὼν εἶναι
Ἰωνικόν, ἀντὶ τοῦ Ζωή, καὶ τὸ Ἔρος Δωρικόν, ἀντὶ τοῦ Ἐρως·
ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔγραφαν ἐξανάγκης Ζὼν καὶ Ἔρος, ὅτε τὸ ἀλφάβη-
τον αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀκόμη οὔτε τὸ ἦ οὔτε τὸ ω. Ἀφοῦ νηξήθη ὁ
ἀριθμὸς τῶν γραμμάτων, ἠλλάχθη καὶ ἡ ὀρθογραφία πολλοτάτων
λέξεων· ἀλλὰ τὴν ἀλλαγὴν ταύτην οὔτ' ὅλαι αἱ διάλεκτοι οὔτ' εἰς ὅλας
τὰς λέξεις τὴν ἐδέχθησαν. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, οἱ Ἀττικεῖ

ἀλλάξαντες τὴν φυσικὴν καὶ παλαιὰν κατάληξιν τῆς ἐνικῆς δοτικῆς αἰ (Λόγοι, ἀνθρώποι) εἰς τὸ ᾠ (Λόγω, ἀνθρώπω), τὴν ἀμείλησαν εἰς τὰ ἐπιρρήματικὰ Οἴκοι (τὸ ἀποῖον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Οἴκω ἔλλειπτικὸν τῆς Εἶν προθέσεως). Ἔτι παράδοξον λοιπὸν, εἰάν ἐφύλαξεν τὴν ἀρχαίαν γραφὴν οἱ Ἴωνες τοῦ Ζῶν, καὶ οἱ Δωριεῖς τοῦ Ἑρος; Ἀλλὰ τὸ Ἑρος δὲν εἶναι μόνον τῶν Δωριέων ἢ, ὡς λέγει ὁ Ἐτυμολόγος (σελ. 379), τῶν Αἰολέων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἰόνων, ἐπειδὴ ὁ Ὀμηρος λέγει Ἑρὸν (ἀπὸ τοῦ Ἑρος, Ἑρου), ἀντὶ τοῦ Ἑρωτα, καὶ Γέλον (ἀπὸ τοῦ Γέλος, Γέλου), ἀντὶ τοῦ Γέλωτα. Ταύτης τῆς διπλῆς γραφῆς καὶ κλίσεως παροῶδευμα ἔμεινεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, ὁ Ἴδρος τοῦ Ἴδρου, τὸν Ἴδρον, ἀντὶ τοῦ ἰδρῶς, ἰδρῶτες, ἰδρῶτα. Εἰς τὸν Ὀμηρον (Ἰλιάδ. ρ' 385 καὶ 745) σώζεται ἡ δοτικὴ ἰδρῶ (ἀπὸ τοῦ ἰδρὸς). Ἐκ τούτου συμπεραίνεται, ὅτι τὸ Γέλιον τῆς κοινῆς γλῶσσης, ὅταν ᾗναι οὐσιαστικόν, ἦγουν ὅταν σημαίνῃ τὸ Γέλως τῶν παλαιῶν, πρέπει νὰ γράφεται διὰ τοῦ ἱ, ὡς ὑπακοριστικὸς σχηματισμὸς τοῦ ὀμικρογραφουμένου παλαιότερου Γέλος, καθὼς γράφομεν Λόγιον ἀπὸ τὸ Λόγος.

ΤΟΥΤ' ΝΑ ΓΕΝῈΙ.] Ἐλλειψίς τοῦ ἔνεκα, ἦγουν ἔνεκα τοῦ γενέσθαι, ἐπειδὴ τὸ Νὰ γενῶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Γενέσθαι. Ἐάν ὅμως ᾗναι ἀληθέσπερον τοῦ δευτέρου ἀντεγράφου τὸ, 'Γὸ νὰ γενῶ, τότε λείπει ἡ Εἰς πρόθεσις, ἦγουν ὤρμησα εἰς τὸ γενέσθαι.

ΣΤΙΧ. 150, Ἰνα χορτάσω τὸ ψωμί, τὸ λέγουσι ἀφρατίτзин.] ΔΓ, Μὴ νὰ χορτάσω κ. τ. λ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 653) ἀνέγνωσεν, α Ἰνα » χορτάσης τὸ ψωμί τὸ λέγουσι τεφρατίτзин. »

Τὸ ΛΕΓΟΥΝ. Ἀντὶ τοῦ Ὁ λέγουσι. Σημείωσε τὴν Ἰωνικὴν χρῆσιν τοῦ προτακτικοῦ ἄρθρου, ἀντὶ τοῦ λεγομένου ὑποτακτικοῦ, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειώσεις (Μέρ. Β, σελ. 46).

ἈΦΡΑΤΙΤЗИΝ. Ἄν καὶ τὸ Χορτάσης τοῦ Δουκαγγίου εἶναι φανερόν σφάλμα, τὸ Τεφρατίτзин (ἐπίσης βάρδαρον ὡς καὶ τὸ Ἀφρατίτзин) δὲν ἐξεύρω ὅμως ἂν ᾗτον ἀρμοδιώτερον παρὰ τὸ Ἀφρατίτзин. Τοῦτο σημαίνει τὸ καὶ σήμερον ἔτι λεγόμενον ψωμίον ἀφράτον (ἀπὸ τὸ Ἀφρός), ἦγουν ψωμίον καλαζυμωμένον καὶ καλεψημένον· τὸ δὲ Τεφρατίτзин, ἀπὸ τὴν Τέφραν (τὴν κοινῶς Ἀχυλίαν) πιθανὸν ὅτι σημαίνει ψωμίον ἐψημένον εἰς τὴν ἀχυλίαν, τὸ ὅποιον ὁ αὐτὸς οὗτος ποιητὴς ὀνομάζει ἄλλου (Ποίημ. Β, 416) Στακτοκυλισμένον· οἱ δὲ παλαιοὶ ὀνόμαζαν Σποδίτην ἢ Ἐκρυφίαν ἄρτον.

ΣΤΙΧ. 151, Ἀλλά τὸ μεσοκάθαρὸν τὸ λέγουσι Κιβαρίτην.] ΔΓ,

Ἡ ἀπὸ τὸ μεσοκάθαρτον, τὸ λέγουσι τῆς πωχίας.

ἈΛΛΑ. Τὸ Ἡ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἀρμόζει κάλλιον παρὰ τὸ ἈΛΛΑ τοῦ πρώτου.

ΜΕΣΟΚΑΘΑΡΟΝ, ἡ ὡς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΜΕΣΟΚΑΘΑΡΤΟΝ. Σημείωσε τὴν χρῆσιν τοῦ Μέσος ἀντὶ τοῦ Ἡμισυς τῶν παλαιῶν, ἡ τοῦ Μισὸς τῶν σημερινῶν. Μεσοκάθαρτον, ἀντὶ τοῦ Ἡμεκάθαρτον, ἡγουν ὅχι τελείως καθαρόν. Τοιαύτης χρήσεως ἔχον εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, οἷον Μεσαιπόλιος, ἀντὶ τοῦ Ἡμepόλιος, ὁ ἐξημιστίας λευκός· τὰς τρίχας· Μεσοτριβής, ἀντὶ τοῦ ὁποίου τὴν σήμερον λέγομεν Μεσοτριβος (à moitié usé), οἷον φόριμα μισότριβον, τὸ μὴ καινούργιον, ἀλλ' ἐξημιστίας τριμμένον. Ὁμοίως λέγομεν Μεσοκαιρίτην καὶ Μισοκαιρίτην (entre deux âges), τὸν εὐρισκόμενον εἰς τὸ μέσον ἢ ἡμισυ τοῦ καιροῦ τῆς ζωῆς του, τὸν ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Μεσόκορον.

Νέα, παλαιά, μεσοκόπω, πεπαιτέρα,

λέγει ἓνας ἀπὸ τοὺς κωμικοὺς, περὶ γυναικῶν λαλῶν (παρ' Ἀδρ. XIII, σελ. 569). Καὶ ἡ λέξις, Μεσόκοπος σώζεται εἰς τὴν κοινὴν γλῶτταν, καθὼς καὶ ἡ μετοχὴ Μεσοκοπημένος. Τοιαύτη σύγχυσις εὐρίσκεται καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας (ὡς παραδείγματός χάριν εἰς τὴν ἰταλικὴν τὸ Mezzo σημαίνει καὶ τὸ Μέσον καὶ τὸ Ἡμισυ), καὶ προῆλθε φυσικὰ ἐκ τούτου, ὅτι πάσης συνεχοῦς ποσότητος τὸ μέσον εἶναι ἐκείνη ἡ στιγμή, ὅπου χωριζομένη ἀποτελεῖ δύο ποσότητας ἴσας, ἐκ τῶν ὁποίων πασαμία ὀνομάζεται Ἡμισυ τῆς ὅλης.

ΚΙΒΑΡΙΤΗΝ. Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Πωχίας φαίνεται γραφικὸν σφάλμα ἀντὶ τοῦ Πτωχίας· ὁ δὲ τὸ μεσοκάθαρος ἄρτος εἶναι ἰδίως ὁ ἄρτος τῶν πτωχῶν. Τὸν τοιοῦτον ἄρτον ὀνόμαζαν Ἄρτον Κιβαρίτην, ἢ Ἄρτον Κιβάρην, ἀπὸ τοῦ Panis Cibarius. Οὕτως ὀνόμαζαν οἱ Λατίνοι τὸν ῥυπαρὸν καὶ μαῦρον ἄρτον, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Ἄρτον αὐτόπυρον, Πιτυρίτην, ἢ Συγκομισόν (pain de munition).

ΣΤΙΧ. 152, ΤΟ πιθυμοῦν Γραμματικοὶ καὶ καλοσιχοπλόκοι.] Πάλιν (ὡς ἀνωτέρ. σελ. 162.) τὸ ΤΟ, ἀντὶ τοῦ Ὁ. Τὸ Καλοσιχοπλόκος (bon versificateur) δὲν εἶν' ἄτυχος λέξις.

ΠΙΘΥΜΟΨΝ, ἀντὶ τοῦ ΕΠΙΘΥΜΟΨΝ. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰς ἀφαιρέσεις τῶν ἀρχικῶν φοιχείων, εἰς τὰς συνθέτους μάλισα μὲ προθέσεις λέξεις. Παραδείγματα,

Τῆς ΠΝ. Γκρεμνίζω (precipiter), ἀπὸ τὸ Ἐγκρημνίζω, ἦγουν Ἐν κρημῶ ἢ Κατὰ κρημοῦ βάλλω, Γκλυς-ἦρι (clystère) τὸ Ἐγκλυ-στήριον, Νοῖκι (loyer), ἀπὸ τὸ Ἐνοίκιον, καὶ Νταλόνω (éblouir), ἀπὸ τὸ Ἐνταλόνω, ἦγουν Θαμβόνω, πιθανόν ὅτι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Τάλως, ὁ ἥλιος (κατὰ τὸν Ἡσύχιον), ἐπειδὴ οἱ ἀτενίζοντες μάλισα τὸν ἥλιον θαμβόνονται, Ντηροῦμαι, ἀπὸ τὸ Ἐντηροῦμαι (se retenir, n'oser), Μπίθι (καὶ ὅχι Μπήθι) ἀπὸ τὸ Ἐμπίθιον, μισθὸν διδόμενον διὰ πίθους· δανειζομένους εἰς προσωρινὴν χρῆσιν, Μπερδεύω ἢ Μπερδένω (embarrasser, brouiller, compliquer) ἀπὸ τὸ Ἐμπεριδέω (καθὼς τὸ Δένω ἀπὸ τὸ Δέω καὶ τὸ Σδένω ἀπὸ τὸ Σδέω), Μπήγω (ficher, enfoncer), ἀπὸ τὸ Ἐμπήγω, Μπατίκι ἀπὸ τὸ Ἐμβατίκιον, Μπαίνω ἀπὸ τὸ Ἐμβαίνω, Μπλα-σρόνω ἀπὸ τὸ Ἐμπλασρόνω, Μπλέκω (ἀμετάβατον) ἀπὸ τὸ Ἐμπλέκω (être impliqué, enveloppé), Μπόρω ἀπὸ τὸ Ἐμπορῶ, Μπρίλια (κάλυμμα τῆς κεφαλῆς γυναικείου) ἀπὸ τὸ Ἐμβολίς. Ἐμβολίδα ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, τὴν περίθετον κόμην, τὴν ἄλλως λεγομένην Φενάκην (Γαλλ. Perruque). Ἴδε Ἡσύχιον εἰς τὴν (κακῶς ἐξηγηθεῖσαν) λέξιν Ἐμβολίδες. Μπόλι καὶ Μπολιάζω (τὸ λεγόμενον καὶ Φυλ-λιάζω καὶ Ἐμφυλλίζω, καὶ Ἐγκεντρίζω), ἀπὸ τὸ Ἐμβόλιον (greffe) καὶ Ἐμβολιάζω (greffer). « Πάντα δὲ τὰ ἐμφυτευόμενα ἡμερα τοῖς » ἀγρίοις, ἐμβλήματα καλεῖται » λέγει ὁ Πολυδεύκης· καὶ « Ἐμβεβλη- » μένα, τὰ ἐγκεντρισμένα, καὶ Ἐμβολάδας ἀπίους » ἔλεγον, κατὰ τὸν Σουῖδαν, τὰς ἐμβολιασμένους ἀπιδίας.

Τῆς ΕἰΣ. Εἰς ταύτην τὴν πρόθεσιν ἄλλαι σχεδὸν ἀφαιρέσεις δὲν εἶναι εἰς χρῆσιν, πλὴν ὅτε συντάσσεται μὲ ἄρθρα ἢ ἀντωνυμίας· οἷον Στὸν, Στὴν, Στὸ, Στούς, Στάς, Στά, Στοῦτον κ. τ. λ. Σεμέ, Σεκείνον κ. τ. λ. Ἀπὸ ὀνόματα εἶναι τὸ σύνθετον Σπολάτη (Εἰς πολλὰ ἔτη), τὸ Σωκάρδιον (camisole), ἀπὸ τὸ Ἐσωκάρδιον, καὶ τὸ Σωτικὰ (entrailles), ἀπὸ τὸ Ἐσωτικά· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ τὸ Ἐσω εἶναι ἀπὸ τὴν Εἰς πρόθεσιν.

Εἶναι δύο ῥήματα, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή εἶναι ἄπορος, τὸ Στρίμῶνω (souler) καὶ τὸ Σπρώχῳ (pousser). Τὸ πρῶτον (ἐπειδὴ λέγεται καὶ Ντρίμῶνω καὶ Ἐντρίμῶνω) πιθανὸν ὅτι σύγκειται ἀπὸ τὴν Εἰς πρόθεσιν καὶ τὸ Τρίμῶνω. Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦτο τὸ Τρίμῶνω; Καθὼς ἀπὸ τοῦ Κάμνω τὸν ἄχρηστον παθητικὸν παρακείμενον Κέκαμαι ἐσχηματίσθη τὸ Καμῶνω (Καμῶς), πιθανὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ Τρίβω τὸν παρακείμενον Τέτριμμα ἐσχημάτισεν ἡ χυδαία συνήθεια τὸ Τριμῶνω, (Τριμῶς) καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν, Εἰστριμῶνω· διότι τριβονται καὶ θλίβονται μάλιστα τὰ εἰστριμώμενα. Μ' ὅλον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἡσύχιον « Στρύμοξ (γρ. Στρύμωξ) ξύλον μεμηχανῶν ὑμένιον ἐν ταῖς ληναῖς (γρ. ληνοῖς) πρὸς τὴν τῶν σαφυλῶν ἐκθλίψιν. » Ἡ ἀναλογία μᾶς διδάσκει ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸν μέλλοντα Στρήμωξ, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶναι Στρυμώσω, καθὼς ἀπὸ τὸ Πτώσω, Ἡτώσω, ὁ Πτώξ, ἀπὸ τὸ Πτύσω, Πτύξω, ἡ Πτύξ, ἀπὸ τὸ Γλύσω, Γλύξω, ἡ Γλύξ, ἀπὸ τὸ Αἵσω, Αἵξω, ἡ Αἵξ, ἀπὸ τὸ Φρίσω, Φρίξω, ἡ Φρίξ, ἀπὸ τὸ Ἐλίσσω, Ἐλῖξω, ἡ Ἐλῖξ, ἀπὸ τὸ Ἀνάσω, Ἀνάξω, ὁ Ἀνάξ καὶ ἀπὸ τὸ Νύσω, Νύξω, ἴσως ἡ Νύξ.

Περὶ δὲ τοῦ Σπρώχῳ, ἴδε τὰς εἰς τὸ δεύτερον πείρημα (εἰχ. 515) σημειώσεις. Ἐπιστρέφω εἰς τὰς προθέσεις.

Τῆς Εἰς καὶ Εἰς. Δύο εἶδη μάλιστα ῥημάτων ἐπαρβαρώθησαν εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτης τῆς προθέσεως, τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ β, καὶ τὰ ἀπὸ τὸ γ. Ἀπὸ τὸ β εἶναι τὸ Βγάξω (ἀπὸ τὸ Ἐκβιάξω)· οἱ πρῶτοι χυδαῖσται εἶπαν κατ' ἀφαιρέσιν Ἐκβάξω. Μετὰ τοῦ καιροῦ τὴν πρόδον ἐσχημάτισαν ἄλλοι τὸ Κβάξω· ἀλλ', ἐπειδὴ τοῦτο ἐνομήσθη κακόφωνον, εἶπαν Βγάξω. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ Βγαίνω (ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω) καὶ πολλάκις μετὰ τὸ ἀρχικὸν τῆς προθέσεως, Ἐβγαίνω, ἢ Εὐγαίνω· ταῦτα συγχέονται εἰς χρόνους τινάς ἐν μετὰ ἄλλο, καὶ μετὰ Βγάλλω ἢ Ἐβγάλλω (ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω)· οἷον Βγάξει φύλλα τὸ δένδρον (ἀπὸ τὸ Ἐκβιάξω), εἰς δὲ τὸν ἀόριστον Ἐβγαλε φύλλα τὸ δένδρον (ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω), καὶ εἰς τὸ ἀμετάβατον Ἐβγήκαν τὰ φύλλα τοῦ δένδρου (ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω). Ἐβγα (sors), καὶ Ἐβγαλε (fais sortir), Ἐβγαλμα, Ἐβγαλτὸν ἢ Εὐγαλτὸν (éruption cutanée) ἀπὸ τὸ Ἐκβάλλω, καὶ, Ἐβγατὸν, ἢ καὶ Ἐκβατὸν (Δουκάργ. σελ. 444) ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω. Οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ τὸ ὠνόμαζαν μεταφορικῶς Ἐξάνθημα (exanthème)· ὁθεν νοεῖται τοῦ Ἡσύχιου τὸ « Ἐκθασίς, » πέρας τινὸς ὑποθέσεως· ἢ ἐκθλάσεως. » Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ γ

εἶναι τὸ Γόάρω ἢ Γόερω (écorcher), ἀπὸ τὸ Ἐκδέρω, καὶ τὸ Γδύνωμαι. (se déshabiller) ἀπὸ τὸ Ἐκδύομαι, ἢ Ἐκδύνωμαι.

Ἐπαθεῖν ἢ Ἐπὶ εἰς πολλάς λέξεις ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου, οἷον Παγοράξω, Παγορεύω, Πακουσμένοις, καὶ ἄλλα πολλά τοιαῦτα; καὶ πολλὰς ὅσα φέρουσι μὲν τὴν Ἐπ ἐνωμένην τὴν ἈΝΑ, οἷον Παναγράφω, Παναγραφίζω, Παναγυρίζω, ἀντὶ τοῦ Ἐξαπαγράφω κ. τ. λ. Σημείωσε οὖν ταῦτα, τὸ Ψάργου (à desseiner), καὶ τὸ Ψεπάζομαι (s'effrayer). Τὸ πρῶτον, τὸ σημαίνει τὸ Ἐπίτηδες ἢ Ἐξ ἐπίτηδες τῶν παλαιῶν, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Ἐξ ἔργου (καὶ ἐπὶ ῥηματικῶς Ἐξέργου), τὸ μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐναντιόσημον Παρέργως, καὶ τῶν Ῥωμαίων τὸ ταυτέσημον *Opera data*. Κερδαίνει λοιπὸν κομψὴ ἐπιφώνημα ἢ γλωσσάρας τὸ Ἐξέργου, καὶ ὄχι Ἐξάργου. Ἐκ τούτου εἶναι τὸ Ψεργάζομαι (ἀντὶ τοῦ Ἐξεργάζομαι), συνώνυμον τοῦ Πακουργεύομαι, καὶ τὸ Ψεργασία (ἀντὶ τοῦ Ἐξεργασίαι) ἐννώνυμον τοῦ Πακουργία. Ὁ Σομαυέρας ἐξηγεῖ τὸ πρῶτον *opras con malitia*, ὁ *con mala intentione* (*agir à mauvais dessein*) καὶ τὸ δεύτερον, *Malitia*, ὁ *mala intentione*. Ὁ αὐτὸς ἀκόμη διακρίνει τὸ Ἔργον (*opera*, *attione*) ἀπὸ τὸ Ἔργος (*cattiva intentione*). Καὶ ἐκ τούτου ὥσως διαβωδῇ καὶ τοῦ Πουχίου τὸ « Ἐργάνη... ἔργασια, * ἔργατικὴ, ΔΕΡΥ, τέχνισις, * εἰάν βάλωμεν εἰς τόπον τοῦ ἀτόκου Ἀἶμα τὸ ΑΓΙΟΣ.

Τὸ Ψεπάζομαι (ὡς τὸ γράφει ὁ Σομαυέρας) ἠπάτησε πολλοὺς, νομίζοντας καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνου, ὅσα ἔπαθον κολλῶσιν τῆς Ἐπ προθέσεως. Ἡ ἀληθὴς ὀρθογραφία του εἶναι Ψεσπάζομαι, ἑλληνικώτερον Ψεσπᾶμαι, ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν πρόθεσιν ΞΥΝ καὶ τὸ ῥῆμα Σπάομαι, ἦγον ἔλκομαι, σύρομαι ὀπίσω, πάθος συμβαίνειν εἰς τοὺς φοβουμένους ἢ ἐκπλησσομένους ὁὰ τι ἀπροσδόκητον. Ὁ ποιητὴς τῆς ἐπιγραφομένης Ἀπολλώνιος ἢ ἐν Τύρῳ ἱερός λέγει,

Ὁ δάσκαλος τῆς γιατρικῆς ἀνοίξε τὴν καρτελα,

Τὴν ὄραν ἐξυσπαστήκεν, ὡς εἶδε τὴν κοπέλα,

Ἐξυσπάσθηκε, ἀντὶ τοῦ Ψεσπάσθη, ἦγον ἐξεπλήχθη εὐρίσκειν εἰς τὴν κιβωτὸν τὴν κόρην. Ἀν δὲν ἀρχὴ τοῦ βαρβάρου ποιήματος

ἡ μαρτυρία, ἔχομεν ἀξιοπιστότερον μάρτυρα τὸν Ἀριστοτέλην, ὅστις (Περὶ ζῶων ἰσθρ. IV, 4), λαλῶν περὶ τῶν ὄσρακοδέρμων λέγει· « Ἡ δὲ κεφαλὴ ἐκέρχεται πᾶσι τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὅταν φοβηθῇ, » συσπᾶται πάλιν εἰς τὸ ἐντός. » Ὅθεν φαίνεται, ὅτι ἐδώκαμεν εἰς αὐτὸ τὸ πᾶθος (τὸν φόβον) ὄνομα ἐνός ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ παιθους. Ἡ μετοχή, εἶνα *ἔυσπασμένος* (*surpris, effrayé*) διάφορος ἀπὸ τὸ, *ἔσπασμένος* (*arraché*). Τοῦτ' εἶναι ἀπὸ τὸ *ἔσπασω*, Ἑλληνιστῇ, *ἔκσπασω* (*arracher*).

Εἶναι καὶ ἄλλη μετοχή, λείπουσα ἀνάμνη ἀπὸ τὰ κοινὰ Λεξικά, ἡ *ἔσπαρμένος*, ἤγουν *ἔξεσπαρμένος* (Ἑλλ. *ἔξσηρμένος, enflé d'orgueil*), ὅχι ἀπλῶς πᾶσαν ἔπαρσιν, ἀλλὰ τὴν προξενουμένην, καθὼς ἀπὸ τὸν φόβον, ἀπὸ ἀπροσδοκήτους εὐτυχίας, ὡς εἶναι ὁ *ἔσπασμος* τῶν νεοπλούτων καὶ ταχυπλούτων, ἐκείνων μάλιστα περὶ τῶν ὁποίων λέγει ὁ ἀστείотатος κωμικὸς (Ἀριστοφάν. Ἰππ. 58-59),

Ὡ νῦν μὲν σὺδεῖς, αὔριον δ' ὑπέρμεγας·

Ὡ τῶν Ἀθηνῶν ταγὲ τῶν εὐδαιμόνων,

πλάττων τὸν ἀλλαντοπώλην (*vendeur de boudins*), μετὰβαλλόμενον ἐξαίφνης εἰς ῥήτορα καὶ δημαγωγὸν τῶν εὐδαιμόνων καὶ σοφῶν Ἀθηναίων. Τοιούτων ἀλλαντοπωλῶν ἐξεσπαρμένων καὶ *ἔσπασμένων* παράδειγματα δὲν εἴψαν ποτέ.

[ΣΤΙΧ. 153, Καὶ τέως ὁκάπου νῦρκα, καὶ τὸρνέσάκιν κάπου.] ΔΓ.

Καὶ τέως ὁκάπου νῦρκα τὸ ταρτερόν τὸ λέγουν.

ΟΚΑΠΟΥ. Κατωτέρω θέλομεν εὑρεῖν Ὀκάποιος (στῆχ. 170), Ὀκάποσις (στῆχ. 204), Ὀκάτι (στῆχ. 223). Πιθανὸν εἶναι τὸ ἀρχικόν ὅ εἶναι φθορά τοῦ Ὄς, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἰνα, ἢ τὸ Σχεδὸν τῶν παλαιῶν (οἶον ἂ Νῆς ὡς τριχόσσαι) προσκολλημένον βαρβάρως με ὀνόματα σημαντικὰ πρὸς τὴν ἡλικίαν, ὡς εἶναι τὰ Κάποιος, Κάτι καὶ τὰ ὅμοια. Ὁ ποιητὴς Ἀπόλλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ τὸ προσκόλλει εἰς τὴν Διὰ πρόθεσιν·

Βάιη καλαῖς ἀρματωσαῖς ΟΓΙΑ ΝΑ σοῦ βοηθήσῃ,

Διάλεγε ΟΓΙΑ τὴν ζωὴν, καὶ ΟΓΙΑ τὴν ψυχὴν σου,

Καὶ πάλιν·

Νὰ τὸν κρατίζεις ἐδεπὰ ΟἸΓΙΑ ΝΑ με μαζάνῃ,

καθὼς ἐσύντασσαν οἱ παλαιοὶ τὸ Ως μετὴν Ἐπὶ πρόθεσιν, οἷον Ως ἐπὶ πολὺ, Ως ἐπὶ πλείστον. Ὅτι τὸ ὦ τῶν ποιητῶν τούτων σημαίνει τὸ παλαιὸν Ως, φαίνεται ἀπ' ἄλλον ὀλεγώτερον βάρβαρον ποιητὴν, ὅς τις, εἰς τὴν ἐπιγραφομένην Ἱστορίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ ἐφύλαξεν ἀμετάβλητον, μεταχειριζόμενος πλεοναστικῶς εἰς σημασίαν τοῦ αἰτιολογικοῦ Ως ἢ Ὅπως, οἷον,

Ἀρματωθῆτε δυνατὰ, σύρετε με μανίαν,
Ὡς ΓΙΑ ΝΑ μὴ γυρίσουσιν, ὅλ' εἰς Μακεδονίαν.

Ἐδῶ ἔρχεται μόνον τὸ ΓΙΑ ΝΑ, ἤγουν διὰ νὰ, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ Ἴνα, (Ἴνα μὴ γυρίσωσι). Ἀλλ' ὁ ποιητὴς ὑπερεπλεόνασεν ἀκόμη καὶ μετὰ τὸ Ὡς συνώνυμον τοῦ ἼΝΑ, καθὼς καὶ ὁ ἡμέτερος Πρόδρομος λέγει κατωτέρω (στίχ. 268), « Ὡς ἼΝΑ... σαφηνίσω » διότι ἔλεγον παλαιὰ καὶ Ἴνα ἐπιστρέψωσι, καὶ Ως (ἢ Ὅπως) ἐπιστρέψωσι, Ως σαφηνίσω καὶ Ἴνα σαφηνίσω.

ΤΟΡΝΕΣΑΚΙΝ.] ΔΓ, ΤΑΡΤΕΡΟΝ. Τορνέσάκιν, συγχομμένον ἀπὸ τὸ Τορνέσάκιον, ὑποκοριστικὸν τῆς λέξεως Τορνέσιον τὴν ὁποίαν ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Tournois τῶν Γάλλων. Τὸ Τορνέσιον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους μικρὸν μικρᾶς ἀξίας νόμισμα, ἴσως τῆς αὐτῆς καὶ τὸ Ταρτερὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος, κατ' ἀφαίρεσιν, ἀντὶ τοῦ Τεταρτηρὸν, ἤγουν μέρος τέταρτον βαρυτέρου νομίσματος, ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ ταυτόσημον quattrino.

ΣΤΙΧ. 154, ΣΟΥΒΑΪΝ.] Συγχοπὴ τοῦ Σουβλίου ὑποκοριστικοῦ τοῦ Σούβλα, τὸ ὁποῖον εἶναι τῶν Λατίνων τὸ Subula, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 118), σημαίνει εἰς ἐκείνους κυρίως, ὅτι σημαίνομεν ἡμεῖς διὰ τοῦ ὑποκοριστικοῦ Σουβλίου, ἤγουν τὸ ἐργαλεῖον (alêne) μετὰ τὸ ὁποῖον οἱ σκυτοτόμοι τρυποῦν τὰ δέρματα διὰ νὰ περάσωσι τὸ ράμμα. Τὸ δὲ πρωτότυπον, Σούβλα, σημαίνει εἰς ἡμᾶς τῶν πικλῶν τὸν ὀβελὸν (broche), διὰ τοῦ ὁποῖου ὀπτῶνται τὰ κρίατα.

ΤΖΑΓΓΑΡΗΝ.] Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τζαγγάριον. Ἴδε τὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς λέξεως (σελ. 92-93) καὶ περὶ τῆς συγκοπῆς (σελ. 47), καὶ τὰ ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 353) σημειώθεντα.

ΣΤΙΧ. 155, ΚΑΛΙΓΙΑ. Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Calceus (ἐὰν οἱ Ῥωμαῖοι δὲν τὸ ἔλαβαν μᾶλλον ἀπὸ τοὺς Σικελιώτας Ἕλληνας, ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Πολυδεύκην, εὐρίσκετο ἡ λέξις εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τραγωδίας τοῦ Ταραντίνου Ῥινδωνος) ἐσχημάτισαν εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν ἄλλοι ἄλλως τὴν λέξιν. Ὁ Πλούταρχος (Λίμ. Παυλ. § 5, καὶ Πολιτικ. παραγγέλμ. § 17 ἐμ. ἐκδ.) τὰ ὀνόμασεν ἀρσενικῶς Κάλτιοι· ἄλλου (Περὶ εὐθυμ. § 1) τετρασυλλάβως, Καλτίκιοι. Ὁ Ἡσύχιος, δυσυλλάβως, « Κάλτοι, ὑποδήματα κοῖλα, ἐν οἷς ἵππεύουσι. » Ὁ ποιητής μας Κ α λ ι γ ι α, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔχομεν καὶ ῥῆμα τὸ Κ α λ ι γ ὀ ν ω, καὶ χυδαίεστρον Κ α λ ι β ὀ ν ω, ἤθουν καρφόνω πέταλα εἰς πόδας ἀλόγου (ferger un cheval)· καὶ Κ α λ ῆ κ ι α (B, 51).

ΠΑΗΡΙΣ. Κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΠΑΗΡΗΣ. Κατωτέρω (στίχ. 303) ΠΑΗΡΙΣ, ὅπου ἴδε τὰς σημειώσεις. Χυδαῖσμός τῶν Γραικορωμαίων ἀντὶ τοῦ Πληρες, καὶ τοῦτο ἐπιρρήματικῶς ἢ συνεχδοχικῶς (κατὰ τὸ πλήρες).

ΣΤΙΧ. 156, ΠΕΡΙΣΟΥΦΡΟΣΩ.] Ἦγουν περιμαζεύσω, συνενώσω τὰ διηρημένα καὶ σχισμένα. Τὸ δὲ ἀπλοῦν Σουφρόνω ἐξηγήθη ἄλλου (Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 346), ὅτι ἐγενήθη ἀπὸ τὸ Συνοφρυώ, κυρίως, συστέλλω τὰ ὀφρύδια (froncer les sourcils), ὡς κάμνονο οἱ συλλογισόμενοι τι πολλῆς φροντίδος ἄξιον, ἢ σκυθρωπάζοντες. Εἰς ἡμᾶς τὸ Σουφρόνω ἔλαβε σημασίαν μεταφορικὴν, τοῦ συνάγω τι εἰς πολλὰς δίπλας, οἷον Σουφρόνω χιτῶνα (froncer une chemise).

ΣΤΙΧ. 157, ΣΟΥΒΛΕΑΝ.] Παράγωγον τοῦ Σούβλα (περὶ τοῦ ὁποίου ἀνωτέρ. σελ. 168). Σήμερον γράφεται καὶ προφέρεται Σουβλία, ὡς ἐτρέψαμεν ὅλα σχεδὸν τὰ διὰ τοῦ *εα* εἰς τὴν διὰ τοῦ *ια* κατάληξιν (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 154)· ἔτι δὲ καὶ τὰ διὰ τοῦ *αια*, οἷον Γριά, Παλαιά, ἀντὶ τοῦ Γραῖα, Παλαιά.

ΔΙΕΒΗΝ. Σημείωσε ἰδῶ πάλιν ὡς ἀνωτέρω (σελ. 51) καὶ πολλάκις εἰς τὸ ἐξῆς τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ *ν*, εἰς τὰ τρίτα ἐνικά πρόσωπα τῶν παρωχημένων χρόνων, ἡ ὁποία τὰ συγχέει μὲ τὰ πρῶτα. Παρομοίᾳ τις προσθήκη τοῦ *ν* εἶχε χώραν καὶ εἰς τῶν παλαιῶν τοὺς ἐνικοὺς παρωχημένους, σπανίως ὅμως καὶ εἰς τὰ συνηρημένα μόνον ῥήματα. Τοιαῦτον εἶναι τὸ Ἡ σ κ ε ι ν εἰς τὸν Ὀμηρον (Ἰλιαδ. γ'. 388), ἀντὶ

τοῦ Ἡσκει, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλὰ τοῦτο εἶχε καὶ λόγον· ἐπεὶ τὸ διαλυμένον Ἡσκε εἰδέχτο πολλάκις καὶ τὸ ἐφελκυστικὸν ὃ Ἡσκεεν, δὲν ἦτον ἀνακөлουθον καὶ φυλαχθῆ καὶ εἰς τὸ συνήρημένον Ἡσκεῖν. Πολὺ ἀλογώστερα ἦτον εἰς τοὺς παλαιούς ἢ σταθερὰ συνήθεια καὶ ταυτίσσει τὰ πρῶτα πρόσωπα ἐνικὰ μὲ τὰ τρίτα πληθυντικὰ εἰς τοὺς παρατατικούς καὶ δευτέρους ἀορίστους τῶν ῥημάτων, πλὴν τῶν εἰς μὲ, οἶον, Ἐλεγον ἐγὼ, καὶ Ἐλεγον ἐκεῖνοι. Τοιαύτη σήμερον εἶναι εἰς τὴν Ἰταλικὴν ἢ σύγχυσις τοῦ πρώτου καὶ τρίτου ἐνικῷ προσώπῳ εἰς τοὺς παρατατικούς, οἶον *teimena*, Ἐφοδούμην καὶ Ἐφοδεῖτο.

ΣΤΙΧ. 158, Καὶ πρίσμαν ἐκ τοῦ χρούσματος γέγονεν τῇ χειρὶ μου.] ΔΓ (πολύ βωμολοχικώτερα),

Καὶ ὡς τύμπανον ἐγένετο καλλίστου τυμπανάρη.

ΠΡΙΣΜΑΝ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω ἢ βάρβαρος ἐφελκυσίς τοῦ π, ἀντὶ τοῦ Πρίσμα (Ἑλλ. Πῆσμα *enflure*).

ΓΕΓΟΝΕΝ. Οὔτε Γέγονεν, ὡς τὸ πρῶτον, οὔτ' Ἐγένετο, ὡς τὸ δευτέρον ἀντίγραφον, λέγομεν σήμερον, ἀλλ' Ἐγενε.

ΤΥΜΠΑΝΑΡΗ. Γενικὴ τοῦ Τυμπανάρης ἀπὸ τοῦ Τυμπανάρης, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τυμπανάριος.

ΣΤΙΧ. 159, Καὶ ὁλόκληρον διεδίβασα μῆναν εἰς τὸ κρεβάτιν.] ΔΓ,

Καὶ ὁλόκληρον διεδίβασα μῆναν εἰς τὸν ξενῶνα.

Σημείωσις τὸν διάφορον σχηματισμὸν τοῦ διεδίβασα, καὶ τοῦ διεδίβασα. Σημαίνουσιν καὶ τὰ δύο (ὡς καὶ τὸ ἀντ' αὐτῶν πλεον σύνθεσις σήμερον Ἐπέρασα) τὸ Διέτρεψα, ἢ ἔμεινα.

ΣΤΙΧ. 161, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΡΙΟΥΣ.] Χειροτεχνάριος (*manouvrier*), καὶ κατὰ συγκοπὴν (τὴν ὁποίαν διὰ τὸ μέτρον δὲν ἐμέταχει· ῥίση δὲ ὁ ποιητής) Χειροτεχνάρις, ὄνομα παράγωγον καὶ τῆς αὐτῆς σημασίας τοῦ παλαιοῦ, Χειροτέχνης, σημαίνει τὸν ἐργαζόμενον μετὰ τὰς χεῖρας, τὸν ἀσχολούμενον εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς ὀνομαζομένων μηχανικῶν τέχνας. Ὁ Θουκυδίδης, λέγων (VII, 27) « Ἀνδραπόδων » πλεον ἢ δύο μυριάδες κατόπολόνευσαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος χειροτέχναι, » νοεῖ τοὺς Χειροτεχνάριους τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

Ὅπου δὲ, παραβάλλων τοὺς Συρακουσίους μὲ τοὺς Ἀθηναίους, λέγει (VI, 72), « τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρία, ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν » ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΣ, ἀνταγωνισαμένους » δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἡ διόσφορος γραφὴ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΙΣ πρέπει νὰ προκριθῇ, ἐπεὶ δὲ ὁ συγγραφεὺς παραβάλλει τὴν εἰς τὰ ναυτικά πείραν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Συρακουσίους, ὡς τὴν πείραν ὁποιουδήποτε ἄλλου τεχνίτου, πρὸς τὴν ἀπειρίαν ἰδιώτου τῆς τέχνης.

ΣΤΙΧ. 162, ΚΑΠΟΥΤΑΙΚΗΝ.] Ἑλληνιστικῶς τοῦ Τέχνην, ἀπὸ τὸ Καπούλα, ἢ Καπούλεον. Τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν Λατίνων τὸ Scapulæ (ὀμοπλάται). Ὅθεν ὠνόμαζαν Ὀπισωκάπουλα, τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ σώτου τῶν ἀλόγων, τὸ σήμερον λεγόμενον, Ἐξωκάπουλα, καὶ τὸν ἀνωτέρω (σελ. 43) σημειωθέντα Καπούλοδέτην. Εἶναι λοιπὸν ἡ Καπουλικὴ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βασταγαρίου, τοῦ τουρκικώτερον ὀνομαζομένου Χαμάλη, τὸν ὁποῖον οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ Νωτάριον ὠνόμαζαν, κατὰ τὰ Γλωσσάρια· « Νωτάριος, ὁ βαρυβαστάτης· Νοτάριος δὲ, ὁ γραφεὺς. »

ΣΤΙΧ. 163, Καὶ συκατῆς νὰ σύκονα κ. τ. λ.] Γράφει, Σηκωτῆς καὶ Σήκονα. Καὶ ἴδε τὴν ἐξηγήσιν τῶν λέξεων κατωτέρω (σευχ. 281), καὶ εἰς τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτην (τόμ. β', σελ. 37).

ΜΕΡΑΝ.] Ἦγουν ἡμέραν, κατὰ ἀφαίρεσιν, (μέχρι τῆς σήμερον εἰς χρῆσιν) τῆς πρώτης συλλαβῆς. (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 103-104).

ΣΤΙΧ. 164, ΒΡΑΔΥΝ.] Προσθήκη βάρβαρος τοῦ ν̄ εἰς τὰ λήγοντα εἰς ὃ οὐδέτερα. Ἀφοῦ μίαν φοράν ἐσύγκοψαν τὰ εἰς ἰὼν εἰς τὸ ὦν, Τυρίν, Ψωμίν κ. τ. λ. ἀπὸ τοῦ Τυρίου, Ψωμίον, ἐνόμισαν οἱ χυδαῖοι ὅτι τὸ ν̄ ἦτον ἀναγκαῖον εἰς ὅλα τὰ οὐδέτερα· ὅθεν εἶπαν καὶ Βραδύν, καὶ Ταχύν, καὶ ἄλλα ὁμοίως, ἀκόμη δὲ καὶ Γράμμαν καὶ Πράγμαν. Τὸ Βραδύν εἶναι κατ' ἔλλειψιν τοῦ Μέρους ἡμέρας, τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἐξέφραζαν διὰ τὸ, Ὁψέτης ἡμέρας, λέγοντες καὶ Ὁψίξω ἢ Ὁψίξομαι, ὅ,τι λέγομεν ἡμεῖς σήμερον Βραδεῖάξομαι, ἀπὸ τὸ Βραδεῖα (ὡς ἀπὸ τοῦ Ἀδεια τὸ Ἀδειάξω καὶ ἀπὸ τὸ Χρεία τὸ Χρειάξομαι). Τοῦ Βραδύν παραδείγματα δὲν εὐρίσκονται πλην εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμὸν, οἷον (Διογ. Λαερτ. II, 139), « Προηρίστα μετὰ θυοῖν » ἢ τριῶν, ἕως βραδείως ἦν τῆς ἡμέρας, » ἡγουν ἑωσοῦ ἐβραδείαζε.

ΚΟΜΜΑΤΟΥΚΛΑΣ. Βάρβαρος ἐπίτασις τοῦ Κομματίου. Κομματούκλα (grand morceau, καὶ λεξιμώτερον, κατὰ τοὺς Ἰταλοὺς, pezzaccio) μέγα κομμάτιον.

ΣΤΙΧ. 165, ΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΝ.] Ἄλλη ἀφαίρεσις τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου ἀντὶ τοῦ Ἐμποτόπουλον, ὡς τὸ γράφει εἰς τὸ ἐξῆς (στῆχ. 195), σύνδετον ἀπὸ τὸ Ἐμπότης (pot à boire) καὶ τὸ Πῶλος, καὶ ἰσοδυναμον μὲ τὸ ὑποκοριστικόν, Ἐμπότιον. (Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχ. Μέρ. Α, σελ. 419 σημ.). Τὸ Πῶλος (Λατιν. Pullus) ἰσήμεαι παλαιὰ τὸ νέον γέννημα τῶν κτηνῶν, οἶον ἵππων, ὄνων, καὶ φῶν τοιούτων, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ ὑποκοριστικόν, Πωλάριον, Πουλάριον, Πουλάρην (poulain) ἐφύλαξε τὴν αὐτὴν σημασίαν. Εἰς τὴν σύνδεσιν ὁμοῦ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Τέκνον λογιχοῦ ζώου, μεταφορικῶς ἀπὸ τοὺς πῶλους, ἤγουν τὰ γεννήματα τῶν ζώων. Οὕτω, παραδείγματα χάριν, ὀνομάζομεν Νικολόπωλον τὸν υἱὸν τοῦ Νικολάου, Παπαδόπωλον, τὸν υἱὸν τοῦ Παπᾶ (ἤγουν τοῦ ἱερέως), καὶ Ἀρχοντόπωλα, τὰ τέκνα τῶν ἀρχόντων, ὡς λέγομεν καὶ Ἀρχουδόπωλα (oursions) τὰ γεννήματα τῆς ἄρκτου, Τουρκόπωλα, τὰ γεννήματα τῶν Τούρκων, καὶ Πετεινόπωλα ἢ Ὀρνιθοπώλα (poulets), τὰ γεννήματα τοῦ πετεινοῦ καὶ τῆς ὀρνίθου. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς παλαιούς. Τὸ «Κακῆς γυναικὸς» πῶλον» τοῦ Εὐριπίδου (Ἀνδρομ. 622) ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Κακῆς γυναικὸς θυγατέρα. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς ἀναλογοῦν, ὡς τὰ μικρὰ πρὸς τὰ μεγάλα, ἐκ τούτου τὸ Πῶλος εἰς τὰ σύνδετα σημαίνει καὶ ἀπλοῦν ὑποκορισμόν. Ὅθεν Ἐμποτόπουλον ἰσοδυναμεῖ, ὡς εἶπα, μὲ τὸ Ἐμπότιον, ἤγουν μικρὸν Ἐμπότην, καθὼς καὶ τὸ οὐδέτερον Παπαδόπωλον, πρὸς τὸ Τέκνον Παπᾶ, δύναται ἀκόμη νὰ σημάνη καὶ Παπᾶν πυγμαῖον τὸ σῶμα, ἢ τοὺς χρόνους πολλὰ νέον.

Ἄλλο ὑποκοριστικόν ἀρχαῖον τοῦ Πῶλος εἶναι τὸ Πωλίον, τὸ ὅποιον ἰσήμεαι τῆς κοινῆς γλώσσης τὸ Πωλάριον ἢ Πουλάριον· ἐπειτα ἐδόθη καὶ εἰς τῶν πτερωτῶν ζώων τὰ νέα γεννήματα, (Ἑλλ. νεόττια) τὰ ὅποια ἔτι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου ὀνόμαζαν Πωλία (poussins) (Ἴδε Γεωπονικ. βιβλ. ΙΔ', ἡ, 3). Καὶ τέλος ἐκατήντησε νὰ σημαίνει γενικῶς τὰ πτηνά, ἤγουν τὰ Πωλία ἢ Πουλία (oiseaux), ὡς τὰ ὀνομάζομεν σήμερον.

ΚΡΑΣΙΤΖΙΝ. Ἦγουν Κρασίτζιον· τοῦ βαρβάρου Κρασίον (σελ. 72) βαρβαρώτερος ὑποκορισμὸς, ὡς νὰ ἦτον ἀπὸ τὸ Κρασίσιον, καθὼς τὸ Κορίτζιν ἀπὸ τὸ Κορίσιον.

ΣΤΙΧ. 166, Ἄν ἔμαθα τὴν ῥαυτικὴν κ. τ. λ.] ΔΓ (Ἑλληνικώτερον, ἢ μᾶλλον μακαρονικώτερον), Ἐάν ἔμαθον τὴν ῥαπτικὴν κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 167, Μέναν βελόνιν τορνεσιού, καὶ ῥάμματα σταμένου.] ΔΓ,

Μετὰ βελόνῃς ταρτεροῦ, καὶ ῥάμματος σταμένου.

ΣΤΑΜΕΝΟΥ. Στάμενον, εἰς τοὺς Γραικορωμαίους ἐσήμεινε εἶδος μικροῦ νομίσματος, καὶ Στάμενα, πληθυντικῶς καὶ περιεκτικῶς, πᾶν εἶδος νομίσματος. Ἡ παραγωγή του εἶναι Ἰστάμενον, μετοχὴ παθητικὴ τοῦ ῥήματος Ἰσῆμι (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 83). Ἀπὸ τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἶναι καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Στατήρ, εἶδος νομίσματος καὶ αὐτός. Τὸ Τορνεσίον καὶ τὸ Ταρτηρὸν ἐξηγήθησαν πρότερον (σελ. 168).

ΒΕΛΟΝΗΣ. Τὸ ὑποκοριστικὸν τούτου εἶναι τὸ φερόμενον εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον, Βελόνιν, ἤγουν Βελόνιον. Βελόνην τὴν ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοί· μάρτυς τὸ ἡθικώτατον τοῦτο τοῦ Μενάνδρου παρὰ γέλωμα (Παρά Κλημ. Ἀλεξανδρ. Στρωμ. V, σελ. 606),

Μηδὲ βελόνης, ὦ φίλτατε,

Ἐπιθυμήσης ποτ' ἄλλοτρίας· ὁ γὰρ Θεὸς

Ἔργοις δίκαιοις ἡδεται κ. τ. λ.

ΡΑΜΜΑΤΟΣ. Ῥάμμα καὶ σήμερον ὀνομάζομεν συνωνύμως τὴν Κλωστήν (fil). Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν μεταχειρίζεται τὸ Ῥάμμα ὁ Ἱπποκράτης (Κατ' Ἱητρ. IV, σελ. 618).

ΣΤΙΧ. 168, Καὶ ψαλιδόπουλον μικρὸν, νά μουν καὶ γὼ τεχνίτης.] ΔΓ,

Καὶ ψαλιδόπουλον καλὸν, νά μουν οἰκοδεσπότης.

ΣΤΙΧ. 169, Ἄν γὰρ οὐκ ἐγυρεύετο Ῥάφθης ποτὲ στὸν κόσμον.] ΔΓ, Ῥάψιμον εἰς τόν.

ΣΤΙΧ. 170, Ὀκάποιας γειτόνισας ροῦχον νά παρελύθῃ.] ΔΓ,

Ὀκάποιας κᾶν γειτόνισας ροῦχον ἐπαρελύθῃν.

ΟΚΑΠΟΙΑΣ. Σημαίνει τὸ Τινὸς τῶν παλαιῶν. Περί τῆς βρβάρου

ἡ Ἀριστοφάνης, ὅπου φέρει τὴν γυναῖκα τοῦ Χρεμύλου λέγουσαν πρὸς τὸν δοῦλον Καρίωνα (Πλούτ. 764),

Νῆ τὴν Ἑκάτην, κάγω' ἀναζητῆσαι βούλομαι
Εὐαγγελιά σ' ἐν κριβανωτῶν ὄρμαθῷ.

Ἡ ἐξηγήσις τῶν σχολιασῶν α ἄρτων δέσμη ἐν κριβάνῳ ὀπτημένων » εἶναι παράξενος. Δὲν ὀρμαδιάζονται τὰ ψυμῖα, ὡς τὰ σῦκα, « ἰσχά- » δων ὀρμαθὸς » (Ἀριστοφ. Αυσ. 647)· καὶ ὁ εἰς τὸν Κριβανον (εἶδος φούρνου διάφορον ἀπὸ τὸν Ἰπνόν) ὀπτώμενος ἄρτος ἐλέγετο συχνότερα Κριβανίτης, παρὰ Κριβανωτός. Ὁ Κωμικὸς νοεῖ, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τοῦτο, Μὰ τὴν Ἑκάτην, κ' ἐγὼ θείλω νὰ σέ ρεφανώσω μὲ ὀρμαθίαν σύκων φουρνισῶν, διὰ τὴν ὁποίαν μ' ἔφερες καλὴν ἀγγελίαν. Ἐπειδὴ τὸ Κριβανίτης ἐλαμβάνετο ἑλλειπτικῶς τοῦ ἄρτος, ὡς μαρτυρεῖ τοῦ αὐτοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρν. 1123) τὸ,

Καὶ τῆς ἐμῆς τοὺς κριβανίτας ἔκφερε,

ἴσως, ὅταν ἡ ἑλληψις ἦτον ἰσχύας, ἔλεγαν εἰς διάκρισιν, ὅχι Κριβανίτες, ἀλλὰ, Κριβανωτὴ, ἢ Κριβανωτὸν (ἐννοοῦντες Σῦκον). Ὅπως ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ὁ λόγος ἰδῶ εἶναι περὶ ὀρμαθίᾶς σύκων φουρνισῶν, καὶ ὅχι ἄρτων. Τὰ φουρνισὰ ταῦτα σῦκα ὀνομάζονται εἰς τὴν Χίον σήμερον Καθούρια, ἤγουν Καπύρια, ὡς τὰ ὀνομάζει ὁ Ἀθηναῖος III, σελ. 78, (ἂν καὶ τὰ συγκαταριθμῇ ὡς γένος μὲ ἄλλα γένη σύκων χλωρῶν), παράγωγον τοῦ Καπυρά, σημαίνοντος τὰ ξηρά, καὶ ἰδιαιτέρως τὰ ξηραίνόμενα ἀπὸ πῦρ.

ΚΑΛΟΠΑΘΟΥΜΗΝ. Παρατατικὸς τοῦ μέσου ῥήματος Καλοπαθοῦμαι. Σημαίνει τὸ Εὐπαθείω τῶν παλαιῶν ὅθεν, ἢ Εὐπάθεια. « Πίνειν καὶ εὐπαθεῖν » λέγει ὁ Ἡρόδοτος (II, 133), καὶ « Χορεύ- » εἰν καὶ ἐν εὐπαθείῃσι εἶναι » (I, 191). Ἀναγκαῖα λέξις τὸ Καλοπαθῶ, νὰ μῆσαχθῇ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἔχομεν τὸ ἐναντίον του, Κακοπαθῶ (ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημ. σελ. 291).

ΣΤΙΧ. 176, ΜΑΓΚΙΠΙΟΥ.] Παράγωγον τοῦ Μάγκιψ ἢ Μάγκι- πος, Μαγκίπιον, ὁ φούρνος, ἢ τὸ ἐργαστήριον, (boulangerie), ὅπου

κατασκευάζεται καὶ πωλεῖται ὁ ἄρτος· « Ἀρτοποιεῖο », τὸ Μαγικεῖον, ἢ ἐν ᾧ οἱ ἄρτοι γίνονται κ. τ. λ. » λέγει ὁ Σουίδα.

ΣΤΙΧ. 177, ΜΑΓΚΪΠΗΣΑΝ.] Γράφει Μαγκίπισσαν (boulangère) παράγωγον τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Σημαίνει γυναῖκα φουρνάρου, ἢ ἀπλῶς γυναῖκα ἐπάγγελμα ἔχουσαν φουρνάρου.

ΣΤΙΧ. 178, ΣΕΜΙΔΑΛΑΤΟΝ.] Τὸ ἀπὸ σεμίδαλιν ζυμωμένον· ἐλλειπτικῶς τοῦ ψωμίον.

ΣΤΙΧ. 179, ΑΥΟΞΥΣΜΑΝ. Λέξις καλὴ, χωρὶς τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ ν. ἔχομεν σήμερον καὶ τὸ Ἀπόξυσμα, καί, τὸ Ἀποπλασίδιον, οὐδὲ τοῦτο κακόν.

ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ. Βάρβαρος ὑποκορισμὸς τοῦ Τριπτόν· ὅστις σώζεται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τοὺς χυδαίους, οἷον Μικροῦτζικον ἀπὸ τὸ Μικρόν, Μεγαλοῦτζικον ἀπὸ τὸ Μεγάλον, κ. ἄλ. πολ. Οἱ παλαιὸι ἱατροὶ ὠνόμαζαν, Μάζαν (ἤγουν ζύμην ἀπὸ κρίθινον ἄλευρον) τριπτήν, καὶ Μάζαν ἄτριπτον· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ ἱατρικὰ Λεξικά.

ΕΡΟΥΚΑΝΙΖΕ. Ἰδε τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω (σελ. 160).

ΣΤΙΧ. 181, Ἐσέβηκα στὸ σπίτιν της καὶ προτεκύνυσά την.] ΔΓ,

Εἰσῆλθα τοίνυν παρευθὺς, καὶ πρὸς ἐκείνην εἶπα.

ἘΣΕΒΗΚΑ. Σημειώσεως ἄξιον, ὅτι εἶναι σχεδὸν ἑπτακόστα ἔτη ἀποῦ εἶχεν εἰσχωρήσειν ὁ βαρβαρισμὸς οὗτος εἰς τὴν γλῶσσαν, ὃ διὰ τοῦ π σχηματισμὸς, λέγω, τῶν δευτέρων παθητικῶν ἢ οὐδετέρων ἀορίστων. Ὡταύτως λέγομεν Εὐρέθηκα, Ἐγράφηκα, Ἐλούσθηκα κ. τ. λ. ἀντὶ τοῦ Εὐρέθην, Ἐγράφθην, Ἐλούσθην.

ΣΠΙΤΙΝ. Κατ' ἀφαίρεσιν καὶ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Ὅσπτεον. Τοῦτο δὲ (εἰς χρῆσιν μέχρι τῆς σήμερον) ἔλαβαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἀπὸ τὸ *Hospitium*, τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐσήμαινεν ὄχι ἀπλῶς οἶκον, ὡς εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' οἶκον εἰς ὑποδοχὴν ξένων, Ξενῶνα, ἢ Ξενοδοχεῖον (hospice).

ΣΤΙΧ. 182, Λέγω, Κυρά μαγκίπησα, τὸ πῶς ἀκούς, οὐκ εἶδα. ΔΓ,

Κερὰ, Κερὰ μαγκίπισσα, τὸ πῶς ἀκούεις οὐκ εἶδα.

ἈΚΟΥΣ. Συγκοπὴ τοῦ Ἀκούεις βάρβαρος, περὶ τῆς ὁποίας ἴδε τὰ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΤΩΧΟΗΡΩΔΑ. Βιβλ. Α', 177-183. 179

ἀνωτέρω (σελ. 134) σημειωμένα. Σημαίνει δ' ἰδῶ τὸ ὀνομάζεσθαι, σημασίαν (ἢ ὡς λέγει ἀπὸ τὰ κοινὰ Λεξικά) καὶ Ἑλληνικὴν καὶ παλαιάν, οἷον (Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 988),

Ἄλλ' οὐ γὰρ οὗτ' ἐν τοῖσδ' ἀκούσομαι κακός.

ΕΤΙΧ. 183, Ἄδς καὶ μένιν ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ δαμῖν νὰ βουκανίσω.] ΔΓ;

Δός μοι δαμῖν ΤΡΙΠΤΟΥΤΖΙΚΟΝ, ὅπως τὸ βουκανίσω.

Τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1307) ἡ γραφή, ΤΡΙΠΤΟΝΤΖΙΚΟΝ, εἶναι σφαλμένη.

ΜΕΝΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Ἐμέ ἢ Μέ. Ἡ νὰ συλλαβὴ εἶναι ἡ νῆ, τὴν ὁποίαν ἐπρόσθεταν οἱ Δωριεῖς εἰς τὰς ἀντωνυμίας, λέγοντες Ἐγώνη, Ἐμήνη, Ἐμίν, ἀντὶ τοῦ Ἐγώ, Ἐμοῦ, Ἐμοί, καὶ Τύνη, Τίν, ἀντὶ τοῦ Σὺ (τὺ), Σοί. Τὸ τελευταῖον ν (ἐμέναν) εἶναι πλουσιοδῶρημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου.

ΔΑΜΙΝ. Σημαίνει Ὀλίγον, Μικρόν. Ἡ λέξις εἶναι μάλιστα τῶν Κρητικῶν. ἔχει καὶ ὑποκοριστικὸν Δαμάκιν, κατὰ τὸ Ὀλιγάκιν. Εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Ἐρωτοκρίτου εὐρίσκεται συχνά, οἷον (σελ. 38),

Δὲν εἶμαι τόσον ἀφορμαρὰ, μάχῳ δαμάκι γνῶσι.

Ὡσαύτως καὶ ὁ ποιητὴς Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ, λέγει,

Ὡς εἶδε τὴν ἀγάπην της, ἀλάφρυνε δαμικη.

Ἡ πηγὴ τῆς λέξεως φαίνεται ὅτι αὐτὴ καὶ τοῦ Οὐδαμῶς τῶν παλαιῶν, ὡς τὸ μαρτυρεῖ ἄλλος στίχος τοῦ Ἐρωτοκρίτου οὗτος (σελ. 181),

Μὲ μία φωνὴ ἔτξι δαμινὴ, ποῦ δὲν καλογρουκάται.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Δαμινὴ (ἤγουν μικρά, λεπτὴ,

ἀσθενῆς) τοῦ στίχου τούτου ἔχει συγγένειαν, καὶ κατ' ἐννοίαν καὶ κατὰ λέξιν, μὲ τὸ Οὐδαμινῇ τῶν παλαιῶν, παράγωγον τοῦ Οὐδαμὸς. Ἀλλὰ τοῦτο μένει ἀκόμη ἄπορον· ἄρα ἢ πάντα τοιμῶσα βαρβαρότης ἐπλάσε πρῶτον ἀπὸ τὸ Οὐδαμὸς, ὑποχωριστικὸν Οὐδαμίον, καὶ μὲ τὴν συνειδισμένην συγχοπὴν Οὐδαμίν, ἐπεὶτα ἀποκόψασα τὴν πρῶτην συλλαβὴν, τὸ ἐσχημάτισε Δαμίν; ἢ ἐνόμισε τὸ, Οὐδαμὸς σύνδετον ἀπὸ τὴν ἄρνησιν, Οὔτ' καὶ τὸ ΔΑΜΟΣ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ Οὔτις; Τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον· ἦγουν ἐφαντάσθη ὅτι τὸ Δαμὸς, χωρισμένον ἀπὸ τὴν ἄρνησιν, ἐγένετο σχεδὸν συνώνυμον τοῦ Τίς, ὥς τὸ Ἐχω δαμάκιν γνῶσιν τοῦ Ἐρωτοκρίτου ἐπεται νὰ σημαίνῃ, Ἐχω τινὰ γνῶσιν, καὶ τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὸ Τριπτούτζικον δαμίν, Τριπτόν τι, ἢ Ὀλίγον τριπτόν. Ἀλλ' ὅμως τὸ Οὐδαμὸς, ἂν πιευσώμεν τὸν Ἑτυμολόγον (σελ. 95), εἶναι σύνδετον ἀπὸ τὸ Οὐδὲ καὶ τὸ Ἀμὸς τὸ ὁποῖον εἰς τῶν Δωριέων τὴν διάλεκτον ἐσήμαινε τὸ Τίς. Ἡ παργωγὴ πιθανολογεῖται ἀπὸ τὸ Ἀμόθεν (ἕκ τινος τόπου), καὶ ἀπὸ τὸ Ἀμηγέτη ἢ Ἀμωσγέπως (κατὰ τινὰ τρόπον), καὶ ἀπὸ τὴν συνωνυμίαν τοῦ Οὐδαμὸς μὲ τὸ Οὐδέτις, ἢ Οὐδεῖς. Μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὸν Ἡσύχιον εὐρίσκομεν, « Ναιδαμῶς, τὸ ἐναντίον τῷ Οὐδαμῶς » ἔπου, εἴτε Ναιδαμῶς ἀναγνώσεως, εἴτε κατὰ τὴν σχεδὸν βεβαίαν διόρθωσιν τῶν κριτικῶν, Ναιδαμῶς, φαίνεται, ὅτι ὁ Δεξιχογράφος. ἤρυν εἰς τοὺς παλαιούς ὡς μέρος λόγου χωριστὸν καὶ τὸ Δαμῶς, ὡς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν βάρβαρον Πτωχοπροδρόμον, καὶ εἰς τὸν βαρβαρότερον Ἐρωτόκριτον. Παράδοξον τοῦτο· ἀλλ' ἰδοὺ ἄλλο παραδοξότερον. Αὐτὸ τὸ Οὐδεῖς (συνώνυμον τοῦ Οὐδαμὸς καὶ τοῦ Οὔτις) δὲν εἶναι σύνθεμα ἢ συνάθροισμα τριῶν λέξεων τούτων, Οὔτ', ΔΕ, Εἶς, ἀλλὰ, κατὰ τὸν Ζηνόδιον (παρὰ τῷ Ἑτυμολόγῳ. σελ. 639), σύνδετον ἀπὸ τὸ Οὔτ' καὶ ΔΕἶς· ὅς τις φέρει καὶ μαρτυρίαν ῥῆσιν ἀρχαίου ποιητοῦ, τοῦ Ἀλκαίου, ταύτην, « Κούδεν ἐκ ΔΕΝΟΣ γένοιτο. » ἄρα σημαίνει τὸ ΔΕΝΟΣ, τὸ Τινός· ἢ, κατὰ ποιητικὴν ἁδιαν μοναδικήν, εἶπεν ὁ Ἀλκαῖος Δενός ἀντὶ τοῦ Οὐδενός, ὡς λέγομεν τὴν σήμερον Δέν ἀντὶ τοῦ Οὐδέν εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἀπλῆς ἀρνήσεως Οὔτ'; Τὸ πολλά σύντομον τῆς ῥήσεως δὲν συγχωρεῖ βεβαίαν λύσιν. Ἀλλ' ὅτι πιθανολογεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Δεῖς ὡς χρηστῆς λέξεως, εἶναι, ὅτι δεῖνεται, ὅπότ' ἔπρεπε νὰ περισπᾶται ἂν ἦτον ἀπὸ τὸ Εἶς, καὶ ὅτι ἔχει πληθυντικὸν τὸ Οὐδέινες. Πρόσδεξτε ὅτι

καὶ ἀπὸ τὸ Δεῖς τοῦτο φαίνεται νὰ ἐγεννήθῃ καὶ τὸ Δεῖνα, (τὸ ἀπὸ τοὺς Συρακουσίους προφερόμενον μονοσυλλάβως. Δεῖν) καὶ τέλος, ὅτι τὸ Δαμῶς (εἰς τὸ Ναιδαμῶς τοῦ Ἡσυχίου) καὶ τὸ Δαμῖν, Δαμάκιν, Δαμινός, τῆς Γραικικῆς γλώσσης, βάλλουν εἰς ὑποψίαν, ὅτι οὐδὲ τὸ Οὐδαμὸς εἶναι ἀπὸ τὸ Δμὸς, ὡς οὐδὲ τὸ Οὐδεῖς ἀπὸ τὸ Εἷς. Ταῦτα ἂν δὲν ἔχωσι τόσον εὐκόλῳ τὴν λύσιν, μᾶς διδάσκουν καὶ πόσον εἶναι χρήσιμος εἰς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης τὴν ἔρευναν, ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς.

ΣΤΙΧ. 184, ὡς δ' ἴδα τὰνυπόλυπτον καὶ τὰδιάκριτόν της.] ΔΓ,

Ἰς δ' ἴδα τὸ ἀνυπόλυπτον καὶ τὸ ἀσυνειδήτόν της.

ἈΝΥΠΟΛΥΠΤΟΝ, ἡ Ἀνυπόλυπτον. Ὁ Σομανέρας τὸ γράφει Ἀναπόλιφτον. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι Ἀνυπόληπτον. Σημαίνει τὴν μὴ τιμίαν πρὸς τοὺς ἄλλους διαγωγὴν καὶ ἀναστροφὴν. Ἀνθρωπος ἀνυπόληπτος εἶναι ὅστις μεταχειρίζεται τοὺς ἄλλους χωρὶς τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτοὺς καλὴν ὑπόληψιν. Ἐχομεν καὶ θηλυκὸν Ἀνυποληψία, τὸ ὅποιον ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ οὐδέτερον, πλὴν ὅτι τοῦτο εἶναι συγκεκριμένον, ἐκεῖνο δὲ ἀφηρημένον. Καὶ σημειώσῃ, ὅτι ἐφύλαξεν ἡ σημερινὴ γλώσσα τῆς καλαιᾶς τὴν χρῆσιν εἰς τοῦτο. Οὕτω λέγομεν Τὸ ἀδιάκριτον, Τὸ ἀμετανόητον, Τὸ ἀμετάθετον, καὶ τὰ ὅμοια, συγκεκριμένως, ἀντὶ τῶν ἀφηρημένων, Ἡ ἀδιακρισία, Ἡ ἀμετανοησία, Ἡ ἀμεταθεσία.

ΣΤΙΧ. 185, ΚΤΟ ΧΕΡΙΝ. Ἡγουν, ἔκ τὸ χέριν, ἡ χέριον (ἐκ τῆς χειρός). Περὶ τῆς καταργημένης σήμερον βαρβάρου συντάξεως τῆς ἔκ προθέσεως με αιτιατικῆν, ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 151. Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτ. σημ. Μ. Β, σελ. 322).

ἈΛΛΗΝ ΟΔΟΝ ΕΠΗΡΑ. Ἡ φράσις σώζεται, ὡς καὶ ἡ συνώνυμος, ἄλλον δρόμον (χρδ. Ἄλλην εἰρήταν) ἐπῆρα. Τὴν μεταχειρίζομεθα καὶ μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ, ἀλλάσω μέθοδον, τρόπον, εἰς πράγματα καὶ περιστάσεις δηλαδὴ, ὅπου δὲν ὠφέλησεν ὁ πρῶτος. Διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς παρακμῆς τῆς γλώσσης, ἐπαραξενίσθη ὁ Κασσιανὸς εἰς ταύτην τοῦ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου (λόγ. μβ') τὴν φράσιν, « Ὅμως δὲ καὶ αὐτὸς ἐτέραν καὶ ἐτέραν λαμβάνω ὁδόν· ὅταν μὲν γὰρ εἰς ἑμαυτὸν ἀπίδω κ. τ. λ. » Ὅτι δὲ καὶ πολλοὶ ἀρχαιότεροι

καὶ δοκιμώτεροι τοῦ Δίωνα συγγραφεῖς ἐμεταχειρίσθησαν τὸ ἀπλοῦν
Ὁδὸς ἀντὶ τοῦ συνθέτου Μέθοδος, τὸ διδάσκουν τὰ Λεξικά.
ΣΤΙΧ. 186, Στενάζω καὶ λυπούμενος ἐνάτῃ κίθαρά το.] ΔΓ,

Στενάζω καὶ λυπούμενος ἄλλην ἔδωκα ῥύμην.

Ταύτην τὴν γραφὴν φέρει ὁ δεύτερος ἀντεγραφεὺς ἐδῶ, ἀφήσας τὸν
185 στίχον.

Τὸ ΣΤΕΝΑΖΩ καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα ἴσως εἶναι γραφικὸν σφάλμα
ἀντὶ τοῦ ΣΤΕΝΑΖΩΝ. Τὸ Ἐδωκα ἴσως καὶ αὐτὸ σφάλμα ἀντὶ τοῦ
Ἐδίωκα, προφερόμενον, κατὰ συνίησιν, τρισυλλάβως, διὰ τὸ μέτρον,
Ἐδιώκα, ἀπὸ τὸ Διώκω, σήμερον Διώκτω καὶ Διώχνω. Τὸ
Διώκω τοῦτο εἰς ἡμᾶς ἰσοδυναμεῖ πολλάκις μὲ τὸ παλαιὸν Ἐλαύνω·
καθὼς ἐκεῖνοι ἔλεγαν, Ἐλαύνω τὸν ἵππον, παρόμοια καὶ
ἡμεῖς, Διώχνω τὸ ἄλογον, καὶ ὡς ἐκεῖνοι, Ἐλαύνω δρόμον
(Ἀριστοφάν. Νεφ. 25),

Φίλων, ἀδικεῖς. Ἐλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον,

οὕτω πιθάνον ὅτι ἔλεγαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι Ἄλλην ἐδίωκα
ῥύμην. Εἰς τὸν Δουκιανὸν (Ἀληθ. ἱστορ. I, § 29) ὅμως εὐρί-
σκεται καὶ αὐτὸ τὸ Διώκω εἰς τὴν σπανιωτέραν ταύτην σημασίαν,
« Ἀφικόμεθα εἰς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην, ἥδη τὸν κάτω πλοῦν
» διώκοντες. »

Τὸ Ῥύμη (ὅθεν εἶναι γνώμη τινῶν ὅτι ἐγεννήθη τοῦ παρακμά-
ζοντος λατινισμοῦ τὰ Ruga καὶ τῶν Γάλλων τὸ Ruë) εἶναι ἀρχαία
λέξις συνώνυμος τοῦ Πλατεῖα κατὰ τὸν Πολυδύσκην. Εἰς τὸν παρ-
ακμάζοντα ἑλληνισμὸν ὅμως ἔγινε ταυτότημας τοῦ παλαιοῦ, Ἀγυιᾶ,
ἦγουν τοῦ Ῥωμαιοχυδαίτικως λεγομένου Στράτα. Γνωστὸν εἶναι τοῦ
Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. ιθ', 21) τὰ « Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ
» ῥύμας τῆς πόλεως. » Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Προδρόμου ἡ λέξις
Ῥύμη ἦτο κοινὴ εἰς τὴν γλῶσσαν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ
Προδρόμου Εὐστάθιος (ἱλιᾶδ. Α, σελ. 166).

ΕΚΑΤΤΑ. Ἀπὸ τὸ Ἐκάθισα ἐσυνγύπη εἰς τὸ Ἐκάθσα,
Ἐκατσα καὶ εἰς τὸ ἔτι χυδαιότερον Ἐκατσα, ἢ μάλλον, ὡς

ἑρδότερον τὸ τονίζει ὁ Πτωχοπρόδρομος, Ἐκάττῃ (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 131).

ΣΤΙΧ. 187, ΟΞΥΓΑΛΑΤΑΣ. Πωλήτης Ὀξυγαλακτός. Ἐπρεπε νὰ ἦναι, Ὀξυγαλακτᾶς.

ΟΞΥΓΑΛΑ. Ἡ λέξις φαίνεται πρῶτον εἰς τὸν Κτησίαν, συγγραφεὶα σύγγραφον τοῦ Ἡροδότου, ὅστις λέγει περὶ τῶν Κυνοκεφάλων τῆς Ἰνδίας· « Πίνουσι δὲ γάλα κατ' ὀξύγαλα τῶν προβάτων. » Εὐρίσκειται καὶ εἰς τὸν Στράβωνα, καὶ εἰς τὸν Γαληνόν, καὶ εἰς τὸν Πολύαινον. καὶ ἐσώζετο, ὡς φαίνεται, ἕως τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Ἀντ' αὐτῆς σήμερον ἔχομεν τὸ Ὀξυνόγαλον ἢ Ξυνόγαλον.

ΣΤΙΧ. 188, Τὴν τζούκαν τοῦ ξυγάλατος στὸν νόμον μου νὰ βάστουν.] ΔΓ,

Τὴν τζούκαν δὲ τοῦ ὀξύγαλου εἰς τὸν νόμον μου νὰ ἐπράτουν.

ΤΖΟΥΚΑΝ. Ἀπὸ τὸ ἰταλικὸν Zucca, τὸ σημαίνει Κολοκύνθιον (citrouille, courge). Γνωστὴ εἶναι ἡ χρῆσις τῶν ξηρῶν κολοκυνθίων εἰς ἀγγελία χωρητικὰ διαφόρων ὑγρῶν. Ὄθεν ἡ λέξις, ἡ μᾶλλον τὸ παράγωγον τῆς λέξεως Τζουκάλιον, μετεφέρθη καὶ εἰς τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, τὴν χύτραν. Καὶ αὐτὸ ὁμοῦς τὸ Zucca (κατὰ τὸν Μενάγιον) παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Σικύα. Ὁ Ἠσύχιος λέγει, « Σικύα, εἶδος κολοκύντης· καὶ σκεύος ἱατρικόν. » Τὸ σκεῦος ἱατρικὸν εἶναι ἡ Γαλλιστὶ λεγομένη ventouse, ὀνομασθεῖσα Σικύα διὰ τινὰ πρὸς τὰ μικρὰ κολοκύνθια ὁμοιότητα. Ἡ σικύα εἶναι τῶν νεωτέρων βοτανικῶν ἡ Cucurbita prophetarum (Γαλλ. Concombre d'Arabie).

ΣΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΜΟΥ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Εἰς τὸν ὅμον μου, ἢ τοῦ Ἑλληνικωτέρου, Ἐπ' ὅμων. Ἀπὸ τὸ ὅ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἄρθρου ἐγεννήθη ἡ βάρβαρος προσθήκη τοῦ αὐτοῦ ζοιχείου εἰς ὀνόματινὰ, οἷον Νῶμος (ῶμος) διότι ὁ ἀλούσας τὸν ὅμον, ἐπλανήθη νομίσας ὅτι ἤκουσε τὴν Νῶμεν. Οὕτως ἀπὸ τὴν οἰκοκύρην ἐγεννήθη ὁ Νοικοκύρης. Ἀλλὰ ἐπαθὺν τὸ ἐναντίον, διὰ τὴν αὐτὴν τῆς ἀκοῆς ἀπροσεξίαν, οἷον ἀπὸ τὴν Ναξίαν (τὴν Νάξον νῆσον) ἐπλάσθη ἡ Ἀξιά.

ΣΤΙΧ. 189, Καὶ ἀπὸ ψυχῆς νὰ τριγγίξῃ περιπατῶν τὰς ΡΙΜΝΑΣ.] ΔΓ, ΡΥΜΑΣ.

ΣΤΡΙΓΓΙΖΑ, ἐκραύγαζα, ἐφώναζα, ὡς φωνάζουν οἱ πωλοῦντές τε εἰς πᾶς ὁδοὺς τῶν πόλεων. Τὸ Στριγγίζω πιθανὸν ὅτι εἶναι παραφθορὰ τοῦ Στρηνίζω ἢ Στρηνιάω. Τοῦτο σημαίνει κυρίως τὸ, ὕβριζω, ἀτακτῶ, καὶ ἱπομένως μεγαλοφωνάζω. « Στρηνὸν » (λέγει ὁ Φώτιος), οἱ μὲν τὸ ὄξυ καὶ ἀνατεταμένον · Νικόστρατος δὲ, » τὸ τραχὺ καὶ πρόσαντος τῇ ἀκοῇ φθέγμα. » Τὸ οὐδέτερον ὄνομα, Στρηῆνος, ἡμεταχειρίσθησαν οἱ Ἐβδομήκοντα (Δ. Βασιλ. ιδ', 28), εἰς σημασίαν δορυβάδους καὶ ἀτάκτου κραυγῆς · « Τὸ στρηνές σου ἀνέβη » ἐν τοῖς ὡσί μου. »

ΡΙΜΝΑΣ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ ἑλληνικωτέρου, ῥύμας, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχεροφροδύμου ἔλεγαν ῥύμη καὶ ῥύμνα ἢ ῥίμνα (Ἰδ. ἄνωτερ. σελ. 182).

ΣΤΙΧ. 190, ΔΡΟΥΒΑΝΙΣΤΟΝ. Οὕτε ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 61) ἐξηγήσεν, οὗτ' ἐγὼ ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν λέξιν. Εἰς ἄλλο μέρος (Δουκαγγ. σελ. 1009) φέρει ἀπὸ Λεξικά Βάρβαρα ταύτην τὴν γλῶσσαν « Ντούκ, ὑδρόγαλα τὸ ἀπὸ τοῦ Δρουβάνου. »

ΚΥΡΑΔΕΣ. Δὲν ἐξεύρω πόθεν ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 61) ἔγραψε ΓΥΝΑΪΚΑ, ἀντὶ τοῦ πιθανωτέρου καὶ ΓΥΝΑΪΚΕΣ. Τὸ Κυράδες εἶναι βάρβαρον πληθυντικὸν τοῦ Κυρά.

ΣΤΙΧ. 191, ΧΡΗΖΟΥΣΙΝ, ἤγουν χρήζουσιν (ὑπογραμμένον), Χρεῖαν ἔχουν, ἢ χρειάζονται. Χρηίζω ἢ Χρήζω, σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς· τὸ χρεῖαν ἔχω τινός. Μὲ τὸ πλεοναστικὸν αῖ, Ἀχρήζω, σημαίνει ἀκόμη τὸ Χρεῖαν παρέχω, Χρησιμεύω, οἶον, Δὲν ἀχρήζει (ἢ χρήζει) τίποτε, ἤγουν δὲν χρησιμεύει εἰς τίποτε. Ὅθεν λαμβάνεται καὶ εἰς δῆλωσιν τῆς χρηματικῆς τιμῆς, ὡς τὸ Ἀξίζω, οἶον Χρήζει δέκα γρόσια. Μὲ τὴν ἀρνησιν σημαίνει (μεταβατικῶς) καὶ τὸ καταφρονῶ, οἶον, Δὲν τὸν χρήζω, ἤγουν Δὲν τὸν ἔχω χρεῖαν, Δὲν τὸν ψήφω. Τὸν ἀτίχον τῆς Βατραχομουμαχίας,

Καὶ πτέρνης λαδόμεν, καὶ οὐ πόνος ἀνδρα ἴκανεν,

μεταγλωττίζει* ὁ Ζῆνος,

Δαγκάνω καὶ τὴν φθέρνα του · τίποτε δὲν τὸ χρήζει.

ΣΤΙΧ. 192, ΚΑΤΑΒΛΑΤΑΣ. Γράφε μὲ δύο $\pi\tau$, Καταβλαττᾶς ἢ μᾶλλον Καταβλαττᾶς. Ἐλησμόνησε τὴν σύνθετον λέξιν ὁ Δουκάγγιος, μ' ὅλον ὅτι ἐθησαύρισε τὴν ἀπλὴν Βλατὴν (γρ. Βλαττίν), λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τὸ δεύτερον ποίημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου (Κατὰ Ἡγούμεν. στίχ. 92),

Καὶ σαραντάπηχον βλατίν, καὶ δύο κυθροκανδηλάς.

Εἰς τὸν παρὰκμάζοντα Λατινισμόν, εὐρίσκεται καὶ τὸ σύνθετον ὑποκοριστικὸν Catablattion Καταβλάττιον. Τὸ ἀπλοῦν εἶναι ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Blatta σημαίνον κυρίως σκώληκα, ἀπὸ τὸ Βλάπτω, ὡς τὸ ἐτυμολογεῖ ὁ Οὐόσσιος, εἴτα κατ' ἐξοχὴν τὸ κογχύλιον, τὴν Πορφύραν, ὅθεν ἐβάπτοντο τὰ πολύτιμα κόκκινα φορέματα τῶν παλαιῶν, ἐξαιρέτως τὰ μάλλινα. Ἐλέγετο Βλαττίον, ὃχι μόνον ἡ πορφύρα, ἀλλὰ καὶ τὸ χρωματισμένον ἢ βαμμένον ἀπ' αὐτὴν πανίον ἢ φόρεμα. Καὶ Βλαττᾶς (Λατιν. Blattearius) ὁ τεχνίτης τῶν Βλαττίων, ἤγουν ὁ Βαφεὺς, τοῦ ὁποίου τὸ σύνθετον Καταβλαττᾶς μᾶς ἐφύλαξεν ὁ Πτωχοπρόδρομος.

ΣΥΚΩΤΗΣ. Γράφε ΣΗΚΩΤΗΣ. Ἀπὸ τὸ Σηκῶ (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 171). Σημαίνει τὸν ἀχθόφθρον, τὸν τουρκοχudaϊζὶ ὀνομαζόμενον Χαμάλην.

ΣΤΙΧ. 194, ΒΡΑΔΥΝ. Προσθήκη βάρβαρος τοῦ ν.

ΚΟΜΑΤΟΥΡΑΝ. Ἐπιτατικὸν τοῦ Κομμάτιον (ἀπὸ τὸ Κόμμα), ὡς τὸ Σκοτούρα, Φαγούρα, καὶ τὰ παρόμοια. Ἀνωτέρω (σελ. 171) τὴν ὠνόμασε Κομματούκλαν.

Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἔχει πάντε στίχους τοὺς ἐξῆς·

Τὴν χθές οὐκ ἐζυμώσαμεν· ἀλεύριν [γάρ] οὐκ εἶτον·
Καὶ ὀλοκοτίνιν, πίστευσον, οὐκ εἶχα νὰ ἀγοράσω.
Πολλὰ τὴν εἶπα, Πεινᾶ μου, ἄφες μοι τρίτην ὥραν,
Καὶ μόνον ἔασον μικρόν, μὴ τραλισθῇ τὸ φῶς μου.
Ἄλλ' ὅμως οὐχ ὑπήκουσεν, ὅσον νὰ τὴν κοτζῶσω.

ΟΛΟΚΟΤΙΝΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Ὀλοκοτίνιον· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ, Ὀλοκοτίνας, ἄνομα νομίσματος εὐρισκόμενον συχνὰ

εἰς τοὺς Γρῆκο-ρωμαίους συγγραφεῖς. Κατὰ τὸν Σουΐδαν εἶναι ἰσότιμον τοῦ Δηναρίου (Denarium), « Δηνάριον, εἶδος ἀργυρίου, ὀλοκοτίνου » ἵσθην ἔχον ἰσχύν. » Ἀλλὰ τὴν ἐτυμολογίαν οὐτ' ὁ Σουΐδας, οὐτ' ἄλλος κἀνεὶς ἀκόμη μᾶς ἐξήγησεν.

ΤΡΑΛΙΣΘΗ. Ζαλισθῇ σκοτισθῇ. Δεῖπει ἡ λέξις Τραλίζω εἰς τοῦ Δουκxγγίου τὸ Λεξικόν. Ἴσως εἶναι φθορά τοῦ Τραυλίζω, τοῦ ὁποίου τὸ ὕ ἀφηρέθη καὶ εἰς τὸ παράγωγον, Τρελός. Ἐσημείωσα κατὰ πλάτος ἄλλου (εἰς τὸ Ἱπποκρατ. Περὶ Αἱρ. ὑδ. τοπ. Γαλλικ. τόμ. Β', σελ. 229), ὅτι τὸ Τρελός (σου) εἶναι παραφθορά τοῦ Τραυλός, καὶ ὅχι ὡς ἐνόμισεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1601), τοῦ Στρεβλός. Ἄν δὲν ἀπατῶμαι, ἐμεταφέρθη ἡ λέξις ἀπὸ τῆς γλώσσης τὸ πάθος, εἰς τὸ πάθος τῆς σκοτιζομένης ὄψεως. Ὅ,τι λογίζεται ἡ παντελής ἀφωνία πρὸς τὴν ἀορασίαν, ἡ τύφλωσιν, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ὁ τραυλισμὸς τῆς γλώσσης πρὸς τὸν σκοτισμὸν τῆς ὄψεως.

ἜΣΩΝ ΝΑ ΤΗΝ ΚΟΤΖΩΣΩ. Ἔως νὰ τὴν πληρώσω, νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Ἀνωτέρω (σελ. 145) ἐμεταχειρίσθη τὸ Κοτζόνα εἰς ὀλίγον διάφορον σημασίαν.

ΣΤΙΧ. 195, ἘΜΠΟΤΟΠΟΥΛΟΝ. Ἦγουν Ἐμποτόπουλον, σύν-δεται ἀπὸ τὸ Ἐμποτός καὶ Πῶλος (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 172).

ΓΕΜΑΤΟΝ. Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 48 καὶ 122) περὶ τῆς βαρβάρου καταλήξεως ταύτης εἰς ἄτος.

ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Κρασοβόλιον, ἀπὸ τοῦ Κρασίου. (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 72) καὶ τὸ ῥῆμα Βάλλω εἰς σημασίαν τοῦ Ἐγχεῖω (verser), ὡς τα ἐμεταχειρίζοντο καὶ οἱ παλαιοὶ, ῥιόν. (Ἀνακρ. λς'),

Δὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ

Τὴν ψυχὴν μου κάρωσαν

ΣΤΙΧ. 196, ΜΟΝΟΚΙΘΕΡΟΥ.] Ἐκ ΔΓ, ΔΤ, ΜΟΝΟΚΙΘΕΡΟΥ, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 123).

ΜΕΡΙΤΙΚΟΝ. Κατὰ συγκοπὴν τοῦ Μεριτικόν, ὡς καὶ τὸ συνηθέστερον εἶν' ἡμᾶς σήμερον Μερδικόν, ἀπὸ τοῦ Μερδικόν. Ἰδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 229).

ἘΚ ΤΑ ΛΙΠΑΡΟΜΕΝΑ. ΔΓ, Ἐκ τὰ λαπαριμαῖα. Τὸ πρῶτον σημαίνει, ἐκ τῶν λιπαρῶν, ἐκ τῶν πεχέων. Βάρβαρος μετοχὴ βαρβάρου

ρήματος τοῦ Διπαρώ, ἀντί τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγον Διπαίω, καὶ εἰς τὴν μετοχὴν, Δελιπασμένης. Ἡ ΔΓ, Ἐκ τὰ λαπαριμαῖα, σημαίνει ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν τῆς Λαπάρας ἢ κοιλίας· τὸ ὅποιον ἂν καὶ φαίνεται καταλληλότερον πρὸς τοῦ ἐξῆς στίχου, δὴν εἰν' ὁμῶς γνωστὰ γραφά.

ΣΤΙΧ. 197, ΣΚΟΛΑΣΜΑ.] Ἀντί τοῦ Σχόλασμα, καὶ τοῦτο ἀντί τοῦ Σχόλασις, ἦγουν παῦσις τοῦ ἔργου.

ΛΑΠΗΡΑΝ. Λαπάρα σημαίνει κοιλίαν, ἢ μᾶλλον σὺν κοιλίᾳ τὰ πλάγια μέρη, τὰ μετὰ τῶν νόθων πλευρῶν καὶ τοῦ ἰαχίου. Ἡσύχιος· « Λαπάρας τὰ παρὰ ταῖς πλευραῖς τοῦ στήθους. Διοκλῆς δὲ τὴν ἐκκενωμένην κοιλίαν. »

ΣΤΙΧ. 198, ἘΚΡΟΥΓΑ. Ἐκρουα (Ἐκρουαι) μετὰ τὸ ἀγαμμι, ἀπὸ τοῦ Κρούω, συνώνυμον τοῦ Κυκῶ, καὶ ὡς τοῦτο, μεταφερόμενον εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἑαδῶ (ἀντιφρ. σελ. 145).

ΒΟΥΚΙΞ. ΔΓ Κεπετόν. Ὁ δὲ Βουκόγιμος (σελ. 214) ὁνομαζομένη Βούκη. Βουκιές εἶναι αἰτιατικὴ πληθυντικὴ (ἀντί τοῦ Βουκίας) τοῦ Βουκία ἢ Μπουκία. Λέγεται καὶ Βουκουνία, ἢ Μπουκουνία. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀπὸ τὰ Ἰταλικὰ. Boccone ἢ Boccata (Γαλλιστὶ Bouchée). Οἱ παλαιοὶ τὴν ἔλεγον Ἐνθισιν, ἢ, Ἐγκαρου, ἀπὸ τοῦ σύνδετον ῥῆμα Ἐγκάπτω, ὡς σημειώσθαι ἀνωτέρω (σελ. 57).

ΣΤΙΧ. 199, ΚΕΝΤΗΚΛΑΣ. Γράφε, Κεντεκύκλας, ἀπὸ τοῦ Κεντεκύκλῃ θηλυκοῦ, τὸ ὅποιον συχνότερα εὐρίσκεται εἰς τοὺς Φραγκομαίους συγγραφὰς οὐδετέρως, Κέντουκλον, ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς Centunculus, καὶ κατὰ συγκοπὴν Centuncius. Τοῦτο δὲ εἶναι ὑποχωριστικὸν τοῦ Cento, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ρ, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσήμαιναν ὅτι σημαίνει ἡ Γαλλικὴ λέξις Centon, ἦγουν ποίημα συρραμμένον ἀπὸ διαφόρους στίχους προγενεστέρου ποιητοῦ· ὁδὲν ἀνομάσθησαν καὶ τὰ Ὀμηροῦ κέντρα, καὶ Βιργιλίου κέντρα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ματαιοποιήματα ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὴν ἐσυλλογίζοντο πόσον ἀξίζει ὁ καιρὸς. Τὸ cento ἐσήμαινε καὶ φέρεμα ἢ σκέπασμα συρραμμένον ἀπὸ διαφόρων χρωμάτων παννία, ὡς εἶναι, παραδείγματος χάριν, τοῦ Ἀρλετίνου· τὸ ἔνδυμα εἰς τὴν σκηνήν, καὶ ὁμοίων τῶν κεντητῶν (brodée), τὰ ὅποια σημειοῦνται μετὰ διαφόρων χρωμάτων κλωστὰς. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Κεντήματα, ΖΗΜΙΩΜΑΤΑ » τὸ ὅποιον δὲν σημαίνει τίποτε, ἀν

δὲν μεταβάλης τὴν δευτέραν λέξιν εἰς τὸ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ. Εἰς τὴν παρακμάζοντα Λατικισμόν ὅθεν τὸ ἐδανείσθη ὁ παρακμασμένος Ἕλληνισμός, τὸ Κέντουκλον ἐσήμανε πανίον τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ὑφαντὸν, οὐδὲ πλεκτὸν, ἀλλὰ πηλτὸν, τὸ τουρκοχυδαῖστί λεγόμενον Κετσίεν. « Πιλία, τὰ κέντουκλα. Πίλος τὸ κέντουκλον » λέγει ὁ Σουΐδας.

ἌΝ ΕΜΑΨΑΝΑ. (Ἰδ. τὰ ἀνωτέρ. σελ. 89).

ΣΤΙΧ. 200, ΣΤΡΙΓΓΙΖΑ. Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 184).

ΣΤΙΧ. 201, ΚΥΡΑΔΕΣ. Βάρβαρος ἐπίκτασις τοῦ Κυραί. Τοῦτο δὲ ὅτι εἶναι κατὰ συγκοπὴν τοῦ Κυραί, ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 47 καὶ 107).

ΚΕΙΡΟΜΑΧΙΣΕΣ. Χειρομάχος, τὸ θηλυκὸν Χειρομάχισα, ὡς Μάγος, Μάγισα. Ἰδε Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 332.

ΚΑΛΟΚΟΔΕΣΠΟΙΝΕΣ. ΔΓ, ΚΑΛΟΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΕΣ. Τὸ πρῶτον εἶναι ἢ κατὰ συναίρεσιν Καλφχοδέσποινες, ἢ κατὰ συγκοπὴν, καὶ τροπὴν τοῦ τελικοῦ, ἀντὶ τοῦ Καλοοικοδέσποιναί, ἤγουν Καλαὶοικοδέσποιναί

ΣΤΙΧ. 202, ΠΡΟΚΥΨΑΤΕ. Σήμερον λέγομεν Προβάστες, ἀμεταβάτως (ὡς καὶ τὸ Προκύπτω), ἢ ἐλλειπτικῶς τοῦ ἔκνυτας ἢ ἑαυτούς.

ΒΗΛΑΡΙΚΑΣ. Ἡ μᾶλλον Βελλαρικᾶς, τουτέστι χωριανᾶς, κατασκευασμένης εἰς τὸ χωρίον, ἢ ἴσως εὐτελεῖς, καὶ τοιαύτας ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ χωριανοί, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Villa, τὸ ὅποιον εἰς ἐκείνους (ὡς καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς Ἰταλοὺς) ἐσήμανε κατοικίαν ἐξοχῆς, ἢ χωρίου, ὅθεν τὸ Villaggio τῶν Ἰταλῶν. Ἐμεταχειρίζοντο καὶ τὸ πρωτότυπον Βίλα, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν Βασιλικῶν, « Αἱ δὲ » οἰκοδομίαι, ἐν μὲν τῇ πόλει οἰκίαι λέγονται· ἐν δὲ τοῖς χωρίοις, » Βίλαι » Ἀπὸ τὸ κτητικὸν Villaris ἐπλασαν τὸ Βηλαρικαὶ ἢ Βιλαρικαί.

ΚΕΝΤΗΚΛΑΣ. Ἐδῶ, καὶ εἰς τὸν ἐξῆς 205 στίχον, ὀρθότερον τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει Κεντούκλας.

ΣΤΙΧ. 204, ΟΚΑΠΟΣΕΣ. Σημαίνει τὸ τινίς· ἀπὸ τὸ Κάν καὶ Πόσαι, μὲ πλεονασμὸν βάρβαρον τοῦ ο, περὶ τοῦ ὁποίου Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΣΤΙΧ. 205, Καὶ τὰς κεντήκλας νάπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας.] ΔΓ,

Καὶ τὰς κεντούκλας νὰ ἔπερναν καὶ τοὺς πιπεροτρίπτας.

Πιπεροτρίπτην ὀνομάζει τὸ ἰγδίον, ἢ ἄλλο τι παρόμοιον σκεῦος, ὅπου τριβεται ἡ κοπανίζεται τὸ πιπέρι· ὡς οἱ παλαιοὶ ὀνόμαζαν Ἄλτριβανον, τὸ ὅπου ἔτριβαν τὸ ἄλας.

ΣΤΙΧ. 206, Ἀλλὰ καὶ τί καλὲ παυνῶ τοὺς χειροτεχναρίους;] ΔΓ,

Ἀλλὰ τί τοῦτο ὅτι ἐπαυνῶ τοὺς χειροτεχναρίους;

ΧΕΡΟΤΕΧΝΑΡΙΟΥΣ, ἢ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΑΡΙΟΥΣ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 170).

ΣΤΙΧ. 207, Ὡς γὰρ θορῶ τὰ πράγματα, τὴν εὐτυχίαν τὴν ἔχουν.] ΔΓ (σαφιστέρα),

Πρὸς δ θωρῶ εἰς τὰ γράμματα τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἔχω.

Σημείωσε τὴν καὶ σήμερον συνήθη συγκοπὴν τοῦ Θωρῶ εἰς τὸ Θορῶ ἢ Θωρῶ, ὡς λέγομεν καὶ Χρωστῶ ἢ Χρουστῶ, ἀντὶ τοῦ Χρεωστῶ.

ΣΤΙΧ. 208, ΚΗΠΟΥΡΙΚΗΝ. Κτητικὸν τοῦ Κηπουρὸς, ἑλλειπτικῶς τοῦ τέχνην.

ΣΤΙΧ. 209, ΣΥΚΙΤΖΙΑ ἔγραψα, ΑΤ, Σικύτζια. Ὑποκοριστικὸν τοῦ Σῦκα. Συκίτζιον εἶναι ἀπὸ τὸ Συκίσκιον ὑποκοριστικόν, ὡς Κορίτζιον, ἀπὸ τὸ Κορίσκιον (ἰδ. Πρόδρομ. Ἑλληνικ. Βιβλιοθ. σελ. 340).

ΡΟΔΑΚΙΝΑ. Εἶναι τῶν παλαιῶν τὰ Περσικὰ μῆλα. Ὁ Πλίνιος ὀνομάζει ἐν εἰδὸς αὐτῶν Duracina Persica (ὁθεν καὶ τὸ σημεῖνον αὐτὰ Γαλλικὸν ὄνομα, pêches), ἐκεῖνα δηλαδὴ, τῶν ὁποίων ἡ σὰρξ εἶναι σκληροτέρα (Dura) καὶ προσκολλημένη εἰς τὴν πυρῆνα, τὸν κοινῶς λεγόμενον Κούκχουτσον (ἀπὸ τὸ Κόκχος). Ὅθεν ἔκρινεν ὁ Σαλμάσιος ὅτι τῶν Γραικῶν τὸ Ρόδάκινα ἐσχηματίσθη κατὰ μετὰθεσιν ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν Duracina, ὡς καὶ τῶντι εὐρίσκεται γραμμένον Δωρακενὰ εἰς τὰ Γεωπονικά (Βιβλ. ε, κεφ. 13-17).

ΡΟΔΙΤΖΙΑ. Τῆς Ροιᾶς ὑποκοριστικὸν ἦτο τὸ Ροίδιον καὶ κατὰ διάλυσιν Ροίδιον, ὡς τοῦ Βοῶς, Βοίδιον καὶ Βοῖδιον. Ὁ παρακμάζων Ἑλληνισμὸς ἐσχημάτισεν ὑποκοριστικῶς ὑποκοριστικόν

ἄλλο τὸ Ῥοιδίσκιον ἢ Ῥωδίσκιον (ὡς Κόριον Κορίθκιον)· ὅθεν οἱ βάρβαροι ποιεῖται ἐμάρψαν τὸ Ῥοιδίτζιον.

ΜΥΓΔΑΛΙΤΖΙΑ. Ἀπὸ τὸ Ἀμυγδάλη σχηματίζεται ὑποκοριστικὸν, Ἀμυγδαλίτση, ὡς ἔλεγον καὶ Δεκανίτση, ἀπὸ τὸ Δεκάνη. Ὁ Πρόδρομος δὲν ἤρκεσθι νὰ πλάσῃ καὶ οὐδέτερον, ἀλλὰ τοῦ ἀφαίρεσε καὶ τὸ ἀρχικὸν στοιχείον, τρέψας εἰς τὸ Μυγδαλίτσια (ἀπὸ τὸ Ἀμυγδαλίτσια). Σημείωσι δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ τῶν Ῥωδίων καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν ἔνωσις εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν Μένανδρον (παρ' Ἀθην. σελ. 651).

Ἐγὼ μετ' ἄριστον γὰρ, ὡς ἀμυγδάλας
Παρέθηκα, καὶ τῶν **ΡΟΙΔΙΩΝ** ἐτρώγομεν.

ΣΤΙΧ. 210, ΔΑΜΑΣΚΗΝΑΠΙΔΟΜΗΛΑ. Σύνθετον ὄνομα ἀπὸ τὸ Δαμασκηνὸν, Ἀπίδιον καὶ Μῆλον.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ· ἢ μᾶλλον ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ. Οὕτως ὠνομάσθησαν ἀπὸ τὴν Δαμασκὸν ὅθεν μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Syria (λέγει ὁ Πλίνιος, XIII, 5) *peculiares habet arbores... Pruna in Damasco monte nata, et Myxa*. Τὸ Pruna (pruneaux) εἶναι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Προῦμνον, ἢ Προῦνον· τὰ ὠνόμαζαν καὶ Κοκκύμηλα. Τὸ Myxa (Ἑλλ. Μύξα), οὐδέτέρως καὶ πληθυντικῶς, ὡς τὰ ὀνομάζει ὁ Σικελιώτης Διόδωρος (I, 34), συχνὰ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἶναι τὰ Γαλλιστὶ ὀνομαζόμενα Sébestes.

ΚΡΟΚΑΤΑ. Εἰς τῶν παλαιῶν τὴν γλῶσσαν ἔπρεπε νὰ λέγεται Κροκωτά, ὅθεν καὶ ὁ Κροκωτὸς, χιτῶν ἢ πέπλος, κροκοῦ (safran) χρῶμα βαμμένους. Ἐμεταβλήθη εἰς τὸ Κροκάτα, κατὰ σχηματισμὸν Λατινικὸν (Crocata) συνήθη εἰς τὸν παραχμάζοντα Ἑλληνισμὸν, ὡς ἀνωτέρω (σελ. 43 καὶ 122) ἐσημείωσα.

ΣΤΙΧ. 211, Τὰ λέγουν Ἀνατολικά, τὰ λέγουν Λαγηνάτα.] ἈΝΑΤΟΛΙΚΑ, ὡς πρὸς τὸ Βυζάντιον, διότι ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Δαμασκόν.

ΛΑΓΗΝΑΤΑ. Παρόμοιος βάρβρος σχηματισμὸς, ὡς τὸ Κροκάτα. Τοῦτο ἐσήμαινε, Κρόκου χρῶμα ἔχοντα· τὸ δὲ Λαγηνάτα, λαγῆνου σχῆμα ἔχοντα. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ τὰς σήμερον λεγομένας Βαρδάσας, ἢ Βερδάσας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τῶντι λαγηνωταί, ἤγουν ἔχουν σχῆμα λαγηνίου. Τὸνομα, Βαρδάσα, ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν verdaccia, διότι εἶναι πράσιναι τὸ χρῶμα. (Ἰδε Πλουτάρχ. Μέρ. Α, Αὐτοσχεδ. Στοχ. σελ. κ').

ΣΤΙΧ. 212, ΣΚΟΡΔΑ, ἀντὶ τοῦ Σκόρδα. Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 135) περὶ τῆς συγκαπῆς ταύτης.

ΣΤΙΧ. 213, ΜΑΤΖΑΝΑΣ. Σήμερον τὰς ὀνομάζομεν Μελιτζάνας, ἢ Μελιτζάνας. Οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν ἔτι τὸν καρπὸν τοῦ καὶ Μελιτζάνην θηλυκῶς, καὶ Μελιτζάνιον, οὐδ' ἑτέρως, εἶναι ὁ Κηπαῖος Τρύχνος ἢ Στρύχνος, ἦγουν ὁ φαγίσματος, τὸν ὁποῖον ὁ Λιναῖος ὀνομάζει Solanum Melongena (Γαλλ. Melongène ἢ Aubergine). Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας, ὁ μὲν Σαλμάσιος (De homonym. hyl. Iatr. pag. 65), παράγει τὸνομα τῆς Μελιτζάνας ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν Μπεδεντζιάν (Τουρκιστὶ Μπα-ν-τλιδζάν)· ἄλλοι δὲ τὸ ἐτυμολογοῦν ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Malum insanum, τουτέστι Μῆλον μανικὸν, νομίζοντες ὅτι καταχρηστικῶς ἐδόθη εἰς τὸν Κηπαῖον στρύχον τὸνομα ἄλλου Στρύχνου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. ἱστορ. Βιβλ. 9', κεφ. 12) ὀνομάζει, Στρύχον μανικὸν (Γαλλιστὶ Morelle furieuse), διότι φέρει εἰς μανίαν τοὺς γενομένους. Δὲν ἐξεύρω ἂν ὁ μανικὸς οὗτος Στρύχνος ἦναι ὁ αὐτὸς καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Θεοκρίτου (Εἰδυλλ. 1, 37) ὀνομάζει, Ἀγριομελιτζάναν.

ΛΑΧΑΝΟΓΟΥΛΑ. Οἱ καυλοὶ τῶν Λαχάνων ὡς καὶ τῶν Μαρουλίων ὀνομάζονται Γούλαι, καὶ Κοτσάνια. Καὶ τοῦτο μὲν ἴσως εἶναι φθορὰ τοῦ Κοττάνιου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀπὸ τὴν Κόττην ἐνδέχεται νὰ ἐσήμεναι καὶ τὴν κεφαλὴν. Τὸ δὲ Γούλα, ἢ εἶναι ἀπὸ τὸ λατινικὸν Gula (λαίμω), ἢ φαρμένον ἀπὸ τὸ Καυλὸς (tige).

ΚΡΑΜΠΙΑ. Ἦγουν Κραμβία ὑποκοριστικὸν τῆς Κράμβης, τὴν ὁποίαν σήμερον ὀνομάζομεν Λάχανον (chou) κατ' ἐξοχὴν (ἴδε τὰ εἰς τὸν Ξενοκράτην Προλεγόμενα σελ. λγ', σημ. 2).

ΣΕΥΚΛΟΓΟΥΔΙΑ. Ἀπὸ τὸ Σεῦτλον (μέ τροπὴν τοῦ εἰς τὸ π, ὡς Στιλβόω, Σκλιβόων) καὶ τὸ Γούλιον (ὑποκοριστικὸν τοῦ ἀνωτέρω Γούλα). Σευκλογούλιον εἶναι ἡ στρογγύλη ρίζα τοῦ Σεύτλου (betterave). Γούλια (gencives) ἀκόμη ὀνομάζομεν τὰ συνέχοντα τὰς ρίζας τῶν ὀδόντων σαρξία· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι τῶν παλαιῶν τὸ Οὔλα, μέ τὴν προσθήκην τοῦ Δίγαμμα, ὡς λέγομεν καὶ Γλάρον τὸν Λάρον (mouette) καὶ Γνεῦν (faire signe de la tête) τὸ Νεῦν.

ΣΤΙΧ. 215, ΜΟΧΤΕΡΟΝ. Τὸν ὄνον, ἦγουν τὸν γάδαρον, οὕτως ὀνομάζει, ἀπὸ τὸ Μοχθηρὸς, διὰ τοὺς ὁποίους ὑπομένει καθημερινούς μόχθους καὶ κόπους τὸ ζῶον τοῦτο. Ἡσύχιος, α Ἀγονομόχθος

» (ἰσ. γρ. Ἀγωνόμοχος) ἡμίονος. » Ἴδε καὶ Δουκάγγιον (λέξ. Μοχθῆρὸς), ὅστις ὁμως (σελ. 569) ἀναφέρει τὸν στίχον τοῦτον, γράφει Μοιχθερόν.

ΣΤΙΧ. 217, ΠΑΣΤΕΑΟΠΟΥΔΗΣ. Ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Πωλῶ, καὶ τὸ Λατινικὸν Pastillus, Πάστειλλος, ἡ ὡς σήμερον τὸνομάζομεν Πάστειλλον « Μελετοῦται... εἰσὶν οἱ νῦν λεγόμενοι Πάστιλλοι » λέγει ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Δουκιανοῦ (τόμ. 5, σελ. 185). Ἐν ἀπ' ὅσα ἐκατηγόρουν τὸν Χρυσόστομον οἱ ἐχθροὶ του ἦτο καὶ τὸ, « Ὅτι ἐν θρόνῳ ἀποδύεται καὶ πάστιλλον τρώγει. » (Ἴδε Δουκάγγιον Λέξ. Πάστιλλος). Ἀλλ' εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Χρυσοστόμου τὸ Πάστιλλος ἐσήμαινε πλέον τοὺς ὀνομαζομένους ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἱατροὺς, Τροχίσκους ἢ Κυκλίσκους (Pastilles)· εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον τὸ Πάστειλλον ὁμοιάζει τὴν Γαλλιστί λεγομένην pâte de coïng, πλὴν ὅτι κατασκευάζεται ἀπὸ μούστον (γλεῦκος), καὶ σημαίνει πλέον, ὡς καὶ ἡ Μουστόπιττα, τὴν Οἰνοῦτταν τῶν παλαιῶν, παρὰ τὴν Μελετοῦτταν. « Οἰνοῦσσα (λέγει ὁ Ἡσύχιος), μάζα οἶνω » πεφυραμένη... Οἰνοῦσαι καὶ Οἰνοῦτται, ΤΟΙΑΥΤΑΙ » ὅπου γράφε, Αἱ ΑΥΤΑΙ. Ἡ Μελετοῦττα, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶναι « Μάζα μέλιτι » δεδευμένη. » Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος (Σχόλ. εἰς τὸν Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 1121), λέγει ὅτι εἰς τὸν καιρὸν του (ἡγουν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, τὴν ὠνόμαζαν κοινῶς Ἀπόθερμον.

ΚΑΡΥΔΑΣ, ἡ μᾶλλον ΚΑΡΥΔΑΣ. Καρυδίαν πωλητής. Καρύδιον, ὑποκοριστικὸν Ἑλληνικὸν τοῦ Κάρυον.

ΚΑΝΑΒΟΣΗΣΑΜΑΤΟΣ. Βάρβαρον σύνθετον ἀπὸ τὸ Κάνναβις καὶ Σήσαμον, διὰ τοῦ ὁποίου ἠθέλησεν ὁ ποιητὴς νὰ σημάνη τὸν πωλοῦντα τὸ σησάμιον καὶ τὴν Κάνναβιν. Ὁ σπόρος ἡ κόκκος τῆς Καννάβιος, ὀνομαζόμενός Κανναβούριον, χρησιμεύει εἰς τροφήν ὀρνιθίων. Κατὰ τὸν Γαληνόν (Περὶ τροφ. δυνάμ. βιβλ. α', σελ. 317-318), τὸ ἔτρωγαν καὶ οἱ ἄνθρωποι φρυκτὸν (χυδ. καθουρδιστὸν Γαλλ. torréfié). Ἀπὸ τὸ Σησάμιον ἐφημένον μὲ μέλι, ἐκατεσκεύαζαν τὰς Σησαμίδας (Τουρκιστ. Σουσάμ χαλβά). Ἀπὸ τῆς Καννάβιος ἀκόμη τὸ σπέρμα κατασκευάζεται ἔλαιον (ὡς καὶ ἀπὸ τὸ σησάμιον τὸ σησαμόλαδον), τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς ἱατρικὰς τινὰς συνθέσεις. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Στράβωνα Ἑλληνικὰς σημειώσεις (τόμ. IV, σελ. 317) περὶ τῶν Σησαμίδων, καὶ τοῦ Σησαμίνου ἔλαιου. Ἀπὸ τὴν Κάνναβιν εἶναι καὶ τὸ βάρβαρον παράγωγον Κανναβάτζον (ἰταλ. canavaccio, Γαλλ. canegas), ἡγουν πανίον καννάβινον.

ΣΤΙΧ. 218, ΔΑΥΚΟΨΙΣΤΗΣ. Ἑλληνίζων ἤθελε τις εἰπεῖν Δαυχε-
ψητής, ἤγον δαύκων ἐψητής, ὅστις πωλεῖ ἐψημένα Δαυχία,
ἢ Δαυχία. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα σώζονται εἰς τὴν γλῶσσαν.
ὅθεν εἶναι ἐσχάτης χυδαιότητος νὰ τὰ ὀνομάζωμεν Τευρκιστὶ Χα-
βούτζια. Τὸ Δαυκίον εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δαῦκος.
Τὸ ἄντι τοῦ δ' εἰς τὸ Δαυκίον φαίνεται νὰ ἦναι Αἰολικὴ τροπὴ
παρομοία τῆς τροπῆς τοῦ Δάφνη εἰς τὸ Δάφνη (Ἡσύχ. λέξ. Δά-
φνη), ὅθεν οἱ Αἰολίζοντες Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ laurus, καθὼς
καὶ τὸ lacryma ἀπὸ τὸ Δάκρυμα. Σημείωσε ὅτι τὸ ἡμέτερον
Δαυκίον εἶν' ἀπ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῶν Δαύκων, τὸ ὅποιον οἱ νεώτεροι
βοτανικοὶ ἐπωνόμασαν *Daucus Carota*, Γαλλιστὶ *Carotte*, ἐπώνυ-
μον καὶ τοῦτο Ἑλληνικὸν, Καρωτόν. Οὕτως ὠνόμαζαν τὸ Δαυκίον
εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀθηναίου (IX. pag. 371).

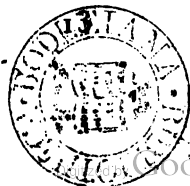
ῬΕΠΑΝΑΣ, ἢ ῬΕΠΑΝΑΣ: Ῥεπανίων (raves) πωλητής, Ἑλληνιστὶ,
Ῥαφανοπώλης.

ΣΕΥΚΛΟΓΟΤΑΔΑΣ. Σευκλογουλίαν πωλητής, Σευτλοπώλης (ἴδε
ἀνωτέρ. σελ. 191).

ΣΤΙΧ. 220, Οἱ ἈΡΧΟΝΤΙΣΕΣ. Βαρβάρως ἀντὶ τοῦ Αἰ ἀρχόν-
τισσαι (Les Dames). Λέγει δὲ τὰς γυναῖκας τῶν Ἀρχόντων, ὅχι τῶν
ἡγεμόνων ἢ ἐξουσιαστῶν, ἀλλὰ τῶν πλουσίων· διότι καὶ τότε, ὡς καὶ
σήμερον, Ἀρχοντες ὠνομάζοντο οἱ πλούσιοι. Εἰς τὰ τυραννόμενα
ἔθνη, ὅσον αὐξάνει ἡ δουλεία, τόσον πλεονάζουν τὰ ὀνόματα τῆς
ἀρχῆς καὶ τῆς ἐξουσίας, καθὼς καὶ ὅσον αὐξάνει ἡ ἀπαιδευσίς, τόσον
πολυπλασιάζονται τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ὀπωσοῦν παιδευμένους, ἐπί-
δετα, οἷον Λογιώτατος, Σοφολογιώτατος, καὶ τὰ τούτων ὅμοια.
Καὶ καθὼς τῶν Ἀρχόντων τούτων ἡ ἀρχὴ ἐπεριορίζετο εἰς τρεῖς ἢ
τέσσαρας ὑπηρέτας ἢ δούλους, παρόμοια καὶ τῶν Λογιωτάτων ἡ σοφία
ἐπερικλείετο ἕως πρὸ μικροῦ εἰς τὰ θαυμαζόμενά μας Καλὰ γραμ-
ματικά.

ΣΤΙΧ. 223, Νὰ μετερχόμην πέραμ' αὖν κ. τ. λ.] Σημείωσε τὴν
δυστυχὴ πάλιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὸν χυδαϊσμόν. Εἰς τὸν πρότερον
στίχον (222) νὰ ῥγάζουμον (ϋμνον), εἰς δὲ τὸν παρόντα, μετ-
ερχόμην (ομν).

ΠΕΡΑΜΑΝ. Βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν. Πέραμα εἶναι τὸ ὀνομα-
ζόμενον ἀπὸ τοὺς παλαιούς Πορθημεῖον (paquebot), ἤγον μικρὸν
πλοῖον χρησιμεῖον εἰς πείρασιν στενῶν θαλάσσης πορθμῶν ἀπὸ τῆς μιάς

εἰς τὴν ἄλλην παραθαλασσίαν (rivage), ὡς εἶναι σήμερον τὰ περάματα τοῦ Βυζαντίου, ἢ τὰ περάματα (bachots) τῶν ποταμῶν, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην (rive). Ὁ πορθμεὺς ἐλέγτο Περάτης (Σουῖδ. λῆξ. Πορθμεύς), νῦν δὲ, Περμακτάριος, καὶ Περμακτάρης.

ΣΤΙΧ. 224, Ὡς κωπηλάτης πρότερον, δεύτερον ὡς πλωρήτης.]

ΠΑΩΡΗΤΗΣ. Κατὰ τροπὴν τοῦ ρ εἰς τὸ α, καὶ τοῦ α εἰς τὸ η ἀπὸ τὸ Πρωράτης (οἱ παλαιοὶ ἔλεγον καὶ Πρωράτης καὶ Πρωρεύς), ὡς καὶ Πλώρη ἀπὸ τὸ Πῶρα. Ὁ βάρβαρος στίχος μᾶς ἐνθυμίζει τοὺς κομψοὺς τοῦ Ἀριστοφάνους (ἱπκ. 542-544) στίχους τούτους,

Ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδάλίοις ἐπιχειρεῖν,
Κᾶτ' ἐντεῦθεν προωρατεῦσαι, καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι
Κᾶτα κυβερνᾶν αὐτὸν ἑαυτῷ.

ΣΤΙΧ. 225, ΝΑΥΚΑΔΕΡΟΣ. Τροπὴ ἰωνικὴ ἀντὶ τοῦ Ναύκληρος, ὡς λέγομεν καὶ Ξερὸν τὸ Ξηρὸν, καὶ Σίδερον (τὰ) τὸν Σίδηρον. Ναύκληρος εἶναι ὁ κύριος τῆς νηὸς ἢ τοῦ πλοίου (Γαλλ. patron ἢ maitre).

ΣΤΙΧ. 226, Γεῖτοναν ἔχω κοσκινάν, φάρσωμα μᾶς χωρίζει.]

ΚΟΣΚΙΝΑΝ. Κοσκινάς εἶναι κατασκευαστής ἢ πωλητὴς κοσκίνων (Ἑλλήν. Κοσκινοποιὸς ἢ Κοσκινοπώλης).

ΦΑΡΣΩΜΑ.] ΔΓ, ΦΑΛΣΩΜΑ. Ὁ Δουκάγγιος ἔβαλε καὶ τὰς δύο γραφάς εἰς τὸ Δεξιμόν του, τὴν πρώτην (σελ. 1666) χωρὶς ἐξηγήσας, τὴν δευτέραν (σελ. 1662) γράφων, Φάλομαν, καὶ ἐξηγῶν falsus paries, ὡς νῦν ἔλεγε Ψευδέταιχος (cloison), ἡγουν τοίχος ἢ διάφραγμα ἐπὶ σανίδια, ἢ ἄλλην ὕλην λεπτὴν, καὶ ὄχι ἀπὸ λιθάρια. Ἡ ἐξηγήσις δὲν εἶναι ἀπίθανος, ἐπειδὴ τὴν Λατινικὴν λέξιν falsus τὴν ἐμσταχειρίζοντο οἱ Γραικορωμαῖοι συχνά. Παραδείγματος χάριν, ἔλεγον Φαλσίαν τὴν ἀπάτην, Φαλσεύω τὸ νοθεύω βιβλίον ἢ γράμμα τι, καὶ Φαλσεύτην ἢ Φαλσεγράφον (un faussaire) τὸν νοθευτὴν. Μ' ὅλον τοῦτο νομίζω, ὅτι ἡ παραγωγὴ τῆς λέξεως εἶναι ἀπὸ τὸ Φάρσος, εἴτε γράφεις Φάρσωμα, εἴτε Φάλωμα· διότι σώζεται τὴν σήμερον εἰς τὴν γλῶσσαν ἐπὶ ῥῆμα σύνθετον ἐκ τούτου, ὁμοίως διττογραφούμενον, τὸ Ἐξώφαρσα καὶ Ἐξώφαλσα (superficiellement), τὸ ὑποῖον σημαίνει Ἐξεπιπολῆς, Ἐξ ὀψέως (χρῆδ.

Ἐξόφεις), Ἐκ τοῦ ἔξω μέρους. α Φάρσος (λίγει ὁ Φώτιος),
 » τρύφος, ῥάκος, πετρύγων, ἀρωμήριον, κλάσμα. » Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ
 Σουΐδας καὶ ὁ Ἡσύχιος. Ὅταν ὁ Ἡρόδοτος (I, 180) λίγη α Δύο φάρσια
 » τῆς πόλιος » νοεῖ, Δύο μέρη τῆς πόλεως. Εἰς τὸν Ἰώσηπον εὐρί-
 σκεται καὶ α Λίνον φάρσος » μὲ διάφορον γραφὴν Φάρρρος, κατὰ τὸ
 Ἄρσην καὶ Ἄρρην, Τύρσις καὶ Τύρρις (une tour). Ἴδε περὶ τῆς
 λέξεως ταύτης τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Σιτηάκου
 (XXIX, pag. 9935), καὶ τοῦ Γρηγορίου Κορίνθου τὸ Περὶ διαλέκτων
 (σελ. 513).

ΣΤΙΧ. 227, Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου μπάγουσιν κάτω κάμπου ματζούκαν.]
 ΔΓ,

Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου σπύγωσι κάτω κάμπου ματζούκαν.

Ὀλίγον διαφέρει ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1662),

Ἄπ' αὐτοὺς, ὅπου σπύγωσιν κατὰ κάμπον ματζούκης.

Ἡ ὁρθὴ γραφὴ, ἂν καὶ δυσνόητος, εἶναι·

Ἄπ' αὐτοὺς ὅπου 'μπήγουσιν κατὰ κάμπων ματζούκας,

ἦγουν Ἄπ' οὓς ἐμπήγοντας εἰς τοὺς κάμπους ματσούκια,
 διὰ τῶν ὁποίων τίνας νοεῖ ὁ ποιητής μας, ὅτε νοῶ. Ματζούκα θηλυ-
 κῶς, καὶ Ματζούκιον οὐδετέρως, εἶναι ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος
 λατινισμοῦ τὸ Machuca ἢ Mazuca, τὸ σημαῖνον τὸ 'Ρόπαλον. Ἀπὸ
 τὴν αὐτὴν πηγὴν εἶναι καὶ τὸ Γαλλικὸν Massue καὶ τῶν Ἰσπανῶν τὸ
 Machuca. Πλὴν οὗτοι ἐσχημάτισαν καὶ ῥῆμα ἀπ' αὐτὸ, τὸ Macha-
 car, ἢ Machucar, ὡς καὶ ἡμεῖς τὸ Ματσουκίζω· ἀντὶ τοῦ ὁποίου
 ὅμως ἀλλοίον ἦτο νὰ λέγωμεν 'Ροπαλίζω, ἐπειδὴ σώζεται εἰς τὴν
 γλῶσσαν τὸ πρωτότυπον 'Ρόπαλον, χυδαῖστί προφερόμενον,
 'Ρούμπαλον.

ΣΤΙΧ. 228, ὍΤΑΝ Εἴγοῦν.] ΔΓ, ὍΤΑΝ Ἐκβοῦν.

ΣΥΝΔΥΟ. ΔΓ, Αἱ δύο. Γράφει, ΣΥΝΔΥΟ, ὡς γράφεται καὶ εἰς τὸ ἔξης
 Ποίημα (Β. 140). Εἰσώζετο λοιπὸν ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου

τὸ Ἑλληκερὸν Εὐνδυο (προκαροξυτόνως). Εἰς τὸν Ὀμηρον (Ὀδυσ. ἑ, 429) εὐρίσκεται καὶ τὸ Σύντρεϊς, καὶ Εὐνεΐχοσι (Ὀδυσσ. ξ', 98).

ΚΑΡΟΥΧΑΙ. Καρούχα, σημαίνει ἀμάξιον, ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Carruca, ὅθεν εἶναι καὶ τῶν Ἰταλῶν καὶ Ἰσπανῶν τὸ Carrozza, καὶ τῶν Γάλλων τὸ Carrosse, καὶ τὸ ἀντὶ τῆς Καρούχας λεγόμενον εἰς ἡμᾶς σήμερον Καρρότσα.

Ὁ ποιητὴς νοεῖ τὸν περιβόητον καὶ διὰ τὴν μωρὰν ἀσωτίαν τῆς δαπάνης, καὶ διὰ τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἀγῶνα τῶν ἀμαξίων, πρῶτον εἰς τῆς Ρώμης τὸν Κίρκον (cirque), ἔπειτα εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγενήθησαν διάφοροι πατρίαι, καὶ ἐξαιρέτως ἡ ὀνομασθεῖσα τῶν Βενετικῶν (Πτωχοποδρ. Β. 114), καὶ ἡ τῶν Πρασίνων. Καταρχὰς δὲν ἦτο πλὴν δρόμος ἀμαξίων, συνωδευμένος μὲ μόνον τὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας συνήθη ἀδελφὴ Δόρυδον, γεννώμενον ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ ἀπὸ τὴν ὀπωσοῦν εἰς αὐτοὺς προσπάθειαν τῶν θεατῶν. Ἀλλὰ μὲ τοῦ χρόνου τὴν πρόοδον, ἡ φιλοτιμία ἐγέννησε φιλονεικίας καὶ μάχας, αἱ ὁποῖαι ἀντὶ νὰ παύσῃ μὲ τὴν παῦσιν τῆς θείας, διέμεναν καὶ διεδίδοντο κατὰ διαδοχὴν, ὅχι μόνον μεταξὺ τῶν ἀγωνιστῶν, διακρινομένων μὲ φόρεμα πράσινον (verd), ἢ Βένετον (bleu celeste), ἀλλὰ καὶ τοῦ πλειοτέρου μέρους τῶν λοιπῶν πολιτῶν. Ἡ στάσις ἐπροχώρει ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον, καὶ ἐγένετο ἀνίατος, ἀφοῦ ἐτόλμησαν καὶ τῆς ἀνωτέρας τάξεως πολῖται, καὶ αὐτοὶ οἱ Αὐτοκράτορες νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην πατρίαν. Ἀλλὰ ποῖοι Αὐτοκράτορες; Ἡ ἱστορία ὀνομάζει φατριασὰς Πρασίνων, ἢ Βενετικῶν, τὸν Καλιγόλαν, τὸν Νέρωνα, τὸν Κόμμοδον καὶ ἄλλους τοιοῦτους βδελυροὺς τυράννους, ὅχι τὸν φιλόσοφον πατέρα τοῦ Κομμόδου, ὅς τις ἀπεστέφιστο τὰς εἰσαγαγαῖς (Μάρκ. Ἀντων. Α', 5), καὶ ἐλυπεῖτο ὅτι δὲν εἶδύνατο νὰ τὰς παύσῃ. Οἱ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν (ἀνόμοιοι τοῦ ἡγεμόνος) εἶχαν ἀπολογίαν τῆς τόσης μωρίας τὰς τιτανομαχίας καὶ γιγαντομαχίας τῆς θρησκείας των· καὶ ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἠλπιζέτο ἀπὸ τοὺς μεταδάντας εἰς τὸ Βυζάντιον διαδόχους των. Οὗτοι, ἐπαγγελλόμενοι θρησκευτὴν στηριζομένην εἰς τὴν μετὰ πάντων εἰρήνην, ἠδύνατο νὰ εἰρηνεύωσι καὶ τοὺς ὑπηκόους των. Συνέβη ὅμως ὅλον τὸ ἐναντίον, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Βυζάντιον, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις, ὅσαι κατὰ μίμησιν τῆς Μητροπόλεως, εἶχαν ἱπποδρομίας. Οἱ φατριασὰς ἐγέναντο θρησιώτεροι, διότι ἐπροστα-

τεύοντο πολλάκις ἢ μία ἢ ἡ ἄλλη πατρία φανερῶς, ἢ ἀφανῶς, ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Αὐτοκράτορας; ἰωσοῦ ἐκίνησαν (κατὰ τὸ 532 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ) τὴν φορικτὴν ἐκείνην στάσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπυρπολήθη ὅλη σχεδὸν ἡ Κωνσταντινουπόλις, ἐφονεύθησαν ἀνηλεῶς τριάκοντα, ἢ κατ' ἄλλους, τεσσαράκοντα, χιλιάδες λαοῦ, εἰς πέντε ἡμερῶν, ὅσας ἐκράτησεν ἡ στάσις διάστημα, καὶ παρολίγον ἐκινδύνευσεν νὰ χάσῃ καὶ τὴν αὐτοκράτειραν καὶ τὴν ζωὴν ὁ φίλος τῶν Βενετικῶν Ἰουστινιανός. Ἴδε τὸν Gibbon; *Hist. de la decad. et de la chute de l'empir. Rom.* trad. par Guisot, tom. VII, pag. 248-256.

ΣΤΙΧ. 229, ἸΣΤΙΑΝ. Ἰωνικῶς ἀπὸ τοῦ Ἑστίαν. Εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἀνάπτεται τὸ πῦρ (foyer), τὸ μαγειρεῖον. Σήμερον λέγομεν Ἑστία ἀπὸ τοῦ Ἑστία, σημαίνοντες αὐτὸ τὸ πῦρ, ἢ τὴν φωτίαν (καθὼς καὶ οἱ Ἱταλοὶ ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Focus (ἑστία) ἰσχυμάτισαν τὸ Fuoco πῦρ (Γαλλ. feu), εἶον εἶναι (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Φῦρ.) τὰ,

Νὰ πέμψῃ στίαν εἰς αὐτὸν, ποῦ νὰ τόνε χαλάσῃ.

Ἐφωλάχθη ὅμως ἡ ἀρχαία χρῆσις τρόπον τινα εἰς τὰ σύνδετα Σιδηρουστία καὶ Πυρουστία, ἢ Παριστία, ὡς τὸ γράφει ὁ Εὐστάθιος: « Καλοῦσι δὲ βαῦνον μέχρι καὶ ἐσάρι. Πηλοποννήσιοι τὸν τοῦ » πυρὸς τόπον, ὃν καὶ Παριστίαν λέγομεν ἰδιωτικῶς (Εὐστάθ. εἰς » τὴν Ἰλιάδ. α', σελ. 132). »

ΣΥΧΝΟΦΛΑΜΑΡΙΖΕΙ.] ΔΓ. ΣΥΧΝΟΦΛΑΚΑΡΙΖΕΙ. Τὴν πρώτην γραφὴν ἰσημείωσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1681) ὀρθῶς, Συχνοφλαμαρίζει· εἰς τὴν δευτέραν (σελ. 1660) ἐμετάδωκε τὰ στοιχεῖα, γράφων, Συχνοφλακρίζει. Βάρβαρος σύνθεσις ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συχνὰ καὶ τοῦ Ἱταλικῶν fiammeggiare, τὸ ὁποῖον ἐμετασχημάτισεν ὁ ποιητὴς εἰς τὸ Φλαμαρίζει (Γαλλ. flamboyer).

ΣΤΙΧ. 230, ΜΟΣΧΟΜΥΡΙΖΕΙ. Ἠγούν μυρίζεως μόσχος, ὡς σώζεται καὶ σήμερον ἀκόμη, μετὰ ἐπτὰ σχεδὸν ἑκατονταστηρίδας, ἢ λέξις. Εἶναι καὶ ἄλλα σύνδετα, Μοσχοκάρυδον ἢ Μοσχοκάρυου (poix muscade), καὶ Μοσχοκάρφιον (clou-de-girofle). Λέγομεν καὶ Σταφύλιον Μοσχάτον, καὶ Κρασίον Μοσχάτον.

ΤΖΙΚΝΑΝ. Δένεινα, ὡς ἄλλοι· ἐνόμισα (Σηριεῖς τὸν Ξένουρά· σελ.

γραμματέα (secrétaire, copiste), σημασίαν ἀ-άρμοσον ἰδῶ, καὶ ὡς τὸ Προσχέαρης τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, τὸ ὁποῖον ἤθελε σημαίνει τὸν ὑπὲρτιν, τὸν προσχέαντα νερὸν, ὅταν ὁ κύριος ἔχῃ χρεῖαν νὰ πῇ ἢ νὰ νυθῇ. Ὁ Προχεράρης τοῦ ποιητοῦ μας σημαίνει τὸν ἐργαζόμενον μὲ τὰς χεῖρας, καὶ μάλιστα εἰς τὰς οἰκοδομὰς, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ τῶ ἀκολουθοῦν, « Τὸν πηλὸν κουβάλει » καὶ ὡς τὸ ἐνόησε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1749), ἂν καὶ ἄλλου (σελ. 1257), ἀπ' ἄλλων συγγραφέα, τὸ γράφῃ Προσχειριάριος.

ΣΤΙΧ. 239, Φόρει καὶ τὸ ΠΡΟΣΩΜΙΝ σου, καὶ τὸν πηλὸν κουβάλει.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΠΡΟΣΩΨΙΝ.

ΠΡΟΣΩΜΙΝ, ἦγουν προσώμιον. Ἡ ἄλλη γραφὴ, Προσόψιν σημαίνει κυρίως μὲν τὸ εἰς ἀποσφόγγισιν προσώπου χρήσιμον πακίον, πλατύτερον δὲ ὅ,τι μεταχειρίζομεθα, ὡς χειρόμακτρον. Ἐπρόκεινα τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Προσώμιν, εἰς σημασίαν τοῦ Ἐπώμιον, τὸ ἐπιβιβλόμενον μεταξὺ τοῦ ὤμου καὶ τοῦ φορτίου, διὰ νὰ μὴ τρέβεται ἡ ῥάχις. Συγχωρεῖται νὰ τὸ ὀνομάσωμεν καὶ Τυλάριον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Τύλη, ὡς τὴν ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ, εὗρημα τοῦ Πρωταγόρου, κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον (ΙΧ, 53) « Πρώτος » τὴν καλουμένην ΤΥΛΗΝ, ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαρύνουσιν, ἐφεύρε. » Ὅταν ἐβάλλετο ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μόνης, ὠνομάζετο Σπειρα (bouirelet).

ΚΟΥΒΑΔΕΙ. Ἦγουν, δεικνόναι, μεταφέρει τὰ χαλίκια, ὡς ὑπουργός, ἀπὸ τόπον εἰς τόπον. Ἡ λέξις εἶναι ἀρχαία, ἀπὸ τὸ Κόβαλος, γραμμένον καὶ διὰ τοῦ ὤ Κύβαλος, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὰ Κυβηλιζὰς καὶ Κοβάλους ἐξηγούμενα ἀπὸ τὸν Ἡσύχιον· καὶ διὰ τοῦ ἱ, ὡς γράφει πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, « Κίβαλος, διάκονος. » Ὁ δὲ Σουίδα λέγει, « Κοβαλεύειν, τὰ μεταφέρειν (γρ. μεταφέρειν) » τὰ ἀλλότρια μισθοῦ κατ' ὀλίγον. » Ἴδε καὶ τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β, σελ. 62) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 240, ΧΑΛΙΚΙΑ. Ὑποκοριστικὸν τοῦ Χάλιξ, ἐκ τοῦ ὁποίου, κατὰ συγκοπὴν, ἐσχηματίσθη τῶν Ῥωμαίων τὸ calx (chaux) « Χάλικες, οἱ εἰς τὰς οἰκοδομὰς μικροὶ λίθοι » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἴδε καὶ τὰ εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρ. 3, σελ. 394) σημειώματα.

ΣΥΝΑΣΕ. ΔΓ, ΣΥΝΑΖΕ. Καὶ τὰ δύο βαρδάρως ἀντὶ τοῦ Σύν-ναγε.

ΣΤΙΧ. 242, Ἐπεὶ γραμματικὸς Εἶσε καὶ μέγας στιχοπλόκος.] Ὁ σίχος οὗτος λείπει ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον.

Εἶσε. Ἴσως ἦτα γραμμένον Εἶμαι, μὲ σίξιν διάφορον, συμφωνοῦν τέραν μὲ τὸ ἐξῆς (σίχ. 243) Βαροῦμαι.

ΣΤΙΧΟΠΑΔΟΣ. Ὁ Δουκάγγιος δὲν ἐγνώρισεν, ἡ ἰλησμένησε τὸ Στιχοπλόκος τοῦ σίχου τούτου. Ἀλλοῦ ὅμως (σελ. 1452) καὶ ἀπ' ἄλλο σύγγραμμα ἐξήγησε διςάζων τὸ πληθυντικὸν, Στιχοπλόκοι, ὡς συνώνυμον τοῦ Κομμώτριαι, Ornatrices etc. Κ' ἐκαί, καθὼς ἔδω, ὁ Στιχοπλόκος εἶναι ὁ λεγόμενος ἀπὸ τοὺς Γάλλους Versificateur. Ἀνωτέρω (σίχ. 152) ἐμεταχειρίσθη τὸ σύνθετον Καλοσίχοπλόκοι.

ΣΤΙΧ. 244, ΜΠΗΓΟΜΑΤΖΟΥΚΗΣ. ΔΓ, Σπιγοματζούκης. Τὸ πρῶτον εἶναι κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ, ἀντὶ τοῦ ΕΜΠΗΓΟΜΑΤΖΟΥΚΗΣ, καὶ πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸν ἐμπήγοντα εἰς τὴν γῆν ματζούκας, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω (σίχ. 227). Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν ἀρκεῖ νὰ μᾶς φανερῶσιν ποῖον ἦτο, καὶ εἰς τί ἐχρησίμευε τὸ ἔργον τοῦ Ἐμπηγοματζούκου. Τὸ Ἐμπήκτης τοῦ Ἡσυχίου δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τούτο: « Ἐμπήκτης, ὁ τὰ δικαστικά γραμματῖδια » παρὰ τοῦ Θεσμοφόρου (γρ. Θεσμοθέτου) λαμβάνων ἱππρίτης, καὶ » πῆσσαν εἰς τὴν κανονίδα » ἀπὸ τὸ ὁποῖον διαφέρει τοῦ ἔτυμολόγου (σελ. 335) τὸ ἀσαφέςτερον, « Ἐμπήκτης, ὁ Θεσμοθέτης. »

ΣΤΙΧ. 246, Τί με ΛΕΓΕΙΣ νὰ ποίσω;] ΔΓ, ΔΙΑΚΕΛΕΥΕΙΣ.

ΠΟΙΣΩ. Κατὰ συγκοπήν, ἀντὶ τοῦ Ποιήσω.

ΣΤΙΧ. 247, Ἐλπίζω.τι. τὸ κράτος σου νὰ μὲ χειραγωγήσῃ.] ΔΓ, Ἐλπίζω εἰς τὸ κράτος σου ἵνα με ἐλεήσῃς.

ΕΛΠΙΖΩ ΤΙ, εἶναι συνίζησις, ἀντὶ τοῦ Ἐλπίζω ὅτι.

ΣΤΙΧ. 248, Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς νὰ γένω νάπογράφω.] ΔΓ, Καὶ πάλιν ἐκκλησιαστικὸς διάκονος νὰ γένω.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ (homme d'église) νὰ γένω, ἦγουν νὰ ἱερατεύω πάλιν.

ΝΑΠΟΓΡΑΦΩ. Δὲν εἶναι ἐνεργητικὸν, ἵνα ἀπογράφω, ἀλλὰ παθητικὸς ὑποτακτικὸς ἀόριστος, ἵνα ἀπογραφῶ. Ἡ ἀνάβασις τοῦ τόνου εἶναι διὰ τὸν ποιητικὸν ρυθμὸν τοῦ ἀρρύθμου ποιήματος.

ΣΤΙΧ. 249, ΜΕΣΟΝ ἀπὸ καρδίας.] ΔΓ, ΜΕΣΗΣ ἀπὸ καρδίας.

ΣΤΙΧ. 250, ΣΚΗΠΤΟΚΡΑΤΗΣΑΙ.] ΔΓ, ΣΚΗΠΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΑΙ.

ΣΤΙΧ. 252, Καὶ λέγουσιν με, Σώπασε, σαλὲ, μὴ συντυχένες.] ΔΓ, Καὶ λέγουν με, εἴγα σαλὲ, καὶ μὴ πολλὰ φωνάζῃς.

νους ὁμως τοῦ Προδρόμου, καί· ἐτι πρὸ μικροῦ οἱ ἡμέτεροι ταχυγράφοι ἐσυνείδιζαν, διὰ τὸ συντομώτερον, νὰ γράφωσι διὰ σημείων πολλὰς λέξεις, οἷον Προς ἀντὶ τοῦ Πατρὸς, Πρὶ ἀντὶ τοῦ Πατρὸς, καὶ Πρα ἀντὶ τοῦ Πατρός. Ἀπὸ τοιαύτων γραφῶν πλανηθεὶς ὁ Δουκαγγίος (σελ. 94) ἔγραψε τὸν τίτλον τοῦτον Εἰς τοῦμπρὸς μου, κ. τ. λ.

ΚΕΛΙΝ. Ἀντὶ τοῦ Κελίου, ἢ Κελλίον, ἀπὸ τῶ Λατινικῶν Cella, τὸ σημαῖνον ταμεῖον, ἢ ὀψοθήκην. Ἡμεῖς σήμερον Κελλίον ὀνομάζομεν τὴν κατοικίαν τῶν μοναχῶν· τὴν δὲ ὀψοθήκην (Γαλλ. garde-manger) σημαίνομεν διὰ τοῦ Κελλάριον. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 81) πλατύτερον σημειωθέντα.

ἈΚΡΟΠΑΣΤΟΝ ἈΠΑΚΙΝ. Ἰδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 122) καὶ τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην (σελ. 80, καὶ 177 — 178) σημειώσεις. Ἀπάκια ὠνόμαζαν τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς κρέατα τοῦ ζώου, τὰς Ἑλληνιστὶ λεγόμενας Ψόας ἢ Ψύας. Κατὰ τὸν Ἀθήναιον (IX, σελ. 399), ἔφεραν καὶ ἄλλα ὀνόματα· « Ὀσφύος αἱ ἐκ πλαγίων σάρκες ἐπανεστηκὺς αἱ, Ψύαι... Κλείαρχος δ' ἐν δευτέρῳ Περὶ Σκελετῶν οὕτως » φησί· Σάρκες μυνταὶ καὶ ἐκάτερον μέρος, ἃς οἱ μὲν Ψύας, οἱ δ' Ἀλώπεκας, οἱ δὲ Νεφρομήτρας καλοῦσι κ. τ. λ. » Αἱ διορθώσεις, Μυνταὶ καὶ Νεφρομήτρας, ἀντὶ τῶν κακῶς γραμμένων, Μυνταὶ καὶ Νευρομήτρας, εἶναι τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου. Λέγει καὶ ὁ Ησύχιος· « Ψύαι (γρ. Ψύαι), ἀλώπεκες... καὶ αἱ κατὰ τὴν » ὀσφὺν σάρκες. » Γαλλιστὶ ὀνομάζεται râble ἢ Ψά. Σημειώσεως ἄξιον καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ λέξις Ἀπάκια, εἶναι πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Προδρόμου, ἐπειδὴ ὁ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἐναπονοστατηρίδα ἀκμάσας ἱατροσοφιστῆς Θεόφιλος (Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς, V, 5) λέγει, « Τούτους τοὺς ῥαχίτας μύας ὀνομάζει ἡ κοινὴ συνήθεια Ἀπάκια. » Ἐμὴπως εἶναι παραφθορὰ τοῦ Ἀλώπεκια, εἰς τὸ Ἀλαπάκια, Ἀλάκια, καὶ τέλος εἰς τὸ Ἀπάκια;

ΣΤΙΧ. 270, ΣΥΜΠΑΛΕΥΡΟΝ. Ἦγουν τὸ ἀπάκιον μὲ τὰς προσκολλημένας εἰς αὐτὸ πλευράς.

ΣΥΛΛΑΡΔΟΝ. Ἡ μᾶλλον Σύλλαρδον, ἀπὸ τὴν Σὺν πρόθεσιν, καὶ τὸ Λαρδίον, παράγωγον τοῦ Λατινικοῦ Lardum (Γαλλ. lard), τοῦ σημαίνοντος τὸ μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς τοῦ χοίρου πάχος. Ὁ Οὐόσσιος νομίζει τὸ Γερμανικὸν Lardum, συγκοπὴν τοῦ Laridum, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Λαριδός. « Λαρινοί, οἱ πίονες, σιτιστοί, « λιπαροί » λέγει ὁ Φώτιος εἰς τὸ Λεξικόν του. Ὅτι μάλιστα πιθανο-

λογεῖ τὴν ἐτυμολογίαν εἶναι οἱ Λαρινεοὶ σύες, τοῦ Ἐρχτοσθένους (παρ' Ἀθην. σελ. 376), οἱ παχύτατοι χοῖροι, ὡς νὰ ἔλεγε, οἱ φορτωμένοι λαρδίον.

Ἐκ τὰ ξεύρεις. Ἕλληνας, Ἐξ ὧν οἶδας. Σημείωσε πάλιν τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου (τὰ) ἀντὶ τῆς ἀντωνυμίας (ἀ), καὶ τὴν μὲ αἰτιατικὴν σύνταξιν τῆς Ἐκ προθέσεως (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 151 καὶ 203). Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν βωμολοχικὴν ἔνδειξιν θάρρους καὶ οικειότητος πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῶν τессάρων γῆς κλειμάτων. Ὡς νὰ ἐλάλει πρὸς ἄλλον Πτωχοπρόδρομον, τὸν λέγει ἀφόδως, Ἐκ τὰ ξεύρεις. Καὶ τί ἔχει νὰ φοβηθῇ! Τοὺς τότε βασιλεῖς ὅσον ἐτάσσαν τὴν ἀληθῶς ἀγεία παρρησία, τόσον εὐθύμιζαν αἱ βωμολοχίαι.

ΣΤΙΧ. 271, Καὶ τὸ τραπέξιν ἔσυραν, κ' ἐκάθισαν νὰ φᾶσιν.] ΔΓ,

Καὶ θέντες καὶ τὴν τράπεζαν ἐκάθισαν νὰ φάγουν.

ΦΑΣΙΝ. Κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τὸ Φάγωσιν. (ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 133).

ΣΤΙΧ. 275, Μαθὼν καὶ ποῦ ἀργαδιάζεσαι; τάδο δὲν ἔχεις τόπον.] ΔΓ,

Μαθὼν μὴδ' ἄρτι βιάζεσαι, ἔλθε καὶ νὰ καθίσης.

Καὶ αἱ δύο γραφαὶ καὶ βάρβαροι καὶ δυσνόητοι. Πρῶτον, τὸ Μαθὼν ἰδῶ δὲν σημαίνει τίποτε. Ἐπειτα τὸ Ἄρτι βιάζεσαι, ἂν καὶ ᾗναι σαφέστερον τοῦ Ἀργαδιάζεσαι, τοῦτο ὅμως, καὶ ὅχι ἐκείνο, φαίνεται πιθανωτέρα γραφή. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 114) ἐλησμόνησε τὸ σύνθετον τοῦτο ῥῆμα· ἐσημείωσεν ὅμως ἀντ' αὐτοῦ, ἀπὸ τὰ Τακτικά τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος, θηλυκὸν ὄνομα σκεύους τινὸς στρατιωτικοῦ, τὴν Ἀργαδίαν, τὸ ὅπαιον, καὶ ἂν ἦτο βίβαιον (ἐπειδὴ τινὲς τὸ διορθοῦνουν, Ἀργαλίαν), δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὸ ἈΡΓΑΒΙΑΖΟΜΑΙ. Τοῦτο εἶναι ἢ ἀπὸ τὸ Ἐργοδιάζομαι (ἤγουν, εἰς τὸ ἔργον βιάζομαι, μὲ βίαν καὶ σπουδὴν ἐργάζομαι), κατὰ τροπὴν ὁμοίαν τοῦ Ἐάργου ἀντὶ τοῦ, Ἐξ ἔργου (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 166), ἢ σημαίνει τὸ Ἀργὰ βιάζομαι (ὅμοιον τοῦ Σπεύδω βραδέως) κατὰ σχῆμα τὸ λεγόμενον Οἰζύμωρον, ὡς εἶναι τὸ Κλαυσίγελως τὸ

Μωρόσοφος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα (ἴδ. Πλουτάρχ. Βίους Μέρ. 5, σελ. 335 ἐμ. ἐκδ.). Ὅποιον καὶ ἂν ἦναι τοῦ ποιητοῦ μας τὸ νόημα, καλαὶ καὶ αἱ δύο λέξεις νὰ φυλχθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, Ἐργοδιάζομαι, διὰ τοὺς σπεύδοντας νὰ τελειώσωσι τὸ ἔργον των, ἢ καὶ τοὺς βαζομένους ἀπ' ἄλλου νὰ ἐργάζωνται (Ἐργοδιοικτουμένους), καὶ Ἀργοδιάζομαι, διὰ τοὺς βραδείως σπεύδοντας, ὅποιοι εἶναι οἱ σπεύδοντες μὲ κάποιαν συζολήν.

ΤΑΪΔΟ. Ἀντὶ τοῦ, Τὰ ἐδῶ (Ἑλληνεῖς Τῆδε, καὶ Δωρεαῖς, Τᾶδε).

ΣΤΙΧ. 276, Παπᾶς γραμματικὸς εἶσαι, τρέφε τὸν ἑαυτὸν σου.]

ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΣΟΙ. Ἀξιοσημείωτος φράσις διὰ τὴν ἀρχαιότητά της. Οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Ἐμαυτὸν, Σεαυτὸν, Ἐαυτὸν, διὰ μιᾶς λέξεως· ἡμεῖς ὄχι μόνον μὲ τὸ ἄρθρον ἀλλὰ καὶ μὲ δευτέραν ἀντωνυμίαν, λέγοντες εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον, Τὸν ἐμαυτὸν μου, ἢ Τὸν ἑαυτὸν μου, εἰς τὸ δεύτερον, Τὸν ἑαυτὸν σου, καὶ εἰς τὸ τρίτον, Τὸν ἑαυτὸν του. Ὁ τοιοῦτος λοιπὸν βαρβαρισμὸς εἶναι ἐπαχόσια ἔτη ἀποῦ ἦτον εἰς χρῆσιν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν ποιητὴν μας.

ΣΤΙΧ. 277, Μὴν βλέπῃς τὸ ἀπάκιν μας· δὲν εἶσι σὺ διὰ τοῦτο.] ΔΓ,

Μηδὲν βλέπεις τὸ ἀπάκιν μας, οὐκ ἔνι τοῦ λάρυγγός σου,

στίχος ὑπέρμετρος, ὅστις πιθανὸν ὅτι ἐγράφετο, ἢ καὶ ἐπροφέρετο δεκαπεντασυλλάβως, « Μηδὲν βλέπῃς τὰπάκιν μας· οὐκ ἔνι τοῦ » λάρυγγός σου. » Ἐλεγον καὶ μονοσυλλάβως ἔνι, ἀντὶ τοῦ ἔνε ἢ ἐνι (ἴδ. κατωτέρ. στίχ. 316).

ΔΕΝ ΕἶΣΑΙ Σὺ ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ. Γνησιωτέρα εἶναι τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ἢ γραφῇ, « Οὐκ ἔνι τοῦ λάρυγγός σου· » ὡς πλεον σύμφωνος μὲ τὸν ἐξῆς 286 σίχον.

ΣΤΙΧ. 279, ΒΑΣΙΛΑΕΥ. Ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΔΓ, Βασιλεὺς, Ἀττικισμοῦ βαρβάρου, τὸν ὅποιον ἔπρεπεν ἴσως ν' ἀφῶσω.

ΣΤΙΧ. 280, Ὀκάτι... κατώγειν.] ΔΓ. Ὀκάτι... κατώγειν. Περὶ τοῦ Ὀκάτι, ἀρκοῦν τὰ προσημειωμένα (σελ. 167).

ΣΤΙΧ. 281, ΕΣΥΚΛΩΘΗΣΑΝ. Γράφει, ΕΣΗΚΛΩΘΗΣΑΝ, ἤγουν ἡγέρθη-

σαν (se lever), κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τὸ παλαιὸν Σηκόω. Τὸ σύνθετον Ἀνασηκόω, ἢ Ἀντισηκόω, ἐσήμαινεν, ἀνγείρω βάρος τι ἐπιθεμένον εἰς ἐν μέρος τοῦ ζυγαῦ, προσθέτων εἰς τὸ ἐναντίον του ἄλλο βάρος, τὸ λεγόμενον κοινῶς Ἀντιζύγιον καὶ Ἑλληνικῶς, Σήκωμα (contre-poids). Ἀνωτέρω (σελ. 171) ἐμεταχειρίσθη ὁ ποιητὴς μαζὶ τὸ ἐνεργητικὸν Σηκόνω (porter) καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα Σήκωτός (porte-faix).

ΣΤΙΧ. 282, Ἐλπίζοντες ὅτι χαλᾷ τὸ σπίτιν νὰ τοὺς πνίξῃ.] ΔΓ,

Νομίζοντες ὅτι χαλᾷ τοῦτο νὰ τοὺς πλακῶσῃ.

Σημείωσε τὸ Ἐλπίζοντες, ἐξηγημένον εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον διὰ τοῦ Νομίζοντες. Τοῦτο (τὸ Νομίζω) ἐσήμαινε καταρχὰς (εἰς τοὺς Ἰωνας μάλιστα συγγραφεῖς) τὸ Ἐλπίζω ἢ Ἐλπομαι· ἔπειτα ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Νομίζω.

ΣΠΙΤΙΝ. Ἐσημειώθη (σελ. 178) ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Λατινικόν, Hospitium, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ Σπιτάλιον (hôpital) τὸ σημαίνει Νοσοκομεῖον.

ΧΑΛᾷ. Εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐσήμαινε κυρίως τὸ ἐναντίον τοῦ Τείνω, ἥγουν ἦτο συνώνυμον τοῦ Ἀνίημι, Εὐρύνω, Λύω, Καθαίρω (Détenir, élargir, relâcher, baisser, ouvrir). Ὅθεν ἔλεγον Χαλᾶν τὰς χορδὰς, τὰ τέξα, τὸν ἰσὸν, τὰς πύλας. Καὶ Χαλᾶν ἀντὶ τοῦ Ἀραιοῦν (raréfier), ἐπειδὴ τῶν ἀραιουμένων εὐρύνεται καὶ αὐξάνεται ὁ ὄγκος. Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Χαλαρῶν, ὈΡΑΪΩΝ » διὰ γραφικὸν ἴσως σφάλμα, ἀντὶ τοῦ ἈΡΑΙΩΝ. Τὸ ἐμεταχειρίζοντο, καὶ ἀντὶ τοῦ Μαλάσσω, καὶ κυρίως καὶ μεταφορικῶς, οἷον Χαλᾶν τὴν ὀργήν (s'apaiser, s'adoucir, se calmer). Καὶ αὐτὰ τὸ Calmer τῶν Γάλλων παράγεται ἀπὸ τὸ Χαλᾶν ἀμέσως, καὶ ὅχι ἀπὸ τὸ Μαλάσσω, ἃν καὶ σημαίη καὶ τὸ Μαλάσσω. Ἐκ τούτου καταλαμβάνονται αἱ γλῶσσαι τοῦ Ἡσυχίου, « Χαλία, ἡσυχία. — Χαλιφροσύνη, ἡ τῆς ψυχῆς ἀνείσις. — » Χαλιφρων, κεχαλασμένος ἔχων τὰς φρένας, ἥγουν ἀσύνετος. » Ἐκ τούτων φαίνεται, διὰ τί κατήντησεν εἰς ἡμᾶς νὰ σημαίη τὸ φθείρω, κρημνίζω, ἀφανίζω, gâter, détruire, démolir. Ὅθεν λέγομεν Ἐχάλασε τὸν οἶκον (il démolit la maison) μεταβατικῶς, καὶ Ἐχάλασεν ὁ οἶκος, ἀμεταβάτως, ἥγουν κατέπεσεν αὐτόματος διὰ καλαιότητα ἢ ἄλλην αἰτίαν· ὥς καὶ οἱ παλαιοὶ, Χαλῶ τὰς πύλας,

καὶ Χαλῶσιν αἱ πύλαι. Τὰ ῥηματικά του εἶναι Χαλάστρα (brèche) καὶ Χαλάσματα (masures), συνώνυμον τοῦ παλαιοῦ Ἑρείπια, καὶ ἐνικῶς Χάλασμα αὐτὸς ὁ τόπος τῆς χαλασμένης οἰκίας, τὸ Οἰκόπεδον, τὸ ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους ὀνομαζόμενον Ἑρείποτόπιον (Σχολ. Ὀππιαν. Δλ. I, 54). Λέγομεν ἔτι μεταφορικῶς, Μοῦ ἔκαμε χαλάσραν ἢ χιλάστρας (il a déconcerté, dérangé, fait échouer mes projets; il m'a rendu un mauvais service). Καὶ εἰς τὸ ῥῆμα, Τὰ ἔχαλάσαμεν (nous nous sommes brouillés), Ἐχάλασε τὸ στομάχιόν μου (mon estomac s'est dérangé), Μοῦ ἔχάλασε τὸ στομάχιον (il m'a dérangé l'estomac), ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ φαγίου τινός.

ΣΤΙΧ. 285, Ἡρξάμην ΣΥΛΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ, καὶ εἰς τὸν νοῦν μου λέγω.] Ἐκ ΔΓ ΑΤ. ΣΥΒΟΥΚΙΖΕΣΘΑΙ.

ΣΥΛΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ. Ἐπρόκρινα ταύτην τὴν γραφήν. Τὸ Συβουκίζεσθαι, τὸ ὁποῖον ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1469), ἔγραψε, Σουβουκίζεσθαι, εἶναι τὸ κατωτέρω (στίχ. 290) Ἐμπουκόνεσθαι.

ΣΤΙΧ. 286, Οὐ ΔΙΑΒῆ. Βαρβάρως ἀντὶ, Οὐ διαδήσεται. Οἱ Ἕλληνες, μεταχειριζόμενοι τοὺς ὑποτακτικούς ἀορίστους ἀντὶ ὀριστικῶν μελλόντων, ἐπρόσδεταν εἰς τὴν ἄρνησιν καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν ὁμοῦ, λέγοντες Οὐ ΜΗ ΔΙΑΒῆ. Ἴδε καὶ τὰ σημειωθέντα εἰς τὰ Προλεγόμενα τῆς Συναγωγῆς τῶν Δίσωπειων μύθων (σελ. νγ', σημ. 1).

ΣΤΙΧ. 287, Ἀλλ' ἴδε τὴν ἀσύγκριτον ΘΕΟῦ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΝ.] ΔΓ, ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΡΙΣΙΝ.

ΣΤΙΧ. 288, Πῶς ὑπὲρ λόγον κ. τ. λ.] ΔΓ, Πῶς εὐσυγκρίτως κ. τ. λ. ἴσως σφάλμα γραφικὸν τὸ Εὐσυγκρίτως, ἀντὶ τοῦ (ὅχι ὀρθοτέρου) Ἀσυγκρίτως.

ΣΤΙΧ. 290, Ἡρξάμην ἐμπουκόνεσθαι μέχρις εἰς κόρον ἤλθον.] ΔΓ, Ἡρξάμην ἐμβουκόνεσθαι μέχρι τοῦ κορεσθῆναι.

ΕΜΠΟΥΚΟΝΕΣΘΑΙ (ἢ ὡς ἀνωτέρω, ΣΥΒΟΥΚΙΖΕΣΘΑΙ), ἀπὸ τὸ ἰταλικὸν imboccare.

ΣΤΙΧ. 292, Τάχα ΓΥΡΕΪΩΝ σὺν αὐτοῖς πόθεν ὁ κτύπος ἦΛΘΕΝ.] ΔΓ, ΓΥΡΕΥΕΙΝ καὶ ἦΤΟΝ.

ΓΥΡΕΪΩΝ. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 79-80) καὶ τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέρος Α, σελ. 474) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 293, ΚΑΤΟΥΔΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Κατούδιον, ἀντὶ τοῦ Κατίδιον ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάτα, Κάτος ἢ Κάτης, ἀπὸ τοῦ

παρακμάζοντος Λατινισμού τὸ *Catus*· διότι ὁ Ἑλληνιστὶ Ἀλουργος (ἦγουν ὁ Κάτος) εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ὀνομάζετο ὃχι *Catus*, ἀλλὰ *Felis*. Ἡ βάρβαρος κατέληξις τοῦ ὑποκοριστικοῦ εἰς οὐδὲν ἐπικράτησε· καὶ εἰς ἄλλα πολλά. Ἀρκεῖ δὲ εἰς παράδειγμα τὸ Παρθενοούδιον ἀπὸ τὸ Παρθενίδιον τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ, τὸ τοῦ ἀκμάζοντος Παρθενιον. Οὕτως ὠνόμαζαν, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Διοσκορίδου, τὴν ἀνωτέρω (σελ. 111) ὀνομασθεῖσαν Δινόζωστιν (*Mercuriale*)· ἡμεῖς δὲ σήμερον ὀνομάζομεν Παρθενοούδιον, ἔτι δὲ καὶ Σκαρολάχανον, τὴν ἀγρίαν Δινόζωστιν (*Mercuriale sauvage*, ἡ *chou de chien*), τὴν ὁποίαν ἐκείνοι ἔλεγον Κυνοκράμην. Ὅθεν καὶ δύναται τις νὰ ὑποπτευθῇ μὴ τὸ Σκαρολάχανον ἐφθάρη ἀπὸ τὸ Σκυλολάχανον.

ΣΤΙΧ. 294, Διὰ νὰ ποῦν ὅτι ἘΠΟΙΚΕΝ ἢ κατά τὴν ζημίαν.] ΔΓ, ἘΠΟΙΗΣΕΝ.

ἘΠΟΙΚΕΝ. Παραφθορά τοῦ Πεποίηκεν παρακειμένον, συχνὴ εἰς τὸν μεταφραστὴν τῆς Βατραχομουμαχίας. Ἡ χυδαίότης ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρώτου στοιχείου (π) τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως· ἔπειτα ἐσύγκοψε καὶ τὸ η, ὡς ἔκαμε καὶ εἰς τὸ Ποίσω ἀντὶ τοῦ Ποιήσω (ἀνωτέρ. σελ. 201).

ΣΤΙΧ. 295, Ἀπαντες δὲ μετὰ μικρὸν τῇ κελῇ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ.] ΔΓ, ΠΡΟΣΕΛΘΟΝΤΕΣ.

ΚΕΛΗ. Τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 204) Κελὶν, ἀπὸ τὸ Λατινικόν, ὡς εἶπα, *Cella*.

ΣΤΙΧ. 302, Καὶ ἡμεῖς ἀδικαύσαμεν τὸ ταπεινὸν κατοῦδιν.] ΔΓ,

Καὶ ἡμεῖς ἐγκατεπλέκαμεν τὸ πονηρὸν κατοῦδιν.

ΣΤΙΧ. 303, Καὶ ἤσαν τὰ σκουτέλια τοὺς πλήρεις καθαρισμένα.] Δυστυχεστάτα ἐγράφη εἰς τοῦ Δουκαγγίου τὸ Δεξικὸν (σελ. 1400) ὁ εἶχος οὕτως,

Καὶ ἦν ῥαντὰ σκουτέλια τοὺς πλήρεις καθαρισμένα,

πλὴν ἂν ἐγεννήθη ἀπὸ ὀρθοτέραν γραφὴν, Καὶ ἦσαν τὰ σκουτέλια (ἀπὸ τὸ ῥῆμα, Δῖρω).

ἔστι χούργει κάλλιον, ὁ Εὐριπίδης, ἡ Γεώργιος ὁ Πισίδης; ὅς τις ἔζησε κατὰ τὴν ἐβδόμην. Τὴν ἐννάτην ἐκρίνοντο οἱ λόγοι Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τὸσον ἀνώτεροι (τὴν τέχνην δηλαδή, ὅχι τὰς περὶ Θεοῦ δόξας, περὶ τοῦ ὁποίου κανεῖς δὲν ἀμφιβάλλει), τὸσον λέγω ἀνώτεροι τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους, ὅσον ὑπερβαίνουσιν οἱ ἄνδρες τὰ παιδάριον· «Ὁ Θεολόγος οὐ μόνον Δημοσθένην, ἀλλὰ καὶ πάντας» ὑπερεβάλετο· καὶ τοὺς λόγους παραβόλης, παιδίον εὐρήσεις τὸν «Δημοσθένην, κ.τ.λ.» (BEKKER, *Anecd. Græc.* tom. III, pag. 1447).

ΧΡΥΣΑΦΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Χρυσάφιον· τοῦτο δὲ ὑποκοριστικὸν ὑποκοριστικοῦ ἄλλου ἀπλousέρου τοῦ Χρυσίου. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (B, σελ. 100 καὶ 333) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 320, Φεῦγε πτωχεῖα τοῖς χωρικοῖς, ὕπαγε εἰς ἀσόφους.]

ΧΩΡΙΚΟΥΣ ἰδῶ νοεῖ, ὅχι τοὺς συνήθως χωριανούς (villageois, campagnards), ἤγουν τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων, ἀλλὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν (citadins), λαμβάνων τὴν Χώραν ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη τὴν λαμβάνομεν, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ Πόλιν· καὶ τούτους πάλιν μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ κομψοῦς, χρησθήσεις, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν ἀπὸ τὸ Αἶον καὶ τῶς Ἀσικούς (citadins) καὶ τοὺς Ἀσείους (civils).

ΣΤΙΧ. 322, ΕΚΤΗΘΗΣΑ. Σήμερον λέγομεν ὀρθότερον Ἐξεσῆ-
θισα, ἡ Ἀπεσῆθισα, ἤγουν ἔμαθα τι ἐκ βιβλίου καὶ τὸ ἐθη-
σάμην εἰς τὴν μνήμην οὕτως, ὥς καὶ χωρὶς βιβλίου νὰ τὸ ἀπαγ-
γέλλω ἀπὸ σῆθους. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Πλούταρχον (Μέτρ. Δ, σελ. 350)
σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 323, ὙΠΟΜΟΥΓΓΡΙΖΟΥΣΑ. Ἐσύνθεςε τὸ βάρβαρον,
Μουγγρίζω, μὲ τὴν Ὑπὸ πρόθεσιν. Βάρβαρον τὸ λέγω, ἂν καὶ
τὰ γενέθλια τοῦ ἴναι Ἑλληνικά, ἀπὸ τὸ Μυκῶμαι τῶν παλαιῶν,
σημαίνειον κυρίως τὴν φωνὴν τοῦ βωδίου. Οἱ Λατίνοι τὸ ἐμεταμόρφωσαν
εἰς τὸ Mugire (Γαλλ. Meugler καὶ Beugler), ὅθεν ἔγινε τῆς
γλώσσης μας τὸ Μουγγρίζω ἢ Μουγκρίζω.

ΣΤΙΧ. 324, ὩΣ ἐκατέστησεν λοιπὸν τὸ μάγουλόν μου ἢ πεῖνα.] Τὸ
ἀντίγραφόν μου ἔχει μόνον Ω, χωρὶς πνεῦμα καὶ χωρὶς τόνον. Ὁ
Δουκάγγιος (σελ. 848) ἀνέγνωσε τὸν στίχον δὲν ἐξέφωρον μὲ ποῖον
νόημα,

Ὡς καθίσκεν τὸ λίπε τὸ μάγουλόν μου ἢ πεῖνα.

ΜΑΓΟΥΛΟΝ. Ἀπὸ τὸ Λατινικὸν *Maxilla*, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ *Γένυς*, ἢ *Γνάθος*, (*machoire*). Τὴν ὠνόμαζαν καὶ *Κάνα-δον* ὅθεν τὸ *Ganache* (ἵππου γνάθος) τῶν Γάλλων. « *Κάναθοι, »* *σιαγόνες, γνάθοι* » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὸ *Maxilla* παράγεται καὶ τὸ *Μαξιλλάριον*, ἤγουν τὸ προσκεφάλαιον, διότι εἰς αὐτὸ προσαναπαύεται μάλιστα ἐν ἀπὸ τὰ μάγουλα τοῦ κοιταζομένου.

ΣΤΙΧ. 325, Λαπάραν... τὴν καταζαρωμένην.] Περὶ τῆς *Λαπάρας*, ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 187). *Λαπάραν* καταζαρωμένην νοεῖ κοιλίαν ῥυτιδωμένην καὶ εἰς πολλὰ κοιλώματα χωρισμένην, ὡς εἶναι τῶν ζώων ἡ κοιλία, ἡ τουρκοχυδαῖσι ὀνομαζομένη *Σχεμπές*. Τοῦ *Ζαρώνω* (*se rider, froncer, retrecir*), γεννημένου, ὡς ἐσημείωσα ἄλλου (Ἡλιοδώρ. Αἰθ. Μερ. Β', σελ. 140), ἀπὸ τὸ *Σαρόω* (*balayer*), τὸ θέμα εἶναι *Σαίρω*, σημαίνουν τὸ, Γελῶν ἀνοίγει τὸ στόμα, ὥς νὰ φαίνωνται τὰ ὀδόντια. Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνοίξεως, τὰ πλάγια τοῦ στόματος μέρη συστέλλονται εἰς τὸ ἐναντίον, καὶ συνενέονται, ἤγουν *Ζαρόνονται*, σημαίνει ἀκόμη, ὡς καὶ τὸ παράγωγον αὐτοῦ (*Σαρόω*) τὸ φιλόκαλῶ, ἤγουν συνάγω καὶ συστέλλω εἰς ἐν τὰ σκόρπισμένα σκύβαλα καὶ τὰς ἀκαθαρσίας. Τὸν παρακείμενον *Ξεσηρῶς* μετέφραζαν οἱ Γρατικορωμαῖοι διὰ τοῦ *Ζαρωμένος* (Δούκαγγ. σελ. 459), καὶ τὰς *Ῥυτίδας* (*rides*) διὰ τοῦ *Ζαρώματα*. « *Ῥυτίδες, ἅς οἱ κοινοὶ λέγουσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου Ζαρώματα* » (Σχολ. εἰς τὸν Ἀριστοφ. Πλουτ. 1052).

ΣΤΙΧ. 326, ΦΟΥΡΝΗΤΑΡΗΣ. Οἱ Γραικορωμαῖοι ἔλεγον *Φουρνάριος*, *Φουρνάρις* ἢ *Φουρνάρης*, ὡς λέγομεν ἀκόμη σήμερον, καὶ ὄχι *Φουρνητάρης*. Ἴσως ὁ Πτωχοπρόδρομος τὸ παρεμάκρυνε διὰ τὸ μέτρον. Ὁ *Φουρνάρης* καὶ ὁ ὅθεν παράγεται *Φοῦρνος* εἶναι ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ *Furnus*. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 176) σημειωθέντα· εἰς τὰ ὅποια πρόσθετες, ὅτι οἱ πλᾶσιοι τὸν ὠνόμαζαν *ἱπνὸν* ἢ *Κρίβανον*. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ *Φοῦρνος* *Furnus* πείθεται ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ παλαιὸν ἄχρηστον ἐλληνικὸν ὄνομα τὸ *Πῦρνος* (κατὰ συγχοπὴν τοῦ *ἱπύρινος*) ἀπὸ τὸ *Πῦρ*, ὡς ἐσχημάτισαν καὶ τὸ *Figo* (Γαλλ. *Ficher*) ἀπὸ τὸ *Πήγω*. Ἀπὸ τοῦ *Φοῦρνου* τὸ παράγωγον *Φουρνίζω*, ἔχομεν τὸ *Φουρνισθός*, ὁ ἐφημέριος εἰς φοῦρνον, ὡς *Φουρνισθὸν* *χρέας*, *Φουρνισθὰ* *σῦκα*, ὅποια εἶναι τὰ *σῦκα* τῆς Χίου τὰ λεγόμενα *Καυούρια* ἢ *Καθούρια*, κατὰ παραφθοράν τοῦ *Καυηρά* ἀπὸ τὸ *Καῖω* (καίω), ὡς ἀπὸ τὸ *Λυπῶ* τὸ *Λυ-*

πυρρά, ἡ ἀπ' αὐτὸ τὸ Καπυρά, ἦγουν ξηραμμένα ἀπὸ τὸ πῦρ, λίξιν συγγενῇ καὶ συνώνυμον τοῦ Καυηρά, ὡς μᾶς διδάσκει ὁ Ἡσύχιος, α Καυαλίον, ἡ Κανάλις. . . . κατακαυκαυμένον, καπυρόν, ξυρόν, « θερμόν, » Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὠνόμαζαν καὶ Καπύριον καὶ Καπυρίδιον εἰδὸς τι ζυμαρικοῦ, τηγανισμένου ἕως ξηρασίας, τὸ ὅποιον ἐσημείωσε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 589) φέρων καὶ μαρτυρίαν ἀπὸ τῆν γραμματικῇ τοῦ Ψελλοῦ τὸν πολιτικὸν στίχον τοῦτον,

Αἶγανον τὸ καπύριον· ΔΟΡΓὸν ΣΥΓΚΕΚΑΥΜΕΝΟΝ,

ἄπου γράφει, ΔΟΡΔΟΝ, ΣΥΓΚΕΚΑΜΜΕΝΟΝ· διότι δύο λέξεις ἐξηγεῖ ὁ Ψελλός, τὸ Αἶγανον, καὶ τὸ ὀλότελα διάφορον Δορδόν. « Δορ-
« δόν, . . . συγκεκαυμένον τῷ σώματι » λέγει ὁ Ἡσύχιος.

ΣΤΙΧ. 327, ΔΙΑΦΟΡΟΤΕΡΙΤΖΙΝ. Βαρβαρισμὸς ὁμοιος τοῦ ἀνωτέρω, Μικροτερίτζιν. (Ἰδε τὰ προσημειωθέντα σελ. 79).

ΣΤΙΧ. 328, ΜΑΓΚΙΠΟΥ. Ἰδε ἀνωτέρω (σελ. 176).

ΣΤΙΧ. 330, ΣΤΡΑΤΑΝ. Ἀπὸ τὸ Strata τῶν Ῥωμαίων, ἀφοῦ ἐκείνοι τὴν ἔλαβαν ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸν Στρωτή· Strata via εἰς ἐκείνους ἐσήμαινεν, ἐπιθετικῶς, Ὁ δὸν στρωτὴν (rue pavée), ἦγουν λιθόστρωτον. Οἱ Γραικορωμαῖοι μετέβαλαν τὸ ἐπίθετον εἰς οὐσιαστικὸν, σημαίνον ἀπλῶς πᾶσαν ὁδὸν (rue, chemin, voie), ὡς καὶ τὴν σήμερον εἰς ἡμᾶς.

ΣΤΙΧ. 331, ΤΑΡΘΟΥΝΙΑ. Μετάφρασις βάρβαρος ταιχιῶν μὲ τὴν ἐκθλίψιν Τά ἀρθούνια, Τάρθούνια ἀπὸ τοῦ Τά ρουθούνια· διότι εὐρίσκεται (Δουκαγγ. σελ. 886) καὶ Ἀρθούνε. Τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ Ῥωθώμιον, ὑποχωριστικὸν τοῦ ἀρσενικοῦ Ῥώθων. « Ῥώθωνες, » « μυκτῆρες » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὸ Ῥώθωρ, Ῥουθούνιον, ὡς ἀπὸ τὸ Κώδων, Κουδούνιον. Μεταξὺ τῶν ὑβριστικῶν καταρῶν εἶναι καὶ τὸ Ἀπὸ τὰ Ῥουθούνια ἡ, Ἀπὸ τὴν μύτιν σου νὰ ἐκθῇ ὁ, τ. ἔφαγες! Παρόμοια καταρᾶται τοὺς Ἰσραηλίτας· ὁ Θεὸς (Ἑρμ. ια' 20), ὅτε βαρυνόμενοι ἀπὸ τὸ Μάννα, ἐζήτουν μὲ πολὺν θάρσυνον κρίατα· « Φάγεσθε κρία. . . . ἕως ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκτῆρων ὑμῶν, καὶ ἔσται ὑμῖν εἰς χολέραν. »

ΣΤΙΧ. 333, ΜΑΚΕΔΛΕΙΟΝ. Σημαίνει τὰ Κρησιώλια, ὡς καὶ τὴν σήμερον, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Μακεδονία· περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Πλάυ-

ταρχος (Ῥωμαϊκ. κεφαλ. καταγραφ. § 54) διεξάγει, ἂν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἐλάβαν ἀπὸ τῶν Ἑλληνικῶν, Μαγειρείων, ἢ ἀπὸ ληστῶν τινα, ὀνομαζόμενον Μάκελλον (Macellus), τὸν ὅποιον καταδικάσαντες εἰς θάνατον, ἐκτίσαν ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν δημόσιων Κρασιώλων. Ὁ Σαλβάριος δέχεται πιθανῶς τὸ πρῶτον· τὸ Μάγειρος κατὰ τῶν Αἰολέων τὴν διάλεκτον ἐλέγτο. Μαγέρρος, ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι ἐσχημάτισαν τὸ Macellum. Τὸ ἀπλούσερον, Μάκελλον (boucherie) ἰμεταχειρίσθη ὁ Απόςολος (Α' Κορινθ. ε', 25), λέγων, « Πᾶν τὸ ἐν Μακελλῶ πω-
 » λούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. » Ὁ
 χριστιανισμὸς τῶν ἀποστόλων δὲν ἀμείβετο τὸν χριστιανισμόν τῶν
 Καπουκίνων.

ΣΤΙΧ. 334, ΕΚΕΪΒΡΑ. Βάρβαρος γράφη ἀντὶ τοῦ, Ἐκεῖ πύρα,
 ἢ κῆρυ. Ἐκ τῶν Ῥωμ. (Ἑλληνιστῶν), Ἐκεῖ ἐθροῦν ἐμαρτίωσα καὶ τὴν γρῦσιν
 τοῦ· Καὶ συνδύαμους, Ἐκεῖ πύρα καὶ φήνησεν, ἀντὶ τοῦ, Ἐκεῖ
 εὐρεῖν ἐφ' ὧν τὸ δέντρο· Καὶ σύνδεσμος σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ ὤς,
 ὡς εἰς ταύτην φησὶν ὁ ἄφ' ἡμέρας τὰ μέλας ἐσθ' ἤσαν, ἀντὶ τοῦ
 ὤς· καὶ σαπὴν ὡς ἐκ καὶ τὸ ἴνα, οἷον ἐπαρέσθης καὶ τὸν ἔπει-
 ραν, ἤχουν ἕνα θεῖον ὅσον αὐτόν. Περὶ τοῦ τελευταίου ἔκτος· τού-
 που καὶ τὰ ἀλλοῦ (Ἐλευτάρχ. Βιβλ. Μέρ. 5, σελ. 427) σημειωθέντα.

ΣΟΥΓΑΓΓΑΡΕΑΝ. Ἀντὶ τοῦ Σούβλεταρεῖαν, ἀπὸ τοῦ Σούβλε-
 Ἀνέτην (σελ. 169) εἶπε Σούβλεαν. (ἴδε καὶ σελ. 118).

ΣΤΙΧ. 336, ΧΟΡΔΟΚΟΙΛΙΣΤΡΑ. Πωλητρία χορδοκόιλων. Ἐξηγήθη
 ἀνωτέρω (σελ. 106, 107).

ΣΤΙΧ. 337, ΜΟΥΤΛΟΓΑΤΟΝΟΣΚΟΥΦΕ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 966)
 το γράφει Μουτλογαζονόσκουφε. Ἡ σύνθεσις εἶναι Μούτλος,
 Γατόνα ἢ Γαζόνιο καὶ Σκούφος, ἢ Σκούφια. Καὶ ἡ μὲν Σκού-
 φια τί σημαίνει δὲν εἶναι ὅστις δὲν τὸ ἐξυρεῖ (ἰδ. Πλουτάρχ. Μέρ. Α',
 σελ. 411)· τὰ δὲ λοιπὰ οὗτ' ὁ Δουκάγγιος ἐξηγήσεν, οὗτ' ἐγὼ νῦν
 ἐξηγῶ δύναμαι. Τὸ μέγα ὄνομα τῆς συνθέσεως ἴσως εἶναι Γατάνο
 ἀπὸ τοῦ Γατάνιον ἢ Γαϊτάνιον (ἀνωτέρ. σελ. 107), ταμνίαν, δη-
 λῶδη ὅποιας συνειδέξουν αἱ γυναῖκες νῦν προσδένωσιν εἰς τὰς Σκου-
 φίας. Ἀπὸ τοῦ Μούτλος καὶ ῥημα Μουτλόνω, τοῦ ὅποιον
 τὴν μετοχὴν Μουτλωμένας ἀνέγνωσεν ὁ Δουκάγγιος (App. σελ.
 137) εἰς τὸ ἄλλο τοῦ Πτωχοπροδρόμου ποίημα τὸ Κατὰ Ἡγουμε-
 νων (στ. 69) οὕτως·

Καὶ μουλωμένας δὲ φορεῖ αὐτὸς τὰς πτερινιθήρας·

ἔπου ὅμως ἀπὸ τὰ δύο μου ἀντίγραφα τὸ ἐν ἔχει,

Βουτουλομένας τοῖς ποσὶν φέρων τὰς πτερινιθήρας,

τὸ δὲ ἄλλο·

Καὶ μουλουμένας δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτερινιθήρας.

Ἀλλ' ἐκὶ τὸ νόημα μᾶς ὀδηγεῖ νὰ ἀναγνώσωμεν πιθανῶς, Βουκαυ-
λωμένας, ἢ κατὰ συγκοπὴν, Βουκλωμένας (Bouclés), ἀπὸ τὸ
Buccula (Γαλλ. Boucle), τὸ ὁποῖον εἰς τὴν παρακείμενῃ Λατινι-
σμὸν ἐσημαίνει τὸ ἀπὸ τοῦς ἀρχαιοτέροις λεγόμενον Fibula, ὃθεν ἡ
χυδαία γλῶσσα ἐπλασεν εἰς ἡμᾶς τὸ Φίβλα καὶ Φεῦμπα (ἴδ. τὰς
εἰς τὸν Πλούταρχον Μέρ. Δ, σελ. 428 σημειώσ.). Ἐνδεχόμενον λοιπὸν
καὶ εἰς τὸ κείμενόν μας ἀντὶ τοῦ Μουτλογατονοσκούφε ἦτο
γραμμένον, Βουκλογατονοσκούφε, ἤχουν ἔχουσα τὴν σπυρίαν
περικυκλωμένην μὲ γατάνα, ἢ ταινίαν συνδεμένην μὲ βούκλας.

ΣΤΙΧ. 338, ΔΑΜΙΝ. Ὀλίγον τι. Ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 179—180).

ΜΑΣΤΑΡΙΝ. Συγκοπὴ τοῦ Μασάριον ὑποκοριστικῷ τοῦ Μασός
(τοῦ κοινῶς Βυζίου). Οἱ Γραικορωμαῖοι. ὠνόμαζαν, Μασάρια
τοὺς ἀδένους (glandes) τῶν ζώων, τὰς σήμερον λεγομένας Γαργαλί-
δας, διὰ τὴν ὁμοιότητά τῆς φύσεως μὲ τοὺς μαστοὺς, οἱ ὅποιοι καὶ
αὐτοὶ εἶναι ἐκ τοῦ γένους τῶν ἀδένων. Ἀπὸ τὰ ὑπὸ τὸν λαιμὸν τῶν
μοσχάρων μασάρια κατὰσκευάζεται τὸ ἀπὸ τοῦς Γάλλοις ὀνομαζό-
μενον Ris de veau φαγητόν. Ἴδε τὰς εἰς τοὺς Βίους τοῦ Πλουτάρχου
(τομ. Δ', σελ. 455) σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 339, ... ΕΞΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΒΑΣΤΑΞΕΡΕ.] Ἑλληνικῶς ἐξελ'
εἶσθαι, Ἐκ ταύτης, ἥς φέρεις, καὶ συντομώτερον Ἐξ ἥς
φέρεις.

ΣΤΙΧ. 340, Ὅλος ὁ σίχος οὗτος ἐλησμονήθη ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον
(σελ. 1438), μ' ὅλον ὅτι ἔγραψεν ἀκολουθῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ δύο καὶ
τοὺς μετ' αὐτὸν ἄλλους δύο.

ΤΡΑΓΑΝΟΔΕΧΤΟΝ. Πιθανὸν ὅτι ἔγραψεν, ἢ καὶ ἐνόησεν ὁ ποιητής

μας, Τραγανόδηκτον, ἡγουν τραγανὴν εἰς τὸ δάγκαμα, σκληράν, ὅποια εἶναι τὰ χονδρώδη μέρη τοῦ σώματος, τὰ λεγόμενα ἐπιθετικῶς καὶ ὀξυτόνως Τραγανὰ (croquants) τῶν ὀπείων ἢ φύσις εἶναι μέση μεταξὺ σαρκὸς καὶ ὀστέων. Τοιαῦτα εἶναι τὰ αὐτία, τὰ ῥωδῶνια, καὶ ἄλλα. Τὰ Δεξικά μας σημειώνουν καὶ οὐσιαστικόν, μὲ ἀνάβασιν τοῦ τόνου, τὸ Τράγανα, καὶ Τρώγανα, σημαίνοντα τοὺς Χόνδρους (cartilages). Καὶ τὰ δύο παράγονται ἀπὸ τὸ Τρώγειν, Τραγεῖν, ῥῆμα· καὶ ἐπειδὴ τὸ Τρώγω, ἐλέγτο διὰ τὰ ἀνέφητα καὶ σκληρὰ (εἰς διάκρισιν τοῦ Ἑσθίω), ὠνομάσθησαν οἱ χόνδροι Τράγανα, ὡς ἔλεγον καὶ Τρωγάλια καὶ Τραγήματα ὅσους καρπούς ἔτρωγον ξηρούς, οἷον ἀμύγδαλα, καρύδια καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΤΙΧ. 341, ΠΑΧΥΝΟΜΕΝΗΝ. Ἐπρόκρινα τὴν γραφὴν τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1438) ἀντὶ τῆς ὁποίας τάντίγραφόν μου ἔχει, Παχυνεμένην, οἰκειοτέρας ἴσως εἰς τὸ παχὺ σκότος τοῦ τότε χρόνου.

ΣΤΙΧ. 342, ΣΤΑΦΙΔΟΣΚΝΟΤΟΝ. Ἡ κοιλία τῶν ζῶων ὁμοιάζει τὰς σαφίδας διὰ τὰς ρυτίδας καὶ τὰ ζαρῶματα (ἀνωτέρ. σελ. 213)· ἀλλὰ δὲν ἔχει σταφίδων ὁσμήν. Ἰσως λοιπὸν ἔγραψιν ὁ Θαυμαστός μας ποιητής, Σταφιδόχρωτον ἡγουν ὁμοίαν τῆς σταφίδος κατὰ τὸ χρῶμα. Ὁ Χνότος ἀρσενικῶς, καὶ τὰ Χνότα πληθυντικῶς καὶ οὐδετέρως (κατὰ τὸ Ὁδεσμός καὶ Τὰ δεσμά, Ὁ λύχνος καὶ Τὰ λύχνα), εἶναι λέξεις τῆς κοινῆς γλώσσης σημαίνουσαι ἐκεῖνο ἐξαιρέτως τῆς δυσωδίας τὸ εἶδος τῆς γεννωμένης ἀπὸ παλαιώσιν ἢ σῆψιν, ὡς εἶναι ἡ δυσωδία τῶν θνησιμαίων. Τὴν παραγωγὴν ἢ ἐτυμολογίαν δὲν ἔχω πῶς νὰ ἐξηγήσω. Ἰσως τὰ πρῶτα ζοιχεῖα (χν) ἐσφετερίσθησαν τὸν τόπον τῶν θν, τὰ ὅποια ἐσήμαιναν βαρβάρως τὸ θνησιμαῖον. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, τὸ ἀντίστοιχον (τοῦ θν) πν ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ χν, οἷον Πάχνιον ἀπὸ τὸ Φατνίον, ὑποκοριστικὸν τῆς Φάτνης. Ἡ τροπὴ τοῦ η εἰς τὸ ο ἔχει παράδειγμα τὸ Κάθουμαι ἀντὶ τοῦ Κάθουμαι. Ἀπὸ τὸ Χνότος παράγεται καὶ ῥῆμα ἀμίταβτον Χνοτῶ καὶ Χνοτίζω, τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖ νὰ σημάνῃ κάποτε καὶ τὸ Γαλλικὸν sentir la venaison.

ΑΪΚΡΟΣΑΧΝΙΣΜΕΝΗΝ. Ἀπαχον, ψαχνήν. Τὸ Ψαχνὸς τῆς γλώσσης μας πιθανὸν ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὸ Σαχνός. « Σαχνὸν, » ἀσθενές, χαῦνον, » λέγει ὁ Ησύχιος, ἐπειδὴ καὶ Ἀδύνατον (ἡγουν ἀσθενές) κρείας λέγομεν τὸ μὴ παχὺ. Λέγεται καὶ Σαχνλός,

μικρος κοιλία τοῦ ποιητοῦ μας, κατὰ δὲ τὴν γεῦσιν πολλὰ διάφορον. Ἰδε Πλούταρχ. Μέρ. Γ, σελ. 410.

ΣΤΙΧ. 356, ΚΡΟΥΪ. Βάρβαρος ἀποκοπὴ, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν, ἀντὶ τοῦ Κρούει. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ Ἀκ οὔ, Θε, Κλαῖ, Λε, ἀντὶ τοῦ, Ακούει, Θέλει, Κλαίει, Λέγει. κ. τ. λ. σημειωθέντα ἀνωτέρω (σελ. 134). Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ ἐξεναντίας ἐμεταχειρίζοντο τὴν ποιητικὴν ἄδειαν, ἢ μᾶλλον κατάχρησιν ταύτην, εἰς τὰ ὀνόματα πλέον παρὰ εἰς τὰ ῥήματα (Ἰδ. Στράβ. Γεωγραφ. Βιβλ. η, σελ. 364). Παράδειγμα ῥημάτων εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 134) σημειωθὲν Λοῦται, ἀντὶ τοῦ Λούεται· τοιοῦτον ἀκόμη, καὶ τὸ Ἄνους, ἀντὶ τοῦ Ἀνύοις, καὶ Ἄνοντος, ἀντὶ τοῦ Ἀνύοντος.

ΣΤΙΧ. 358, ἘΝΤΕΡΟΧΟΡΔΟΠΑΪΤΑ. Ἐντεροχορδοπλῦτην ὀνομάζει τὸν πλύνοντα καὶ καθαρίζοντα τὰ ἔντερα καὶ τὰς κοιλίας τῶν ζώων· Curo-tripaille ἤθελε τις τὸ ἐρμηνεύσειν Γαλλεῖ, ἂν ἐσυγχώρει τοιαύτην λέξιν ἢ γλῶσσά των. Τὸ ἐπιτήδευμα εἶν' ἀπὸ τὰ διακονικά καὶ πλέον καταφρονητὰ ὑπουργήματα, ὡς τὸ ἐνόμιζαν καὶ οἱ παλαιοί. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην (Πλούτ. 1168) ὁ Καρίων πέμπει τὸν Ἑρμῆν νὰ πλύνῃ κοιλίας·

Καὶ πλυνέ γε

Αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας,

Ἴν' εὐθέως διακονικὸς εἶναι δοκῇς,

ὡς λέγομεν ἀκόμη καὶ σήμερον, ἀποπέμποντες τινὰ μὲ ὄργην· Δὲν ὑπάγεις νὰ ξύης κοιλίας;

ΣΤΙΧ. 359, Αὔτοῦνον. Ἀντὶ τοῦ Αὐτό. Ἐλεγαν Αὐτῆνος, καὶ βαρβαρώτερον Αὐτοῦνος, κατὰ τὸ παλαιὸν Δωρικὸν Τῆνος (Ἰδ. Πλούταρχ. Μέρ. Α, σελ. 391).

ΣΤΙΧ. 360, ΤΥΜΠΑΝΟΚΡΟΥΣΤΟΝ. Ἦγουν τὴν ὁποίαν ἐμπόρει τις νὰ κρούῃ ὡς τύμπανον.

ΣΤΙΧ. 361, ΚΑΠΑ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Capra, ἢ μᾶλλον, ἀπὸ δὲν ἐξέρω πόθεν, ἐπειδὴ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας σώζεται τὸνομα τῆς Κάπρας, σημαίνειν διάφορα εἶδη καλυμμάτων τοῦ σώματος, καὶ ἔχι μόνον τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους Κάππαν, ὑφασμένην ἀπὸ μαλλίων, καὶ πολλάκις ἔχουσιν εἰς τὸ ἄνω μέρος προσκόλλημα, εἰς σκέπην τῆς κεφαλῆς, τὸ ὀνομαζόμενον Κουκούλλαν (Γαλλ. Capuchon). Εἰς τὸν Ησύχιον εὐρίσκομεν, « Καππάτια, γυναικεῖα ἱμάτια, » καὶ, « Κα-

» *πάνη*, *τριχίνη κυνή*. » Τὸ πρῶτον πιθανὸν ὅτι σημαίνει τὸ συνειδισμένον, εἰς τόπους τινὰς τῆς Εὐρώπης γυναικείον σκέπαστρον τῆς κεφαλῆς, τὸ ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ὀνομαζόμενον *Zendado*· τὸ δεύτερον, ἐπειδὴ σημαίνει σκέπη καὶ αὐτὴν τῆς κεφαλῆς (κυνὴν *casque*), ἀναλογεῖ μὲ τὴν *κουκούλλαν*, καὶ προσέτι μὲ τὸ λεγόμενον *Καπάσιον* (*Chapeau*). Τέλος, αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν *Σκέπη*, καὶ *Σκέπας* ἂν ἀφαιρέσης τὸ *σ* (ἀφαιρούμενον ἢ προσκλιόμενον ἀδιαφόρως καὶ εἰς ἄλλας λέξεις, ὡς εἶναι τὸ *Κάπετος* καὶ *Σκάπετος*, τὸ *Κεδᾶζω* καὶ *Σκεδᾶζω*, τὸ *Κύτος* καὶ *Σκύτος*, τὸ *Κύπτω* τῶν παλαιῶν, καὶ τὸ σημερινὸν *Σκύπτω*), γίνεται συγγενὲς καὶ συνώνυμον τῆς *Κόπας*. Ἰδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 219) καὶ τὰς εἰς τὸν *Ἡλιόδωρον* (σελ. 184) σημειώσεις.

ΠΑΛΙΟΧΑΡΒΑΛΟΜΕΝΗ. Παλαιὰ καὶ σχισμένη· ἀπὸ τὸ *Χάρβαλον*, τοῦ ὁποίου γνωστὴ εἶναι ἡ σημασία, ὅχι ὁμως καὶ ἡ γένεσις. *Χάρβαλον* ἢ *Χαρβαλωμένον* φόρεμα, εἶναι φράσεις συνώνυμοι τῆς ἀρχαίας φράσεως *Διε ῥῥω γ δς ἢ ῥακῶ δεξιμάτιον*, ἥθουν κατασχισμένον καὶ κατατρυπημένον ἀπὸ τὴν παλαιότητα. Ἐὰν τὸ *χ* ἐπροστέθῃ ὡς *διγαμμα*, κατὰ διάλεκτον, ἢ κατὰ βαρβαρισμὸν, ἰνδεχόμενον τὸ *Ἀρβαλον* ἢ *Ἀρβαλὸν* νὰ ἔχῃ τινὰ συγγένειαν μὲ τοῦ *Ἡσυχίου* τὸ « *Ἀρδόν*, *διεσδς*, *ἀραιὸν*, *ἐλαφρὸν* » ὅποια τῶντι εἶναι τὰ παλαιὰ φορέματα, ἐπειδὴ, πρὶν σχισθῶσιν, ἀραιοῦνται καὶ λεπτύνονται. Ἀπὸ τὸ, *Ἀρδς*, ἐσχηματίσθη τὸ, *Ἀρβαλδς*, ὡς ἀπὸ τὸ, *Ὀμδς*, τὸ, *Ὀμαλδς*. Σημείωσε προσέτι, ὅτι τὸ *Χάρβαλον*, ἢ *Ἀρβαλον*, ἢ *Ἀρβαλὸν* τοῦτο, παραφαίνει καὶ ἁποικίαν συγγένειαν σημασίας, μὲ τὸ *Ἀρβελίζω* (*hacher*) τὸ εἰς μικρὰ κατὰκόπτω· ὁθεν καὶ τὸ *Ἀρβελισδν κρέας*, τὸ λεπτοκατακομμένον. Ἀλλ' ὁμως εἶναι χρεῖα ἀκριβεστέρας σκέψεως.

ΣΤΙΧ. 362, ΒΛΑΧΑ. Γυνὴ ἀπὸ τὴν *Βλαχίαν*, ἢ καὶ *Βλάχισσα* λεγομένη. Πιθανὸν ὅτι ἐκείθεν ἐξέλλοντο αἱ κάποιαι εἰς τὸ *Βυζάντιον*.

ΝΑΣΕΦΑΝΗ. Ἀντὶ τοῦ, *Νάσεύφανη*, ἢ *Νάσεύφανη*. Φαίνω λέγουσι ἀκόμη σήμερον πολλοὶ, ἀντὶ τοῦ *Υφαίνω*, κατὰ ἀφαιρέσειν τοῦ ἀρχικοῦ *υ* ὡς καὶ *Βρίζω* ἀντὶ τοῦ *Υβρίζω* καὶ *Γιερός* ἀντὶ τοῦ *Υγιερός*, ἢ *Υγιηρός*· καὶ *μάλισα*, ὡς τὰ σύνθετα μὲ τὴν *Υπὸ* πρόθεσιν, οἶον, *Ποκάμισον*, *Πολῆνι*, *Ποσατικὸν*, ἀντὶ τοῦ *Υποκάμισον*, *Υπολήνεον*, *Υποσατικόν*.

ΣΤΙΧ. 364, ΕΞΕΝ. Τὸ *Ἐσέν* καὶ *Ἐσένα* ἔχουν παράδειγμα τὸ

Ἐγὼν καὶ Ἐγὼν ἡ τῶν παλαιῶν. Μὲ τὸ Ἐ σὲ ἀναπληρῶναι ἢ κενή μας γλῶσσα τὴν ἔλλειψιν τῆς παλαιᾶς ἀντωνυμίας· τῆς ὁποίας ἐλάττωμα εἶναι νὰ μὴν ἔχη καὶ διὰ τὴν ἐγκλινομένην καὶ διὰ τὴν ὀρθοτονουμένην πλὴν μόνον τὸ Σέ, ὁπότε ἔχει Ἐμέ καὶ Μέ, Ἐμοῦ καὶ Μοῦ, Ἐμοί καὶ Μοί.

ΠΑΠΑΩΜΑΝ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπάπλωμα· τοῦτο δέ, ἀντὶ τοῦ Ἐφάπλωμα. Ὅ,τι ἐσημείωσα μικρὸν ἀνωτέρω περὶ τῆς Ὑπὸ προθέσεως, συνέβη καὶ εἰς τὴν Ἐπί· ἀφαιρεῖται καὶ ταύτης τὸ ἀρχικὸν ζοιχείον εἰς πολλὰς λίξεις, οἷον Πιδέξις, Πιτήδεις, ἀντὶ τοῦ Ἐπιτήδειος, Ἐπιδέξις. Τὴν αὐτὴν ἀφαιρέσιν ἴδαμεν ἀνωτέρω (σελ. 114 καὶ 150) ὅτι ἔπαθαν καὶ ἄλλαι προθέσεις, καὶ ὀνόματα ἄλλα ἀπρόδετα.

ἈΠΑΝΩΦΟΡΙΝ. Ἀντὶ τοῦ, Ἐπανωφόριον.

ΣΤΙΧ. 365, ΕΞΕΝΑΝ. Τὸ τελευταῖον ὦν εἶναι τοῦ Πτωχόπροδρόμου βάρβαρον πλουσιοδῶρημα.

ΕΠΙΒΑΛΤΑΡΙΝ. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ ἰδῶ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 53) σημειωθεῖσαν Καμισόλαν. Συγγενεῦσι μὲ τὸ Ἐπίβλημα τῶν παλαιῶν· δὲν ἔχει ὅμως τὴν αὐτὴν σημασίαν.

ΣΤΙΧ. 367, ΧΩΡΕΪ. Καλὴ φράσις (Ὅλους χωρεῖ ἡ ἐκκλησία, καὶ μὲν οὐδὲν ἰχώρει), καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη συνειδησμένη. Οὕτω λέγομεν, Δέν τὸν χωρεῖ ὁ οἶκος, καὶ ἔτι ἐμφατικώτερον, Δέν τὸν χωροῦν τὰ φορέματά του, ἐπειδὴ παρασένει ζωηρῶς τὴν ἀπὸ σφοδρὸν πάθος προξενουμένην ἀνησυχίαν, μὲ εἰκόνα ἀνθρώπου, ὅστις διὰ τὸ ζενὸν τῶν ἐνδυμάτων, κινεῖ ὅλα του τὰ μέλη.

ΚΑΙ ΜΕΝ. Ἰσως ἦτον ὀρθότερα γραμμένον, Κ' ΕΜΕΝ, ἥγουν Καὶ ἐμέ.

ΣΤΙΧ. 368, Καὶ ἀπὸ τὸ σείσμεν τὸ πολὺν καὶ τὸ πολὺν τὸ διώμαν.] Σημείωσε τὴν εἰς ἓνα εἶχον τετράκις βάρβαρον προσθήκην τοῦ ὦν, ἀκόμη καὶ τὸν πλεονασμὸν τοῦ τελευταίου ἄρθρου.

ΔΙΩΜΑΝ. Ἀπὸ τοῦ ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ἰδῶ σημαίνει Βαρύτητα, σεμνότητα, σοδαρότητα. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν τὸ μεταχειρίζεται ὁ Ἐρωτόκριτος (σελ. 92),

Πεζοὶ μὲ ζάλα μετρητὰ, καὶ διώμαν ἐπορπατοῦσαν.

Καὶ ὁ ἔχων τοιοῦτον ἰδίωμα, ἢ Διωμα, λέγεται Διωματάρης ἢ Διωματάριος, ὡς ὁ αὐτὸς πάλιν Ἐρωτόκριτος·

Στῆς κεφαλῆς τὴν ζωγραφίαν τούνου τοῦ διαματάρη.

Ἐνας μόνος τύπος εἰς τοὺς παλαιούς εὐρίσκεται, ὅπου τὸ ἰδίωμα ἀφίχεται τοιαύτην ἢ παρομοίαν ἔννοιαν, ὡς τὸ ἐσημείωσα εἰς τὸν Ἀθηναῖον (ἴδε τὴν ἀπὸ τὸν Schweighauser νίαν ἐκδοσιν τοῦ Ἀθηναίου, τομ. V τῶν σημ. σελ. 482).

Σημείωσε καὶ τοῦ Ἑρωτοκρίτου τὸ Ζάλα ἀντὶ τοῦ Σάλα (ὡς προφέρομεν καὶ Ζόχον, τὸν Σόγγον, καὶ Ζοφόν, τὸ Σομφόν), ἤθουν Σαλεύματα, κινήματα. Μὲ διπλὴν γραφὴν φέρεται καὶ εἰς τὸν Ἡσύχιον· « Σαλάξει... κινήσαι » ὅθεν καὶ τὸ προσημειωθῆν (σελ. 92) Σεσαλαγμένον, καὶ « ΖΑΛΛΥΔΑ, ΚΙΝΟΥ » τὸ ὅποιον πιθανὸν ὅτι ἔγραφετο, ΖΑΛΕΥ, ΔΙΑΚΙΝΟΥ.

Τὸ Τούνον εἶναι Αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 220) Αὐτεῦνον ἦτον Αὐτό· ἀπὸ τοῦ Αὐτῆνος, λείψανον ἴσως τῆς δωραεῖς διαλέκτου.

ΣΤΙΧ. 369, ΕΠΕΡΝΩ, ΠΑΓΩ. Λέγεται καὶ σήμερον, τὸ πλέον ὅμως μὲ τὸν σύνδεσμον, Πέρνω καὶ Πάγω. Τὸ ἀσυνδέτεον εἶναι ποιητικώτερον, κατὰ τὸ συχνά εὐρισκόμενον εἰς τὸν Ὅμηρον (Ἰλιάδ. β', 8) « Βάσκη' ἔθι » μὲ ταύτην ὅμως τὴν διαφορὰν, ὅτι τούτου καὶ τὰ δύο ῥήματα σημαίνουν τὸ αὐτό. Λέγομεν ἀκόμη ἀσυνδέτως, Ἄμε ἰδὲ, Ἄμε κάμε. Τὸ Πάγω ἀναμφιβόλως εἶναι ἀπὸ τοῦ Ἰπάγω, μὲ τὴν συνήθη ἀφαίρεσιν (σελ. 221) τοῦ ἀρχικοῦ. Τὸ Πέρνω ὅμως, ἢ Ἐπέρνω, ἤθελε δυσχάσειν τις, ἂν ἦναι (εἰς ταύτην λέγω τὴν φράσιν) ἀπὸ τοῦ Ἐπαίρω, εἰς τὴν συνήθη (σελ. 115) σημασίαν τοῦ λαμβάνω μὲ ἔλλειψιν τοῦ, ὁδὸν ἢ δρόμον, ὡς λέγομεν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 181) « Ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα » ἢ ἦναι φθορὰ τοῦ Περνώ, ἤθουν διαβαίνω.

ΥΠΑΓΕΝΩ. Τὸ Πάγω (ὑπάγω) ἔγενεν εἰς τὸν αὐτὸν εἶχον, Ἰπαγένω, ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω (σελ. 145) σημειωθῆν Ἰωνικὸν Ἀγένω.

ΣΤΙΧ. 370, ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΧΑΛΑΣΜΕΝΟΝ. Τὸ νεωρὶ χαλασμένον, τὸ δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀποῦ ἐχάλασε.

ΣΤΙΧ. 371, ΠΕΦΤΩ. Τὸ Πέφτω (Πίπτω) δὲν σημαίνει ἐφῶ το Γαλλικὸν tomber, ἀλλ' ἐλλειπτικῶς τὸ, Πίπτω εἰς κλίνην, ὡς καὶ τῶν Γάλλων τὸ se coucher. Ἰδε τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Ἡλιάδωρον (B, σελ. 255).

ΤΆΧΑ ΤΕ. Μὲ πλεονασμὸν τοῦ *Τε*, συνδέσμου, ὡς τὸν ἐπλεόναζαν καὶ οἱ παλαιοὶ εἰς τὸ Ὅσον τε, Οἶόν τε, Ὡς τε, ἐφ' ᾧ τε, Ἐπεῖτε. Λέγουν καὶ (χυδαίεστερον) *Τάχατες*, ὡς ἔλεγον καὶ οἱ Λαοιεῖς *Οἰκαδες*, ἀντὶ τοῦ *Οἰκαδε*. Ὁ ποιητὴς τὸ μεταχειρίζεται ἴσως ἐδῶ ἀντὶ τοῦ *Ταχέως*, ἦγουν πάραυτα. Εἰς ἡμᾶς σήμερον τὸ *Τάχα* τε ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν παλαιῶν τὸ *Δὴ θεν* (*comme si*).

ΤΥΛΙΓΟΜΑΙ. Ἀντὶ τοῦ, *Τυλίσσομαι*, ὡς λέγομεν καὶ Ἀλλάγω ἀντὶ τοῦ Ἀλλάσσω.

ΣΤΙΧ. 372, ἌΚΟΥ. Ἀποκοπὴ βάρβαρος τοῦ Ἄκουε.

ΠΑΘΑΪΝΩ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 45).

ΣΤΙΧ. 273, Οἱ ΨΥΡΕΞ. Ἑλληνισί, Ὁ ψυεῖρ, Οἱ ψυεῖρες. Σήμερον θηλυκῶς, Ἡ ψεῖρα (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 49).

ΣΤΙΧ. 374, ΧΕΡΙΤΖΙΝ. Ἀντὶ τοῦ *Χερίτζιον*, ὑποκοριστικὸν τοῦ *Χέριον*. Σήμερον λέγομεν *Χεράκιον*. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον *Χερύδριον*. Ὁ Μόσχος (Εἰδυλλ. Α, 13), παραβάλλων τὴν μικρότητα τῶν χειρῶν τοῦ ἔρωτος μὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δύναμιν, λέγει,

Μικκύλα μὲν τήνω τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βαλλει·

τὸ ὅποιον ὁ Πτωχοπρόδρομος ἤθελ' ἴσως ἐκφράσσειν οὕτως,

Χερίτσια ᾗ χει μικρούτσικα, μακράν δὲ σαγιτεύει.

ΤΖΑΚΙΖΩ. Σημαίνει θραύω, θρύπτω συντρίβω, κόπτω. Ἀλλὰ πόθεν παράγεται ἡ βάρβαρος αὕτη λέξις; Πρῶτον μὲν φαίνεται ὅτι συγγενεῖ μὲ τὸ *Τσακίον*, ὄργανον κοπιτικόν, μετρίου μήκους, τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλύτερον λέγεται *μαχαίριον*, καὶ *μάχαιρα*, χρήσιμος εἰς τοὺς πολέμους. Ὄθεν καὶ ἡ κατὰ πόλεμον θραῦσις καὶ ὁ συντριμμὸς ὠνομάζετο *Τζακισμὸς*, καθὼς καὶ τὸ *Τζακίζω*, ἐσήμαινε τὸ κατατροπῶν τοὺς ἐχθρούς. Ἴδε τὰ παραδείγματα εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1559 — 1560)· εἰς τὸν ὅποιον θέλεις εὑρεῖν, ὅτι ἐλέγτο καὶ εὐφωνοτέρως, *Σακίζω*. Εὐρίσκεται λέξις Γερμανικῆ ἀπληρχαιωμένη, *Sachs* ἢ *Säx* σημαίνουσα αὐτὸ τοῦτο τὸ *Τσακίον* (ἰδ. BECKMANN, *Beyträge zur Geschichte der Erfind.* Band 5, S. 105) καὶ ἴσως ἀπ' αὐτὴν ἐγεννήθη ἡ λέξις *Τσακίον*.

καὶ Τσακίζω, ἐὰν δὲν τὴν ἔλαβον καὶ ἐκείνοι ἀπὸ τοῦ Secare (κόπτω, τέμνω) τῶν Ῥωμαίων. Μεταχειροζόμεθα τὴν λέξιν καὶ μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ Θλίβω, Λυπῶ, οἶον, Μοῦ ἐτσακίσει (πανεγ) τὴν καρδίαν, ὡς εἶπε καὶ ὁ Ἀπέστολος (Πράξ. κ', 13), « Συνδύπτων » τές μου τὴν καρδίαν. » Ὅπως ἂν ἦναι, ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν παράγεται καὶ τὸ Τζακίζω, ραχητικὴ λέξις καὶ αὐτὴ, οἶον, Ἐτσακώθησαν, λεγόμενον περὶ δύο ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὰς φιλονεικίας ἤλθαν εἰς χεῖρας.

ΣΤΙΧ. 375, ΕΥΓΑΝΩ. Ἀπὸ τοῦ Ἐκβάζω (Ἑλλ. Ἐκβεβάζω) γίνετο Ἐκβάνω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 140 — 141) σημειωθέντα εἰς ἄνω καὶ ἄνω ῥήματα, ἔπειτα, Ἐγβάνω, ἕως ἐκατήντησεν εἰς τὸ Ἐβγάνω, ἢ Εὐγάνω. Δὲν πρέπει νὰ συγχυθῇ μὲ τὸ ἐνεργητικὸν τοῦτο ῥῆμα ἄλλο συγγενὲς ἀμετάβλητον, τὸ Ἐβγαίνω ἢ Εὐγαίνω (Ἐξέρχομαι), τὸ ὁποῖον ἐχυδαίσθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ τοῦ Ἐκβαίνω.

ΟΛΟΚΟΚΚΙΝΟΝ. Τὸ Ὅλος εἰς τὰ σύνθετα τῆς γλώσσης ἡμῶν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν Ἐκ πρόδω, διὰ τῆς ὁποίας οἱ παλαιοὶ ἐπὶ μαίναν ἐπίτασιν ποιότητος. Τὸ Ὀλοκόκκινος λοιπὸν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τῶν παλαιῶν τὸ Ἐξέρυθρος. Ἴδε καὶ τὰ σημειωμένα εἰς τὸν Ἡλιόδωρον (Β, σελ. 163). Εἰς ἐκείνους τὸ Ὅλος ἐνόητο ὡς ἐπιπολὺ μὲ οὐσιαστικά, οἶον Ὀλόκληρος, Ὀλόψυχος. Ἡ μὲ ἐπίθετα σύνθεσις εἶναι μεταγενεστέρα.

ΝΑΨΕΣ. Νὰ εἶπες. Ἐδῶ ὁ Νὰ δὲν εἶναι, ὡς ἄλλου πολλοῦ, ἰσοδύναμος τοῦ Ἰνα τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ τοῦ Ἄν θνητικῶς. Νὰ εἶπες, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ, Εἶπες ἂν. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ μετὰ τὸ ὢς, οἶον ὢς νὰ, ἢ ὢσάν νὰ (Ἑλλ. ὢς ἂν, ὢσανεῖ, ἢ ὢσπερανεῖ). Σημαίνει πολλάκις καὶ τὸ Ἐάν, ἢ μᾶλλον τὸ Εἰ, ὡς εἰς τοῦτο τὸ παράδειγμα, Νὰ ἤρχεσο ἐνωρήτερα, ἢ θες μ' εὐρεῖν.

ΣΤΙΧ. 376, ΟΠΟΥ. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 65) περὶ τοῦ βαρβαρισμοῦ τοῦ Ὁποῦ, ἀντὶ τοῦ Ὄς, ἢ Ὄρις.

ΚΑΠΑ ΜΟΥ, ΑΣ ΣΕ ΑΓΟΡΑΣΗ. Εἰς ἡμᾶς ὅλους εἶναι γνωστὸν, ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ ῥυθμὸν τὸ ἡμετέριον, πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ κατὰ συνίησιν, ἤγουν ὡς νὰ ἦτο γραμμένον, Κάπα μ' ἄς σ' ἀγοράσῃ· ἀλλ' ὅχι καὶ εἰς τοὺς ξένους. Διὰ τοὺς ξένους λοιπὸν, ὡς φαίνεται, συνειδίξουν τινὲς στιχοπλόκοι νὰ φανερώσωσι τὴν συνίησιν

Δουκάγγιον. Ἰσως ἀλλ' ὅπως ἂν ἦναι, καὶ τὰ δύο ποιήματα τὸν αὐτὸν ἔχουν πατέρα καὶ ποιητήν.

Τισσαράκοντα σχεδὸν στίχοι οἱ πρῶτοι, καθὼς καὶ ἄλλοι σχεδὸν τριάκοντα, οἱ συντελοῦντες τὸν ἐπιλογον, εἶναι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεσοβάρβαρον γλῶσσαν, κατὰ τὸ βάρβαρον ἔθος, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα ἀνωτέρω (σελ. 226).

ΣΤΙΧ. 2, Τῷ μέγα κ. τ. λ.] Σολοικισμὸς ἡ τροπὴ τῆς αἰτιατικῆς Μέγα εἰς δοτικὴν, συνήθης, ὡς φαίνεται, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ κατωτέρω (στίχ. 603.)

ΣΤΙΧ. 6, Δίον λοιπὸν ἀναμαθὼν κ. τ. λ.] Ὀλιγώτερος ἀτυχίστερος ἢ δὲλ' εἰσδαὶ ὁ στίχος, ἂν ἔγραφεν ἡ ὁ ποιητὴς, ἡ ὁ ἀντιγραφεὺς του, ἀναμαθεῖν.

ΣΤΙΧ. 9, Μυσιπίας.] Γράφει Μυσιπίας. Μυσιπία (ἀπὸ τὸ Μῦς καὶ Ὀπή) εἶναι ἡ κοινῶς λεγομένη Ποντικὸ φωλέα, κατὰ λίξιν, Ποντικὸ τρυπα.

ΣΤΙΧ. 10, Ἰσως... τοῖς ἰσχυροῖς θηρίοις.] Ἰσα μὲ τὰ ἰσχυρά θηρία.

ΣΤΙΧ. 20, Ῥακενδύτης.] Εἶναι καὶ τοῦτο τῆς Μοναχικῆς ταπεινοφροσύνης ἐπίθετον· οὕτως ἀνομαζόντο οἱ βασιφόροι Μοναχοί, Ῥακενδύται, ἦγον ἐνδυμένοι ῥάκια.

ΣΤΙΧ. 21, Καὶ Μοναχὸς τῶν εὐτελῶν τῶν ἀποκαθυσμένων (γρ. ἀποκαθήμενων).] Διὰ τὰ καταλάβῃ τις τὴν ὁποίαν νῦν σχέσιν ἡ ὀξύνοια τοῦ ποιητοῦ τοῦ ῬΑΚΕΝΔΥΤΗΣ πρὸς τὸ Ἀποκαθήμενων, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Ἠσαΐου (ἔδ', 6) «Καὶ ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῬΑΚΟΣ » ΑΠΟΚΑΘΗΜΕΝΗΣ πᾶσι ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. » Ἀποκαθήμενην ἀνόμαζαν οἱ Ἑβραῖοι, τὴν χωριστὰ καθήμενην γυναῖκα, ὅτι εἶχε τὰ καταμηνιά της, ὡς ἀκάθαρτον καὶ μολυσμένην. Καὶ τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον (Λευϊτικ. κ', 18) «Καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ γυναῖκος ἀποκαθήμενης... ἐξολοθρευθήσονται ἀμφότεροι ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτῶν. »

ΣΤΙΧ. 25, Τῶν νοῦν ἔχόντων κ. τ. λ.] Ἰσως ΤΟΝ. Τὸ ἔχόντων εἶναι κατὰ μακαρονισμὸν, ἀντὶ τοῦ ἔχουσων.

ΣΤΙΧ. 30, Πρόσδες.] Ἰσως, Πρόσχεις.

ΣΤΙΧ. 33-35, Δύο γάρ. ὧ. Πατήρ, υἱὸς κ. τ. λ.]: Ἀρα εἶχεν

ἀλλ' ὡς υἱὸν ὃ ἠγούμενος, μετακομίσας αὐτὸν ἀπὸ τὸν κόσμον μετὰ χρηρίαν, ἢ ὀνομάζει υἱὸν κανένα ἀπὸ τοὺς ὑποτακτικούς ἐπιστῆθαι;

ΣΤΙΧ. 44, Τὸ πεῦ ἦτον εἰς τὸ κάθισμαν, κρασὶν μηδὲν τὸν δῶ-
σουν.] ΚΑΘΙΣΜΑΝ, μὲ τὴν παρατηρηθεῖσαν πολλὰκις Βάρβαρον
προσθήκην τεῦ ν. Νοεῖ τὰ εἰς ἡμᾶς γνωστὰ Καθίσματα τοῦ ψαλ-
τηρίου, εἰκοσι τὸν ἀριθμόν· τοὺς δὲ μὴ γνωρίζοντας αὐτὰ ξένους πέμπω
εἰς τὸν Δουκάγγιον (λεξ. Κάθισμα).

ΜΗΔΕΝ. Ἐδῶ δὲν σημαίνει τὴ πλέον τοῦ ἀπαγορευτικοῦ (καὶ
παλαιοῦ καὶ νέου) Μὴ, ὡς οὐδὲ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 143) Οὐδέν,
τοῦ παλαιοῦ Οὐ, καὶ τοῦ νέου Δέν.

ΣΤΙΧ. 48, κνήθεσε.] Γρ. κνήθσαι. Ἄν ἦτον, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ
Πτωχοπροδρόμου, τῆς κοινῆς ὁμιλίας τὸ Κνὴθωμα (ἤγουν ξύομαι),
καλὸν εἶναι νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν.

ΠΑΡΑΜΟΥΡΜΟΥΡΙΖΕΙΣ.] Ἀπὸ τὸ ἀπλοῦν Μουρμούρίζω, ἀπὸ τῶν
παλαιῶν τὸ Μορμυρίζω, καὶ τὸ θεματικώτερον Μορμύρω. Κατὰ
τὸν Ἡσύχιον, « Μορμύρει, ποῖον ἦχον ἀποτελεῖ, ταρασσεῖ, πλυμ-
» μυρεῖ, δεινοποιεῖ (ἱσ. γρ. δεινοπαθεῖ). » Τοῦτο τὸ τελευταῖον (δεινο-
παθεῖ) σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς ἡ λέξις Μουρμουρίζω, ὡς καὶ τὸ
murmurer τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 49, Ψουφουρίζης.] Βάρβαρος παραφθορά τοῦ ψιφύρίζω. Εἰς
τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1783) γράφεται κακὰ διὰ τοῦ ν Ψουφουρίζης.

ΣΤΙΧ. 51, Καλήκια.] Τὰ ὁπεῖα εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (στίχ. 155)
ὠνόμασε Καλίγια.

ΣΤΙΧ. 52, Μὲ τὰς μακρίας μήτας.] Τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ὀνομασθέντα
εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (στίχ. 62) διὰ μιᾶς λέξεως, Μακρημήτικα.

ΣΤΙΧ. 53, Τραχηλία.] Γνωστὴ λέξις σήμερον εἰς ἡμᾶς. Εἶναι τὸ
ἄνω μέρος τοῦ χιτῶνος (col) ὅσον περιανυκλόνει τὸν τράχηλον. Καὶ
Τραχηλᾶς (τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν), ὅστις ἔχει τράχηλον παχύν·
οὕτως ἐπωνόμαζε σκώπτων τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον ὃ ἀτακτος καὶ
θορυβώδης τοῦ Βυζαντίου ὄχλος, ὡς λέγει ὁ Κεδρηνὸς « Βυρύτερος
» τοὺς ὄμους καὶ παχὺς τὸν αὐχένα· ὅθεν καὶ Τραχηλᾶν αὐτὸν ἐπ-
» ὠνόμαζον. » Μὴ γνωρίσας, ἢ ἀμνημονήσας τοῦτο ὃ περίφημος
ἱστορικὸς Γιββῶν, καὶ ἀπατηθεὶς ἀπὸ κακῆν ἱσως γραφὴν, Trachala,
ἱστορικοῦ Λατίνου, δὲν ἐνόησε τὸ σκῶμμα. Ἰδοὺ τὰ λόγια τοῦ ἱστο-
ρικοῦ Αἰρηλίου Βίκτωρος : Unde proverbio vulgari, TRACHALA
decem annis praestantissimus, duodecim sequentibus LATRO,

decem novissimis PUYILLUS, ob profusiones immodicas nominatus, ἔχουν « Ὅθεν καὶ ἡ δημόδης παροιμία, Ὁ Τραχαλᾶς » τοὺς δέκα πρώτους χρόνους ἄριστος, τοὺς ἐξῆς δώδεκα ληστὴς, καὶ τοὺς τελευταίους δέκα ὀρφανὸς, » ὀνομασθεὶς οὕτως διὰ τὰς ἀμέτρους ἀσωτίας. » (Ἰδε Δουκαγγ. σελ. 1606, καὶ GIBBON, de la decad. et de la chut. de l'emp. Rom. tom. III, pag. 423).

ΣΤΙΧ. 55, ΠΡΟΓΕΓΜΑΤΑ. Ἰδε τὰς ἀνωτέρω (σελ. 109) σημειώσεις.

ΔΙΠΛΟΣΦΟΥΤΓΓΑΤΑ. Ὀνόμασεν ἀρχέτιρα (Λ. 130) τὰ ἀπλᾶ κοινὰ σφουγγάτα· τὰ διπλὰ ἦσαν εἶρημα τῶν Μοναχῶν.

ΣΤΙΧ. 57, Πλάτυσμαν.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1178) τὸ γράφει Πλάτισμαν, καὶ τὸ ἐξηγεῖ, vestis pars latior, ἔχουν τὸ πλατύτερον μέρος τοῦ ἐνδύματος. Δὲν ἐξέρω αὖν ἔχη τιτὰ σχέισιν μὲ τοῦτα τοῦ Ἡσυχίου τὸ « Πλατεία, κόσμος τίς »

ΣΤΙΧ. 59, Καλονάρχος.] Οὕτω κακῶς καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ γράφουν καὶ τὸ προφέρουν πολλοὶ, ἀντὶ τοῦ Κανονάρχος, ἢ μᾶλλον Κανάναρχος. Κανόναρχον ἢ Κανονάρχην ὠνόμαζαν τὸν ἀπαγγέλλοντα τοὺς κανόνας, ἔχουν τὰ τροπάρια τῶν Κανόνων, τὸν ὅποιον ἀκούοντες τὰ ψάλλουν οἱ Ψάλται. Εἰς τὰ μοναστήρια, τοῦ Κανονάρχου ἐπάγγελμα ἦτον ἀκόμη, νὰ κρούῃ καὶ τὸ σήμαντρον.

ΣΤΙΧ. 60, Ἐκείνος ἘΝ δομέστιχος.] Τὸ ἘΝ ἰδῶ σημαίνει Ἐνὶ Ἐνε ἢ Εἷναι. Ἡ γραφή τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 365), ΜΕΝ, εἶναι σφαλμένη. Ἄλλου (σελ. 1746) τὸ γράφει ἄχι ὀρθότερα, ἌΝ.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΣ. Τὸ ἔγραψαν συνήθως διὰ τοῦ κ (ὡς τὸ ἔγραψε καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 365), ἢ ἀπὸ τὰ ἀντίγραφόν του, ἢ διερωθῶσας αὐτὸς). Δομέστικος, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκόν Domesticus. Εἰς ἐκείνους ἐσήμαινε κυρίως τὸ Οἰκεῖος, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι σήμερον ὀνομάζουν Domestique τὸν Οἰκέτην, ἔχουν τὸν ὑπηρέτην τῆς οἰκίας. Εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων ἔγινεν ὄνομα, ἀξιώματος, σημαῖνον τοὺς περὶ τὸν Αὐτοκράτορα εὐρισκομένους στρατιωτικούς, ὑποδιακουμένους εἰς πολλὰ γένη καὶ τάγματα Δομεστίκων, οἷον ὁ Μήγας Δομέστικος, ὁ Δομέστικος τῶν σχολῶν, κ. τ. λ. Ὁ Κληρὸς δὲν ἔργησε νὰ μιμηθῇ τὴν Βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ νὰ μεταμορφώσῃ τὰ Πατριαρχεῖον εἰς Παλάτιον. Ὅθεν εἶχε καὶ ἡ Ἐκκλησία τοὺς Δοματίκους τας, ἀξίωμα δεύτερον μετὰ τὸν Πρωτοψάλτην.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΑΡΧΗΣ. Γράφει Παρακλησιάρχης. Ἀξίωμα ἐκκλησιαστικόν, τὸ ὁποῖον ἐπέκειντο ἀπὸ τὰς αὐλὰς τῶν Πατριαρχῶν καὶ Μητροπολετῶν εἰς τὰ Μοναστήρια, ὁ Ἐκκλησιάρχης. Ὁ ὑπ' αὐτὸν, ἡ τοποτηρητὴς αὐτοῦ, ὠνομάζετο Παρακλησιάρχης. Ὑπὸ τὸν Ἐκκλησιάρχην ἦσαν ὁ Κανδηλάκτης καὶ ὁ Διαβαστής, ἤγουν ὁ ἀναγνώστης (lecteur). Τὰ ἀξιώματα εἰσεχώρησαν, καὶ εἰς τῶν Καλογραιῶν τὰ Μοναστήρια· εἶχαν κ' ἐκεῖναι Ἐκκλησιάρχισσαν καὶ Παρακλησιάρχισσαν.

ΣΤΙΧ. 61, ΛΟΓΑΡΙΑΣΤΗΣ. Ὁ φροντιστὴς ἴσως τῆς πληρωμῆς τῶν ὑπουργούντων μὲ μισθὸν τὸ μοναστήριον, κατὰ μέμνησιν τῆς αυτοκρατορικῆς αὐλῆς, ἥτις εἶχε Μέγαν λογαριαστήν, Λογαριασὴν τῆς αὐλῆς, καὶ Λογαριασὴν τῆς πλόας· οὗτος ἐφρόντιζε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ κυντικοῦ (Δουκαγγ. σελ. 820).

ΘΕΡΜΟΔΟΤΗΣ. Ἰσως διακονικὸν ἐπάγγελμα ἐκείνου, ὅστις ἐφρόντιζε νὰ θερμαῖνῃ τὸ νερόν, καὶ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τοὺς ὀσιωτάτους Μοναχοὺς. Εἰς Τυπικὸν γυναικείου Μοναστηρίου τῆς Κεχαριτωμένης φέρεται, « Κυμινάτον θερμὸν πόμα » τὸ πόμα τῶν Καλογραιῶν ἀρτυμένον μὲ κύμινον (Δουκαγγ. σελ. 493).

Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον (61) τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει στίχους δύο τοὺς ἐξῆς:

Ἐκεῖνος ἐν Παλατιανός, καὶ σὺ εἶσαι Λεβητάρης·

Ἐκεῖνος ἐν Ὀριάριος καὶ σὺ σκυβαλοφύλαξ.

Τὸ Παλατιανός εἰς τὸν ἀκόλουθον (74) στίχον, γράφεται ἴσως ὀρθότερον Παλατίνος. Ἀντὶ τοῦ Λεβητάρης, ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1082) ἀνέγνωσε Λεβητάρης. Ἰσως ἡ ὀρθὴ γραφή εἶναι Λεβητάρης, ὁ ἔχων τὴν ἐπιστάσιαν καὶ φροντίδα τοῦ βράζοντος Λεβητοῦ εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ὁ Ὀριάριος, ὀρθότερα εἰς τὸν Δουκάγγιον (αὐτ.) Ὀρειάριος, εἶναι ὁ φύλαξ τοῦ Ὀρείου. Οὕτως ὠνομάζαν τὴν σιτοθήκην (grenier) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν horreum.

ΣΤΙΧ. 62, ΔΟΧΙΑΡΙΟΣ.] Εἰς τὸ αὐτὸ Τυπικὸν τῆς Κεχαριτωμένης ὁρίζονται δύο Καλογραῖαι Δοχιάραι, ἡ μία νὰ κρατῇ « τὸ » Κιβώτιον τῆς ληψοδοσίας τῶν νομισμάτων » ἡ ἄλλη « τὸ Βε » στίον τῶν ἐνδυμάτων » (Δουκαγγ. σελ. 329). Ἀπὸ ταῦτας λοιπὸν ἐξηγῆται καὶ ὁ Δοχιάριος τῶν Καλογέρων.

ΣΤΙΧ. 63, Ἐκεῖνος ἐν ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ, τεχνίτης χειρονόμος.]

(15)*

Ἄν φυλάξωμεν τὴν γραφὴν *Χερονόμος* (ἀντὶ τῆς ὁποίας ἔμμεν τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει, Ἀναγνώστης), ἐξανάγκης πρέπει νὰ τραπῶσιν αἱ δύο δευτέραι Δίξεις εἰς τὸ ἜΝΕ ΜΟΥΣΙΚΟΣ, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον 78 στίχον· « Αὐτὸς ἔνευ καλόφρωνος, » τεχνίτης χερονόμος. » Ὁ λόγος ἐδῶ δὲν εἶναι περὶ γραμματικοῦ, ἀλλὰ περὶ ψάλτου, ὅς τις ψάλλον καὶ χερονομεῖ, διὰ νὰ κανονίζῃ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέλους·

ΣΤΙΧ. 64, ΤὸΝ ἈΛΦΑΒΗΤΟΝ.] Ἀρσενικῶς, Τὸν ἀλφάβητον οἱ Γραικορωμαῖοι. Ὁ Σομακεράς τὰ σημειώνει εἰς τὸ Λεξικόν του, Ἡ ἀλφάβητος, *Θηλυκῶς*. Ἐπειδὴ τῶν *χοιχίων* τὸ γένος εἶν' οὐδέτερον, ὀρθότερον λέγομεν σήμερον, Τὰ Ἀλφάβητον (*l'Alpha-bet*), ἤγουν, « τὸ Α μετὰ τὰ ἀκόλουθα του χοιχία.

ΣΤΙΧ. 65..., κἀν δεκαπέντε χρόνους.] Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 110.)

ΣΤΙΧ. 66, ἈΚΜΗΝ.] Τοῦ παρακμάζοντος Ἑλληνισμοῦ ἐκρίθη τοῦτο, ἐπειδὴ εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Εὐαγγελιστάς (*Ματθ. ιε, 16*). Ἀπὸ τοὺς Ἀττικoὺς συγγραφεῖς μόνος καὶ μόνον μίαν φορὰν τὸ ἐμμεταχειρίσθη τὸ *Ξενοφῶν*. Τὸ ἐπρέψαμεν σήμερον εἰς τὸ Ἀκόμεν.

Ἀφ' οὐλθες] Γράψε, Ἀφ' οὐ λθες, ἤγουν Ἀφ' οὐ ἤλθες.

ΣΤΙΧ. 69, ΒΟΥΤΟΥΛΟΜΕΝΑΣ τοῖς ποσὶν φέρον τὰς πτερνιστήρας.] ΔΓ, « ΚΑὶ ΜΟΥΤΑΟΥΜΕΝΑΣ δὲ φορεῖ αὐτὰς τὰς πτερνιστήρας. » Γράψε, ΚΑὶ ΒΟΥΚΛΟΜΕΝΑΣ (*attachés avec une boucle, bouclés*). Τὸ δὲ Boucle τῶν Γάλλων εἶν' ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ *Buccula* σημαῖνον κυρίως Ἀσπίς, ὅθεν καὶ τὸ Γαλλιστὶ *bouclier*. Ἰδε καὶ τὰ ἀνωτέρω (σελ. 216) σημειωθέντα.

ΦΤΕΡΝΙΣΤΗΡΑΣ] Γρ. Πτερνιστήρας, ὡς φέρει τὸ δεύτερον ἀντίγραφον. Ἡ Πτερνιστήρα, *Θηλυκῶς*. Ὄρθότερον λέγομεν σήμερον οὐδέτερος Τὸ Πτερνιστήριον (*épéron*), ἀπὸ τὸ Πτερνίζω, κτυπῶ, πλήσσω μετὰ τὴν πτέρναν.

ΣΤΙΧ. 70, Οἰκονόμος.] Ἑκκλησιαστικὸν ἄξιωμα ὁ Οἰκονόμος, ἤγουν ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων τὴν πρόνοιαν ἔχων. Εἶχαν καὶ τὰ Μοναστήρια Οἰκονόμον (*Économe*) καὶ Παροικονόμον (*surpléant de l'Économe*). Καταρχὰς ἡ Ἑκκλησία δὲν ἐγνώριζεν οἰκονόμους, ἐπειδὴ οὐδὲ κτήματα εἶχεν, ἀρκουμένη εἰς τὰς ἐκουσίας προσφοράς τῶν πιστῶν, ἀναλόγους μετὰ τὰς μικρὰς αὐτῆς χρεῖας. Οἱ Ἀπόστολοι τότε πρῶτον ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ καταστήσωσι διοικητὰς

χωριστοὺς τῶν προσφορῶν, ἀφοῦ νύξῃθη ὁ ὅρισμός τῶν πιστῶν· καὶ ἐχειροτόνησαν ὅχι ἵνα, ἀλλὰ ἐπτά, καὶ τοὺς ὠνόμασαν Διακόνους (Πράξ. 8, 14. 5), διότι ἀληθῶς δὲν ἦσαν παρὰ διάκονοι καὶ ὑπουργοί, διωρισμένοι νὰ μοιράζωσι τὰς προσφοράς τῶν πλουσιῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἀληθῶς οἱ Οἰκονόμοι, ὅχι ὁμῶς οἰκονόμοι χρημάτων, ἀλλ' « Ὑπηρεῖται Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ » (Α. Κορινθ. 8, 1). Τοιοῦτοι ἐχρεώσονται νὰ ἦναι καὶ οἱ καθεξῆς διαδεχόμενοι αὐτοὺς ἐπίσκοποι τῶν ἐκκλησιῶν· ἀλλὰ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὴν τετάρτην μάλισα ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, ὅτε πᾶς κτήματα τῶν ἐκκλησιῶν νύξῃθησαν καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον καὶ ὑπὲρ τὸ πρέπον, μὴν ἀρκούμενοι εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν μυστηρίων, ἐτόλμησαν νὰ οἰκονομῶσι καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά χρήματα καὶ κτήματα, ἑωσὺ ἠναγκάσθησαν ἀπὸ τὴν ἐν Καλκηδόνι τετάρτην οἰκουμένην σύνθεον (στ. 451) νὰ ἔχωσιν οἰκονόμους. Ἰδοὺ ὁ Κανὼν: « Ἐπειδὴ ἦν »

» τισιν ἐκκλησίαις, ὡς περιχρήσθημεν, δίχα οἰκονόμων οἱ ἐπίσκοποι
 » τὰ ἐκκλησιαστικά χειρίζουσι πράγματα, ἔδοξε πᾶσαν ἐκκλησίαν,
 » ἐπίσκοπον ἔχουσιν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, οἰκο-
 » νομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικά κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου·
 » ὥστε μὴ ἀμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τού-
 » του σκορπίζεσθαι τὰ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας πράγματα, καὶ λοιδορίαν
 » τῇ ἱερουσύνῃ προστριβεσθαι. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσει, ὑποκείσθαι
 » αὐτὸν τοῖς θείοις κανόσιν. » Ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον φαίνεται, ὅτι
 τὸ κατ' αὐτὸ ἔργον τῶν ἐπισκόπων πρέπει νὰ ἦναι ἡ Οἰκονομία τῶν
 μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅχι χρηματικαὶ λεψοδοσῖαι καὶ μέριμναι,
 ἱκαναὶ νὰ τοὺς βάλωσιν εἰς πειρασμὸν νὰ σφετερίζωνται τὰ χρεωστού-
 μενα εἰς τοὺς πτωχοὺς. Γνωστὴ εἰς ὅλους εἶναι ἡ κοινὴ παροιμία: Τίς
 κρατεῖ μέλι καὶ δὲν γλύφει τὰ δάκτυλά του;

ΚΟΠΡΟΕΪΣΤΗΣ. Ὁ ζύων καὶ καθαίρων τὴν κόπρον.

ΣΤΙΧ. 71, Ἐκεῖνος ΠΑΛΑΤΙΝΟΣ ἦν, σὺ δὲ σκυδαλοφύλαξ.] Ἰδα-
 μεν ἀνωτέρω (σελ. 233) τὴν διάφορον γραφὴν ΠΑΛΑΤΙΑΝΟΣ. Ὁ Δου-
 κάργιος (σελ. 1086) ἐξηγεῖ τοῦτο, ἐπάγγελμα μοναστικόν, τὸ δὲ
 τετρασύλλαβον Παλατῖνος, ἀξίωμα τῆς Αυτοκρατορικῆς αὐλῆς,
 σημαῖνον ἐκεῖνους τοὺς μεγιστᾶνας, ὅσοι ἦσαν πάντοτε παρόντες εἰς
 τὴν αὐλὴν (courtisans).

ΣΚΥΒΑΛΟΦΥΛΑΞ] Ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ Κοπροφύλαξ. « Σκύβαλα,
 » κόπρος » κατὰ τὸν Ἠσύχιον.

ζόμεθα καὶ ὡς μέρη λέξεων, καὶ ὡς σημεῖα λογικῶν, α', β', γ', ἐν, δύο, τρία κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 81, Καὶ σὺ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις ΚΟΝΗΔΑΤΑ.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον : « Σὺ δὲ ψηφίζεις φάβατα, καὶ γράφεις » ΚΟΥΔΟΥΜΕΝΤΑ. » ΦΑΒΑΤΑ ἦλθαν (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν faba) τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Κούκκια (fèves, Ἑλλ. Κυάμους). Φάβατον ἀκόμη ὠνόμαζαν, καὶ Φάβα, οὐδετέρως, τὸ ἀπὸ τὰ κουκκία ἔττος (purée), τὸ ὅποιον σήμερον ὀνομάζομεν θηλυκῶς, ἢ φάβα. Εἰς τὰ Πατερικὰ ἀναγιγνώσκεται συχνὰ Φάβατα βρεκτά, τὰ σήμερον εἰς ἡμᾶς λεγόμενα Βρεκτοκούκκια, τὰ ὅποια ἀπὸ τὰ μοναστήρια, ἐπύρασαν καὶ εἰς τῶν κοσμικῶν τὰς τραπέζας. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα νοσηρὰ φαγητὰ φθίσεται ἡ ὑγεία εἰς δόξαν Θεοῦ.

ΚΟΥΔΟΥΜΕΝΤΑ εἶναι κακὴ γραφή. Κουδοῦμεντον ὀνομάζουσι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν τὸ Πετροσίλιον (persil) ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Con-dimentum, ἄρτυμα, ἥδυσμα.

ΚΟΝΗΔΑΤΑ (γρ. Κονιδάτα). Σημαίνει ὅμοια τῶν κονιδῶν, ἀπὸ τὸ Ἑλλ. Κόνις ἰδός (lente). Τὸ Γράφειν κονιδάτα ὁμοιάζει μὲ τὸ Γαλλικὸν écrire des pieds de mouches.

ΣΤΙΧ. 82, Αὐτὸς φορεῖ Αἰγιομέταξα, καὶ σὺ τὴν ΣΑΓΟΛΕΒΑ.] ΔΓ, ΑἰΓΑΙΟΜΕΤΑΞΑ, καὶ ΣΑΚΟΛΕΒΑΝ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 35 καὶ 1316), δὲν ἐξεύρω ἂν ἀπ' ἄλλο ἀντίγραφον, ἢ διὰ λάθος, γράφει, Αἰγιομήλαξα, λέξιν ἀσήμαντον. Τὸ Αἰγιομέταξα σημαίνει ἐνδύματα ὑφασμένα ἀπὸ μετάξιον μὲ αἰγὸς μαλλίον ἐνωμένον, ἢ (τὸ πιθανώτερον) ἀπὸ μόνον αἰγὸς μαλλίον (poil de chèvre), τὸ ὅποιον, διὰ τὴν ὁμοιότητα, ὠνόμασαν Αἰγὸς μετὰξιον.

ΣΑΓΟΛΕΒΑ. Λέξις σύνθετος ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸν Σάγος, ἢ θηλυκῶς Σάγη, καὶ τὸ Λαῖφος, ἥτις ἐσήμαινε τὴν σήμερον λεγομένην Κάπαν. « Σάγη (λέγει ὁ Ἡσύχιος)... περιβόλαιον, σκέπασμα, » καὶ « Λαίφρα, » ῥάκη. » Ὁ δὲ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Εὐστάθιος (Ὁδυσ. ὁ, σελ. 1890) ἐφύλαξε καὶ τὸ τότε σύνθεσις σύνθετον· « Λαίφρα » δὲ, πτωχικά παχέα ἱμάτια... κυρίως δὲ Λαίφρα, αἱ τῶν πλοίων, » φασίν, ὁθῶναι· ὅθεν οἱ κοινότεροι συνθέτεις, ἐκ τοῦ, Σάγος καὶ » τοῦ Λαῖφος, Σαγολαίφρα λέγουσιν. » Εἰς ἡμᾶς σήμερον ἢ διὰ τοῦ Σακολέβα (Σχολαίφα) σημαίνει εἶδος πλοίου.

ΣΤΙΧ. 83, Κρεβατοςρώσια.] ΔΓ, Κραβατοςρώσια. Σώζεται ἡ

λίξις καὶ σήμερον, τὸ Κρεβατωσρώσιον (une garniture de lit). Τέσσαρα διὰ Μοναχόν, ὅστις ἐφόρει Αἰγιομέταξα, δὲν ἦσαν πολλὰ.

ΣΤΙΧ. 84, Γρ. ΨΑΘΙΝ,] ἤγουν Ψαθίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ψάθα, Ἑλλ. Ψιάθους, κατὰ συγκοπὴν τοῦ Τ, ὡς καὶ εἰς τὸ Σάλιον (Σίλος) Σαγόνιον (Σαγών) καὶ ἄλλα πολλά.

ΣΤΙΧ. 85, τέταρτον.] ΔΓ, δεύτερον.

ΣΤΙΧ. 86, ὧς ΠΑΣΧΑ.] ΔΓ, εἰς ἕτερον.

ΣΤΙΧ. 87, Λαβράκις, φιλομήλας.] ΔΓ, Λαυράκις, συναγρίδας. Τὸ Λαβράκιον, Ἑλλ. Λάβραξ (brochet), εἶναι γινώσκον σήμερον καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ νόμα, ὡς καὶ ἡ Συναγρίς, περὶ τῆς ὁποίας, ὡς καὶ περὶ τῆς Φιλομήλας, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξινοκράτην σημειώσεις (σελ. 71 καὶ 102).

ΣΤΙΧ. 88, κἂν τορνεσίου χαυῖάριν.] ΔΓ, κἂν ταρτερεῦ χαυῖάριν.

ΣΤΙΧ. 89, Αὐτὸς κἂν δέκα κέκτηται λίτρας χρυσᾶς λογάριν.] Μετὰ τὸν εἶχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει καὶ ἄλλον τὸν εἰς:

Καὶ εἰς τὴν κουράν του ἐξέβαλεν ἄλλην καμμίαν λίτραν.

ΛΟΓΑΡΙΝ (Λογάριον), συναθροισμένον καὶ φυλαγμένον ἀργύριον ἢ χρυσίον, Ξησαυρόν. Σημείωσε τὸ Ἐξέβαλεν, ἀντὶ τοῦ Κατέβαλεν, ἤγουν ἐπλήρωσε μίαν λίτραν χρυσοῦ διὰ τὴν κουράν (tonsure), ὅτε τὸν ἐκούρευσαν Μοναχόν.

ΣΤΙΧ. 90, Καὶ σύ φύλαν οὐδὲν ἔχεις νὰ δὸς διὰ τὴν ψυχὴν σου.] ΔΓ, « Σὺ δὲ οὐδὲ φύλεν κέκτησαι νὰ δώσης τὴν ψυχὴν σου » Ἐλεγαν, Ὁ Φόλις, καὶ θηλυκῶς, ὡς λέγομεν σήμερον, Ἡ Φόλα, εἶδος νομίσματος, οὕτως ὀνομασθέντος ἀπὸ τοῦ σχήματος ὁμοίου τῶν Λεπίδων ἢ Λοπίδων (écailles) τοῦ ὀψαρίου. « Φολίς, λεπίς » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὰ δὲ Γλωσσάρια, « Φόλλεις (γρ. Φόλεις), ὀβολοὶ » κατὰ τὴν κλίσιν δηλαδὴ, τοῦ Ὄφιος, ὄφεις. Τοιοῦτον σχῆμα πιθάνον ὅτι εἶχαν καὶ οἱ παλαιότεροι ὀβολοὶ, ἐπειδὴ ἐκ τούτου ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Ἀριστοφάνης, νὰ παραστήσῃ γελοίως ἵνα ἀπὸ τοῦς συνήθως λαμβάνοντας τὸ τριώβολον δικαστὰς, ὅστις παραπονεῖται, ὅτι ὁ συνδικαστὴς του τὸν ἔκαμε νὰ χιψῇ τρεῖς λεπίδας ὀψαρίου, ἀντὶ τριῶν ὀβολῶν (Ἀριστοφάν. Σφ. 787-793)

ΡΗΣΕΩΣ), ὅχι διότι δὲν ἦτο καὶ τοῦτο τόσον καλὸν (εἰς τοιαῦτα μάλιστα ποιήματα), ἀλλὰ διότι διασφίρει τὸν ῥυθμὸν τοῦ στίχου. Εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμόν τὸ Ὑς ἐρέω (rester en arrière ἢ a' arriérer, retarder) ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ Στερῆω (priver), καὶ τὸ Ὑς ἐρήμα (retard) τοῦ Στέρημα (privation). Δὲν εἰν' ὅστις δὲν ἐνδυμάται τοῦ Εὐαγγελίου τὸ Ἐκ τοῦ ὕς ἐρήματος. Σήμερον λέγομεν ὀρθῶς Στεροῦμαι, Στερεῦομαι, ἢ Στερίζομαι, καὶ καταχρηστικῶς Ὑς ἐροῦμαι (être privé ἢ se priver). Ὁ ἐνεργητικὸς τύπος Στερεῦω (priver) δὲν διαφέρει ἀπὸ τῶν Παλαιῶν τὸ Στερῆω, ὡς οὐδ' εἰς ἐκείνους ἐδιάφερε τὸ Τυραννέω ἀπὸ τὸ ἐπίσης χρῆσθον Τυραννεῦω. Λαμβάνεται δὲ καὶ ἀμεταβάτως πολλάκις τὸ Στερεῦω, ὅτε σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ tarir, οἷον α' Τὸ πηγὰδιον » ἐξέρυσεν » ἡγουν ἐσερήθη τὸ ὕδωρ, ἐξηράνθη.

ΣΤΙΧ. 394, ΓΕΩΡΓΙΟΝ κ. τ. λ. Εὐχεται τεσσάρων κρατιωτῶν ἁγίων τὴν προσασίαν εἰς τὸν Μανουήλ, ἀληθῶς ἐμπειρον τῆς στρατηγικῆς τέχνης. Ὀνομάζει τοὺς δύο, Γεώργιον καὶ Δημήτριον, καὶ σημαίνει διὰ τῶν ἐπιθέτων τοὺς δύο Θεοδώρους.

ΣΤΙΧ. 395, Οἱ τε καὶ ταξιθεύοιεν... ταξιαίους.] ΔΓ, Οἱ καὶ συνταξιδεύσασιν κ. τ. λ. Ταξιδεῖον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Τάξις, ἐσήμαινεν εἰς τοὺς Γραικορωμαίους, ὅχι ὅτι σημαίνει εἰς ἡμᾶς, ὅταν ἐκφράζωμεν τὸ Γαλλικὸν voyage, ἀλλὰ τὴν ἐκστρατείαν, ἣγουν τὴν εἰς πόλεμον κίνησιν καὶ ἀποδημίαν (Γαλλ. expédition militaire, ἢ ἀπλῶς expédition). Ἐκ τούτου ἐσχημάτισαν καὶ ῥῆμα Ταξιθεύω (faire une expédition). Σήμερον ἐκατήντησε νὰ σημάινῃ κυρίως τὴν διὰ θαλάσσης ὁδὸν, καὶ καταχρηστικώτερον καὶ τὴν διὰ ξηρᾶς. Ἡ γραφὴ τοῦ Στίχου ἴσως ἦτον, Οἱ καὶ συνταξιδεύοιεν.

ΣΤΙΧ. 396, Καὶ συνοδοιποροῦσί σου τῷ τρισκρατίστῳ κράτει.] ΔΓ,

Καὶ συνοδοιπορήσουσιν τῇ σῇ Θεοσεφίᾳ.

ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΥΪΣΙ. Οὔτε τοῦτο, οὔτε τὸ Συνοδοιπορήσουσιν τοῦ ἄλλου ἀντιγράφου, εἶναι ὀρθόν, ἀν ἐλπίξῃ τις ὀρθὰ ἀπὸ τοιούτους ποιητὰς. Ἐπρεπε κἂν νὰ ἦναι, Συνοδοιποροῖεν, διὰ νὰ συναρμόξῃ μὲ τὸ εὐκτικὸν τοῦ προτέρου στίχου.

Ἀλλ' ἀρκοῦν τόσα εἰς τὸ πρῶτον ποίημα τοῦ Προδρόμου. Εἴθε ἡ ἐκ τῶν σημειώσεων ὠφέλεια νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀηδίαν!

ΔΓ, ἰφαίνεται οὖν ἀπὸ τῆς φουδουλίας. Αἱ πεντήκοντα τρύκαι τοῦ βραχίου δὲν ἔχουν χρεῖαν ἐξηγήσεως. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1693) ἀφῆκεν ἀνεξηγήτην τὸ Φουδουλίας, οὐδ' ἐγὼ ἔχω πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσω. Ἐμὴπως ἡ Φειδωλία εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας, ἐμεταμορφώθη εἰς τὸ Φουδουλία;

ΣΤΙΧ. 95, Καὶ περιπάτει Ἐμπύρετε κ. τ. λ.] ΔΓ, Ἐμπύρετοι. Εἰς τὸ πρῶτον Ποίημα (σελ. 199) ἐσημειώθη τὸ σύνθετον Μυριοεμπύρετος.

ΣΤΙΧ. 96, Οὐκ εἶσαι Σεβαστοῦ παιδὶν, οὐδὲ Κουρεπαλάτου.] Ὁ Σεβαστὸς (Ῥωμ. Augustus) ἦτον εἰς τὴν αὐλὴν τὸ πρῶτον ἀξιωμα, μετὰ τὸν Αὐτοκράτορα. Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς, διὰ τὰ κάμη τὴν αὐλὴν λαμπροτέραν (λαμπρότητα, ὡς τὴν ἐνοοῦσαν τότε καὶ τὴν νοοῦν ἀκόμη σήμερον πολλοί!) τὸ κατεμήριωεν εἰς πολλὰ Σεβαστῶν ἀξιώματα, διαφόρου βαθμοῦ καὶ διαφόρου δυνάμεως. Ἀπὸ τὴν φρόνιμον ταύτην διαφρεσιν ἐγεννήθησαν ὁ Σεβαστοκράτωρ (ἡ γυνὴ τούτου ἐπωνομάζετο Σεβαστοκρατόρισσα), ὁ Πρωτοσέβαστος, ὁ Πανυπερσεβαστος, καὶ ὁ ὀκτασύλλαθος Πανυπερπρωτοσέβαστος. Ὁ Κουρεπαλάτης εἶχε τὴν φροντίδα (cura) τοῦ Παλατίου.

ΣΤΙΧ. 97, ΣΑΡΔΑΜΑΡΙΟΥ.] ΔΓ, Σαρμαρδαρίου. Εἰς τὸ πρῶτον ἀντίγραφον ἔλιπε τὸ ἀρχικὸν σοιχείον Σ (αρδαμαρίον), τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον (σελ. 1330), ὅς τις ὁμῶς γράφει ΣΑΜΑΡΔΑΡΙΟΥ· ὡς] ἄλλου (σελ. 1722) ὁ αὐτὸς καὶ, ΚΑΡΔΑΜΑΡΙΟΥ. Ἰδοὺ λοιπὸν τρεῖς ΔΓ, καὶ αἱ τρεῖς ἴσως σφαλμέναι, ἐπειδὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐξηγήσῃ κάμμάν ὁ Δουκάγγιος. Ὑποπτεύομαι ὅτι εἰς τόπον αὐτῶν ὁ Πτωχοπρόδρομος ἔγραψε ΣΑΛΓΑΜΑΡΙΟΥ. Ὁ Σαλγαμάριος, λέξις κοινὴ εἰς τοὺς Γραικορωμαίους (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Salgamarius), ἐσήμαινε τὸν πωλοῦντα Λάχανα, Γογγύλια, Ἀγγούρια, καὶ ἄλλα τοιούτα, ταριχευμένα εἰς ὀξείδιον, νὰ φυλάσσωνται εἰς χρῆσιν. Τοῦτο πιθανολογεῖται ἀκόμη ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον, Χαδιαροκαταλύτης· διότι οἱ αὐτοὶ ἐπωλοῦσαν καὶ τὸ Χαδιάριον, καὶ ἄλλα διάφορα τραγήματα· ὅθεν καὶ τὰ Γλωσσάρια λέγουν, « Παντοπώλης, Seplasiarius, Salgamarius. » Εἶναι λοιπὸν ὁ Παντοπώλης ἢ Σαλγαμάριος, τὸν ὁποῖον σήμερον ὀνομάζομεν Βακάλην. Πρόσθετε ὅτι καὶ οἱ Τοῦρκοι τὰ ταριχευμένα μὲ ὀξείδιον καὶ σίνηπι γογγύλια, ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους λαβόντες, ὀνομάζουν Σαλγάμ.

ΣΤΙΧ. 98, Σκουμπροκαλαμιδόπασεν ἰγγραυλοπασοφάγου.] ΔΓ (εἰς

ὀνομαστικὴν πτώσιν), « Σκουμβροπαλαμνηδόπλατος, ἰγχιραλοπάσιο-
» φάγος » καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρω στίχους φέρει Κουροπα-
λάτης, καὶ Χαβιαροκαταλύτης. Τὰ Σκομβρία καὶ αἱ Παλαμίδες
εἰν' ὀψάρια γνωστά. Περὶ τῆς Ἐγγρηπίλεως (Γαλλ. Anchois) ἴδε τὰς εἰς
τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 168). Τὰ πολυσύνθετα τοῦτα, ὡς
καὶ τὸ ἀνωτέρω (Α. 210) Δαμασκηναπιδόμηλα, εἶναι τοῦ κωμι-
κοῦ χαρακτήρος, ὅποια πολλὰ εὐρίσκονται εἰς τοὺς ἀρχαίους (ἀσειοτέ-
ρους ὅμως πολὺ παρὰ τὸν Πρόδρομον). Τοιοῦτοι εἶναι οἱ Σφραγιδο-
νυχαραγοκομήται (Δρισοφαν. Νεφ. 332), ἦγουν οἱ περιέργως κωλπωπι-
ζόμεναι, οἱ Θρασυμαχειοληψικέρματοι (Ἑρεππ. παρ' Ἀθην.
XI, σελ. 509), ἦγουν ὅσοι ἐνόνουν τὴν δρασύτητα μὲ τὴν αἰσχρο-
κέρδειαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

ΣΤΙΧ. 99, Καὶ μὴν δορεῖς τοὺς βαθρακοὺς, τὰς [ΣΧΑΣ, τὰ ψησία.]
ΔΓ, [ΣΚΑΣ. Γράφε, Ψησσία, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ψῆσσα ἢ Ψήττα,
καὶ ζητεῖ τὰ περὶ ταύτης, ὡς καὶ τὰ περὶ τῶν ἰσχῶν (ἢ ἰσκῶν) καὶ
τῶν Βαθρακῶν, εἰς τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 48, 69,
186, 205).

ΣΤΙΧ. 101, Οὐδὲν ἐμὲ διαλόγου σου τάδρην τὸ παξιμάδιν.]
Ἀδιανόητος εἶναι ὁ σίχος, παρεκτός ἂν τὸν σίχης καὶ τοῦτον καὶ τὸν
ἀκόλουθον ἐρωτηματικῶς, οἶον, « Οὐδὲν... παξιμάδιν;... ἢ βρω-
» μαρία » ἦγουν ἰδὲν ἀρκείσαι, δὲν εὐχαριστήσαι εἰς τὰ εὐτελῆ ταῦτα
φαγητά; Τὸ Διὰ λόγου σου, ἢ ὡς φέρεται εἰς τὸ ἀντίγραφόν μου,
Διαλόγου σου, σημαίνει τὸ Διὰ σὲ (pour toi), περὶ τοῦ ὁποίου
εἶπα τί εἰς ἄλλας σημειώσεις (εἰς τὸν Πλατ. Γεργ. σελ. 316).

Ἀντὶ τοῦ σίχου τούτου τὸ ἄλλο μου Ἀντίγραφον φέρει:

Μαθῶν οὐ μὴ καὶ γέυσσαι, ξηρὰ νὰ τὰ διαβάσης.

ΜΑΘΩΝ. Τοῦτο ἀνωτέρω (Α. 275) ἐγράφετο ΜΑΘΩΝ, οὐδ' ἐκεῖ
σαφέστερον παρὰ τὸ ἐδῶ.

ΣΤΙΧ. 102, παλαμνηδόκομα.] ΔΓ, Παλαμνηδόκομα. — Βρωμα-
ρία.] Σήμερον λέγομεν ὀρθότερον, Ἐρωμερὰ ἢ Βρωμερὴ (fétide).

ΣΤΙΧ. 103, νὰ γδάρῃ.] ΔΓ, Νὰ ἐκδέρῃ.

ΣΤΙΧ. 104... τράπεζαν, καὶ βόδα τὸν κελάρην.] ΔΓ, ... τράπεζαν,
βοᾷει τὸν κελῆριν. Τὸ Βόδα (γρ. Βῶδα) εἶναι συναίρεσις ἰωνικῇ,
καὶ μετὰθεσις ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν (ὡς

προφέρομεν ἅποτε καὶ Πολέμα ἀντὶ τοῦ Πολέμου, καὶ ἄλλα ὅχι ὀλίγα τοιαῦτα). « Βωθέοντες, βοηθοῦντες » καὶ « Βώσομαι, βοήσεται » λέγει ὁ Ἡσύχιος. Σήμερον ὁ ποιητὴς λαὸς λέγει Βοῦθαι. Καὶ ἴσως ἐκ τούτου ἐξηγηθῇ ἡ σκοτεινὴ εἰς σκοτεινὸν σύνταγμα (Παραγγιλ. § 10, σελ. 66) τοῦ Ἰπποκράτους λέξης, « Αἰτήσασιν δ' ἂν θαρσαλέως « ΒΟΥΣΘΗΝ. » Ὅλοι σχεδὸν οἱ μεταφραzaὶ τὸ ἡρμηνεύσαν, Βοήθειαν. Εἰς μόνος ὑποπτεύθη μήπως ἔπρεπε νὰ μεταβαλῇ εἰς τὸ Βουλήν. Νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ Βουθίην ἢ Βωθίην.

ΣΤΙΧ. 105, ΚΟΥΒΑΛΕΙ.] Ἐκ ΔΓ, ἀντὶ τοῦ, ΚΑὶ ΒΑΛΕ. Προσ-
τακτικὸν τοῦ Κουβαλῶ ρήματος, περὶ τοῦ ὁποῖου ἴδε τὰ ἀνωτέρω
(σελ. 200) σημειωθέντα.

ΚΑΚΑΒΙΝ.] Κακάβιον, ἡ Κακκάβιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κακκάβη
(ἡ) ἢ Κάκκαβος (ὁ). Κατὰ τὸν Φώτιον, « Κακκάβην δεῖ λέγειν,
» οὐχὶ Κάκκαβον· σημαίνει δὲ τὴν χύτραν » Καὶ « Κακκάβη, ὃν
» ἡμεῖς Κάκκαβον· ἔστι δὲ λοπαδῶδες, ἔχον ἐξ ἑαυτοῦ τρεῖς
» πόδας. » Σπανίως σήμερον συνειθίζεται τὸ Κακκάβιον. Κάκ-
καβον ὅμως ὀνομάζει ὁ Σομανέρας εἰς τὸ Λεξικόν, τὸν ἀρσενικὸν
πέρδικα (Pernice maschio). Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος· « Κακάβα,
» πέρδιξ... ἡ χύτρα » Καὶ « Κάκκαβος, ἡ λοπάς, ἡ πέρδιξ. »
Οἱ Γραικορωμαῖοι ἐσυνειθίζαν καὶ τὸ σύνθετον Κακκαβοπυρρὸ ὄρος,
λίξιν ναυμαχικὴν, σημαίνουσαν τὸ Brûlot τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 107, Κομμάτια, βλέπω, ἀπέγδαρες τρανὰ καὶ γωνιδάτα.]
ΔΓ, « Κομμάτιν, βλέπω, ἀπίδεις, καλὸν καὶ γωνιδάτον. » Τὸ
Γωνιδάτον, ἰσοδυναμεῖ ἐδῶ μὲ τὸ Τετράγωνον.

ΣΤΙΧ. 108, Καὶ μαγερίαν δρεπίνακον· οὐκ εἰς' ἐκ τῶν ἐνδόξων.]
ΔΓ, « Καὶ μαγερίαν τρεπίνακον, καὶ τρία κομμάτια θύνναν. »

ΣΤΙΧ. 109... καθόλου.] ΔΓ, καὶ ὅλως.

ΣΤΙΧ. 110, Καὶ παῦσε τὸ νὰ τρώς πολλὰ νάλέξης τόσα τόσα] ΔΓ,
« Καὶ ἄφες τοῦ τρώγειν τὰ πολλὰ, νὰ ἀλέξης πασπαλάτα. »

ΤΟΣΑ ΤΟΣΑ. Διπλασιασμὸς ὅμοιος τοῦ ἀνωτέρω (Α. 102), Πολλὰ
πολλὰ, συνήθης καὶ σήμερον ἀκόμη, ὡς καὶ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ
μας, καὶ πολὺ ἀρχήτερον εἰς τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμόν, σημαίνων
ἐπίτασιν τῆς ποιότητος ἢ τῆς ποσότητος. Οὕτως οἱ Ἑβδομήκοντα (Δευ-
τερονομ. κη', 43), ἐρμηνεύοντες κατὰ λέξιν τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον, εἶπαν,
« Ὁ προσήλυτος, ὃς ἐστὶν ἐν σοὶ, ἀνθήσεται ἌΝΩ ἌΝΩ, σὺ δὲ
» καταθήσῃ ΚΑΤΩ ΚΑΤΩ, » ἀντὶ τοῦ ἈΝΩΤΑΤΩ καὶ ΚΑΤΩΤΑΤΩ.

ΠΑΣΠΑΛΑΤΑ, ἡγουν λεπτά ὡς τὸ λεπτότατον ἀλεύριον, τὸ ὅποιον καὶ σήμερον ἀκόμη ὀνομάζεται Πασπάλη, ἐν ἀπὸ τούς τρεῖς παλαιούς σχηματισμούς, Πάλη, Παϊπάλη καὶ Πασπάλη, τοὺς σωζομένους εἰς τὸν Ἑσύχιον.

ΣΤΙΧ. 111, Ἀπελθε φτιάσε τὸ Ξερμὸν, ὅς ΝΗΜΑΝ τοῖς πατρᾷ-σιν.] ΔΓ, « Ἀπελθε, φτιάσε τὸ Ξερμὸν, καὶ νύσον τοὺς πατέρας. » Γράφει ΝΙΜΜΑ, ῥηματικὸν τοῦ Νίπτω.

ΦΤΙΑΣΕ. Φτιάζω ἢ Φτιάνω, ἀπὸ τὸ Εὐΐθειάζω (Ἑλλ. Εὐθύνω)· τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Ξηλυκὸν, Εὐΐθεια, ὡς ἀπὸ τὸ Ἄδεια, Ἀδειάζω, καὶ ἀπὸ τὸ Χρεῖα, τὸ μέσον Χρειάζομαι. Κυρίως σημαίνει, διορθῶν τὸ στρεβλόν, καὶ μεταφορικῶς, κατασκευάζω, παρασκευάζω, ἀρμόζω τί.

ΣΤΙΧ. 112, Σπούδασε, φθάσε σήμερον γοργὸν νὰ πᾶς εἰς τὸν μύλον.] ΔΓ, « Σπούδασον, φθάσον σύντομα, καὶ διάβα εἰς τὸ πουλίτζιν. »

Πᾶς, εἶναι Ὑπάγης, ὡς εἰς τὸν πρὸ τούτου εἶχον τὸ Τρώς (γρ. Τρώς) ἐσήμαινε Τρώγης.

ΠΟΥΛΙΤΖΙΝ, ὑποκοριστικὸν ὑποκοριστικοῦ τοῦ Πουλίον, σημαίνει τὸ oiseau τῶν Γάλλων, ἢ λεκτικώτερον, τὸ uccelletto τῶν Ἰταλῶν, τὸ ὅποιον ἐδῶ δὲν ἀρμόζει. Ἴσως ἡδέλησε νὰ σημάνη ὁ ποιητὴς τὸ Πωλητήριον (marché), τὴν ἀγοράν, ὅπου πέμπει ὁ πανοσιώτατος Ἡγούμενος τὸν ὑποτακτικὸν του νὰ ἀγοράσῃ τὰ χρειώδη.

ΣΤΙΧ. 113, Καὶ διάβα κ' εἰς τὸ πέραμαν γοργὸν ὡς ἐξηφτέριν.] ΠΕΡΑΜΑ ὠνομάζετο ὁ Γαλσπᾶς, ὡς πέραν, ἡγουν καταντικρὺ τοῦ Βυζαντίου. Περάματα σήμερον ἀκόμη ὀνομάζονται τὰ πλοιάρια τὰ ὅποια περῶσι τὸν πορθμὸν τοῦ Βυζαντίου.

Ἐξηφτέριν. Ἐλέγετο καὶ Ἐεπτέριον, βάρεχος λίξις, σχηματισμένη ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν Accipiter, ἱεράκιον (épervier).

ΣΤΙΧ. 114, Ἐρώτησε εἰς τὸ διάβα σου, Κ' Εἶπε τοὺς Βενετικούς.] Μὲ καχοφαίνεται, ὅτι παρέδραμα τὴν ὀρθοτέρην γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, « Ἐρώτησε εἰς τὸ διάβασου Εἰπὶ τοὺς Βενετικούς, » ἡγουν, ὅταν ὑπάγης εἰς τὸ μέρος τῆς πόλεως ὅπου κατοικοῦν ἢ διατρίβουν οἱ Βενετικοί, ἐρώτησε πόσον πωλεῖται τὸ τυρίον.

ΔΙΑΒΑ. Εἰς τὸν πρότερον (113) εἶχον τὸ Διάβα ἦτο προσεκτικὸν ῥῆμα· εἰς τοῦτον εἶναι ἀπαρέμφατον, Εἰς τὸ διάβα σου, ἡγουν ἐν τῷ δικαίῳ σου. Περί τῶν τοιούτων ἀπαρεμφάτων ἐξέτασε τὰ ἄλλου (Πλουτάρχ. Μέρ. Γ', Αὐτοσχ. στοχ. νή-ξβ') κατὰ πλάτος σημειωθέντα.

ΒΕΝΕΤΙΚΟΥΣ. Ἀντί τοῦ Βενετικῶν, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ στίχου. Ὁ Μάρκος Ἀντωνῖνος (Α', 5) τοὺς ὀνομάζει Βενετιανούς· εἶναι μία ἀπὸ τὰς δύο φατρίας, οὕτως ὀνομασθεῖσα διὰ τὸ Βένετον (bleu céleste) χρώμα τοῦ φορέματος. Ἰδε τὰ περὶ αὐτῶν ἀνωτέρω (σελ. 196) πλατύτερον ἱσορροπία.

ΣΤΙΧ. 115. Τὰ πῶς πουλιέται τὸ τυρὶν τί ἔχει τὸ κεντηνάριον.] ΔΓ, Πῶς πουλεῖται τὸ τυρὶν κ. τ. λ. Τί ἔχει, ἤγουν, ποίαν τιμὴν ἔχει, τί ἀξίζει.

ΚΕΝΤΗΝΑΡΙΟΝ (ζύγιον ἑκατὸν λιτρῶν). Λέξις Ῥωμαϊκὴ Centenarius, ἀπὸ τοῦ Centum (ἑκατὸν)· ὅθεν καὶ ὁ εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν (Μάρκ. ιβ', 39) Κεντυρίων (Centurio), ὁ ἑκατόνταρχος. Ἐξεχυσάσθῃ σήμερον ἡ λέξις εἰς τὸ Καντάριον (ἰταλ. Cantaro).

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ. Ἄλλος οὗτος χυδαῖσμός, εἰς χρῆσιν, ὡς φαίνεται, ἔτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, τοῦ Πουλιέται, λέγω, ἀντὶ τοῦ Πουλεῖται ἢ Πωλεῖται. Ἡ μετάθεσις αὕτη τῶν στοχαστῶν τῆς διφθόγγου ἔχει χώραν εἰς πολλὰ ἑνικὰ παθητικὰ τρίτα πρόσωπα τῶν εἰς τὰ ῥημάτων, οὕτω καὶ Πασιέται ἀντὶ τοῦ Πατεῖται, καὶ Κρατέται ἀντὶ τοῦ Κρατεῖται. Εἰς τὰ πληθυντικὰ ἐφυλάχθη ἡ διφθόγγος οῦ, μὲν πλὴν βάρβαρον ὅμως παρουσίαν τοῦ τ, οἷον Πουλιούνται, Πατιούνται, Κρατιούνται.

ΣΤΙΧ. 116, Ὑπαγε, λούσε σήμερον τὸν μέγαν Οἰκονόμον.] ΔΓ, α Ὑπαγε, νέφε, λούσε σήμερον τὸν μέγαν οἰκονόμον. η

ΣΤΙΧ. 117, Λούσε καὶ τὸν ἡγούμενον, παράστα καὶ τοὺς δύο.] Μετὰ τὸν στίχον ταῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἀκόμη τὸν ἐξής:

ΕΝ ΜΕΡΙ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἌΛΛΑ ὁ Οἰκονόμος.

Ἰσ. γρ. **ΕΝ ΜΕΡΕΙ**, καὶ **ἈΛΛΟΥ**, ἤγουν χωριστὰ εἰς δύο σκάμματα οἱ δύο πανοσιώτατοι.

ΣΤΙΧ. 118, Ὁ ΜΕΝ ΠΡΟΣΤΑΣΣΕΙ, τρίμαι με, καὶ τάρασσε τὸ σκάμμα.] Ἐπρόκρινα τὴν γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, παρὰ τὸ **ΕΜΕΝ ΠΑΡΑΣΤΑ**, διὰ τὸ ἀκόλουθον, Ὁ δ' ἄλλος. Ἐγραψα καὶ, **Τὸ Σκάμμα**, ἀντὶ τοῦ, **Τὸν Σκάμμα**. Σκάμμα λέγει τὴν σκάφην (baignoire).

ΣΤΙΧ. 119, παράχυσέ με, ἄς εὖγω.] ΔΓ, Περύχυσέ με, ἄς ἔκβω. Περύχυσε εἶναι Περύχυσσε (Ἑλλ. Περύχυσσον ἢ Περύ-

χ 80 »), λίξς οικιοτέρα εἰς τὸ περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ λόγος. Οἱ μέλλοντες καὶ ἐκδῶσιν ἀπὸ λουτρῶν, περιχέονται καθαρὸν ὕδωρ.

ΣΤΙΧ. 120, Καὶ μετὰ ΤΟΥΤΟΙΣ ἔρχεται τρίτος ὁ Ἐκκλησιαάρχης.] Ἡμεῖς γράψομεν ΤΟΥΤΟΥΣ, ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζε τὸ ἄλλο ἀντίγραφον, « Καὶ σὺν ἐκείνοις ἔρχεται τὸ τρίτον ὁ Ἐκκλησιαάρχης. » Ὅπως ἂν ἦναι, νοεῖ, ἐτι Μετὰ τὸν Ἡγούμενον καὶ τὸν Οἰκονόμον ἔρχεται ἡ σέλλεται τρίτος ὁ Ἐκκλησιαάρχης, καὶ λουσθῇ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν ταλαίπωρον Πτωχοπρόδρομον.

ΣΤΙΧ. 121. Πρὸς με σελεις τὸν ταπεινὸν τὸν κατηνυτελισμένον.] ΔΓ, Πρὸς με σελεις τὸν ταπεινὸν, προσάξει τοῦ ποιμένου.

ΣΤΙΧ. 125, Τὸ κρασοβόλιν μου ΠΙΛΟΥΨΝ τὸ νεροκοπημένον.] ΔΓ, ΚΡΑΤΟΥΨΝ.

ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΝ. Λίξις σύμματος ἀπὸ τὸ Κρασίον (οἶνος) καὶ Βάλλω (ἰδ. ἀνωτέρω σελ. 186). Σημαίνει μίαν βολάν, μίαν ἐγχυσει οἶνου, ἐν ποτήριον οἶνου (un verre de vin) ἀπὸ τὸ Βολή, ὡς καὶ οἱ Γάλλοι λέγουσι κατ' ὁμοίαν μεταφοράν, un coup de vin. Σώζεται ἀκόμη σήμερον ἡ λίξις Κρασοβόλιον.

ΝΕΡΟΚΟΠΗΜΕΝΟΝ, μεγμένον με νερόν (Ἑλλ. ὑδαρὴς οἶνος), ἔχει ἄκρατον. Τὴν αὐτὴν μεταφοράν ἔχει τῶν Γάλλων ἡ γλῶσσα τοῦ Κόπτω εἰς τὸ vin ἢ lait coupé.

ΣΤΙΧ. 126, Σκύπτω.] ΔΓη πίνω.

ΣΤΙΧ. 129, Καυκίη κραστὺ οὐ δίδουν με, τὸ λέγουσι εὐλογίαν.]

ΚΑΥΚΙΝ. Ἐσημείωσα (δὲν ἐνθυμούμαι ποῦ) ὅτι τὸ Καυκίον εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Βαυκαίον κατ' ὁμοίαν τροπὴν σχοιχείων, ὅποια ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 48) τοῦ Κορκορυμποῦ καὶ Βορβορυμποῦ. Σημαίνει γενικῶς ἀγγεῖον ἢ δοχεῖον, καὶ κατεβαίρετον, δοχεῖον ὑγρῶν. Ἐκ τούτου εἶναι ἡ ἀπὸ τοῦς Ἀλεξανδρίας ὀνομαζομένη κατὰ τὸν Ἀθήναιον (XI, σελ. 784) Βαυκαλῖς, ὅθεν καὶ τῶν Ἰταλῶν τὸ Boccale (Γαλλ. Bocal), καὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ Βωκάλιον (χυσθ. Μπουκάλι), τὸ ὁποῖον ἄλλο δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ Καυκάλιον, πλὴν τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. Καυκάλιον δὲ ὀνομάζομεν σήμερον καὶ τὸ Κρανίον (crañe), ὡς ἀγγεῖον καὶ αὐτὸ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὅχι ἐγκέφαλον, ὡς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 624). Τὰ Καυκάλα τῶν φονευθέντων ἐχθρῶν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Σκύθαι ὡς καυκία (ποτήρια) πίνοντες ἐξ αὐτῶν. Καυκία ὀνομάζομεν ἀρχὴν καὶ τοὺς δύο δίσκους τῆς ζυγαρίας, τὰς παλαιὰ ὀνομαζομένας Πλάσιγγας (plateaux).

Καῦκον καὶ Καυκαλίδα ὠνόμαζαν οἱ παλαιοὶ εἰδός τι φατοῦ (Διοσκορίδ. II, 169), ἄγνωσθ' διὰ ποίαν ἐτυμολογίαν. « Καῦκον, » καυλίον, καὶ ἄγριον λάχανον » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « ΚΑΥΚΙΔΑΔΗΣ » βοτάνη τις, ὁμοία ΚΩΡΙΩ κ. τ. λ., » τὸ ὅποιον πρέπει νὰ γραφῇ ΚΑΥΚΑΛΙΣ, καὶ ἴσως, ΚΙΣΩΡΙΩ. Ἡ αὐτὴ ἄγνοια μὲ κρατεῖ, διὰ τί ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι Καύκαν τὴν καλλακίδα (Meurs. Glossar. Græcobarbar. pag. 235), καὶ ἀναμάζουσιν ἀκόμη σήμερον τινὲς ἐξ ἡμῶν Καῦκον τὸν μοιχόν.

ΕΥΛΟΓΙΑΝ ὠνόμαζαν τὸν μοιραζόμενον ἄρτον, ἢ ἄλλα τι φαγίον ἢ ποτὸν ἀπὸ τὸν Ἡγούμενον εἰς τοὺς Μοναχοὺς ὅθεν καὶ ὁ σερευόμενος τὴν μερίδα του, διὰ ποιήν τινὸς ἀμαρτήματος, εἰπέτε, Ἀπ' εὐλόγι'ας, καὶ βερβαροσυνθέτως, Ἀπευλόγι'ας.

ΣΤΙΧ. 131, ΡΩΜΑΝΙΖΟΥΣΙΝ. Ρωμανίσιον ἔλεγον ὅ,τι σήμερον ὀνομάζεται θηλυκῶς Στάγγα, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Stanga (Γαλλ. barre), ὁ μοχλὸς τῆς θύρας ἀπὸ τὸν Ρωμαῖκόν ἴσως τρόπον τῆς κατασκευῆς τῶν μοχλῶν. Ἡπατήθη ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 150) φέρων μαρτυρίαν τοῦ Εὐσαδίου (Ὀδύσσ. κ. σελ. 1657), ὅτι ὁ μοχλὸς ὠνομάζετο ἀπὸ τοὺς Γραικορωμαίους καὶ Παράβλημα ἔπειδ' εἰς ἄλλο μέρος (σελ. 1406) ὁ αὐτὸς Εὐσάδιος λέγει, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους του, Παράβλημα ὠνόμαζαν, « Τὸ ζῶοις εἰς τροφήν παραιτούμενον, »

ΣΤΙΧ. 135, Κἂν εἰς οὐ βλέπει τὸ κοκκίον κ. τ. λ.] ΚΟΚΚΙΝ, ἡγοῦν Κανκίον, ἀπὸ τὸ Κόκκος (grain). Οὐ βλέπει τὸ κοκκίον μεταφορικῶς καὶ κατ' υπερβολὴν; ἐντὶ τοῦ, Κανεῖς δὲν λαμβάνει οὐδὲ τόσον, ὅσον εἶναι τὸ μέγεθος ἐνὸς κοκκίου, οὐδὲ τὸ παρ' ἀμικρόν. Ἡ αὐτὴ μεταφορὰ καὶ εἰς τῶν ἑλλων τὴν φράσιν, Il n'y a pas un grain de bon sens, Δὲν ἔχει κοκκίον γνῶσιν. Οἱ παλαιοὶ κωμικοὶ ἔλεγαν εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, Κόκκον, πλάσαντες ἀπὸ τὸ Κόκκος. « Κόκκον, τὸ » ἰλάχισον » λέγει ὁ Ἡσύχιος ἄλλος δὲ Λεξικογράφος (Bekk. Anecdol. σελ. 105), « Οὐδὲ κόκκον, ἐντὶ τοῦ, Οὐδὲ βραχύ. »

ΣΤΙΧ. 136, Ἀν εἶπω, Δότε με ψωμὸν εἰς τὴν ὑποτροφὴν μου.] ΔΓ, (ἴσως γνησιωτέρᾳ), Ἀν εἶπω, Δότε με πρῆξιν διὰ τὰ ὑποδύματα μου.

ΥΠΟΤΡΟΦΗΝ, μικράν, ὀλέγην καὶ μέλις ἀρχοῦσαν εἰς τὸ ζῆν τροφήν (une chétive nourriture). Ἡ λέξις εἶναι ἑλληνικὴ, ἀπὸ πρῶτον τὸν Σουιδῶρον θησαυρισθεῖσα εἰς τὰ Λεξικά, ἐκ μαρτυρίας Μαξίμου τοῦ Τυρίου.

ΣΤΙΧ. 137, Εἰς τὸν πυλῶνα.] ΔΓ, Ἐκ τοῦ πυλῶνος.

ΣΤΙΧ. 138-139, Καὶ πάντως ἈΝΤΥΠΟΔΕΤΟΝ κ. τ. λ.] Τοῦτο βεβαιώνει τὴν ἀνωτέρω (σιχ. 136) γραφὴν τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου ΠΕΤΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ ΨΩΜΙΝ. Τὸ νόημα εἶναι, Δέν με δίδουν πετσὶν νὰ διαρτῶσω τὰ ὑποδήματά μου, λήγοντες, Μὴν ἐξέρχεσαι τοῦ πυλῶνος, καὶ μὴ ἐξερχόμενος, οὐδ' ὑποδημάτων χρεῖαν ἔχεις. Καὶ ἀνυπόδητον ἂν μ' ἐσυγχωροῦσαν νὰ ἐξέλθω, δὲν ἤθελα τὸ νομίζειν ἀτιμίαν.

ΣΤΙΧ. 140, Αἱ καροῦχαι] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Οἱ καροῦχοι.

ΣΤΙΧ. 141, Τὴν γὰρ πολλὴν ἀσφάλειαν τῶν ἡμερῶν ΤῶΝ ἈΛΛΩΝ.] ΔΓ, ΕΚΕΙΝΩΝ. Τὸ νόημα εἶναι, Δέν φροντίζω τόσον τὰς ἄλλας ἡμέρας, ὅτε μὲ κλείουν εἰς τὸ μοναστήριον, ὅσον τὰς ἡμέρας, ὅτε τρέχουν αἱ καροῦχαι, ὅτε γίνεται ὁ ἀγὼν τῶν ἀμαξίων. Σημείωσε, ὅτι τὸ Ἀσφάλεια ἰδῶ σημαίνει, ὅχι τὴν ὁποῖαν νοεῖ σήμερον ἡ γλῶσσά μας διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐλευθερίαν τῆς ψυχῆς ἀπὸ φόβους καὶ ἀταραξίαν (sécurité), ἀλλ' ὅ,τι συνηθέστερον ὀνομάζομεν Σφάλισιν, ἢ Σφάλισμὸν (réclusion), μὲ ὄνομα τῆς αὐτῆς συγγενείας (ἀπὸ τὸ Ἀσφαλίζω).

ΣΤΙΧ. 143, Εἰ δὲ πολλάκις κρατηθῶ.] ΔΓ, Ὅσάκις δὲ καὶ κρατηθῶ.

ΣΤΙΧ. 144, Πελεργίνους.] Ἀπὸ τὰ Ῥωμαϊκὸν Peregrinus (ξένος), ὅθεν καὶ τῶν Γάλλων τὰ Pélerin, διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνουν τὸν Προσκυνητὴν, ἦγουν τὸν ταξειδεύοντα εἰς Μοναστήρια ἢ ἄλλους ἁγίους τόπους χάριν προσκυνήσεως, καὶ τῆς ἀπὸ τὴν προσκύνησιν ἐλπίζομένης ψυχικῆς ὠφελείας. Ἐδῶ καταξάιρετον νοεῖ τὰς περιβοήτους πελεργινίας (pèlerinages) ἢ ξαυροφόρους ἐκστρατείας (croisades) τῶν Δυτικῶν χριστιανῶν εἰς ἐπίκτησιν τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἡ δευτέρα ξαυροφορία συνέβη κατὰ τὸ 1147 ἔτος, ὅτε ἐδρασίευσεν Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, καὶ ἤκμαζεν ὁ ποιητὴς μας Πτωχοπρόδρομος, ὅστις καὶ ἐγνώρισεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλοὺς τοιοῦτους ξαυροφόρους, καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Λοδοβίκον τὸν ἰβδομον, βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, τὸν ὁποῖον ὁ Κομνηνός ὑπεδέχθη μὲ Ἀσιανὴν τύφον, καθίσας αὐτὸν εἰς ταπισιὲν σκαμνίου (tabouret), καθήμενος αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον. (Vide GIBBON, *Histoire de la decad. et de la chute de l'empire Rom.*, tom. XI, pag. 409 de la trad. franç.).

ΣΤΙΧ. 145, Καὶ θάλω τοῦ μιμήσασθαι τὸ ἐλευθερὸν ἐκείνων.] ΔΓ,
καὶ πολεμῶ μιμήσασθαι τούτων ἐλευθερίαν.

ΠΟΛΕΜΩ. Εἰς σημασίαν τοῦ σφοδρῶς ἐπιθυμῶ τὸ Πολεμῶ
(s'efforcer), ἥτις σώζεται ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον. Σημειώσῃ ἀκόμη
τὴν σύνταξιν τοῦ Θέλω μὲ γενικήν.

ΣΤΙΧ. 146, οὐκ εἶδα.] Ἰσως οὕτως ἔγραφαν τότε, ἀντὶ τοῦ Οὐκ
οἶδα.

ΣΤΙΧ. 147, Σαπούνιον.] Σαπούνιον ἀπὸ τὸ Σαπώνιον, (savon)
ὑποκορισικὸν τοῦ Σάπων. Καὶ ἡ λέξις καὶ ἡ εὗρεσις τοῦ Σάπωνος,
ἀναφέρεται εἰς τοὺς παλαιούς Γάλλους.

ΛΕΓΟΥΝ ΜΕ Τὸ ΖΕΜΑΝ.] Ἰσως ἦτο γραμμένον: ΔΟΥΓΟΥ ΜΕ Τὸ
ZEMA, κατ' ἑλλειψιν τοῦ, ἀποκρίνονται, ἢ λέγουν· ἦγουν Ἐγὼ
μὲν ζητῶ σαπώνιον νὰ λουσθῶ, αὐτοὶ δὲ μ' ἀποκρίνονται, Λούου (μὲ τὸ
δέγμαμα Δούγου) μὲ μόνον τὸ ζεσθὲν νερόν. Ἀρχοῦ εἰς τὸ ζεσθὲν νερόν.
Τοῦτο σημαίνει εἰδῶ τὸ, Ζέμα, οὐδ' εἶναι, ὡς τὸ ἐνόησεν ὁ Δουκάγγιος
(σελ. 460) συνώνυμον τοῦ Ζωμός.

ΣΤΙΧ. 149, Νὰ εὔγω νὰ ἰδῶ φίλον μου, μικρὸν νὰ TZANTZA-
ΡΙΩΝ.] Δ. ὙΠΆΓΩ, καὶ TZATZAPÍΩΝ.

TZANTZAPÍΩΝ. Ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν Cianciare (Γαλλ. badiner).
ἰσοδυναμεῖ μὲ τὼν ἀρχαίων τὸ Ἀηρεῖν.

ΣΤΙΧ. 152, ΣΤΑΝΕΟ ΜΟΥ. Σήμερον λέγομεν, Στανιῶ, Στανέως
(ἢ Στανιῶς) μου, καὶ Στανιῶς μου (malgré moi, par
force).

ΣΤΙΧ. 153, Ἐχω καὶ πλείσα.] ΔΓ, Ἄλλα δὲ πλείσα.— συγγραφή.]
ΔΓ, συγγραφή.

ΣΤΙΧ. 154, πολυλεξίαν.] ΔΓ, πολυλογίαν.

ΣΤΙΧ. 156, Ὑπὲρ δὲ ταύτης κέκτημαι μικρὰν παρηγορίαν.] ΔΓ,
καίπερ δὴ κέκτημαι τινὰν μικρὰν παρηγορίαν.

ΣΤΙΧ. 157, ὑποίσωμαι ὁ κατηντελισμένος;] Οὕτως ἔγραφα,
ἀντὶ τοῦ Ὑπήσωμαι. ΔΓ, ὑπήσωμεν (γρ. ὑποίσωμεν) οἱ κατηντελι-
σμένοι;

ΣΤΙΧ. 158, Τὰ τῆς τραπέζης ΔΗΛΑΔΗ' τοῦ γεύματος Ε'ΚΕΙΝΟΥ.]
ΔΓ, Τὰ τῆς τραπέζης ΔΕΓΩ ΔΗ', τοῦ γεύματος ΤΗΝ ὈΡΑΝ.

ΣΤΙΧ. 159 — 160, Ὅταν τὰ τρία δώσουσιν, καὶ πάντες συν-
αχθῶσιν· Καὶ ψάλλουν τὸ Ὑψώσω σε, καὶ ἄρξονται τοῦ τρώγειν.] ΔΓ,

Ὑπὲρ πάτρας μὲν πᾶς τις ἀποθνήσκειν θέλει·
 Ὑπὲρ δὲ μήτρας Καλλιμέδων ὁ Κάραδος
 Ἐφθῆς ἴσως προσεῖτ' ἂν ἄλλως ἀποθανεῖν.

Εἰάν οἱ Μοναχοὶ τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐξέπεσαν εἰς τόσῃν τρυφῇν, ποῖα καὶ πόση τάχα ἔπρεπε νὰ ᾔῃαι ἡ τρυφή τῶν κοσμικῶν πλουσιῶν, καὶ μάλιστα τῶν αὐλικῶν, καὶ πόσῃν ἀκολούθως ἐπασχε τῶν ἀναγκαίων ἐνδοσίαν ὁ κοινὸς λαός! Ἀλλὰ κἀνεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἔτρεχε πλέον κίνδυνον νὰ χάσῃ τὴν πρὸ πολλοῦ χαμένην ἐλευθερίαν· μόνον τὸν χρυσοῦν ζυγὸν τῶν Γραικορωμαίων Αὐτοκρατόρων ἐκινδύνευαν νὰ μεταβάλῃσιν εἰς τὸν σιδηροῦν Τουρκικὸν ζυγόν· καὶ τοῦτο συνέβη.

ΒΑΒΑΛΙΣΜΕΝΟΣ. Ὅτι ἐσήμαινε τὸ Ἀρβελισμένος, σημαίνει καὶ τὸ Βαβαλισμένος· ἀλλ' οὐδὲ τούτου τὴν ἐτυμολογίαν γνωρίζω. Ἐνθυμούμαι τὸ διὰ τοῦ μ Μαμαλίζω, λέξιν τινῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, σημαίνουσα, ὡς μ' ἔλεγε τις φίλος, τὸ κοπανίζω, ἢ κόπτω εἰς λεπτά. Ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ β καὶ τοῦ μ δὲν εἶναι παράδοξος, εἰς ὀνόματα μάλιστα ὀνοματοποιημένα, ὡς εἶναι τὸ Βαβαλίζω καὶ Μαμαλίζω. Λέγει καὶ ὁ Ἡσύχιος « Μάματα, » ποιεήματα (γρ. πέμματα) βρώματα » καὶ « Μαμμάν... ἐσθιεῖν. »

ΠΑΡΕΧΥΜΑ.] Γρ. Περίχυμα, ἢ χυδαίερον, Περέχυμα. Αἰξίς μαγειρικὴ, ἀκόμη σήμερον σωζομένη, σημαίνουσα τὸ ὑγρὸν ἄρτυμα (sauce) τὸ χυνόμενον ἐπάνω τῶν ἐψημένων ἢ ὀπτημένων φαγητῶν. Τὸ ῥῆμα λέγεται Περιχύνω, Περεχύνω καὶ Περεχω.

ΣΤΙΧ. 165, ὈΞΙΝΟΓΛΥΚΟΣ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Ὄξυνόγλυκον. Ὄξυνόγλυκον (aigre-doux) ὀνομάζει τὴν μαγειρίν, διότι ἐσκευάζετο μὲ μέλι καὶ ὀξείδιον.

ΚΡΟΚΑΪΗ. Ἐχουσα καὶ κρόκον (safran).

ΣΤΙΧ. 166, Ἐχουσα σάχος σύσγουδον, ΚΑΡΙΟΦΥΛΛΟΝ τριψίδιν.] ΔΓ, ΚΑΡΟΦΑΛΟΝ. Οὕτως ὀνομάζαν, Καρόφαλον καὶ Γαρόφαλλον, καὶ ὀνομάζουσι ἀκόμη σήμερον, τὸ συνηθεστέρας λεγόμενον Μοσχοκάρφιον (clou de girofle).

ΤΡΙΨΙΔΙΝ. Ἦγουν Τριψίδιον, βαρβάρως, ἀντὶ τοῦ τριπτόν, κοπανιστόν, ἢ ἄλεστόν.

ΣΤΑΧΟΣ, εἶναι τὸ ἄρωμα, τὸ ὀνομαζόμενον καὶ Στάχυς, καὶ Ναρδόσταχυς, καὶ Νάρδος Ἰνδική. (ἴδε Γεωπονικ. VI, 8, μέ τας σημ. τοῦ πελεντ. ἐκδότ.). Σήμερον τὸν ὀνομαζόμενον ἀπλῶς Νάρδον (Nard) τὸ ὄνομα εἶναι Ἀσιανὸν (Ἑβρ. נָרְד). Ἀντὶ τοῦ Στάχος, ὁ Δουκάγγιος (σελ. 654) ἔγραψε κακῶς Στέχος.

ΣΥΣΤΟΥΔΟΝ, τί σημαίνει, οὗτ' ὁ Δουκάγγιος μᾶς εἶπε, οὗτ' ἐγὼ εἶμαι καλὸς νὰ τὸ ἐξηγήσω.

ΣΤΙΧ. 167, Ἀμανιτάρην ὄξος τε, καὶ μέλι ἐκ τὰκάπνιν.] ἈΜΑΝΙΤΑΡΙΝ, ἤγουν Ἀμανιτάριον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἀμανίτης (champignon). Τὸνομα δὲν εἶναι ἀρχαῖον (ἔλεγον ἀντ' αὐτοῦ Μύκης)· ἀλλ' οὐδὲ παραπολὺ νέον πάλιν, ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς τὸν Νίκανδρον, ποιητὴν ἀκμάσαντα ἑκατὸν πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

ἈΚΑΨΙΝΙΝ, ἐπίθετον τοῦ μέλιτος, σωζόμενον καὶ σήμερον. Μέλι Ἀκαπνον ἢ Ἀκάπνισον (Στραβ. Γεωγρ. IX, σελ. 400) ὠνόμαζαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖνο τοῦ περιφήμου Ἀττικοῦ μέλιτος τὸ μέρος, ὅσον ἔσυραν ἀπὸ τὰ κυψέλια πρὶν τὰ καπνίσωσιν, ὡς συνειθίζουσιν οἱ μελιουργοί, ὅτε θέλουν νὰ διώξωσι τὰς μελίσσας· διότι, τὸ καπνιζόμενον μέλι κινδυνεύει πολλάκις νὰ ὀξυνισθῇ, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος (PLIN. *Histor. natur.* XI, 16, § 15).

ΣΤΙΧ. 168, Καὶ ΜΕΣΑ κεῖται.] ΔΓ, ἈΠΕΣΩ.

ΣΤΙΧ. 169, Ἐκ τὸ Ρύγιν.] ΔΓ, Ἐκ τὸ Ῥήγιν. Καὶ αἱ δύο σφαλμένα. Γράψε, Ἐκ τὸ Ῥήγιν, ἤγουν Ῥήγιον, λιμὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ἐπίνειον, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Ἀγαθίας. Ἡ εἰς αὐτὸ φέρουσα πύλη, ὠνομάζετο, Πύλη τοῦ Ῥηγίου, κτισθεῖσα ἀπὸ Κωνσταντῖνον τινά, ἑπαρχον τῆς πόλεως, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπίγραμμα (Ἀνθολογ. IV, 28, § 13), μέ τὸν τίτλον, Εἰς τὴν πύλην τοῦ Ῥηγίου, ἐν Βυζαντίῳ:

Ἡμασιν ἐξήκοντα φιλοσκήπτρῳ βασιλεῖ
Κωνσταντῖνος ὑπαρχος ἐδεύματο τείχεϊ τεύχος.

Ῥοαῖον ἐγκώμιον βασιλείῳ ὁ Φιλόσκηπτρος (qui chérît son

sceptre)! Ἐκ τούτου μόνου τοῦ διείχου κατεχωρίσθη ἡ λέξις εἰς τὰ Ἑλληνικά Δεξικά.

ΣΤΙΧ. 170, Καὶ συναγρίδα πεπανή, ὦ θε μου, μαγερία!] ΔΓ... θε μου μαγερία.

ΣΥΝΑΓΡΪΔΑ. Σώζει ἀκόμη σήμερον τὸ νομά της. (ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 102).

ΠΕΠΑΝΗ. Δεῖξις τοῦ παρσχυμάζοντος ἑλληνισμοῦ· οἱ ἀρχαιότεροι ἔλεγον Πέπερος, ἡμεῖς σήμερον, Ἕριμος (πῆγ). Κατὰ προ-
παρωξύνθη ἡ λέξις εἰς πολλά Ἑλληνικά Δεξικά, Πέπανος. Κατὰ καὶ
εἰς τὰ Ἀνέλεκτα τοῦ Βρύγκου (II, σελ. 306) ἐγράφη Πεπάνων
βοτρύων, ἀντὶ τοῦ Πεπανῶν κ. τ. λ.

ΘΕ.] ΔΓ, Θεέ. Ἀλλὰ τὸ μονοσύλλαβον (ὡς καὶ σήμερον τὸ προ-
φέρουν οἱ χυδαῖοι) ἀρμόζει πλέον εἰς τὸν κωμικόν μας Πρόδρομον.
Παρόμοια ὁ Ἀριστοφάνης φέρει συχνὰ δισύλλαβον τὴν κλητικὴν τοῦ
Μέλεος, οἶον (Εἰρ. 137),

Ἄλλ', ὦ μέλε, ἂν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει.

Σημείωσε ἀκόμη καὶ τὴν κωμικὴν (ὄχι εὐσεβῆ) ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ,
εἰς γαστρικάς ἀπολαύσεις, κατὰ μέμνησιν τῶν ἀρχαίων κωμικῶν. Πρὸ-
μοια καὶ εἰς ἐξ ἐκείνων (παρ' Ἀθην. σελ. 119), ἀνεφώνησε περὶ
ταρίχου καλοῦ,

Ἄλλ' ἐπριάμην παρ' ἀνδρὸς, ὦ γῆ, καὶ ΘΕΟΪ!

Ταριχοπώλου πάνυ καλοῦ τε κάγαθου,

Τιλτὸν μέγιστον. —————

ΣΤΙΧ. 172, Καὶ Χιώτικον ΝΑ ΚΟΤΖΟΞΑ κ. τ. λ.] ΔΓ,
ΝΑ ἘΤΖΑΚΟΞΑ κ. τ. λ. Χιώτικον, ἑλλειπτικῶς τοῦ Κρασίον·
ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ τὸ Χῖος, κατ' ἑλλειψιν τοῦ Οἶνος, καὶ σήμερον
οἱ Γάλλοι, boire du Champagne. Περὶ τοῦ Κετσόνω, ἴδε τὰ
ἀνωτέρω (σελ. 145), ὡς καὶ τὰ περὶ τοῦ Τσακόνω (σελ. 225).

ΣΤΙΧ. 173, Καὶ νὰ ρευξάμην ἔμνοσα, καὶ νὰ παρηγορήθην.] ΔΓ,
Καὶ νὰ ἐρευξάμην εὐνοσα, καὶ νὰ ὑπεκοιμήθην.

ΥΠΕΚΟΙΜΗΘΗΝ (ἴσ. Ἀπεκοιμήθην). Τὸ ΕὔΝΟΣΤΑ, ἂν καὶ

ἐλληνικώτερον, δὲν ἀξίζει τὸ βάρβαρον καὶ κωμικὸν ἘΜΝΟΣΤΑ, κατὰ φθορὰν ὁμοίαν τοῦ Χαῦνος εἰς τὸ Ἀχαμνός, καὶ τοῦ Ἐλαύνω εἰς τὸ Ἀάμνω. Σήμερον ἀντὶ τοῦ Εὔνοσα, λέγομεν Νόσιμα, ἐπὶ ῥῆμα ὁμοίως παραγόμενον ἀπὸ τὸ Νόσας. (Ἰδ. Πρόδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. Αὐτ. 50χ. σελ. ριθ').

ΣΤΙΧ. 174, ΤΑ ΤΗΓΑΝΟΥ.] Ἦγουν τὰ τηγανιστά, ἢ ὡς τὰ ὀνόμαζαν οἱ Ἕλληνες κωμικοὶ, τὰ ἀπὸ τηγάνου, οἶον (Φερικρατ. παρ' Ἀθην. σελ. 229),

Ἀπὸ τηγάνου τ' ἔφασκεν ἀφύας φαγεῖν.

ΣΤΙΧ. 175, ΣΙΑΚΟΧΟΜΜΑΤΑ.] ΔΓ, συγχόμματα. Ἄν προκρίνης τὴν πρώτην, Γράφε, Συακοχόμματα, ἤγουν, Σῦακος ἢ Συακίου χόμματα. Περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 90 καὶ 186).

Τρυγλία μουσακάτα. Ὑποκοριστικὸν τῆς Τρίγλης τῶν παλαιῶν, οἱ ὅποιοι τὴν ὀνόμαζαν καὶ Γενειάδα. Καὶ τοῦτο σημαίνει ὁ Ποιητής μας διὰ τοῦ Μουσακάτα. (Ἰδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 105). Ζώζεται ἔτι σήμερον εἰς τὰ κοινὰ Λεξικά μας τὸνομα Γενειάδα (mullus barbatus, Γαλλ. rouget).

ΣΤΙΧ. 176, ἈΘΕΡΙΝΕΣ. Ἀθερίνας (Athérines ἢ Ἐρίς) ἀκόμη σήμερον τὰς ὀνομάζομεν.

ΣΤΙΧ. 177, ΚΙΘΑΡΓΟΣ, Ἑλληπσι, Κίθαρος (limande). Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκρ. σημ. σελ. 91.

ἈΚΕΡΕΟΣ. Γράφε Ἀκέραιος.

ΓΑΡΟΣ. Περὶ τοῦ Γάρου, ἢ Γάρου, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 183).

ΣΤΙΧ. 178, ΚΑΡΝΑΒΑΔΑΙΝ. Ἰδ. τὸν εἰς τὸν Ξενοκράτην Πίνακα (λεξ. Καρναβάδιν, σελ. 241).

ΣΤΙΧ. 179, ἈΠΟΛΑΚΤΙΣΜΑΝ.] ΔΓ, Ἀπογαλάκτισμαν. Ὁ Δουκάγγιος μόνον τὸ Ἀπολάκτισμαν ἐχώρισεν εἰς τὸ Λεξικόν του (App. σελ. 22), ἀφήσας αὐτὸ χωρὶς ἐξήγησιν. Ἡ διάφορος γραφή Ἀπογαλάκτισμα, σημαίνουσα, ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὸ lait ἢ laitance τῶν Γάλλων (καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ lait, γάλα) εἶναι ἡ ὀρθότερα, ἢ καὶ ἡ Γραικικωτέρα. Ἀφῆκα ὅμως τὸ Ἀπολάκτισμα, καὶ ὡς ταυτόσημον, καὶ ὡς οἰκιστότερον εἰς τοὺς Γραικορωμαίους. Ἐπειδὴ οἱ

Δαῖτῖνοι ὠνόμαζαν *lacs* μονοσυλλάβως τὸ Γάλα, ἀφαίρεσαν καὶ οἱ Γραικορωμαῖοι τὴν πρώτην συλλαβὴν εἰς πολλὰ παράγωγα. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὠνόμαζαν τὸ Γαλαθινὸν ἐρίφιον (*chevreau de lait*) Εῤίφιν Λακταῖον (κατὰ τοὺς Ῥωμαίους *hoedus lactens* ἢ *lacteus*) ἀντὶ τοῦ Γαλακταῖον, καὶ ἀκόμη βαρβαρώτερα, τὸν γαλαθινὸν χοῖρον (*cochon de lait*) Λακτεντόπουλον. (ἴδε Δουκαγγ. σελ. 783).

ΣΤΙΧ. 180, Καὶ τίς ἀκρίτης.] ΔΓ, ὦ τίς ἀκρίτης! Κατωτέρω (μετὰ τὸν στίχ. 546) φέρω ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον πάλιν διὰ τοῦ τὸ Ἀκρίτης, ὅπου τὸ συνοδεῦει μὲ τὰ ἐπίθετα Πολεμάρχος, καὶ Στεγρόος. Σημαίνει λοιπὸν ἡ λέξις Ἀκρίτης παρομοίαν τινὰ ποιότητα τοῦ Ἀνδρείου, Ῥωμαλίου, ἢ ἄλλο τι συνώνυμον. Ἀλλ' ἀγνοῶ τὴν ἐτυμολογίαν του. Ὁ Δουκάγγιος τὸ παρίδραμεν ὅλως. Ἄρα εἶναι ἀπὸ τὸ Ἄκρος, ἤγουν ἄκρος τὴν ἰσχύν;

ΣΤΙΧ. 181, Καὶ τὰς ποδίας του νάμπηξεν κ. τ. λ.] Ἡγουν, Ἀνασύρας τὰς ποδίας νὰ τὰς ἐμπήξεν εἰς τὴν ζώνην του· ὡς κἀμουν συνήθως οἱ ἐπιχειρίζοντες ἔργον τι κοπῶδες. Σήμερον λέγομεν Ποδία, ἀπὸ τὸ Ποδέα (ὡς Συκία ἀπὸ τὸ Συκέα καὶ Μηλία ἀπὸ τὸ Μηλέα), σημαίνοντες τὸ κάτω ἄκρον τὸ πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἐπανωφορίου. Ἐλεγαν καὶ συνηρημένως Ποδῆ, κατὰ τὸ Συκῆ. Οἱ παλαιοὶ τὴν ὠνόμαζαν Πέζαν, Κράσπεδον, καὶ Πτερύγιον. Ποδίαν (*tablier*) ὀνομάζομεν ἀκόμη, καὶ τὸ συνήθως κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ζώνης μέχρι ποδῶν παραπέτασμα, εἰς φυλακὴν τῶν φορεμάτων.

ΣΤΙΧ. 182... ἀγουρίτζης.] Ἐσημειώθη (ἀνωτέρ. σελ. 88-89), ὅτι τὸ Ἄγουρος (ὅθεν τὸ Ἀγόριον), ὡς καὶ τὸ πᾶλληξ, ἦσαν καὶ ἡλικίης ὀνόματα. Τὸ παράγωγον τοῦτο Ἀγουρίτσης, σημαίνει, τὸν ἀνδρεῖον, ὡς ὁ Παλληκαρᾶς, ἀπὸ τὸ Πᾶλληξ, καὶ εἰς τοὺς παλαιούς ὁ Ἀρρένικὸς, τὸν ἀνδρώδη καὶ ῥωμαλέον, ἀπὸ τὸ Ἀρσην ἢ Ἀρρήν.

ΣΤΙΧ. 183, Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν τοὺς παλαμναίους μίσους.] ΔΓ, Καὶ νὰ τοὺς ἐσυνέτριψεν ὡς παλαμναῖος γίγας.

ΜΙΣΟΥΣ δὲν δύναται νὰ σημάνη ἐδῶ πλὴν τὰ παρατεθέντα εἰς τὴν τράπεζαν, τὰς παραδίσεις (*services*), ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 211), καὶ ἐπομένως αὐτὰ τὰ σκουτέλια. Ἴσως ἡ δευτέρα γραφή, ὡς παλαμναῖος γίγας, εἶναι πιθανωτέρα.

ΣΤΙΧ. 184, Πολλάκις με ΠΑΡΕΤΡΙΝΕΝ ὁ λογισμὸς νὰ ΓΕΡΩΩ.] ΔΓ, ΠΑΡΟΡΓΗΣΕΝ... ΕΓΕΡΩΩ.

ΠΑΡΕΤΡΙΝΕΝ. Γράφει ΠΑΡΟΤΤΡΙΝΕΝ.

ΠΑΡΟΡΓΗΣΕΝ. Ίσως ἦτο ΠΑΡΟΡΜΗΣΕΝ.

ΓΕΡΩΩ ἢ ΕΓΕΡΩΩ. Παρωξυτονήθη διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου, ἀντὶ τοῦ Ἐγερῶ.

ΣΤΙΧ. 185, Ναμπῶ σὴν μίσην καὶ ναυγῶ, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω.] ΔΓ, Νὰ ἐμβῶ εἰς τὴν μίσην ὡς θρασὺς, νὰ δώσω καὶ νὰ πάρω.

ΣΤΙΧ. 186, Τζακίσω.] Ἰδε τὰ σημειωμένα ἀνωτέρω (σελ. 225).

ΣΤΙΧ. 187, Συντρίψω ΤΟΝ.] ΔΓ, ΤΑ.

ΣΦΙΞΩ ΤΟΥΣ ΟΔΟΝΤΑΣ. Φράσις ποιητικὴ, σημαίνουσα τὸν σφοδρὸν τῆς ψυχῆς θυμὸν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν, κατὰ μίμησιν τοῦ « Χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν » τοῦ Τυρταίου, ἢ μᾶλλον τοῦ Εὐριπίδου (Βαχχ. 620),

Θυμὸν ἐκπνέων, ἰδρῶτα σώματος ζάξων ἄπο,
Χεῖλεσι διδούς ὀδόντας.

ΣΤΙΧ. 188, Καὶ σύντζεφλον λαφύξω τον, καθάπερ ἄρνα λείων.] ΔΓ, Καὶ σύντζεφλον τζακίσω τον καθάπερ λείων ἄρνα.

ΣΥΝΤΖΕΦΛΟΝ. Ἑλληνιστί, Αὐτῷ τῷ φλοιῷ, Σύν τῷ φλοιῷ. Τὸ περικάλυμμα τῶν καρπῶν ὀνομάζομεν Φλούδιον (ὕποκοριστικὸν τοῦ Φλοιὸς ἢ Φλοῦς) καὶ Τζῶφλοιον, λέξιν φθαρμένην ἀπὸ τὸ Ἐξω φλοῖον, Ἐξῶφλοιον. Τὸν αὐτὸν χυδαῖσμὸν ἔπαυε καὶ τὸ Πρεϊκίον (dot), προφερόμενον ἀπὸ τινος Προυκίου. Σύντζεφλον, ἢ ὡς προφέρεται σήμερον Σύντσωφλον, ἤθελέ τις, παραδείγματος χάριν, ὀνομάσειν Ἀπίδιον, Μήλον, ἢ ἄλλον τινὰ καρπὸν, τὸν ὁποῖον τρώγει ὡς τὸν λάβη ἀπὸ τὸ δένδρον, χωρὶς νὰ τὸν καθαρῶς πρῶτον ἀπὸ τὸν φλοῖον. Ἐδῶ ὁ ποιητὴς μας, ὡς ποιητὴς, τὸ ἐμεταχειρίσθη καὶ εἰς φαγητὸν τρωγόμενον ἐντάμα μετὰ τὸ πινάκειον. Τόσῃ πείναν ἔπασχεν ὁ πτωχὸς Πρόδρομος.

ΛΑΦΥΞΩ. Ἐδῶ ἀναμφιβόλως ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὴν παραβολὴν τοῦ Ὁμήρου, ὅς τις εἶπε (Ἰλιάδ. λ', 175-176) περὶ βωδίου σπαρattoμένου ἀπὸ λείοντα,

Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε, λαβὼν κρατεροῦσιν ὁδοῦσιν,
Πρῶτον, ἔπειτα δέ θ' αἶμα καὶ ἔγκασα πάντα ΛΑΦΥΣΣΕΙ.

Τὸ Λαφύσσω εἶναι τὸ *hâfser* ἢ *goinsfrer* τῶν Γάλλων.

ΣΤΙΧ. 190, Οὐδ' ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν κἂν ὅλως μὲ ἀφίνουν.] Τὸ
δεύτερον ἀντίγραφον, « Οὐδ' ἀτενίσαι καθαρώς πολλάκις εἴκσε με. »
καὶ μετὰ τοῦτον τὸν σίχον, φέρει καὶ ἄλλον τὸν ἐξῆς :

Καὶ φοβηθεῖς ἐλόφραξα, μήπως, μ' ἐκβάλουν ἔξω.

ΕΛΟΦΑΞΑ, ἢ μᾶλλον ΕΛΩΦΑΞΑ (ἀπὸ τὸ Λωφάξω) εἶναι τῶν
παιλαιῶν τὸ Ελώφησα (ἀπὸ τὸ Λωφάω). Ἐδῶ σημαίνει τὸ *se tenir*
coi τῶν Γάλλων. Λεῖπει ἡ λέξις ἀπὸ τὸν Δουκάγγιον.

ΣΤΙΧ. 191, Μετὰ ΔΕ τὴν παράθεσιν ὧν εἶρηκα βρωμάτων.] ΔΓ,
ΓΟΥΝ. Καὶ τὸ Γοῦν, καὶ τὸ ὦν εἶρηκα, δὲν εἶν' οὐτ' Ἑλλη-
νισμός, οὔτε βαρβαρισμός (εἰς τοῦτο λέγω τὸ Ποῖημα), ἀλλὰ καθαρὸς
μακαρονισμός, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω (σίχ. 561) Ἀπερ εἶρηκα.

ΣΤΙΧ. 192, ΜΟΝΟΚΥΘΡΙΤΖΙΝ. Ὑποκοριστικὸν τοῦ ἐξηγηθέντος
ἀνωτέρω (σελ. 123) Μονοκύθρου.

ΣΤΙΧ. 193, Ὑπεραυλίζον.] ΔΓ, Ὑπεραυτίζον. Γραφὴ Ἑλληνικωτέρα,
ἀλλ' ὅχι ὁησιωτέρα, ὡς μαρτυροῦν πολλά ποιήματα ἢ συγγράμματα
Γρακκορωμαϊκά, ὅπου τὸ ἀπλοῦν γράφεται, Ἀυνίζω, ἀντὶ τοῦ
Ἀτμίζω. Σήμερον λέγεται καὶ Ἀυνίζω καὶ Ἀχνίζω (*exhaler*)· καὶ
τὸ ὄνυμα, Ἀχνός (*vapeur*), καὶ θηλυκός, Ἀχνη καὶ Ἀϋνη. Τὸ
τελευταῖον τοῦτο εἶναι ἢ φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ἀυτμή, ἢ καὶ αὐτὸ τῶν
παιλαιῶν ἀπαράλλακτον τὸ Ἀχνη· ἐπειδὴ ἔλεγαν καὶ Πυρὸς αὐτμή
καὶ Πυρὸς Ἀχνη. Εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος μεταχειρίζονται
τὸ Ἀχνός καὶ ὡς ἐπίθετον, συνώνυμον τοῦ Κλωμός (*blême, pâle*).
καὶ τότε παθάνον ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἀχροός οὖς (*décoloré*) ἢ
καὶ ἀπὸ τὸ Ἀχυνμαι τὸ λυπούμαι, ἐπειδὴ ἐν ἀπὸ τῆς χλωμότητος
τὰ αἶτια εἶναι καὶ ἡ λύπη.

ΟΛΙΓΟΝ. Ἐμετάθεσε τὸν τόνον, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ σίχου.

ΣΤΙΧ. 195, Κραμβὶν καρδίαι κ. τ. λ.] Μετὰ τὸν σίχον τοῦτον, τὸ
δεύτερον ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἐξῆς :

Μουραύνας μεσουπόκοilon και από τὸ Σαχαλτίκιν.

Ὁ Δουκάγγιος (App. σελ. 136) ἀνέγνωσε κακῶς, Μουρίνας. Τὸ Μεσουπόκοilon εἶναι τὸ χυδαίως λεγόμενον Ποκοίλι, ἤγουν Ὑποκοίλιον. Τὸ Σαχαλτίκιον μοῦ εἶναι ἄγνωστον.

KRAMBĪN ἦγουν, Κραμβίον. Συχνότερα Δάχανον ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Κράμβην τῶν παλαιῶν, κατ' ἀντονομασίαν (ἰδ. ἄνωτερ. σελ. 191). Ἡ καρδία τοῦ Κραμβίου εἶναι τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Λαχανόγουλον. Οἱ παλαιοὶ τὸν ὀνόμαζαν Καυλὸν (vigne), ὡς καὶ τοῦ μαρουλίου, καὶ ἄλλων τοιούτων. Ἀπὸ τὸ Καυλὸς παράγεται τῶν Ἰταλῶν τὸ Cavoio καὶ τῶν Γάλλων τὸ Chou.

ΜΟΥΡΟΥΝΑΣ. Εἶναι ἡ Μύραινα, ἡ Ζυμύραινα (Murène) τῶν παλαιῶν. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 50), ὅπου διαρθῶναι τώρα, καὶ τὸ ὄχι ταφίστατα γραμμῖνον (σελ. 10), γράφων « Περὶ δὲ » τῆς Ζυμυραίνης (Γάλλισ. Murène), τῆς παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ παρὰ πολλοῖς τῶν πάλαι, δίχα τοῦ σ' καλουμένης, Μυραίνης, λέγει, « κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 196, ΣΙΦΙΟΤΡΑΧΗΛΟΝ, ὁ τράχηλος τοῦ ὄφαιου, τοῦ ὀνομαζομένου ἀπὸ τοὺς παλαιούς, Ξιφίας, ἀπὸ ἡμᾶς δὲ σήμερον Ξιφίος, ὡς ἐματασχηματίσαμεν καὶ τὸν Κολίαν εἰς τὸν Κολῖδν, καὶ τὸν Κοχλίαν εἰς τὸν Κοχλίον. Περὶ τοῦ Ξιφίου ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις.

ΚΥΠΡΙΝΟΥ ΑἸΞΙΜΑΔΙΝ. ΑἸ, Κύπρινον ἀπαξιμάδην. Ἄν τὸ Ἀπαξιμάδιον ἦναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ κοινῶς σήμερον ὀνομαζόμενον Παξιμάδιον, ἡ Παξιμάδιον (biscuit), τὸ Κύπρινον σημαίνει τὴν κῆσον Κύπρον, τῆς ὁποίας τὰ Παξιμάδια ἐπράκρινον οἱ Μοναχοί, συνήθως καλοὶ κριταὶ τῶν τοιούτων. Ἄν τὸ ἐπίθετον ἱεράγῃ κατὰ γεωγραφίαν, Κυπρίνου, ὁ Κυπρίνος εἶναι εἶδος ἰχθύος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τὰς Γάλλους saigre, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς Γριβάδι, τουρκοχυδαῖσι, Σαζάνι. Τὸ Παξιμάδιον ὀνομαζέτο ἀπὸ τοὺς Γραικορθομαίους ἀκόμη καὶ Παξαμάδιον καὶ Παξαμάτιον, καὶ Παξαμάς, καὶ Παξαμάτης, καὶ θηλυκῶς, Παξαμῖς. Ἡ ποικιλία τῆς γραφῆς φανερώνει ἄγνοιαν τῆς ἐτυμολογίας· ὁ Σουίδας ὅμως τὴν ἔκρινε Ῥωμαϊκὴν λέξιν « Δίπυρος ἄρτος, ὁ παρὰ Ῥωμαίους λεγόμενος Πλεγμαῖς. » Ἄλλ' εἰς τῶν Ῥωμαίων, ἡ τῶν γραψάντων Ῥωμαῖστί, τὰ συγγράμ-

ματα τοιοῦτον ὄνομα δὲν φαίνεται, πλὴν κατὰ τὸν παρακμάζοντα λατινισμόν· καὶ πιθανὸν ὅτι τὴν ἔλαβαν πρῶτοι οἱ Μοναχοὶ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς Ἀνατολικούς, καὶ οὗτοι πάλιν ἀπὸ τοὺς πρώτους Μοναχοὺς τῆς Θεβαΐδος. Ἄλλου κἂν δὲν ἀπαντᾷται συχνότερα ἢ λέξις παρὰ εἰς τὰ Π α τ ε ρ ι κ ᾶ λεγόμενα βιβλία. Ὅθεν ὑποπτεύομαι ὅτι εἶναι Αἰγυπτιακὴ, καθὼς καὶ πολλὰ κύρια Μοναχῶν ὀνόματα, οἷον Παχώμιος, Παφνούτιος καὶ ἄλλα. Ἡθελέ τις εἰπάσθαι καὶ ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τινος Πάξαμον ὀνομαζόμενον, ὅστις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα (λέξ. Πάξαμος), σιμὰ τῶν ἄλλων ἔγραψε καὶ Ὀφαρτυτικά. Εἰς τὸνομα τοῦτο, κατὰ τοὺς παλαιούς περιείχοντο, ὅχι μόνον τὰ ἰδίως λεγόμενα Μαγειρικά (la cuisine) ἀλλὰ καὶ τὰ παντός εἶδους Ζυμαρικά (la pâtisserie), *studium-pistoris et coci*, ὡς λέγει ὁ Κολλουμέλλας (de re rustic. XII, 4 § 2), ὅς τις ὀνομάζει καὶ αὐτὸς τὸν Πάξαμον. Ὁ Συμπλίκιος (Ἐξηγ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρίδ. σελ. 269) τὸν ὀνομάζει Παξάμονα καὶ τὸν συγκαταριθμεῖ μὲ τὸν περιβόητον ἀρτοποιὸν τῶν Ἀθηνῶν Θεαρίωνα· « Οὐδὲ γὰρ » πρὸς Θεαρίωνα καὶ Παξάμονας ἡμᾶς ἡ φύσις ὤκεισσε, καὶ τὴν μαγειρικὴν κακοτεχνίαν, ἀλλὰ πρὸς τροφήν κ. τ. λ. » Καὶ ἴσως τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτατον, ὅτι τὰ Παξιμάδια ἐχρημάτισαν εὖρημα τοῦ Παξάμου.

Μετὰ τὸν ζῆχον τοῦτον (196) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει προσέτι καὶ τὸν ἐξῆς :

Ἀκρόπασα κἂν τέσσαρα γομφάρια ἐκ τὰ μεγάλα.

ΓΟΜΦΑΡΙΑ. Σήμερον ὀνομάζονται καὶ Γομφάρια· παλαιὰ, Γόμφοι. Ἴδε περὶ τούτου καὶ περὶ τοῦ ἐπιθέτου Ἀκρόπασος τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 76 καὶ 177).

ΣΤΙΧ. 197, Γλαύκους ΧΛΩΡΟΥΣ κἂν εἴκοσι, ἈΠΑΚΙΝ ΒΕΡΖΗΤΙΚΙΝ.] ΔΓ, Γλαύκους ΚΑΛΟΥΣ κἂν εἴκοσι, ἈΠΑΚΙΑ ΒΕΡΖΗΤΙΚΟΥ. Περὶ τῶν Γλαύκων, ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις. (σελ. 78-80), περὶ δὲ τῶν Ἀπακίων τὰ ἀνωτέρω (σελ. 204) σημειωθέντα.

ΧΛΩΡΟΥΣ. Χλωρά (frais) ὀνομάζομεν σήμερον τὰ χόρτα, ὀπωρικά, γαλατερά καὶ τὰ παρόμοια, πρὶν ξηρανθῶσι, παλαίωθῶσιν ἢ καὶ φθαρῶσιν, οἷον Χλωρὸν τυρίον, ἄνθος, μῆλον κ. τ. λ. Τινὰ ἐξ αὐτῶν καὶ Νωπά, κατὰ συκοπὴν τοῦ Νεωπά, δηλαδὴ νέα

τὴν ὄψιν ὥς ἐσχηγόμεναι καὶ τὸ Θεαρῶ εἰς τὸ Θωρῶ, καὶ τὸ Χρῆως ὦ εἰς τὸ Χρῶς ὦ. « Νεωπούς, ἀπὸ τοῦ νεωδύπτους, ἡ » νίας » λέγει ὁ Ησύχιος.

ΒΕΡΖΗΤΙΚΙΝ ἢ ΒΕΡΖΗΤΙΚΟΥ. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 191) ἀφίνει τὴν λέξιν ἀνεξήγητον, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἐξῆς μαρτυρίαν τοῦ Τζέτζου:

Ὡξιανούς ἰχθύας μοι ταρίχους εἶναι νόει,
Ὅπερ βαρβάρως καὶ κοινῶς Βερζίτικα καλοῦνται.

Ἄν δὲν μας ἐφανέρωσεν τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ Βερζιτικῶν ὁ Τζέτζης, μᾶς ἐδίδαξε καὶ ὅτι τὰ ὀνομαζόμενα οὕτως, ἐξέλλοντο ἀπὸ τὴν Ὡξιανὴν (Oxiane), χωρὶς οὕτως ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ὡξον, σήμερον λεγόμενον Γῆωνα (Gihon). Ἐπειδὴ ἡ Ὡξιανὴ γειτνοῦσι τὴν Περσίαν, ὑποπτεύομαι, μὴ τὸ Βερζίτικον ἀπεθαρβαρώδη ἀπὸ τοῦ βαρβαρὸν Περσίτικον.

ΣΤΙΧ. 198, Ἀνὰ καὶ δεκατέσσαρα κ. τ. λ.] ΔΓ, Ὡ καδεκατέσσαρα κ. τ. λ. κατὰ συνηθεῖραν σύνθεσιν τοῦ Κᾶν. Οὕτω λέγομεν σήμερον Κᾶποιος Κᾶπατις κ. τ. λ. ἀντὶ Κᾶν ποιεῖς, Κᾶν ποτε. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1648) ἀφ' ἐαυτοῦ διορθώσας ἔγραψε, Κᾶν δεκατέσσαρα. Ἀνωτέρω (σελ. 110) μετὰ τὸ Ὡ Καντέσσαρα.

ΣΤΙΧ. 199, Ἀνθότυρα καὶ τέσσαρα καὶ βλάχικον ὀλίγον.] ΔΓ, Ἰπότυρα καὶ ὄνδεκα, καὶ βλάχικον τετάρτιον.

ἈΝΘΟΤΥΡΑ (γρ. ΑΝΘΟΤΥΡΑ). Τὸ Ἀνθότυρον εἶναι γνωστὸν εἰς ἡμᾶς. Εἰσάρετᾶ εἶναι τῆς Πάρου καὶ Ἀντιπάρου τὰ Ἀνθότυρα.

ΥΠΟΤΥΡΟΝ. Τοῦτο ἰσως ἔχει τινὰ σχέσιν μετὰ τὴν Ὑποτυρίδα τῶν παλαιῶν, ἀν καὶ ἡ Ὑποτυρίς, κατὰ τὸν Ἀθηναῖον (ΧΡΥ, σελ. 647) ἦτο πλακούντιον, κατασκευαζόμενον ἀπὸ γάλα καὶ μέλι, μετὰ πολλὴν γαστρονομικὴν περιέργειαν.

ΒΛΑΧΙΚΟΝ, ἑλλεντικῶς τοῦ Τυρίου.

ΤΕΤΑΡΤΙΝ, ἦγουν Τετάρτιον. Δύναται δὲ νὰ σημαίνῃ τέταρτον μέρος (un quartier) τοῦ τυρίου, ἢ τέταρτον τῆς λίπρας τοῦ τυρίου.

ΣΤΙΧ. 200, ΦΟΥΚΤΑΝ. Ὡς τὸ poignée τῶν Γάλλων, ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκῶν pugnis, παρόμοια τὸ Γραικικὸν Φούκτα μετεπλάσθη ἀπὸ τοῦ Πυγμή (pugnus) ἢ Πύκτη (ἴδ. Προδρ. Ἑλλ. Βιβλ. αὐτ. στοχ. σελ. 47-48).

ΣΤΙΧ. 201, ΤΖΗΡΟΥΣ.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ΚΡΟΜΙΔΙΑ.
Ἐπειτα προσθίεται καὶ τὸν ἐξῆς στίχον :

(Σκουπρία πασὰ κἂν εἰκοσι, καὶ τζύρους δεκάτρη.

Τὸ Σκουπρία (γρ. Σκουμπρία) εἶναι Σκομβρία, υποκοριστικὸν τοῦ Σκόμβρος. Περὶ δὲ τῶν Τζύρων ἢ Τζήρων ἢ Τζέρων, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 73) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 202, Ἀπαλαρία μουχροῦτινος, γλυκύνκρασιν ἈΠΑΝΩ.] ΔΓ. Ἐπάνω. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 95) γράφεται κακῶς, Μοιχροῦτινος. Τὸ Μουχροῦτινος παράγεται ἀπὸ τὸ Μουχροῦτιν (Μουχροῦτιον), τὸ ἐξ εἰκάσις ἀνωτέρω (σελ. 113) ἐξηγηθέν εἶδος ποτηρίου. Ὁ Δουκάγγιος (ἀκολουθήσας τὰς γλώσσας τοῦ Ἰσιδώρου) ἐξηγεῖ τὸ Ἀπαλαρία Cochlear, ἦθουν Κοχλιάριον, ἀπὸ τὸ Applare ἢ μάλλον Apalare (τὸ πληθυντικὸν Apalaria), τοῦ παρακμάζοντος λατινισμοῦ. Καὶ τοῦτο ὅμως τὸ Apalare ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ἀπαλός, ἐπειδὴ, ἐσήμαινε, ὡς λέγουσι οἱ Λατῖνοι Λεξικογράφοι, ὄχι ἀπλῶς καθὲν κοχλιάριον, ἀλλὰ τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὴν βρώσιν τῶν ἀπαλῶν αὐγῶν, τῶν εἰς ἡμᾶς ὀνομαζομένων Ρόφη τῶν. Ἐδῶ ὁ ποιητὴς μας σημαίνει μικρὸν ποτήριον, ὑποῖα συνήθως μεταχειριζόμεθα εἰς πόσιν οἶνων πολυτίμων. Ἀλλὰ τὸ Μουχροῦτινος ἐπίθετον φανερώνει, ὅτι οἱ βασιωτατοὶ Μοναχοὶ καὶ τὸν γλυκύν ἐπιναν μὲ Ἀπαλαρίας μεγάλας, ἴσας μὲ Μουχροῦτια.

ΣΤΙΧ. 203, Ἀναχομπόματα τράνα, καὶ τότε βλέπε βούκας.] ΔΓ :

Καὶ ἀναχομπόματα παλλά, καὶ βλέπε τότε ἀγούρας.

Τὸ Βούκαι ἢ Βουκίαι (bouchées) ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 187), ὡς καὶ τὸ Ἀγούρας (σελ. 88), τὰ κατὰ μὲ τὰ (σελ. 439) Ἀγούρετζηρω.

ΣΤΙΧ. 204, Αἰτζούκα. κ. π. λ.]. Περὶ τῆς Τσούκας ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 337). Ταύτης υποκοριστικὸν εἶναι ἢ Τσάμυκα-λούδα χάθετὸ Τσούκαλιαίκα.

ΣΤΙΧ. 205, Ἐκείνη βαπτιστῆρά τον, ὅτε εἶπεν Τζουακλούδα.] ΔΓ. Ἐκείνη βαπτιστῆρα ἦτον, ἐκείνη τζούκα οὐκ ἦτον. Κατὰ ταῖς λαφόνιας

τεῦ χυδαίου μου, ἔπρεπε νὰ ἦναι, ἀρσενικῶς, Βαπτιστήρας, αἰτια-
τικῇ πλανητικῇ μεταμορφωθῆσα ἐν ἐνδομαζικῇ ἐνστάτι (ὡς τὸ Ὑβρί-
σελίας ἀπὸ τοῦ βασιλέως). Οἱ Γραικορωμαῖοι τὸν ἐνδομαζαν
ἀρσενικῶς. Ὁ Βαπτιστὴρ ὁ σήμερον λέγομεν οὐδετέρως τὸ Βαπτιστήριον
(Baptistère).

ΣΤΙΧ. 207, Χρίστὲ μου, νὰ τὴν ἐπίασα, σὺν ἡτὸν φουσκωμένῃ.]
ΔΓ., Χρίστὲ, νὰ τὴν ἐπέπασα, κατὰ ἡτὸν φουσκωμένῃ.

ΕΠΕΡΕΣΑ. Τοῦτο εἶναι βωμολοχικώτερον (Νὰ ἔπασα ἐπάνω τῆς
τσούκας ὡς ληστῆς), καὶ ἀκολουθῶς, ἵσως γνησιώτερον. Φουσκω-
μένη ἀπὸ τὸ φουσκῶναι τοῦτο δὲ ἀπὸ τὸ Φούσκᾶ (Ἑλλην.
Φύσκη), τὸ σημαῖνον εἰς ἡμᾶς τὴν Κύστιν (vessie); ἔπειτα, καὶ ὅλα
τὰ ἐκπερόμενα εἰς ὕψος διὰ φυσήματος, καὶ κατεξαίρετον τὸν Πρὸ-
λόβον τῶν ὀρεινῶν, τὸν κοινῶς ὀνομαζόμενον Σγάραν (jabūt), τὴν
ὁποίαν συνειθίζουσιν τὰ παιδάρεα νὰ φουσκώσῃ. Τὸν Πρόλοβον ἐνδο-
μαζαν καὶ Γαργαρεῶνα καὶ Πρεγορεῶνα· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ
τελευταῖον φαίνεται ἀναμφιβόλως ἡ αὐθιγία τῆς προέσεως Πρὸ, ὡς
καὶ εἰς τὸ Πρόλοθος, πιθανὸν ὅτι ἡ Σγάρα τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης
ἐγενήθη ἀπὸ μὴ ὠκνόμενον ἀπλοῦν τί, οἷον (φεριπεῖν) Γάργων
(ἐδθον καὶ τὸ Γαργαρεῶνα), μὲ τὴν προσθήκην τοῦ ρ, Σγαρεῶνα
ὡς ἐπαχηματίσαμεν τὸ Σγούρος ἀπὸ τὸ Γυρός (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ.
79). Λέγει ὁ Ἡσύχιος, « Πρόλοθος... καὶ ὁ Γαργαρεῶν κ. τ. λ. » Ὁ
δὲ Σουίδας, « Πρόλοθος, ἐπὶ τῶν πτητικῶν ὀρνέων λέγεται ὁ μετὰ τὸν
» ζόμαχον κόλπος νεύρας... ὁ καὶ ὑπ' ἐνίων καλεῖται ΦΥΣΣΑ. »
Τὸ τελευταῖον τοῦτο πιθανὸν ὅτι ἦτο ΦΥΣΚΑ, ἢ καὶ ΦΥΣΑ, διότι
σημαίνει αὐτὴν τὴν Φύσκα ἢ Σγάραν. Τὰ δὲ « Μετὰ τὸν ζόμαχον »
πρέπει ἴσως νὰ γραφῇ, « Κατὰ τὸν ζόμαχον » ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀρίστην
τέχνην (Περὶ ζ. ἱστορ. II, 12 § 14, Schneid.), ὁ πρόλοθος κεῖται ἐκτὸς
τοῦ στομάχου πλὴν ἀνὰ Σουίδας ὀνομάζει τὸμαχον τὸν στομαχόν.
Σγάραν ἐκτὸς ὀνομάζομεν τὴν Βραγχακλήν (groître). Καὶ ἔφαρξεν
Σγαρίζω (s'égosiller), τὰ μὲ βίαν φωνάζω.

ΣΤΙΧ. 208, Νὰ π... ρουκαρίζω.] Ἐξηγήθη ἡ λέξις ἀναγέρω (σελ.
157), τὰ Ρουκαρίζω.

ΣΤΙΧ. 209, Νὰ χρίσῃς.] ΔΓ., Νὰ ἐχρίσῃς. — Νὰ κρήσῃς.]
ΔΓ., νὰ ἐκόλλησε.

ΛΙΓΑΙΤΖΑΝ.] Ὁ Δουκάγγελος (σελ. 810) ἐξήγησε τὴν λέξιν κακά,
mortariolum, vel pila mortariæ (Γαυδί, ὁ Γουδοχίρι) ἀπὸ

τὸ ἰγδίον. Αἰγδίσα εἶν' ὑποκοριστικὸν τοῦ Αἰγθα, συνήθους εἰς ἡμᾶς ὀνόματος, (καὶ ὅμως ἔχει καταγραμμένον εἰς τὰ Λεξικά), σημαίνοντες τὸν μολυσμὸν, τὴν ἀλοιφὴν τὴν μένουσαν εἰς τὰ χεῖλη, ἢ εἰς τὰς χεῖρας ἀπὸ τὰ λιπαρά, ὡς κρέατα, ὀφάρια, καὶ ἀπλῶς, ὅλα τὰ ἐλαιώδη ἢ βουτυρώδη φαγητά. « Αἰγθα, ἡ ἀκόνη (ΕΔ, χώνη), καὶ ἡ κο-
 » νία » λέγει ὁ Ἡσύχιος, Κονίαν νεὼν ἰδῶ, μαλαγμένον πηλὸν ἢ
 ἄσβεστον, μετὸν ὁποῖον ἀλείφουσι τοὺς ταίχους, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοῦ
 Εὐστάθιου (Ἰλιάδ. φ, σελ. 1229) « Αἰγδος, κονία, ἀλειφή· καὶ
 » Αἰγδοί, χωνευτήρια, χοάναι κ. τ. λ. »

ΣΤΙΧ. 210, Νάγκωθην.] Συκρίσεις τοῦ α̅ καὶ ω̅, καὶ βάρβαρος προσθήκη τοῦ ν̅; ἀντὶ τοῦ Νά ὡγκώθη.

ΣΤΙΧ. 211, Καὶ τότε κᾶδες κ. τ. λ.] ἤγουν τότε νά ἴδες. Ση-
 μαίωσε τὴν χρῆσιν τοῦ Νά ἀντὶ τοῦ δυνητικοῦ Ἄν, ὡς καὶ ἀνωτέρω
 (σελ. 225), ἤγουν ἴδες ἄν (ἔθελος ἰδεῖν).

ΣΤΙΧ. 212, κτύπους.] ΔΓ, φόρους.

ΣΤΙΧ. 214, Τῶν δὲ πομάτων.] ΔΓ, Τὰ δὲ πομάτων.

ΣΤΙΧ. 217, Ροδοβολεῖ.] Σήμερον λέγομεν, Ροδουκεκινέξει.

ΣΤΙΧ. 218, Καὶ ρεύγεται συχνότερον, καὶ ὑποκοιμάται (γρ. ἀπο-
 κοιμάται) ἡδέως.] Τὸ δευτερον ἀντίγραφον, « Καὶ ρύγεται συχνότερον
 » ἀπὸ τῆς ΑΠΟΣΙΑΣ (Ἰσ. ΕΥΠΟΣΙΑΣ) » καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον
 φέρει ἁμέσως καὶ τὸν ἑξῆς:

Καὶ ροχαλίζει δυνατὰ, καὶ ἀποκοιμάται ἡδέως.

Σήμερον λέγομεν διφθόγγως, Ρουχαλίζει· οἱ παλαιοὶ, Ρέγχει
 καὶ Ρογχαζει.

ΣΤΙΧ. 219, ρεύγομαι τὸν φόρον.] Ψόφος εἰς ἡμᾶς σημαίνει τὸν
 θάνατον τῶν ἀλόγων ζώων, ἂν καὶ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν κυρίαν
 πρώτην σημασίαν τοῦ Κτύπος (ποιητ. Δαῦπος), ὅς τις συμβαίνει
 ἀπὸ τὴν πτώσιν τοῦ ἀποθνήσκοντος εἴτε ἀλόγου ζώου, εἴτ' ἀνθρώ-
 που, καὶ ἐξαρέτως στρατιώτου εἰς πόλεμον, τοῦ ὁποῖου ἡ πτώσις παρὰ
 τὸν κτύπον τοῦ σώματος ἤχει καὶ τὸν κτύπον τῶν ὀπλων. Οὕτω λέγο-
 μεν, Ἐψόφησεν ὁ Κάτος, τὸ Πρόβατον καὶ τὰ ὅμοια, ὡς ἔλεγεν ὁ
 Ὀμηρος, Ἐδούπησεν ὁ δεινὰ στρατιώτης, ἀντὶ τοῦ ἀπίθανου.

Ἡ αὐτὸς δουπῆσαι ἀμύνων λογὸν Ἀχαιοῖς

(Ιλιάδ. ν' 426), ἢ ν' ἀποθάνῃ αὐτὸς, διὰ τὰ σῶσθαι τοὺς Ἕλληνας. Καὶ πάλιν,

———— Δεδουπότους Οἰδιπόδαο ,

(Ιλιάδ. ψ', 679), Ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Οἰδιπός. Οὕτως καὶ Ἡσύχιος ἐξηγῶν τὰς λέξεις, λέγει· « Δουπῆσαι, ψοφῆσαι, ἐν παρατάξει ἀποθάνειν. — Δούπον, ψόπον, θάνατον, φόβον, (γρ. φόνον) — « Ψόφος, ἥχος, κτύπος. » Τὸ ῥῆμα λοιπὸν εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ τῆνομα, δὲν σημαίνει πλὴν τὸν θάνατον τῶν ἀλόγων ζώων, τῶν ὁποίων ἀκολούθως καὶ τὰ νεκρὰ σώματα ὀνομάζομεν οὐδετέρως, Ψοφίμια (charognes). Ψόφος λέγεται ἀκόμη ἡ ἐπιδημικὴ νόσος τῶν ζώων (τὴν ὁποίαν ἀφύεστα οἱ εὐφυέστατοι Γάλλοι ὠνόμασαν érizootie). Ἐπεσε ψόφος εἰς τὰ πρόβατα, λέγομεν, καθὼς καὶ, ὅταν ὁ λόγος ᾔηται περὶ ἀνθρώπων, Ἐπεσε θανατικὸν (peste), ἐλλειπτικῶς τοῦ Πάθους ἢ Νόσημα. Ἐκ τούτου εἶναι καὶ τὸ ὀνομαζόμενον Ψοφάκιον, δέρμα (fourrure) βαρύτιμον, διότι ἐκδέρεται ἀπὸ ἀρνία γεννημένα Ψοφά, ἢ ἐκβαλμένα ἀπὸ κοιλίας μητρὸς ψοφημένης, ἢ σφαγμένης. Μόνοι οἱ ἀπαίδευτοι μεταχειρίζονται, ἀπὸ ἀπάνθρωπον θεοβλάβειν, καὶ διὰ τοὺς ἑτεροδρήσκους τὸ Ψοφῶ, λέγοντες Ἐψόφησεν ὁ Τοῦρχος, ὁ Ἐβραῖος (καθὼς καὶ τῶν Γάλλων τὸ il est crevé). Τὸ μεταχειριζόμεθα κάποτε μεταφορικῶς, ὅταν σημαίνωμεν μεγάλην χρεῖαν τροφῆς, οἷον Ψοφῶ τῆς πείνης (je meurs de faim).

Ἡ φράσις λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ μας, Ῥεύγομαι τὸν ψόπον, δύναται νὰ σημάῃ, ἐρεύγομαι ἐρυγὴν βρώμεράν, ὡς ὁσμὴν ψοφίμου, ἢ ἐρεύγομαι, ὡς ἀνθρώπος ψοφῶν τῆς πείνης. Οἱ χυδαῖοί μας κατὰ τὴν ἐνάς τὸν ἄλλον, λέγουν κάποτε Νά φᾶς τὸν ψόπον! Τὸ ὁποῖον πιθάνον ὅτι σημαίνει, Νὰ φάγῃς τοιοῦτον φαγητὸν, ὁποῖον νὰ σὲ προξενήσῃ θάνατον. Οὕτως εἰς τὸν Κωμικὸν Ἀριστοφάνην (Εἰρ. 31-32) ἡ μὴ προφθάνων νὰ χορτάσῃ τὸν πολυφάγον Κάνδαρον, λέγει,

Ἐρεῖδε, μὴ παύσαιο μήποτ' ἐσθίων,
Ἔως σεαυτὸν ἀν' λάθης διαβράγεις!

ἀπὸ τοῖς Γραμμορωμαίοις πρῶτον εἰς τὸ Χάδνω (κατὰ τὸ Χρυσόνω ἀπὸ τὸ Χρυσόνω), ἔπειτα κατὰ συγκατῆν εἰς τὸ Χάνω.

ΣΤΙΧ. 229, ΚΟΥΥΤΑΙ.] ΔΓ, Κόλιτ ε. Γράφει, ΚΟΪΛΗΤΑΙ; ἀντὶ τοῦ Κολῶται. Ὁ ἀναδιδασμὸς τοῦ τόνου ἔγινε διὰ τὸν βυθμὸν.

ΣΤΙΧ. 230, Ἀπὸ τοῦ σκουτελείου.] ΔΓ, Ἄμα μὲ τὰ σκουτελίον.

ΣΤΙΧ. 231, Καὶ μὲ φωρὴν λιγαύτζικον, καὶ δόλιον ἀγιοζούμιν.] ΔΓ, Καὶ μὲ τὸν ἀρτὸν τὸν ξηρὸν, τὰ δόλιον τὸ ἀγιοζούμιν.

ΔΟΛΙΟΝ. Σημείωσε, ὅτι ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Ἡνωχοπροδρόμην ἦτον εἰς χρῆσιν ἡ παράξενος σημασία τοῦ Δόλιος. Δόλιον ὀνομάζομεν κυρίως, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, τὸ διπλοῦν, τὸ ἀπατήλεν, τὸ μὴ εἰλαρινές, οἷον Δόλιος ἀνδρωπος. Ἀλλὰ Δόλιος ἀκόμη λέγαμεν, πρᾶγμα ἢ πρόσωπον, καὶ τὸ δυσυχίς, τὸ ἀδλόν, τὸ ταλαίπαρον, οἷον Δόλιον κορμί, ὡς τοῦ ποιητοῦ μας τὸ Δόλιον ἀγιοζούμιν. Ἰσως ἐκ τούτου, ὅτι Δόλια κυρίως λέγονται ὅσα ἔχασαν τὴν ἰδίαν φύσιν, ἡλλοιώθησαν, ἐφθάρησαν· ὅθεν καὶ Δολωμένος οἶνος, ὁ ἀλλοιωμένος ἢ μὲ νερὸν, ἢ μὲ κάμμιον ἄλλην ὕλην «Δολοῖ φθίρει, κακουργεῖ» λέγει ὁ Ἡτύχιος. Δόλιον κορμὶον λοιπὸν, ἢ σῶμα λέγεται, τὸ ἀλλοιωμένον ἀπὸ κόπον, λύπην, ἀρρώστιαν· καὶ Δόλιον ἀγιοζούμιν, ὅποσον ἔδιδαν οἱ πανοσιώτατοι Ἡγούμενοι εἰς τοὺς Μοναχοὺς, ζωμὸν δηλαδὴ, ὅσος δὲν εἶχε φύσιν ζωμοῦ, χειρότερος ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν τὸν Μέλανα ζωμόν.

ΣΤΙΧ. 232, ΔΙΑΒΑΖΩ. Ἦγουν, Διαβιάζω, διάγω. Τὸ Βιβάζω καὶ τὸ Βαίνω εἶναι τῆς αὐτῆς γενεᾶς ῥήματα, ἀρχὴν ἔχοντα τὸ Βάω· ὅθεν καὶ συγχέονται οἱ ἀνώμαλοι τῶν χρόνοι. Τὸ Διαβάζω σημαίνει, (ὡς καὶ τὸ Διαβαίνω) οὐδετέρως, διέρχομαι, διαπερῶ· ὅθεν τὸ ῥηματικὸν Διαβάτης (passager, voyageur). Ἀλλ' ἔχει καὶ ἄλλην σημασίαν, ἁλλοτρίαν τοῦ Διαβαίνω, ἐνεργητικὴν, τοῦ Ἀναγινώσκω, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ ἐμταχειρίζοντο μεταφορικῶς ῥήμα σημαίνον κίνησιν (ὡς τὸ Διαβαίνω) τὸ Ἐπέρχομαι, οἷον Ἐπέρχομαι τὴν ἐπιστολὴν, ἀντὶ τοῦ Διαβάω τὴν ἐπιστολὴν, καὶ οἱ Γάλλοι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν μεταφράζαν, parcourir la lettre. Τὸ ῥηματικὸν ὁμοῦς τούτου εἶναι ὅχι Διαβάτης, ἀλλὰ Διὰ-βας-ῆς (lecteur), καὶ ἡ μετοχὴ Διαβασμένος σημαίνει τὸ αὐτὸ καὶ Γραμματισμένος (lettré, ἢ homme de lettres).

ΣΤΙΧ. 233, Καὶ πίνω καὶ τὸ γάρισμαν αὐτὸ τὸ ὙΔΡΟΜΕΝΟΝ.] ΔΓ, ΓΑΡΙΣΜΕΝΟΝ. Γάρεσμα ὀνομάζεται μεταφορικῶς (ἀπὸ τὸ Γάρον

ἢ Γάρος) τὸ ζωμῖον. [δε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 183). — Ὑδρομένον.] Οὕτως ἔγραψα Ὑδρομένον (ἢ μάλλον Ὑδρομένον), ΔΤ, ἰδρομένον. Ὑδρομένον σημαίνει Νεροκοπημένον, ἤγουν οἶνον ὅχι ἄδολον.

ΣΤΙΧ. 234, *δέν τα λέγω.*] ΔΓ, (ἐρωτηματικῶς) τί τὰ λέγω;

ΣΤΙΧ. 235, Ἄλλον γάρ τί χερότερον παρὰ τὸ νᾶ ΨΩΝΙΣΩ.] Ὁ εἶχος μένει ἀκατανόητος, ἂν δὲν μεταβάλλῃς τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὸ ΨΟΦΗΣΩ, ἤγουν ἀποθάνω. Τὸ Ἄλλον εἶναι τὸ οὐδέτερον Ἄλλο, μὲ τὸν βάρβαρον ἐφελκυσμὸν τοῦ, Ψ. Χερότερον ἀντὶ τοῦ χερότερον.

Ἀπὸ τοῦτου τοῦ εἶχου (235) ἕως τοῦ εἶχου 276, λείπουν εἶχοι 42, ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον.

ΣΤΙΧ. 239, ἈΓΑΠΗΣΑΝ ΤΕΣ.] Ἐδιαίρεσα, ὡς ἀνάρμοσον ἐδῶ, τὴν μετοχὴν ἈΓΑΠΗΣΑΝΤΕΣ, εἰς τὸ ῥῆμα, καὶ τὴν ἐγκλιτικὴν ἀντωνυμίαν.

ΣΤΙΧ. 240, Ἀφ' οὗ πιασμός δὲ γέγονεν καὶ ἀνατροπὴ τᾶς κύρβας.] ΠΙΑΣΜΟΣ, ἀπὸ τὸ ῥῆμα Πιάνω (Πιᾶζω ἢ Πιῖζω), σημαίνει εἰς ἡμᾶς λοιμικὴν νόσον ἐπιδημίον, καὶ ἐξαίρετως, τὴν κατ' ἐξοχὴν λεγομένην Θανατικόν (peste). ὅθεν καὶ τὸ Ἐπιάσθη, καὶ Πιασμένος (attaqué de peste ἢ pestiféré).

ΚΥΡΒΑΣ. Τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε, ἂν καὶ ὁ Δουκάνγης (σελ. 767) ἐδιάσθῃ νᾶ τὸ ἐξηγήσῃ Τραπέζας, πλανηθεῖς, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὰς Κύρβεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐχαράχθησαν οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Γράφε λοιπὸν ΚΥΡΤΑΣ. Κύρτον, ἀρσενικῶς, καὶ Κύρτην, θηλυκῶς, ὠνόμαζαν ἐργαλεῖον ἀλειυτικόν, τὸν σήμερον ὀνομαζόμενον, Κύρτον (passe) καὶ Σκύρτον, Φανερόν ὅτι ἂν ὁ πιασμός ἐγεννήθῃ ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τῶν παλαμίδων, εἰς τὰς Κύρτας μάλιστα, ἤγουν εἰς τοὺς τόπους ὅπου ὠψάρουν οἱ ἀλιεῖς μὲ τοὺς κύρτους, ἔπρεπε φυσικὰ νᾶ ᾔηται ὀλεθριώτερος.

ΣΤΙΧ. 241, οὐκ ἔχρηζέν τας.] Οὕτως ἔγραψα, ΔΤ, οὐ κέχρηζέν τας. Κανείς δὲν εἶχε χρεῖαν αὐτῶν, δὲν τὰς ἐχρειάζετο, οὐδὲ τὰς ἤθελε πλέον, ἀλλὰ τὰς ἀπιστρέφετο. Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 184) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 242, ἀπὸ μανίας] par désespoir.

ΣΤΙΧ. 243, Καὶ χρόνον... ὁπού φυγον ἀπίκει.] Ἐχω καιρὸν

πολὺν (ἢ καὶ ἐν ἔτος) ἀπεὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ Φιλοθείου.

ΣΤΙΧ. 244, Νοσηλευθεῖς.] Καταχρηστικῶς ἀντὶ τοῦ Νοσήσας· κατὰχρησιν ὅμως τῆς ὁποίας εἶναι ἀδῶος ὁ πενητής μας. Τὸ Νοσηλεύω κυρίως σημαίνει, Ἐπιμελοῦμαι ἄρρωστον, καὶ ἀκολουθῶς τὸ παθητικόν, Νοσηλευθεῖς, εἶναι ὁ δεχόμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέλειαν. Εὐρίσκεται ὅμως καὶ ὡς συνώνυμον τοῦ Νοσῶ τὸ Νοσηλεύομαι (être malade ἢ μᾶλλον être incommodé ἢ indisposé). « Νοσηλεύεσθαι, νοσεῖν οὐκ ἐπαχθῶς· καὶ Νοσηλεύω, νοσοῦντα » θεραπεύω » λέγει ὁ Σουΐδας.

ΣΤΙΧ. 245, Παρά μικρὸν ΔΕΝ ἔλειψεν κ. τ. λ.] Ἰα γρ. ΔΕ.

ΣΤΙΧ. 248, Μακάρη.] Τὸ Μακάρη (γρ. Μακάρι) εἶν' ἀκόμη καὶ σήμερον συνηθέστατον ἐπιρρήμα εὐκτικόν, ἀντὶ τοῦ, Εἶθε (plût à Dieu que). Ἐμῆκεν εἰς τὴν γλῶσσαν πολὺ ἀρχήτερα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐπειδὴ τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ Σουΐδας, Λεξικογράφος τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος· « Ὅφελος καὶ Ὅφελον, εἶθε, μακάρι, » εὐκτικῶς. Τὸ δὲ Μακάρι, τῶν ἀπαιδευτῶν, εὐκτικὸν ἐπὶρρήμα, » ἀντὶ τοῦ Εἶθε καὶ Δεῖθε κ. τ. λ. » Δὲν εἶναι τόσον ἀπαιδευτον, ὥς τὸ κρίνει ὁ Σουΐδας. Ἄν οἱ Παλαιοὶ μετέβαλον τὸ ῥῆμα Ὅφελον εἰς ἐπὶρρήμα, διὰ τί δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ ἐπὶρρήματίσωσι τὸ Μακάριος ὄνομα; « ὍΦΕΛΟΝ τις μετὰ ταύτης κοιμη- » θῆναι! καὶ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς! » (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 123) Ὁ Πτωχοπρόδρομος, λέγων, « Μακάρι νὰ ταῖς εὕρισκα » νοεῖ ὅτι Μακάριον, εὐτυχές, ἤθελ' εἶσθαι εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ καὶ πάλιν τὰς παλαμίδας, Μακάριον ἤθελε κρίνειν αὐτὸν, ἂν ἔτρωγε πάλιν παλαμίδας.

ΠΑΛΕ. Τοῦτο ἀληθῶς εἶναι ἀπαιδευτον (καὶ ὅχι τὸ Μακάρι). Ἀκόμη σήμερον Πάλε λέγουσι οἱ ἀπαιδευτοί, ἀντὶ τοῦ Πάλιν.

ΚΑΙ ΤΡΩΓΑ ΤΕΣ. Καὶ ἔτρωγά τας, καὶ ἤθελα τὰς τρώγειν, ἂν τὰς εὕρισκα.

ΣΤΙΧ. 254, ΚΙΤΟΜΑΙ. Σημαίνει τὸ Κεῖμαι τῶν παλαιῶν, δὲν παράγεται ὅμως ἀμίσως ἀπ' ἐκεῖνο, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Κοίτη (lit), ὅθεν καὶ τὸ ἀμετάβατον Κοιτάζω (τὸ ὁποῖον ἡ συνήθεια λέγει μόνον διὰ τὰς ὀρνιθας, Ἐκοίταξαν αἱ ὀρνιθες), καὶ ἄλλο ἄχρηστον τὸ Κοιτόμαι. Τοῦτο ἔτρεψεν ἡ βαρβαρότης πρῶτον εἰς τὸ Κοιτόνομαί, ἔπειτα, συγκόψασα, καὶ εἰς τὸ Κοίτομαι (être couché,

être au lit, ή s'aliter), κατά τὸ Χαόομαι Χαόομαι καὶ Χάνομαι. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 267).

ΣΤΙΧ. 255, Τὸ πῶς νὰ ζήσω ἔξαπερῶ ΜΕ ΤΑΪΤΑΣ τὰς τερδέλλας.] Γράφει, ΜΕΤ' ΑΥΤΑΣ, τὸ ὁποῖον νομίσας γραφικὸν σφάλμα ἔγραψα κακῶς εἰς τὸ Μὲ ταύτας, λησμονήσας τὸν ἀνωτέρω (σελ. 70) βάρβαρον πλεονασμὸν τοῦ τ. Ἀρ καὶ δὲν νοή τι διάφορον ἀπὸ τὸ Μὲ ταύτας, ἔγραψεν ὁμως ὁ ποιητὴς μας μὲ πλεονασμὸν τοῦ τ καὶ παρατονισμὸν τῆς ἀντωνυμίας Μετ' αὐτάς ἤγουν Μὲ αὐτάς ἢ Μ' αὐτάς (avec ces). Δὲν ἐξεύρω πόθεν ἔλαβεν ὁ Δομκάγγιος (σελ. 1566) τὴν κακὴν γραφὴν Μ η δὲν αὐτάς.

ΤΖΕΡΔΕΛΛΑΣ, ἤγουν Σαρδέλλας (ἰταλ. Sardella, Γαλλ. Sardinie). Τὰς ὀνομάζομεν σήμερον, Σάρδας πρωτοτύπως, καὶ ὑποκοριστικῶς Σαρδέλλας (Ἰδ. τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτ. σημ. σελ. 167, καὶ 207).

ΣΤΙΧ. 258, Παραβιάζω πάντοτε, ΚΑΙ τρώγω τὴν αὐτίκα.] Τὸ Παραβιάζω ῥῆμα δὲν ἐχωρίσθη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, πλὴν μὲ μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα. Ὁ Σουΐδας ἐξηγεῖ (δὲν ἐξεύρω πόθεν) τὸ παθητικὸν « Παραβιάζεσθαι παραβαίνεσθαι. » Οἱ Ἑβδομήκοντα (Βασιλ. Β, ιβ', 13), ἰσορροῦντες τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Νάθαν εἰς τὸν μετανοήσαντα Δαυὶδ, λέγουσι, « Καὶ Κύριος » παρεδίδασε τὸ ἀμάρτημά σου, » τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται Ἀφείλετο, συμφώνως (κατὰ τὸ νόημα) μὲ τὸ Ἑβραϊκόν, Παρελθεῖν ἐποίησε, ἤγουν ἔκαμε νὰ περάσῃ νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ σὲ ἡ ἀμαρτία σου, διὰ μιᾶς λέξεως, τὴν Ἐπαράμειρε (écarter). Τοῦτο δύναται νὰ σημαίνῃ καὶ τοῦ Πτωχοπροδρόμου τὸ Παραβιάζω, ἂν λάβῃς ἀπὸ κοινοῦ τὴν αἰτιατικὴν Παλαμίδαν· ἤγουν τὴν παραμερίζω, τὴν μακρύνω ἀπὸ τὴν ὄψιν μου. Ἀλλὰ τοῦτο διὰ νὰ συμφωνῇ μὲ τὰ ἐξῆς, πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ ἄρνησις, « ΚΑΙ ΟΥ Τρώγω τὴν αὐτίκα. » Δύναται ἀκόμη, τὸ Παραβιάζω νὰ νοηθῇ ὡς συνώνυμον τοῦ Παρέλχω τὸν χρόνον (différer, tirer en longueur), καὶ τοῦτο φαίνεται πιθανώτερον.

ΣΤΙΧ. 259, Τοὺς μίσους,] τὰς παρθέσεις (les mets), τὰ πινάκια τὰ ἐμπροσθεν τοῦ Ἡγουμένου, ὡς ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 120-121).

ΣΤΙΧ. 260, Ἀφ' οὗ δὲ ΔΩ ΤΙ πάρουσιν σαβοῦρα τὰ σκουτέλια.] Ἦτο γραμμένον κάκις, ΔΟ ΤΙ. Ἡ ἀνάλυσις εἶναι, Ἀφ' οὗ δὲ ἴδω ὅτι πάρουσιν.

ΣΑΒΟΥΡΑ. Ἀπέκωψε τὸ Ὑ τῆς αἰτιατικῆς. Ἡ δὲ λέξις σημαίνει σήμε-

ρον εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἐσθμαίνεν καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸ Saburra, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ Ἑρμα (lest). Ἴσως ὁ ποιητής μας καταχρηστικῶς τὸ ἔβαλεν ἀντὶ τοῦ κοινῶς λεγομένου Σαβοῦ (sauce)· διότι τοῦτο παράγεται ὄχι ἀπὸ τὸ Saburra, ἀλλ' ἀπὸ τὸ Sapor (Γαλλ. sa-
veur).

ΣΤΙΧ. 261, Ἐξαναπιάνω την.] Τοῦτο βεβαίονει τὴν ὁποίαν (στίχ. 258) ἔλεγα χρειαὶν τῆς ἀρνήσεως Οὔ. Ἐπαρεδίδαζεν τὴν παλαμίδαν ὁ ταλαίπωρος, οὐδὲ τὴν ἔτρωγεν αὐτίκα· ἀλλ' ἡ πείνα τὸν ἠνάγκαζε τὰ τὴν ἐξαναπιάνω.

ΤΖΙΝΒΩ. Σήμερον προσφέρομεν Τσιμπῶ (béqueter), κυρίως λεγόμενον ἐπὶ ὀρνέων· ἔπειτα καὶ ἀντὶ τοῦ κεντῶ, ἢ θλίβω τὸ δέρμα (pincer, picoter). Ἰδμεν ἀνωτέρω (σελ. 267) τὸ Τσιβίχιον ἢ Τσιμ οὐρίον, ζωῦφιον μάλισα κεντητικόν, ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Κίμβιξ ἢ Κίμμιξ. Τοῦτο προϋποθέτει μέλλοντα Κιμβίξω ἢ Κιμμιξω (ἀπὸ ἐνεστώτα Κιμβίσσω ἢ Κιμμίσσω), ὡς τὸ Ἀνάξ ἀπὸ τὸ Ἀνάξω, τὸ Ἀρπαξ ἀπὸ τὸ Ἀρπάξω, τὸ Πτώξ ἀπὸ τὸ Πτώξω, καὶ ἄλλα πάμπολλα. Ἀλλὰ καὶ τοῦ Κιμίσσω πιθανὸν ὅτι προϋπῆρχε ἄλλος τύπος θεματικώτερος, τὸ Κίμμω, ἢ Κίμβω, ὡς τοῦ Δειδίσσω τὸ Δεῖδω. Ἀπὸ τὸ Κίμβω λοιπὸν ἐγεννήθη τὸ Τσιμβῶ. Τὸν Κίμβικα (φυλάργυρον) τῶν παλαιῶν ὀνομάζουσι οἱ Γάλλοι Pince-maille, τὸ ὅποιον κατὰ λέξιν ἤδηλ' ἐρμηνεύουσιν ἢ μὲν ἑλληνικῇ γλῶσσᾳ Ὁβολοκίμβιξ, ἢ δὲ σημερινῇ, Ὁβολοτσιμβης.

ΣΤΙΧ. 264, Νὰ μὴδὲ χνοῦς κ. τ. λ.] ἤγουν, ἵνα μὴδὲ χνοῦς εὐρίσκηται. « Χνοῦς, τὰ λεπτὰ τῶν ἀχύρων » λέγει ὁ Ἡσύχιος, καὶ « Χνόος, ὁ χνοῦς ὁ τοῦ γευσίαν ἀρξαμένου » ἤγουν ἡ πρώτη ἐξάνθησις τῶν τριχῶν, τὴν ὁποίαν καὶ Ἰουλον (poil follet) ὠνόμαζαν. Χνοῦς ἀκόμη λέγονται τὰ λεπτὰ πτερὰ τῶν ὀρνέων· καὶ τὰ ἐπιφανόμενα ὡς κλωσάρια ἢ τρίχες εἰς τὰ μάλλινα ἢ μεταξωτὰ ὑφάσματα, τὰ ὅποια ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει Χνούδιον (duvet) οὐδετέρως, ἀκόμη καὶ εἰς τινὰς καρπούς, οἷον κυδῶνια, ροδάκναια καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ « Νὰ μὴδὲ χνοῦς » λοιπὸν τοῦ ποιητοῦ μας, σημαίνει, ἵνα μὴδὲ τὸ λεπτότατον, μὴδὲ τὸ ἐλάχιστον.

ΣΤΙΧ. 268, Τὴν νύκτα βλέπω κ. τ. λ.] Ποιητικὸν τοῦτο καὶ ἀσέϊον.

ΣΤΙΧ. 269, Ἐπαρχος.] Τῆς πόλεως δηλαδὴ. Ὁ Ἐπαρχος τοῦ Bu-

ζαντίου ἦτο σχεδὸν ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ἀπὸ τούτους Γάλλους ὀνομαζόμενος
Préfet de police.

ΣΤΙΧ. 270, νὰ τὰς ἔδωκαν μαγγλάβια ζὸν Εὐγένιν.] Τὸ ΜΑΓΓΛΑ-
ΒΙΟΝ (γρ. Μαγκλαύιον) πιθανὸν ὅτι συνεκδόκη ἀπὸ βαρβαροσύνης
τὶ Ῥωμαϊκὸν ἄχρησον, Manuclavium, ἦγουν Χειροῖ ῥάβδιον, ἢ
Χειροῖ ῥόπαλον.

ΣΤΟΝ ΕΥΓΕΝΙΝ, ἦγουν Εἰς τὸν Εὐγένιον, κατὰ συγκοπὴν, ὡς
Γεώργιος ἀπὸ τὸ Γεώργιος καὶ Δημήτριος ἀπὸ τὸ Δημήτριος.
Ταύγενίου ὠνόμαζαν οἱ Βυζάντιοι, ὡς εἰλομεν ἰδεῖν κατωτέρω (στίχοι
572), ὅλον ἐκείνου τῆς πόλεως τὸν τόπον, ὅς τις ἐπλησίαζε τὴν λεγο-
μένην Πύλην τοῦ Εὐγενίου, ἢ τοῦ τυράννου τοῦ καταλυθέντος
ἀπὸ τὸν βασιλεῖα Θεοδοσίον, ἢ τοῦ Εὐγενίου, ἐνὸς τῶν δώδεκα συγ-
κλητικῶν τοὺς ὁποίους εἶχε συνοδοὺς ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, μετα-
κομζόμενος ἀπὸ τὴν Παλαιάν εἰς τὴν Νέαν Ῥώμην. Οὕτω πολλοὶ τόποι
τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλάμβαναν τὸνομα ἀπὸ τὴν πλησιεζέσαν οἰκο-
δομήν κάνενος Μεγιστᾶνος, οἷον, Τὰ Ἀνδρείου, Τὰ Ἀντιόχου, Τὰ
Καίσαριου κ. τ. λ. (ἴδε DUCANGE, *Constantinopol. Christian*,
lib. I, pag. 47, et lib., II, pag. 168). Εἰς τὴν Ἀνθολογίαν (IV,
28 § 7) εὐρίσκεται ἐπίγραμμα μὲ τὸν τίτλον, Εἰς τὴν Εὐγενίου
πύλιν ἐν Βυζαντίῳ, τὸ ἐξῆς·

Οὗτος Ἰουλιανὸς, λαοσσόβα τείχεα πῆξας,
Στήσῃ τρόπαιον, ἐῆς σύμβολον ἀγρυπνίης,
Σφάζειν ἀντιβίους ἐχθροὺς ἀπάνευθε μενοιῶν,
Ἡ προπάροιθε κροτεῖν τῆς πόλεως πολέμους.

Μαγκλαύιον ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τὸν Στρόπον (fouet) ὡς φαί-
νεται ἀπὸ τὸ εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 847) μαρτύριον τοῦτο, « Κρέ-
» μανται δὲ ἐπὶ ζώνης ἐκάστου τούτων λῶροι, οὓς χαλοῦσι (γρ.
» καλοῦσι) Μαγκλάβια, ἥως (γρ. ἦγουν) βακτηρίας, ἢ ῥάβδους,
» μαρίζειν τοὺς ἀξίους μαρίζεσθαι. » Τὸ γραφικὸν σφάλμα, Ἡ ὡς,
ἀντὶ τοῦ ἦγουν εὐρίσκεται συχνὰ εἰς τὸν Δουκάγγιον. Μ' ὅλα
ταῦτα, τὸ νόημα τοῦ Πτωχοπροδρόμου δὲν εἶναι σαφές. Ἄρα λέγει,
Νὰ ἔδωκαν τὰς παλαμίδας εἰς τοῦ Εὐγενίου τὴν πύλιν

διὰ τὰς μεταχειρίζονται ὡς ραβδία; τὸ ὁποῖον εἶπε ἀρκετὰ ἄνοσον, ἢ Νὰ ἔδωκαν μαγχαλῦτα εἰς αὐτάς τὰς παλαμίδας, νὰ ἐράβδιζαν τὰς παλαμίδας; τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄνοσίαν.

ΣΤΙΧ. 275, ΜΑΣΣΟΥΜΑΙ. Ὡς οἱ παλαιοὶ (ἀποδευτικῶς, Μασσῶμαι) Ἄρα διότι οὕτως ἐσυνειζίχτο εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, ἢ κατὰ μακαρονισμόν; Σήμερον τὸ Μασσῶ (macher) σημαίνει τὴν ἐνέργειαν τῶν ὀδόντων· τὸ δὲ Μασσοῦμαι (être maché) τὸ πάθος τῶν τριβομένων ἀπὸ τοὺς ὀδόντας.

ΣΤΙΧ. 276, Καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγόν.] Τὸ δεύτερον (ὀλιγόν) ὠξύνθη διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου, κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν.

ΣΤΙΧ. 278, Καὶ μουρμουρίση τίποτε.] ΔΓ, Ἄν μουρμουρίση πῶς ποτέ.

ΤΙΠΟΤΕ, ὡς καὶ σήμερον. Κατωτέρω (στ. 513, ΔΓ), θέλομεν ἀπαντήσῃν καὶ τὸ ἐτι σύνηδες Αἰολικὸν Τίποτα (χυδ. λεγόμενον Τίποτας).

ΣΤΙΧ. 279, ΠΟΣΟΣ ὀλιγωρίας.] ΔΓ, Ἐκ τῆς ὀλιγωρίας. Ἰσ. γρ. ΠΟΣΩΣ.

ΣΤΙΧ. 280, νὰ πῇ] ΔΓ, εἰπεῖν.

ΣΤΙΧ. 281, ξιδν.] ΔΓ, ὀξύδιν. — Νὰ πληρώσῃ, ἤγουν νὰ τελειώσῃ, νὰ ἀποπῇ τὸ ὀξυνισμένον του χρυσοβόλιον.

ΣΤΙΧ. 282, ἀπείκει.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, Ἀθλίως. Καὶ μετὰ τὸν σίχον τοῦτον φέρει καὶ τοῦτον, « Καὶ ὩΣΑ' νὰ τὸν ἐκβάλῃσι » τὴν πόρταν, κἂν οὐ θῆλῃ » Ἰσως, ὍΣΟΝ, ἢ μόνον, ὩΣ.

ΠΟΡΤΑ. Ὅτι εἶναι ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Porta (Γαλλ. Porte) δὲν εἶναι ὅς τις τὸ ἀγνοεῖ.

ΣΤΙΧ. 283, Βιτζέας συνάγει ὃ ταπεινὸς πολλὰς καὶ ἀναριθμήτους.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον :

Βίτζαν συνάγει καὶ ἡμισυ ὃ κακοαδικημένος.

Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν σίχον φέρει ἄλλους δύο, τοὺς ἐξῆς :

Εἰ δὲ γραφῇ κἂν εἰς ποσῶς, καὶ ἴδῃ τὸ μονασήριν,
Ραβδέας καλὰς κατάρραχα σολίζουν τον, καὶ ὑπάγει.

ΒΙΤΖΕΑΣ. Σήμερον Βίτσις συνώνυμον τοῦ Ῥαβδέας ἢ Ῥαβδίας. Καὶ Βίτσα, ἡ ῥάβδος. Τί σημαίνει τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Καὶ ἡμισυ, δὲν εἰσέρω. Τὸ Βίτσα εἶναι, ὄνομα ξίνον, ὡς καὶ τὸ συνώνυμον Βέργα, τὰ ὅποια ἤλθαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ τοῦ μὲν Βέργα ἡ γένεσις εἶναι φανερά ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Virga (Γαλλ. verge). Τὸ δὲ Βίτσα, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Vitis, τὸ ὅποιον εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐσήμαινε κυρίως τὴν Ἀμπελον, καὶ μεταφορικῶς τὴν Ῥάβδον τοῦ ἑκατοντάρχου, ἥτις ἦτον ἀμπέλου κλῆμα (sarment), μὲ τὸ ὅποιον ἐράβδιζε τοὺς ἀμαρτήσαντας τι, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πλούταρχος « Τὸ κλῆμα, ᾧ κολάζουσιν » ἑκατοντάρχαι τοὺς πληγῶν διομένους, ἐπαράμενος » (Πλουτάρχ. Γαλλ. § 26). Ὁ Πολύδιος (XXIV, 11) τὰ ὠνόμασεν « Ἀμπελήνην » ῥάβδον. » Περιέργιαν κινεῖ τὸ ὄνομα τῆς Βέργης, Μακεδονικῆς πόλεως, ἥτις κατὰ τὸν ἡμίτερον Μελέτιον (σελ. 394), ὀνομάζεται σήμερον Βεῖζα, ὄνομα μικρὸν διάφορον ἀπὸ τὸ Βίτσα.

ΚΑΤΑΡΑΧΑ, κατὰ τῆς ῥάχως (sur le dos), ὅς λέγομεν καὶ Κατακίφαλα (sur la tête), κατὰ τῆς κεφαλῆς.

ΣΤΙΧ. 284, Ὡς τοῦ νά κ. τ. λ.] Ὁ κοινὸς λαὸς λέγει σήμερον Ὡς ποῖ νά κ. τ. λ. Τὸ πρῶτον εἶναι Ἐως τοῦ νά· τὸ δεῦτερον, Ἐως ὅπου (Ἐως οὗ) νά.

ΣΤΙΧ. 285, Ἀντίς νερόν κ. τ. λ.] ΔΓ, ἀντί ψωμίου. Σημείωσε τὴν βάρβαρον προσθήκην τοῦ σ̄ εἰς τὴν πρόθεσιν, συνειδισμένην ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἡ προσθήκη δὲν ἐγένεν ὅμως ὀλίγελα χωρὶς λόγον. Ἐς ἡ Ἀμφί πρόθεσις, μεταβαλλθεῖσα, διὰ τῆς προσθήκης τοῦ σ̄, εἰς τὸ Ἀμφίς ἐπὶ ῥήμα, δὲν ἔχασεν ὅμως τὴν προθετικὴν αὐτῆς δύναμιν, οἶον, Ἀμφίς ἔκασον (Ιλιάδ. λ', 634), καὶ « Ἀμφίσωπον τὸ περίβλεπτον » (Ἑτυμολογ. σελ. 91), παρομοίαν μεταβολὴν ἐνδεχόμενον νά ἔπαθε καὶ ἡ Ἀντί ἀπὸ κάμμιαν ἀρχαίαν διάλεκτον. Τοιοῦτόν τι συνίδη καὶ εἰς τὴν Περι πρόθεσιν· τὸ ἐξ αὐτῆς ἐπὶ ῥήμα, Πίριξ, ἐφύλαξε τὴν σημασίαν τῆς, εἰς τοῦ Ἡροδότου (III, 158) τὸ Πίριξ τὸ τεῖχος.

ΣΤΙΧ. 286, Ἀντίς Ψωμίν, τὸν δρόλικον, ἀντίς φαγίν, τὸν σφάχτην.]

ΔΡΟΔΙΚΟΝ. Δὲν ἔχω πῶς νά ἐξηγήσω τὴν λέξιν κατὰ τὸ παρόν.

Εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, ὅθεν ἠλπίζετο βοήθεια, ὁ στίχος οὗτος λείπει.

ΦΑΓ'ΙΝ (φαγίον) σημαίνει ἐδῶ τὸ αὐτὸ καὶ Προσφάγιον.

ΣΦΑΪΣΤΗΣ. Γράφει ΣΦΑΚΤΗΣ. Σήμερον λέγεται Σφαγμὸς (des tranchées), ἀπὸ τὸ Σφάζω, ἤγουν, Κωλικόπονος τόσον σφοδρὸς, ὥστε νὰ προξενῇ σφαγῆς αἰσθησιν. Οἱ παλαιοὶ τὸν ἔλεγαν Σφάκελον καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ Σφάζω. « Σφακελισμὸς καὶ Σφάκελος, ἡ ἀμετρος » ὁδύνη κ. τ. λ. » λέγει ὁ Ησύχιος.

ΣΤΙΧ. 287, Πίνουσιν.] ΔΓ', Πίνοντες.

ΣΤΙΧ. 288. Κάθονται.] ΔΓ, Κάθηνται. — Ποιμένος.] ΔΓ. Ἡγούμενου. Ποιμένα λέγει τὸν Ἡγούμενον, περικυκλωμένον ἀπὸ τοὺς κόλακας, τοὺς ἀξιωματικούς τῆς Μονῆς, ὅποιοι ἦσαν ἔσους ὠνόμασεν ἀνωτέρω.

ΣΤΙΧ. 290, Καὶ πρὸς ἡμᾶς.] ΔΓ, Καὶ πρὸς αὐτόν· ἤγουν πρὸς τὸν Ἡγούμενον.

ΣΤΙΧ. 291, Τοῦ μοναχοῦ τοῦ στοματᾶ, κ. τ. λ.] τοῦ διωχθέντος δηλαδὴ ἀπὸ τὴν τράπεζαν (ἀνωτέρ. στίχ. 284). Στοματᾶς σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς τὸν ἔχοντα μέγα στόμα, ὡς καὶ Χειλᾶς, τὸν ἔχοντα μέγала Χεῖλη. Ἐδῶ λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ Στόμαργος τῶν παλαιῶν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζομεν Γλωσσᾶν ἢ Γλωσσώδη (qui a la langue bien pendue).

ΣΤΙΧ. 292 μονοτρόπους.] ΔΓ (κακή), ὁμοφρόνους. Εἰς τοὺς Γραικορωμαίους τὸ Μονότροπος ἦτο συνώνυμον τοῦ Μοναχὸς (moine), ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν (Ἰδ. Δουκαγγ. σελ. 955). Εἰς τὸν βίον τοῦ ἀγίου Σάββα ὁ βιογράφος λέγει « Τὸν γάρ » τοιοῦτον μονότροπον οἶδα τὴν γραφὴν ὀνομάζουσιν, ἐν τῷ λέγειν, » Κύριος κατοικίξει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ. » Ὁ Δαυὶδ ὁμῶς τοῦτο λέγων (Ψαλμ. 57, 6), δὲν ἐνοοῦσε τοὺς χωριζομένους ἀπὸ τὸν κόσμον Μοναχοὺς, ἀλλὰ τοὺς διὰ πενίαν ἔτι ἀγάμους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Πρόνοια χαρίζει τὰ μέσα νὰ πληρώσωσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. καὶ τὸ ἑβραϊκὸν λέγει Μόρους, τὸ ὁποῖον οἱ ἑβδομήκοντα μεταφράζοντες Μονοτρόπους, σκοπὸν εἶχαν νὰ σημάνωσιν, ὅτι ἦτο περὶ ἀγάμων ὁ λόγος. Οὕτως ὁ Πλούταρχος θέλων νὰ φανερώσῃ περὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου, ὅτι

ἔμεινεν ἄγαμος, λέγει (Πελοπ. § 3) « Μονότροπον βίον ἀπ' ἀρχῆς » ἐλόμενος. »

ΣΤΙΧ. 294, Ἀρχοντας γὰρ οὐ δίδωσιν ὁ νόμος καθυδρίζειν.] ΔΓ, οὐ δίδουσιν οἱ νόμοι. « Καὶ ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐ » κακῶς ἐρεῖς » (Ἐξόδ. κβ', 28). Μὲ τοῦτον τὸν νόμον κολακεύουν οἱ παράσιτοι τὸν Ἠγούμενον, ὅστας τρυφᾷ λιμοκτονῶν τοὺς ὑπ' αὐτὸν Μοναχοὺς.

ΣΤΙΧ. 296. Ὡσπερ εἰδένυστο σαφῶς πρὸς τοὺς Φιλοθεΐτας.] ΔΓ, « Ὡσπερ δεικνύεις, ἀγαθε, πρὸς τοὺς Φιλοθεΐτας » γραφὴ ὀρθοτέρα, ἐπειδὴ ἀναφέρεται πρὸς τὸ Μακροθυμίας. Φιλοθεΐται, ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο, Μονὴ τοῦ Φιλῶθίου, ἢ ἀληθέστερον, τοῦ Θεοφίλου, ὡς τὴν ὀνομάζει κατωτέρω (στίχ. 623) ἢ ΔΓ, ὅπου ἴδε τὰς σημειώσεις.

ΣΤΙΧ. 297, ἐξετάσαι.] ΔΓ, ἐρευνῆσαι.

ΣΤΙΧ. 299, ΤΑΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ καὶ τοῦ υἱοῦ Εἰς ἡμᾶς ἀδικίας.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον :

ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ καὶ τοῦ υἱοῦ, Οἱμοι, ΤΑΣ ἀδικίας.

ΣΤΙΧ. 300, Μεγάλως ἔξεμίσθησά τας τούτων ἀνομίας.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), « Καὶ ταύτας ἔξεμίσθησας καὶ τὰς παρανομίας. »

ΣΤΙΧ. 301, Καὶ πῶς οὐ πάσω κεφαλῇ, καὶ πῶς οὐ πάσω κόνιν ;] ΔΓ, « Αἱ! πῶς οὐ πάσω κεφαλῇ κόνιν, καὶ τίγλω (γρ. τίλλω) τρίχας ; »

ΣΤΙΧ. 302. Τὸ τυπικὸν τοῦ κτήτορος ΒΛΕΠΩΝ ἡμελημένον.] Διαφ. Γρ. ΟΡΩΝ. Καθὲν ἀπὸ τὰ Μοναστήρια εἶχεν ἴδιον Τυπικὸν (rituel), συνταγμένον πολλάκις ἀπ' αὐτὸν τὸν Κτήτορα ἢ Κτίτορα τῆς Μονῆς (ὅθεν ἐλέγτο καὶ Τυπικὸν Κτητορικὸν). Αὐτὸ περιεῖχε τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ διάγῳσιν οἱ Μοναχοί, εἰς τὰς ἱεροπραξίας, προσευχάς, νηστείας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς σωματικὰς τῶν χρείας.

ΣΤΙΧ. 305...κατηυτελισμένα,] ΔΓ, καταφρονημένα.

ΣΤΙΧ. 309 ἀδικουμένοις.] ΔΓ, ἡδικημένοις.

ΣΤΙΧ. 310-311. Ὡς κόνις λεπτυνθήσεται βαρβάρων ἅπαν θράσος. Τὴν τοῦ Χριστοῦ μιμούμενος εὐθίως συμμαχίαν.] Οἱ δύο σίχοι γράφονται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον οὕτως, « Τοῖς ἀλλοφύλοις καθαρῶς βαρ-

» δάροις θράσος παύσεις, ἔκ τοῦ Χριστοῦ πεπλουτηκώς, ὡς ἔθες, »
» συμμαχίαν. »

ΣΤΙΧ. 314, Οὐκ ἔνι τοῦτο, Δέσποτα, δαιμονικόν, εἰκάζω;] ΔΓ, α Οὐκ ἔνι τοῦτο δαίμονος, οὐκ ἔνι τοῦτο ΘΕΪΣΜΑ; » Διστάζω μὴ τὸ ΘΕΪΣΜΑ (τὸ ὁποῖον δὲν καταλαμβάνω) ἔπρεπε νὰ ᾔηται ΔΕΪΣΜΑ, ἡγουν δεσμὸς τοῦ δαίμονος, ἢ, ΠΕΣ ΜΕ, ἡγουν, Εἰπέ με, κατὰ βωμολοχικὴν ᾄδειαν, ἐρωτηματικῶς, πρὸς τὸν βασιλέα. Τὸ αὐτὸ ἀντίγραφον μετὰ τὸν σίχον τοῦτον (314) προσθίτεται ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς: α Οὐκ ἔνι λύπη » ἀφόρητος καὶ συμφορὰ μεγάλη; Οὐκ ἔνι παραπόνσεις εἰς τὸν » ἡδικομένον; »

ΣΤΙΧ. 316, Ἐκεῖνοι νὰ χορτένουσιν, κ' ἐγὼ νὰ μὴν χορτένω.] ΔΓ, Ἐκεῖνοι νὰ λαμιώνωσι, καὶ ἐγὼ νὰ μὴ χορταίνω; Τὸ ΛΑΜΙΩΝΩΣΙ, σημαίνει, νὰ τρώγωσιν ὑπὲρ κόρον, ἀπὸ τῆς Λαμίας μυθικοῦ ζώου παιδιοφάγου.

ΣΤΙΧ. 317, Ἐκεῖνοι νὰ σταυλίζονται ἔκ τὸ φαγῖν καθῶραν.] ΔΓ, ΤΡΩΓΟΝΤΕΣ Τὸ ΚΑΘ' ὈΡΑΝ. Ἡ γραφὴ τοῦ Σταυλίζονται εἶναι ἢ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ δύο. Ἴσως ἦτο, Ταβλίζονται, ἡγουν νὰ κάθηνται καθῶραν τρώγοντες εἰς τὴν τράπεζαν, τὴν ὁποίαν καὶ τότε ὠνόμαζαν, ὡς καὶ σήμερον πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ὀνομάζουν, Τάβλαν, ἀπὸ τὰ Ῥωμαϊκὸν tabula (table). Ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ κατωκώτερον, εἶπε Σταυλίζονται, ἀπὸ τὸ Σταβλος (Ῥωμ. stabulum, Γαλλ. étable), ἡγουν, Νὰ τρώγωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὡς τὰ κτήνη τοῦ στάβλου εἰς τὴν φάτνην. α Φάτνη (λέγει ὁ Ἠσύχιος), καὶ ἡ τράπεζα, » καὶ ἡ τῶν κτηνῶν, καὶ εἴ τι τοιοῦτον. »

ΣΤΙΧ. 318, λιμοταγασμένοι,] λιμωδῶς ταγιζόμενον, ἡγουν τρεφόμενον, κατὰ τὸ Λιμοκτονοούμενον (affamé) τῶν παλαιῶν. Ἐξηγήθη ἄλλου (Σημ. εἰς τὸν Ἰσοκρατ. σελ. 103) τὸ Ταγίζω..

ΣΤΙΧ. 319, Καὶ οἱ πάντες νὰ μὲ κράζουσιν, Ὁ σπαταλοκρομύδης.] ΔΓ, α Καὶ πάντες νὰ μὲ λέγωσιν, ὁ σπαταλοκρομύδης. »

ΣΠΑΤΑΛΟΚΡΟΜΥΔΗΣ (γρ. Σπαταλοκρομύδης). Βωμολοχικῶς συνθεμένη λέξις, σημαίνουσα τὸν τρώγοντα μὲ τόσῃ ἀπληστίᾳ τὰ κρομύδια, μ' ὅσῃ οἱ σπάταλοι τὰ πολυτελῆ βρώματα.

ΣΤΙΧ. 320, χορτένουσιν τὰ πρῶτα.] ΔΓ, χορταίνωσι τοὺς πρώτους.

ΣΤΙΧ. 321, Ἐμένα δὲ νὰ δίδουσιν θύναν τὴν βρωμισμένην.] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον: α Ἐμὲ δὲ νὰ μὴ δίδουσι κἂν θύναν νὰ χορ-

» τάσω » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθέτει ἀμέσως καὶ ἄλλον στίχον, τὸν ἐξῆς : « Καὶ τρυφήλὸν μὲ λίσουσιν, ἀδδῆφαγον, γουλάρην.

ΑΔΔΗΦΑΓΟΝ (ΔΔΗΦΑΓΟΝ). Τὸ ἐπροπαροξυτόνησε, διὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ μέτρου.

ΓΟΥΛΑΡΗΣ. Σήμερον, Γουλιάρης (Goulu), ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Gula (λαίμῳ), κ' ἔχει συνώνυμον τὸ Γούλαρμος, ἀπὸ τὸ Γούλαργος (ὡς ὁ Λαίμαργος τῶν παλαιῶν), κατὰ τροπὴν τοῦ γ' εἰς τὸ μ', ἧτις ἔγινε καὶ εἰς τὸν Γόγγρον, ὀνομαζόμενον σήμερον Μουγγρίον. Τὸ ἀπλοῦν ὅμως Γούλα δὲν σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὸν λαίμῳ, ἀλλὰ τὸν καυλὸν (tige) τινῶν μικρῶν φυτῶν, οἷον Μαρουλίων, Λαχάνων καὶ τῶν τοιούτων (τὸν λεγόμενον καὶ Κοτσάνιον). Ἰδε ἀνωτέρω σελ. 191.

ΣΤΙΧ. 322, Ἐκείνοι νὰ κοτζόνουσιν τὸ Χιότικον εἰς κέρον.] Ἰδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 294).

ΣΤΙΧ. 323, δικός.] ΔΓ, ἰδικός. — ξίσην.] ΔΓ, ὀξύδιν.

ΣΤΙΧ. 324, ἐμποτόπουλον.] ΔΓ, πετηρούπουλον. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 186).

ΣΤΙΧ. 325, Περιπάτει.] ΔΓ, Περιπάτει. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἔτι δύο, τοὺς ἐξῆς :

Καὶ φακραςὶν μὲ λέγουσιν, καὶ ἐγὼ οὐ μυρίζομαι το,

Καὶ μεθυστήν τὸν ἐκ νεροῦ νῦν ὑδρωπικιασμένον.

ΦΑΚΡΑΣΙΣ, ὅτι εἶναι συνώνυμον τοῦ μεθυστῆς (Ἑλλ. Οἰνόφυλξ) δὲν εἶν' ἀμφιβολία· ἡ σύνθεσις τοῦ ὅμως (ἀπὸ τὸ φάγω) εἶναι παράξενος, ἴσως καὶ γραφικῶς σφαλμένη. Σήμερον, Κρασοπινᾶς, καὶ κομικώτερον, Κρασοπατέρας.

ΣΤΙΧ. 328, Αὐτοὶ καθαικεύουσιν.] ΔΓ, Ἐκείνοι καθαλάριοι.

ΣΤΙΧ. 329, Καὶ μὲ τοὺς ὀψικάτορας, καὶ με πολὺν ὀψίκιν.] ΔΓ, καὶ τὸ πολὺν τό. Δύο λέξεις συνηθέσεται, περάσασαι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τοὺς Γραικοῤωμαίους, μὲ μικράν μεταβολὴν τῆς σημασίας, ὁ ὀψικάτωρ, καὶ τὸ ὀψίκιον.

ὈΨΙΚΑΤΩΡ (Obsecutor) καὶ ὈΨΙΚΙΟΝ (Obsequium). Ἐσημαίνει τοῦτο περιεκτικῶς ὅλους τοὺς περὶ τὸν βασιλεῖα, ἢ ἀξιωματικούς ἢ ἄλλως δυνατοὺς, ὅσοι τὸν ἐκολούθουν εἰς τὰς πομπάς,

παρατάξεις, καὶ ἀπλῶς εἰς ὅλας τὰς προελύσεις. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀνόμαζαν (περιεκτικῶς ὡσαύτως) *Θεραπείαν* ἢ *Οἰκετίαν*. Τῶν Γάλλων ἡ γλῶσσα, *suite*, ἢ *cortège*, φυλάττασα τὸ Ὀψίχιον (*les obsèques*), διὰ μόνους τοὺς συνοδεύοντας νεκρὸν εἰς τὸν τόπον τῆς ταφῆς, καὶ τὸ ἐπίθeton *Obséqueieux*, τὸ σημαῖνον τὸν ὑπερβολῇ ἄρεσκον.

ΣΤΙΧ. 330, Καὶ ὡς διεμίναν λέγουσιν, τ. κ. λ.] ΔΓ, Καὶ λόγου μου νὰ λέγουσι, κ. τ. λ.

Ὡς ΔΙΕΜΕΝΑΝ, ἤγουν, ὡς δι' ἐμὲ, Περὶ ἐμοῦ. Ἀπόδειξις καὶ τοῦτο τῶν ἀνωτέρω (σελ. 168) σημειωθέντων περὶ τοῦ Ὀγιά. Τὸ ὡς διεμίναν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ βαρβαρώτερον Ὀγιαμέναν.

ΚΑΙ ΔΟΥΛΟΥ ΜΟΥ. Ἰσως ἐγράφετο ΚΑΙ ΔΙΑ ΔΟΥΛΟΥ ΜΟΥ (ἤγουν δι' ἐμὲ), ὡς συνειθίζεται σήμερον. Ἴδε περὶ τούτου τὰ σημειωθέντα εἰς τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος (σελ. 316).

ΣΤΙΧ. 331, νὰ βγένω νάρκουδιζω.] ΔΓ, Νὰ ἐκβαίνω τῶν ἐκείσε.

ΒΓΕΝΩ εἶναι φθαρμένον ἀπὸ τὸ Ἐκβαίνω.

ΑΡΚΟΥΔΙΖΩ, ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς χρῆσιν. Σημαίνει τὸ Βαδίζω ὡς τὰ τετράποδα (*marcher à quatre pattes*), καὶ λέγεται μάλιστα διὰ τὰ νήπια, πρὶν λάβωσι δύναμιν νὰ προπατώσιν ὀρθά. Ἡ παραγωγή τοῦ ῥήματος εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀρκούδα (Ἑλλ. Ἄρκος, ἢ Ἄρκτος ours), ὄνομα ζῶον ἀγρίου. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἐξῆς :

Ὅτι φασὶ τὸ Τυπικὸν οὐ ΛΕΓΟΥΝ τὸ νὰ ἐκβαίνουν.

Γράφει ΛΕΓΕΙ. Τὸ τυπικὸν οὐ λέγει (ἤγουν ἀπαγορεύει) εἰς τοὺς Μοναχοὺς νὰ ἐξέρχωνται.

ΣΤΙΧ. 332, ... νὰ ξιζῶ.] ΔΓ, Νὰ ἐκδῶ. Καὶ μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθίτεται τὴν ἐξῆς :

Ὡς μυλωνᾶς ἐξέρχομαι, καὶ πέζω τὴν πεζάλαν.

ΠΕΖΩ, κακογραμμένον, ἀντὶ τοῦ Παίζω.

ΠΕΖΑΛΑΝ (ἴσ. ΠΑΙΖΑΛΑΝ), δὲν ἐξέρω τί πρᾶγμα εἶναι. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1139) ἠρκέσθη νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, *Ludi puerilis species*, Εἶδος παιδικοῦ παιγνιδίου.

ΣΤΙΧ. 334, *τὴν ἀπασιν ἡμέραν.*] ΔΓ, *τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν. Μετὰ τούτων τὸν ζίχον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθίτει ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς:*

Καὶ πόσα μιζοκλαιάματα καὶ παρακαλεσίας,
Ὁ ταπεινὸς παρακαλῶ ΝΑ ΜΩΣ με βάνουν ἔσω.

Ἰσως εἰς τὸν πρῶτον ζίχον ἐγράφετο, *Μὲ πόσα μιζοκλαύματα κ. τ. λ.* εἰς δὲ τὸν δεύτερον, *ΝΑ ΠΩΣ*, ἤγουν, *Ἰνα πως μὲ βάλωσιν ἔσω τῆς μονῆς.* Οὕτως ἀνωτέρω (ζίχ. 273) εἶπεν, *Ἰνα μὴ πως.*

ΣΤΙΧ. 340, *ξηροφαγοῦσιν.*] ΔΓ, *ξηροφαγοῦντες.* Τοῦτο καὶ τὰ ἀκόλουθα λέγονται εἰρωνικῶς.

ΣΤΙΧ. 341, *οὐκ ἐσθίουσιν . . . ἐνταῦθα.*] ΔΓ, *οὐκ ἐσθίομεν . . . ἐν τούτοις.* Ἰς ἐν τούτοις, ἤγουν ταῖς ἡμέραις, τὴν τετράδα καὶ τὴν παρασκευὴν.

ΣΤΙΧ. 342, *Εἰ μὴ . . . ὅρια παγούρια.*] Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, *Ἀμὴ . . . ἀληθινὰ παγούρια.* Ἐπειτα προσθίτει καὶ ἄλλον ζίχον τὸν ἐξῆς:

Ὀκταποδίτζια καὶ σηπίας, καὶ τὰ καλαμαρίτζια.

ὍΡΙΑ εἶναι ἴσως, ἀντὶ τοῦ Ὀραῖα.

ΣΤΙΧ. 343, *Καραδιδίτζας ἐκζεζάς, τηγάνου καριδίτζας.*] ΔΓ, « *Καὶ καριδίτζας ἐκζεζάς, ἥ καὶ τηγάνου ἐκ τούτων.* »

ΣΤΙΧ. 345, *Καὶ μισὸν γόμον, Δέσποτα, τὰ κτένια τὰς σουλήνας.*] ΔΓ, « *Μετὰ τῶν ἄλλων, Δέσποτα, κτένια καὶ σωλήνας.* »

ΜΙΣΟΝ, ὡς καὶ σήμερον, ἀπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ, *Ἡμισυς* (la moitié).

ΓΟΜΟΝ. Σήμερον συνειθίζεται τὸ ὑποριστικόν, *Φομάριον* (charge). *Κτένια* εἶναι τὰ Γαλλιστὶ λεγόμενα *Pétoncles*. Ἀριζα ἐκρίνοντο τὰ τῆς Μιτυλήνης καὶ τὰ τῆς Χίου (Σημ. εἰς τὸν Ξενοκράτ. σελ. 121 καὶ 158). *Σουλήνας*, *Θηλυκῶς*, ὡς καὶ σήμερον. Ἑλληνιστὶ *Οἱ σωλήνες* (Solens, ἢ *Manches de couteau*).

ΣΤΙΧ. 346, *Καὶ φαβατίτζιν ἀλεσὸν ὀρίζιν μὲ τὸ μέλιν.*] *Φαβατίτζιν*, ὑποκοριστικόν τοῦ *Φάβα* (ἀπὸ τοῦ Ῥωμ. *Faba*), μὲ τὸ ὁποῖον ἐσθίμηναν οἱ Γραικορωμαῖοι καὶ τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα *Κοκκία* (fèves) καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν γινόμενον ἔνθος (purée). Τοῦτο μάναν ὀνομάζομεν σήμερον *Φάβαν*· τὸ δὲ ὄσπριον, ἐκ ταῦ ὁποῖου

σκευάζεται, Κουκία ή Κοκκία, ἤγουν Κόκκους (grains) κατ' ἀντονομασίαν, διὰ τὴν συχνὴν, ὡς φαίνεται, καὶ πολλὰκις ἀνόητον χρῆσιν, ὥς νὰ τρώγωνται καὶ ὠμὰ βρεγμένα μόνον. Τοῦτα εἶναι τὰ πάγνωσα Βρεττοκοκκία (fèves trempées) φαγίον κτηνῶν καὶ ὄχι ἀνθρώπων, τὰ ὅποια τρώγουν οἱ δεισιδαίμονες, εἰς δόξαν ἐκείνου, ὅς τις μᾶς ἐδημιούργησε λογικούς (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 238).

ΟΡΙΖΙΝ. Γρ. Ὀρύζιν, ἤγουν Ὀρύζιον (ris), ἀπὸ τὸ Ὄρυζα, θηλυκῶς, ἢ τὸ Ὄρυζον, οὐδετέρως, ἀν καὶ τὸνομα ἦναι πλέον Ἀσιανόν, παρὰ Ἑλληνικόν. Ὁ Θεόφραστος (Περὶ Φυτ. ἰσορ. IV, 4 § 10) τὸ συγκαταριθμεῖ μὲ ἄλλα φυτὰ τῆς Ἰνδίας.

ΣΤΙΧ. 347, Φασόλιν ἐξοφθάλμιζον, ἐλαίας καὶ χαυῖαριτζιν.] ΔΓ, Φασούλιν ἐξοφθαλμιζόν, ἐλέτζας καὶ χαυιάριν. ΦΑΣΟΓΓΙΑ καὶ σήμερον τὰ ὀνομάζομεν (haricots), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φάσηλος, τρέψαντες τὸ ἡ εἰς θίφθογγον, ὡς καὶ τὴν Σηπῖαν, Σουπῖαν, καὶ τὸ Ζηλεύω, Ζουλεύω.

Ἐξοφθάλμιζα (ἀπὸ τὸ Ὀφθαλμός) εἶναι τὰ σήμερον Ξεμάτιςα (ἤγουν Ἐξομμάτιςα ἀπὸ τὸ Ὄμμα), τὸ ὅποιον ὁμως εἰς ἡμᾶς λέγεται ὄχι διὰ τὰ Φασούλια, ἀλλὰ διὰ τὰ Κουκκία, καθαρισμένα ἀπὸ τὸ, ὡς ὄμμα, μαῦρον σημείον.

ΣΤΙΧ. 348, Καὶ πορινὰ αὐοτάραχα κ. τ. λ.] Ἡ γραφὴ τοῦ Δουκαγγίου (σελ. 1204) Αὐτοτάριχα, εἶναι σφαλμένη. Ἰσως ἦτον Αὐγοτάραχα (boutargues), ὡς ὀνομάζονται καὶ σήμερον καὶ μὲ τὸ γ καὶ χωρὶς τὸ γ. Τὸ Πορινὰ εἶναι φθορὰ τοῦ Ὀπωρινὰ (d' automne ἢ automnaux).

ΣΤΙΧ. 249 ... σῦκα [καὶ] καρυδίτζια.] ΔΓ, Ἰσχάδας καὶ καρύδια. Τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα, Σῦκα καὶ καρύδια· καὶ συνδέτως, ὅταν προσφίρωται ἐντάμα, Συκοκάρυδα, ὡς ἔλεγον καὶ οἱ Παλαιοὶ, Ἰσχαδοκάρυα (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 175).

ΣΤΙΧ. 350, Καὶ ἀσαπίδας ὀλιγὰς, καὶ τὸ διὰ κύτριου.] ΔΓ, Καὶ σαπιδίτζας Χιώτικας, καὶ ἀπὸ τὸ διὰ κύτρου (γρ. κίτρου). Σήμερον τὰς ὀνομάζομεν, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, διὰ τοῦ φ, Σταφίδας (raisins secs). Ὁ Δουκαγγίος (σελ. 1428), ἢ διὰ τὸν ὑποκορισμὸν, ἢ διότι τὸ ἔγραψε Σταπυδίτζας, διὰ τοῦ π, δὲν ἐκατάλαβεν, ὅτι σημαίνει τὰς σαπίδας. Τῆς Χίου αἱ σαπίδες ἦσαν, ἐπίσημοι, ὡς καὶ τὰ σῦκά της.

Τὸ Διὰ κίτρου εἶναι γλύκισμα κίτρου (cédrat confit) ἐψημένου μὲ μέλι ἢ σάκχαρον. Οὕτως ὠνόμαζαν Διὰ ῥόδων, Διὰ κυδωνίων,

καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ τὸν καρπὸν ἢ τὰ ἄνθη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσκευάζοντο. Κίτρον καὶ Κιτρομήλον ἐλέγτο τὸ ἀρχαιότερον ὄνομαζόμενον Μηδικὸν μῆλον, καὶ τὸ δένδρον, Κιτρία, καὶ Κιτρία (ὡς Μηλία καὶ Μηλιά). Συγγενὴ τοῦ καρποῦ τούτου εἶναι καὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον Πορτογάλλιον (orange) καὶ τὸ Λιμώνιον. Τὸ Πορτογάλλιον ἀπὸ τῆς χώρας Λουσιτανίας (Πορτογάλου), ὅπου γίνεται κάλλιστον. Τὸ Λιμώνιον, ἀραβικὴ λέξις, ἀκόμη σήμερον γνωστὴ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, σημαίνει κυρίως τὸ Γλυκολέμονον· ἀλλ' ἡμεῖς σήμερον Λιμόνιον ὀνομάζομεν καὶ τὸ ὄξυνον (citron).

Μετὰ τὸν σίχον τούτον (350) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, φέρει σίχους δύο τοὺς εἰσ:

Καὶ καρυδάτον ὀλιγόν, καὶ κυδωνάτον χύτραν,
Γρανάτα σακάρα τε, καὶ τό τε ἀπαλωδάτον.

Τὸ Καρυδάτον εἶναι γλύκισμα ἀπὸ καρύδια χλωρά, ὡς καὶ τὸ Κυδωνάτον, ἀπὸ κυδωνία, εἰς χρῆσιν ἀκόμη καὶ τὰ δύο. Γρανάτα, πιθανόν ὅτι ὀνομάζει τὰ ῥόδια (grenades). Ἀπαλωδάτον, ἂν δὲν λανθάνωμαι, εἶναι γραφὴ σφαλμένη, ἀντὶ τοῦ Ἀπειδάτον, τὸ ὁποῖον ὁ Τραλλιανὸς Ἀλέξανδρος ὀνομάζει Ἀπιάτον (ἀπὸ τὰ Ἄπια κοιν. Ἀπίδια), ὡς ὀνομάζει καὶ τὸ Διὰ κίτρου, Κιτράτον.

ΣΤΙΧ. 352, Τοιούταις . . . ξηροφαγίαις.] Ἐγράφετο κακὰ Τοιαύτας . . . ξηροφαγίας. Τὸ λεγόμενον εἶναι κατ' εἰρωνείαν.

ΣΤΙΧ. 354, χωνεύουσιν ἀπό.] ΔΓ, χωνεύουσιν ἐκ τῆς. Ἐλέγτο λοιπὸν ἐκτοτε τὸ Χωνεύω (digérer) ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ Πέπτω.

ΣΤΙΧ. 355, Ἀλλὰ γλυκὺν Μιτυληναῖον, καὶ Κρητικὸν ἀθύρην.] ΔΓ, Κρασίην γλυκὺν Γανήτικον, καὶ Κρητικὸν καὶ ἐκ Σάμου. Ὁ γλυκὺς εἶνος τῆς Μιτυλήνης εἶναι γνωστός· δὲν γνωρίζω τὸν Γανήτικον, ὡς οὐδὲ τὸ Ἀθύρην.

ΣΤΙΧ. 356, . . . τοὺς τῆς ξηροφαγίας.] ΔΓ, ἐκ τῆς γλυκοποσίας.

ΣΤΙΧ. 357, . . . κυάμους βεβρεγμένους,] τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Βρεκτοκούκκια (ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 282). Βλέπεις, ὅτι δὲν ἦσαν τότεσαν μωροὶ οἱ πανοσιώτατοι Ἠγούμενοι, ὥς νὰ τρέφονται μὲ βρεκτοκούκκια. Εἰς τὸ Μοναστήριον, τὰ ἐδίδαν, ὡς εἰς κτήνη, τοὺς πτωχοὺς Μοναχοὺς· ἔξω τοῦ Μοναστηρίου, ἐδίδασκαν τοὺς κοσμικοὺς νὰ

τρέφονται με βρεκτεκούκκια, και να πέμπωσιν εις την Μονήν τὰ γλυκίσματα. « Δεσμεύουσι γάρ φορτία βάρεια και δυσβάστακτα, και επιτιθέσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ » θίλουσιν κινήσαι αὐτά » (Ματθ. κγ', 4).

ΣΤΙΧ. 358, ... ἐκ τῶν κυμινοθέρμων.] ΔΓ, μετὰ τὸ κυμινοθέρμιν. Ἐπειτα προσθίτε τὸν ἐξῆς στίχον :

Οὕτως φασὶ τοὺς Μοναχοὺς ἐνδέχεται ἐσθίειν.

Κυμινοθέρμιν (ἤγουν Κυμινοθέρμιον), ἡ Κυμινάτουν. Φέρει ὁ Δουκάγγιος (σελ. 493) μαρτυρίαν ἀπὸ τοῦ τυπικὸν τῆς Μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης ταύτην· « Θερμὸν ὕδωρ κυμίνῃ ΣΥΝΗΡΤΗΜΕΝΟΝ· » ὅπου γράφει ΣΥΝΗΡΤΥΜΕΝΟΝ, ἀπὸ τοῦ Ἀρτύω ἢ Ἀρτύνω (assaisonner).

ΣΤΙΧ. 362, Κακὸν, κακὸν, κραυγάζουσιν, Πάτερ, τὸ λελεγμένον.] ΔΓ, Ἀλλὰ κακὸν ἐκραύγασαν, Πατέρες, τὸ λεγόμενον. Ἐπειτα προσθίτε τὸν ἐξῆς :

Οἱ κόλακες ἐνώπιον βοῶντες τοῦ Ποιμένου.

ΣΤΙΧ. 363, ὁ φλύαρος ἐν τάχει.] ΔΓ, ὁ φλύαρος, ὁ λάλος.

ΣΤΙΧ. 364, ἀφελεστέρων.] ΔΓ, εὐλαβεστέρων.

ΣΤΙΧ. 368, εἰρήκει.] Καθαρὸς μακαρονισμός.

ΣΤΙΧ. 369, παρευθές... ἐκείνων.] ΔΓ, παρευθεῖς (γρ. παρευθές) ... ἐκείνοις.

ΣΤΙΧ. 370, τὸ Τυπικὸν ἐκείνων.] ΔΓ, τοῦ τυπικοῦ τὸν ὅρον.

ΣΤΙΧ. 371, Ἀνάτιοι ὑπάρχουσιν καὶ δίκαιοι ὁρῶνται.] ΔΓ, Ἀναίτιοι καὶ δίκαιοι παρὰ πολλῶν ὁρῶνται.

ΣΤΙΧ. 372, πολλῆς φιλανθρωπίας.] ΔΓ, σοφῆς μακροθυμίας.

ΣΤΙΧ. 373, Θεὸς ἐπίγειός τε.] ΔΓ, Θεὸς τοῖς ἐπιγείοις. Οὐδὲ γένοιτο ἕως ἐδῶ ἡ θεοποίησις τοῦ Μανουὴλ· βλέπε εἰς τὸν ἀκόλουθον στίχον ἄλλα θαυμασιώτερα.

ΣΤΙΧ. 374, Ἐμμανουὴλ παμβασιλεῦ παρὰ σαρανταπέντε.] ΔΓ, Ὁ Μανουὴλ παμβασιλεὺς, καὶ γόνε τῆς πορφύρας.

Ὁ πρῶτος στίχος, Ἐμμανουὴλ... σαρανταπέντε, εἶναι

ὑπογραμμένοις ἀπὸ κεφαλῆς ὡς τέλους μὲ κοκκίνην γραμμὴν· ἄρα διὰ τὸ Πορφυρογέννητον τοῦ Μανουὴλ; ἄρα διότι ὁ στίχος ἐκρίθη βλάσφημος, καὶ διὰ τοῦτο ἄξιός να ἐξαλειφθῇ; ἄρα διότι ἐθαυμάσθη ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας, ἴσως καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ποιητὴν, ὡς σφώτατον καὶ κομψότατον ἐπινόημα; Τοῦτο κρίνω πιθανώτερον· ἐθαυμάσθη ὁ στίχος, ὡς αἶνγμα σχολαστικόν, ἄξιον τῶν πλειοτέρων ἐκείνης τῆς χρονικῆς περιόδου λογίων· ἄξιον ἀκόμη καὶ τῆς συνήθους πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας κολακείας τῶν ταλαιπώρων Γρατικορωμαίων. Ἰδού ἡ λύσις τοῦ θαυμαστοῦ αἰνίγματος: Ὡντως, ΜΑΝΟΥΗΛ, εἴσαι θεὸς ἐπίγειος, ὅμοιος τοῦ Παμβασιλέως ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ἦγουν τοῦ Χριστοῦ) καὶ ἄλλο δέν σε διακρίνει ἀπ' ἐκείνων παρὰ ὁ τεσσαρακονταπέντε ἀριθμός. Μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἂν προσθέσῃς εἰς τὸνομα τοῦ Μανουὴλ τὰ δύο πρῶτα στοιχεῖα τοῦ Εἰμμανουὴλ, ἐμ (τὰ ὅποια ἀναστρεφόμενα, μέ, σημαίνουν 45), μεταμόρφώνεται πάραυτα ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Μανουὴλ εἰς τὸν Παμβασιλέα Χριστὸν τὸν ἐπονομασθέντα Εἰμμανουήλ. Πόσους σχολαστικούς ἐκίνησεν εἰς κρότον, καὶ πόσον πλειοτέρους εἰς φθόνον, τὸ θαυμαστὸν τοῦτο τοῦ Πτωχοπροδρόμου αἶνγμα!

ΣΤΙΧ. 376, Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἔχουσιν, ὁ δοῦλός σου ΠΡΟΣΔΕΓΩ.] Εἰς ΔΓ, ΑΤ, ὡς ἔφθην. . . ΠΡΟΔΕΓΕΙ.

ΣΤΙΧ. 377, Ἡμεῖς δὲ ΓΟΥΝ κ. τ. λ.] ΔΓ, ΝΥΝ.

ΣΤΙΧ. 378. . . αὐτοῦ τὴν ποικιλίαν.] ΔΓ, αὐτοῦ προσηγορίαν. Εἶτα προσθέτει τὸν ἐξῆς:

Καὶ μάθανε τὴν ὁρεξιν, ἣν ἔχει καὶ σπατάλην.

ΣΤΙΧ. 379, διώτιν.] Ἐγράφετο, Διπλὸν, μὲ ΔΓ, Διόπτειν. Ἀπὸ ταύτην εἶκασα τὸ Διώτιν, ἦγουν; Διώτιον, ἀγγεῖον, ἡ χύτρα Διώτος (à deux anses).

ΣΤΙΧ. 380, μάγειροι γεμόζουσιν το.] ΔΓ, μάγειροι γεμίζουσιν το. Καθὼς καὶ σήμερον διπλογραφεῖται καὶ διπλοπροφέρεται, Γεμίζω, καὶ βάρβάρως Γεμόζω, ἀκόμη καὶ Γεμόνω (ἀπὸ ἄχρηστον ῥῆμα Γεμόω).

ΣΤΙΧ. 381, Καὶ βάνουσιν κρομύδια καὶ εἴκοσι κολέντας.] ΔΓ, Καὶ βάλλουσιν κρομύδια εἴκοσι καλολόντας. Ὡς καὶ σήμερον Βάλλω, καὶ βαρβάρως, Βάνω.

ΣΤΙΧ. 397, καὶ λέγουν.] ΔΓ, καὶ λέγουν το. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον προσθίτεται καὶ τὸν ἐξῆς :

• Καθεζομαι εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ θέτουν με ἀγιοζούμιν.

ΣΤΙΧ. 399, καὶ λέγουν τ'.] ΔΓ, καὶ φαίνεται.

ΣΤΙΧ. 400, Κουντῶ τὸν συψωμήτην μου, σύρνω τον ἐκ τὸ μάτιν.] ΔΓ, Γνεύω τὸν συψωμήτην μου, σύρω τον ἐκ τὸν ἱμάτιν.

ΚΟΥΝΤΩ. Ἰσως ἤθελέ τις νομίσειν, ὅτι τὸ Κουντῶ (Ἑλλ. Ὠθῶ pousser) ἐφάρη ἀπὸ τὸ Κεντῶ. Πιθανώτερον μὲ φαίνεται ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Κοντὸς ὄνομα. Εἶπεν ὁ Ὀμηρος (Ὀδυσσ. ι, 487),

Αὐτὰρ ἐγὼ χεῖρεςσι λαδὼν περιμήκεα ΚΟΝΤὸΝ,
ὩΣΑ παρὲξ κ. τ. λ.

Ἀπὸ τὸ Κοντὸς (perche), παράγεται ῥῆμα τὸ Κοντῶ, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ῥηματικὸν Κόντωαις, εὐρίσκεται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Λεξικά, μαρτυρημένον ἀπὸ τὸν Αἰλιανὸν (Περὶ ζ. ἱστρ. XII, 43) « Ἡ ΔΕ ΚΟΝΤΩΣΙΣ » ἔστι μὲν τῶν ἄλλων ἀνδρειοτάτη... Παρεῖναι δὲ δεῖ Κάμαχα ὀρθὴν » κ. τ. λ. » Οὕτω πρέπει νὰ γραφῇ ἀντὶ τοῦ συνθέτου, Ἡ ΔΕ ΔΙΑΚΟΝΤΩΣΙΣ (ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς Αἰλιανὸς, ὀλίγον ἀνωτέρω ἐμεταχειρίσθη τὸ ἀπλοῦν), καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ Διακόντωαις ἀπὸ τὰ Λεξικά, ἕως οὗ νὰ μαρτυρηθῇ. Ἀντὶ τοῦ Κοντῶ ῥήματος, οἱ νέοι ἐκδίδεται τοῦ Στεφάνου ἔλαβαν καὶ ἀπὸ τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν τὸ Κοντεύω, εἰς σημασίαν τοῦ κοινῶς λεγομένου Κονταρεύω (ἤγουν κτυπῶ μὲ κοντάριον), καὶ, ἂν ὁ λόγος ᾖ περὶ ὀφθαλμίων, τοῦ Καμάχεύω, ἀπὸ τὸ Καμάχιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάμαξ. Ἀπὸ ταύτης τὴν διὰ τοῦ κοντοῦ ὥθησιν, ἔλαβε καὶ τὸ Κουντῶ καταχρηστικῶς τὴν σημασίαν τοῦ ἀπλοῦ Ὠθίω, ἢ Ὠθῶ· ὅθεν καὶ τὸ συνώνυμον τοῦ Κουντῶ, Ἀμπῶθω (repousser) μὲ διπλὴν πρόθesis, καὶ ὁμοειδή, ὡς προφέρουν οἱ χυδαῖοι, καὶ Ρούμπαλον, τὸ Ρόπαλον, καὶ Λεμπίδα, τὴν Λεπίδα. Ὁ Δουκάγγιος (App. pag. 15) ἔπλασε καὶ ἄλλο ῥῆμα Ἀμποστῶνω, πλανηθεὶς ἀπὸ μαρτυρίαν συναξαρικὴν, κακογραμμένην, « Καὶ πιάωντας ἓνα κοντάρι, καὶ

» ΑΜΠΟΣΘΩΝΤΑΣ ΤΟ κατὰ τῆς [τοῦ] ἀγίου πλευρᾶς, τοῦ ἔδωκε
» τὸν θάνατον, » ἀντὶ τοῦ ΑΜΠΩΘΩΝΤΑΣ ΤΟ.

ΣΥΨΩΜΗΘΗΣ εἶναι ὁ Σύσσιτος ἢ Ὁμόσιτος τῶν παλαιῶν.

ΣΥΡΝΩ, ἀπὸ τὸ Σύρω, προσέλαβε τὸ ν̄ κατὰ τὸ Φύρνω, ἀπὸ
τὸ Φύρω. Ἀντὶ τοῦ Κουντῶ, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει,
Γνεύω, μὲ τὸ Διολικὸν δίγαμμα, ἀντὶ τοῦ Νεύω (faire signe
de la tête ou des yeux) κατὰ τὸ (Ὅδυσσ. π', 283),

Νεύσω μὲν τοι ἐγὼ κεφαλῇ.

Ὅθεν καὶ τὸ Γνέμα, ἀντὶ τοῦ Γνεῦμα, κατὰ τὸ Γέμα, ἀντὶ τρῷ
Γεῦμα. — ΕΚ ΤΟ ΜΑΤΙΝ. Ἡθελεῖ τις τὸ ἐκλάθειν Εἰς τὸ ὁμμά-
τιον, ἂν τὸ δεύτερον ἀντίγραφον δὲν μας ἐδίδασκειν μὲ τὸ, Εἰς τὸν
(γρ. τὸ) ἰμάτιν, ὅτι σημαίνει, Εἰς τὸ ἰμάτιον.

ΣΤΙΧ. 401, ΚΑὶ ΛΕΓΩ ΤΙ' ἘΝ τὸ τρώγομεν, καὶ λέγει κ. τ. λ.]
ΔΓ, ΛΕΓΩ ΤΟΝ ΤΙ' ἘΝΙ. τὸ κ. τ. λ.

ΣΤΙΧ. 402, μεγάλως ἀληθεύω.] ΔΓ, μᾶλλον εὐστόχως λέγω.

ΣΤΙΧ. 404, ὁ ἰός.] Γαλλ. la rouille. Δέν μας ἔμεινε σήμερον
παρὰ τὸ ῥῆμα ἰόνω (χυδ. Γιόνω) ἀμετάβατον, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ
ἰοῦμαι (se rouiller) καὶ τὸ ῥηματικὸν ἰωμα (χυδ. Γιῶμα
rouillure). Ὠνόμαζαν ἔτι καὶ ἰάριν (ἤγουν ἰάριον) τὸ Γαλλιστὴ
λεγόμενον verdet ἢ vert-de-gris.

ΣΤΙΧ. 405, ἰμάνην.] Σήμερον, ἐμάνισα (ἀπὸ τὸ Μανίζω,
Ἑλλ. Μηνίω, Δωρ. Μανίω) ὠργίσθην, ἀπέστράφην, ἐχθρεύθην,
μεταφορικῶς, ὡς καὶ τὸ εἰς ἰδέαν λόγου κωμικὴν ἀπὸ τοὺς Γάλλους
λεγόμενον, se brouiller avec quelque chose. Ἀντὶ τούτου οἱ
Ἕλληνες ἔλεγαν, « Διαδέβλημαι πρὸς τι. »

ΣΤΙΧ. 408, Καὶ λέγω ναῦρα θρύμματα καλὰ καὶ νὰ χορτάσω.] Τὸ
ἄλλο ἀντίγραφον, « Καὶ κἂν εἴαν ἦσαν περισσὰ θρύμματα νὰ χορ-
» τάσω. » Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον προσθετεῖ ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς:

Ἀμὴ καὶ ἐκεῖνα ὀλιγοστά, διὰ νὰ μὴδὲν ΒΛΑΒΟΥΨΑΙ.

Ἐγὼ φοφῶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ ἐκεῖνοι με ΣΠΑΣΤΡΕΒΟΥΝ.

Γράφε, ΒΛΑΒΩΜΕΝ, καὶ ΣΠΑΣΤΡΕΨΟΥΝ. Ἀπὸ τὰ Σπάρτα (ge-
nets), ἐκ τῶν ὁποίων, συνδεμένων, γίνεται ἡ λεγομένη Φιλοκαλία

γλύκισμα ἀπὸ καρύδια χλωρά (confiture de noix), ὡς ἔλεγον τὸ Διὰ κιτρίου, τὸ Διὰ ρόδων καὶ ἄλλα τοιαῦτα (ιδ. ἀνωτέρ. σελ. 282). Τὸ Μετὰ τῶν δισκαρίων, καὶ τὸ Μετὰς ἀπαλαρέας, εἶναι αἱ μόναι γραφαὶ αἱ συγχωροῦσαι ἐκλογὴν. Ἐξ αὐτῶν κἂν βεβαιούμεθα, ὅτι ἡ Ἀπαλαρέα δὲν εἶναι πλὴν εἶδος δίσκου ἢ πινακίου, ἥγουν ἀγγείου πλέον πλατυτέρου παρά βαθυτέρου.

ΣΤΙΧ. 420, μὲ τὸ μόδιον.] ΔΓ, μὲ τὰς πολλὰς πικρίας. Κ' ἐδῶ κακὰ ἀνέγνωσεν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1754) Μετὰ μόδου. Τὸ Μόδιον ἥγουν Μόδιον (muid), εἶναι ὁ ἀρσενικῶς λεγόμενος Μόδιος τῶν παλαιῶν.

ΣΤΙΧ. 423... χαλκὸν ἐπὶ τὴν ζώνην.] ΔΓ, χαλκὸν ἐπὶ τὰς ζώνας. Ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴν (Ματθ. ι', 9) «Μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας» ὁ μῶν. »

ΣΤΙΧ. 426, Γοφάρια.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Λοφάρια. Σήμερον προφέρονται Γουφάρια. Ἀπὸ τὸ Γομφάριον ὑποκοριστικὸν τοῦ Γόμφος. Ἴδε τὰς εἰς τὸν Ξενοκράτην σημειώσεις (σελ. 76). — Ἰσχας.] ΔΓ, ἰσкас, ὡς καὶ ἀνωτέρω (σελ. 242).

ΣΙΤΧ. 428, Ἐχει τὸ ὄνομα καλόν.] ΔΓ (ὀρθοτέρα), Ἐχει γὰρ ὄνομα σαλόν· ἥγουν, ἀνότητος, τρελόν. Ἰσοδυναμεῖ τὸ ὄνομα σαλόν μὲ τῶν Γάλλων τὸ un drôle de nom. — ὀκάτι.] Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΣΤΙΧ. 429, Τζυγαρίζεται.] ΔΓ, Τζιγαρίζεται. Γράφε, Τζηγαρίζεται. Εἶναι ἀπὸ τὸ Τηγανίζεται, κατὰ τροπὴν τοῦ τ̄ εἰς τὸ βάρβαρον τσ̄ (ὡς τὸ Τσιλῶ ἀπὸ τὸ Τιλῶ, καὶ τὸ Τσιτσυρίζω ἀπὸ τὸ Τιτυρίζω) καὶ τοῦ ν̄ εἰς τὸ ρ· καὶ σημαίνει ὄχι τὸ frige (Τηγανίζω), ἀλλὰ τὸ rissoler τῶν Γάλλων. Ἐδῶ μεταφορικῶς (ὡς πολλάκις καὶ τὸ Τηγανίζεται) σημαίνει τὸ Βασανίζεται· Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1567) ἐξήγησε κακὰ τὸ Τζηγαρίζω ὡς συνώνυμον τοῦ Μαγεύω (ensorceler). — Ὡς τοῦ νά.] ΔΓ, ὡς εἶνα (γρ. ὡς ἵνα). Σήμερον λέγομεν Ἐως νά, Ὡς νά, καὶ Ὡς ποῦ νά (ἥγουν Ἐως ὅπου, ἢ Ἐωσοῦ νά).

ΣΤΙΧ. 430, Ἐπληξα,] ἥγουν Ἀπεπλήχθην. Ἴδε τὰς Ἐπισημειώσεις στίχ. 430. — Σκουλήκια νά τὸ φᾶσιν.] ΔΓ, Σκωλήκιν νά τὸ κήψη.

ΣΤΙΧ. 431... κάτξε.] Κάθισσε, κατὰ συγκοπὴν Κάθσε, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη τὸ Κάτξε ἢ Κάτσει.

ΣΤΙΧ. 432, Ἐδε κεφάλιν σκορδαλοῦ κ. τ. λ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, Ἐδε κε-

φαλήν σκορδαφός κ. τ. λ. Ε'ΔΕ ἢ Ε'ΔΕ, εἶναι τὸ Ἴδε ἢ ἰδεῖ τῶν παλαιῶν, ὡς καὶ τὸ ἰδικὸς ἐτράπη εἰς τὸ ἔδικός.

ΣΚΟΡΔΑΛΟΥ. Σκορδαλὸς εἶναι ὁ Κορυδαλὸς (Alouette) τῶν ἀρχαίων, μὲ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 219) σημειωθεῖσαν προσθήκην τοῦ σ, καὶ κατὰ συγκατῆν ὁμοίαν τοῦ Σκόροδον, Σκόρδον.

ΣΤΙΧ. 433, Ἐδάρε ἂν ἦσαν.] ΔΓ (ὄχι σαφεστέρα), Ἐδάρετε ἰὰν ἦσαν. — φιλομήλες.] ΔΓ, φιλομῆλαι.

ΣΤΙΧ. 434, Ἄν τύχη νὰ τὸ πέτυχα, ἔδε μυστήριον μέγα.] ΔΓ, Αὐτίκα νὰ τὸ ἐνέτυχα, καὶ ἰδέτε θάμα μέγα.

ΣΤΙΧ. 435, Στὴν γλώσσάν μου γυρίζεται, Δαίμων, ἀνάθεμά σε] ΔΓ, Εἰς τὴν γλώσσάν μου περιπατεῖ, Δαίμων, ἀνάθεμά σε.

ΣΤΙΧ. 436, Συγχαίρεις τὸν δρόλικον.] ΔΓ, Συγχώρησόν τὸ ὑδρόκυλον. Ἀνωτέρω (στίχ. 286) ὠνόμασε τὸν δρόλικον, χωρὶς ΔΓ. Ἐδῶ ἢ ΔΓ, Ὑδρόκυλον, ἔχει τινὰ φωνῆς ὁμοίωσιν μὲ τὴν Ὑδροχήλην (hydrocele), ἀλλ' οὐδεμίαν πιθανότητα ὁμοίου νοήματος.

ΣΤΙΧ. 438, ἐθέκασιν.] ΔΓ, ἐθέκων. Τοῦτο, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἐθῆκα· τὸ πρῶτον (ἐθέκασιν) ἀντὶ τοῦ ἐθῆκασιν, κατὰ τὸν ἀνωτέρω (σελ. 210) σημειωθέντα βαρβαρισμὸν, εἴτε τῶν Μακεδόνων εἴτε (κατ' ἄλλους) τῶν Ἀσιανῶν Ἑλλήνων.

ΣΤΙΧ. 439, Ἀλλ' οὐδεγὰ μεχωρικὸς, νὰ μὴν τὸ κρῶ καὶ ἐξάπτει.] ΔΓ, Ἀλλ' οὐδὲ ἐγὼ ἤμην χωρικὸς, νὰ μὴ τὸ κρούω νὰ ἐξάπτῃ. Τὸ Κρούω νὰ ἐξάπτῃ, φαίνεται παροιμιώδες· πιθανὸν ὅτι ἐλέγετο, διὰ τοῦς ὀξύρους, οἷον Ἐξῆψεν ὡς τὸ ἔκρουσε, ἢ τι παρόμοιον ἄλλο.

ΣΤΙΧ. 440, ἄγι· Δεσποτα.] ΔΓ, πόσην, Δεσποτα. Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ὀνομάζῃ Δεσπότην τὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ Πατριάρχης, οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ ἱερεῖς ὅλοι καὶ ἐπωνομάζοντο, καὶ ἐπωνομάζονται ἀκόμη σήμερον Δεσπόται. Ἀκολούθως ἄρα οἱ ὑπῆκοι εἶναι δούλοι τῶν βασιλέων, οἱ δὲ κοσμηκοὶ, καὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἱερωμένων! Ὁ Ῥωμαῖος καὶ ἀφοῦ ἔχασαν τὴν ἐλευθερίαν δὲν ἐπωνόμασαν τοὺς Αὐτοκράτορας τῶν Δεσπότας, ἕως οὗ πρῶτος ὁ Διοκλητιανὸς (περὶ τὰ τέλη τῆς τρίτης ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος) ἠθέλησε νὰ ἐπωνομασθῇ Dominus Δεσπότης· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ὑπέφεραν, ἢ μᾶλλον μετὰ χαρᾶς τὸ ἐδέχθησαν, διότι εἶχαν τότε καταστάθην ἀξιώτατοι νὰ ἔχωσι δεσπότην (ἴδε GIBBON, *Histoire de la decad. et de la chute de l'empir. Rom.*; trad. franç.; tom. II, pag. 378-381). Τὸ παράξενον εἶναι, ὅτι ἐτίτλοφόρισαν τοὺς Δεσπότας καὶ ΑΓΙΟΥΣ.

Ἄλλ' εἶα, φρίδου μῆδεν, ὦν ἐπίσσαι,

λέγει ἡ Μήδεια (Εὐριπίδ. Μήδ. 401), ὅτε ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἄνδρα της ἥγουν (χυνδαίσι), Γιά, μὴν ἀφήσῃς τίποτ' ἀπ' ὅσα ξεύρεις. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον (455) τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθέτει δύο τοὺς ἐξῆς:

Πάτερ, τὸν πόδα μου πονῶ, νὰ ἀνάδω εἰς τὸν ξενῶνα,
ἵνα [τὸν] δεῖξω ἱατρὸν, καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω.

ΣΤΙΧ. 456, ΡΟΓΕΥΕΙ.] Φιλοδώρεῖ, μοιράζει χαρίσματα· καὶ τὸ τοιοῦτον φιλοδώρημα, γινόμενον κατ' ὀρισμένας τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τοὺς Αὐτοκράτορας, εἰς ἀργύρια, ἢ βρώσιμα, ἢ ἄλλα τινὰ χαρίσματα, ὠνομάζετο Ρόγα, ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν Roga. « Ρόγα, ἢ τῶν βασιλέων » εὐσέβεια, καὶ ἡ φιλοτιμία, » λέγει δ Σουΐδας. Ἐς μὴν ὑποκτενθῇ τις σφάλμα γραφικὸν τὸ Εὐσέβεια (ἀντὶ τοῦ Εὐεργεσία)· οὕτως ὠνομάζετο ἡ δωρεά, ὅταν ἔγινετο εἰς Μοναστήρια, καὶ εὐσεβίς ἐλογίζετο ὅτι ἐχαρίζετο εἰς τοὺς δι' εὐσέβειαν ἀργούς. Ρόγαν ἀκόμη ὠνόμαζαν καὶ τῶν στρατιωτῶν τὸν μισθὸν (solde)· κατέπειθε ἰδίδητο κατ' αἶμα, ἐλέγετο καὶ Μηναιόραγιον (δουκαγγ. σελ. 1303). Ρόγαν ὠνομάζομεν σήμερον τὸν μισθὸν τῶν οἰκιακῶν ὑπηρετῶν, καὶ Ρογεύω, τὸ μισθῶν ὑπηρετήην. Ἴδε τὰ προσημειωθέντα (σελ. 155).

ΣΤΙΧ. 457... τί διδουν.] Τὸ ἐγκλίνει καὶ τὸ συνδέτει (Τίδιδουν) θιά τὸν ρυθμὸν τοῦ μέτρου. — γιά που.] ΔΓ (πάλιν) εἰς ὅπου.

ΣΤΙΧ. 459, καλίγια.] Ἐξηγήθη ἡ λέξις ἀνωτέρω (σελ. 169). — γιά που.] ΔΓ (πάλιν) εἰς ὅπου.

ΣΤΙΧ. 460, παντίξιν.] Ὑποκριτικὸν (Παντικὸν) τοῦ Πανίου (toile), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Πηνίου.

ΣΤΙΧ. 461, Ὑπάγω νὰ ζητήσω τὸ, καὶ τώρα γιά που φθάνω.] Τὸ θεῖν. Ἀντίγρ. Ἐς δράμω νὰ τὸ ἀπλωμαι, καὶ τώρα εἰς ὅπου φθάνω. Καὶ μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, προσθέτει ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς:

Πάτερ, πυρέσσω δύσκολα, νὰ διάδω ἀπὸ τὸν φόρον,
Νὰ ἐπάρω σάχαρ καρτέρου, καὶ τώρα εἶα ὅπου φθάνω.

Φόρος. Σώζεται καὶ σήμερον ἡ λέξις (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ *forum*) ἀπὲς τοῦ Ἀγ. ρά. « Φόρος (λέγει ὁ Σουΐδας) τὸ πωλητήριον, ὁ τόπος, » ἐν ᾧ πωλοῦνται τὰ ὄνια. » — σάχαρ] τὸ Σάκχαρον (*succe*). Σήμερον θηλυκός, Ζάχαρη.

ΤΑΡΤΕΡΟΥ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 168) ὅτι τὸ Ταρτηρὸν ἐμειώθη ἀπὸ τοῦ Τεταρτηρὸν, κατ' ἀφαίρεσιν. Ἐδῶ ἄς σημειωθῇ (διὰ μερὰν ἡδονῇ τοῦ ἀηδισμένου ἀπὸ τὸν Πτωχοπρόδρομον ἀνγνώστου), ὅτι παρομοίαν ἀφαίρεσιν ἔκαμναν ἢ ἀληθῶς, ἢ πλασμένην ἀπὸ τοὺς Κωμικοὺς, καὶ οἱ ἰχθυοπῶλαι τῶν Ἀθηνῶν, λέγοντες, Τάρεις ἀπὲς τοῦ Τέτταρες, καὶ Βυλοὶ ἀπὲς τοῦ Ὁβολοί. Τοῦτο τοὺς περιπαίξει· οἱ κωμικὸς Ἄμφις (παρ' Ἀθην. VI, σελ. 224).

Οὐ λαλῶν.
Ὅλα ῥήματ', ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελὼν, ΤΑΡΩΝ
ΒΟΛΩΝ γένοιτ' ἂν· ἡ δὲ κέστρ' ὀκτῶ ΒΟΛΩΝ.

Εὐρίσκειτ' ὅμως καὶ εἰς τὸν Ησύχιον καὶ εἰς τὸν Ἐτυμολόγον Ταρτημῶριον, ἀπὲς τοῦ Τεταρτημῶριον. Ὁ Φώτιος τὸ ἐξηγεῖ σαφέστερα· « Ταρτημῶριον, δίχαλκον· ὃ γὰρ χαλκός, ὅγδοον τοῦ ὀβολοῦ. »

ΣΤΙΧ. 462. « ἐπὶ τὸν Χριστὸν, εἰς τὸν Χαλκὴν ἀπάνω.] Ἡ Χαλκὴ ἦτο μὲ ἀπὸ τὰς λαμπράς τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκοδομὰς, ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ παλατίου, οὕτως ὀνομασθεῖσα, διότι ἦτο χαλκοσκεπας. Σώζεται ἐπιγράμμα εἰς αὐτὴν ἀνώνυμον, στίχων 21, μὲ τίτλον· « Εἰς οἶκον τὸν ἐπιτεγόμενον » Χαλκὴ ἐν τῷ παλατίῳ ». Ἐκτίσθη, ἢ μάλλον, μετὰ πυρκαϊᾶν ἀνεκαινίσθη τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸν μηχανικὸν Αἰθέριον, ἐκ προσταγῆς καὶ δαπάνης τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀναστασίου τοῦ Δικέου. Τὴν ἐμετάβαλεν ἔπειτα εἰς δικαστήριον Βασίλειος ὁ Μακεδὼν, καὶ τέλος εἰς δημόσιον φυλακὴν ὁ Ἡράκλειος. Ἐπάνω τῆς πύλης τῆς Χαλκῆς, ἦτον ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ὡς λέγει ὁ Ζωναρᾶς, πλησίον δὲ, καὶ πρὸς τοῦ Χριστοῦ, κτισθεὶς ἀπὸ Ἰωάννην τὸν Τζιμισκῆν. DUCANG. *Constantinopol. Christian. lib. II*, pag. 113-117, et *lib. IV*, pag. 81.

ΣΤΙΧ. 463, ΝΑΠΟΜΤΡΙΣΩ ὍΤΙ ἘΡΥΓΩ, καὶ τώρα γιὰ που φράζω.] Λέπει οἱ στίχος οὗτος ἀπὸ τοῦ δεύτερον ἀντίγραφον· ὅθεν ἴσως

ἦτο δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἀπὸ διάφορον γραφὴν. Τὸ Ἀπομυρίσω, γνωστὴ καὶ σήμερον λέξις, δὲν συναρμόζεται μὲ τὰ ἐξῆς· τὸ Ἐρυγῶ εἰν' ἔτι πλέον ἀνάρμοστον, ἴσως ἦτε, **ΝΑΠΟΜΟΙΡΙΣΩ ἢ ΝΑΠΟΜΟΙΡΙΣΩ ΤΙ ΡΟΓΙΝ**· Ρογίν (Ρογίον) ὑποκοριστικὸν τοῦ Ρόγα (καὶ ὁ ποιητὴς μας ἀγαπᾷ πολὺ τὰ ὑποκοριστικά), καὶ Ἀπομοιρήσω, ἢ Ἀπομοιρίσω εἰς σημασίαν τοῦ Δάδω ἀπόμοιρῶ, ἀπόλαύσω τι ἀπὸ τὴν ρόγα, τὴν ὅποιαν ὁ βασιλεὺς ρογεύει (σῖχ. 456) εἰς τοὺς Μοναχοὺς. Ὁ Δουκάγγιος, ὅστις παρίδραμε τὸ Ἀπομυρίζω, οὐδ' ἐμνημόνευσεν ὅλως ρῆμα, Ἀπομοιρῶ, ἢ Ἀπομοιρῶ, ἄλλαθεν ὅμως τὸνομα Ἀπόμοιρα ἀπὸ μαρτυρίαν βαρβάρου Λεξικοῦ τταίτην (Αἰρρ. σελ. 22) « Ἀπόμοιρα, τὸ ἀπὸ πῶν οἰκείων κτημάτων ἀφαιρουμένη εἰς » ἐκκλησίαν, καὶ εἰς μοναστήριον, καὶ εἰς γηροκομεῖον » μαρτυρίαν, ἥτις πιθανολογεῖ τὴν εἰκασίαν μου.

ΣΤΙΧ. 465, ... γιὰ που.] ΔΓ, εἰα ὁπου. Μετὰ τοῦτον τὸν σῖχον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον ἔχει τέσσαρας ἄλλους τοὺς ἐξῆς:

Πάτερ μου, ἐφλεβοτόμησα, ἄς διάβω ἀπὸ τὸν φόρον,

Μὴ νὰ ἀγοράσω κάπαριν, καὶ τώρα εἰα ὁπου φθάνω.

Πάτερ μου, ὁκάτις κράζει με νὰ γράψω πιτακίτζιν,

Μῆνα με δώσῃ τέπειτα, καὶ τώρα εἰα ὁπου φθάνω.

Τὸ Ὁκάτις ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 167).

ΠΙΤΑΚΙΤΖΙΝ. Πιττάκιον (billet)· τὸ ὁποῖον, ἐν πιστεύσωμεν τοὺς γραμματικούς, παράγεται ἀπὸ τὸ Πίττα, κοινῆς Πίσσα (poix), διὰ τὴν ὁμοιότητα δηλαδὴ τοῦ σχήματος μὲ τὰ μακία τῆς πίσας. (Ἰδ. τὸν Εὐστάθ. εἰς τὴν Ἰλιάδ. ζ', σελ. 633). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ σχῆμα, καὶ ὁ πλατυσμένος ἄστος ὠνομάσθη Πίττα (Galletta, Fouace).

ΣΤΙΧ. 466, Λοκοτόμ.] ΔΓ, ὀλοκοτόμην. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 185).

ΣΤΙΧ. 469, Καὶ τῆς μονῆς εὐγένομεν καὶ βλέπομεν τὸν κόσμον.] ΔΓ, Ἐκ τῆς μονῆς ἐκβαλόντες, καὶ βλέποντες τὸν κόσμον.

ΣΤΙΧ. 470, μικρόν.] ΔΓ, λακρόν (ἰσ. λακρόν).

ΣΤΙΧ. 471, τὰ γινόμενα.] ΔΓ, τὰ λεγόμενα.

ΣΤΙΧ. 472, Καὶ τὰς πολλὰς ἐπιβουλὰς.] ΔΓ, Τὰς ὕβρεις καὶ ἐπιβουλὰς.

ΣΤΙΧ. 473, Τὸ τίς εἴσι.] ΔΓ, Τὸ τί ἦσαι. — τί με συντυχήνης;] ΔΓ, Τί ἐν τὸ συντυχαίνεις. Ἄξιον σημειώσεως τὸ, α Τί ἐν τὸ συντυχαίνεις· οὐ πρῶτον διὰ τὸ ἄρθρον, Τὸ, ἰωνικῶς λαμβανόμενον ἀντὶ τοῦ λεγομένου ὑποτακτικοῦ ἄρθρου, Ὁ, περὶ τοῦ ὁποίου ἴδε καὶ ἀναγίρω (σελ. 162). Δεύτερον, διότι ἐκ ταύτης τῆς φράσεως, Τί ἐν τὸ, ἢ Τί ἐν τὰ, ἐγεννήθη τὸ βάρβαρον Εἶντα (βαρβαρώτερα γραφόμενον Ἴντα) τὸ σημαίνειν ἀπλῶς τὸ ἐρωτηματικὸν Τί. Οὕτως ὁ ἐρωτῶν, Εἶντα λέγεις; Εἶντα κάμνεις; σημαίνει, Τί εἶναι τὰ (ἀ) λέγεις; Τί εἶναι τὰ (ἀ) κάμνεις;

ΣΤΙΧ. 474, στίξαι.] ΔΓ, ἴστασαι. — Ἐμβλεμματίζεις.] ΔΓ, ἀναδλεμματίζεις. Καλαὶ λέξεις τὸ Ἐμβλεμματίζω καὶ Ἀναδλεμματίζω, καὶ ἄξια νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, ἐπειδὴ ἔχομεν καὶ τὸ Βλέμμα.

ΣΤΙΧ. 476, νὰ ῥίξῃς.] ΔΓ, καὶ ὀρίζεις. Εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὥς καὶ σήμερον, Ὀρίζω ἤθουν δεσπόζω, ἐξουσιάζω, προστάσσω· διότι ὅστις δεσπόζει ἢ προστάσσει, βάλῃ τὴν τῶν ὀρεν τὴν προσταγὴν τοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν ἀνγχωρῆται νὰ ὑπερβῇ· ὁ προστασόμενος. Ὅθεν καὶ λαλοῦντες πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας, λέγομεν τιμητικῶς, Τί ὀρίζεις (que vous plait-il?); καὶ Εἰς τοὺς ὀρισμούς σου (à vos ordres), καὶ προσκαλοῦντες, Ὅρισε εἰς τὴν κατοικίαν μου (daignez venir chez moi), καὶ ὑποδεχόμενοι, Καλῶς ὦρισε (soyez le bien venu).

ΣΤΙΧ. 477, Καλογερίτζιν ταπεινὸν ὑπάρχεις ἐκ τῷ μίλιν.] ΔΓ, Καλὸν γεράειν ταπεινὸν ὁμοιάζεις μυντεμένον. Καὶ αἱ δύο γραφαὶ σκοτειναί. Τῆς πρώτης τὸ Μήλιν εἶναι τόπου ὄνομα ἀδήλου· πλὴν ἂν νοῇ τὸ Μίλιον, ἐπίσημον τῆς Κωνσταντινουπόλεως· πτόσμα, οἰκοδομηθὲν κατὰ μίμησιν τοῦ Χρυσοῦ μιλλιαρίου (milliare aureum), τὸ ὁποῖον ἔστησεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Ῥώμης ὁ Αὐγούστος, ὡς ἀρχὴν τῆς ὁδομετρίας. Ἐκ τούτου ἀριθμοῦσαν τὰ μίλλια τῶν πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις ἢ χώρας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας διαστημάτων. Εἰς καθεὶ χίλια βήματα δρόμου ἔπηγαν στύλους λιθίνους· ὅθεν ὀνομάσθησαν καὶ Μιλλiάρια, ἀπὸ τὸ Mille (χίλια). Ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς Ῥώμης Μιλλiάριον, ὅθεν ἔμετρούντο τὰ λοιπὰ καθεξῆς, ἦτο φιλὸς στύλος λιθίνος, τρογγύλος, φέραν εἰς τὴν κορυφὴν σφαῖραν χρυσοῦν. Τὸ δὲ τῆς

Κωνσταντινουπόλεως, ἦτον οἰκοδομὴ λαμπρά καὶ ὑψηλὴ, εἰς τῆς ὁποίας τὴν κορυφὴν ἐξέκοντο, κατὰ τὸν Κεδρηνόν, οἱ ἀνδριάντες τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔχοντες ἀνάμεσον τὸν σταυρὸν, καὶ ἔπισθεν τοὺς ἀνδριάντας ἐφίππους τοῦ Τραϊανέου καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, τῶν Αὐτοκρατόρων. Ἐνομάζετο Μίλλιον, ἢ Ἀγορὰ τοῦ Μιλλίου (ἰδ. DUCANG. *Constantinopol. Christian. lib. I; pag. 72-73*). Δὲν με φαίνεται πιθανὸν ὅτι νοεῖ τοῦτο τὸ Μίλλιον ὁ ποιητής μας.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα τὴν δευτέραν γραφὴν, « Καλὸν γεράκιον » ταπεινὸν ὁμοιάζεις μουτεμένον » Ἀπὸ τῆς πρώτης γραφῆς τὸ Καλογερίτζιν, ἤθελε τις κρίνειν ἀναμφιβόλον διόρθωσιν τοῦ Καλὸν γεράκιον (τῆς δευτέρας), τὴν ἔνωσιν, Καλογεράκιον, ἦγουν Καλογαίριον, ἢ Καλογαϊρίδιον. Ἄλλ' ὅμως ἡ τελευταία λέξις Μουτεμένον δίδει νὰ νοσήσωμεν, Καλὸν ἱεράκιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ ἱέραξ (faucou). Μούταν οἱ Γραικορωμαῖοι ὠνόμαζαν (ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ *Mota*) ὅτι σχεδὸν σημαίνει καὶ τῶν Γάλλων τὸ *Mente*, ἦγουν ζώων κυνηγετικῶν ἄθροισμα, οἷον σκύλων, ἱεράκιων, γυπῶν, συνοικισμένων καὶ τρεφομένων διὰ τὰς κυνηγεσίας. Καὶ βῆμα ἐκ τούτου τὸ Μουτεύω, καὶ ἱέραξ μουτευμένος ἢ μουτάτος (Δουκάγγ. σελ. 996), ἦγουν κλεισμένος εἰς τὴν Μούταν. Ἡ θαυμαστὴ ὀξύνοια τοῦ ποιητοῦ μας στέκει εἰς τὸ ἀμφιβόλον τῆς λέξεως. Δὲν του ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν τὸ Καλὸν γεράκιον, κλεισμένον εἰς τὴν Μούταν, πλὴν διότι συνηγεῖ μὲ τὸ κλεισμένον εἰς τὸ μοναστήριον Καλογεράκιον (Καλογαϊρίδιον). Ἰσως καὶ ἀλληγορικῶς ἠθέλησε νὰ παραβάλλῃ τοὺς ἠγουμένους μὲ τοὺς κυνηγοὺς, τὰ Μοναστήρια μὲ τὰς Μούτας, καὶ τοὺς Μοναχοὺς, τοὺς στελλομένους εἰς τὸν κόσμον νὰ κυνηγῶσι τὰ ἀργύρια τῶν λαϊκῶν, μὲ τὰ σκυλιά, τὰ ἱεράκια, καὶ τὰ λοιπὰ κυνηγετικὰ σαρκοβόρα ζῶα (*oiseaux de proie*).

Οἱ παλαιοί, καὶ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι, δὲν ἐγνώριζαν τὴν διὰ τῶν ὀρνέων κυνηγεσίαν, πλὴν ὅσον ἤκουσαν ἐξ ἱστορίας, ὅτι ἐγίνετο εἰς τὴν Ἰνδιάν. Ὡς τέχνη, μνημονεύεται πρῶτον ἀπὸ τὸν Ἰουλίον Φίρμικον, συγγραφεὴ σύγχρονον τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἡ τελειοποίησις ὅμως αὐτῆς συνέβη μάλιστα κατὰ τὴν δωδεκάτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδην, (ὡς λέγει ἡ ἱστορία), ἦγουν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου, ὅτε καὶ διδασκάλους ἔλαβε, καὶ βιβλία εἶχε τὰ ὀνομα-

ζόμενα Ὀρνεοσόφια. Τοιοῦτον Ὀρνεοσοφικὸν σύγγραμμα ἐπροσφώνησε, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μηχαήλ τὸν Παλαιολόγον ὁ ἱατρός του, Δημήτριος ὁ Πεπαγωμένος· καὶ τοιοῦτον ἄλλο ἐξεδόθη κατὰ τὴν αὐτὴν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς δύσεως τὸν Αὐτοκράτορα, Φριδερίκον τὸν δεύτερον, τὸ περίφημον Ὀρνεοσόφιον, ἐπιγραφόμενον, *De arte venandi cum avibus*, Περὶ τῆς τέχνης τοῦ δι' ὀρνέων κυνηγεσίου. Ἴδε BECKMANN, *Beytr. zur Gesch. der Erf.* B. II, § 157-176.

ΣΤΙΧ. 478-479, Ψιριάρικον, κοντριάρικον, γυμνὸν, ἀπολεσμένον. Γαδοῦριν παλαιόπληγον, ὀρνίθιν κορυτζάριν.] Οἱ δύο οὗτοι στίχοι τάσσονται εἰς τὸ δεύτερον ἀντίγραφον οὕτως :

Εκδοῦριν παλαιόκαλιγον, φθιριάρικον κοντριάρικον,
Πτωχὸν ἀπολεσμένον, ὀρνίθιν κοριτζιάριν.

ΨΙΡΙΑΡΙΚΟΝ (*psuilleux*) εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Φθειριῶν τῶν παλαιῶν, γέμον ἀπὸ ψείρας (*ψεῖρας*).

ΓΑΔΟΥΡΙΝ, ὠνόμαζαν, καὶ Γαῖδοῦριν καὶ Ἀειδοῦριν, δὲν πιστεύω, ὅτι ἔλεγον καὶ Ἐκδοῦριν (κατὰ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον). Τοῦτο σημαίνει τὸ Ἐκδαρμένον (*écorché*), ὡς τὸ ἐνόησε καὶ ὁ Δουκάγιος (*App. pag. 65*).

ΚΟΝΤΡΙΑΡΙΚΟΝ. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ Παλαιόπληγον. Αἱ ἀπὸ κακοπάθειαν παλαιαὶ πληγαὶ τῶν ἀλόγων, γαδάρων, καὶ ἀπλῶς τῶν ὑποζυγίων, Κοντριάζουν (Ἑλλ. Χονδριῶσι) ἤγουν σκληρύνονται καὶ γίνονται τυλώδεις (*calleux*).

ΚΟΡΥΝΤΖΑΡΙΝ, σημαίνει ὀρνίθιον ἔχον Κόρυντζαν (*la pépie*) ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κόρυζα.

ΠΑΛΑΙΟΚΑΛΙΓΟΝ, τὸ ἔχον παλαιὰ καλίγια, ὑποδήματα ἢ πέταλα.

ΣΤΙΧ. 481, Καὶ ΦΡΥΞΑΙ πῖε τὸν πυρετὸν, καὶ ξάφες τὰς σαλίας.] ΔΓ, Καὶ ΦΡΑΣΑΙ νῦν τὸν κοπετὸν, πέρασε τὰς σαλίας. Ὁ Δουκάγιος (σελ. 1329) τοῦτο μόνον διαφέρει, ἀπὸ μὲν τὸ κείμενόν μου, ὅτι ἀνέγνωσε ΦΕΥΞΑΙ, ἀπὸ δὲ τὴν διαφορὸν γραφὴν, ὅτι ἀνέγνωσε (*Append. pag. 167*). ΦΡΑΣΕΙΝ. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶναι, νομίζω,

ΦΡΙΞΕ (φρίξον). Ἡ Φρίκη εἶν' ἐν ἀπὸ τὰ συμπτώματα τοῦ πυρετοῦ. Τὸ ξάφες εἶναι' ἐξάφες. Σαλῖαι σημαίνει, μωρίαί, ὡς καὶ Σαλός, ὁ μωρός (ἴδε ἀνωτέρ. σελ. 89-91).

ΣΤΙΧ. 483, Ἐξάφες τὰ ΣΤΙΑΒΩΜΑΤΑ καὶ τὰς ἈΔΡΟΑΛΛΙΑΣ.]
 Εἰς ΔΓ, ΑΤ, ΣΤΥΛΟΜΑΧΙΑ, καὶ ἈΝΔΡΟΑΛΛΙΑΣ.

ΣΤΙΑΒΩΜΑΤΑ εἶναι τὰ χυδαῖστί Σκληδώματα.

ἈΔΡΟΑΛΛΙΑΣ σημαίνει χόνδρολογίας, ἢ καὶ πολυλογίας.

ΣΤΙΧ. 484, Πρὶν ἂν σε κοπανίσουσιν, καὶ μάθουν σε τὸ σπάσμα.]
 ΔΓ, Καὶ πρὶν σὲ κοπανίσωσι, καὶ δώσω σοὶ τὸ ὄγόν. ΚΟ-
 ΠΑΝΙΣΟΥΣΙΝ. Ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ Κόπανίζω, συνώνυμον τοῦ
 ξυλοκοπῶ (bâtonner), παράγωγον τοῦ Κόπανος (battoir), ση-
 μαίνει τὸ σφοδρῶς δέρω κατὰ τῶν Γάλλων τὸ rosser· ἤγουν δέρω
 μέχρις νὰ κοκκινίσῃ ἢ καὶ νὰ αἱματωθῇ τὸ δέρμα τοῦ δερομένου.
 Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Rosser (τὸ ὅποιον ἀκόμη δὲν ἱτυμολογήθη Βεβαίως)
 παράγεται ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἀπὸ τὸ roussir, τὸ Κοκκινίζω, τῶν
 παλαιῶν τὸ Φοινίσσω, rubefier, λέξιν ἱατρικὴν, σημαίνουσιν τὴν
 αὐτόματον, ἢ διὰ τῶν Φοινιγμῶν (rubefiants) γινομένην ἐρυθρό-
 τητα τοῦ δέρματος. « Διαφοινίσσονται οἷα μάστιξιν . . . οἷα πληγῇσιν
 » ἐπωδύνουσι » λέγει ὁ Ἱπποκράτης (Κωακ. πρόγν. 467 καὶ 489),
 περὶ τῶν ἐξ ἀρρώστιας φουγιμῶν τοῦ δέρματος, παραβάλλων αὐτοὺς
 πρὸς τοὺς γινομένους ἀπὸ τῆς μαστίγωσιν. Ὅθεν ἐσήμεινε τὸ Φοινίσσω,
 καὶ αὐτὸ τὸ Αἱμάσσω (ensanglanter). « Φοινίξω (λέγει ὁ Φῶτιος),
 » αἱμάξω, βάψω, πυρρῶσω, ἀπὸ τοῦ φόνου, ἢ τοῦ φοίνικος, ὅτι
 » πυρρός. »

ΣΠΑΣΜΑ. Ὁ Σπασμὸς σημαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰς τοὺς πα-
 λαιοὺς, τὴν ἀκούσιον συνελχυσιν ὅλου ἢ μέρους τοῦ σώματος (spas-
 me, convulsion)· τὸ δὲ οὐδέτερον, Σπάσμα, μεταχειρίζομεθα
 ἰδιαιτέρως, σημαίνοντες τὴν Κήλην (hernie, descente)· καὶ τὸν
 πᾶσχοντα, λέγομεν Σπασμένον (hernieux).

ΟἶΓΟΝ. Εἶναι τὸ σήμερον Οὐγόν, ἢ Οἶγόν (Ἑλλ. Οἶμοι, helas!)
 καὶ πιδανὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ, Ὡ γόου! ἢ Ὡ γόης! διότι τὸ
 ὄνομα εἶναι ὀγενεῖς, Γόος καὶ Γόη, τὸ ὅποιον ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀξύ-
 νει, Γοή, ὅθεν καὶ τὸ guai τῶν ἱταλῶν. Ἀπὸ τῆς γόης ἢ τοῦ γόου,
 ἔχομεν καὶ ῥῆμα τὸ Γόζομαι (se lamenter), Ἑλλ. Γοάομαι.

ΣΤΙΧ. 485, . . . ἐκβάλουσί σε ἔξω.] ΔΓ, ἐξοπορτίσωσί σε.

ΣΤΙΧ. 487, Εἰδὲ καὶ θέλεις νᾶςε δῶ.] ΔΓ, Εἰ δὲ θέλεις νὰ εἴσῃ

ἰδῶ. Σημείωσι καὶ τὸν πλεονασμὸν τοῦ δευτέρου συνθέσμου, ἀκόμη καὶ σήμερον συνήθη, ὅς τις εἶναι πλέον δηλωτικὸς ἑλλείψεως παρά πλεοναστικὸς· οἷον ἡ φράσις αὕτη, « Μὴ λησμονήσῃς τὴν συμβουλήν μου » » εἰ δὲ καὶ κάμῃς ἄλλῃως » ἰσοδυναμεῖ μὲ ταύτην, « Μὴ λησμονήσῃς » τὴν συμβουλήν μου· εἰ δὲ [τὴν λησμονήσῃς] καὶ κάμῃς ἄλλῃως. »

ΣΤΙΧ. 488, Σφίξε σφικτά κ. τ. λ.] ΔΓ, σφίξον καλά.

ΣΤΙΧ. 489, ΚΑΨΥΖΕ.] Γράφε Κάμυζε (Ἑλλ. Κάμυζε, κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ Κατάμυς), ἤρπον Κλεῖσε τοὺς ὀφθαλμοὺς σου. Λέγομεν ἀκόμη καὶ χωρὶς συγκοπὴν Καταμύζω, τὸ ὅποιον ὁ Σομανβίρας γράφει Κατομύζω.

ΣΤΙΧ. 490, Καὶ ἄν σε δέρουσι ... ταῦτα γενναίως φέρε.] Ὁ Σίχος εἶναι κολοβός, καὶ ἀκατάλληλος τὸ νόημα μὲ τοὺς ἀκολουθοῦς. Τὸ δευτέρον Ἀντίγραφον ἐφύλαξε γραφὴν εὐλογωτέραν, « Καὶ πάντες μὲν » οὐ δύνανται ταῦτα γενναίως φέρειν. »

ΣΤΙΧ. 491, λυπούμενος ... ἄν λαλήσῃς.] ΔΓ, λυπούμενοι ... νὰ λαλήσουν.

ΣΤΙΧ. 492, ἄν χρήσται.] ΔΓ, νὰ χρῆσονται.

ΣΤΙΧ. 493, Καὶ ἄν ἐνε κἂν εἰς δοκιμος, καί χρι κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ νὰ ἐνε τις πανδοκιμος, νὰ ἔχει κ. τ. λ. Τὸ ΠΑΝΔΟΚΙΜΟΣ πιθανὸν ὅτι ἐσφαλὴ γραφικῶς ἀντὶ τοῦ ΚΑΝ ΔΟΚΙΜΟΣ. Διότι τὸ Δόκιμος, (novice) σωζόμενον ἀκόμη εἰς τὴν Μοναστηριακὴν διάλεκτον, σημαίνει τὸν ἀρχάριον Μοναχὸν τὸν νεωστὶ ἐμβάντα εἰς τὴν Μονὴν καὶ δοκιμαζόμενον ἀκόμη.

ΣΤΙΧ. 494, Καὶ θέσει τὰ τοῦ πλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει ὀλίγον.] ΔΓ, « Καὶ θέσει τὰ τοῦ κλάσματος, καὶ ἀποδειλιάσει πλήρης. » Τὸ Κλάσματος εἶναι σφαλμένη γραφή. Ἀντὶ τοῦ Θέσει ἢ Θήσει, ἴσως ἦτον, Ἀφήσει. Τὸ Πλήρης ἐξηγήθη ἀνωτέρω (τελ. 169, 210). Τὸ Ἀποδειλιῶ σημαίνει ἰδῶ τὸ Ἀποβάλλω τὴν δειλίαν, παρρύνομαι, ἤγουν ὅλον τὸ ἐναντίον τοῦ παλαιοῦ Ἀποδειλιῶ, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἀπέχω ἢ μακρύνομαι ἀπὸ τι διὰ δειλίαν, ὡς τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ σήμερον.

ΣΤΙΧ. 495, μερία,] ἀντὶ τοῦ Μηρία

ΣΤΙΧ. 496, Καὶ ἀποκοτίσει.] Ἴδε κατωτέρω τὴν εἰς τὸν 498 εἶχον σημείωσιν.— Καὶ πιλαλήσῃ εἰς μέσσην.] ΔΓ, καὶ ἐπιλαλήσει μέγα. Εἶναι λοιπὸν τὸ,

ΠΙΔΑΛΩ τῆς σημερινῆς γλώσσης ἀπὸ τὸ Ἐπιλαλῶ, κατὰ ἀφρί-

ρουν τοῦ ἀρχικοῦ ροιχείου τῆς προθέσεως, συνήθη καὶ εἰς ἄλλας πολλές λέξεις, οἷον, Πίςομα, Πιτήθειος. Ἐδῶ σημαίνει τὸ Ἐπιβοῶ τῶν παλαιῶν· διότι ἡ Ἐπιπάλησις ἔχει μάλιστα χώραν εἰς τὴν γινομένην ἀπὸ τὸν ὀνηλάτην εἰς τὸν ὄνον, ἢ ἄλλο τι ὑποζύγιον, βοήν, διὰ νὰ τρέχῃ ταχύτερον. Ἐκ τούτου τὸ Πιλαλῶ ἔλαβε καὶ τὴν σημασίαν κυρίως μὲν τοῦ Τρέχω φωνάζων, ὡς τὸ Βοηθίω (Βοῇ θίω) τῶν παλαιῶν· ἔπειτα κατὰ μεταφορὰν καὶ τὸ ἀπλῶς Τρέχω (courir). Τοιοῦτόν τι ἔπαθε καὶ τὸ Δακῶ (μὲ τὸ ἀγῆμαμα, Γλακῶ) τὸ ὁποῖον ἐσήμαινεν εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Φωνάζω, εἰς ἡμᾶς δὲ σήμερον σημαίνει τὸ Τρέχω (courir), ἐκ τοῦ ὁποῖου ἴσως εἶναι καὶ τὸ laquais τῶν Γάλλων, ἦγουν Τρόχις, ὡς ὀνομάζει ὁ Αἰσχύλος (Προμ. 949) τὸν Ἑρμῆν, Διὸς τρόχιν (le laquais de Jupiter), τὸ ὁποῖον ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ, « Τρόχις, ἄγγελος, ἀκόλουθος. » Ὁ αὐτὸς Ἡσύχιος, « ἔλακεν, ἐφθόγγετο, ἐψόφησεν, » ἔθεν ἴσως πρέπει νὰ διορθωθῇ καὶ ἡ ἐξῆς γλῶσσα τοῦ αὐτοῦ Λεξικογράφου : « ἘΝΕΔΕΝ, ἐδόνησεν, ΕἶΧΕΝ » μεταβαλλομένη εἰς τὸ, « ἘΝΕΔΑΚΕΝ, ἐδόνησεν, ἩΨΗΞΕΝ. »

ΣΤΙΧ. 497, ΚΑΙ ΠΕΙ τὸ ἀλέτζη ἀλέτση.] ΔΓ, καὶ εἶποι τὸ ἀλλ' ἔτση ἀλλέτση· Δὲν ἐξεύρω τί σημαίνει τὸ διπλοῦν Ἀλέτση ἢ Ἀλλέτση, ἢ Ἀλλ' ἔτση. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 49), ὅστις ἔγραψε κακὰ, ΚΑΙ ΠΕΡ, ὑποπτεύεται (ὄχι ἴσως εὐτυχέστερα) ὅτι τὸ Ἀλέτση Ἀλέτση, σημαίνει τὸ Allez, Allez τῶν Γάλλων. Δὲν ἐξεύρω, ἂν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Προδρόμου ἐγνωρίζετο ἀκόμη τὸ βαρβάρως σήμερον λεγόμενον Ἐτσι (ainsi), ἔπειδ' οὐδ' εἰς τοῦτο, οὐδ' εἰς τὸ πρὸ τούτου ποίημα δὲν εὐρίσθῃ. Ἄν ἔλεγαν κ' ἐκεῖνοι, ὡς ἡμεῖς ἔτσι ἢ ἔτση, εἰς σημασίαν τοῦ ὦδε ἢ οὕτως, τὸ νόημα εἶναι σχετικασικόν· Ἀλλ' ἔτση, ἀλλ' ἔτση! ἦγουν, Ἀλλ' οὕτως, ἀλλ' οὕτως (ἢ τοιουτρόπως, de cette façon), κυβερνᾶτε τοὺς πτωχοὺς ἡμᾶς Μοναχοὺς, Πανοσιώτατε Ἡγούμενε, καὶ οἱ περὶ σὲ κόλῃες!

Τὸ Ἐττι εἶναι παραφθορά τοῦ Ἐττι, ὡς καὶ τὸ σύνθετον Ἐδέττε τοῦ ὦδ' ἔττι. Καὶ τοῦτο μαρτυρεῖται ἀπ' ἄλλους ποιητάς, οἱ ὁποῖοι τὸ γράφουν χωρὶς τὸ ζ', οἷον παράδειγμα τοῦ πρώτου (Ἀπολλων. τοῦ ἐν Τύρ.)

ἘΤΙΣ κινᾷ κ' ἡ ὄρεξις, καὶ δίδει τῶν ἀνθρώπων,
Νὰ κάμνουσι καρποφορίᾳ μ' ἓνα καὶ μ' ἄλλον τρόπον·

τοῦ δευτέρου,

Ἀμὴ ῥελα νὰ ζέκασιν, καὶ ἌΕΤΙΣ νὰ γεράσῃ.

ΣΤΙΧ. 498, Καὶ καταβῇ, τὸ λέγουσιν τινές, τὸ ΚΟΤΟΥ ΒΟΛΟΝ.] ΔΓ, « Καὶ καταβῇ, ὥσπερ λέγουσι τινές, εἰς τὸ παιδίον. » Τὸ παιδίον δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ μεταβαλῇ εἰς τὸ παιδίον, καὶ ἐπειδὴ ἡ φράσις ἦτο παροιμιώδης εἰς τοὺς ἀρχαίους, « ἱππέας εἰς παιδίον προκαλεῖσθαι » τὴν κολάζει μὲ τὸ, ὥσπερ λέγουσι τινές. Τὸ Κότου βόλον εἰς τὸν Δουκάγγιον (σελ. 49) μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς πτώσεως, καὶ μὲ τὴν σύνθεσιν, Κοτουβόλου, ἔγινε σκοτεινότερον· ὅθεν οὐδὲ τὸ ἐξήγησε. Γράφει, ΚΟΤΤΟΥ ΒΟΛΟΝ.

ΚΟΤΤΟΝ ὠνόμαζαν οἱ Γραικωρμαῖοι τὸν Κύβον (dé) καὶ Κοττίω, τὸ Κυδεύω (jouer aux dés), ὅθεν εἶναι καὶ τὸ συνήθως ὀνομαζόμενον παιγνίδιον Κότσι (les osselets). Βόλον ἔλεγαν τὴν ῥίψιν τοῦ κόττου, ὡς ἔλεγαν καὶ οἱ παλαιοὶ Κύβου βόλον. Ἀλλ' εἶχαν ἐκεῖνοι καὶ παροιμίαν, Ρίψιν κύβου, καὶ Ἀνερρίπτει κύβος, λεγομένην εἰς τὰς τολμηρὰς καὶ κινδυνώδεις ἐπιχειρήσεις, ἥτις ἐπέρασε καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους (jacta est alea) καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς Γάλλους (le dé en est jeté). Ὡς παροιμίαν λοκπὸν ἐμεταχειρίσθη καὶ ὁ ποιητὴς μας τὸ Κότου βόλον, ἐπειδὴ ἀνεκονόμειτο εἰς πράξιν ἐπικίνδυνον, νὰ πολέμησῃ δηλαδὴ τὸν Ἡγούμενον.

Ἄλλου (Ἡλιοδώρ. Αἰθιοπ. Μέρ. Β, σελ. 147) ἐτυμολόγησα τὸ Ἀποκοτῶ (σύνθετον τοῦ Κοτῶ) ἀπὸ τὸ παλαιὸν Κότος (ὄργη). Ἀλλὰ τώρα (ἂν θέν ἀπατῶμαι καὶ τώρα) τὸ νομίζω ἀπὸ τῶν Γραικωρμαίων τὸ Κόττος (Κύβος). Ὅθεν, ἐπειδὴ τὸ ἈΠΟΚΟΤΤΩ, ἈΠΟΚΟΤΤΙΩ (hasarder), εἶναι συνώνυμον τοῦ Ἀποτολμῶ, σημαίνει, ὅ,τι ἐνοοῦσαν καὶ οἱ παλαιοὶ (Πολυαιν. Στρατηγημ. VIII, 14, σελ. 258) διὰ τοῦ Ἀποκυδεύω. ἔχομεν καὶ ἐπίθετον, Ἀπόκοττος ἄνθρωπος (homme hasardeux) καὶ οὐσιαστικόν, Ἀποκοττίαν ἢ Ἀποκόττημα (πράξιν τελμηράν).

ΣΤΙΧ. 499, Καὶ εἶπῃ, Πράγματα κακὰ γίνονται, πάτερ, ὦδε.] ΔΓ, « Καὶ λέξαι, Πράγματα πολλὰ, ἃ γίνονται, ὦ πάτερ. »

ΣΤΙΧ. 500, γονικά.] ΔΓ, πατρικά.

ΣΤΙΧ. 501, δισύν.] ΔΓ, διὰ σέ.

ΣΤΙΧ. 502, ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ.] Ἐκ ΔΓ, ΑΤ, ΣΥΝΚΕΝΟΥΣ. Ταύτην ἡμῶς

τὴν βάρβαρον γραφὴν, Συγγενούς, ἐχρῶσθαι νὰ προκρίτω, μεταβάλλων εἰς τὸ Συγγενοῦς, καὶ ὄχι Συγγενεῖς, ἐπειδὴ σκοπὸν τοῦ ποιήματος ἐπρόβαλε τὴν ἱστορίαν τῆς γλώσσης. Ἐλέγετο καὶ Συγγενής, καὶ Συγγενός, κατ' ἐκείνους καὶ τοὺς ἐξῆς χρόνους, ὡς φαίνεται ἀπὸ μαρτυρίας ἄλλων ποιητῶν, οἷος (Στίχ. Στεφ. Σαχλ.),

— Γράψε γράμματα, Στέφανε, διὰ τοὺς φίλους,
Πῶς τοὺς ἀγαποῦν καὶ διὰ τί, τοὺς φίλους των οἱ φίλοι,
Καὶ οἱ συγγενεῖς τοὺς συγγενούς, καὶ πῶς τοὺς ἀπαρνοῦνται.

ΣΤΙΧ. 503, Καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς Μοναχοὺς νὰ διόχρῃ, ὡς περ ξένους.] ΔΓ, « Νὰ μᾶς θώκεις τῆς μονῆς, ὡς ξένους ἐκτενδύτας. » Τί σημαίνει τὸ Κατενδύτας, ἀπαρῶ. Ἰ. Ἀρα ἴτε Καταφυγας, καὶ διὰ τὸν ῥυθμὸν Καταφύγας, ἀπὸ τοῦ Καταφύξ, ὡς Πρόσφυγας ἀπὸ τοῦ Πρόσφυξ; Ἰ. Τί ἀτοπον, ἐπειδὴ ὠνόμαζαν καὶ τὰ Μοναστήρια, Καταφύγια τῶν σωζομένων;

ΣΤΙΧ. 504, Ἡμεῖς νὰ σιγαλίσωμεν τὸν ἄγιον βασιλέα.] ΔΓ, « Εἰ δ' οὖν νὰ τὸ ἐγκαλίσωμεν τὸν βασιλεῖα τοῖνυν. » Τὸ εἰδ' οὖν καὶ τὸ Τοῖνυν εἶναι μακαρονισμοί. Περὶ τοῦ ἄγτου ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 294) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 505, Καὶ πάντας ἀναδράμωμεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον.] ΔΓ, « Ἐαυτῶς ἵνα δράμωμεν ἐπὶ τὸν πατριάρχην. » Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον προᾶδεται καὶ τὸν ἐξῆς, ὅς τις φαίνεται ἀναγκαστὴς εἰς τὴν σύσταξιν: « Τούτων λαχθέντων, Δέσποτα, τί ἔχει παθεῖν ὁ λέγων; »

ΣΤΙΧ. 506, Ἄς σπῶ τότε καὶ τί νὰ ζῇ, καὶ φαίνεται στὸν κόσμον.] ΔΓ, « Ἀμὴ ἀπὸ τότε καὶ ἂν ζῇ, καὶ ἂν φαίνεται εἰς τὸν κόσμον. »

ΣΤΙΧ. 507, Καλλὼν που νάπεθκεν.] ΔΓ, Κρεῖσσεν ἦτον νὰ ἀπέθκειν.

ΣΤΙΧ. 508, ἐγεννήθην.] ΔΓ, ἐγεννήθην καὶ μετὰ τοῦτον προσᾶεται καὶ τὸν ἐξῆς, « Παρὸ νὰ πάσχη πάντοτε, Δέσποτα, διὰ ἓνα λόγον. » Παρὸ, ἤγουν παρ' ὃ, ὡς καὶ τὰ Παρὰ πολλάκις ἐντὶ τοῦ Παρ' αὐ (ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 74-76)

ΣΤΙΧ. 509, Ἐκτοτε βλέπε μηχανάς καὶ θόλους ποῦ συρράπτουν.] ΔΓ, « Βλέπε ἀπὸ τότε μηχανάς καὶ θόλους καὶ κακίας. »

ΣΤΙΧ. 511, Ὄξυνον διδοὶ ἀπὸ τοῦ νυνεῖς κράσιν τὸν ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ.] ΔΓ, ἸΛΑΡΙΩΝΑ.

ΚΡΑΣΙΝ. Σφάλμα τυπογραφικὸν εἶναι τὸ παροξύνον Κράσιν τοῦ κειμένου.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΝ, ἡ Ἰλαρίωνα. Ὑποθετικῶς δηλαδὴ, τὸν δίδωκε ἡ δεικνύουσα Μοναχὸν, ἡ καὶ νοῶν ἰδίως τινὰ ὀνομαστὶ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Μοναχοῦ, τοὺς ὁποίους ἐβασάνειεν ὁμοίως ὁ ἡγούμενος.

ΣΤΙΧ. 512, Ἀς εἴη καὶ ὀλιγούτερον, νὰ μὴ ἀνασχυρτήσῃ. ΔΓ, « Ἀς εἴη ὀλιγώτερον, καὶ μὴ νὰ ΤὸΝ ψουφουρήσῃ. » Ἡ τὸ ἀρᾶρον ἡ ὁ συνδεσμος εἶναι γραφικὸν σφάλμα.

ΣΤΙΧ. 513, Καὶ ἂν λαλήσῃ τίποτε, καὶ θέλῃ κ. τ. λ.] ΔΓ, Καὶ μурμουриση τίποτα, καὶ ὁρμήσῃ κ. τ. λ.

ΤΙΠΟΤΑ. Ἴδε τὰ προσημειωμένα (σελ. 274).

ΣΤΙΧ. 514, Θέλεις σύρειν.] Σημείωσις πῶς ἐσχημάτιζαν τοὺς μέλλοντας, καὶ ἐξίτασε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 101-102) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 515, Καὶ σπρόσεις καὶ λακτίσης τον ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος.] ΔΓ, « Καὶ ἐκ τοῦ πυλῶνος ἔξωθεν καὶ τοῦ μοναστηρίου. »

ΣΠΡΟΣΕΙΣ. Ἀπὸ τὸ Σπρόζω ἢ Σπρόσσω. Σήμερον λέγομεν, εἰς τὸν ἐνεστώτα, Σπρώχνω, εἰς τὸν ἀόριστον, Ἐσπρώξα, Σπρώξῃς. Τὸ ἔξυποθέτει ἐνεστώτα, Σπρώζω, Σπρώσσω, Σπρώχω, ἢ Σπρώχω. Μὲ τοῦτον τὸν διὰ τοῦ π ἢ διὰ τοῦ χ τύπον, συμφωνεῖ ὁ ἐνεστώτης τῆς συνθετικῆς Σπρώχνω καὶ οἱ ἀκόλουθοι χρόνοι Σπρώζω, Ἐσπρώξα, ἀνάλογοι μὲ τοὺς ἀπὸ τὸ παλαιὸν Διώχω, γεννηθέντας νέους, Διώχνω, Διώξω, Εδιώξα. Συμφωνεῖ ἀκόμη καὶ μὲ τὸν διὰ διπλοῦ σ Σπρώσσω τὸ Σπρώχνω, ἀναλόγως μὲ τὸ Ῥήχνω ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ῥήσσω. Ὁ ἀόριστος τοῦτον Ἐσπρώξα δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ Ἐσπρωσα, ὡς ἀπὸ τοῦ, Σπρώζω, κατὰ τὸ ὀρίζω, ὀρισα.

Ἡ σημασία τοῦ Σπρώχνω εἶναι, κινῶ τι πρᾶγμα, ἡ πρόσσωπον, μὲ βίαν ἀπέμπροσθέν μου καὶ κατὰ τοῦτο μόνον (τὴν βίαν) διαφέρει ἀπὸ τὸ παλαιὸν Ὡθω ἢ Ὡθῶ, καὶ συνθέτως Προῶθω, ἢ Προωθῶ. Ὁ μέλλων Προώσω, συναϊρούμενος γίνεται Πρώσω· συναίρεσιν εὐρισκομένην εἰς τὸν Ἡσύχιον· ἐπειδὴ λέγει συναίρετως, « Πρώσων, » ὥθησον » (Τόμ. II, σελ. 1049), καὶ κατὰ συναίρεσιν, « Πρώσον, » ὥθησον » (σελ. 1055). Φέρουν εἰς παράδειγμα τοῦ ἀορίστου τούτου οἱ κριτικοὶ τὴν μετοχὴν Πρώσας, ἀπὸ ἐπίγραμμα τοῦ Στρά-

ΠΕΖΟΥΔΗ ἀντὶ Πεζοῦλιν, ἤγουν Πεζεῦλιον, ὑποκορισμὸς οὐδέτερον τοῦ συναθεστέρου σήμερον Δηλυκοῦ Πεζοῦλα. Σημαίνει τὰ πρὸ τῶν πυλῶν καθίσματα λίθινα (bancs de pierre), πιθανὸς οὕτως ὀνομασθεῖσα, διότι εἰς αὐτὴν πεζεύει, ἤγουν καταβαίνει ἀπὸ τὸ ἄλογον, ὃ ἐρχόμενος ἔξωθεν καθαλλάριος.

ΣΤΙΧ. 526, Τὸν δέ γε δοχιάριον ἐσώχως παραγγέλλει.] ΔΓ, « Τὸ » δὲ δοχίαν τὴν τέταρτον εἰς οὗτος ψιθυρίζει. » Τοῦτο τὸ Τέταρτον δικαιώνει τὴν ὑποίαν ἀνωτέρω (στίχ. 521) ἐπρόβαλα διόρθωσιν.

ΔΟΧΙΑΡΙΟΣ, ἢ ΔΟΧΙΑΡΗΣ. Ἐκ τούτου μανθάνομεν πῶς κατὰ μικρὸν ἐγίνεν ἡ φθορά τῶν λέξεων. Τὰ εἰς ἰὼς ὀνόματα πρῶτον ἐσυγκόπησαν εἰς ἑξ, ἔπειτα ἔτρεψαν καὶ τὸ Τ εἰς τὸ Π. Τοιαῦτα εἶναι ὅλων τῶν μηνῶν τὰ εἰς ἰὼς ὀνόματα, ὅσον Ἰανουάριος — ρις — ρης κ. τ. λ. καὶ πολλὰ ἀνθρώπων κύρια, οἷον Δημήτριος — ρις — ρης, Γεώργιος — γις — γης.

ΣΤΙΧ. 528, Ἀπ' ὅλα τά.] ΔΓ, ὧς πάλαι τά.

ΣΤΙΧ. 530, νουνεχῆς.] ΔΓ ἐνεργῆς. — σὺ παραδιβάξαι τον. Οὕτως ἐδιόρθωσα ἀντὶ τοῦ συνθέτου Συμπαρὰ διβάξαι τον, βοηθούμενος ἀπὸ κακῆς ΔΓ τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου, Σὺ παραδίαξαι τον. Τὸ νόημα τοῦ Παραδιβάξω εἶναι, Ἀνάβαλλέ τον, Μάκρυνε τὸν χρόνον μὲ προφάσεις κενάς (amusez-le). Ἰδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 271) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 531, Καὶ λέγε ταν, Οὐδὲν ἔχω, καρτέρησον ὀλέγον.] ΔΓ, « Ἀποκριθεῖς, Καρτέρησον μικρὸν, ὅτι οὐδὲν ἔχω. »

ΣΤΙΧ. 532, Καὶ μὴ νὰ πλήξη νὰ σφαγῇ, μὴ νὰ τὸν πιάσῃ ὁ στροφός.] ΔΓ... καὶ πιάσῃ τον ὁ πόνος.

ΠΑΝΕΗ. Οὐδετέρως καὶ ἀμεταβάτως, ἀντὶ τοῦ Πληγῆ· τοῦτο δὲ ὡτὶ τοῦ Ἀποπληγῆ, ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 430) Ἐπληξο, ἀντὶ τοῦ Ἀπεπλήγην ἢ Ἀπεπλήχθην. Σήμερον εἰς τόπον τούτου συνεαθίζεται τὸ Νάσχαση, ἢ Σκάση (crever). Παρίδραμε τὴν λέξιν ὃ Δουκάγγιος· ἄλλου δὲ (σελ. 1182) τὸ γράφει κακὰ διὰ τοῦτ', καὶ φέρι παράδειγμα τὸ Μακάρι νὰ θέλαμεν πλίξειν (γρ. πλῆξεν)!

ΣΤΡΟΦΟΣ. Στροφός λέγεται ὁ σφοδρὸς πόνος τῆς καλίας καὶ τῶν ἐντέρων. Λέξις συχὴ εἰς τὸν Ἱπποκράτην: « Στρόφοι κοιλῆς » καὶ « Στρόφοι περὶ τὴν γαστέρα ».

ΣΤΙΧ. 533, *θα νά μὴ παραβῇ.*] ΔΓ; *νά μὴ μετ παραβλέπη.*

ΣΤΙΧ. 534, *τοὺς ἅπαντας ὁμοίως παραγγέλλει.*] ΔΓ, *τοὺς κόλακας πάντας οὗτος (γρ. οὕτως) διδάσκει.*

ΣΤΙΧ. 535, *Τοῦ πράττειν πάντα, Δέσποτα, τὰ τῆς αἰμίας γνώμης.*] ΔΓ « *Καὶ πράττουν πάντες, Δέσποτα, τὰ τῆς κακίας ἔργα.* »

ΣΤΙΧ. 539, *Ὁ κείνεται προάστειον ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΝ τῶν ἄλλων.*] ΔΓ, « *Εἰς ὃ ἔχει προάστειον ΜΑΚΡΟΤΕΡΟΝ τῶν ἄλλων.* » Τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Μακρότερον εἶναι τὸ ὁρῶν. Εἶχε λοιπὸν πολλὰ προάστεια ὁ ἄρνηθεις τὴν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου πανοσιώτατος Ἡγούμενος.

ΣΤΙΧ. 540, *ἀποστέλλει.*] ΔΓ, *ἀποστέλλει ὥς καὶ σήμερον οἱ χυδαῖοι.*

ΣΤΙΧ. 541, *Καὶ τοῦτο δὲ μηχανικὸν, ἵνα τὸν παρεκβάλῃ.*] ΔΓ, « *ΜΗΧΑΝΙΚΩΣ καὶ τοῦτο γάρ, ΝΑΜΩΣ τὸν παρεκβάλλει.* » Γράφει, ΜΗΧΑΝΙΚΩΣ, καὶ ΝΑ ΠΩΣ, ἥγουν ἑλληνιστί, ἵνα πῶς. ἴδ. ἀνωτέρ. σελ. 281.

ΣΤΙΧ. 544, *συμβουλὴν.*] Εἰς ΔΓ, ΔΓ, *συμβολὴν.* — *πλείους.*] ΔΓ *Πλοῖοι (γρὶ Πλεῖοι), ἥγουν Πλείονες.*

ΣΤΙΧ. 545, *Ποιήσωσι, καὶ δράμωσι.*] ΔΓ, *ποιήσουσι καὶ θράμωσι.* Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει ἄλλους δύο τοὺς ἐξῆς,

Πρὸς σέ τὸν χριστομίμητον, τὸν ἀληθῶς φωστῆρα,

Τὸν πολεμάρχον τὸν στεῆρόν τὸν νέον τὸν ἀκρίτην.

Ἀνωτέρω (σελ. 256) ἠγράφετο Ἀκρίτης με ΔΓ, Ἀκρίτης.

ΣΤΙΧ. 547, *Τὸν πύργον τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Δύσεως τὸ θόρυ.*] ΔΓ, « *Ἀπάσης τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως τὸ θόρυ.* » Καὶ μετὰ τοῦτον, προστίθεται τὸν ἐξῆς,

Ἀστὲρα φαεινότατον, ἡδραιωμένην πέτραν.

ΣΤΙΧ. 549, *Καὶ ΚΑΘΕΙΝ νῦν βασιλικὴν κ. τ. λ.*] ΔΓ, *Καὶ πρόσταγμα βασιλικὸν κ. τ. λ.* ἴσως ἠγράφετο ΔΥΣΙΝ. ἴδε τὸν ἀκόλουθον στίχον.

ΣΤΙΧ. 550, ΠÓΣΑ λοιπὸν σημειώματα καὶ λύσεις τοῦ σοῦ κράτους;] ΔΓ :

ΠÓΣΑ λοιπὸν τοῦ κράτους σου σημειώματα καὶ λύσεις ;

Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1362) ἀνέγνωσε κατὰ ΤÓΣΑ • ἐξήγησεν ὁμῶς ὀρθά, βοηθούμενος ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, τὰς Σημειώσεις. Σημείωσεν ἡ Σημείωμα βασιλικὸν ὀνόμαζαν προσταγὴν βασιλείως ἔγγραφον καὶ σφραγισμένην μὲ τὴν βασιλικὴν σφραγίδα. Λύσεις δὲ ἔδωκαν, τὰς ἀποκρίσεις τοῦ βασιλείως εἰς τὰς γινομένας Ὑπομνήσεις (ἤτοι ἐρωτήσεις ἢ ζητήσεις) ἀπὸ νομικοῦς ἢ ἄλλους, περὶ ἀπορουμένων τινῶν νόμων.

ΣΤΙΧ. 552, λογαράς.] ΔΓ, λυγηρός. Τὸ Λογαράς (ἂν ἦναι ὀρθή ἢ γραφή) εἶναι ὁ σήμερον λεγόμενος Πολυλογᾶς (Ἑλλ. Πολυλόγος, *hableur*). Τὸ Λυγηρός (σήμερον Λυγερός) κυρίως ὁ εὐκαμπτος (*flexible*), ἐδῶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τῶν παλαιῶν τὸ Ἑαδινός (*syelte*). Τὸ μεταχειριζόμεθα πλέον περὶ τῶν γυναικείων σωμάτων. [Ἴδε ἑνὶ τέρῳ (σελ. 101). — ἀτζαλοπεριπάτης.] ΔΓ, τζαλοπεριπατάτης.

ΣΤΙΧ. 553, Ὁ πουλιτζίτζης, ὁ πτωχός, ὁ λερωμενοστόλης.] ΔΓ, « Ὁ πουλιτζάκις ὁ χονδρός, ὁ λερωμενοτζόχος » Λεῖπουν καὶ αἱ δύο λέξεις ἀπὸ τὸ Λεξικὸν τοῦ Δουκαγγίου. Ἡ πρώτη (Πουλιτζίτζης ἢ Πουλιτζάκις), ἂν παράγεται ἀπὸ τὸ Πουλίτζιν (οὕτως ὀνόμαζαν τὸ Πουλάκιον, *oiseau*), ἐδῶ δὲν ἔχει τόπον. Λερωμενοστόλης εἶναι ὁ λερωμένα (*sales*) ἐνδύματα φολισμένοις, ὡς καὶ Λερωμενοτζόχος, ὁ λερωμένην τζόχαν φορῶν. Τζόχας ὀνόμαζαν ἀποτότε, (ὡς καὶ σήμερον) τὰ μάλλινα ὑφάσματα. Αὐτὰ ἦσαν γνωστὰ καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, καὶ μάλιστα τὰ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Μίλητον (Ἰωνικὴν ἀποικίαν), ἢ μὲ μαλλία τῆς Μιλήτου. Ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω ἂν ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς ἦτον ὁμοιος ἢ παρόμοιος τῶν σήμερον ἐργαζομένων εἰς τὴν Εὐρώπην Τσοχῶν (*draps*). Οἱ Εὐρωπαῖοι ἔλαβαν τὴν τέχνην ἀπὸ τοὺς Ἀραβας περὶ τὴν ὁγδόην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα (ἴδε MULLER, *Histoire. univers. tom. II, pag. 258, trad. franc.*). Εἶναι λοιπὸν τὸνομα Ἀραβικόν. Τσοχὰ ὀνομάζουσι τὴν Τσόχαν καὶ οἱ Τούρκοι, καὶ τὸ Τσοαδέρ

(Γραικοχιδ. Τσόχαδάρης), αὐλικὸν ὑπουργημα εἰς αὐτοὺς, σημαίνει τὸν Γαλλιστὶ λεγόμενον Maître de la garde-robe, ὡς τὸ ἐξηγᾷ ὁ Κλόδιος (I. Chr. Clodius) εἰς τὸ Λατινотουρκογερμανικὸν Λεξικόν του. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1576) καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Μεύρσιος ἠπατήθησαν, νομίσαντες ὅτι εὑρηκαν τὴν Τζόχαν εἰς τούτους τοῦ Τζέτζου τοὺς εἰχους :

Ἡσίοδος ὁ πρότερος, κατὰ τινας, Ὀμήρου,
Κατὰ τινας δ', ἰσόχρονος, ὕστερος, καθ' ἑτέρους ·
Κατὰ ἡμᾶς, τὸν Τζέτζην δέ, ΤΑΣ ΤΖΟΧΑΣΜΟΥ ΤΑΣ ΜΙΑΣ,
Ὀλίγον ὕστεροῦτζικος χρόνοις τετρακοσίους.

Ἡ γραφὴ τοῦ τρίτου εἰχου ἔπρεπε νὰ ᾔῃαι ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΥΣ ΜΟΥ ΙΔΙΟΥΣ.

Περὶ τοῦ Λερόνω (ὅθεν εἶναι τὸ Λερωμένος), ἴδε τὰ πρότερον (σελ. 50) σημειωμένα.

ΣΤΙΧ. 555, περπατῶ καὶ προσαιτῶ.] Ἀπὸ τοὺς χρόνους λοιπὸν τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἐκνευρίζετο ἡ καὶ σήμερον συνήθης βάρβαρος κολόβωσις τῆς προδίσσεως, ἀντὶ τοῦ Περιπατῶ. Ἐδῶ σημαίνει τὸ περιέρχομαι (se promener, aller ça et là). Ἡμεῖς τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀντὶ τοῦ βαδίζω· ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὀρθότερον ἦτο τὸ Προπατῶ.—ΠΡΟΣΑΙΤῶ, τὸ Ἑπαιτῶ τῶν παλαιῶν, ἤγουν, Ψωμοζητῶ (mendier).—Φόλην.] ΔΓ, φόλιν. Ἐλεγαν, ὁ Φόλις, καὶ ἡ Φόλα ἢ Φόλη, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 239).

ΣΤΙΧ. 556, οἱ σάρκες.] ΔΓ, αἱ σάρκες.

ΣΤΙΧ. 557, Ξυραφιστὴς κακότυχος, ἀπορουχοσυνάχτης.] ΔΓ, « Κύριε ἐλέησον καλόγερρον ἐκ τοὺς ρουχοσυνάχτας. » Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1562) ἀνέγνωσε κακά, Καὶ ἐλέησαν.—Ὁ Ξυραφιστὴς (barbier) πῶς ἀρμόζει ἰδῶ, δὲν νοῶ.

ἈΠΟΡΟΥΧΟΣΥΝΑΚΤΗΣ, ὁ συνάγων τὰ ἀπόρουχα, ἤγουν τὰ παλαιὰ καὶ καταλυμένα ρούχα τὰ σήμερον ὀνομαζόμενα Ἀποφόρια (des hardes fripées, des guenilles). Περὶ δὲ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ Ρούχου, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 174) σημειωθέντα.

ΣΤΙΧ. 558, Καὶ τζαντζαλιαρουτζούριχος ἀπὸ τὸ δημοκ...] ΔΓ,

« Ἡ τζαντζαλίαν τζούρουχον ἀπὸ τὸ δομακ... » Τῆς τελευταίας λέξεως αἱ τελευταῖαι συλλαβαὶ καὶ εἰς τὰ δύο ἀντίγραφα εἶναι γραμμώδεσμον (ligature), κατὰ τὰ συνήθη δυστυχῇ δυστυχῶν ἀντιγραφίων γραμμοδέσματα· οὐδὲ διαφέρουν αἱ λέξεις κατ' ἄλλο, πλὴν ὅτι τὰ πρῶτα γράμματα εἰς μὲν τὸ πρῶτον, εἶναι καθαρώτατα Δ η μοκ... Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 156^ο) ἀνέγνωσεν εἰς τὸ πρῶτον, Δημοσίαν, καὶ εἰς τὸ δεύτερον, Δυμακέλλην. Ἐὰν ἦτο τοῦτο πιθάνον, ἐσήμαινε τόπον τινὰ ὠρισμένον τῆς πόλεως, ἴσως Δημοκέλλιν (ἦγον Διμοκέλιον), ὅπου ἐπωλοῦντο τὰ καταλυμένα καὶ ρακώδη φορέματα.

ΤΖΑΝΤΖΑΛΙΑΡΗΣ εἶναι ὁ φορῶν τζάντζαλα. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω (σελ. 50) ἡ λέξις.

ΤΖΟΥΡΙΧΟΣ (καὶ ὄχι Τζούρουχος) εἶναι φαυλιστικὴ λέξις, τῆς ὁποίας τὴν παραγωγὴν δὲν ἐξεύρω. Ὁ σύγχρονος τοῦ Πτωχοπροδρόμου Τζίτζης στολίζει μὲ ταύτην πολλοὺς πανοσιωτάτους, ὀνομάζων αὐτοὺς Τζουρίχους, Τζουριχοαγίους, καὶ Τζουριχοχειροτονήτους (Δουκαγγ. σελ. 157⁵).

ΣΤΙΧ. 560, ΡΑΚΕΝΔΥΤΩΝ εἶναι ὁ ἐνδυνήμενος ράκη· ἔθεν καὶ ὄνομα τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 20) Ράκενδύτης. Τοῦτο ἐλέγοντο, ἐγράφοντο καὶ ὑπεγράφοντο πολλοὶ ἀπὸ τοῖς ὀσιωτάτους Μοναχοὺς, καυχώμενοι τρόπον τινὰ εἰς τὸ ἐπίδεικτον. ἔξιον, μὰ τὴν ἀλήθειαν καυχήσεως ἔργον, νὰ φορῇ τις χωρὶς ἀνάγκης ἐνδύματα κατεξεισχημένα! Ὁ κάμπτωχος ἀναγκάζεται ν' ἀρκῆται εἰς τῶαυτήν στολὴν, ὡς ἐλιγώτερον αἰσχροῦν παρὰ τὴν παντελεῖ γύμνωσιν. Ἡ θρησκεία δὲν συγχωρεῖ βέβαια οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς γυναῖκας τὰ πολυτελεῖ στολίσματα (Πρὸς Τιμόθ. Α, β', 9)· ἀλλ' οὐδ' ὡς μέσον πάλιν σωτηρίας ἐπαράγγειλ' εἰς κἀνέναν τὴν ράκενδυσίαν.

ΡΑΚΟΣ σημαίνει ὄχι μόνον τὸ διὰ παλαιότητα κατασχησμένον (guenille, haillon), ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς τὸ ἐπίτηδες ἀποσχιζόμενον ἢ ἀποκοπτόμενον μέρος πανίου ἢ ὑφάσματος ἄλλου τινὸς (morceau). Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1281) ἔπλασε λέξιν ἀνύπαρκτον, Ἡμισυράχιον πλατηθεὶς ἀπὸ σφαλμένην γραφὴν παλαιοῦ τινὸς Λεξικοῦ τὴν ἐξῆς, « Ποδῆρης, ἔνιοι λέγουσι τὸ μέχρι τῶν σφυρῶν δεικνὸν ἱμάτιον· οἱ δὲ » τὸ συνῥαπτόμενον εἰς τὸ κατώτερον τῆς στολῆς ἐκ πορφύρας » ἩΜΙΣΥΡΑΚΙΟΝ. » Γράφε... ἐκ πορφύρας Ἡ ΒΥΣΣΟΥΡ' ΡΑΚΙΟΝ, καὶ νόει τὸ κοινῶς σήμερον λεγόμενον Πεδογύριον (bordure du bas d'une robe).

ΣΤΙΧ. 561, ΚΑΙ ΦΕΡΩΝ.] ΔΓ (ἁρδοτέρα ἴσως) ΜΗ ΦΕΡΩΝ. Περὶ τοῦ Ἄπερ εἴρηκα, ἴδε τὰ προσημειωθέντα (Β. στίχ. 191)· περὶ δὲ τοῦ Τῷ Κράτει σου, τὰ ἐξῆς (στίχ. 603).

ΣΤΙΧ. 562, Ἀλλ' ὦ μικρὸν, Θεόστεπτε, τὰς ἀκοάς σου ΠΡΟΣΧΕΙ.] ΔΓ, ΠΡΟΣΘΕΣ. Ἡ δὲ σύνταξις εἶναι κατὰ τὸ λεγόμενον πρωθύστερον σχῆμα, ἀντὶ τοῦ, « Ἀλλ' ὦ θεόστεπτε, πρόσχει μικρὸν τὰς ἀκοάς σου »

ΣΤΙΧ. 563, ὍΠΩΣ ΝΑ x. τ. λ.] ΔΓ, ὍΠΩΣ ἌΝ.

ΣΤΙΧ. 564. . . ἡ πόνος τὸν ΚΡΑΤΗΣΗ.] ΔΓ, ΠΙΛΗΣΗ.

ΣΤΙΧ. 565, ΚΡΑΖΕΙ.] ΔΓ, ΚΡΑΖΟΥΝ.

ΣΤΙΧ. 566, ἘΡΧΟΝΤΑΙ.] ΔΓ, ἘΡΧΟΝΤΑΙ· ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ γνωρίζοντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν προκρίνουσιν τὸ Ἐρχονται, μὴ δυνάμενοι ἑμῶς εἰς τὴν ὁμιλίαν νὰ ἐλευθερωθῶσιν ὁλότελα ἀπὸ τὸ τυραννὸν ἔρχονται.

ΣΤΙΧ. 567, ΘΩΡΟΥΣΙ καὶ τὰ σκύδαλα μετὰ τοῦ ὙΑΛΙΟΥ.] ΔΓ. ὈΡΩΣΙ... ὙΑΛΙΟΥ.

ΥΑΛΟΝ, διὰ τοῦ α, ἔλεγον οἱ Ἀττικοί· τὸ διὰ τοῦ τ εἶναι τῶν μεταγενιστέρων. Τὸ ὑπεκριστικόν, Ὑάλιον, ἔτρεψαν οἱ Γρατικο-ρωμαῖοι εἰς τὸ Ὑάλιν (Χυδ. Γυαλί). Ἐδῶ σημαίνει ἄχι ἀπλῶς ὑάλινον ἀγγεῖον, ἀλλὰ τὸ δοχεῖον τοῦ οὔρου (urinal), καὶ μετωνυμικῶς αὐτὸ τὸ οὔρον, ὡς ὁρθῶς τὸ ἐνόησεν ὁ Δουκάγγιος (σλ. 1629). Εἶνα λοιπὸν τὸ νόημα, θεωρῶν οἱ ἱατροὶ τὰ σκύδαλα (excréments), καὶ τὸ περιχόμενον εἰς τὸ ὑάλιον οὔρον.

Ἀπὸ τὸ Ὑάλιον ἔχομεν καὶ ῥῆμα Ὑαλίζω, τὸ σημαῖνον, ἔχω ὄψιν ὑαλίου, λάμπω ὡς ὑάλιον· ὅθεν καὶ τὸ μεταφορικῶς περὶ γυναικὸς λεγόμενον Ὑαλίζειι (Χυδ. Γυαλίζειι), ἡγουν ἔχει ὄψιν ἀστείαν (avoir un joli minois). Ἐλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ποιητῆς, ὁποῖος εἶναι ὅστις εἶπε (Baunck, *Analect.* II, pag. 398) περὶ τῆς ἐρωμένης σου,

Ὅμματα μὲν χρύσεια καὶ ὙΑΛΟΕΣΣΑ παρειά.

Ἐλεγον (ΙΔ. *ibid.* pag. 379) καὶ Ὅψιν ὑαλίνην.

Ἀπὸ τὸ Ὑαλίζω παράγεται ῥηματικὸν ὄνομα, τὸ Ὑαλιζήριον (Χυδ. Γυαλιστήρι) ἡγουν τὸ σκυτοτομικὸν ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου

ὁμαλίζονται αἱ τραχύτητες τοῦ πάτου τῶν ὑποδημάτων (Γαλλ. buis).

ΣΤΙΧ. 568, Δέγουσιν, Ποῖσε τὰ καὶ τὰ, καὶ ἄς γένη τόδε, τότε] ΔΓ,

Λέγουσι, τὰ ποιήσατε, καὶ ἄς γένωσι καὶ τάδε.

ΠΟΪΣΕ, ἀντὶ τοῦ Ποίησε (Ἑλλ. Ποίησον), ὡς καὶ τὸ ἀνωτέρω (στίχ. 246) Ποίσω, ἀντὶ τοῦ Ποιήσω, κατὰ συγκοπὴν, ἥτις ἐσώζετο ἕως τῆς δεκάτης ὁγδότης ἑκατονταετηρίδος.

ΤΑ ΚΑΙ ΤΑ. Φράσις ἑλληνικὴ, σωζομένη μέχρι τῆς σήμερον. « Ἐφη » δεῖν... κινδυνεύειν τὸν στρατηγὸν, ὅπως μὴ τὰ ἢ τὰ γενήσεται » κ. τ. λ. » (Δημοσθέν. Προοιμ. δημηγορ. σελ. 1457).

ΤΟΔΕ, ΤΟΔΕ. Κατ' ἑλλειψιν τοῦ συνδέσμου (Τόδε καὶ τόδε). Σήμερον λέγομεν, Τὸ καὶ τὸ (telle et telle chose). Ἑλληνικὸν καὶ τοῦτο. « Ἐδεῖ γάρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι, καὶ τὸ, μὴ ποιῆσαι. » (Δημοσθέν. Κατὰ Φιλίππ. Γ, σελ. 126).

ΣΤΙΧ. 569, Καὶ ἄς φέρουσι συλίγουρδον, καὶ ἄς βάλουσιν ἀπέσω.] ΔΓ, « Ἄς φέρωσι συλλίγουρδα, καὶ ἄς βάλῃσι βλησκούνην. » Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1476) ἀνέγνωσε τὰς δύο τελευταίας λέξεις τοῦ πρώτου ἀντιγράφου Βάλησιν ἀπάνω. Εἰς ἐξήγησιν τοῦ Συλλίγουρδα (ἢ Συλίγουρδον) πέμπει εἰς τὸ Συλληγοῦδι, ὡς νὰ ἦσαν δύο λέξεις ταυτόσημοι. Ἀλλὰ τὸ Συλληγοῦδι σημαίνει εἰς ἡμᾶς τὴν Σαῦραν (lésard), τὴν ὁποίαν καὶ Κολισαῦραν ὠνόμασαν τινές, καὶ Τοιχοβάτην. Σήμερον ἡ Σαῦρα, ὀνομάζεται ἀκόμη, καὶ Γουσερίτσα (δὲν ἐξεύρω πόθεν), καὶ τὸ πλεον παράξενον, καὶ Σαμιαμίθειον ἢ Σαμιάμιθος, λέξιν ἑβραϊκὴν, ὡς ἀλλοῦ (Πλουτάρχ. Μέρ. Γ', Αὐτοσχ. στοχ. σελ. 13') τὸ ἐσημείωσα. Ὅπως ἀν ἦναι, τὸ Συλίγουρδον τοῦ Προδρόμου δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὸ Συλληγοῦδι, ἀλλὰ σημαίνει ἥδυσμα τί (δὲν ἐξεύρω ποῖον), καθὼς καὶ τὸ Βλησκούνει. Τοῦτο ὀνομάζεται σήμερον καὶ Βλησκοῦνι καὶ Φλησκοῦνι, ἀκόμη καὶ Γληκοῦνι (pouliot). Εἰς τοὺς παλαιούς εὐρίσκεται καὶ Βλήχων καὶ Γλήχων.

ΣΤΙΧ. 570, ἄς γίνεται τοιαύτη ἱατρία.] ΔΓ, ἄς γίνωνται τοιαῦται ἱατροίαι.

ΣΤΙΧ. 571, Ὁ ΜΕΝ ὑπάχει ἀγοράν ἱατρικῶν ἀπερμάτων.] Ἀντὶ

τοῦ ἈΝ ΜΕΝ, ἔγραψα, Ο ΜΕΝ, ἀπὸ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον, τὸ ὁποῖον φέρει καὶ ἄλλας διαφορὰς ταύτας : « Ο μὲν ὑπάγει εἰς τὸν ἀγρὸν » ἱατρικὰ γυρεύων. »

ΣΑΓΟΡΑΝ, δηλαδὴ εἰς ἀγοράν, διὰ τὰ ἀγοράσῃ.

ΣΤΙΧ. 572, Ἄλλος ΟΡΑΤΑΙ Εἰς πέραμαν, ἄλλος εἰς ταυγενίου.] ΔΓ, ΟΡΜΑ Εἰς ΤΟ.

ΤΑΥΓΕΝΙΟΥ, ἤγουν Τὰ Εὐγενίου, ἑλλειπτικῶς τοῦ Παλάτια ἢ Μέρη. (Ἰδ. ἀνωτέρ. σελ. 273). Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθετέι τὸν ἐξῆς, « Καὶ πάλιν ἄλλος ἑτοιμος, καὶ » τρέχει ἐπὶ τὸν μίλιν. » Γράφει οὐδετέρως, Τὸ μίλιν, ἤγουν τὸ Μίλιον, καὶ ἴδε ἀνωτέρω (σελ. 299).

ΣΤΙΧ. 573, βατόπουλα, ψησία.] ΔΓ, ψησόπουλα ἢ βάτους.

ΣΤΙΧ. 574, Φιλομηλίττας τρυφεράς, κωδίδια, γαλίαις.] ΔΓ, Φιλομηλίτταν τρυφεράν κ. τ. λ. Περὶ ὧν τούτων τῶν ὀνομάτων (στίχ. 573-574). Ἰδε τὸν εἰς τὸν Ξενοκράτην Πίνακα. Τὸ Κωδίδια (goujons) εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ Κωδίδος, γνωστοῦ εἰς ὅλους ὄψαριον.

ΣΤΙΧ. 575, ... μαγειρεύουσιν.] ΔΓ, μαγειρεύουσιν.

ἈΡΤΥΣΙΑΙΣ (assaisonnemens). Τὰ Λεξικά μας ἔχουν τὰ Ἄρτυμα, τὸ ὁποῖον παρὰ τὴν Ἀρτυσίαν (assaisonnement), σημαίνει καὶ τὴν κρεωφαγίαν (gras), εἰς διάκρισιν τῆς νηστείας (maigre), ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ῥῆμα Ἀρτύνομαι (manger gras).

ΣΤΙΧ. 576, Σαχαρόδερμον.] Σάχαρ, ἢ Σάκχαρ (ἀνωτέρ. σελ. 297) ἢ δηλوكῶς ὀνομαζομένη σήμερον Ζάχαρη (sacre). Ἐπειδὴ τὸνομα εἶναι σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας κοινόν, συμπεραίνεται, ὅτι μᾶς ἤλθεν ὅθεν καὶ τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ἢ τὴν Ἀσίαν.

ΣΑΧΑΡΟΘΕΡΜΟΝ, εἶναι νερὸν σαχαρωμένον (de l'eau sucrée), χλιαρόν.

ΔΡΟΣΑΤΟΝ. Κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρχικοῦ ςοιχσίου, ἀντὶ τοῦ ὕδροσατόν, καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ συγκοπὴν βάρβαρον, ἀντὶ τοῦ ὕδροροσάτον. Οὕτως ὠνόμαζαν οἱ Γραικορωμαῖοι ἱατροὶ (ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Rosa) σύνθεσιν τινὰ φαρμακευτικὴν διὰ ῥόδων (sirop de roses), τῆς ὁποίας τὴν ἀνγραφὴν εὐρίσκεις εἰς τὸν Ορειβάσιον καὶ ἄλλους.

ΣΤΙΧ. 577, τὸ χυλόν.] Καὶ τὰ δύο ἀντίγραφα οὐδετέρως, ἀντὶ τοῦ Τὸν χυλόν, ἴσως διὰ σφάλμα γραφικόν· ἴσως καὶ διότι οὕτως

ἀνέγνωσεν Ἐλάδιον. Πρῶτος ἴσως ὁ Ἐπίκτητος (Διατρ. III, 1, 16) ἐμεταχειρίσθη τὸ ὑποκοριστικὸν Ἐλάδιον, τὸ ὁποῖον, ὡς φαίνεται, ἔκράτει ἀκόμη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ μας. Σήμερον ἐφθάρη εἰς τὸ Λάδι (huile).

ΣΤΙΧ. 592, Καὶ βλησκουνίτιζεν ὀλιγὸν, διὰ τὴν εὐωδίαν.] ΔΓ, « Καὶ βλησκουνίτιζαν περισσὴν διὰ πλείονα μυρωδιάν. » Ἡ Βλησκουνίτσα εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ τὸ ἀνωτέρω (σελ. 316) Βλησκούνειν. Μετὰ τὸν εἶχον τοῦτον, τὸ δεύτερον ἀντίγραφον φέρει τὸν ἐξῆς, « Καὶ » θρέψετε τον ὀλιγὸν, νὰ μὴ ὀλιγοψυχήσῃ. »

ΣΤΙΧ. 594, ἄλλας καὶ τρεῖς.] ΔΓ (ὀρθότερα), ἄλλας ΚΑΝ τρεῖς.

ΣΤΙΧ. 595, Σὰν νάμαθεν ἐξάπαντος ἀπὸ τοῦ Ἰπποκράτους.] ΔΓ, « Καὶ ὡς ἔμαθον ἐξάπαντος ἀπὸ τὸν Ἰπποκράτην. » Καὶ μετὰ τοῦτον προσθίτεαι δύο τοὺς ἐξῆς :

Ἴνα ἀποθάνῃ σύντομον καὶ νὰ τὸν λυτρωθῶμεν,
Ἡ, ἐὰν ὑγιαίνῃ καὶ ἐγερθῇ, καὶ πάλιν νὰ δουλεύῃ.

ΣΤΙΧ. 596, ἴδες λαμπρὸν τεχνίτην;] ΔΓ, εἶδες τεχνίτην μέγαν.

ΣΤΙΧ. 597, Διέβη τὸν ΝΕΚΤΑΡΙΟΝ, ΔΙΕΒΗ ΤὸΝ ΚΑΝΙΚΑΗΝ.] ΔΓ, ΟΚΤΑΡΙΟΝ ἢ ΚΑΙ ΤὸΝ ΚΑΝΙΚΑΕΪΟΥ. Οὔτε Νεκτάριος, οὔτ' Οκτάριος ὠνομάζετο, ἀλλ' ἈΚΤΟΥΑΡΙΟΣ, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ Actuarii, συνώνυμον τοῦ Notarii, Νοτάριος, κατὰ λέξιν Πρακτικὸς (agent, praticien), ὡς τὸ ἐξηγοῦν τὰ Γλωσσάρια, « Actuarii, efficaci, agiles, πρακτικὸς. » Ἔως ἐδῶ, φανερὸν ὅτι οὕτως ἐπωνομάζοντο οἱ καταγινόμενοι εἰς τὰς κρίσεις καὶ τὰ κριτήρια, καὶ ἀπλῶς εἰς πράγματα ἀναφερόμενα εἰς τοὺς νόμους. Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔδιδαν καὶ εἰς τοὺς φροντίζοντας τὴν διατροφήν τῶν στρατευμάτων, τοὺς ἐπὶ τῆς σιταρχίας ἢ σιταρχίας (munitionnaires ἢ entrepreneurs de vivres). Τοιοῦτος Ἀκτουάριος ἦτον ὁ φονεύσας τὸν Αὐτοκράτορα Μάριον, ὡς ἱστορεῖ ὁ Εὐτρόπιος (Breviar. Histor. Roman. IX, pag. 668). Σημειώσιμον εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ οἱ ἱατροὶ τῆς Αὐλῆς ἐπωνομάζοντο Ἀκτουάριοι· ὥστε νὰ γενῇ τρόπον τινα καὶ κυριωνυμικὸν ὄνομα τοῦ κατὰ καιρὸν τοιοῦτου ἱατροῦ. (Ἰδε Δουκάγγ. σελ. 46 καὶ FABRIC. Biblioth. Græc. XII, pag. 635).

ΚΑΝΙΚΑΗΝ ἢ ΚΑΝΙΚΑΕΪΟΥ. Κανίχλειον ὠνομάζετο τὸ

μελανοδόχον (ἢ μάλλον ἐρυθροδόχον) ἀγγεῖον, ὃθεν βαπτίζων τὸν κάλαμον ἐπέγραφεν ὁ Αὐτοκράτωρ· καὶ ὁ κρατὼν αὐτὸ αἵματικὸς ἐλέγχετο, Ὁ ἐπὶ τοῦ Κανικλείου. Ὁ Σαλμάσιος τὸ ἐτυμολόγησεν ἀπὸ τὸ Κανοῦν τῶν παλαιῶν, σήμερον Κανίον, τὸ ὅποιον ὁ Σομανίρις ἐξηγεῖ, ἀγγεῖον ἀργυροῦν. Ὁ δὲ Ησύχιος λέγει «Κανοῦν, κανίσκιον, δισκάριον» καὶ «Κάναστρον, διστρακόν,» τρυβλίον, κανοῦν. Ὁ Λύδος τὸ ὀνομάζει Καλίχλειον (*petite tasse*) καὶ τὸ ἐτυμολογεῖ ἀπὸ τὸ Κάλυξ, ὡς ὑποκοριστικὸν (κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν τύπον *Caliculus*, καὶ κατὰ συγκατῆν *Caliclus*), λέγων περὶ τοῦ βασιλικοῦ καλαμαρίου, «Καλλίχλειον (γρ. Καλίχλιον) αὐτὸ,» οἰοεὶ κυαθίσκον, ἀπὸ τοῦ Κάλυκος, καλεῖσθαι νόμος. » (Λύδ. Περὶ ἀρχ. τῆς Ῥωμ. πολιτ. Β', 14, σελ. 118). Συμπεραίνεται ἀπὸ ταῦτα, ὅτι ἐστὶ ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Λύδου, συγγραφίως τῆς ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος, δὲν ἤξευραν βεβαίως, ἂν ἔπρεπε νὰ ὀνομάζεται Καλίχλειον ἢ Κανίχλιον.

Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δύο ἀντίγραφα ἴσαμεν ὅτι ὀνομάζει Κανίχλην, ὡς ὄνομα κύριον, εἰς τὸ ἄλλο, Τὸν Κανικλείου (ἦγουν ἐν ἐπὶ τοῦ Κανικλείου), ὡς ὄνομα αὐλικοῦ ἀξιώματος. Τοῦτο γίνεται πιθανόν, διὰ τὸν συνεγγιστὸν τοῦ Ἀκταναρίου (ὄνομα καὶ τοῦτο πλετιστὸν ὑπουργήματος) ἀλλὰ πρέπει νὰ υποθέσωμεν, ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου οὗτος, ἦτο καὶ ἰατρός, ὡς καὶ ὁ Ἀκταναρίος. Ἀν σπέρσωμεν τὴν πρώτην γραφὴν, Κανίχλην, υποθέταμεν αὐτὴν ἅμα καὶ ὀρθογραφικῶς σφαλμένην, ἀντὶ τοῦ Καλλίχλην (κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθείσαν σύγχυσιν τοῦ Καλικλείου καὶ Κανικλείου), καὶ τότε ὁ παλαιὸς τις παλαιὸν τινα ἰατρὸν (ὡς ὀνόμασε τὸν Ἱπποκράτην καὶ τὸν Αἴτιον), ὀνομαζόμενον Καλλίχλην. Δύο ταυτωπύμας ἔσωσεν ἡ ἱατρία. Ὁ πρῶτος, μνημονεύμενος ἀπὸ τὸν Γαληνὸν (Θεραπ. Μεθ. Β', 7, τόμ. Χ, σελ. 142 Kuhn), ἦτο Καλλικλῆς, ἐμπειρικὸς ἰατρός· ὁ δεύτερος, πολὺ νεώτερος, ἀκμάσας κατὰ τὴν ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα, ἑκατὸν σχεδὸν ἔτη μετὰ τὸν Αἴτιον, ὀνομάζετο Νικόλαος Καλλίχλῆς (Id. FARRIG. Biblioth. Græc. XIII, pag. 347), τοῦ ἑσπείου ὑποκειμένου ὅτι ἐσύγχυσεν ὁ Φαβρίκιος μετ' ἄλλον Καλλίχλην, ἀλλ' ὁ δὲ σύγχρονος τοῦ Προδρόμου (Id. *ibid.* VI, pag. 818).

ΣΤΙΧ. 598, Διεῖδεν τὸν Αἴτιον, αὐτὸν τὸν Ἱπποκράτην. ΔΕ, «Διεῖδεν καὶ τὸν Γαληνὸν καὶ τὸν Ἀριστοτέλην.» Δὲν εἶν' ὅστις δὲν ἔκρινε τὸ ὄνομα τοῦ Ἱπποκράτους.

τρίτον ἢ τέταρτον ἄλλο πρόσωπον ἀφηρημένον, καὶ ἀληθινὸν φάντασμα, ὑπερβολὴ κωμικόν· καὶ ὁμως ἐπαινείται ὁ τοιοῦτος ὡς ἐμπειρότερος τῆς μὲ ἀνθρώπους ἀναστροφῆς καὶ ὁμιλίας.

Τῶ ΜΕΓΑ. Βάρβαρος μεταβολὴ κ' ἐδῶ, καθὼς ἀνωτέρω (Β· ΣΤΙΧ· 2), τῆς λέξεως Μείγα, ἀπὸ αἰτιατικῆν εἰς δοτικὴν.

ΣΤΙΧ. 604, Καὶ ἡ κοιλία μου ἐξάρωσεν ἈΠΟ ΤΗΣ ἈΦΑΓΙΑΣ.] ΔΓ, ἈΠΟ ΤΗΝ ἈΦΑΓΙΑΝ. Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον, τὸ ἄλλο ἀντίγραφον φέρει καὶ τὸν ἐξῆς, « Καὶ μεδυστὴς ἀδόμενος ἐκ πάντων καὶ » οἰνοπότης. »

ΕΞΑΡΩΣΕΝ. Ἐτυμολογήθη ἀνωτέρω (σελ. 213) τὸ Ζαρόνω. Προσέτι, ὅτι τὸ μεταχειριζόμεθα καὶ ἀμεταβάτως, ὡς ἐδῶ, ΕΞΑΡΩΣΕΝ (se rider), καὶ μεταβατικῶς, οἶον, Ζαρόνω τί (froncer).

ΑΔΟΜΕΝΟΣ. Τὸ ἄδω ῥῆμα δὲν συνευρίσκεται σήμερον, πλὴν εἰς μόνην ταύτην τὴν φράσιν, ἄδεται λόγος (le bruit court).

ΣΤΙΧ. 605, Ἀπὸ τοῦ κυμένωδεμον ὄλωσ (ἴσ. ὄλωσ) ὑδροπικιάσα.] Διαφ. γρ. ΔΕΣΠΟΤΑ. Ἀντὶ τοῦ Ὑδροπικιάσα εἶπε παροξυτώνως, Ὑδροπικιάσα διὰ τὸν ῥυθμόν. Ἑλληνιστὶ Ὑδρωπίασα.

ΚΥΜΙΝΟΘΕΡΜΟΝ εἶναι τὸ ἀνωτέρω (σελ. 233) σημειωθέν Κυμινάτον. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον εἰς τὸ δεῦτερον ἀντίγραφον φέρεται καὶ ὁ ἐξῆς, « ΓΗΡΩΚΟΜΗΝ καλούμενος καὶ τρίτον, Δέσποτά μου. » Καὶ ἂν διορθώσῃ τις ΓΗΡΩΚΟΜΕΪΝ, οὐδ' οὕτως εὐχολον εἶναι νά νοσήσῃ τί λέγει ὁ ποιητής μας.

ΣΤΙΧ. 606, Ἐκ τὰς πολλὰς ΕΒΛΑΒΗΣΑΝ δουλείας τὰ ΝΕΦΡΑ μου.] ΔΓ, ΕΒΛΑΨΘΗΣΑΝ... ΠΛΕΥΡΑ. Σημείωσε, τὰ νεφρά (les reins) οὐδετέρως, καθὼς καὶ σήμερον, καὶ ὄχι, οἱ νεφροί, ὡς οἱ παλαιοί. Πιθανὸν ὅτι καὶ ἐσυλλογίζετο ὁ ποιητής μας, λέγων, Εβλάβησαν τὰ νεφρά μου, τὸν Ψαλμογράφον, « ΗΓΦΡΑΝΘΗ » ἡ καρφία μου, καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν » (Ψαλμ. σγ', 21), ὅπου ἀντὶ τῆς κακῆς ἐρμηνείας τῶν ἑβδομήκοντα, εὐρίσκεται ΔΓ (ἀρμωδιωτέρα κἀν), ΕΞΕΚΑΥΘΗ. Ἡ ἑβραϊκὴ λέξις σημαίνει τὸ, ἐξεπικράνθη.

ΣΤΙΧ. 607, Κουρτέσης δ' αὖθις ὑπ' αὐτῶν καλούμενος πολλάκις.] ΔΓ, « Στλιδίτης ὁ ταλαίπωρος καλούμενος πολλάκις. »

ΚΟΥΡΤΕΣΗΣ ἀπὸ τὸ Ἰταλικόν, Cortese (Γαλλ. courtois) σημαίνει μεταφορικῶς τὸν χαρίεντα, τὸν μιμούμενον ἤδη αὐλικοῦ (cour-

tisan). Επαράδραμε τὸ Κουρτίσης ὁ Δουκάγγελος σημειώσας εἰς τὸ Δεξικὸν τοῦ μόνου τὸ Κούρτη (cour), σύνηδες ὄνομα καὶ τοῦτο εἰς τοὺς Γραικορωμαίους· ἀλλ' ἐπλανήθη φέρων καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν (σελ. 743), ἀπὸ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν ἐν Τύρῳ :

Κ' ἐκεῖ θωρεῖς τὰ φαγητὰ, καὶ ΚΟΥΡΤΕΣ πᾶσα μέρα.

Γράφει ΤΟΥΡΤΕΣ. Τὸ Τούρτα, σημαίνει ἀκόμη σήμερον εἰς ἡμᾶς, ὅ,τι σημαίνει τῶν Γάλλων τὸ Tourte, ἰγεννήθη ἀπὸ τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ τὸ Torta, τὸ ὅποιον κατὰ λέξιν σημαίνει, Στρεπτή, ὡς ὠνόμαζαν καὶ οἱ παλαιοὶ ζυμαρικά τινὰ Στρεπτούς καὶ Στρέμματα ἀπὸ τὸ Στρέφω (tordre). « Πλακούντος » εἶδος εἰσιν οἱ στρεπτοὶ » λέγει ὁ Ἀρποκρατίων καὶ, « Στρέμμα, » εἶδος πέμματος » ὁ Ἡσύχιος. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν εἰσέρουσιν εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ Τόρτσα (torche), ἥχουν λαμπὰς χάριτος συν-εστραμμένη.

ΣΤΑΙΒΙΤΖΗΣ. Κατὰ στοιχείων μετάθεσιν, ἀντὶ τοῦ Στιλβίτζης (recherché dans sa parure), ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Στιλβός καὶ Στιλπνός (luisant, poli). Καὶ ῥῆμα Στιλβόω, ὅθεν τὸ κοινὸν Στιλβόνω (χυδ. Σκλιβόνω). Δύο παλαιὰ ὀνόματα. κωμικὰ (Ἀριστοφάν. Εἰρ. 1031, καὶ Ὀρν. 139), Στιλβίδης καὶ Στιλβωνίδης, ἐρμηνεύουν τὸ Στιλβίτζης τοῦ θείοντος νὰ κωμικεύεται ποιητοῦ μας. Τὸ πρῶτον εἶναι ὄνομα κύριον μάντιως. Τὸ δεύτερον ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τὸν Σουΐδαν, « Στιλβωνίδης, λαμπρὸς ἀπὸ βαλανείου, καὶ κεκαλλωπισμένος ἢ » ὄνομα κύριον. »

ΣΤΙΧ. 608, Ὀλόγυμνος.] Ὁ Δουκάγγελος (σελ. 1452) ἀνέγνωσε κακὰ, Ὁ λεγόμενος. Ζώζεται εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν τὸ Ὀλόγυμνος (tout nu). —τὴν ὀνειδισίαν.] ΔΕ, τὰς ὀνειδίσιας. Τὰ Δεξικά μας δὲν γνωρίζουν ἀκόμη, πλὴν τὸ Ὀνειδίσιας, καὶ τὸ Ὀνειδισμός (reproche).

ΣΤΙΧ. 609, Ἀφῆκα καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα νὰ κοιμῶμαι.] ΔΓ, « Ἐξάφες καὶ τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ πλατεῖα. »

ΣΤΙΧ. 610, ξυροκοιτίας.] Καλὴ λέξις τὸ Ξηροκοιτία, καὶ χρήσιμος εἰς τὸν θείοντα νὰ ἐρμηνεύσῃ τῶν παλαιῶν τὸ Χαμαυνία

ἡ Σκληροκοιτία. Δυνάμεθα νὰ λέγωμεν καὶ Σπροκοιτῶ (coucher sur la dure), ὡς ἔλεγαν ἐκεῖνοι Σκληροκοιτῆς, τοῦ ὁποίου ἐναντίον εἶχαν τὰ Μαλακευνέω. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ῥήματα εὐρίσκονται εἰς τὸν Ἰπποκράτην. Ἐκ τοῦ δευτέρου ἴσως παρήγето καὶ ἐπίθετον Μαλακεύνητος, ὡς εἶπασα ἄλλοτε (Στραβ. Γεωγραφ. τόμ. V, σελ. 140 τῆς Γαλλ. μεταφρ.), καὶ ὡς εἰκάζω ἀκόμη ὅτε εὐρίσκεται εἰς τὸ Σκολιὸν τοῦ Ἀριστοτέλους (παρ' Ἀθην. XV, σελ. 696). Δίγει ὁ φιλόσοφος, περὶ τῆς ἀρετῆς, ὅτι

Καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος,
Καὶ πόνους εἶναι μαλερὸς ἀκαμάτους.

Ἔπειτα σφίγων τὸν λόγον πρὸς αὐτὴν, ἀκολουθεῖ,

Τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις
Καρπὸν τ' ἀθάνατον,
Χρυσοῦ τε κρέσσω καὶ γονέω,
ΜΑΛΑΚΑΥΓΗΤΟΙΟ Θ' ὕπνου κ. τ. λ.

Ὁ τελευταῖος εἶχος ἐράνη εἰς τοὺς κριτικούς, ὡς καὶ εἶναι, ἀρκετὰ σκοτεινός· καὶ οἱ διορθώσαντες μὲ μόνην τὴν τροπὴν τοῦ γ' εἰς τὸ χ', (Μαλακαυχητοῖο) τὸν ἔκαμαν σκοτεινότερον. Μόνον τρόπον σαφηνείας εὕρισκα γράφων ΜΑΛΑΚΕΥΝΗΤΟΙΟ. Μαλακεύνητος ὕπνος ἐμπορεῖ νὰ λεχθῇ χωρὶς ξενισμὸν, ὁ εἰς μαλακὴν εὐνήν ἢ στρωμνήν γινόμενος ὕπνος (soigne fait sur un lit mou). Τοιαῦται ἦσαν κατὰ τὸν Ἑννοφῶντα (Κύρ. παιδ. VIII, 8) αἱ σρωμναὶ τῶν Περσῶν. « Ἐκεῖνοι γάρ πρῶτον μὲν τὰς ΕΥΝΑΣ οὐ μόνον ἀρκεῖ ΜΑΛΑΚΩΣ (ἰσ. » μαλακὰς) ὑποστρώνυσθαι, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας » ἐπὶ ταπίδων τιθίσαι, ὥπως μὴ ἀντρεῖδῃ τὸ δάπεδον. »

ΣΤΙΧ. 611, Εἰς τὸν χορὸν ποῦ ψάλλομεν φοβούμενος πολλάκις.] ΔΓ, « Εἰς τὸν χορὸν μὴ ψάλλοντα, πληττόμενον πολλάκις. »

ΣΤΙΧ. 612, Γούργουρον.] Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 262) ἔγραψε κακὰ, Γούργουριν. Εἰς τὰ κοινὰ μὲς Λεξικά γράφεται Γούργουρα. Ἐπλάσθη ἀπὸ τὸ παλαιὸν Γαργαρεῶν, τὸ ὁποῖον ἐσημائيε πρῶτον πρὸ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ οἰσοφάγου κρεμάμενου σαρκίδιον (ἴδιον εἰς τὴν

ἀνθρώπον μόνον καὶ εἰς τὸν πίθηκον), σήμερον ἐνομαζόμενον κοινῶς, Σταφυλῖτης (lustie) ἀπὸ τὸ Σταφυλή, ἂν καὶ τοῦτο εἰς τοὺς παλαιούς ἐσημαίνειν ἔχει ἀπλῶς Γαργαρεῶνα, ἀλλὰ Γαργαρεῶνα πρῆσμένον. Ἐπειτα ἐκατήντησε νᾶ σημαίνει καὶ ὅλον τὸν Σωλήνα τοῦ Γαργαρεῶνος (gorge). Ἐκ τούτου καὶ ῥῆμα Γουργουρίζω (se gargariser) σημαίνει τὸ κινῶ τι ὑγρὸν εἰς τὸ στόμα πρὸ τῆς καταπόσεως, διὰ πλύσιν ἢ καὶ θεραπείαν τοῦ στόματος

ΣΤΙΧ. 613, Τὰ γόνατά μου σθῆνησαν.] ΔΓ, ἡσθῆνησαν. κ. τ. λ. Μιμῆται τὸν Δαυὶδ (Ψαλμ. ρθ', 24) « Τὰ γόνατά μου » ἡσθῆνησαν ἀπὸ νηστείας. » Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον προσθίτει καὶ ἄλλον εἶχον τοῦτον :

Ἵπνιαρῆς δὲ καλούμενος καὶ πάλιν παρ' ἐκείνων.

ἽΠΝΙΑΡΗΣ, ὡς καὶ σήμερον. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Ἵπνηρὸς καὶ Ἵπνηλός (sommolent).

ΣΤΙΧ. 614, Τάμμάτιά μου ἐξηράνθησαν. κ. τ. λ.] ΔΓ, Τὰ ὁμμάτιά μου ἡγριώθησαν κ. τ. λ. Ἐπειτα προσθίτει τὸν ἐξῆς :

Ἡ σάρξ μου ἐκεφαλίασεν ἀπὸ τῆς ἀλousίας.

ΕΚΕΦΑΔΙΑΣΕΝ. Ὁ Δουκάγγιος, ἡ ἀπὸ ἀμνησίαν, ἡ διότι δὲν τὸ ἐνόησε, δὲν ἐσημείωσεν εἰς τὸ Λεξικόν του τὸ Κεφαλιάζω. Ἡ γραφή εἶναι ἀδιστάκτως σφαλμένη· οὐδ' ἄλλην διόρθωσιν ἔχω τὰ προβάλλω παρὰ τὸ ΕΚΝΕΦΑΔΙΑΣΕΝ ἢ ΕΓΝΑΦΑΔΙΑΣΕΝ, ἀπὸ τὸ Γνάφαλον, Κνάφαλον, ἢ Κνέφαλον. Καί τινόντι ὡς Κνέφαλα (bouffe) γίνονται τῆς κεφαλῆς αἱ τρίχες ἀπὸ τὴν μακράν ἀλousίαν καὶ ἀκτενισίαν.

Δς σημειωθῇ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ ποιητὴς μας ἠθέλησε κ' ἐδῶ νᾶ μιμηθῇ τὸν Ἑβραῖον ποιητὴν· καθὼς ἐκεῖνος (Ψαλμ. οθ', 3) εἶπεν, « Ἐβραγχίασεν ὁ Ἀάρυγξ μου, ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου » οὕτω καὶ ὁ Πράδρομος (στίχ. 612 καὶ 614) « Ἐπόνισα τὸν γούργουρον ἐκ » τῆς πολυφωνίας, τάμμάτιά μου ἐξηράνθησαν ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας. »

ΣΤΙΧ. 616, Καὶ τὰ μαλιτζία μου ἔτεσαν ἀπὸ τῆν ἀλΟΥΤΖΙΑΝ.] ΔΓ, ΕΚ ΤΑΣ ΑΠΟΤΡΙΧΕΑΣ.

ΑΠΟΤΡΙΧΕΑΣ. Παρέδραμε τὴν λέξιν ὁ Δουκάγγιος εἰς τὸ Λεξικόν του. Ἄλλο δὲν ἔχει νᾶ σημάνη ἐδῶ παρὰ τὰς μαθήσεις τῶν μαλλίων,

διὰ τὴν ἀποτριχίαν, ἤγουν διότι ἔγιναν ὡς κνέφαλα. Εἰς τοὺς παλαιούς τὸ Ἀπότριξ, ἐπίβητον, ἐσήμαινε τὸν διὰ τὴν ἡλικίαν μὴ ἔχοντα ἀκόμη τρίχας· « Ἀπότριχες οἱ ἄνηβοι » λέγει ὁ Πολυδευκής. Φέρουν τὰ λεξικά καὶ ῥῆμα Ἀποτριχόω, ἀποσπῶ τὰς τρίχας· ἀλλὰ χωρὶς μαρτυρίαν. Ἐσήμαινεν ἴσως τὸ Γαλλικὸν *écheveler*, καὶ τὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης Σουρομαλλίζω (ἀπὸ τὸ Σύρω καὶ τὸ Μαλλός). Ὅπως ἀν ἦναι, χρήσιμος λέξις ἢ (Ἀποτριχία) εἰς ἐρμηνείαν τοῦ Γαλλικοῦ *bourre*.

ἈΛΟΥΤΖΙΑ. Ἀπὸ τὸ Ἀλουσία (*faute de bains*) ἢ μᾶλλον, Ἀλουτία, ἀπὸ τὸ ῥῆμα Ἀλουτίω, κατὰ τὴν ἀνωτέρω (σελ. 45) σημειωθεῖσαν βάρβαρον τροπὴν τοῦ τ εἰς τὸ $\tau\zeta$. « Ἀλουσία (λέγει ὁ Ἡσύχιος), τὸ μὴ λούεσθαι· καὶ Ἀλουτεῖν, ὁμοίως. » Τοὺς Πυθαγορείους ἐξαιρέτως ὠνειδίξαν οἱ Κωμικοί, ὡς ἀμελοῦντας τὴν διὰ τοῦ λουτροῦ κάθαρσιν (Ἄλεξ. παρὰ τῷ Ἀθην. IV, σελ. 161),

Ἐδει θ' ὑπομεῖναι μικρὸν, ἀσιτίαν, ῥύπον,
Ῥίγος, σιωπῆν, στυγνότητ', ἀλουσίαν.

Δὲν ἦτον ὅμως τοιαύτη ἡ διδασκαλία τοῦ Πυθαγόρου· ἐνδέχεται νὰ τὴν παρεξήγησαν τινὲς ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς του, ὡς συνέβη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν κακῶς νοοῦντες πολλοὶ ἐνόμισαν καὶ αὐτὴν τοῦ σώματος τὴν ἀκαθαρσίαν καὶ τὸν ῥύπον χρησίμουν εἰς τὸν ἁγιασμόν τῆς ψυχῆς.

Παρὰ τὴν σημασίαν ταύτην, ἡ ἈΛΟΥΣΙΑ σημαίνει σήμερον εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν Γαλλιστὶ λεγομένην *lessive* (ἀπὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν *lixivia* ἢ *lixivium*). Τοῦτο δὲν ἔχει τί κοινὸν μὲ τὴν Δουσιν ἢ τὸ Λουτρὸν, πλὴν ἀν ὑποθέσωμεν ὅχι ἀπὸθάνως, ὅτι τὸ α πλεονάζει (Δουσία). Πιθανώτερον ὅμως κρίνω, ὅτι ἡ ὀρθὴ γραφὴ τοῦ εἶναι Ἀλίσια διὰ τοῦ ι · καὶ οὕτως ὀνομάζεται τῶνόντι κατὰ τινος. Τὸ Λεξικὸν τοῦ Σομαυέρα φέρει τὴν διπλὴν ταύτην γραφὴν Ἀλίσια καὶ Ἀλουσία (τὸ ὁποῖον καὶ συγκρίπτουν τινὲς εἰς τὸ Ἀλουσά). Ἡ ἈΛΙΣΙΑ, μὲ δασύ, καὶ ὅχι φιλὸν πνεῦμα (ἀπὸ τὸ Ἄλως), σημαίνει Ἀλάτισιν ἢ Ἀλάτισμόν· διότι καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις καὶ ὁ σκοπὸς τῆς χημικῆς ταύτης ἐργασίας, τῆς Ἑλληνιστὶ λεγομένης Κονίας καὶ Στακτῆς κονίας (ὅθεν ὠνομάσαμεν καὶ Στακτὴν παροξυτόνως, τὴν ἀπὸ τοὺς παλαιούς ὀνομαζομένην Τίφραν ἢ Σποδὸν), νὰ χω-

ρίξη δηλαδή τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὴν τέφραν ἄλλα διὰ τῆς ἐπιχύσεως τοῦ ζεστοῦ νεροῦ. Ἐδῶ ἴσως ἀρμόζει ὅ,τι λέγει ὁ Πλούταρχος (Αἰτ. φυσικ. § 1) περὶ τῆς Κονίας· « Καὶ γὰρ ἡ κονία γίνεται, γλυκίος » ὕδατος εἰς τέφραν ἰμπεσόντος· Ἡ ΔΕ ἈΛΙΣΙΣ ἐξίστησι καὶ φθείρει » τὸ χρηστὸν καὶ πότιμον κ. τ. λ. » Ἡ διόρθωσις εἶναι τοῦ Τουρνέ-θου, ἀντὶ τοῦ, Ἡ ΔΙΔΑΥΣΙΣ, καὶ με φαίνεται πιθανωτάτη.

ΣΤΙΧ. 617, Ἐδε ΚΑΡΒΟΥΝΙΑ, Δέσποτα, καὶ ΘΑΪΨΕΙΣ ΤΑΣ βροτάζω.] ΔΓ, ΚΑΡΒΟΥΝΙΝ... ΘΑΪΨΙΝ ΤΗΝ. Ἐπειτα προσθίει τὸν ἐξῆς στίχον :

Αἰ! πόση παραπόνεσις εἰς τὴν ψυχὴν μου κεῖται.

ΣΤΙΧ. 618, Καὶ τίς οὐκ οἰκτερήσει με τὸν κακοδικημένον;] ΔΓ, « Καὶ πῶς οὐκ οἰκτεῖρι με τὸν παραπανεμένον; » Κακοδικημέ-νος εἶναι, ὅχι κακῶς ἀδικημένος, ἀλλὰ κακῶς δικασμένος, ἀπὸ τοῦ Κακοδικέω, λέξιν ἀξίαν νὰ τοπισθῇ καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικά Λεξικά, ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς αὐτὰ τὸνομα Κακοδικία.

ΣΤΙΧ. 619, Οὐδ' ἄπερ εἶπον χαλεπὰ ἐλευθερίην δίδουν.] ΔΓ, « Ἡ » ὅνπερ εἶπον ΧΑΛΕΠὸΝ ἐλευθερίαν δώσει;] Γράφε, ὈΝΠΕΡ... ΧΑΛΕΠὸΝ. Τὸ νόημα κρίνεται ἀπὸ τοῦ Ποῖος ἐρωτηματικόν.

ΣΤΙΧ 620, Παντάναξ.] Τοῦ Θεοῦ τὸ ἐπίθετον εἰς τὸν Γραικορω-μαῖον δεσπότην!

ΣΤΙΧ. 622, Αὐτὰ λοιπὸν, ὡς εἶρηκα τῷ κράτει σου, μὴ φέρων.] ΔΓ, « Ἰδοὺ λοιπὸν τὰς μάστιγας, ἃς εἶρηκα, μὴ φέρων. »

ΣΤΙΧ. 623, Ἐκὼν ἐξέρχομαι μονῆς ἐκ τῆς τοῦ Φιλοθέου. ΔΓ, « Αὐ- » τὸς ἐξῆλθον τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Θεοφίλου. »

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Τοῦτο πιθανὸν ὅτι εἶναι ἡ γνησία γραφή, καὶ ὅχι τὸ ΦΙΛΟΘΕΟΥ. Ὁ Θεόφιλος δὲν σημαίνει ὄνομα ἀγίου, προσώπου τῆς Μονῆς, ἀλλὰ τὸν κτίστην αὐτῆς, ὡς συμπεραίνεται ἀπὸ τὸν τίτλον Κυροῦ, τὰς ὁποῖον ἔδιδαν καὶ εἰς τοὺς Αὐτοκράτορας. Πιθανὸν ὅτι νοεῖ τὸν γνωστὸν διὰ τὴν Εἰκονοκλασίαν Θεόφιλον, ὅς τις ἐβασίλευσε περὶ τὰ μέσα τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος. Εἰς τὸν Δουκάγγιον (Constantinop. Christian. IV, pag. 164) εὐρίσκω Ξενοδοχεῖον κτισθὲν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Θεόφιλον, καὶ ὀνομαζόμενον, Ὁ Ξενὼν τοῦ Θεοφίλου, μεταβαλλεῖς ἔπειτα, ὡς ἱστορεῖ ὁ Σκυλίτζης, εἰς μοναστήριον γυναικῶν, ἴσως διπλοῦν, γυναικίον ἐν, καὶ ἄλλα τῶν ἀνδρῶν.

ΚΥΡΟΥ. Ἐσημειώθη ἀνωτέρω (σελ. 119) ὅτι τὸ Κυρὲς ἐσυγκόπη ἀπὸ τοῦ Κύριος. Ἐλεγον, Κυρὲς, Κύρης, Κύρις καὶ Κύρ, οἶον, « Ὁ βασιλεὺς ὁ κύρης Ῥωμανός· ὁ κράτιστος βασιλεὺς κύρις Ἀλέξιος » ὁ Κομνηνός » (Δουκαγγ. σελ. 766). Σήμερον λέγομεν Κύριος, καὶ Κύρ (Monsieur). τὸ δὲ Κύρης ἢ Κύρις σημαίνει τὸν πατέρα (père), καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιούς (Ξινοφ. Ἰππαρχ. I, 11) τὸ Κύριος· « Κύριος γὰρ τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ καὶ τῶν υἱῶν ὁ πατήρ· » Δισπότης δ' ἀργυρωνήτων » (Ἰδε καὶ Ἀμμων. λέξ. Κύριος).

ΣΤΙΧ. 624, Δι' ἧς ἐξείπον ἄνωθεν πανπλείους τὰς αἰτίας.] ΔΓ, « Δι' ὅσπερ εἶπον ἄνωθεν πολλὰς παρανομίας.

ΣΤΙΧ. 625, μεγάλην βασιλείαν.] ΔΓ, μετὰ θαυράων σκίπην.

ΣΤΙΧ. 626, ἐκέρδησας.] ΔΓ, ἐκράτησας.

ΣΤΙΧ. 627, εἰς τὸ δοῦναι.] ΔΓ, εἰς τὸ μὴ δοῦναι.

ΣΤΙΧ. 628, Καὶ Μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους.] ΔΓ, « Καὶ μοναχοὺς καὶ κοσμικοὺς, καὶ γέροντας καὶ νέους. »

ΣΤΙΧ. 629—630, Καὶ πάντες ἘΠΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ, σκιρτῶντες, εὐφημοῦντες, τῶν σῶν ἐκπολαύοντες μεγάλων δωρημάτων.] ΔΓ, « Καὶ » πάντες ἐπαγγέλλονται μεγάλων δωρημάτων, Ἐκ τῶν χαρίτων τῶν » λαμπρῶν τοῦ σου γενναίου κράτους » Ἰσ. γρ. ἘΠΑΓΓΑΛΛΟΝΤΑΙ.

ΣΤΙΧ. 613, Ἀρτι δὲ πρόσχες καὶ εἰς ἐμὴν σενοῦμενον πινόντα (γρ. πινῶντα).] ΔΓ, « Ἐπιδε βλέψον ἐπ' ἐμοί, σερονοκτυπῶ καὶ » κλαίω. »

ΣΤΙΧ. 632. Τὸν Ἰλαρίωνα τὸν σὸν δούλον οἰκτρὸν καὶ πένην.] Ὁ εἷς οὗτος λείπει ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντίγραφου· εἰς τόπον αὐτοῦ θέτει τοῦτον, « Παρακαλῶ λυθῆναί μου τὴν θέσιν ταχέως. » Ἡ λείψας αὐξάνει τὴν ὑποψίαν τῆς νοθείας τοῦ κυρίου ὀνόματος. Τὸ ποῖημα εἶναι Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἢ Πτωχοπροδρόμου, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ Θεοδώρου ἐπροσφίρθη εἰς τὸν βασιλέα. « Πῶς λοιπὸν ὁ Θεόδωρος ἐματαμορφώθη εἰς Ἰλαρίωνα; Ἀνωτέρω (σελ. 307) ὠνομάσθη πρῶτον ὁ Ἰλαρίων μετὰ ΔΓ, Μετροφάνης· ἀλλ' ἐκεῖ, ὡς ἔλεγα, εἰδύνατο νὰ νοηθῇ ὑποδεκτικῶς· τὰ ὅποιον εἶδω δὲν ἔχει χώραν.

ΠΕΝΗΝ. Ὡς καὶ μετ' ὀλίγα (σιχ. 644) Πένην, ἀντὶ τοῦ Πένητα. Παρομοίως ἔκλινε τὸ Μύκης καὶ ὁ σχεδὸν ἑκατὸν πενήτητος χρόνους πρὸ Χριστοῦ ἀμάρτας Νικανδρὸς ὁ ποιητὴς (παρ' Ἀθην. IX, σελ. 372), εἰπὼν Μύκην, ἀντὶ τοῦ Μύκητα (Champignon). »

τὸ ὅποιον ἐσημείωσε καὶ ὁ Ἡσύχιος, « Μύκης, μύκητος, καὶ μύκου »
 » δίκλιτον. »

ΣΤΙΧ. 634, νὰ λάβω σὺν τὴν ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν.] ΔΓ,
 « Νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν εὐθὺς τῆς ἀθυμίας. » Σημείωσε τὴν σύνταξιν
 τῆς Σὺν προθέσεως μὲ αἰτιατικὴν, ὡς ἐσύντασσαν καὶ τὴν Ἐκ καὶ
 τὴν Ἀπό. Σήμερον δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν γλώσσαν, πλὴν ἡ βάρβαρος
 σύνταξις τῆς Ἀπό. Τῆς δὲ Σὺν εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα
 (Ἐκκλησιας. γ', 17), « Σὺν τὸν δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ
 » ὁ Θεός. »

ΣΤΙΧ. 635, καλὸν κοματοπούλιν.] ΔΓ, ὀλίγον κοματίτιζιν.

ΣΙΤΧ. 636, παραπέμψης.] ΔΓ, παραπέμψει.

ΣΤΙΧ. 638, Γεώργιον τὸν μέγαν.] ΔΓ, Γεώργιον τὸν Δούκαν.
 Ἐξόλισε τὸν περιφημον ἅγιον Γεώργιον μὲ τοῦ Δουκὸς (κρατηγοῦ) τὸν
 τίτλον, διὰ τὸ κρατωτικὸν αὐτοῦ ἐπάγγελμα.

ΣΤΙΧ. 640, Εἰς τούτου τὴν Μοῆν ζητῶ ἐκκὶ κατατεθεῖναι.] ΔΓ,
 « Ἐν τούτῳ τοίνυν ἐξαιτῶ, γοργὸν κατάνυσόν μοι. »

ΣΤΙΧ. 641, Πέτρον ἀπὸ θαλάσσης.] ΔΓ, τὸν Πέτρον ἐκ πελάγους.

ΣΤΙΧ. 642, τοῦ ἀθυσσίου κήτους.] ΔΓ, τοῦ θαλαττίου κήτους.

ΣΤΙΧ. 644, Οὕτω καὶ σύ με, Δέσποτα, ἥν ἀθλιον καὶ πένην.]
 ΔΓ, « Οὕτως νῦν, Δέσποτα, καὶ με τὸν ταπεινὸν καὶ ξένον. »

ΣΤΙΧ. 645, δεινῶν.] ΔΓ, σοφῶν.

ΣΤΙΧ. 646, λεπτομερῶς ὁ τάλας.] ΔΓ, λεπτομερῶν ὠδίνων.

ΣΤΙΧ. 648 — 649, Ποῦ καὶ γάρ, ὦ Δέσποτα, τῷ κράτει σου
 προθύμως, ὡς δοῦλός σου ἀνάξιος τολμήσας ἐδεήθην.] ΔΓ, Πείθομαι
 « γάρ, ὦ Δέσποτα, τῷ κράτει σου παρρησάσας, Καὶ δοῦλος ὢν ἀνάξιος
 » τολμήσας ἐδεήθην. »

Ἐδῶ τελευτᾷ τὸ δεύτερον ἀντίγραφον (σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθ-
 μὸν 382). Οἱ ἐξῆς ἐξ εἰχῶι (650 — 655) σώζονται εἰς μόνον τὸ
 πρῶτον (σημειωμένον μὲ τὸν ἀριθμὸν 1310).

ΣΤΙΧ. 651, ἐκπέμπων.] Ἡ σύνταξις ἐζητεῖ, Ἐκπέμπω.

ΣΤΙΧ. 654, τὴν μετὰ τῶν ἡδίστων.] Ἐδῶ ὁ ἀναγνώστης ἐπρόσμενε,
 τὴν μετὰ τῶν δικαίων, ἡ ἄλλο τι ἀγιότητος ἡ θεαρέσου βίου
 σημαντικὸν ὄνομα. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς μας εἶχεν ἴσως τοὺς λόγους του,
 νὰ εὐχεται τὸν ἡδιστον τῶν Μουσουλμάνων παράδεισον εἰς τὸν αὐτο-
 κράτορα Μανουήλ, ὅστις ἔζησε ζωὴν ἡδίστην ποτιζομένην ἀπὸ τοῦ λαοῦ
 τοῦς μικροὺς ἰδρώτας.

Ὅστις δὲν γράψῃ εἰς τὸν παρατελευταῖον εἶχον, ἢ Ἐ ΠΟΤΙ, δὲν ἐξήρως πῶθεν ἔχει νὰ κρεμάσῃ τὴν αἰτιατικὴν Μέγα εἶσμα, ἢ πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὅλην ῥῆσιν. Τὸ νόημά της εἶναι· « Καθὼς ὁ Ζεὺς, ὅταν » ἀσράπτῃ, διὰ νὰ βρέξῃ, νὰ χιονίσῃ, ἢ καὶ νὰ χαλαζήσῃ, ἢ [ὅταν » ἀσράπτῃ] ΠΡΟΣ μακρὸν κρατεύματος μέτωπον [διὰ νὰ προσημάνῃ » τὴν μέλλουσαν τύχην τοῦ πολέμου]· οὕτως κ. τ. λ. » Στομα ἢ Μέτωπον τοῦ κρατεύματος ἀνόμαζαν οἱ ταῖτικοι τὴν πρώτην σειρὰν ἢ γραμμὴν τῆς παρατάξεως (le front ἢ la première ligne d'une armée)· ὁδὲν καὶ τὰ ὀνόματα, Ἀμφίσομος, Ἀντίσομος, ἢ Ἐτερόσομος φάλαγξ. Περὶ δὲ τοῦ σημείου τῆς ἀσραπῆς, εὐρίσκονται καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰς τὸν Ποιητὴν. Τὴν ὥραν ὅτε τὸ Ἑλληνικὸν κράτευμα, ἱμβαιναν εἰς τὰ πλοῖα, νὰ κινήσῃσι κατὰ τῶν Τρώων, ὁ Ζεὺς τοὺς ἐθάῤῥυνεν (Ἰλιάδ. β', 353),

Ἀσράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, θείων νὰ διγείρῃ τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς πόλεμον, τὸν φοβερίζει λέγων, ὅτι ὁ Ζεὺς δείχνει καλὰ σημεῖα εἰς χάριν τῶν Τρώων (Ἰλιάδ. ι', 236),

Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
Ἀσράπτει· ἔκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίνων
Μαίνεται ἐκπάγλως. —————

Παρόμοια καὶ ὅτε οἱ Τρῶες ἐμελλαν νὰ νικήσῃσι τοὺς Ἕλληνας, πάλιν ὁ Ζεὺς (Ἰλιάδ. ρ', 595),

Ἀσράψας δὲ, μάλα μεγάλ' ἔκτυπε, τὴν δ' ἐτίναξεν·
Νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐφόβησε δ' Ἀχαιοὺς.

ΣΕΛΙΑ. 124, Λέγων, ὅτι τὸ Μονόκυθρον, ἀναλογεῖς μετὰ τῶν παλαιῶν τὸ Σύγκρουμα, ἔφερα μάρτυρα τὸν Ἡσύχιον, « ΣΥΓ- » ΚΡΟΥΜΑ, χρέος θάνειον. Τινὲς τὴν σύμμικτον λοπάδα. » Τώρα διστάζω, ὅχι περὶ τοῦ Μονοκύθρου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ποῖαν σχίσιν ἔχει εἰς τοῦ Ἡσυχίου τὴν γλῶσσαν τὸ χρέος ἢ θάνειον μετὰ τὴν λοπάδα.

ἴσονται, ὅτι οἱ ἀντιγραφεῖς πῦραν πρῶτον εἰς τὴν σειρὰν τοῦ συγγ α ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ, χρέος δάνειον· καὶ τοῦτο ὁρθῶς, ἐπειδὴ τὸ σύνγραμμα (συνήδιστον λεγόμενον Συγγράφη) ἰσχυμαίνει ἔγγραφον ὑπόσχεσιν (obligation) τοῦ θανειζομένου, καὶ πληρώσῃ τὸ χρέος. Ἐπειτα καταβαίνοντες εἰς τὴν σειρὰν τοῦ συγκ, ἔγραψαν κατωῶς, α ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ, τινὲς τὴν σύμμικτον λοπάδα » ἀντὶ τοῦ ΣΥΓΚΡΟΥΜΑ, ἢ ἴσως ΣΥΓΚΡΑΜΑ.

ΣΕΛΙΔ. 125—131, Δαλῶν περὶ τῶν Μίσων ῥημάτων, δὲν εἶχα καιρὸν, καὶ προσθήσω, καὶ ὅσα ἄλλοι εἶπα διὰ μακρῶν περὶ τῶν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο, χάριν τῶν νέων σπουδαστῶν τῆς γλώσσης Ἑλλήνων, σημειῶναι μόνους τοὺς τόπους ὅπου ἐξηγήθησαν. Αὐτοὶ εὐρίσκονται εἰς τὸν Πρόδρομον τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης (Αὐτοσχεδ. στοχ. σελ. κς'—λς') καὶ εἰς τὰς εἰς τὸν Ἰσοκράτην (Μέρ. Β', σελ. 2, 75, 122, 130, 136, 178, 184, 225—227, 303, 341) σημειώσεις.

ΣΕΛΙΔ. 170, ΓΕΓΟΝΕΝ ἢ Ἐγένετο· ἔλεγον ἀκόμη εἰ Γραικορωμαῖοι καὶ Ἐγένην, Ἐγένης, Ἐγένη, ὡς μαρτυρεῖ ὁ εἰς (ἀπὸ ποιητὴν ἀνέκδοτον) στίχος,

Ταῦτα ἰδὼν ὁ Βελθανδρος ἐξεστηκῶς ἐγένη,

κατ' ἀναλογικὸν δηλαδὴ ἀόριστον ἀπὸ τὸ Γίνομαι.

ΣΕΛΙΔ. 159, Μετὰ τὸ Φάγεν καὶ Πιέν θωρικά ἀπαρίμματα, ἀντὶ τοῦ Φαγεῖν καὶ Πιεῖν, πρόσθε εἰς πίστῳσιν τὸν ἐξῆς εἰς κοιλοδοῦλου τινὸς μνήμα, ὀνομαζομένου Βακχίδου, ἐπιτάφιον (παρ' Αἰθν. VIII, σελ. 336),

Πιέν φαγεν, καὶ πάντα τὰ ψυχὰ δόμεν.

Κάγῳ γάρ ἔστακ' ἀντὶ Βακχίδα λίθος.

ΣΕΛΙΔ. 209, στίχ. 302, τοῦ δευτέρου ἀντιγράφου τὸ Ἐγκατεπλέκαμεν, μὴ δειλὴν πρόθεσιν, εἶν' ἀπὸ τὸ Ἐγκατεπλέκω, ῥῆμα ἀπὸ μόνον τὸν Ξινοφῶντα (Κυνηγετ. IX, 12) ἕως τῶρα μαρτυρημένου. Σήμερον λέγομεν, μὴ τὰς προθέσεις ἀνεστραμμένας, Κατεμπλέκω, σπάνιον ἐνεργητικῶς (ὡς τὸ μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς μας), συγχυτί-

ρον, οὐδετέρως, εἰς σήμασίαν τοῦ μέσου, Κατεμπλέκομαι, καθὼς καὶ τὸ μονοπρόθετον Ἐμπλέω καὶ Ἐμπλέομαι (étre embarrassé, impliqué), οἷον Ἐμπλέξα ἢ Ἐμπλέχθην εἰς παγίδα, δίκτυα, συμφοράς, δυστυχίας, κυρίως καὶ μεταφορικῶς, ὡς εἶπεν ὁ Δισχύλος (Προμ. δεσμ. 1086),

Εἰς ἀπέραντον δίκτυον ἄτης
Ἐμπλεχθήσεσθ' ὑπ' ἀνοίας·

καὶ ὁ Ἰσοκράτης (Συμмах. λί, σελ. 180), « Ἐν τοσούτοις κακοῖς » εἰσιν ἐμπεπλεγμένοι. » Λέγομεν, ἐνεργητικῶς, Μ' ἔμπλεξες (impliquer, compromettre), καὶ μέσως Ἐμπλέχθην ἢ Ἐμπλέξα μὲ κακὸν ἄνθρωπον, ὡς εἶπε περὶ τοῦ Δημοσθένους ὁ Δισχίνης (Περὶ παραπρεσβ. σελ. 48), « Συμπέπλεγμαι... ἄνθρωποι » γόητι καὶ πονηρῷ. » Λέγομεν καὶ Ἐμπλεγμένην ὑπόθεσιν (affaire embarrassée ἢ compliquée) τὴν προξενούσαν ἀπορίας καὶ δυσκολίας ὑπόθεσιν.

ΣΕΛΙΑ. 225, ΟΛΟΚΟΚΚΙΝΟΝ. Τὸ Κόκκινον χρώμα, ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν Κόκκον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεόφραστος (Περὶ φυτ. ἱστορ. III, 7 § 3) ὀνομάζει Φοινικοῦν κόκκον. Οἱ μεταγενέστεροι, δηλοκῶς, Τὴν κόκκον, ἀπλῶς καὶ κατ' ἐξοχὴν νοοῦντες τὸ ἐπιγεγνώμενον εἰς τὸν Πρῖνον χρήσιμον εἰς βαφὴν σκολήκιον, τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον, Πρινοκόκκιον (Kermès du petit chène ἢ Kermès de Provence). Ἀφοῦ ἐγνωρίσθη ἡ Πορφύρα ὠνομάσθη τὰ μὲ πρινοκόκκιον βαμμένα, Κόκκινα, καὶ τὰ μὲ Πορφύρην, Πορφυρὰ ἢ Ἀλουργῆ. Ὁ Στράβων (XIII, σελ. 630) λαλῶν περὶ τῆς ἐπιτηδευτικότητος τινῶν ὑδάτων εἰς βαφὴν, λέγει, « Ὡστε τὰ ἐκ τῶν ριζῶν βαπτόμενα » ἐνάμιλλα εἶναι τοῖς ἐκ τῆς Κόκκου, καὶ τοῖς ἀλουργείσιν. » Ὁ Διοσκορίδης (IV, 48) τὴν ὀνομάζει, Βαφικὴν κόκκον.

ΣΕΛΙΑ. 228, ΣΤΙΧ. 394. Τίρωνες (soldats de recrue) ἦσαν καὶ οἱ δύο Θεόδωροι· ὁ δεύτερος προσέλαβε τὸ ἐπώνυμον Στρατηλάτης, εἰς διάκρισιν τοῦ πρώτου. Τίρων ὠνομάζετο (ἀπὸ τὸ διττογραφούμενον Λατινικὸν Tiro ἢ Tyro) ὁ νεοσύλλεκτος στρατιώτης. Ὁ Δουκάγγιος (σελ. 1580) φέρει ἀπὸ Γλωσσάρια ταύτην τὴν ἐξήγησιν, « Τίρων, » ὁ νέος στρατιώτης, ὁ νεόλεκτος στρατὸς » καὶ, « Τιρωνάτων »,

» νέλεκτον στρατεύμα » καὶ (App. σελ. 188), « Τίρωνες οἱ ἀρτε-
» καθεῖς (γρ. ἀρτιμαθεῖς) τὰ πολέμια. »

ΣΕΛΙΑ. 234, στίχ. 65, κἂν δεκαπέντε χρόνους.] Χρόνους, (temps) ἀντὶ τοῦ ἔτη (ans), κατάχρησις τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ (πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Προδρόμου) καὶ τῆς σημερινῆς γλώσσης. Ἐλαβ' ἴσως ἀφορμὴν ἀπὸ παλαιῶν φράσεως ἀμφιβόλους, ἥγουν τοιαύτας, ὅπου ἡ χρῆσις τοῦ ἔτος ἢ χρόνος ἐγίνετο σχεδὸν ἀδιάφορος. Τοιαύτη εἶναι τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἑκκλ. 637),

Πατέρας γὰρ ἅπαντας

Τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν εἶναι τοῖσι χρόνοισιν νομιοῦσιν.

Τοιοῦτον ἔτι καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Λουκ. κ', 9) τὸ α' Ἀπεδήμησε
» χρόνους ἱκανούς. »

ΣΕΛΙΑ. 272, στίχ. 261. ΤΖΙΝΒΩ. Εἶπα ὅτι παράγεται ἀπὸ ῥῆμα ἄχρηστον, τὸ Κιμβῶ ἢ Κυμβίσσω, ὅθεν καὶ Κίμβιξ, ὁ φιλάρχυρος. Ἀκόμη σήμερον οἱ Χίοι, Κίδικα (χωρὶς τὸ μ) ὀνομάζουσι τὸν ὑπερβολῇ πρυσκυλλημένον εἰς τὸ ἀργύριον (pince-maille).

ΣΕΛΙΑ. 272, στίχ. 262, Μυρίζομαι τὴν, βλίπω τὴν, εἰς ὄρατον μὲ φέρει.] Σημείωσις, πόσον παλαιὰ εἶναι ἡ κατάχρησις τοῦ Μυρίζομαι, τοῦ σημαίνοντος τὸ Ἀλείφομαι μύρον (se parfumer), ἀντὶ τοῦ Ὁσφραίνομαι καὶ τοῦ Ὁσμῶμαι, ἢ ὡς λέγομεν σήμερον, Ὁσμοῦμαι (flaïter, sentir), τὰ ὅποια ὁμοῦ καὶ τὰ δύο αἰσθύνονται καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν κοινὴν καὶ εἰς τὰ Ἀιγίτικα τῆς, ὡς καὶ τὸ ὄνομα, Ὁσμῆ (odumf). Εἰς μέρη τινὰ τῆς Ἑλλάδος λέγουσι καὶ Ὁσμίζομαι, ὅταν ὁ λόγος ᾖ περὶ σκύλου κυνηγετικοῦ, ὡς Ὁ σκύλος ὀσμίζεται τὸ ζῶον (le chien flaire la bête).

ΣΕΛΙΑ. 281, στίχ. 334. Πιθανολογεῖται ἐπιπλέον ἡ πρὸς ἁλλήθεϊσιν μεταβολὴ τοῦ ΝΑ ΜΩΣ εἰς τὸ ΝΑ ΠΩΣ ἀπὸ τὸ ἐξῆς (στίχ. 544, σελ. 311) ἵνα, παραβαλλόμενον μὲ τὴν ΔΓ, ΝΑΜΩΣ.

ΣΕΛΙΑ. 284, στίχ. 358, Ἐνδέχεται.] Εἰς σημασίαν τοῦ Δεῖ ἢ

Πρέπει· κατὰ τὴν ὁποίαν λαμβάνεται καὶ τὸ ἐξῆς (σελ. 319, στίχ. 587) Ἐνδεχομένη Θεραπεία, ἦγουν ὀφειλομένη, πρίπουσα.

ΣΕΛΙΑ. 288, στίχ. 400, ΕΚ ΤΟ ΜΑΤΙΝ. Εξηγήθη ἡ λέξις, Ἐκ τοῦ ἱμάτιον (Ἐκ τοῦ ἱματίου). Ἀλλ' ἐπρεπε νὰ προστεθῇ, ὅτι καὶ ἱμάτιον, εἰς τῶν Μοναχῶν τὴν γλῶσσαν, ἦτο συνώνυμον μὲ τὸ Μαῦρον ἱμάτιον ἢ Ράσον (ἀπαρallάτως καθὼς καὶ οἱ Γάλλοι, τὸ ἀνομάζουσι habit). Ὅθεν ἐπλασαν καὶ ῥῆμα ἱματίζω, τὸ ἐνδύω τινα τὸ μοναχικὸν σχῆμα, τὸν κάμνω Μοναχὸν (donner l'habit), καὶ ἱματίζομαι, γίνομαι Μοναχὸς (prendre l'habit). Ἰδε τὸν Δουκάγγιον (σελ. 515).

ΣΕΛΙΑ. 291, στίχ. 419, Μετὰ τῶν δισκαρίων.] ΔΓ μὲ τὰς ἀπαλαρίας. Ἀνωτέρω (σελ. 262, στίχ. 202) ἐξηγήθη ἡ Ἀπαλαρία ἀπὸ τὸ Λατινικὸν Apalare, εἶδος κοχλιαρίου ἢ ποτηρίου. Ἀλλὰ τὸνομα φαίνεται γενικώτερον, ὥστε νὰ σημαίνει καὶ ἄλλα διαφόρου εἶδους καὶ μεγέθους ἀγγεῖα, οἷον δισκάρια, bassins (ὡς μαρτυρεῖ ἐδῶ τὸ Ἀπαλαρία τῆς ΔΓ), πινακία ἢ γαβάδια (écuelles, assiettes). Εἰς τῶν Ἐβδομήκοντα (Ἀριθμ. ζ', 13) τὴν ῥῆσιν ταύτην, « Προσθήνηκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν κ. τ. λ. ἐν ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς βιβλιοθήκης τὰ ἀντιγράφα (ἀριθμ. 3) φέρει ἐξηγήσιν τῆς λέξεως Τρυβλίον (plat) τὴν λέξει Ἀπαλλαρέαν. Σῶζεται ἀκόμη ἡ λέξις Ἀπαλαρία εἰς τὴν Χίον; σημαίνουσα θισκὸν· οὗδ' ἠμίλησεν ὁ Σοφιστὴς νὰ τὴν θέσῃ εἰς τὸ Λεξικόν του, ἀλλὰ κατὰ διατύχiam τοῦ τυπογράφου του, ἐξέπεσαν, ὡς φαίνεται, οἱ τύποι τῶν στοιχείων, τὴν ἄραν τῆς πύσεως, ὥστε νὰ μείνῃ κενὸς ὁ τόπος τῆς ἐξηγήσεως.

ΣΕΛΙΑ. 292, στίχ. 430. Ἐπλήξα τῶρ ἀπείδαν κ. τ. λ.] Ἐπλήξα, οὐδετέρως, ἀντὶ τοῦ Ἐπλήγην, ὡς καὶ κατωτέρω (στίχ. 532) Πλήξη, ἀντὶ τοῦ Πλήγη. Εἰς τὸν παρὰμάζοντα Ἑλληνισμὸν τὸ ἀπλόδν Πλήσσομαι ἐσημαίνει καὶ τὸ σύνθετον Ἀποπλήσσομαι (être frappé d'apoplexie), οἷον (Μακκαβ. Α', 9', 55), « Ἐπλήγη » ... καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο εἶτι λαλῆσαι »

ΣΕΛΙΑ. 315, στίχ. 567, Μετὰ τοῦ ΤΕΛΙΟΥ (ἢ ΤΑΛΙΟΥ).] Σήμερον ἀνδράζεται Κατουροῦάλιον (χυδ. Κατουρογυάλε), Κατουρολάγηνον, Κατέυρεκάνατον, Κλονίον καὶ Κοκλίον (χυδ. Κοκλί καὶ Κουκλί). Ἡ σύνθεσις τοῦ Κατουρολάγνου

εἶναι ἀπὸ τὴν Λαγήνην (τὴν σήμερον οὐδετέρως ὀνομαζομένην Λαγήνιον). Τὸ Κατουροκάνατον ἐσημειώθη ἀλλοῦ (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 343) ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Κανήτιον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κάνης ητος, σήμερον λεγόμενον, Κανάτιον. Περὶ τοῦ Κλοκίου, διζάω, ἀν' ἐγεννήθη ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν cloche, ὡς εἴπασαν τινές (Δουκαγγ. σελ. 669), οὐδ' αὐτοὶ πληροφορημένοι. Ἐπειδὴ ἐλέγτο ὄχι μόνον Κλοκίον, ἀλλὰ καὶ Κοκλίον (Δουκαγγ. σελ. 682), ἐνδέχεται νὰ παρεφθάρη ἀπὸ τὸ Κοκλίον, ὑποκοριστικὸν τοῦ Κόχλος· ὥθεν καὶ ὁ Κοκλίας, καὶ τὸ Κοκλιάριον.

ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

Οι Ἀρκετοὶ ἀριθμοὶ σημαίνουν τοὺς στίχους· τὸ πρὸ πᾶν ἀριθμὸν Α, στοχασίαν σημαίνει τὸ πρῶτον βιβλίον, τὸ Β., τὸ δεύτερον.

ΑΒ — ΑΚ.

- Α** βάδας (τοῦς), Β. 396.
Α δύσσιον κῆτος, Β. 642.
Α γανανκτῶ, Β. 407. **Η** γανάκτησα, Β. 267.
Α γάπησαν, Β. 239. **Η** γάπησαν Β, 250. **Α**ν μ' ἀγαπᾶς Β. 523.
Α γγῖα, Β. 582.
Α γιοζούμιν, Β. 231, 377, 393, 397, 401, 407. **Α** γιόζουμον, Β. 395.
Α γιος δεσπότης, Β. 440. — Βασιλεὺς, Β. 504.
Α γκλῆισρα, σελ. 250.
Α γοράζω, Β. 454. **Α** γόρασε, Α. 120.
Α γόριν, Α. 111.
Α γουρίτζης Β, 182. **Α** γουρος, Β. 496. σελ. 362.
Α γριούμαι. **Η** γριώθησαν, σελ. 327.
Α γρυπνία, Β. 614.
Α δηλα, Β. 214.
Α δηράγος σελ. 279.
Α διάκριτον (τὸ) Α. 184.
Α δικῶ. **Α** δικούσαμεν, Α. 302.
Α δόμενος, σελ. 324.
Α δρολαλίας (τάς), Β. 483.
Α εἰ, Β. 415.
Α ΕΤΙΟΖ, Β. 598.
Α ερίνες, Β. 176.
Α εότυρα, Β. 199.
Α εύρης, Β. 355.
Α ερεψία, Β. 577.
Α ι! Β. 204, 440.
Α ιματίτζιν, Β. 518.
Α θυμία, σελ. 331.
Α χάπνιν, Β. 167.
Α κέραιος, Β. 177.
Α κοάς σου (τάς) πρόσχες, Β. 562.
Α κοῆς (ἔς) Β. 298.
Α κοντίς, Β. 442.
Α κούω. **Α** κούς [**Α** κούεις] Α. 182.
Α κου [**Α** κους] Α. 372.
Α κρήτης, Β. 180.
Α κριδῶς (νὰ μάθης) Β. 563.

- Ἀκρίοπαστον, Α. 131. Ἀκρό-
 παστον, Α. 269. σελ. 122.
 Ἀκρίτης, Β. 180. σελ. 256, 311.
 Ἀκρόδραστον, Β. 164.
 Ἀκροσαχισμένη, Β. 342.
 Ἀλέθω. Νάλεθης. Β. 110.
 Ἀλιστόν, Β. 346.
 Ἀλέτση, ἀλέτση, Β. 497.
 Ἀλήθεια, Β. 445.
 Ἀληθεύω, Β. 402.
 Ἀληθινά, σελ. 281.
 Ἀλλ' οὖν. Β. 339.
 Ἀλληλούϊα, Β. 336.
 Ἄλλον [ἀντὶ τοῦ ἄλλο], Β. 235.
 Ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι, Β. 37.
 Ἀλμυραὶ φρουρίδες, Α. 12.
 Ἄλογον (cheval) Β. 148.
 Ἀλογοτριπλοντέληνος, Α. 60. (ΔΓ.
 Διπλοεντέληνος).
 Ἀλουσία, σελ. 327.
 Ἀλουτζία, Β. 616.
 Ἀλάβητος (b), Β. 64.
 Ἀμανιτάρην, Β. 167.
 Ἀμὰ, Β. 325. σελ. 281.
 Ἀμελῶ. Ἡμελημένον, Β. 302.
 Ἀμυγδαλάται ψύραι, Α. 65.
 Ἄν (οὐκ), Β. 448.
 Ἀναβαίνω. Νανήθω [ἵνα ἀναβῶ],
 Β. 454.
 Ἀναγνώσουσιν (ἄς τ'), Β. 361.
 Ἀναθράμωμεν (N'), Β. 505.
 Ἀνάθεμα, Α. 86, 87, 134, 160,
 Ἀνάθεμά σε, Β. 435.
 Ἀναιδῶς, Β. 482.
 Ἀναισχυντίχη (νά μὴν), Β. 512.
 Ἀναίτιοι, Β. 371.
 Ἀνακομπόμακα, Β. 203.
 Ἀνακομπόνεται, Α. 136. Ἀνακομ-
 βόνεται σελ. 137.
 Ἀνακρατορία, Α. 5 (ΔΓ. Ἀνα-
 κτορία).
 Ἀνακτορία, Ζ. Ἀνακρατορία.
 Ἀνάλατον, Β. 225.
 Ἄναξ, Β. 298, 341. — Ἀνάκτων,
 Α. 379.
 Ἀνάπαυλα, Α. 44.
 Ἀνάρπαστος, Β. 282.
 Ἀνασπᾶται, Β. 229.
 Ἀναστενάζω, Β. 278.
 Ἀνατολή, Β. 547.
 Ἀνατολικὰ δαμάσκηνα, Α. 210-
 211.
 Ἀνατροπή, Β. 240.
 Ἄνεστιν (πῶς) εὐρήσω; Β. 122.
 Ἀνθρακιά, Α. 231.
 Ἀνοίγω, Α. 97, 99.
 Ἀνορεξία, Β. 328. σελ. 318.
 Ἄντερα. Ζ. Ἐντερα.
 Ἀντί. Ἀντ' ὕδατος, Β. 287. Ἀντίς
 νερόν, Β. 285—φαγίν, Β. 286.
 Ἄντικρυς, Α. 340.
 Ἀντίφωνον, Β. 327.
 Ἀνυπόδετος, Β. 93, 138.
 Ἀνυπόλυφτον (τὸ), Α. 184.
 Ἀνῦσαι, Β. 551.
 Ἄνωθεν ὡς κάτω, Β. 178. Ζ. καὶ
 Β. 624, 646.
 Ἄξιον ἐκρίνασιν, Β. 366.
 Ἄξυστον, Β. 225.
 Ἀόκνως, Β. 581.

Ἀπάν, Α. 269, 277, 284,
288, 298, 301, Β. 197.

Ἀπαλαρέα, Β. 202.

Ἀπαλωδάτον, σελ. 283.

Ἀπανθρωπία, Β. 365.

Ἀπαντας (τούς) Β. 584.

Ἀπάνω, Β. 202, 462.

Ἀπανωφόριν, Α. 364.

Ἀπαξ τὸν χρόνον, Β. 128, 148.

Ἀπαξυμάδιν, Β. 196. Παξυμάδιν,
Β. 101.

Ἀπάρξομαι, σελ. 323.

Ἀπασαν ἡμέραν, Α. 163, 193.
Β. 334.

Ἀπαύτους, σελ. 68.

Ἀπέγδαρες. Ζ. Γδάρη.

Ἀπευβάλουν, σελ. 318.

Ἀπεκίδε, Α. 157. Ἀπέκει, Β.
174, 229, 243, 282, 523.

Ἀπελαθήτω, Β. 363.

Ἀπελθε, Β. 111.

Ἄπερ εἶρηκα, Β. 561. — Εἶπον,
Β. 619.

Ἀπίσω, Β. 53, 390, 569.

Ἀπλήστως, Β. 421.

Ἀπλόνω, Α. 103. Νάπλώθην
[Νά ἡπλώθην] Β. 210.

Ἀπό. Ἀπὸ τοῦ νυν. Β. 511. Ἀφ'
οὔτου, Β. 626. Ἀπὸ μικρόθεν,
Α. 56.

Ἀποβλέπω πρὸς, Β. 259.

Ἀποδειλιάσει, Β. 494.

Ἀποθνήσκω (ν') & Νά ποθνήσκω,

Β. 327. Ἀπίθανα, Β. 430. Ἰνα
ἀποθάνη, σελ. 320.

Ἀποκαθησμένων (τῶν), Β. 21.

Ἀπόκαρσες, σελ. 240.

Ἀποκοιμάται. Ζ. Ὑποκοιμάται.

Ἀποκοτίσει, Β. 496.

Ἀπολάχτισμαν, Β. 179.

Ἀπολεσμένον, Β. 478.

Ἀπομένω. Ἀπέμεινα, Β. 608.

Ἀπομεριμνημένος, Α. 106.

Ἀπομυρίσω (Ν') Β. 463.

Ἀπόξυσμαν, Α. 179.

Ἀπορουχοσυνάχτης, Β. 557.

Ἀποστέλλει, Β. 540. Ἀποστέλλει,
σελ. 311.

Ἀπόστολος, Β. 333.

Ἀποτριχία, σελ. 327.

Ἀπροσμάχτηον τείχος, Β. 621.

Ἀρδελισμένον, Β. 164.

Ἀργαδιάζεσαι, Α. 275.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ. σελ. 321.

Ἄρκλα (ἡ), Α. 99.

Ἀρχουδίξω, Β. 331.

Ἀρμάριν, Α. 94.

Ἄρνα (καθάπερ) λίων, Β. 188.

Ἀρνοῦμαι (renoncer), Α. 109.

Ἀρρώστω, Β. 252, 564, 585.

Ἄρτι, Β. 631.

Ἀρτυσίαι, Β. 575.

Ἀρχομαι γνωρίσαι, Α. 51. —
τρώγειν Β. 275. — τῷ τρώγειν,
Β. 160.

Ἄρχοντες, Β. 294.

Ἀρχόντιδες, Α. 219, 220.

Ἀς εὔγω, Β. 119. — ἔγενετον,

- Β. 269. — ἐπουλούντασιν, Β. Ἀρρατίτζιν, Α. 150. Ἀρρατεύ-
 272. Ἄς πῶ [εἶπω], Β. 506. τζικον, Β. 415.
 — βράσει, Α. 118. Β.
 Ἀσθενῶ. Στήνησαν, Β. 613.
 Ἄσφορ, Α. 320.
 Ἄσπαστρον, Β. 225.
 Ἀσταπίδες, Β. 350.
 Ἀστήρ φαινότατος, σελ. 311.
 Ἀσυνεῖδητον (τό), σελ. 181.
 Ἀσφάλεια, Β. 141, 444.
 Ἀτενίζω, Β. 190.
 Ἀτζαλοπεριπάτης, Β. 552.
 Ἀτιμία, Β. 634.
 Ἀτός του, Β. 586.
 Ἄτυχος, Α. 344.
 Αὐγάτος, Β. 169.
 Αὐγή, Α. 117.
 Αὐγόν, Β. 198.
 Αὔρις, Β. 607.
 Αὐοτάραχα, Β. 348.
 Αὔριον (ἐπὶ τήν), Β. 265.
 Αὐτίκα, Β. 258, 282, 327.
 Ἀραγία, Β. 604.
 Ἀρσίνουν, Β. 190. Ἀρήνουν, Β.
 151, 331. Ἀρήνουσιν, Β. 131.
 Ἀρήσουν, Β. 332. Ἄφρις με,
 Α. 310. Ἀρήτέ τον, Β. 587.
 Ἀρήκα, Β. 609.
 Ἀφελίστεροι, Β. 364.
 Ἀφέντη, Α. 348.
 Ἀφόρητος, σελ. 278.
 Ἀφότου, Β. 387.
 Ἀφοῦ, Α. 105, 123, 4 Ἀφ' οὗ
 σελ. 110.
 Βαγγέλιον [Εὐαγγέλιον], Β. 333.
 Βαθρακός, Β. 99, 409. Βατρα-
 χός, Β. 236.
 Βάλλω. Ζ. Βάνω.
 Βάνω [Βάλλω], Α. 374. Βάνουσιν,
 Β. 381. Βάνουν σελ. 281.
 Βάλλουσιν σελ. 285. Βάλλει,
 Β. 391. Βάλε, Α. 118.
 Βαπτίζονται, Β. 389.
 Βαπτιστήρα (ή), Β. 205.
 Βαρβάρων θράσος, Β. 310.
 Βαρνιώτικον [χρασιν], Β. 411.
 Βαροῦμαι, Α. 243.
 Βαρύς (ἵνα μὴ φαίνωμαι), Β. 155.
 Βασιλεὺς, Α. 279. Β. 456. —
 βσιλιέων, Α. 379, 387.
 Βασιλικά προστάγματα, Β. 304.
 Βαστάζω, Α. 339, Β. 617.
 Βαστώ, Α. 188.
 Βαστώ. Ζ. Βαστάζω.
 Βατόπουλα, Β. 573.
 Βατραχός. Ζ. Βαθρακός.
 Βαρείας, Α. 375. Β. 460.
 Βεβρεγμένους κυάμους, Β. 357.
 Βενέτικοι (οἱ), Β. 114.
 Βερζιτίκιν, Β. 197.
 Βηλαρικαί, Α. 202.
 Βιτζία, Β. 283. Βιτζα, σελ. 274.
 Βλάβη, Β. 253.
 Βλάπτω. Μὴ βλαδῆτε, Β. 227.
 Ἐβλάδησαν, Β. 606.
 Βλατίν, Β. 92.

Βλάχα, Α. 362.

Βλάχικον, Β. 199. — τυρίν, Α. 121.

Βλέπε, Β. 383. — να μὴ βράζη, Α. 132.

Βλησκουνίτζα, σελ. 320.

Βόθα [Βοήθει], Β. 104.

Βόλος. Ζ. Κότου.

Βομβοχτυπῶ, Β. 450.

Βόσκω, Β. 73.

Βούκα, Α. 352. Β. 203. Βουκίς, Α. 198.

Βουκλωμένας. Ζ. Βουτουλομένας.

Βούλει μαθεῖν, Β. 367.

Βουρβουρίζω, Α. 65.

Βουτουλομένας (Γρ. Βουκλωμένας) Β, 69.

Βοῶντες, σελ. 284.

Βραδύν (τὸ), Α. 164, 194.

Βράση (ἄς), Α. 118.

Βρέχω. Βεβρεγμένους κυάμους, σελ. 283.

Βρίσκω. Ζ. Εὐρίσκω.

Βρωμαρεία, Βρωμαρία, Β. 102, 223. Βρωμιάρην, Β. 225. Βρωμισμένες, 246. Β. Βρωμισμένην, 321.

Βρώματα, Α. 233, Β. 213.

Βρωμήκαπνον, Β. 425.

Βρώμος, Β. 437.

Βρώσις, Β. 338.

Βυζαντίς, Β. 621.

Γ.

Γαδάειν, σελ. 319.

Γαδούριν, Β. 479.

Γαλία, Β. 574.

ΓΑΛΗΝΟΣ, σελ. 321.

Γανήτικος, σελ. 283.

Γάρισμα, Β. 233.

Γάρος, Β. 177.

Γαστρίμαργος, σελ. 323.

Γδάρη [Εκδάρη], Β. 103. Ἄπ-
έγδαρες, Β. 107.

Γε. Τὴν δέγε, Β. 358, 526. Οἱ
δέ γε, Β. 370.

Γείτονας, Α. 226.

Γειτόνισα, Α. 170.

Γελῶ. Νὰ γελάσῃς, Β. 453.

Γέμα. Ζ. Γεῦμα.

Γεμάτον. Α. 94, 195.

Γέμει, Α. 66, 104. Β. 84, 399.

Γεμίζω. Γέμισαν, Α. 331. Γέμι-
σεν, Α. 363. Ἐγεμίζασιν, Β.
324. Γεμίζουνσιν, Β. 380. Γε-
μόζουσιν σελ. 285.

Γενναίως φέρε, Β. 490.

Γεννώμαι. Ἐγεννήσῃν. Β. 508.

Γεράκην, Β. 477, σελ. 299.

Γεροδοσκῶ, Α. 78.

Γέρων, Β. 521. Γέροντας καὶ
νέους, Β. 628.

Γεύεται (ἄς) τὸν φόρον, Β. 520.

Γεῦμα. Β. 158. Γέμα, Α. 127.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Α. 394. Β. 638.

Γηροκομείν, σελ. 324.

Γιά [Εἶα], Β. 455, 457, 459,
461, 465, 465, 467.

Γίγας, σελ. 256.

- Γίνομαι, B. 37. *Νὰ γίνουμουν*, Γυμνοποδῶν, B. 560.
 Α. 225. *Ἄς γίνη*, B. 568. — Γυνή, Α. 337. *Γυνήν (τήν)*, Α.
 γίνεται, B. 570. *Γέγονεν*, Α. 335. *Γυναίκα*, Α. 343.
 59. *Γυρίδω*, Α. 101, 103. *Γυρεύω*,
 Α. 139, 140. *Γυρίδεις*, Α.
 305.
 Γλαῦκος, B. 197. *Γυρεύω. Ζ. Γυρίδω.*
 Γλήγορα, B. 263. *Γυρίζεται*, B. 435.
 Γλυκασμός, Α. 221. *Γυρίσματα*, B. 212.
 Γλυκοποσία, σελ. 283. *Γύρωθεν*, Α. 272.
 Γλυκὴν σελ. 144. *Γωνία*, B. 57.
 Γλυκὴν κρπὸν, B. 202, 412. — *Γωνιδάτα*, B. 107.
 οῖνον, 355.
 Γλυκύσματα, B. 419.
 Γνωρίσαι, Α. 51. *Γνωρίσω*, Α. 55.
 Γλῶσσα, B. 435. Δ.
 Γνεύω, σελ. 288.
 Γόμος, B. 345.
 Γόναττα, B. 613.
 Γονικά, B. 500.
 Γόνος, B. 546. σελ. 284.
 Γοργόν, B. 361, 451, 533,
 565, 575.
 Γούλα, Α. 214.
 Γουλάρης, σελ. 279.
 Γοῦν. *Ἡμεῖς δὲ γοῦν*, B. 377.
 Ζ. Γς.
 Γούργουρος, B. 612.
 Γοφάρια (τά), B. 426.
 Γράμματα (τά), Α. 86, 321
 (σελ. 321). *Γραμματίτιζα*, B.
 554.
 Γραμματικά (τά), Α. 81.
 Γραμματική, Α. 85.
 Γραμματικός, Α. 82, 236. B. 63.
 Γρανάτα, σελ. 283.
 Γυμνόν, B. 478.

Δαγκάνω, B. 601.
Δαιμονικόν, B. 314. *Δαίμων*, B.
 435. σελ. 278.
Δάκη (νά σέ), B. 601.
Δαμίζει, B. 396.
Δαμάκιν, B. 224, 470. *Δαμίν*,
 Α. 183, 338.
Δαμάσκηνα, Α. 210.
Δαμασκηναπιδόμηλα. Α. 210.
Δαμίν. Ζ. Δαμάκιν.
Δανεικόν, Α. 311.
 ΔΑΝΤΟΝΙΣ, Α. 36.
Δαυκοψίσης, Α. 218.
Δεῖνα (ὀ), B. 522. *Τὸν Δεῖναν.*
 B. 517. *Τὸν δεῖνα καὶ τὸν*
δεῖνα, B. 565. *Τὸν ὀδεῖναν*
 B. 47.
Δεμεις, B. 76.
Δίον, B. 6.
Δέρουσιν (ἀν σέ) B. 490.
Δίσμα. Ζ. Θέσμα.

- Δέσποτα (ὦ), Β. 152, 211, 217, Διηγεῖσθε, Β. 68, 338.
 Δεῦρο, σελ. 174.
 Δῆλα κατ' ἑστέ, Β. 603.
 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Α. 394.
 Δημοκ... (ἴσ. Δημοκρίτην), Β. 558. Δυμακίτην, σελ. 314.
 Διά. Διά νά ποῦν, Α. 294. Διά νά μὴ, Β. 533. Διά νά τοὺς ἔχη, Β. 581.
 Διάβα (Εἰς τὸ) σου, Β. 114.
 Διαβαίνω. Διαβαίνει, Β. 163. Διέβαινα, Α. 176. Διέβην, Α. 157.
 Διάβα, Β. 113, 519. Διάβαινε, σελ. 309. Οὐ διαβῇ, Α. 286.
 Διαβάζω, Β. 232. Διέβη, Β. 597, 598. Ἐδιέβασα, Α. 159.
 Διαβαίνουνσι, Β. 328.
 Διακελεύω, σελ. 201.
 Διαλόγου σου. Ζ. Λόγος.
 Διαφορετρίττειν, Α. 327.
 Δίδω. Δίδωσιν, Β. 294. Δίδει, Β. 584. Μὲ δίδασιν ἢ Μ' ἐδίδασιν, Α. 317. Δίδουσιν, Α. 124. Β. 321, 580. Δίδουν, Β. 129, 393. σελ. 110. Δώσεις, Β. 309. Ἄν δώσουν, Β. 132. Νά δώσω καὶ νά πάρω, Β. 185. Νά δὸς [ἵνα δῷς] Β. 90. Δός με, Α. 122, 338. Δὸς τοῖς, Β. 111. Δίδε, Β. 517. Δότε τὸν, Β. 582, 593. Δότε με, Β. 136. Διδόμενα, 528.
 Διέμεναν [Δι' ἐμέ], Β. 330.
 Διμείν [Διὰ σέ], Β. 591.
 Διηγεῖσθε, Β. 68, 338.
 Δίκατοι, Β. 371.
 Δικονῶ. Ἐδικόνησεν, Β. 72.
 Δικῶς [Ἐδικῶς, ἰδικῶς] μου, Β. 323. Ζ. ἰδικῶς.
 Διοικήσεις (τάς) Β. 312.
 Διόρθωσις, Β. 306, 500.
 Διόχης [Ἐδίωκας], Β. 73. Νά διόχης, Β. 503. Δίωξέ τον, Β. 253.
 Διπίνκρος, Β. 108.
 Διπλοεντέληνος, σελ. 44. Ζ. καὶ Ἀλογοτριπλοεντέληνος.
 Διπλοκαλαμαράτος, Α. 349.
 Διπλοσφυγγάτα, Β. 55.
 Διπλοτήγανον, Β. 176.
 Δισκαρίων (μετὰ τῶν) Β. 419.
 Δίχα, Β. 93.
 Δίψαν (τήν) παύουσιν, Β. 358.
 Δῶμα (τὸ), Α. 368.
 Δῶτιν, Β. 379.
 Δόκιμος, Β. 493.
 Δόλιον, Β. 231.
 Δόλος, Β. 509.
 Δομέστιχος, Β. 60.
 Δόντια (σφίξε τὰ) σου, Β. 488.
 — ἰσπαράχθησαν, Β. 615.
 Δόξω (ἵνα μήπως) Β. 273.
 Δόρυ τῆς δύσεως, Β. 547.
 Δούκας, σελ. 331.
 Δουκάτον, Α. 120.
 Δουλεῖα, Β. 606.
 Δουλεύω, Β. 95, 560. σελ. 320.
 Δουλιάρης, Β. 62, 526.

Δράμῳ (ἄς), Β. 465. Δράμῳσι, Β. 545.

Δρόλικον (τὸν), Β. 286, 436.

Δροσάτον, Β. 576.

Δρουβανιστὸν, Α. 190.

Δριμύτης, Β. 403.

Δυμακέλλην. Ζ. Δημοκ...

Δύναμις, Β. 452.

Δυνατά, σελ. 264.

Δύναται, Β. 446.

Δύσις. Ζ. Δόρυ.

Δυσωδεςάτη, Α. 355.

Ε.

Ἔασον, σελ. 185.

Ἐαυτὸν (τὸν) σου, Α. 276.

Ἐγείρω (σελ. 114). Γέρθω [Ἐγερ-
θῶ], Β. 184. Γέρθῃ, Β. 601.

Ἐγερθῇ, σελ. 320.

Ἐγγραυλοπασοφάγος, Β. 98.

Ἐγκαλέσωμεν (νά σ') Β. 504.

Ἐγκλειστος, Β. 249.

Ἐγνωκότες, Α. 299.

Ἐδάρε (ΔΓ) Ἐδάρτε, Β. 433.

Ἐδε [ἴδε], Α. 144, 265. Β. 432,
441, 617.

Ἐδεῖκνυσο, Β. 296.

Ἐδραιῶ. Ἠδραιωμένην πέτρην,
σελ. 311.

Ἐδίκασιν, Β. 438.

Ἐδος (ὡς τὸ), Β. 387.

Εἰ. Εἴ τις, Α. 312. Εἰ βούλει, Β.
194. — λέγει, Β. 447. — ὁ

λήσεις. Β. 308. — ἡθέλησας,

Β. 297. Εἰ δέ, Β. 143. Εἰ

δὲ... ἂν, Β. 524. Εἰδὲ καὶ,
Β. 332, 337, 487. Εἰ μὴ, Β.
342. Εἴπερ καὶ, Β. 529.

Εἶδα, Α. 182, Β. 146, 249.

Εἰκάζω, Β. 314.

Εἰκόνα, Β. 91.

Εἶμαι, Α. 286. Εἴσε, Α. 242,

277, Β. 96, 473. Εἴσαι,

Β. 475. Ἐνε. Β. 78. Ἐνε,

Α. 116. Β. 314. Ἐν, Α. 316.

Β. 59—61, 63. Ἐνι, Β. 101.

Ἐστ, Β. 142. Ἡμουν, Α. 328.

Εἴμουν, Α. 218. Ἦν (ἴσ. Εἶν),

Β. 70 — 71. Ἦτον Β. 207.

Εἶτον, Β. 205.

Ἐπάν με, Α. 318. Πῆ [Εἰπῆ],

Β. 266. Νά πῃ [ἵνα εἴπῃ], Β.

280. Εἴπῃ (ἂν), Β. 499.

Εἴπα, Εἰπείτε, Β. 386.

Εἰρήκει, Β. 368. Εἰρηκα, Β. 561.

Εἰσθαίνω. Σέθεν [Εἰσέθεν], Α.

332. Εἰσθαίνεν, Β. 74.

Εἰσῆλθα, σελ. 178. Εἰσῆλθεν,

Β. 192.

Ἐκ ἢ ἔξ. Ἐκ τὸ, Α. 185. Ἐκ τῆ,

Α. 196, 237, 270. Ἐκ τήν,

Α. 317. Ἐξούτην τήν Α. 339.

Ἐκ τὰς, Β. 606.

Ἐκατίστησεν, Α. 324.

Ἐκάτιστα. Ζ. Καθίζομαι

Ἐκθαίνω, σελ. 280.

Ἐκβαλε, Α. 238. Ἐκβάλλωσιν, Β.

356. Ἐκβάλουσί σε, Β. 485.

Ἐκβολή τῆς θύρας, Β. 446.

Ἐκδορμένα, Α. 341.

- Ἐκδιδάσκειν, Β. 352.
 Ἐκδικήσεις, Β. 309.
 Ἐκείσε, σελ. 81, 280.
 Ἐξεγερὸν, Α. 130 (σελ. 124). Ἐγ-
 ζεσον, Β. 163. Ἐξεζάς, Β.
 343.
 Ἐκκλησία, Α. 367. Β. 124.
 Ἐκκλησιαρχής, Β. 120.
 Ἐκκλησιαστικά, σελ. 199.
 Ἐκκλησιαστικός, Α. 248.
 Ἐκτεθείσης, Α. 346.
 Ἐκτοτε, Β. 509 (σελ. 124).
 Ἐκχίει, Β. 392.
 Ἐκὼν, Β. 623.
 Ἐλαία, Β. 347.
 Ἐλαιον, Β. 290, 390. Ἐλάδιον,
 Β. 591.
 Ἐλίτζα, σελ. 282.
 Ἐλπίζοντες [ἤθουν Νομίζοντες],
 Α. 282.
 Ἐμβαίνω. Νά μῶ [Ἰνα ἐμβῶ]
 σὴν μίσην καὶ ναυγῶ, Β. 185.
 Ἐμβλεμματίσεις (πῶς); Β. 474.
 Ἐμέναν [Ἐμέ], Α. 86.
 ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, Β. 374.
 Ἐμνοσα, Β. 173, 385.
 Ἐμπήγω. Μπήγω, Α. 227. Νάμ-
 πηξεν [Ἰνα ἐνέπηξεν], Β. 181.
 Ἐμπλέκονται, Α. 373.
 Ἐμπορῶ. Ἐμπορῶ, Β. 146.
 Ἐμποτόπουλον, Α. 195. Β. 324.
 Ἐμπουκόνομαι, Α. 290.
 Ἐμπροσθέν μου, Β. 265.
 Ἐμπύρετος, Β. 95. Μυριοεμπύρε-
 τος, Α. 237.
 Ἐνδέχεται, σελ. 284. Ἐνδεχομένη
 σελ. 319.
 Ἐνδόξων (οὐκ εἰς' ἐκ τῶν), Β.
 106, 108. Ἀπὸ τῶν ἐνδόξων,
 Β. 475.
 Ἐνταῦθα, Β. 341.
 Ἐντερα, καὶ Ἄντερα. Τῶντερὰ
 μου Α. 332.
 Ἐντεροχορδοπλῦτης, Α. 358.
 Ἐνώπιον, σελ. 284.
 Ἐξαιτῶν, Α. 4. σελ. 331.
 Ἐξαλείψω, Β. 263.
 Ἐξάμηνον, Β. 66.
 Ἐξαναπιάνω, Β. 161.
 Ἐξάπαντες, Β. 595.
 Ἐξαπορῶ, Β. 255.
 Ἐξάπτω, Β. 382.
 Ἐξάρεις, Β. 50, 54, 55, 483,
 519. Ἐάρεις, Β. 481. Ἐξαφῆτε
 τὸν Β. 594.
 Ἐξάφαλμος, Β. 42.
 Ἐξέβαινεν, Α. 327. Νά ξίδενα,
 Β. 139.
 Ἐξείπεν, Α. 300. Β. 624.
 Ἐξεμίσησα, Β. 300.
 Ἐξεπέση, [Ἐκπέση], Β. 279.
 Ἐξέρχεται, Β. 137. Ἐξίρχεται,
 Β. 451. Ἐξίρω [Ἐξίρω], Β.
 332.
 Ἐξέρχομαι, Β. 623. σελ. 280.
 Ἐξήρως. Ζ. Ἐξήρως.
 Ἐξη [Ἐξ], Β. 242.
 Ἐξηγέρειν, Β. 113.

Θερμοδότης, Β. 61.
 Θερμόν, Α. 119, Β. 111.
 Θερμούτζικον, Β. 106.
 Θεις τραπέζιν, Α. 129. Ἐΐσει τρ.
 Α. 347. Θείσει, Β. 494. Θέ-
 τουν, σελ. 288.
 Θείσμα (ἴσ. Δείσμα), σελ. 278.
 Θλάω. Ἐθλάσθησαν, σελ. 324.
 Θλίδομαι, Β. 559.
 Θλίψιν ἔχω, Β. 440.
 Θορῶ, Α. 207. Β. 99.
 Θρασεῖαν (ψυχὴν), Β. 493. Θρά-
 σος, Β. 310. Θρασὺς, σελ. 257.
 Θρυδόξυλα, σελ. 287.
 Θρύμματα, Β. 171, 399, 408.
 Θρυπτόξυλα, Β. 391.
 Θυματὸν (encensoir), Β. 43.
 Θυμός. Μετὰ θυμοῦ (en colere),
 Β. 290.
 Θύνα ἢ θύνᾶ, Β. 102, 223,
 321.
 Θυνόκομαν (τῆ), Β. 224.
 Θυνομαγερία, Α. 95.
 Θύραν ἱλέους, Α. 382. Ἐκβολή
 τῆς θύρας, Β. 446.
 Θυρωρὲς, Β. 521.
 Θωρεῦσι, Β. 567.

I.

Ἰαμβος, Α. 139.
 Ἰατρῶν, Β. 599.
 Ἰατρὲς, Β. 565, 580, 582,
 Ἰατρεία, Β. 570. Ἰατρικῶν
 σπερμάτων, Β. 571. Ἰατρικά,
 σελ. 317.

Ἰδε, Α. 287. ἰδὲ, Β. 431, 434,
 437. Ἄς ἰδῶ, Β. 457, 465.
 Ἰδεῖς, Β. 596.
 Ἰδικός, σελ. 279. Δικὸς, Β. 323.
 ἸΔΑΡΙΩΝ, Β. 632, σελ. 307.
 ἱμάτιν [ἱμάτιον], σελ. 288.
 Ἰνα, Β. 452. — μὴ, Β. 293.
 — μήπως, Β. 273.
 ἰδς, Β. 404.
 ἸΠΠΟΚΡΑΤΗΣ. Β. 595, 598.
 Ἰσκα, σελ. 242, 292.
 Ἰσταμαι, Α. 106. Ἰσαμένη. Α.
 177. Ἰσημι. Ἐΐσησας, Β. 627.
 Ἰσία, Α. 229.
 Ἰσχα (ῆ), Β. 99, 426.
 Ἰσχάδες, σελ. 282.
 ἰσχύει, Β. 445. ἰσχύουσιν, Β.
 551.

Ἰσως καὶ... ἂν, Β. 491.
 Ἰχθύς, Β. 133. Ἰχθύν, Β. 341.
 Τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων, Β.
 161.

ἸΩΝΑΣ, Β. 642.

Κ.

Καβάδιν, Α. 67.
 Καβαλάρης, Β. 150. Καβαλά-
 ριος, Β. 68. σελ. 279.
 Καβαλικεύω, Β. 328.
 Καθίζομαι, Β. 219, 256. Ἐκα-
 θίζουν, Β. 75. Καθίζεται, Β.
 520. Κάθημαι. Καθήμενοι
 γύροθεν, Α. 272. Κάθισσε, Β.
 54. Κάθησε, Α. 348. Νά κά-
 θησα, Β. 208. Ἐκάτσα [Ἐκά-
 θησα ἢ Ἐκάθισα], Α. 186.

- Κάτζει, [κάθισσι], Α. 133.
 Κάτζει. [κάθισον], Β. 431.
 Εκάθισαν, Α. 271. Κάθονται,
 Β. 288. Κάθονται, σελ. 276.
 Κάτζει, Β. 522.
 Καδικάστην, Β. 326.
 Καδικῆς, Β. 534, 584.
 Καδερισμένα, Α. 303.
 Καθημέραν, Β. 335.
 Καδικτεύω, Α. 4.
 Κάδισμαν, Β. 44.
 Καδιστώ. Ζ. Δῆλα.
 Καδορᾶν, Β. 161.
 Κεδυβρίζειν, Β. 294.
 Καδώραν, Β. 317. Καδ' ὄραν,
 Β. 447. σελ. 278.
 Καδώσπερ, Α. 35.
 Καί. Προσάσσει καί, Β. 580.
 Καινουργοχλασμένον, Α. 370.
 Κακάβιν, Β. 105, 379. Κακα-
 βίου, Β. 382.
 Κακίας ἔργα, σελ. 311.
 Κακοδικημένοι, Β. 618. Κακοα-
 δικημένοι, σελ. 274.
 Κακομήχανος τρόπος, Α. 345.
 Κακόν! κακόν! Β. 362.
 Κακότυχος, Β. 557.
 Καλαμαρίτζια, σελ. 281.
 Καλαπόδιον, Α. 128.
 Καλή προαίρεσις, Α. 343.
 Καλίγια, Α. 155. Β. 459. Κα-
 λήκια, Β. 51.
 Καλλιγράφος, Α. 313.
 Κάλλιον, Α. 359. Β. 507.
 Καλόγερος, Β. 50, 135, 212,
 277, 360, 527. Καλογερίτζιν
 ταπεινόν, Β. 477.
 Καλοκοδέσποινα, Α. 201, 204.
 Καλοκτένισος. Ζ. Καλοχτένισος.
 ΚΑΛΟΔΕΩΝ, Β. 384. σελ. 285.
 Καλόν (ὕπαγετε μὲ τὸ), Β. 486.
 Καλονάρχος, Β. 59.
 Καλοπαθῶ, Α. 175.
 Καλοσιχοπλόκος, Α. 152.
 Καλόφωνος, Β. 78.
 Καλοχτένισος (ΔΓ. Καλοκτένι-
 σος), Α. 72.
 Καλοψουνισῆς, Α. 116.
 Καλῶ. Κάλει, Β. 394. Μὴν κα-
 λῆς, Β. 395.
 Καμαροτριχάρει, σελ. 56.
 Κάμνει (τὰ τὸν), Β. 542.
 Καμπόσα, Β. 554.
 Κάμπου (κατὰ), Α. 227.
 Κάμυζε [Κάμμυε] τάρματιά σου.
 Β. 489.
 Κᾶν. Κᾶν μὴ θείω, Β. 152, 266.
 Κᾶν ὅλωρ, Β. 264. Κᾶν εἰς,
 Β. 135, 186, 241, 277,
 429. — τέσσαρα, Β. 199.
 — τέσσερα, Α. 124. — δέκα,
 Β. 89, 583. — δεκατέσσαρα,
 Β. 198. — δεκαπέντε, Β.
 65, 269, 582. — εἴκοσι,
 Β. 197, 381. — ὀλίγον, Β.
 275. Καντέσσαρα, σελ. 110.
 Καναβοττησμάτος, Α. 217.
 ΚΑΝΙΚΑΗΣ, Β. 597. Κανι-
 κλείου, σελ. 320.
 Καντίσσαρα. Ζ. Κᾶν.

- Κάπα, Α. 361, 362, 376, 377. Καταποντιζόντων φροντίδων, Α.
 41.
 Κάπου. Ζ. Οκάπου.
 Καπουλική, Α. 162.
 Καραβιδίτζαι, Β. 343.
 Καρθούνια, Β. 617.
 Καρδία, Β. 195.
 Καριδίτζαι, σελ. 281.
 Καρναβάδιν, Β. 178.
 Καρούχα, Α. 228. Β. 140. Κα-
 ρούχος, Β. 75.
 Καρτέρησεν ὀλίγον, Β. 531.
 Καρυδάς, Α. 217.
 Καρυδάτα (τά), Α. 219. σελ. 283.
 Κερύδια, σελ. 282.
 Καρυδίτζαι, Β. 343.
 Καρυδίτζαι, Β. 349.
 Καρυόφυλλον, Β. 166.
 Κατά. Καθ' ἐκάστην, Β. 247. Ζ.
 καὶ Καθεκάστην. Καθ' ὅλου, Β.
 377. Καθ' ὅραν, Β. 420. Τὸ
 καθ' ἡμᾶς, Α. 30.
 Κάτα (ἡ), Α. 294. Κατοῦδιν
 (τὸ), Α. 293, 296, 302.
 Κατάβαινε, Β. 104. Κπαβῆ, Β.
 498.
 Καταβλατάς, Α. 192.
 Κατάδικος, Β. 369.
 Καταξαρωμένη, Α. 325.
 Κατακλύζω, Α. 8.
 Κατακρίνω, Β. 337.
 Καταλέγειν, σελ. 323.
 Καταλιμπάνω, Β. 154.
 Καταλύω, Β. 370.
 Κατατεύω, σελ. 331.
 Καταπίνω, Β. 220, 285.
 Καταπρέσωπα, Α. 356,
 Κατάραχα, σελ. 274.
 Καταταδεῖναι, Β. 640.
 Καταφεύγω. Κατέφυγα, Β. 625.
 Καταφρονημένα, σελ. 277.
 Κατευθύτας, σελ. 306.
 Κατέχω, Α. 178.
 Κάτζει. Ζ. Καδέζομαι.
 Κατῆλθον, Α. 291.
 Κατητελισμένος (Abject), Β.
 121, 157, 305.
 Κατηφής, Α. 106.
 Κατηχιζουσιν, Β. 422. Κατη-
 χίζω, Β. 516, 521.
 Κατηχρειωμένος, Α. 46.
 Κατώγιν, Α. 280. Κατώγειον,
 σελ. 206.
 Κατώφλιν (ΔΓ, Κατόφλιν), Α. 63.
 Κανκιν, Β. 129.
 Κανχήσθην [Εκκαυχήσθην], Α.
 319.
 Κειμένη, Α. 232. Κείμενον, Α.
 284. Κείμενα, σελ. 81. Κεῖται,
 Β. 168, 525, 587. σελ. 309,
 329. Κεῖται, σελ. 319.
 Ἐκειτο, Β. 437. Κίτομαι, Β.
 254.
 Κείνος [Ἐκείνος], Β. 520.
 Κεκτημένοι, Β. 443. Κέκτηται,
 Β. 539.
 Κελάρης, Β. 104, 221, 516.
 Κέλη (ἡ), Α. 295.
 Κελὶν (τὸ), Α. 269.

- Κεντήλα, Α. 199, 202, 205.
 Κεντηνάρην, Β. 115.
 Κεντῶ, Α. 172.
 Κερά. Ζ. Κυρά.
 Κερνῶ, Α. 125.
 Κεφαλὴν σου (τήν)! Α. 110. Κε-
 φάλιν, Β. 590.
 Κεφαλιάζω, σελ. 327.
 Κέφαλος τρισπίδαμος, Β. 169.
 Τρανούς κεφάλους, Β. 424.
 Κέφαλοι, Β. 433.
 Κῆπος, Α. 216.
 Κηπουρικὴ, Α. 208.
 Κηπουρός, Α. 212, 214-216.
 Κηρὸς, σελ. 240.
 Κιβαρίτης, Α. 151.
 Κιθαργός, Β. 177.
 Κινδυνεύω, Β. 600.
 Κινούμαι, Β. 407.
 Κίτομαι. Ζ. Καμένη.
 Κλαίγω, Α. 85.
 Κλαπωτά, Α. 91.
 Κλαπωτή, Α. 92, 93.
 Κλῆσις, Β. 375. Εἰς κλῆσιν, Β.
 389. — βασιλικήν, Β. 549.
 Κλονίζομαι, Β. 559.
 Κλοσάτα, Β. 385.
 Κνήθεσαι (μή), Β. 48. Κνήθει
 τὴν κεφαλὴν, Β. 578.
 Κολία, Β. 210, 234. — ἐζά-
 ρωσεν, Β. 604.
 Κοιμούμαι, Α. 372. Β. 609.
 Κόκκινος, Β. 168.
 Κόλακες, Β. 288. σελ. 284.
 Κολάσεις τρεῖς, Α. 255, 259.
 Κελέντα. Κάν εἴκοσι κολέντας, Β.
 381.
 Κολῶ. Νά ἐκέλλησε, σελ. 263.
 Κόλυται (γρ. Κολλήται ἢ Κολ-
 λάται), Β. 229.
 Κόλυται. Ζ. Κελλῶ.
 Κομμάτα, Α. 220. Κομματούκλα,
 Α. 164. Κομματούρα, Α. 194.
 Κομμάτιν, Α. 99, Κομμάτια,
 Β. 175. Κομματοπούλιν, Β.
 635.
 Κομνηνόβλαστος, Α. 2. Κομνηνο-
 βλάστητον ῥόδον, Α. 378. Κο-
 μνηνός, Β. 546.
 Κονιδάτα, Β. 81.
 Κόνις (ὥς), Β. 310.
 Κοντριάρικον, Β. 478.
 Κοπανίζω. Πρὶν ἂν σὲ κοπανί-
 σουσιν, Β. 484.
 Κοπροξύτης, Β. 70.
 Κοπροπαραγέμιτος, Α. 355.
 Κόπτω, Ἐκόπην, Β. 458. Ἐκό-
 πτασιν, Β. 242. Κόψετε, Β.
 105. Κόψετε, σελ. 319.
 Κόρον (εἰς), Β. 322, 353, 410.
 Κορυντζάρην, Β. 479.
 Κορυφή, σελ. 318.
 Κόρφος, Α. 65. Κόλπος, σελ. 47.
 Κοσκινάς, Α. 226, 244.
 Κοσμικοὶ, Β. 628.
 Κοσμοκράτωρ, Α. 255.
 Κόσμος, Β. 469.
 Κοτζόνω, Β. 172, 322.
 Κότου βόλον, Β. 498.
 Κουβαλῶ, Α. 239, 245. Β. 105.
 Κουβαλεῖν (τὸ), Α. 245.

- Κουκίν, Β. 135.
 Κουντῶ, Β. 400.
 Κουρπαλάτης, Β. 96.
 Κουρούσαι, Β. 73.
 Κουρτάλιζουν, Β. 385. Κουρτα-
 λίσουσιν, Β. 387. Κουρταλί-
 ζούσιν, σελ. 287.
 Κουρτίζης, Β. 607.
 Κουτάλιν, Α. 136.
 Κουτρούδιον, Β. 412.
 Κράζω, Β. 319.
 Κραμβίν, Β. 195. Κραμπία, Α.
 213.
 Κρανιοκέφαλος. Ζ. Παρά.
 Κρασίν (τὸ), Α. 95, 118, Β.
 342, 582.
 Κράσιν (τήν), Β. 511.
 Κρασσοδόλιν, Α. 195. Β. 125, 281.
 Κρατάρχης, Α. 266.
 Κράτος, Β. 155, 561.
 Κρατῶ. Κρατήσας τὴν μάχαιραν,
 Α. 289. Εἰ δὲ κρατηθῶ, Β.
 143. Νὰ κράτῃσῃ, Β. 209.
 Κρατοῦν, Β. 466. Κράτει τὴν
 φωνήν σου, Β. 488. Κρατοῦσι
 τὸν σφυγμὸν του, Β. 566.
 Πόνος τὸν κρατήσῃ, Β. 564.
 Κραυγάζω, Β. 362.
 Κρεβάτιν, Α. 159.
 Κρεβατοσφρώσιον, Β. 83.
 Κρεῖττον, Β. 521. Κρεῖσσον,
 σελ. 306.
 Κρητικὸν τυρὶν, Β. 103. —
 οῖνον, Β. 355.
 Κρωδή (ή), σελ. 318.
 Κροκάτα, Α. 210. Κροκάτη, Β.
 165.
 Κρομμύων, Β. 403.
 Κρομύδια, Β. 381. Κρομυδίτζια,
 Α. 212. Κρομυδίτζιν, Β. 590.
 Κρομμυδοφύλαξ, Β. 62.
 Κρούσμα, Α. 158.
 Κρούω. Α. 157. Κρού [Κρούει],
 Α. 356. Κρούσιν, Β. 385. Ἐ-
 κρουγα, Α. 198. Κρῶ [Κρούω],
 Β. 439.
 Κτᾶσθαι, Β. 423.
 Κτένια, Β. 345.
 Κτηθῶ. Ἐκτήθησα, Α. 322.
 Κτήματα, Β. 476.
 Κτήτωρ, Β. 302, 551.
 Κτίζω. Ἐκτίσαν, Β. 501.
 Κτύπος, Α. 280, 292. Β. 212.
 Κύαμοι, Β. 357.
 Κυδωνάτον, σελ. 283.
 Κυθροκανδήλα, Β. 92.
 Κυμινόθερμον, Β. 358, 605.
 Κυμινόθερμιν, σελ. 284.
 Κύνα (τὸν) σελ. 322.
 Κυπρίνου ἀπαξιμάδιν, Β. 196.
 Κυρά, Α. 129, 336. Κερά, σελ.
 119. Κυράδες, Α. 190, 201,
 Κύρβας (τάς), Β. 240.
 Κυριακή. Ζ. Λαμπράν.
 Κυρίεγκλειστος, σελ. 294.
 Κύρια λήσων, Α. 145, Β. 280.
 Κυρὸς, σελ. 329.
 Κυτρίον (τὸ διὰ), Β. 350. Κύ-
 τρου (τὸ διὰ), σελ. 282.
 Κωδίδια, Β. 574.

Κωπηλάτης, Α. 224.

Λ.

Λαβράκια, Β. 87, 179, 424.

Λαγηνάτα, Α. 211.

Λαγχάνει, σελ. 236.

Λαίμαργος, σελ. 323.

Λαιμός, Β. 103.

Λακτίσης, Β. 515.

Λαλάγγια (τά), Β. 417.

Λάλος, Β. 155, 291. σελ. 284.

Λαλώ, Β. 325. Ἐλάλησεν, Β.

360. Τί λαλοῦν, Β. 465.

Λαμβάνω ἐκ τῆς χειρὸς, Α. 346.

Λαμβάνουσιν, Β. 388.

Λαμιώνω, σελ. 278.

Λαμπρὰν (τήν) τὴν κυριακὴν, Α. 366.

Λαμπροποικαμισάτος, Α. 69.

Λαμπρὸς τεχνίτης, Β. 596.

Λαπάρα, Α. 197, 325, 339, 340, 351, 360.

Λαρυγγίζω, Α. 147.

Λάρυγξ, Α. 148, 286. σελ. 206.

Λαφρώση (μὴ νά) σελ. 319.

Λαφύξω, Β. 188.

Λαχανίτζιν, Β. 344.

Λαχένη, Β. 76.

Λάδνητος (τοῦ), Β. 404. Λαδητάρης, ἢ Λαδητάρης, ἢ Λαδατάρης, σελ. 233.

Λέγω. Λέξον με, Β. 123. Λεγεμένον, Β. 362. Λέγουν, Β. 397. Τὸ λέγουσιν, Β. 431, 498. Τὰ λεχθέντα, Β. 442.

ὧς λέγουν, Β. 464. Τὸ λεγόμενον, Β. 508. Δέξει, σελ. 305.

Λειποθυμῶ, σελ. 85.

Λειποψυχῶ, σελ. 85.

Λείπω. Δὲν ἔλειψεν, Β. 245.

Λεῖψις τοῦ ψωμίου, Α. 307.

Λελεγμένον. Ζ. Λέγω.

Λελέεθε (τὸ), Β. 418.

Λεπτοκοπῶ, Β. 226.

Λεπτομερῶς, Β. 646. Λεπτομερῶν, σελ. 331.

Λεπτυνθίσταί, Β. 310.

Λεπτός, σελ. 323.

Λερωμενοδόλης, Β. 553.

Λερωμενοδόχος, σελ. 312.

Ληρομυθουργία Α. 54.

ΛΙΒΑΝΙΟΣ, Α. 316.

Λιγδίτζα, Β. 209.

Λιγούτζικον, Β. 231, 591.

Λιμός, σελ. 289.

Λιμοταγισμένος, Β. 318.

Λιπαρομένα, Α. 196.

Λίτρα, Β. 200.

Λογαράς, Β. 552.

Λογαριασμός, Β. 61.

Λογάριν (τὸ), Β. 89.

Λογισμός, Β. 486.

Λόγος. Διὰ λόγου σου, Β. 101.

Λόγου μου, σελ. 280.

Λοιπὸν, Β. 312, 394. Τὸ λοιπὸν, Β. 445.

Λοκοτίνιν, Α. 312. Β. 466.

Λουτρικίζεται, Α. 64.

Λουτρὸν (τὸ), Β. 85. Λουτράς

Μυγαλιτζία, Α. 209.
 Μυθοπλασῶ, Α. 47.
 Μυθουργῶ, Α. 54.
 Μυιοπία, Β. 9.
 Μύλος, Β. 112.
 Μυλωνᾶς, σελ. 280.
 Μύριαι, Β. 447.
 Μυριοεμπύρετος, Α. 237.
 Μυρίζομαι, Β. 262. Νά μυρίσῃ,
 Β. 591. σελ. 279.
 Μυρωδία, Β. 391. σελ. 320.
 Μυσήριον μέγα, Β. 434, 441.
 Μυτιληναῖος, Β. 355.

N.

Νά. Νᾶδες [Νάϊδες], Β. 208.
 Νά μηδὲ [ἵνα μηδὲ], Β. 264.
 Νάπια [ἵνα ἔπιον] Β. 171. Νά
 ἔπιασα [ἵνα ἔπιασα], Β. 207.
 Νά τὸ ἦ Νάτο, Α. 120. Νά-
 πες [ἵνα εἶπες]. Α. 375. Ναῦρα
 [ἵνα εὗρον]. Β. 408. Τὸ νᾶ,
 Β. 482, 502. Νά μῶς (ἴσ.
 Νάπως), σελ. 281, 311.
 NEEMAN, Α. 38.
 ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, Β. 597.
 Νεροκοπημένον, Β. 125, 411.
 Νερὸν, Β. 285. σελ. 279.
 Νερούτζικον, Β. 413, 593.
 Νευρώδης, Α. 340.
 Νεύω, Α. 31.
 Νεφρά (τά), Β. 606.
 Νεώτερος, Β. 211.
 Νησευταὶ πατέρες, Β. 337.

Νησεύω, Β. 339.
 Νησιτὸς, Β. 334, 587.
 Νίμμα, Β. 111.
 Νύφεται, Α. 133.
 Νομίσματα, Β. 421.
 Νόμος, Β. 294.
 Νόμος [ῶμος], Α. 188.
 Νοσηλευθεῖς, Β. 244.
 Νοτάρας, Α. 348, 357.
 Νουνεχῆς, Β. 530. Νουνεχῶς, Β.
 537.
 ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ, Α. 37.
 Νοῦς, Β. 448.
 Νύκταν (τὴν), Β. 268.
 Νυκτοκλέπτης, Β. 556.
 Νυστάζω, Α. 371.

Ξ.

Ξάπτει [ἔξάπτει], Β. 439.
 Ξέβονα [ἔξεβαινον], Β. 139.
 Ξένη ὀπτασία, Β. 214, 383.
 Ξενών, σελ. 170.
 Ξηραίνω. Ξηράνθησαν, 614.
 Ξηροκοιτία, Β. 610.
 Ξηροφαγία, Β. 352, 615.
 Ξηροφαγῶ, Β. 340.
 Ξίδιν [ὀξειδίου], Β. 281, 323.
 Ξιφιοτράχηλον, Β. 196.
 Ξύγαλα, Ζ. Ὀξύγαλα.
 Ξυραφιστής, Β. 557.

O.

Ο. Ο μὲν... ἄλλος δέ, Β. 576.
 Ο, Β. 539.

- Ὀγκώνω. Νάγκωθην, Β. 210.
 Ὀγήη, σελ. 302.
 Ὀδεῖνα. Ζ. Δεῖνα.
 Ὀδεύει, Β. 68.
 Ὀδοιπορῶν, Α. 200.
 Ὀδόντια. Ζ. Δόντια.
 Ὀδός, Α. 185. Β. 67.
 Οἱ [Αἰ], Α. 220. Ζ. καὶ Σάρκας.
 Οικείας γνώμης (τὰ τῆς), Β. 535.
 Οικοδοσπέτης, σελ. 173.
 Οικονόμος, Β. 70, 116.
 Οἰκτειρήσει με (τίς οὐκ); Β. 618.
 Οἰατρὸς καὶ πένης, Β. 632.
 Οἶμοι. σελ. 277.
 Οἰνοπότης, σελ. 324.
 Οἶνος, Β. 287, 353.
 Οἰνοχόος, Β. 510.
 Ὀκάποια, Α. 170.
 Ὀκάποσες, Α. 204.
 Ὀκάπου, Α. 153.
 Ὀκάτι, Α. 280.
 Ὀκταποδίτζια, σελ. 281.
 ὌΚΤΑΡΙΟΣ, σελ. 320.
 Ὀλγᾶς, Β. 350. Ὀλιγὸν, Β. 193,
 276, 455. Ὀλίγον, Β. 275.
 Κατ' ὀλίγον, Β. 276. Πρὸς
 ὀλίγον, 332. Ὀλιγοῦτζικον, Β.
 512, 540. Ὀλγοςά, σελ. 289.
 Ὀλγωρία, Β. 279.
 Ὀλόγυμνος, Β. 485, 608.
 Ὀλόκληρον μῆναν, Α. 159.
 Ὀλοκκκινον, Α. 375.
 ὈΜΗΡΟΣ, Α. 317.
 Ὀμμάτια. Τάμμάτια [τὰ ὀμμά-
 τια], Β. 614.
 Ὀμοια τῷ πρώτῳ, Β. 516.
 Ὀμοιάζω, Α. 375, Β. 318. —
 νυκτοκλέπτης, Β. 556. Μοι-
 ἀζουν, Β. 268.
 Ὀμόφρονες, σελ. 276.
 Ὀμωνυμία, Β. 395.
 Ὀνειδίζω, σελ. 89.
 Ὀνειδισία, Β. 471, 608.
 Ὄνομα καλὸν, Β. 428.
 Ὄνταν [ὅταν], Α. 61, 228.
 Ὄντως, Β. 373.
 Ὄξος, Β. 167. — καὶ χολήν,
 Β. 287.
 Ὄξύγαλα, Α. 187. Ξύγαλα, Α.
 188. Ὄξύγαλον, Α. 190.
 Ὄξυγλατάς, Α. 187.
 Ὄξυνόγλυκος, Β. 165.
 Ὄξυνον, Β. 368, 511.
 Ὄπου [ὅτε], Α. 88.
 ὈΠΠΙΑΝΟΣ, Α. 318, 319, 322,
 326.
 Ὄπτασία. Ζ. Ξένος.
 Ὄπτουτζικα, Β. 174. Ὄπτουτζικος,
 Β. 177. Ὄφθόν[ὀπτόν], Α. 131.
 Ὄπως νά, Β. 563.
 Ὄράματα, Β. 268.
 Ὄρᾶται, Β. 572.
 Ὄρεεις, σελ. 285.
 Ὄρθρος, Β. 40.
 Ὄρια, Β. 342.
 Ὄριάριος, σελ. 233. Ζ. Ὀριάριος.
 Ὄρίζιν, Β. 346.
 Ὄρίζω. Νά ὠρισα, Β. 270. Νά
 ρίζης [ὀρίζης], Β. 476.
 Ὄρμῶ. Ὄρμησα, Α. 273. Ὄρμησα,
 Α. 149.

- Πίμπον, Β. 193.
 Πίνην (τὸν), Β. 632, 644.
 Πενήντα, Β. 94.
 Πεπανή, Β. 170.
 Πεπασμένος. Ζ. Πάσσω
 Πεπόνθασι, Α. 36.
 Πέραμαν (τὸ) Α. 223, Β. 572.
 Περιδραυθηνῶσι, Α. 30.
 Περικόπτω, Α. 308.
 Περιμαζόνω, Α. 172.
 Περιπατῶ, Α. 235. Β. 95. Περ-
 πατῶ, Β. 325, 555.
 Περιπίση (ἵνα μὴ), Β. 293.
 Περισσά, Β. 602.
 Περισσευμένη. Α. 93.
 Περισουφρόνω, Α. 156.
 Περιστρέφομαι, Β. 221.
 Περιχαρασσομένη, Α. 117.
 Περπατῶ. Ζ. Περιπατῶ.
 Πέρπυρα, Β. 80. Ζ. Ὑπέρπυρα.
 Περσίκιν, Α. 103.
 Πίτεται, σελ. 237.
 Πετζιν, Β. 454.
 Πετζόνω, Α. 122, 126.
 Πετζωτῆς, Α. 115.
 ΠΕΤΡΟΣ, Β. 641.
 Πίτυχα [Ἐπίτυχα], Β. 434.
 Πίφτω [Πίπτω], Α. 371. Ἐπε-
 σαν, Β. 616.
 Πηγάδιν, Β. 325.
 Πηδῆματα, Β. 211.
 Πηλός, Α. 239, 245.
 Πιάνω, Α. 136, 156. Πιάνει,
 Β. 127. Ἐπιανα, Α. 326.
 Ἐπιάσα, Β. 206, 207. Πιάσω,
 Β. 187, 228. Ἐπιάσθησαν,
 Β. 238. Νά τὸν πιάση, Β.
 532. σελ. 315.
 Πιασμός, Β. 240.
 Πίζους (τούς) σελ. 286.
 Πιλαλήσει (ἐν), Β. 496.
 Πίνακας, Β. 186.
 Πινάκιν, Β. 109, 398. Β. 589.
 Πινακίου, Β. 413. Πινάκια, Α.
 304.
 Πίνω, Β. 233. Πίνουσιν, Β. 287,
 353. Πίνων, Β. 217. Πίε τὸν
 πυρετὸν, Β. 481.
 Πιπέριν, Α. 118, 203. Β. 200.
 Πιπεροτρίφτης, Α. 199-205.
 Πίστευσον, Β. 402, 405.
 Πιτυροῦντα, Β. 414.
 Πιτύχη [Ἐπιτύχη], Β. 429.
 Πλανηθῇ (εἰ δεῖ). Β. 277.
 Πλάσμα, Β. 494.
 Πλατέα (τὰ) σελ. 325.
 Πλάτυσμαν (τὸ). Β. 57.
 Πλείοι, σελ. 311.
 Πλείους (οἱ), Β. 544.
 Πλείστα καὶ πολλὰ, Β. 153
 Πλευρά (τὰ), σελ. 324.
 Πληθυντικόν, Α. 95.
 Πλήρης, Α. 155, 303.
 Πληρόνω. Ἐπλήρωσες, Β. 66.
 Νά πληρώση, Β. 281.
 Πλησίον, Β. 288.
 Πλήσσω. Ζ. Ἐπληξά
 Πλουσίως, Β. 580.
 Πλύσιμον, Α. 304. Β. 109.
 Πλωρήτης, Α. 224.
 Πνίγω, Α. 282.
 Ποδέα, Β. 181.

- Πόδες στίχων, Α. 138.
 Ποικιλία, Β. 378.
 Ποιμὴν, Β. 450. Ποιμένος, Β. 288, 538.
 Ποίσω [Ποίησω], Α. 246. Ἐποίη-
 κεν [Πεποίηκεν] Α. 294. Πε-
 ποιημένον, Β. 449. Ποίησον,
 Β. 500. Ποτήσωσι, Β. 545.
 Ποίστε, [Ποίησον], Β. 568.
 Ποκάμισον, Α. 365.
 Πολεμάρχος, σελ. 311.
 Πολεμεῖ (τά τόν) Β. 542.
 Πολλά πολλά, Α. 102.
 Πολυλεξία, Β. 154.
 Πολυπραγμόνει (μή) Β. 489.
 Πολυφωγία, σελ. 319.
 Πολυφωνία, Β. 612.
 Πόματα, Β. 214.
 Πονέσει τὴν ψυχὴν του, Β. 495.
 Ἐπόνισα τὸν γούργουρον, Β. 612.
 Πόνος (ἄν) τὸν κρατήσῃ, Β. 564.
 Πορινά, Β. 348.
 Πόρτα, Β. 131, 151, 330, 444.
 Πορφύρας (τὸν τῆς) γόνον, Β. 546. — βλάστημα, Β. 620.
 Ποσὸς, Β. 279.
 Ποσῶς, Β. 54, 137, 341. — οὐκ, Α. 311. — νὰ μὴ, Β. 508.
 Ποτάμιν. Α. 137. Ποταμός, Β. 600.
 Ποταπὸς, Β. 246.
 Ποτηρόπουλον, σελ. 279.
 Ποῦ [ῶστις], Α. 86. [ἀς], Β. 509. [ῶπου], Β. 611.
 Πουγγίν, Α. 103.
 Πουλιέται [Πωλείται] Β. 115.
 Παλῶν, Β. 125. Ἐπουλούσα-
 σιν, Β. 272.
 Πουλιτζιτζής, Β. 553. Πουλι-
 τζάκας, σελ. 312.
 Πούποτε, σελ. 322.
 Πράγματα, Β. 383. — κακά, Β. 499.
 Πρασινίζει, Β. 404.
 Πράττειν (τοῦ), Β. 535.
 Πρέσθιν προβάλλομαι, Β. 637.
 Πρὶν ἂν, Β. 484.
 Πρίσκειται, Β. 234.
 Πρίσμαν, Α. 158.
 Προάστειον, Β. 539.
 Προβάλλομαι Ζ. Πρέσθιν.
 Πρόδας, Β. 77.
 Προγεύματα, Β. 55.
 Προγεύομαι, Α. 122.
 Προκείμενα (τά). Β. 162. Προ-
 κείμενον (πρὸς τὸ), Α. 39.
 Προκρίνω, Α. 109.
 Προκύψατε, Α. 202.
 Προλέγω, σελ. 285.
 Προξενήσω (νὰ σέ τὸν), Β. 599.
 Προσαιτῶ, Β. 555.
 Προσγινόμενα, Β. 305.
 Προσηγορία, σελ. 285.
 Προσλέγω, Β. 376.
 Προσθεῖναι τὰς ἀκοάς, Α. 5. Β. 30, σελ. 315.
 Προσκυνῶ, Α. 181.
 Προσῶψιν, σελ. 200.

- Σουγλιταρία, Α. 334.
 Σουλήνα (ή), Β. 345. Σωλήνα,
 σελ. 281.
 Σοφή, σελ. 284.
 Σοφιστής, Α. 144.
 Σπάνιος, Β. 443.
 Σπαράσσω. Εσπαράχθησαν, Β.
 615.
 Σπάσμα, Β. 484.
 Σπασρέβω, Β. 227.
 Σπατάλη, σελ. 285.
 Σπαταλοκρομμύδης, Β. 319.
 Σπέρματα, Β. 571.
 Σπίτιν, Α. 181, 282, 369, 370.
 Σπονδείο, Α. 139.
 Σπουδάζω, Β. 263, 431, 573.
 Σπρόσει, Β. 515.
 Σταχός, Β. 342.
 Στακτή, σελ. 309.
 Στακτοκυλισμένον, Β. 416.
 Σταλείς, Β. 121.
 Στάμενα (τά), Α. 104, 167. Β.
 466. Στάμενον, σελ. 103.
 Σταμεναρία. Α. 121.
 Στάνεο μου, Β. 152.
 Σταπιδίτζι, σελ. 282.
 Στάσει [Στάζει], Β. 390.
 Σταυλίζονται, Β. 317.
 Σταριδόχνοτος, Α. 342.
 Στάχος, Β. 166.
 Στίμσαι, Β. 474.
 Στενάς και τεθλιμμένας ημέρας,
 Β. 232.
 Στενούμενος, Β. 631.
 Στενοχωρία, Α. 108.
 Στερεός, Β. 536. Στερεός, Β.
 450. Στερέος, σελ. 311.
 Στερνοκτυπώ, σελ. 330.
 Στιγμήν [un moment], Β. 124.
 Στιλδόματτα, Β. 482.
 Στιχίτος (γρ. Στιχητός ή Στοιχη-
 τός) σελ. 154.
 Στιχίζω, Β. 16.
 Στιχοπλόκος, Α. 242.
 Στίχος, Α. 138. Β. 46.
 Στλιβίτζης, σελ. 324.
 Στολίζω, σελ. 274.
 Στοματός, Β. 291.
 Στόμαχος, Β. 323. σελ. 319.
 Στούππινον, Α. 67.
 Στράτα, Α. 330.
 ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΗΣ [Θεόδωρος ό],
 Α. 394.
 Στραφή, σελ. 274.
 Στρέψη (νά τώ), Β. 513.
 Στριγγίζω, Α. 189, 200.
 Στρογγύλα, Β. 80.
 Στρώματα, Β. 609.
 Στυλομάχια, σελ. 302.
 Συγγενείς, Β. 502. Συγγενοί,
 σελ. 306.
 Συγγράφω, Β. 153.
 Σύγκρισις, Α. 33.
 Συγχαρμία (τά), σελ. 322.
 Συγχάρισε, Β. 436.
 Σύνκα, Β. 349. Συνίτζια, Α. 209.
 Σύκονα, Συκοτής. Ζ. Σηκόνω.
 Σύλαρδον, Α. 270.
 Σύλθες [Σύ ήλθες], Β. 93.
 Συλίγουρδον, Β. 569.

- Συλλογίζεσθαι, Α. 285.
 Συμβάν (τὸ πρὸ μικροῦ) Α. 268.
 Συμμάχια, Β. 311.
 Συμφορά, σελ. 278.
 Σύμπλευρον, Α. 270, 284.
 Συμπλήρωσιν (μετὰ δὲ τὴν), Β. 588.
 Σύν. Σύν αὐτοῖς, Α. 292. — πάσαις, Β. 575. Σύν τὴν ζήτησιν, Β. 634.
 Συναγεί, Β. 283. Συναγουσι, Β. 421. Σύνασε [Σύναγε], Α. 240. Σύναγε, Β. 57. Συν-αχθῶσιν, Β. 159.
 Συναγρίδα, Β. 170.
 Συνδυαίζω, Α. 8.
 Σύνδυο, Α. 228. Β. 140.
 Συνεργούμενος [Συνεργὸν ἔχων], Α. 28.
 Συνήθεια, Β. 303.
 Συνοδικαὶ κρίσεις, Β. 304.
 Συνοδοσιπύρος, Β. 639. Συνοδοσι-πορῶ, Α. 396.
 Σύννομον [Σύννομον], Β. 518.
 Σύντρεφλος, Β. 188.
 Σύντομα, Α. 191. Β. 56. Σύντομον, Β. 451, 570. σελ. 320.
 Συντόμως, Α. 42. Β. 403.
 Σύντρεφω, Α. 574. Β. 183, 187, 276. Συνετρεφισαν, Β. 610.
 Συντυχένω, Α. 252. Β. 47, 473.
 Συνφθάνει, Β. 280.
 Σύρνω. Ζ. Σύρω.
 Συρράπτω, Β. 509.
 Σύρω, Α. 350. Σύρνω, Β. 400. Ἐσυραν τὸ τραπέζιν, Α. 271.
 Συρόμενος, Β. 284, 514.
 Σύσκατος, Α. 354.
 Σύσκευή, Α. 344.
 Σύστεον, Β. 518.
 Συχνά συχνά, σελ. 81.
 Συχνάκις, Β. 417.
 Συχνογυριζόμενος, σελ. 267.
 Συχνοκαταπίνω, Β. 100.
 Συχοφλαμαρίζω, Α. 229.
 Συψωμίτης, Β. 400.
 Σφαγή (νά), Β. 532.
 Σφάχτης, Β. 286.
 Σφικτά, Β. 488.
 Σφικόματα (τά), σελ. 116.
 Σφίξε τὰ δόντια σου, Β. 488.
 Σφίξω τοὺς ὀδόντας, Β. 187,
 Σφίξω τὰ μερία του, Β. 495.
 Σφουγγάτον, Α. 130.
 Σφυγμός, Β. 566.
 Σχίζω. Ἐσχίστης, Β. 204.
 Σωλήνα. Ζ. Σουλήνα.
 Σώπασε [Σώπησον], Α. 252.

Τ.

- Τὰ καὶ τὰ (ποιεῖ), Β. 568.
 Τάδω [Τὰ ἰδῶ, Τῇδε], Α. 275.
 Τάλας, Α. 345. Β. 646.
 Τάντανος, σελ. 309.
 Ταξιδιεύουν, Α. 595.
 Ταξιδιοῖς, Α. 395.
 Ταπεινός, Β. 280 σελ. 281.
 Τάραξεν, Α. 332.
 Τάρθουννα. Ζ. Ρουθουνν.
 Τάρταρος, Α. 254, 259, 265.

- Ταρτερόν, σελ. 168, 173, 239, 297.
 Τάς [άς]. Β. 617.
 Ταυγενίου. Ζ. ΕΥΓΕΝΙΟΥ.
 Ταῦτα, Β. 468.
 Τάχα, Α. 292, 319. Β. 263, 492.
 Τάχατι, Α. 156, 371. Β. 307.
 Τάχει (έν), Β. 363.
 Τείχος, Β. 621.
 Τελυτῆς μου (πρὸ τῆς) Α. 256.
 Τελυτοῖς (έν τοῖς), Α. 77. ΔΓ.
 Τελυτῇ (έν τῇ), σελ. 57.
 Τίσσερα, Α. 124. Τίσσερα, σελ. 110.
 Τετράδα καὶ παρασκευὴν, Β. 349.
 Τετρακαλαμαράτος, Α. 236.
 Τετραμερὴς, Α. 23.
 Τετραμέρια, Α. 22.
 Τετράναξ, Α. 17.
 Τετραύγουστος, Α. 26.
 Τεχνίτης, Α. 144.
 Τίως, Α. 153.
 Τζαγγάρης, Α. 114, 144.
 Τζαγγία, Β. 67.
 Τζακίζω, Α. 374.
 Τζακόνω, Β. 186.
 Τζαλοπεριπατάρις, σελ. 312.
 Τζαντζαλιάρης, σελ. 314.
 Τζαντζαλιαρουτζούριχος, Β. 558.
 Τζαντζαλοφορεμίνον, Α. 67.
 Τζαντζαρίζω, Β. 149.
 Τζέικα, Α. 230, 233, 331.
 Τζικνόνω, Α. 234.
 Τζερίδα, Β. 255.
 Τζήρος, Β. 201. Τζύρος, Α. 96.
 Τζμπῶ, Β. 261.
 Τζούκα, Α. 188, Β. 204.
 Τζουκαλούδα, Β. 205.
 Τζούριχος ἢ Τζούρουχας, σελ. 314.
 Τζυγαρίζεται, Β. 429. Τζυγαρίζομαι, Β. 437.
 Τζύρος. Ζ. Τζήρος.
 Τυγάνου, Β. 174.
 Τὴν [ἡν], Α. 207. Β. 440.
 Τίλλω. Πῶς οὐ τίλλω τρέχας, σελ. 98.
 Τίποτε, Β. 278. Τίποτα σελ. 298.
 Τίς. Τίνα, Β. 76, 77. Τί έν τὸ, Β. 401. Τί ποτε, Β. 278.
 Τὸ πῶς τὸ λέγων, Β. 427.
 Τὸ [ὅ], Α. 241.
 Τόδε τόδε (ας γίνῃ), Β. 568.
 Τὸν [ὄν], Α. 263, 286.
 Τὸ νά, Β. 235.
 Τοιάδε, Β. 290.
 Τορνεσφιν, Α. 153.
 Τορνέσιον, Β. 88.
 Τόσα τόσα, Β. 110.
 Τουρδάτον, Β. 163.
 Τουρτουρίζω, Α. 259, 261.
 Τουρτουρισμός, Α. 259.
 Τραγανόδεχτος, Α. 340.
 Τραλισθῇ (μὴ) σελ. 185.
 Τρανά, Β. 107, 203. Τρανὸν, Α. 124. (σελ. 144). Τρανούς, Β. 424. Τρανώτερον, Β. 58.
 Τράπεζα, σελ. 288.
 Τραχηλία, Β. 53.
 Τραχυτέροις λόγοις, Β. 492.
 Τρέφε, Α. 276. Τρέφονται, Β. 338.

- Τρία (ἕκαστὰ τὰ) δώσουσιν, Β. 159.
 Τριάδες (τῆς ἀγίας) Β. 389.
 Τρίβουν, Β. 579.
 Τριγλία, Β. 175.
 Τριπτούτικον, Α. 179. Τριπτώ-
 τικον, Α. 183.
 Τρικράτιστον, Α. 380. Τρισκρά-
 τιστον, Α. 396.
 Τρίς, Β. 390.
 Τρισανάθεμα, Α. 134, 160.
 Τρισπίδαμος, Β. 169.
 Τρίχεις, σελ. 277.
 Τριψίδην, Β. 166.
 Τροπαιοῦχος, Β. 620.
 Τρύπα, Β. 94.
 Τρυφερά, Β. 574.
 Τρώω Β. 257, 268. Τρώγῃς,
 Β. 487. Τρώς [τρώγῃς] Ἐτρώγα
 (καί), 248. Ἐτρώγαν (καί) Β.
 250. Τρώγον, Β. 236. Τρώ-
 γεται, Β. 133.
 Τυγχάνω, Α. 23. Β. 79, 142,
 213, 373. Ἄν τύχη, Β. 434,
 Εἰ τυγχάνει, Β. 536.
 Τυλίγομαι. Α. 371.
 Τύμπανον, Τυμπανάρης, σελ. 170.
 Τυμπανόχρουστος, Α. 360.
 Τυπικόν, Β. 302, 359, 551.
 Τυρῶν, Α. 121, 123.
 ΤΥΡΩΝ, Α. 394.
 Τώρα, Β. 455.
- Ἰδωρ, Β. 380.
 Ἰδατος (τοῦ), Β. 287.
 Ἰδρόκυλον, σελ. 293.
 Ἰδρομένον, Β. 233.
 Ἰδροπικίασα [Ἰδρωπίασα], Β.
 605. Ἰδρωπικιασμένες, σελ.
 279.
 Ἰέλιον, Β. 567. Ἰάλιον, σελ. 315.
 Ἰπάγω, Β. 461, 467. Ἰπαγε, Β.
 116. Ἰπάγει, Β. 571, σελ.
 274.
 Ἰπάρχω, Β. 50, 253, 371, 477.
 Ἰπεραδνίζον, Β. 193.
 Ἰπέρρογκα, Β. 633.
 Ἰπέρπυρα, Α. 66.
 Ἰπέστην, Α. 52.
 Ἰπνιάρης, σελ. 327.
 Ἰπόδημαν, Α. 126.
 Ἰπόδησις, Α. 61.
 Ἰποκάμισον, Β. 93.
 Ἰποκοιμάται ἡδέως, Β. 218. ΔΓ.
 Ἀποκοιμάται, σελ. 264.
 Ἰποίησω, Β. 161. Ἰποίησμαι, Β.
 157.
 Ἰπομένω, Β. 472 (σελ. 144).
 Ἰπομένει, Β. 444.
 Ἰπομουγγρίζουσα, Α. 323.
 Ἰποτροφή, Β. 136.
 Ἰψώσω σε (ψάλλουν τὰ), Β. 160.

Φ.

Υ.

- Ὑάλιον. Ζ. Ὑλίον.
 Ὑγιάνη (ἰάν), σελ. 320.

- Φάδατα, Β. 81, Φαδατίτζι, Β.
 346.
 Φαγίν, Β. 286.
 Φάγω, Β. 405. Φάγει, σελ. 118.

Φαινότατος, Ζ. Ἀστήρ.
 φαίνομαι, Β. 556. σελ. 288.
 φακή, Β. 340.
 φακρασιν, σελ. 279.
 φάνη [ύφάνη], Α. 362.
 φαρμάκιν, Β. 285, 418.
 φάρσωμα, Α. 226. Φάλσωμα,
 σελ. 194.
 φᾶσιν [φάγωσιν], Α. 271. Β.
 430.
 φασόλιν, Β. 347. Φασούλιν, σελ.
 282.
 φιλῶ [ὀφελῶ]. Φιλέσσης, Α. 57,
 74. Φιλοῦν, Β. 554.
 φέρνει εἰς ὄρεξιν, Β. 262. Φέρομεν,
 Β. 442. Μὴ φέρων, Β. 622.
 φερωνύμως, Β. 375.
 Φεῦ τῆς συμφορᾶς! Α. 146.
 Φησμής, σελ. 287.
 Φθάνω, Φθάσει, Α. 123. Β.
 455. Φθάσω (υῦ), Β. 333.
 Ἄς φθάσει, Β. 360. Φθάσει,
 Β. 112.
 Φεγγγόμενοι, Β. 290.
 Φιλανθρωπία, Β. 372.
 Φιλαργυρία, Β. 422.
 Φιλᾶσθενος, Β. 253.
 φιλοθεῖται, Β. 296. ΦΙΛΟΘΕΟΥ
 Μονή, Β. 623.
 Φιλοκτίρμων, Α. 388.
 Φιλοκίτωρ, Α. 388.
 Φιλομήλα, Β. 87, 168, 236,
 433. Φιλομηλίτζα, 574.
 Φιλοτιμία, Β. 388. |
 Φλύαρος, Β. 291, 363.

Φοδούμαι, Β. 253. Φοδᾶσαι (νά
 μῆ), Β. 600. Φοδεῖτω., Β.
 292.
 Φοίνικες, Β. 349.
 Φόλα, Β. 90. Φόλη, Β. 272, 555.
 Φόρει, Α. 239. Φορεῖν, Α. 260,
 261. Β. 51. Φόρην [ἔφορει],
 Α. 68.
 Φόρος, σελ. 296.
 Φορτικὸς, Α. 245. Β. 273.
 Φούκτα, Β. 200.
 Φουσκωμένη, Β. 207.
 Φροντίζει, Β. 577.
 Φρύξαι, Β. 481.
 Φτερνισήρα (ῆ), Β. 69.
 Φτιάνω, Β. 111. Φτιάσουν, Β.
 251.
 Φυλάσσοντες τοὺς νόμους, Β.
 359.
 Φωνάζω, σελ. 201.
 Φωνή, Β. 488.
 Φωστήρ, σελ. 311.

Χ:

Χαβιάριν. Χαυιάριν, Β. 88.
 Χαυιάριτζιν, Β. 347. Χαβια-
 ροκατελύτης, Β. 97. Χαβιαρο-
 ποῦλοι, Β. 226.
 Χαλᾶ, Α. 287.
 Χαλεπά, Β. 619.
 Χαλίγια, Α. 240.
 Χαλκή, Β. 462.
 Χαλκὸς, Β. 423.
 Χάνεται, Β. 228.

- Χάρισόν μοι τὰς ἀκοάς σου, Α. 267.
 Χαροκόπος, Α. 116.
 Χάρτια (τὰ), Α. 98.
 Χαρτοσάκουλα, Α. 98.
 Χαυιάριν. Ζ. Καδιάριν.
 Χειμὸν καὶ καλοκαίριν, Α. 68.
 Χειμῶνος (ὡς ἐκ) παγετοῦ, Α. 260.
 Χειραγωγῶ, Α. 247.
 Χειρομάχιστες, Α. 201.
 Χειρονόμος, Β. 63, 78.
 Χειροτεχνάριος, Α. 161. Χερμα-
 τεχνάριος, Α. 206.
 Χερρότερον, Β. 235.
 Χιονάτος, Β. 195.
 Χιώτικον [ἰλλ. τοῦ Κρησίου],
 Β. 172, 322, 410. Οἶνον
 Χιώτικον, Β. 353. Χιώτικαι
 σαπιδίτζαι, σελ. 282.
 Χνοῦς (μηδῆ), Β. 264.
 Χολή, Β. 287.
 Χολόκουκα ἢ Χολόκοκκα, Β.
 420. — πικρίας, Β. 220.
 Χονδρὸς, Β. 195, σελ. 312.
 Χονδρὸς (ἴσως ἄν. κύρ.), Β.
 384.
 Χονδρόχυλον, Β. 416.
 Χορδόκοιλα, Α. 120; Χορδο-
 κοιλίζιν, Α. 123.
 Χορδοκοιλίστρα, Α. 336.
 Χορὸς, Β. 611.
 Χορταίνω, Α. 214. Β. 126,
 241, 316, 418. — τὸν
 ὕπνον, Β. 326.
 Χρήζω, Α. 191. Β. 241, 459.
 Χρήσεται, Β. 492.
 ΧΡΙΣΤΟΣ, Β. 641. Χριστέ! Β.
 206. Χριστὸν [στὸν], Β. 462.
 Χριστομίμητος, Β. 372; σελ.
 311.
 Χρίω. Νάχριζιν, Β. 209.
 Χρυσάφιν, Α. 316.
 Χρυσοφτερνιστρατός, Α. 59.
 Κυλὸν (τὸ), Β. 577.
 Κύμους, Β. 356.
 Κύτρα, σελ. 283.
 Χωνεύω, Β. 354.
 Χωρικός, Α. 320. Β. 439.
 Χωρεῖ, Α. 367. Χώρσεις, Β.
 204.
 Ψ.
 Ψαθίν, Β. 84.
 Ψαλιδόπουλον, Α. 108.
 Ψάλλω, Β. 79, 160, 335,
 336, 611.
 Ψείρα. Ψύρας (ΔΓ, Ψήρας), Α.
 65.
 Ψεύδομαι (οὐ), Β. 402.
 Ψεύδος, Β. 446, 449.
 Ψευδοτσαγγάρης, Α. 115.
 Ψηλαφῶ, Α. 104, 105.
 Ψήνχσιν [ἔψον], Α. 334. Ψήσσετε
 [ἔψήσατε], Β. 590.
 Ψησία, Β. 99, 236, 426, 433.
 Ψησόπουλον, Β. 163.
 Ψηφίζω, Β. 80.
 Ψιδυρίζω, σελ. 310.

Ψιλούτζακον, σελ. 319.
 Ψιράριον, B. 478.
 Ψίχα, A. 83. Ψιχίτζα, B. 589.
 Ψιχίτζα, B. 392.
 Ψουνίζω, B. 87, 132.
 Ψουφουρίζω, B. 49. σελ. 307.
 Ψοφιάρικος, B. 601.
 Ψοφισμένος, σελ. 322.
 Ψόφον (ρεύγομαι τὸν), B. 219.
 Ψόφος [κτύπος], σελ. 264.
 Ψόφουν ἐκ τὴν πείναν, A. 317.
 Ζ. καὶ Ψωνίσω.
 Ψύρες (οἱ), A. 373.
 Ψυχὴ, B. 440.
 Ψυχικόν, B. 480.
 Ψυχομαχεῖ, B. 464.
 Ψωμῖν, A. 83, 99, 214. B.
 231, 480, 487. Ψωμίτζιν, B.
 342.
 Ψωνίσω [ἰσ. Ψοφήσω], B. 235.

Ω.

ὦ τῆς! B. 372. ὦ τοῦ! B. 192,
 365.
 ὦν εἶρακα, B. 191. — εἶπον, B.
 588. ὦν περ κατεῖπον, B. 646.
 ὦρα γεύματος, A. 127, σελ. 249.
 ὠριάριος, σελ. 233.
 ὡς ἂν, B. 651.
 ὡς διεμέναν, B. 330.
 ὡς ἔχουσιν, B. 376.
 ὡς ἴνα, A. 268. ὡς καὶ, A. 311.
 ὡς τοῦ νά, B. 284, 429.
 ὡσαύτως, σελ. 306, 309.
 ὡσπερ, B. 503.
 ὡς [ἕως] τὴν μέσσην, B. 51.
 ὠτα, B. 450.

ΤΑ ΠΑΡΑΛΕΙΦΘΕΝΤΑ.

Ἀγρὸς, σελ. 317.
 Ἀδρὺ, Z. Τάδρην.
 Ἀλαλάιν, 291.
 Ἀναβλεμματίζω, σελ. 299.
 Ἀνδρολαλία, 302.
 Ἀποκριθεῖς, 310.
 Αὐτάναξ, A. 16.
 Αὐτοῦνον. A. 359.
 Ἀφείλωμαι, σελ. 296.
 Βαβαλισμένος, 251.

Παράβατον, 236.
 Βλέψεν, 330.
 Βλησκούνην, 316.
 Βομβοκτυπίζω, B. 450.
 Διάβη (ἄς), σελ. 319.
 Δύσκολα, 290.
 Ἐγκαταπλέω, 209, 335.
 Ἐπλάσθησαν, 324.
 Εἶα, 295-296.
 Εἶδ' οὖν, 306.

Ἐκδοῦρην, 301.
 Ἐκπέμπων, B. 651.
 Ἐκτῆθησα, A. 322.
 Ἐματίδας, σελ. 308.
 Ἐνεργής, 310.
 Ἐξεγλυστρῶ, 294.
 Ἐξοπορτίζω, 302.
 Ἐπίδε, 330.
 Ἐπιλαλῶ, 303.
 Ἐπικάμμυσον, 240.
 Εὐστόχως, 289.
 Εὐσυχρίτως, 208.
 Ἡδίστων (μετά τῶν), B. 654.
 Θαρρήσας, σελ. 331.
 Θίαμα, 293.
 Θεοστεφία, 228.
 Θίς (τὸ), 121.
 Ἰδέτε, 293.
 Ἰδού, 203.
 Κάππαρις [cāpre], 298.
 Κῆτος, B. 642.
 Κλάσμα, σελ. 303.
 Κοπετός, 301.
 Κορεσθῆναι, 208.
 Κουδούμεντον, 238.
 Λαχανόγουλα, A. 213.
 Λυθῆναι τὴν δέησιν, σελ. 330.
 Μῶλεν, 317.
 Μουρούνα, 259.
 Νῦν (ἀπὸ τοῦ), B. 511.
 Ὁξύδιν, σελ. 274, 279.
 Παγετός. Ζ. Χιμόν.
 Παθεῖν (τί ἔχει), 306.
 Πάλαι, 310.
 Παιαιοκαλιγον, 301.
 Πανδόκιμος, 303.
 Πάπλωμαν, A. 364.

Παραπέμπω, B. 636.
 Παρέτρινεν, B. 184.
 Παρόργησεν, σελ. 257.
 Πείθομαι, 331.
 Πέραστε, 301.
 Πιττακίτζιν, 298.
 Πληττόμενον, 326.
 Ποθῶ, B. 648.
 Πουλίτζιν, σελ. 244.
 Προνοία, A. 49.
 Προσοίσομαι, σελ. 109.
 Προσόψιν, 200.
 Πρόσταγμα, 311.
 Ηυρέσσω, 296.
 Σάχαρ, 297.
 Σίγα, 201.
 Σπιγοματζούαης, 201.
 Σπίγω, 195.
 Στεναγμός, 309.
 Συδουκίζεσθαι, 208.
 Συγκόμματα, 255.
 Τάδρην (Τὸ ἀδρὺ), B. 101.
 Ταλαίπωρος, σελ. 324.
 Τετάρτιν, 261.
 Τζερδέλα, B. 255.
 Τοπάρχης, A. 16.
 Τραλίζομαι, σελ. 183.
 Ὑδρεις, 299.
 Ὑπέρ, A. 288.
 Φθιριάρικον, 301.
 Φλεδοτομῶ, 298.
 Φλισκουνίτζιν, B. 592.
 Φουδουλία, σελ. 241.
 Φουρνητάρης, A. 326.
 Χίριν, A. 185, Χερίτζιν, A. 374.
 Ωά, σελ. 261.
 Ωδίνες, 331.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Α—ΑΚ.

- Α, αφαιρείται καταρχάς, 51. — πλεονάζει, 87, 156. — τρέπεται εις $\bar{\epsilon}$, 111, 116. — ἀντὶ τοῦ $\bar{\epsilon}$, 103.
- Ἀββᾶς, 287.
- Ἀγανάκτῳ τὰς χάριτας, 226.
- Ἀγγιώργις, Ἀγγιωμήτρις, 47.
- Ἀγιοζούμιν, 287, 288.
- Ἅγιος βασιλεὺς, 293-294, 306, 323.
- Ἀγορά, 317.
- Ἀγόριον, 87, 256.
- Ἀγουρίδα, 89.
- Ἀγουρίτζης, 256, 262.
- Ἀγουρς, 88, 256, 262.
- Ἀγριομελιτσάνα, 191.
- Ἀγωρος, ἢ Ἀγορος, 88.
- Ἀδεια, Ἀδειαζω, 138.
- Ἀδεται λόγος, 324.
- Ἀδηπάγος, 279.
- Ἀδροαλλία (paroles dures), 302.
- Ἀδρὺ (dur). Ζ. Τάδρην.
- Ἀδύκατον κρέας, 217.
- Ἀειδοῦριν, 301.
- ἈΕΤΙΟΣ, 322.
- ΑΖΩ, ΑΝΩ καὶ ΑΙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 140-142, 152, 225. — εἰς $\bar{\alpha}\zeta\omega$ καὶ $\bar{\alpha}\nu$, 65. Ζ. καὶ ΑΣΣΩ.
- Ἀθερίνες, 255.
- Ἀθίζω, 44.
- Ἀθνη, Ἀθνίζω, 258.
- Ἀθότυρον, 261.
- Ἀθύρην Κρητικὸν, 283.
- ΑΙΑ. Ζ. ΙΑ.
- Ἀγιομίταξον, 238.
- ΑΙΘΕΡΙΟΣ, 297.
- Ἀματίτζιν, 308.
- ΑΙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 44-45.
- Αἰτιατικαὶ ἀρσ. πλεθ. ἀντὶ ὀνομασικ. ἐνικ. 87. — θηλυκ. ἐνικ. ἀντὶ ὀνομασικ. ἐνικ. 48, 87. — ἀντὶ δοτικῶν, 108, 119, 308.
- Ἀκανετός, 103.
- Ἀκάπνιν, 253.
- Ἀκόμη, 234.
- Ἀκου [Ἀκουε], 104, 224. Ἀκοῦ Ἀκοῦς, 104, 134, 220.
- Ἀκούμεν, Ἀκούτε, Ἀκούσιν καὶ Ἀκοῦν, 104, 133-134.
- Ἀκοῦς [ὀνομάζεσθαι], 178-179.
- Ἀκούγω, 63.

Ἀποπλασίδιον, 178.

Ἀπόρουχα, 313.

Ἀποσία, 264.

Ἀπόσιμα (abcès), 123.

Ἀποσηθίζω, ἢ Ἐκσηθίζω (ap-
prendre par cœur), 221.

Ἀπόστροφος ἢ ἔκθλιψις εἰς ἀρχὴν
προθέσεων, κ. τ. λ. 114, 150,
167, — ἢ συνίησις, 164-
157.

Ἀπότε ἢ Ἀπότε, 116.

Ἀποτ' ἰμένα. Ζ. Ἀπό.

Ἀποτριχία, 328.

Ἀποφάγια, Ἀπόφελα, 79.

Ἀποφώρα, 313.

Ἀπώθω, Ζ. Ἀμπώθω.

Ἀράδα καὶ Ράδα, 154, 156-
157. Ἀραδιάζω, 157.

Ἀραμάδα, 97.

Ἀρβελίζω, Ἀρβελισθὲν κρέας, 221,
251.

Ἀργαβία ἢ Ἀργαλία, Ἀργαδιάζο-
μαι, 205.

Ἄρθρα προτακτικὰ ἀντὶ τῶν λε-
γομένων ὑποτακτικῶν, 203,
205. Ἄρθρων πλεονασμὸς, 84,
222.

Ἀρθροῦνι, 214. Ζ. καὶ Ρουθροῦνι.

ΑΡΙΑ (εἰς) ὀνόματα, 109. — εἰς
ΑΡΙΣ, 92.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, 321.

Ἄριλα, 77.

Ἀρκούδα, Ἀρκουδίω, 280.

Ἀρμάριον, 70, 72.

Ἄρμενα (τὰ), Ἀρμενίζω, 71.

Ἀρμυρὸς, 47.

Ἀρνούμαι (генерсер), 85.

Ἀρσενικά συντασσόμενα μὲ θη-
λυκά. Ζ. Μετοχαί.

Ἄρτυμα, Ἀρτυσία, Ἀρτύνομαι,
317.

Ἀρχίζω, Ἀρχινῶ, 145.

Ἀρχιχρονιάτικα, 155.

Ἀρχομαι. Ἡξάτο, 157.

Ἀρχόντισσις, 193.

Ἄρχος, 52.

ΑΣ, τρέπεται, εἰς $\overline{\alpha\iota\varsigma}$, 81.

ΑΣ, μόριον προσακτικόν, 98-99,
— εὐκτικόν, 99.

Ἀσαράκωτος, 82.

Ἀσῆμιν [Ἀργύριον], 102.

ΑΣΙΝ, κατάληξις ἀορίστων ἀντι-
τοῦ ΑΝ, 67, 69, 293. —
παρτατικῶν, 69.

Ἄσπασρος, 267.

ΑΣΣΩ (εἰς) καὶ ΑΖΩ ῥήματα, 77,
141.

Ἀσπίδαι, Στακιδέζαι, 282.

Ἀσφάλεια, 248.

Ἄσχημα, 97.

ΑΤΟΣ (εἰς) ὀνόματα βάρβαρα,
43, 48, 53, 122, 186,
196.

Ἀτός μου, 116. — σου, του,
319.

ΑΤΟΥ, κατάληξις γεν. οὐδετ.
περιττοσυλλ. ἀντὶ τοῦ ΑΤΟΣ,
65.

Άτσαλα (*), Άτσαλοπεριπάτης;
312.

Αύγῃ, 97.

Αύγῶν (τὸ), 63. Αὐγάτος, 122.

Αὐξαίνω, 44.

Αὐξήσεις ῥημάτων χρονικαί, 161.
— συλλαδικαί, 210.

Αὐόν. Ζ. Αὐγόν. Αὐοτάραχον καὶ
Αὐγοτάραχον; 63.

Αὐτοῦνος [Αὐτός], 220, 225.

Ἀφαιρέσεις τοῦ κατ' ἀρχάς τῶν
λέξεων σοικείου, 113, 114,
148, 164-166.

Ἀφρημένα καὶ συγκεκριμένα ὀνό-
ματα, 181.

Ἀφόντης καὶ Ἀπόντης, 116.

Ἀφότε, 116.

Ἀφού ἢ Ἀφ' οὗ, 110.

Ἀφρατίτζιν, 162. Ἀφρατούτζικον,
291. Ἀφρατόδεςον, 291.
Ἀφράτον, 162.

Ἄφς, ἀντὶ τοῦ Ἄφες, 99.

Ἀχαμνός, 255.

Ἄχερα, 119.

Ἄχνη, Ἀχνίζω, Ἀχνός, 258.

Ἀχρήζω, 184. Ζ. Χρήζω.
Ἀψαι (εἰς ἐν) καὶ σβόσαι, 159.

Β.

Β, ἀντὶ τοῦ Υ. Ζήτ. Βρίσκω καὶ
Γυρίβω. — τρέπεται εἰς τὸ Π,
137. — εἰς τὸ Μ, 252. Τοῦ Β,
καὶ τοῦ Γ, ἐναλλαγή, 316.

Βαβαλισμένος, 252.

Βάθρακος, 68, 123. Βαθρακός,
290.

Βακάλης, 241.

Βάλε, Βάλλω, 186. Βάνω, 186,
285.

Βάνω. Ζ. Βάλλω.

Βαπτιστήρ (ὁ), 263. Βαπτιστήρα
(ῆ), 262. Βαπτιστήρας (ὁ), Βα-
πτιστήριον (τὸ), 263.

Βαράδατον, 236.

Βαρδάτον ἄλογον, 237.

Βαρδάσα, 190.

Βάρνα, πόλις. Βαρνώτικον, 290.

Βασιλεύς, 40 — Βασιλείων, 227.

Ω Βασιλεύς, 206.

(*) Ἀπὸ τὸ « Ἀτσαλα, ἀκαθαρτα », ὡς τὸ ἐξηγᾷ ὁ Ἡσύχιος. Ὁ αὐτὸς ὁμοίως
Ἡσύχιος σημειοῦναι ὡς λέξιν Φρυγίαν καὶ τὸ « Ἀττάλη, φόρυξ » τὸ ὁποῖον
ἀρμάζει πλὴν εἰς τὸ σύνθηδες Ἀτσαλα. Ἡ φόρυξ, ἀκμή ἀγνωστος, εἰς τοὺς
λεξικογράφους λέξις, εἶναι τὰ συνήθως λεγόμενα Πηλὰ, Λάσπη, καὶ ἀπλῶς
πᾶσα σωρευμένη ἀκαθαρσία, ὡς καὶ ὁ λεξικογραφηθεὶς γνωστὸς Φορυτὴς ἢ Φορυτὴς,
ἀπὸ τὸ Φορύσσω, τὸ μολύνω. « Φορυτὴς (λέγει ὁ Ἡσύχιος). . . συρφετὸς
» βόρβορος, ἀκαθαρσία. » Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἀτσαλοπεριπάτης τοῦ ποιητοῦ
μας, ὁ μολυσμένος ἀπὸ τὴν εἰς τὰ Ἀτσαλα περιπατον, ὅστις, « Ἐφορύετο
» γυῖα πηλῷ ἀλεινθηθεὶς » ὡς λέγει ὁ Νίκανδρος (Θηριακ. 203),

Βασταγάριος, 171.

Βάτος, Βατόκευλαν, 317.

Βάτραχος. Ζ. Βάτραχος.

Βαῦνος, 197.

Βγάζω, 165. ἢ Βγάνω. Ζ. Εἰδγάνω.

Βγαίνω, 165, ἢ Βγίνω, 280.

Βγάλλω, 165.

Βγαλτόν. Ζ. Εἰδγαλτόν.

Βγίνω. Ζ. Βγαίνω.

Βίτζα, πόλις Μακεδονίας, 275.

Βελανιδιαν, 111.

Βελόνιν, 173.

Βενετικοί (οἱ). Βένετον χρώμα,

196, 245. Ζ. καὶ Πράσινοι.

Βέργα, 275.

Βερζητικιν, 261.

Βιβλιοδέτης (Rebiteur), Βιβλιογράφος, Βιβλιοαμφιάστης, 156.

Βίλα, 188.

Βίτζα, Βιτζιά, 275.

Βλαττῶς, Βλαττιν, 185.

Βλάχα, 221. Βλάχικον τυρίν, 108, 261.

Βλέμμα, 299. Βλέπημα, 176.

Βλησκούνι, 316. Βλησκουνίτζα, 320.

Βοθῶ ἢ, μάλλον, Βοθῶ [Βοηθῶ], 242. Βοηθῶ, 243.

Βοσκή (Pâture). Βόσκη (Bois), 84.

Βοηθῶ. Ζ. Βοηθῶ.

Βούκα, 219, 262. Βουκία ἢ Βουχουνία, 57, 187.

Βούκλα, Βουκλωμένες, 216, 234.

Βοῦμβουλας, 290.

Βουρδουρίζω, 47 — 48.

Βουτλουμένος. Ζ. Βουκλωμένος.

Βραδειάζομαι, Βραδειάζω. Βραδύν (τὸ), 171.

Βράζει, 48. Βραστὸν (τὸ), 121.

Βρεκτοκούκκια, 238, 282, 283.

Βράζω, 221.

Βρωμερά, ἢ Βρωμερή, 242.

Βυζίον, 216, 251.

Βωθῶ. Ζ. Βοηθῶ.

Βωκάλεον, 246.

Γ.

Γ, ἀντὶ τοῦ π, 87, 294. — ἀντὶ τοῦ σσ, 224. Ζ. Δίγαμμα, καὶ Μ.

Γαδαδίζω, Γαδαδίον, 113

Γαδούριν, Γαϊδούριν, Αἰιδούριν, 301.

Γαϊτάνιον, 107, 215 — 216.

ΓΑΛΗΝΟΣ, 321.

Γανήτικον, 283.

Γάρ (κατάχρησις τοῦ). 76, 97.

Γαργαλίδες, 216.

Γάρφα, 255. Γάρισμα, 268.

Γαρόφαλον, Ζ. Καρόφαλον.

Γάδρω, ἢ Γάδρνω, 166. Ξογδάρω, 294.

Γάδνομαι, 166. Γάδνω, Ξογδύνω, 294.

Γέγονεν, 53.

Γετόνισσα, 174.

Γέλειον, 162.

Γέμα, 289. Ζ. Γέυμα.

Γεμάτος, 186. Γεμίζω, Γεμόζω,

Γεμόνω, 285. Γέμω, 83 — 84.

Γενέσθαι (τί θείλει), 159.

Γενική ἑλλειπτική, 203. — ἡ ἀντι-
δοτική, 108.

Γένω ἢ Γενῶ, 136.

Γεράκιον, 299.

Γέρνω, 80.

Γέρος, 52.

Γεύομαι, 63. Ζ. Ψόφος. Γεύμα,
109. Γέμα, 116.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ἅγιος), 228. — ὁ
μέγας ἢ Δούκας, 331.

Γιά [παρακλυσματικόν], 295-
296, 298.

Γιαγέρνω, 80. Ζ. Διαγύρω.

Γιάνει [Υγιαίνει], 101.

Γιαρδς, 123, 221.

Γίνομαι, 136. Γίγνετε καὶ ἔγινε,
335.

Γιερμνίζω. Ζ. Ἐγερμνίζω.

Γλακῶ. Ζ. Λακῶ.

Γλαῦκος, 260.

Γληκοῦνι, 316.

Γλίστρα, Γλιστρῶ, 294-295.

Γλυκάδιον (τὸ), 147.

Γλυκὴν ἢ Γλυκὸν (τὸ), 147.

Γλυκίσματα, 292.

Γλυκολέμονον, 283.

Γλυκὸν (τὸ), 142.

Γλυκῆρι. Ζ. Ἐγλυστήριον.

Γλύστρα. Ζ. Γλίστρα.

Γλυτόνω, 294.

Γλωσσᾶς, Γλωσσώδης, 276.

Γναφαλιᾶζω, 327.

Γνέμα, 116, 289.

Γνύω, 288, 289.

Γόζομαι, Γοή, 302.

Γομάριον, Γόμος, 281.

Γομφάριον, 260, 292.

ΓΟΥΓΩ, 126.

Γούλα, 191, 279, Γουλάρης,

Γουλιάρης, Γούλαρμος, 279.

Γούλια (τά), 191.

Γουνέλλα, 55.

Γουργουρίζω, 48, 327. Γουργού-

ρισμα, ἢ Γουργουρισμός, 48.

Γούργουρος, 326.

Γουστερίτσα, 316.

Γουφάριον. Ζ. Γομφάριον.

Γραμματισμένος, 268.

Γραμμόδεσμον, 314.

Γρανάτα, 283.

Γρεπίδα, 87.

Γριδάδι, 259.

Γυρεύω, ἢ Γυρίζω, 79, 147. Γυ-

ρίζω, Γυρτὸς, 79.

Γυψέλιον, 87.

ΓΩ (εἰς) ῥήματα, ἀπὸ τὰ εἰς ΣΩ,

224.

Γωνιδάτεν, 243.

Δ.

Δαμάκιν, Δαμίν, Δαμνὴ, 179-

181, 216, 267.

Δαμασκηνά (τά), 190.

Δαμασκηναπιδόμηλα, 190.

Δαμίν, Δαμνὴ. Ζ. Δαμάκιν.

Δάσος, 64.

Δαυκίον καὶ Δαυκίον, Δαυκοφίτης,

193.

Δεμείς, 236.

Δέν, 46, 180.
 Δίνω, 137.
 Δίσμα. Ζ. Θίσμα.
 Δίσποινα, 80.
 Δεσπότης, 293.
 Δημοκρίλιν, 314.
 Διά, Διατ' ἑμένα, 70. Τὸ Διά
 κίτρου, ἢ κυτρίου, Διά κυδω-
 νίου, Διά ῥόδων, 282. Διά
 λόγου μου, 280.
 Διάδα (προστακτ.), καὶ Τὸ Διάδα
 (ἀπαρέμφατ.) 244.
 Διαβάζω, Διαβασμένος, 268.
 Διαβαστής, 233.
 Διαβαίνω, 268. Ἐδιάβασα. Δι-
 βίβασα, 170, Δύβη 322.
 Διαβάτης, 268.
 Διαγίρω. Ζ. Διαγύρω.
 Διαγύρω, 80.
 Διάκος, 52.
 Διαρτῶν, 50.
 Διαφοροτερίτζιν, 79, 214.
 Δίγαμμα, 63, 64, 91, 295.
 Δίδουσιν, ἢ Δίδουν, 111,
 Διέβη, Ἐδιάβασα, Διβίβασα. Ζ.
 Διαβάνω.
 Δικονῶ [Διακονῶ], 236.
 Δικὸς. Ζ. Ἰδικός.
 ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΣ, 293.
 Διονυσιόπολις, πόλις, 290.
 Διπίνακος, 243.
 Διπλοσκισμὸς λέξεων, 81, 243.
 Διπλοστέληνος, 44.
 Διπλοσφυγγάτα, 232.
 Δισκάριον, 291.
 Διῶμαν, Διωματάρης, 222.

Διώτην, 285.
 Διώχω, 182, 236, 306.
 Δόκιμος, 303.
 Δόλιος, 268.
 Δολωμένος οἶνος, 268.
 Δομέστικος, 232.
 Δόντια, 85.
 Δόρυ, 311.
 Δουκάτον, 107.
 Δοχιαρία, ἢ Δοχιάρισα, Δοχιά-
 ριος, 233, 310.
 Δράκος, 52.
 Δρόλικος, 275, 293.
 Δρόμον (ἄλλον) ἐκῆρα, 181.
 Δροσάτον, 317.
 Δρουβανιστὸν, 184.
 Δυμακίλιν, 314.
 Δύσμος. Ζ. Ἠδύσμος.
 Δωρακινά. Ζ. Ῥοδάκινα.

Ε.

Ε, ἀντὶ τοῦ Υ, 119. — ἀντὶ τοῦ
 Η, 123. — ἀντὶ τοῦ Α, 111.
 — ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὰς προ-
 θίσεις ΕΝ, ΕΞ, ΕΞ, ΕΠΙ,
 114, 164-167. — ἀπὸ τὰ
 ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ε, ῥήματα,
 113-114, 164, 319.
 ΕΑ, τρέπεται εἰς τὸ ΙΑ, 109,
 154, 169.
 Ἐαυτὸν (τὸν) μου, σου, του.
 Ἐμαυτὸν μου, 206.
 Ἐβγαίνω, Εὐγαίνω, 225. Εἶγα,
 165.

- Ἐβγάλλω, Ἐβγαλμα, Ἐβγαλτὸν, 165. Εἰς, ὀρκωτικὸν, 86.
 Ἐβγατὸν, Ἐκβατὸν, 165. Εἴ τις, 211.
 Ἐβγάνω, 225. Εἶχα (οἱ διὰ τοῦ) ὑπερσυντελικοί,
 Ἐγγος, 52. Ζ. ὑπερσυντελικοί.
 Ἐγγραυλοπαστοφάγος, 242. Εκ (πάθη τῆς) προθέσεως, 165-
 Ἐγείρει, 115. 167. — Ἐλειψις 203 — δι-
 Ἐγίγη, 335. πλωσις 294. — σύνταξις με ἀι-
 Ἐγκατεπλίξαμεν, 335. τιετικήν, 151, 181, 205.
 Ἐγκλειστρα (ἡ), Ἐγκλειστήριον
 (τὸ), Ἐγκλειστος, 250. Ἐκβάλλω, Εξέβαλεν, 239.
 Ἐγκλίσις λέξεων, 46. Ἐκδέρω. Ζ. Γδέρω.
 Ἐγκλυστήριον, 164. Ἐκδούριν, 301.
 Ἐγκρημνίζω, 114, 164. Ἐκδύομαι. Ζ. Γδύνομαι.
 Ἐδε [ιδε], Ἡδε [ιδε], 293, 294, Ἐκζεστόν, 121.
 203. Ἐκκλησιάρχης, Ἐκκλησιάρχισσα,
 203. 233.
 Ἐδέτις, 305. Ἐκκλησιαστικὸς, 201.
 Ἐδέκασιν. Ζ. Θέτω. Ἐκλιστρῶ, 295.
 Ει (τῆς) διφθόγγου ἀναγραμμα- Ἐκπέμπω, 331:
 τισμός βάρβαρος εἰς τὸ ΙΕ, 245. Ἐκτηθίζω. Ἐκτῆθησα. Ζ. Ἀπο-
 ΕΙΑ (εἰς ὀνόματα), 138. στηθίζω.
 Εἰά (γρ. Εἰά) παρακλιευσματικόν, Ἐκτοτε, 134.
 295-296. Ἐλάδιον, Ἐλάδιον, 319-320.
 ΕΙΑΖΩ (εἰς) ῥήματα, 138, 171, Ἐλαφρόνω, 50,
 244. Ἐλλειψις τῆς Ἀπὸ προθέσεως, 79.
 Εἶδα [Ἰδα], 249. — τῆς Εἰς ἢ Πρὸς, 108-109,
 Εἰ δὲ καὶ, 143. 162. — τῆς Εκ, 203. — τῆς
 Εἶμαι, Εἶσαι, Εἶναι, 95. Ἐνε, Ἐνεκα, 162. — τοῦ ῥήματος
 Ἐν, 44, 95, 211. Εκ τοῦ μὴ Ἐχω ἢ Δύναμαι, 152, 160.
 ὄντος εἰς τὸ εἶναι, 159. Ἐλπίζοντες (croyant, pensant),
 ΕΙΝ. Ζ. ὑπερσυντελικοί. 207.
 Εἶναι. Ζ. Εἶμαι. ΕΜ, ἀντὶ τοῦ ΕΥ, 255.
 Εἶντα, ἢ Ἰντα, 299. Ἐμαντὸν. Ζ. Ἐαυτὸν.
 Εἶπα, Εἰπέτε, 287. Ἐμβαίνω, 137, 164. Ἐμβῆν,
 Εἰπεῖν (ἢ μᾶλλον), 159. 103.
 Εἰς (τῆς) προθέσεως πάθη, 164- Ἐμβατικίον (Μπατίκι), 164.

Ἐμβληματίζω, 299.

Ἐμβολία, Ἐμβολιάζω, Ἐμβόλιον, 164.

Ἐμέ, Ἐμένα ἢ Ἐμέναν, 68. Μέναν, 179. Μέν, 222.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ παρὰ σαρανταπέντε, 284, 285.

Ἐμνος, Ἐυνος, 254-255, 286.

Ἐμορφος, 54.

Ἐμπερδεύω (Μπερδεύω), 143, 164.

Ἐμπήγω (Μπήγω), 164.

Ἐμπίσιον (Μπίσι), 164.

Ἐμπλασρόνω, 164.

Ἐμπλέχομαι, Ἐμπλέχω, 164, 336.

Ἐμπορῶ, 164.

Ἐμποτής, Ἐμποτόπουλον, 176, 186.

Ἐμπουκόνομαι, 208.

Ἐμπροκάπτω, 78.

Ἐμπρόμυτα, 114.

Ἐμπροσδελήνα. Ζ. Ἀντελήνα.

Ἐμπύρετος, 241.

Ἐν (πάθη τῆς) προθέσεως, 164.

Ἐνα ἀντὶ τοῦ Ἐν, 114.

Ἐναι, 44.

Ἐνδέχεται, Ἐνδεχομένη, 337-338.

Ἐνδύομαι, 126.

Ἐνε, 44, 95.

Ἐνεργητικά, ἢ Μεταβατικά ῥήματα ἀντὶ ἀμεταβάτων, 115, 319.

Ἐνε, 44, 95, 211.

Ἐνοίκιον, 164.

Ἐνταλόνω, 164.

Ἐντεροχορδοπλύτης, 220.

Ἐντηρούμαι, 164.

Ἐντρέπομαι, 302.

Ἐντριμόνω, 165.

ΕΝΩ (εἰς) ῥήματα, 137.

Ἐξ πρόθεσις. Ζ. Ἐκ.

ΕΞΑΝΑ (ἀπὸ τοῦ) ἢ ΕΞΑ ἀρχόμενα ῥήματα, 114, 166.

Ἐξάπαντος, 92.

Ἐξάπτει, 293.

Ἐξάυτην, 216.

Ἐξάφες, 302.

Ἐξυγλυσρῶ, 294.

Ἐξεπαίρομαι, 115. Ἐξεπαρμένος, Ἐξέπαρσις, 115, 167.

Ἐξεπέρασεν. Ζ. Διέβη.

Ἐξεργάζομαι, Ἐξεργασία, 166.

Ἐξέργου, 116, 166, 205.

Ἐξεφτέριν, 244.

Ἐξημερώσῃ (ἕως νύ), 97.

Ἐξομμάτις. Ζ. Ἐξοφθάλμιζον.

Ἐξοφθάλμιζον, 282.

Ἐξόψις, 194-195.

Ἐξυποδημένος, Ἐξυπόδητος, 115.

Ἐξυπόλυτος, 115.

Ἐξωκάπουλα, 171.

Ἐξώφαρσα, ἢ Ἐξώφαλσα, 194.

Ἐπαγάλλονται, 336.

Ἐπάπλωμα, 222.

Ἐπαρμένος, 115, 167.

Ἐπαρσις, 115, 167.

Ἐπέπεσα, 263.

Ἐπέρασε. Ζ. Διέβη.

Ἐπέρνω, ἢ Ἐπαίρω, 115, 223.

Ἐπῆρε, 115, 181.

Ἐπὶ (τῆς) προθέσεως πάθη, 114, 164.

Ἐπιθαλάρην, 222.

Ἐπίθετα. Ζ. Οὐσιαστικά. Ἐπιθέτων
διπλασιασμός, 81.

Ἐπιλαλῶ. Ζ. Πιλαλῶ.

Ἐπίμυτα, 114.

Ἐπίσσωμα, 114, 222.

Ἐπληξζ. Ζ. Πλήξω.

Ἐποικεν. Ζ. Ποίσω.

Ἐργοδιάζομαι, 205-206.

Ἐργος 166.

Ἐρείπειον, Ἐρείκοτάπιον, 208.

Ἐρχονται, 84.

Ἐσέ, Ἐσέν, Ἐσένα, 221-222.

Σένα, 114. Ἐσέναν, 222.

Ἐσπερνός (vépres), 143.

Ἐταιριάζω, Τεριάζω (être as-
sorti, conforme, convena-
ble), 138.

Ἐτιά. Ζ. Ἰτέα.

Ἐτις, Ἐδέτις, Ἐτσι, 304-305.

Εὐγαίνω, 298. Ζ. Ἐδγαίνω.

Εὐγάνω, 225.

Εὐθαιάζω, 138, 244.

Εὐθός τὸ [Ἄμα τῷ], 101.

Εὐλογίζ, 247.

Εὐσέβεια, 295.

Εὔνοσα. Ζ. Ἐμνοσα.

Ἐχειν (τὸ), 159.

Ἐχω (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι μέλ-
λοντες καὶ παρωχήμενοι, 101-
102, 136-137.

ΕΩ. Ζ. ΑΩ. Εἰς $\overline{\epsilon\omega}$ καὶ $\overline{\epsilon\omega}$ ῥήματα,
43. — καὶ $\overline{\epsilon\omega}$, 131. ΕΩ συν-
αίρεται εἰς Ω, 189.

Ἐως νά, Ἐωσοῦ νά. Ζ. Ως νά.

Ζ.

Ζ, ἀντὶ τοῦ Σ, 213, 223.

Ζάλα (τά), 223.

Ζαρόνω, 213, 324. Ζαρώματα,
213.

Ζάχαρη (ῆ), 317.

Ζάμα, 249.

Ζηπούμιον, 55.

Ζουμίον, 89.

Ζοφός, 223.

Ζόχος, 225.

Ζύμη, 72.

Ζῶ μέ, ἢ ἀπό, 69.

Η.

Η, φωνῆεν ὑστερογενές, 161. —
ἀφαιρεῖται καταρχὰς τῶν λέ-
ξεων, 103-104, 117. — τρέ-
πεται εἰς $\overline{\sigma\eta}$, 55, 282. — εἰς
 $\overline{\epsilon}$, 123, 194.

Ἡ (τοῦ διαζευκτικοῦ) ἔλλειψις,
110.

Ἡδισος, 331.

Ἡδύοσμος, 104.

Ἡΐελα (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι δυ-
νητικοὶ ἀόριστοι, 101.

ΗΚΑ (ἀορ. β' εἰς). Ζ. Ἀόριστοι.

Ἡμισυ, 275.

Ἡμουν, 55, 176.

Ἡμπορεῖ, 66. Ζ. Ἐμπορῶ.

ΗΝ (εἰς) ὀνόματα οὐδέτ. Ζ. ΙΝ.
— ἀόριστοι. Ζ. Ἀόριστοι. —

Ἀπαρέμφατα. Ζ. Ἀπαρέμφατα

Ἡῤεατο. Ζ. Ἀρχομα.

Θ.

Θ, ἀντί τοῦ Τ, 123.

Θαμβός, ἢ Θαμπός, 52, 137.

Θανατικόν, 265.

Θε [Θεῖ], 254.

Θεϊότης, 323.

Θελία. Ζ. Θηλεία.

Θέλω (οἱ διὰ τοῦ) σύνθετοι χρό-
νοι, 101-102, 136-137,
158-159. Ζ. καὶ Χρόνοι. Θέλω,
συνταγμένον μὲ γενικὴν, 249.
— μὲ ἀπαρέμφατον, 307.

Θέλω (avoir besoin), 62, 210.
— (devoir), 211.

Θέμεν, θέτε, θέσιν, θέν, θές,
θεῖ, 134. Ζ. καὶ 220.

Θερωνία (monceau de gerbes),
123.

ΘΕΟΔΩΡΟΙ (ἄγιοι) δύο, 228.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ, 329.

Θερίον, 123.

Θερμαλατία, 287.

Θέρμη (fièvre), 142. Θερμὸν
[Ἑλλ. τοῦ ὕδαρ], 103. Θερμο-
δότης, 233.

Θεῖς (τὸ), 121.

Θείσμα, 278.

Θέτω. Εἴθεσιν, ἢ Εἴθειαν, 293.

Θηλεία, Θηλυκόν, Θηλύκιον,
137-138. Θηλειάζω, 138.

Θλιβήν, 158.

Θρύβη. Ζ. Θρύμβη. Θρυβόξυλα ἢ
Θρυπτόξυλα, 287.

Θρύμβη, Θρύμπα, Θρύβη, 287.

Θρυπτόξυλα. Ζ. Θρυβόξυλα.

Θύνα, 73.

Θωρῶ, 189.

I.

I (εις) ὀνόματα οὐδέτερα, 47,
100.

I, συγκόπτεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν
λέξεων, 143, 239. — εἰς τὴν
μείσιν, 47, 143, 310. —
τρέπεται εἰς Γ, 154. — εἰς ᾠ,
103, 156.

ΙΑ, ἀντί τοῦ ΕΑ, 154, 169. Εἰς
ια δηλ. ὀνόμ. ἀπὸ τῶν εἰς αια
ἢ εα, 109, 154, 275, 283.

ΐαμβος, 147.

ΐαριν, 289.

ΐδεῖν (μὲ) ἄγριον, 159.

ΐδικός, 154. Ζ. Ἐδάκός.

ΐδρος, 162.

ΐδω καὶ ἰδῶ, 136.

ΙΕ ἀντί τοῦ ΕΙ. Ζ. ΕΙ.

ΙΖΩ. Ζ. ΕΩ.

ΪΔΑΡΙΩΝ, 229, 307, 330.

Ϊμάτιν, 289, 338. Ϊματιζω,
338.

ΙΜΟΝ (εις) ὀνόματα οὐδέτερα,
ἑτερόκλητα, 176.

ΙΝ (εις) ὀνόμ. οὐδέτ. 47, 100.

ΙΝΕΩ, ὦ (εις) ῥήματα, 145.

Ϊντα. Ζ. Εἵντα.

Ϊόνω, 289.

ΙΟΥΝ ἀντί τοῦ ΟΥΝ, 245.

ΪΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, 321.

ΙΣ (εις) ὀνόμ. ἀρσενικά, 47, 170, 310.

ΙΣΑΔΚΙΟΣ Κομνηνός, 40.

Ἰσκα ἢ Ἰσχα, 242, 292.

Ἰσαμαι, Ἰσίω, 84.

Ἰσία, Στία, 197.

Ἰσχα. Ζ. Ἰσκα.

ΙΤΕΙΝ (εις) ὀνόματα, 214.

ἸΩΑΝΝΗΣ Κομνηνός, 40.

Κ.

Κ. Ζήτη, Γ.

Κ. ἀντὶ τοῦ Τ, 191. — τοῦ ΤΖ, ἢ ΤΣ, Ζήτη, ΤΖ. — τοῦ Χ, 68, 123.

Καβάδης (ὁ), Καβάδην, ἢ Καββάδιον (τὸ), 49.

Καβούρια, ἢ Κανούρια, 177, 213.

Καδειατίσσαρά, 261.

Καδερισμένα, 210.

Κάθημαι. Ζ. Κάθομαι.

Καθίζω, 131. Ἐκάθισε βασιλεύς.

Ἐκάθισε τρεῖς χρόνους. Ἐκάθισα εἰς τὸν ζῶμαχον. Τὸ καράδιον ἐκάθισεν. Ἄς καθίσωσι κάτω, 132-133. Κάθισε φρόνιμα, 132.

Κάθομαι, 131. — με χέρια στυρωτά, 132. Καθούμενος, 131.

Εἰς τὰ καλά καθούμενα, 132.

Κάθου φρόνιμα, 132. Τί κάθουσαι καὶ θλίψεις; 132.

Καὶ (τοῦ) συνδέσμου διάφοροι σημασίαι, 143, 215, 303.

Καί, Καίς, Καίμεν, Καίτε, Καίσιν, Καῖν, 133, 134.

Καίγω, 63.

Καινουργοχαλασμένον, 223.

Κακκάδι, 243.

Κακκαβοπυρφόρος, 243.

Κακοδικημένος, 329.

Κακὸν ποδαρικόν, 117.

Κακοπαθῶ (pâtir), 177.

Κακοπόδαρος, 117.

Καλαμάριον, 199.

Καλαμάριον (Calmar), 55.

Καλαπόδι, 117.

Καλέγια, Καλέκια, 169, 231, 296.

Καλεγόνω καὶ Καλιβόνω, 169.

Καλίκληον, 321.

ΚΑΛΑΔΙΚΑΗΣ, 320-321.

Καλογερίτζιν, 299.

Καλοκοδέσποινες, 188.

Καλονάρχος, 232.

Καλοπαθῶ ἢ Καλοπαθοῦμαι (vivre gaielement), 177.

Καλοπαιδοδιώκτης, 117.

Καλοπόδαρος, 117.

Καλοστιχοπλόκος, 164.

Καλοχτένισος, 56.

Καλοφουνισής, 96.

Καμακίω, Καμάκιον, 288.

Κάμερα, 111.

Καμαροτριχάρης, 56.

Καμίσιον, 53.

Καμισόλα, 53.

Καμμία, 110, 174.

- Καμμύζω και Καταμύζω (ὅχι Κατουμίζω), 303.
 Καμόγω, 165.
 Καμπόσοι, 111, 174.
 Κάν, 110-111.
 Καναθοσησπράτες, Κανναβούριον, 192.
 Κανάτιον, 339.
 Κανδήλα, 240. Κανδηλάπτης, 233.
 Κάνεις, 110.
 Κανικλείου (ὁ ἐπὶ τοῦ), 320-321.
 ΚΑΝΙΚΛΗΣ, 326.
 Κανίον, 321.
 Κανισκεύω [röggaler], 78.
 Κανναβάτσον, 192.
 Κανσάρχης, ἢ Κανδναρχος, 232.
 Καντάριον, 245.
 Καντίσθαρα, 110.
 Κάποιος, 174.
 Καπουλική, 171. Καπουλαδέτης, 43, 171.
 Κάππα, 49, 221, 238. Καππάσιον, 221.
 Καραβοκύρις, 47.
 Καρβούνιν, 294, 329.
 Καρδία, 62.
 Καρδιοφλόγησις, 66.
 Καρκίσι, 68.
 Καρναβάδιν [carni], 255.
 Καρότσα, 196.
 Καρόφαλον, Γαρόφαλον, 252.
 Καρρόυχx, Καρρόυχος, 198, 236, 248.
 Καρτερῶ [attendre], 310.
 Καρυδάς, 192. Καρυδάτον, 283.
 Καρύων (τὸ διά), 291-292.
 Κασσέλα, 77.
 Κασσόνω, 51.
 Κατά. Τὸ καὶ ἡμᾶς, 41, 332.
 Κάτα, Κάτος, Κάτης, 208.
 Καταβλατᾶς, Καταβλάττιον, 185.
 Καταζαρωμένη. Ζ. Ζαρόνω.
 Κατακίφαλα, 275.
 Κοταποντιζόντων, ἀντὶ τοῦ Καταποντιζουσῶν, 42.
 Κατάραχα, 275, 309.
 Κατάσιγλον. Ζ. Σίγλα,
 Καταφρονούμμι, 129.
 Καταφύγια τῶν σωζομένων, 306.
 Κατάφυξ, 306.
 Κατεμπλέω, 335-336.
 Κατευθύτας (ἰσ. Κατάφυγας), 306.
 Κάτζε, 292. Κάτζιν, Κάτζη, 131, Ἐκατζε, 131. Ἐκάτζα, 182.
 Κάτι [κᾶντι], 174.
 Κατούδιν, 208.
 Κατουμίζω. Ζ. Καμμύζω.
 Κατουροκάνατον, Κατουρολάγνον, Κατουρογάλιον, 338-339. Κάτουρον, 148.
 Κετόχιον, 119.
 Κάτω κάτω, 243.
 Κατώγιν (rez de-chaussée), 206.
 Κατώφλιον (le seuil de la porte), 46.
 Καύγω, ἢ Καύω, 63, 213.

Καύα, Καῦκος, 247. Καύκαλον, 246. Καυκὶν (écuelle; bassin d'une balance), 246.

Κανούρια. Ζ. Καθούρια.

Καυχητάρης (qui aime la jactance), 52.

Καψία. Ζ. Χαψία.

Κελιν, Κέλλα, Κελλίον, Κελλάριον, 81, 204, 209.

Κεκηνάριον, 245.

Κεντούκλα, Κέντουκλον, 187-188.

Κεντυρίων, 245.

Κεντῶ, 187.

Κερά, 119.

Κερνῶ, 114.

Κετσέν [Τουρκ.], 188.

Κεφαλιάζω. Ζ. Κνεφαλιάζω.

Κεφάλιν (να χαρῆς τὸ) σου, 86.

Κηπουρική, 189.

Κίδικας (ὁ), 337.

Κίθαργος, 255.

Κινῶ [οὐδέτερ.] 115.

Κιόλας, 99.

Κίταλον. Ζ. Κύταλον.

Κίτομαι. Ζ. Κοίτομαι.

Κιτρία, 283. Κίτρου, ἡ Κιτρίου (τὸ διὰ), 282, 292.

ΚΚΟΣ (εἰς) ὀνόματα, 77.

Κλαίγω, 63.

Κλαῖς, Κλαῖ, Κλαῖμεν, Κλαῖτε, Κλαῖσι, Κλαῖν, 133, 134, 220.

Κλάνω, 141.

Κλάπα, Κλάπος, Κλαπωτά, 68.

Κλαπωτή, Κλαπωτική, 70.

Κλαῦμαν, 65.

Κλίματα (τέσσαρα) 7ῆς, 203.

Κλωστάτα, 286. Κλωστή, 173.

Κνεφαλιάζω, 327.

Κνήθομαι, 231.

Κνισάριον, 106.

Κοιτάζω, Κοίτομαι, 270.

Κόκκινος, 336.

Κοκκίον ἢ Κουκκίον, 121-222, 238, 247. Κόκκος, 282.

Κοκλίον, ἢ Κλοκίον, 338-339.

Κοκκωνάριον, 59.

Κολέντα, 286.

Κολισαῦρα, 316.

Κολλίχιον, ἢ Κολίμιον, 153.

Κολλούρια, 291.

Κολῶ, Κόλληται [Κολλάται], 268.

Κομβίον, Κορπίον, Κομπιον, Κομβοθηλεία, Κομβολόγιον, ἡ Κομβοσχοῖνον, 137. Κομβόνω, Κομπόνω, 157, 138. Κόμβος, Κόμβοι, 137.

Κομμάτιν, 78. Κομματούκλα, 171. Κομματούρα, 185, Κομματίζιν, Κομματοπούλιν, 331.

Κομνηνοβλάστητος, 226. Κομνηνών γενεαλογία, 40-41.

Κομποδένω, 137.

Κονιδάτα, 238.

Κονταρεύω, 288.

Κοντριάρικον, 301.

Κοπανίζω, (Bâtonner) 50, 302.

Κόπανος, 50, 302.

Κοπίδιον, 118.

Κόπος (σύνθετα ἀπὸ τὸ), 96-97.

- Κοπροξίστης, 235.
 Κοπροπαραγέμιστος, 219.
 Κόρδα, 68, 106. Κορδέλλα, 106.
 Κορίτζιον, 107, 172, 190.
 Κορμός, 147.
 Κόρυντζα, 301. Κορυντζάριν, 301.
 Κόρρος, 47.
 Κοσκινᾶς, 194.
 Κοσμοκράτωρ, 202, 363.
 Κοσσεύς, Κοσσία, Κοσσίζω, Κοσσιζής, 146.
 Κοτζάνα, 145, 186.
 Κότζυρος, 145.
 Κοτσάμιον, 191, 279.
 Κότσιν, Κότσιον, 305.
 Κοττίζω, 305. Κάττον βόλος, 305.
 Κούδακας (Grenouille), 122.
 Κουδαλώ, 200, 243.
 Κουδούμεντον, 238.
 Κουδούμιον, 89.
 Κουκίη, 247.
 Κουκούλλα, 220, 221. (*)
 Κούκουτσον, 189. Ζ. Κουκχίον.
 Κουλούρα, 122.
 Κούνουπας, 89.
 Κουντώ, 288.
 Κούπα, 113.
 Κουροπαλάτης, 241.
 Κουρταλίζω, 286, 287.
 Κουρτίξης, 324. Κούρτη, 325.
 Κουρούνης, Κουρουνόμναλος, 236.
 Κουσκούη, 43.
 Κουτάλα, 61, Κουτάλιον, 58, 61, 143. Κούτελον, 60-61.
 Κούτικας, 61, Κουτίον, 58.
 Κουτούνιον, 61.
 Κουτρούδιον, 290.
 Κουτσαίνω, 146. Κουτσαζώ, 146.
 Κουτσοκεφαλίζω, Κουτσομυτίζω ; Κουτσουρίζω, Κούτσουρον, 146.
 Κραμβίν, Κραμπίν, Κραμπία (τά), 191, 259.
 Κρανίον, 246.
 Κραστέζιν, 172. Κρασσίον, 72, 172. Κρασσοδόλιν, 186, 246.
 Κρασσοπατίρας, Κρασσοπινᾶς, 279.
 Κράτος, 315, 323.
 Κρεβάτιον, 111. Κρεβάτοσφρῶσιον, 239.
 Κρητικόν. Ζ. Ἀθύριν.
 Κριθάριον, Κριθή (ή), 318.
 Κρεκάτον, 190.
 Κροῦ, Κροῦς, Κροῦμεν, Κροῦσιν,

(*) Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ *Cucullus*· ἀλλὰ καὶ τοῦτο οἱ Λατίνοι Ἑτυμολόγοι ὁμολογοῦν ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν *Κύκλος*, καὶ τὸ μαρτυρεῖ ἀκόμη καὶ τὸ ῥῆμα *Κουκουλλάων*, προφερόμενον καὶ τρισυλλάβως *Κουκλόων* (Δουκαγγ. σελ. 727), διότι ὁμοιωθῆναι εἶναι τὸ *Κυκλώω* μετὰ τὴν συνήθη εἰς τὰ διὰ τοῦ *ω* πρὸςθήκην τοῦ *ν*. Ἐκ τούτου ἐσχηματίσθη καὶ τῶν Γάλλων τὸ *couqueluchon*.

- Κρούν, 133-134, 220. Κρῶ, 44.
 293. Δαιμόν, 78.
 Κρουνοί, πόλις, 290. Δακταῖον, Δακτυνόπουλον, 256.
 Κρούω, ἢ Κρούγω [Τρώγω], 187. Δακῶ, Γλακῶ, 304.
 Κτένια, 281. Δαλάγγια, 291.
 Κτυπῶ [τρώγω], 145, 187. Δαμιόνω, 278.
 Κυδωνάτον, 283. Λάμνω, 255.
 Κυθροκανδήλα, 240. Δαμπροπουκαμισάτος, 53.
 Κυμινάτον, 284, 233. Κυμινोधέρ- Δαπάρα, 187, 213. Δαπαριμαῖχ,
 μιν, 284. Κυμινόθερμον, 284, 186.
 324. Δαρδίον, 20.
 Κύπρινον. Ζ. Παξιμάδιν. Λασία, 113. Ζ. Ἐλασία.
 Κύρ, Κυρὸς, 119, 107, 330. Δανκίον. Ζ. Δανκίον.
 Κυρά (ἢ Κερά), 119. Κυρά- Δαφρόνω, 50.
 δες, 184, 188. Κυράτζα, Κυ- Δαχαῖνω, 44.
 ρίτης, 107. Κύρις, 47, 119, Δαχανόγουλον, Δάχανον, 191,
 330. 259.
 Κυριέγκλειτος, 294. Δεδητάρης, 233.
 Κύρις Κυρίτης Κυρὸς. Ζ. Κύρ. Δέγειν (κατὰ τὸ) σου, 159.
 Κύρτος, ἢ Σκύρτος, 269. Δεῖπω. Παραμικρὸν ἔλειψε, 270.
 Κύταλον, 60. Δελεῖλες, 291.
 Κωβίδια, 317. Δεμόνιον, ἢ Λιμόνιον, 283.
 Κωλικόπονος, 276. Δερόνω, Δερωμένος, 50-51. Δε-
 Κωνσταντινάτα, 318. ρωμένα, 312.
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΪΝΟΣ ὁ μέγας, 49, Δεῖς, Δέ, Δέν, Δέσιν, Λέμεν, Λέ-
 318. τε, Λέσιν, 133-134, 220.
 Δ. Δῆψις. Ζ. Δαδῆ.
 Δ. ἀντὶ τοῦ δ (Ζήτ. Δ). — ἀντὶ Διάζω, 104.
 τοῦ ρ, 58. ΔΙΒΑΝΙΟΣ, 211.
 Δαδαίνω, 44. Δίγδα, Διγδίτσα, 264.
 Δαδράκιον, 239. Διγοθυμῶ, 85.
 Δαγηνάτα, 190, Δαγήνιον, 339. Δίγος, 85.
 Δάδι, 320. Δαδικὸν, 78. Διγοφυχῶ, 85.
 Λιμόνιον. Ζ. Λεμόνιον.
 Λιμοταγισμένος, 278.

Αιπαρωμένα, 186.
 Λογαράς, 312.
 Λογαράτης, 233.
 Λογάριν, 239.
 Λόγον μου (διά), 280.
 Λοετρὸν. Ζ. Λουτρὸν.
 Λοκοτίνιν, 211. Ζ. Θλοκοτίνιν.
 Λολὸς, 85.
 Λούζομαι, 47.
 Λουρίκιον, Λουρικάτος, Λουρίον,
 ἢ Λωρίον, 53-54.
 Λουτράριος, Λουτρικίζομαι, Λου-
 τρικόν, Λουτρὸν, Λοετρὸν, 46,
 47.
 Λοφάριον, Ζ. Γομφάριον.
 Λυγαρέα, 236.
 Λυγερή, 101. Λυγηρὸς, 312.
 Λυγιστά, Λιγιστός, Ζ. Σει-
 στός.
 Λύσειν (τὸ) καὶ τὸ δέσειν, 159.
 Λύσεις, 312.
 Λωφάζω, 258.

Μ.

Μ. ἀντὶ τοῦ Γ, 279. — πλεονάζει
 εἰς τὴν μέσσην τῶν λέξεων, 288.
 Ζῆτει, καὶ Β.
 Μαγαιρεία, Μαγερεία, Μαγαίρια,
 143. Μαγειρεύω, Β, 317.
 Μάγιστρος, Μαγίστωρ [Μαίστωρ],
 174.
 Μαγκίπισσα, 178. Μαγκίπιον,
 177. Μάγκιπος, 176.
 Μαγκλαυῖον, 273.
 Μάγουλον, 213.

Μάζευσσις, Μάζωξις, 175. Μαζεύω,
 Μαζόνω, 175.
 Μαζῆ, Μαζ, 175. Μαζεῖ, 251.
 Μαζόνω. Ζ. Μάζευσσις.
 Μαζὸς, 251.
 Μάζωξις. Ζ. Μάζευσσις.
 Μαθαίνω, 44-45, 89. Μαθάνω,
 44, 55.
 Μαίνομαι. Εἰμάνην, 289.
 Μαίστωρ. Ζ. Μάγιστρος.
 Μακάρι! 270.
 Μακελλεῖον, 214-215.
 Μακρομύτικα, 46.
 Μαλακένω, 50.
 Μαλλία, 54.
 Μαλλοῦσα, 54.
 Μαμαλίζω, 252.
 Μάμμη, 62-63.
 Μανδίλιν. Μαντίλιον, 219.
 Μανίας (ἀπὸ), 269. Μανίζω, 289.
 Μανίκιον, 140.
 Μανίτσα, 62.
 Μάννα, 62-63, 101.
 Μανολάτα, 49, 318.
 ΜΑΝΟΥΗΛ ὁ Κομνηνός, 39, 40.
 Ζ. Εἰμμανουήλ.
 Μαντίλιον. Ζ. Μανδύλιν.
 Μαξιλλάριον, 213.
 Μαργωτέρα, 55.
 Μασσῶ, 274.
 Μαστάριν, 216. Μαστάριον, 383.
 Μάστορης, ἢ Μάστορις, 174.
 Ματζάνα, Μελιτζάνα, Μελετζά-
 να, Μελεντζάνιον, 191.

Ματζουνίζω, Ματσούκα, Ματσούκιον, 195.

Μαυρισμένος, Μαύρος. Μαύρη ώρα. — ημέρα. — καρδιά, 56.

Μάχομαι, ῥῆμ. ἀποθετικόν, 127.

Μέ, ἢ Μέρ [Μετὰ] πρόθεσις, 70.

Μετ' ἐκείνην, 69. Μετ' ἐμένα, 70. Μὲ ταύτην, 70. Μετά τούτοις, 246.

Μέγα (τά), 230, 324.

Μεγαλειότης, 323.

Μεγαλάνω, 50.

Μεγιστᾶνες, 175.

Μεθοκοπῶ, 97.

Μεθυσοκόταδος, 146.

Μεῖνω, 136.

ΜΕΛΙΑΣ, 42.

Μελιτζάνα, ἢ Μελτζάνα, Μελιτζάνιον. Ζ. Ματζάνα.

Μελίσσιον, Μελισσώνας, 114.

Μέλλοντες τῆς κοινῆς γλώσσης, 158-159.

Μέν. Ζ. Ἐμένα.

Μέρα [Ἡμέρα], 171.

Μερδικόν, 186.

Μέρει (έν), 245.

Μερίον, 123, 303,

Μέρμηνας, ἢ Μέρμηγκας, 119.

Μερτικόν. Ζ. Μερδικόν.

Μέσα ῥήματα, 125-131.

Μέσα [Ἐνδόν], 253.

Μεσίν, 94 *).

Μεσοκάθαρον, 163.

Μεσοκαιρίτης, ἢ Μισοκαιρίτης, 163.

Μεσοκοπημένος, ἢ Μεσόκοπος, 163.

Μῆσος, 163.

Μεσοὑπόκοilon, 259.

Μεταδατικά ῥήματα. Ζ. Ἐνεργητικά.

Μετάξιον, 55, 82.

Μέτρα καὶ Μέτρη (τά), 148.

Μετερχόμην, 193.

Μετοχαὶ ἀρσενικαὶ ἀντὶ θηλυκῶν, 41, 218, 230.

Μηγαρί, 150.

Μυδέν, ἀντὶ τοῦ Μῆ, 143, 231.

Μήλιν, 299,

Μηχανορόγιον, 296.

Μησοῦριν, Μισοῦριν, 113, 147.

Μήτη. Ζ. Μύτη.

Μητέρα (ῆ), 48.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ, 307.

Μηχανικῶς, 311.

Μικροτερίτζιν, 79. Μικρούλης, Μικρούτσικος, 74.

Μίλιν, 300, 317.

Μιλλιάριον, 299. Μίλλιον, 300.

Μιμοῦραι, 202.

Μίνσος, ἢ Μίσος, 121, 256.

(*) Δὲν ἔχει τί κοινὸν ἡ λέξις μὲ τὴν Μυσίαν ἢ Μοισίαν. Πιστὸν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τῶν Γάλλων τὸ Mégir (ῥῆμα ἀχρηστον), ὅθεν ὀνομάζουν peau mégie, τὸ ἀρρασμένον μὲ στυβὴν δέρμα, καὶ mégissier τὸν ἀργάζοντα τυχνίτην, καὶ mégisserie τὴν τέχνην.

Μιξοδάρβαρον ὕφος, 226.

Μιξοκλύματα, 281.

Μισθάργος, 115.

Μισὸν [ἤμισυ]. Εἰς τὴν σύνθεσιν

Μισὸ καὶ Μίσο ἀντὶ τοῦ
ἤμι, 163, 281.

Μίσος. Ζ. Μίνσος.

Μίσσευμα, ἡ Μισσευμὸς (départ)
66, 121. Μισσεύω (partir),
121.

Μισσὸν, ἡ Μίσσον, 120.

Μισούριν. Ζ. Μησούριν.

Μιτυληναῖος γλυκύς, 283.

ΜΝ, ἀντὶ τοῦ ΥΝ, 254-255.

Μόδιον, 292. Μόδιον, 318.

Μολόνω, 50.

Μονάλλαγος, 51.

Μονή, 331.

Μονόκυθρον, 123, 186. Μονο-
κυθρίτζιν, 258.

Μονότραπος, 276.

Μορφοπροσωπάτος, 54.

Μοσχάτον, Μοσχοκάρυδον, Μο-
σχοκάρφιον, Μοσχομυρίζει,
197.

Μουγγρίζω, Υπομουγγρίζω, 212.

Μουδιάστρα, 55.

Μουλάριον, 44.

Μουρμουρίζω, 48, 231.

Μουρούνα, 259.

Μουστακάτα, 255.

Μουστόπιττα, 192.

Μούτα, Μουτεμένος, 300. Μού-
τη, 45.

Μούτζουνον, 45.

Μουτλογατανόσκουφος, 215. Μου-
τλωμένος. Ζ. Βουκλωμένος.

Μουχρούτιν, 113, Μουχρούτι-
νος, 262.

Μουχτερόν (τὸ), 191.

Μπαίνω. Ζ. Ἐμβαίνω.

Μπατίκι, 164. Ζ. Ἐμβατίκιον.

Μπερδένω. Ζ. Ἐμπερδένω.

Μπηγοματζούκης, 201.

Μπήγω. Ζ. Ἐμπήγω.

Μπίδι. Ζ. Ἐμπίδιον.

Μπλαστρόνω. Ζ. Ἐμπλαστρόνω.

Μπλέκω, 164. Ζ. Ἐμπλέκω.

Μπόλι (τὸ), Μπόλια (ἡ), Μπο-
λιάζω. Ζ. Ἐμβολία κ. τ. ε.

Μπορῶ. Ζ. Ἐμπορῶ.

Μπόσκος, 64. Ζ. Βόσκος.

Μποτόπουλον. Ζ. Ἐμποτόπουλον.

Μπουκάλι. Ζ. Βακίλιον.

Μπουκουνία, Ζ. Βούνα. Μπου-
κόνομαι. Ζ. Ἐμπουκόνομαι.

Μπούμπουλας. Ζ. Βούμβουλας.

Μπρόμυτα, ἡ Μπρούμυτα. Ζ.
Ἐμπρόμυτα.

Μυγαλιτζία (τὰ). 190.

Μύλος, 52. Μυλωνᾶς (meunier),
280.

Μύξαι. Ζ. Σάλια. Μυξάρης (Mor-
veux), 91.

Μυιοπία, 230.

Μυρίζομαι, 337.

Μυριμπύρετος, 199, 241.

Μύτη, Μύτις, Μήτη, 45, 231.

N.

N. προστίθεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ὀνομάτων, 183. — εἰς τὰ αἰτιατικὰς ἐνικάς τῶν περιττοσυνλλάδων ὀνομάτων, 87. — εἰς τὰ εἰς ᾱ οὐδέτ. ὀνόμ. 65, 170. — εἰς τὰ εἰς ῡ, 147. 171. — εἰς τὰ εἰς ο̄, 114, 269. — εἰς τὰ εἰς ῑ, 100. — εἰς τὰ *σω* καὶ *σω* ῥήματα, 137. — εἰς τὰ τρίτ. πρόσωπ. ἐνικ. τῶν δευτέρ. ἀορίστων, 51, 169. — εἰς τὰ ἐπιρρήματα. 44, 116. — εἰς τὰς ἀντωνυμίας, 179, 222. — τρέπεται εἰς τὸ Γ, 115, 184.

Να [Ἀπὸ τὸ Ἰνα], 57, 69, 103, 157. — δεικτικὸν, 103. — ἀπαρμυφατικὸν, 157-159. — δυνητικὸν, 225, 264. — σημαντικὸν μέλλοντος, 56, 92. — τοῦ Ἐάν, 225.

Ναι, 86.

Νᾶκου τον, Νᾶκου την, Νᾶκου το, 104.

Νά πως [Ἰνα πως], 281, 311, 337.

Νάτον, Νάτην, Νάτο, 103.

NEEMAN, 42.

Νειότης (jeunesse), 101.

Νεμπότης. Ζ. Ε̄μπότης.

Νεροκοπημένον, 246.

Νερρά (τά), 324.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ὁ Βοτανειάτης, 40.

ΝΙΚΩΝ, 90.

Νίμμα, 244.

Νίπτομαι, 126. Νίπτω, 244.

Νοῖκι. Ζ. Ε̄νοῖκιον. Νοικοκύρης. Ζ. Ο̄ικοκύρης.

Νομάτοι. Ζ. Ο̄νομάτοι.

Νόμος. Ζ. Ἄμος.

Νοσηλευθεῖς, 270.

Νόστιμα, 255, 286.

Νοτάρος, ἢ Νοτάριος, 171, 218.

ΝΟΥΡΑΔΙΝΟΣ, 42.

Νταλόνω. Ζ. Ἐνταλόνω.

Ντηροῦμαι. Ζ. Ἐντηροῦμαι.

Ντολάπι, 70.

Ντρέπομαι. Ζ. Ἐντρέπομαι.

Ντρεμόνω. Ζ. Ἐντρεμόνω.

Νύχια (τά), 85.

Νωπὸς (frais), 260.

Νωτάριος, 171.

Ξ.

Ξ (τῶν εἰς) ληγόντων ὀνομάτων παραγωγή, 165.

Ξαθὸς (blond), 44.

ΞΑΝΑ (τά ἀπὸ τοῦ) ἀρχόμενα. Ζ. ΞΕΑΝΑ.

Ξάργου. Ζ. Ε̄ξέργου.

Ξάφες. Ζ. Ε̄ξάφες.

Ξεγδέρω. Ζ. Γ̄δέρω.

Ξεγδύνω. Ν. Γ̄δύνω.

Ξεγλυτόνω. Ζ. Γ̄λυτόνω.

Ξεμματιστά. Ζ. Ε̄ξομ.

Ξεπαρμένος. Ζ. Ε̄ξπ.

Ξεποδημένος. Ζ. Ε̄ξπ.

Ξεπόλυτος. Ζ. Ε̄ξπ.

Επιδίριον. Ζ. Εξιδίριον.
 Εργάζομαι, Εξεργασία. Ζ. Εξεργ.
 Ερως, 123, 194.
 Εσπασμένος, 167.
 Επαίζομαι. Ζ. Ευσπάζομαι.
 Επροκοιτία, Επροκοιτώ, 325 ;
 326.
 Ξίδιν, (vinaigre), 274.
 Ξιφίς, Ξιφιογράφον, 259.
 Ξυλοκοπώ, 146, 302.
 Ξύμητον (aigu, pointu), 85.
 Ξυνόγαλον (lait caillé). Ζ. Ξυ-
 νόγαλον.
 Ξυραφίης, 313.
 Ξυσπάζομαι, Ξυσπασμένος, 167.
 Ξύω κοιλίας, 220.

Ο.

Ο, αντί του Ε, 54. — αντί του
 Υ, 50. — τρέπεται εις τὸ ου,
 121 - 122. — ἀφαιρείται κατ'
 ἀρχάς τῶν λέξεων, 85. — προσ-
 τίθεται εις τὰς ποσότητες ση-
 μαινούσας λέξεις, 167.
 Όβρις, 54.
 Όγια, Όγια νά, 167-168, 280.
 Όγή, Όγού, Όγού, 302.
 Όδος [Μέθοδος], 181.
 Οικοκύρης, 183.
 Οικονόμος, 234, 245.
 Οκάποις, 167. Οκάποις, 167,
 188. Οκάποι, 167. Οκάτι,
 167, 206.

Όλιγος (σύνθετα από τὸ), 85.
 Όλόγυμνος, 325.
 Όλόκληρος, 225.
 Όλοκκλινος, 225, 336.
 Όλεκοτίν, 183, 186.
 Όλομέταξον, 82.
 ΟΛΟΣ (τά από τὸ) σύνθετα, 225.
 Όλοσήμερον, 82.
 Όλόφυγος, 225.
 Όμμάτια. Ζ. Χαίρομαι.
 Όμοια τὸν πρώτον, 308.
 Όμορφομαλλοῦσα, 54. Όμορφος ;
 54.
 Όνειδισία, Όνειδισις, Όνειδισμός,
 325.
 Όνομα σαλόν, 292.
 Όνομαστικαὶ ἀρσενικαὶ ἐνικαὶ ἀπὸ
 αἰτιατικὰς πληθυντικὰς, 87.
 Όνόματα εις αμα, 109. — εις αρις,
 310. — εις ις, 47. — εις ι ἢ
ιν, 47. — εις ιμον 176 — εις
ιτισ, 107. — εις ουλης, 74.
 — εις ουσσα, 54. — εις ιτσα,
 64. — εις ουρα, 185. — εις
ουτζκον, 178. εις ουδιον, 209 ;
 εις ος, ἀπὸ τῶν εις ων, 52. —
 ισοσύλλαβα ἀπὸ περιττοσυνλλά-
 βων, 48, 119.
 Όνομάτοι, 85.
 Όνοματοποιῶν σχηματισμός, 48;
 Όνομάτων ἢ ἑρημάτων πληρώσεις
 σύνταξις, 83-84,
 Όνταν, Όντας, Όντε, 44, 55.
 ΟΝΩ (εις) ῥήματα, 50, 116, 137,
 Όξος. Ζ. Ώξος.
 Όξυνόγαλον, ἢ Ξυνόγαλον, 183.

Ὄξυνόγλυκον, 252.
 Ὄξω, 54.
 Ὄπισθελίνα, Ὄπισθία, 43.
 Ὄπισοκάπουλα, 171.
 Ὄπισω, 85.
 Ὄποιον (τὸ), 67.
 Ὄπου, ἢ Ὄποῦ, ἢ Ποῦ, 65-67, 134, 225.
 ὈΠΗΙΑΝΟΣ, 211.
 Ὄπωρικῶς, 282.
 Ὄρια, 281.
 Ὄριάριος. Ζ. Ἀριάριος.
 Ὄρίζω, 299.
 Ὄρνεοσόφια (τά), 301.
 Ὄρνιθα (ἡ), 44.
 Ὄρύζιον, 282.
 ΟΞ (εἰς) λήγοντα ἀπὸ τῶν εἰς ων.
 Ζ. Ονόματα.
 Ὄσμίζομαι, Ὄσμοῦμαι, Ὄσμη, 337.
 Ὄσπίτιον, 178, 207.
 Ὄσφραίνομαι, 337.
 Ὄτι. Ζ. Τί.
 ΟΥ ἀντὶ τοῦ ΟΙ, 257. — ἀντὶ τοῦ Ω, 89, 96. — ἀντὶ τοῦ Η, 55. — ἀντὶ τοῦ Υ, 45, 58. — ἀντὶ τοῦ Ο, 121, 122. — ἀντὶ τοῦ Α, 202.
 Οὐ, ἀντὶ τοῦ Οὐ μὴ, 208.
 Οὐγού, Ζ. Ὀγού.
 Οὐδὲ ποσῶς, 46.
 Οὐδέν, ἀντὶ τοῦ Οὐ, 46, 145.
 Οὐδένεχω, 295.
 Οὐλη, 45.

ΟΥΛΗΣ (εἰς) ὀνόματα ἀπὸ τῶν εἰς ΥΛΟΣ. Ζ. Μικρούλης.
 ΟΥΝ ἀντὶ ΟΥΣΙΝ, ἢ ΩΣΙΝ, 68-69, 114, 149.
 Οὐρὸς, 74.
 Οὔρος, τὸ [Οὔρον], 148.
 Οὐσιαστικά τρεπόμενα εἰς ἐπίθετα, τρέπουν καὶ τὸν τόνον, 92.
 ΟΥΣΙΝ, ἀντὶ τοῦ ΩΣΙΝ, 68-69.
 Ὄφιλος (τί); Δὲν εἶναι ὄφιλος, 42, 149.
 Ὄφθον, 122.
 Ὄχθρὸς 54.
 Ὄψάριον, 96, 198.
 Ὄψικάτωρ, Ὄψικιν, 279.
 Ὄψωνίζω, Ὄψωνιστής, 96.

Π.

Π, ἀντὶ τοῦ Β, Ζήτει, Β. — τρέπεται εἰς τὸ Φ, Ζήτει, Φ.
 Παγαίνουν, 84. Πάγω, 223.
 Παθαίνω, 44.
 Παίζω. Τὸ ἔπαιζεν ὅλον, 145. Πέζω (γρ. Παίζω) τὴν Πεζάλαν, 280.
 Παλαδὸς, 91.
 Παλαιᾶς καὶ Νέας γλώσσης μίξις ἀκριτος. Ζ. Μιξοθάραρον.
 Παλαίβω, Παλαίω, 63, 91.
 Παλαμίδα, 73.
 Παλαμναῖος, 256.
 Παλατιανὸς, Παλατινός, 233, 235.

Πάλε [πάλιν], 270.

Παλικάρι, 67.

Παλιοχαρδαλομένος, 221.

Παλληκαράς, 256.

Πανθάνω, 44.

Πανίον, Πανίτζιν, 296.

Παντάναξ, 329.

ΠΑΝΤΟΔΕΩΝ, 286.

Πάντως, 92.

Πανυπερρωτοσίβαςος, 241.

Πανυπερτίβαςος, 241.

ΠΑΣΕΑΜΟΣ, ἢ ΠΑΣΕΑΜΩΝ, 260.

Παξιμάδιον Κύπρινον, 259.

Παπαδόπωλος (ὁ), Παπαδόπωλον (τὸ), 172.

Πάπλωμαν, 222.

Παποτερόθεν, 227.

Παραβαχτόν, 236-237.

Παραβιδάζω, 271, 310.

Παραγμιστός, Παραγέμισμα, 54.

Παραζυμωτής, 176.

Παραδέτω, 121.

Παρακείμενοι εἰς ἄν, 67.

Παρχκρανιοκέφαλος, 90.

Παράλυμαν, 176.

Παράμιστα ῥήματα, 129.

Παραμουρμουρίζω, 231.

Παρά νά, 76.

Παρατατικοί εἰς ἄ, 69. Παρατατικῶν τρίτα πρόσωπ. ἐνικ. εἰς ἦν ἢ εἰν, 51. — πληθυντικά εἰς ασιν, 67, 69, 210.

Παρατιοῦνται ἀντὶ τοῦ Παραιτοῦνται, 97. Ζ. καὶ Εἰ.

Παρατονισμός. Ζ. Πολιτικοὶ στίχοι.

Παράχυσσε, ἢ Περίχυσσε, 245.

Παρεκκλησιάρης, Παρεκκλησιάρχισσα, 233.

Παρινδύς, 114, 284.

Παρέχυμα, 252. Ζ. καὶ Περύχυμα.

Πάρηχος, 237.

Παρθενούδι, 111, 209.

Παρδικὰ δέρματα, 93-94.

Παρισία, 197. Ζ. καὶ Πυροσία.

Παρμένος. Ζ. Ἐπαρμένος.

Παροικονόμος, 234.

Παροξυσμός, 148.

Παροτρύνω, 257.

Παροῦ, 74.

Παρωνυχία, 199.

Πάς, ἐπιρρήμα, 99. — ῥῆμα, 244.

Πασπαλάτα, 244.

Πασέλλιον (τὸ), Πασελοπούλης, 192.

Πασρεύω, 267, 290. Ζ. καὶ Σπαερεύω.

Πάσω (πῶς) κεφαλὴν; 277.

Πατίεται, 245.

Παχνίον, 217.

Παχουλός, 287.

Παχυνομένη, 217.

Πεζάλα, 280.

Πεζούλα, Πεζούλεν, 310.

Πέζωι Ζ. Παίζω.

Πεινασμένος. Ζ. Χορτάζω.

- Παλιγρῖνος, 248.
 Πιλεκῶ, 160.
 Πένην (τὸν), 330.
 Πεπανή, 254.
 Πέραμα, 193, 244, 317. Περ-
 ματάρης, 194.
 Περδύλιον, 143.
 Περὶ (τῆς) προθέσεως ἀποκοπῇ,
 143-144.
 Περιδρομος, 199.
 Περιθρασύνομαι, 41.
 Περισορεμένη, 70.
 Περισουφρόνω, 169.
 Περισυρομένη. Ζ. Περισορεμένη.
 Περιχαράσσομαι, 97, 333.
 Πέριχυμα, Περέχυμα, Παρέχυμα,
 Περιχύνω, Περεχύνω, Περεχῶ,
 252. Περέχυσσε, 245.
 Περκίδα, 55.
 Περλογή, 144.
 Περμαζεύω, 143. Περμαζεύω,
 Περμαζόνω, 175.
 Πέρνω, 223.
 Περνώ [Περῶ], 223.
 Περπατῶ, 313.
 Πέρπυρα. Ζ. Ὑπέρπυρα.
 Περσικά ἢ Παρδικὰ δέρματα, 83,
 93. Ζ. Ρούσια (*). Περσικά
 μῆλα, 83. Περσικάριος, 83,
 93, 94. Περσίκιον, 83, 94.
 Περσὺς, 143.
 Πέσει, Ἐμψει, Κατάψει, 104.
 Πετσινός, 43.
 Πετζιον, 94, 107. Πετζόνω,
 Πετζωτής, 94, 116.
 Πετροσέλινον, 238.
 Πέφτω, 223.
 Πήγανος, 87.
 Πιάνω, 140, 142. Πιάσμένος,
 Πιασμός, 142, 269.
 Πιδίξιος, 222.
 Πίζος, 286.
 Πιλαλῶ, ἢ Ἐπιλαλῶ, 303-304.
 Πίμντα. Ζ. Ἐπίμντα.
 Πινσός, 286.
 Πίξους, ἢ Πίσους, 286.
 Πιπέρην, 100. Πιπεροτρίπτης,
 189.
 Πισιά, 43.
 Πίσομα. Ζ. Ἐπίσομα.
 Πίσω, Ζ. Ὀπίσω.
 Πιτήθμιος, 222, 304.
 Πίττα, Πιττάχιον, 298.
 Πλάτη, 61.
 Πλάτυσμα, 232.
 Πλείοι, 311. Πλείος, Πλειότερος,
 52.
 Πλεονασμός ἄρῳων, 84, 222.
 Πλήξω, Ἐπληξά, 292, 310, 338.
 Πλήρις, Πλήρης, Πληρίς, 169,
 210, 303.
 Πληρώση (νὰ), 274.
 Πλήσσω. Ζ. Πλήξω.
 Πλόας (λογαριασῆς τῆς), 233.
 Πλώρη, Πλωρήτης, 194.
 Ποδαρικόν, 117.

(*) Κοκκινοθαψῇ, τὰ καὶ Ῥούσια ἢ Ῥούσια ὀνομαζόμενα. Οἱ Πέρσαι φο-
 ροῦν καὶ τὴν κεφαλὴν μὲ κοκκινοθαψῇ ὑφάσματα· ὅθεν ὀνομάζονται καὶ ἀπὸ τοῦς
 Τούρκους Κιζιλμπασί, ἤρουν Κοκκινοκεφαλοὶ.

Ποδία, Ποδία, 256. Ποδογύ-
ριον, 314.

Ποῖα (τά), 45, 67. Ποῖος (ὁ),
67. Ποῖα (ἡ), 66. Ποῖαι (αἱ),
66. Ζ. καὶ ὅποῖον.

Ποίσω, 201. Ἐποίησεν, 209. Ποίσεις,
316.

Ποκάμισον καὶ Πονκάμισον, 53,
221.

Ποκοῖλι, 259.

Πολεμῶ, 249.

Πολῆνι, 221.

Πολιτικῶν ζίχων συλλαβαὶ καὶ
τονισμός, 42, 46, 201, 258.

Πολλά πολλά, 18, 243.

Πολυλογᾶς, 312.

Ποντικόντροπκα, 280.

Ποντικοφωλία, 230.

Πορθμεῖον, 193. Πορθμεύς, 194.

Πορινά. Ζ. Ὀπωρινά.

Πόρτα, 274.

Πορτογάλλον, 283.

Πορφύρα, 40. Πορφυρογέννητος,
40.

Ποσατικόν, 221.

Ποσῶς (οὐδέ), 111.

Ποτέ μου, σου, του, της, 55-56.

Ποτῆρι κρασί, 78.

Ποτίστρα, Ποτίστρικα, 144.

Ποῦ. Ζ. Ὄπου.

Πουγγίον, 83.

Πονκάμισον. Ζ. Ποκάμισον.

Πουλάριον, Πουλάριν, 172.

Πουλί, 172.

Πουλιέται [Πωλειται], 245.

Πουλίον, Πωλίον, 172.

Πουλίτζιν, 244, 312.

Πράσινοι ἢ Πρασιανοὶ (οἱ), καὶ οἱ
Βενετικοί, 196.

Πρεπὸς, 52.

Πρίσμαν, 170.

Προάξειον, 311.

Πρόδας, (τὸ τῆς), 236.

Προβάλλω. Προβάλετε, 188.

Προγεύματα, 109, 232.

Προγεύομαι, Πρὸγευμα, 109.

Προδέσεων τελικὸν ᾠ καὶ ὀ τρέ-
πονται εἰς ᾠ, 111. — ἀρχικὸν
ζοιχεῖον ἀπατρεῖται, 150,
164-167.

Προζύμη (ἡ), καὶ τὸ Προζύμεον, 72.

Προκύπτω, 188.

Πρόνοια, 42.

Προπατῶ, 313.

Προσαιτῶ, 313.

Προσοίσομαι, 109.

Προσόψιν, Προσόψιον, 200.

Προσακτικὰ ῥήματα, 167-168.
— συνταγμένα μὲ τὸ οὐδέτερον
ἄρθρον ὡς ἀπαρίμματα, 159,
244.

Πρασαγγίον, 198, 211. Προσφάν,
211.

Προσχαφής, 200.

Προσχειριάτης, Προσχειριάτης,
199.

Πρόσχεις, 315.

Προσώμιν, 200.

Προυκίον, 257.

Προφούρνια (τά), 176.

Προχρηράτης, 199-200.

Πρωτομάστορης, 174.

Πρωτοσέβαστος, 241.

Πρωτοψάλτης, 232.

Πταίγω, 63. Πταῖς, Πταῖ, Πταῖ-
μεν, Πταῖτε, Πταῖσιν, Πταῖν,
133-134.

Πτώσεως ἐναλλαγή. Ζ. Ἀντί-
πτωσις.

ΠΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, 39.

Πυρετὸν (πίε τὸν), 301.

Ήυροσία, ἡ Παρισία, 197. Ζ. καὶ
ἱσία.

ΠΩΛΘΣ (τὰ μετὰ τὸ) σύνθετα, 172.

P.

P, ἀντὶ τοῦ λ, 47, 58, 194.

Ῥαβδία, 274, 309. Ῥάβδος, 157.

Ῥαβδωτά, 157.

Ῥακενδύτης, 230, 314.

Ῥάμμα, 173. Ῥαπτικόν, 176.

Ῥάσον, 338.

Ῥαυτική, 173. Ῥάψιμον. Ζ.

Ῥαπτικόν.

Ῥέγουνται, 101.

Ῥεπανᾶς, 193.

Ῥεπίδιον. Ζ. Ῥεπίδιον.

Ῥεύγομαι, 113, 264 (*). Ζ.

Ἐρεύγομαι, καὶ Ψόφος.

Ῥήγας, Ῥηγημέγας, 40.

Ῥήγιν, Ῥήγιον, Ῥηγιὸν πύλη,
253.

Ῥήματα ἐνεργητικά με σημασίαν
οὐδετέραν, 152. Ῥήματα πλη-
θυντικά εἰς ΟΥΣΙΝ καὶ ΟΥΝ,
ἀντὶ τοῦ ΟΥΣΙΝ, 114. Ῥήματα
εἰς ΕΩ καὶ ΕΥΩ, 43. — εἰς
ΑΝΩ καὶ ΑΥΩ, 65. — ΕΩ καὶ
ΙΩ, 131. — συνταγμένα με
δύο αἰτιατικάς, 108. Ῥημά-
των μετάθεσις ἀπὸ τὴν πρώτην
εἰς τὴν δευτέραν συζυγίαν, 43,
243. Ῥημάτων σύνταξις ἀσύν-
δετος, 223.

Ῥίμνα, 184.

Ῥιπίδιον, 154.

Ῥύγα, Ῥογίω, 155, 196. Ῥογίν,
298.

Ῥοδάκινα, 83, ἡ Λορρακινα,
189.

Ῥοδίτζια (τά), 189.

Ῥοδοβολῶ, 264.

Ῥοδοκοκκινίζω, 264.

Ῥόδων (τὸ διὰ), 299.

Ῥοκαλίζω, 195.

Ῥουθούριον, 89, 214. Τὰ Ῥου-
θούρια ἀπὸ τὴν μύτων ἢ τὰ
Ῥουθούρια σου νὰ ἐκθῇ, κ. τ. λ.
214.

(*) "Ἐν μόνον παράδειγμα τοιαύτης ἀφαιρέσεως τοῦ ἀρχικοῦ ε̅ μὲς ἐφύλαξαν
οἱ Γραμματικοὶ ἀπὸ τῶν παλαιῶν, φέροντες μάρτυρα τὸν ποιητὴν Ἰππώνακτα,
ὅστις ὠνόμασε Ῥωδιδὸν τὸν Ἑρωδιδόν (héron). Ἴδε τὸν Ἑτυμολόγον (σελ. 380).

- 'Ρουκάνη, 'Ρουκάνιον, 'Ρουκανίζω, *Σαλγάμ*, 241. *Σαλγαμέριος*, 160. 241.
 'Ρούμπαλον, 195. *Σαλεύω*, ἔσαλευσεν ὁ νοῦς του, *Σαλευμένος*, 91-92.
 'Ρούσια, ἡ 'Ρούσσια δέρματα, 93 (*). *Σαλίζω*, 90, *Σαλία*, 302. *Σαλιάρης*, *Σάλιον*, 90. *Σάλια* καὶ *μύξαι*, 91.
 'Ρούχον, 174. *Σαλοκρανιδέφαλος*, 89, 90. *Σαλοπαλαδός*, 91. *Σάλος καὶ Σαλός*, 92. *Σαλός* (διὰ Χριστόν), 90. *Σαλός καὶ μεθυμένος*, 92.
 'Ροχαλίζω, ἡ 'Ρουχαλίζω, 264. *Σαλὸν ὄνομα*, 292.
 'Ρύμη, 182. *Σαμιαμίδιον* (τὸ), ἡ *Σαμιάμιδος* (ὸ), 316.
 'Ρώθων, 89, 214. *Σάμος*, νῆσος, 283.
 'Ρωμανίζω, 247, 309. 'Ρωμανίσιον, 247. *Σάν*, 148.
 'Ρωτοῦν, 84. *Σανίδιον*, 118.
 Σ. *Σαποῦνιν*, 249.
 Σ, προσίζεται, ἡ ἀφαιρεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν λέξεων, 59, 60, 219, 221, 332. *Σαρκάκιον*, 81. *Σαρχοφωμένον*, 81.
Σαδοῦ, 272. *Σαραντακέντε*, Ζ. Ἐμμανουήλ.
Σαδοῦρα, 271-272. *Σαραντάπηχον*, 240.
Σαγγάριος, 92. *Σάρδς*, *Σαρδέλλα*, 271.
Σαγολέβα, 238. *Σαρδαμέριος*, 241.
Σαγόνιον, 239. *Σαρόνω*, 213.
Σάγος, ἡ *Σάγη*, 238. *Σαῦρα*, 316. *Σαυρίδιον*, 267.
Σαζάνι, 259 (*). *Σαχαλτίνιν*, 259.
Σακκούλιον, *Σάκκος*, 77.
Σακολέβα, 238.

(*) Εἶναι τὰ Γαλλιστὶ ἐνομαζόμενα, cuirs de Roussi, διότι ἡ κατασκευὴ τῶν προηλθε καταρχὰς ἀπὸ τὴν 'Ρωσίαν. Τὰ ἐξ αὐτῶν Τσαγγία ἐνομαζόνται bottes de Roussi. Ἰδ. PALLAS, *Premier voyage*, tom. I, pag. 83, trad. Franç.

(**) Οὕτω τὸ ἐνομαζέον σήμερον καὶ οἱ Κοζάκοι, ὀφθαρεύοντες εἰς τὸν ποταμὸν Ἰακκον (Jaick), ὅστις εἶναι, κατὰ τινάς, ὁ ἀπὸ τὸν Πτόλεμαῖον ἐνομαζόμενος 'Ρύμνος.

- Σάχαρ, καὶ Σάκχαρ, 297, 317.
 Σαχαρόφερμον, 317.
 Σαχλός, Σαχνός, 217, 267.
 Σδίνω, 137.
 Σγάρα, Σγαρίζω, 263.
 Σγουρίζω, Σγουραίνω, 56, 332-333. Σγουρός, 56, 263, 332.
 Σγουροειδής, Σγουρίτης, Σγουροκέφαλος, Σγουρομάλλης, Σγουρότης, 56, 332.
 Σεβαστοκράτωρ, Σεβαστοκρατόρισα, 241. Σεβαστός, 241.
 Σεισός καὶ λυγιστός, Σειστά καὶ λυγιστά, 236. Σείσμαν, 222.
 Σεμέ, Σεσέ, Σεκείνεν, κ. τ. λ. 164.
 Σεμίδαλεν (τὸ καὶ τὴν), 290. Σεμδαλάτον, 178.
 Σένα, Ζ. Εσέ.
 Σενδούκιον, ἢ Σεντούκιον, 77.
 Σέρνω, 80.
 Σευκλογουλάς, 193. Σευκλογούλια (τά), 191.
 Σηκόνω, 207. Σηκόνομαι, 127.
 Σηκωτής, 171, 185, 207.
 Σημεῖα (τά), 218. Σημειώματα βασιλικά, 312. Σημειογράφος, 218.
 Σησαμόλαθον, 192.
 Σιγανός, Σιγός, 52. Σίγα, 201.
 Σίγλαι, 218.
 Σίδερον (τὸ), 194. Σιδπροστία, 197. Ζ. Ίστια.
 Σινεμπέντ, Τουρκ. λέξ. 43.
 ΣΚ. Ζήτ. ΤΖ. — αὐτὶ τοῦ ΣΧ, 68.
 Σκάω, ἢ Σκῶ, 68, 310.
 Σκάμμα, 245.
 Σκάρα, 68.
 Σκαρολάχανον, 111, 209.
 Σκιμπές, Τουρκ. λέξ. 213.
 Σκίπη, 106. Σκεπός, 52.
 Σκηπτοκρατῆσαι (γρ. Σκηπτροκρατῆσαι, 201.
 Σκίζα, Σκίζω, 68.
 Σκῖνος, 68.
 Σκλιβόνω, 325, Σκλιβωμα, 302.
 Σκοινίον, 68. Σκόλασμα, 187.
 Σκολίον, 68.
 Σκόνις, 219.
 Σκορδαλίτις, ἢ Σκορδαλία, 135.
 Σκορδαλός, 219, 292.
 Σκορδάτον, 134.
 Σκορδούλα, ἢ Σκουρδούλα 142, 219.
 Σκοτίζομαι τῆς πείνας, 203.
 Σκούζω, 60.
 Σκούληκας, Σκουλήκιον, Σκουλήκιν. Ζ. Σκόληξ.
 Σκουμπρίν, Σκουμβρίον, 73, 262.
 Σκουμπροπαλαμιδόπαπτος, 242.
 Σκουρία, 89.
 Σκουτάριον, 60.
 Σκουτέλα, Σκουτέλιον, 59-60, 88.
 Σκουτία (τά), 60.
 Σκούφια, 215.
 Σκυβαλοφύλαξ, 235.
 Σκυλάκιον, Σκύλος, Σκυλιάζω, Σκυλόκαρδος, Σκυλομούτσου-νος, 322. Σκυλόμυια, 266, 322, Σκυλοπρόσωπος, Σκυλό-

- ροδον, Σκυλόφαρον, 322. Σκυλόψευρα, 266.
- Σκύπτω, 219.
- Σκύρτος, Ζ. Κύρτος.
- Σκώληξ, 89. Σκυλήκιν, Σκυλήκιν, 292.
- Σμάριον, 113. Ζ. και Ξσμάριον.
- Σμίλα, Σμιλάκιον, 118.
- Σολοκισμοί. Σύνταξις Ήλ. όνομα. με μετοχ. άρσενικήν, 42, 218, 230.
- Σούβλα, 168. Σουβλία, 169. Σουβλία, 169. Σουβλίον, 118, 168.
- Σουγλιταρία, 215.
- Σουλῆναι, 281.
- Σουρομαλλίξω, 328.
- Σουσάμ χαλδά, Τουρκ. λέξ. 192.
- Σουφρόνω, 169.
- Σοφιστής, 154.
- Σπάλλα, 61,
- Σπασμένος, Σπασμός, Σπάσμα, 302.
- Σπαστρεύω, 267, 289-290.
- Σπαταλοχορομύδης, 278.
- Σπιτάλιον, 207.
- Σπίτιν, 178, 267.
- Σπλαγχνικά (avec compassion), 81.
- Σπολάτη, 164.
- Σπρώχνω, 165, 367.
- Στάγγα, 247.
- Σταδῆν [Σταδῆναι], 103.
- Σταῖνω, 44.
- Στάκτη, 291, 328. Στακτοκύλ-
σμένον, 162, 291.
- Σταλαγματιά νερόν, 78.
- Σταμεναρία, 109. Στάμενον, 83, 107, 173.
- Στανίως, ή Στανικώς μου. 249.
- Σταπιδίτζαι, 282. Σταφιδίτζαι, 282. Στανίδες, 282. Σταφι-
δόχνοτος, 217. Ζ. Ασταπίδαι.
- Στάσω [Στάζω], 287.
- Σταυλίζονται, 278.
- Σταφυλίτης, 327.
- Στάχος, 253.
- Σταχωτής, Ζ. Στίχωτής.
- Στένω, Στένομαι, 84.
- Στερεύομαι, Στερίζομαι, Στερού-
μαι, Στέρηδες, Ύστερεύομαι,
Ύστέρησις, 228.
- Στιά, Ζ. Ιστία.
- Στιλδώνω, 325. Στιλδώματα, 302.
- Στιχητός, ή Στοιχητός, 154-156.
- Στιχίζω, ή Στοιχίζω, 155.
- Στιχόνω, 156.
- Στιχοπλόω, 201.
- Στιχωτής, 156.
- Στοιχημα, Στοιχηματίζω, 155.
- Στοιχώ, 154.
- Στοματάς, 276.
- Στόν, Στήν, Στόνς, Στάς, κ. τ. λ.
150, 164.
- Στούπα, ή Στούππα, 50. Στοόπη-
νος, Στουπόνω, 50. Στουπίζει
[ρήμ. άπρόσωπ.], 50.
- Στράτα, 181, 182, 214.
- Στραφήν [Στραφήναι], 159.

Στριγγίζω, 184.

Στριμώνω, 165.

Στρογγύλα (γράφει), 237.

Στρόπος, 49, 273.

Στρόφος, 310.

Στυλομαχία, 302.

Συάκιον, 255. Συακοκόμματα, 255.

Συδάζομαι [Συμειδάζομαι], 155.

Συδασμός, 155.

Συγγενής, καὶ Συγγενός, 306.

Συγκεκριμένα, Ζ. Αφηρημένα.

Συγκοπή τοῦ *τ*, εἰς ὀνόματα οὐδέ-
τέρα, 143. — εἰς τὰ λήγοντα
εἰς *πος*, 143. — εἰς τὰ σύνθε-
τα ἀπὸ τὴν *Περὶ πρόθεσιν*,
143. εἰς τὰ λήγοντα εἰς τὸ *πμα*,
144. — εἰς τὰ εἰς *ιον* οὐδέτερα,
47, 57. — εἰς τὰ ἀρσενικά εἰς
ους, 47, 92, 119, 330. — *Θη-*
λυκά εἰς *ια*, 119. — *ρήματα*,
104, 134, 201.

Συγχαρίκια, 322. Συγχαριάριος, 322.

Συζυγιῶν ἐναλλαγὴ, 42, 149.

Συκίτζια (τά), 189.

Συκοκάρυδα, 282.

Συλίγουρδον, 316.

Σύλλαρδον, 204.

Συλληγοῦδι, 316.

ΣΥΜΕΩΝ, 90.

Σύν, με ἀιτιατικὴν, 331.

Συναγρίδα 239, 254.

Συνάζω, ἢ Συνάσσω, 200.

Σύνανγα, 97.

Σύνδυο, 195.

Συνέκτισις ἢ συνεκφώνησις, 157,
201, 225-236. — τοῦ *ὅτι*
μετὰ τὰ προηγούμενα, 201. —
τῶν δύο *ε*, 157.

Συνοδοιοπορῶ, 228.

Συνόστεον, 308.

Σύνταξις ἀρσενικῶν μετὰ *Θηλυκ. Ζ.*
Σολοικισμοί. — *ἐλλειπτική. Ζ.*
Ελλείψεις.

Σύντρεφλον, 257.

Συντόμας, 42.

Συντυχαίνω, 201, 299.

Σύνωμον, 308.

Συρματηρὰ, Συρματεαστημένα,
68.

Σύρνω, 289. Συρτάριον, 77.

Σύσγουδον, 253.

Σύστατον, 219.

Συχνὰ, συχνὰ, 81.

Συχοφλαμαρίζει, 197.

Συψωμήτης, 289.

Σφαγμός, 276. Σφάκτης, 276.

Σφάλισις, Σφαλισμός, 248.

Σφηκώματα, 118-119.

Σφικτοθριον, 55, 332.

Σφουγγάριον, 121.

Σφουγγάτον, 121-122.

ΣΧ. Ζ. ΣΚ.

Σχοινίον, 106.

Σωκάρδι; 164.

Σώπασε, 202.

Σπικτικά (τά), 164.

Τ.

Τ. Προστίθεται βαρβάρως εἰς προ-
θέσεις τινὰς 69-70, 271. —

- τρέπεται εἰς τὸ ΤΖ., 45, 292.
 — εἰς τὸ Κ., 121.
 Τά [ά], 203, 205. Τὰ καὶ τὰ,
 Τὸ, καὶ τὸ, 316.
 Τάβλα, Ταβλίζομαι, 278.
 Ταγίζω, 78, 278 (*).
 Τάδο ἢ Τάδω, 206.
 Τάδρην [Τὸ δάδρῃ], 242.
 Ταῖς ἀντὶ τοῦ Τὰς, 81, 84.
 Ταντανίζω, Τάντανος, 309.
 Ταξιδύω, Ταξίδιον, 228.
 Τάρθούνια, 214.
 Ταρτερόν, 168, 173.
 Τάχατε, Τάχατες, 224.
 Τε, πλεοναστικὸν, 224.
 Τεῖντα, 299.
 Τελεντοῖς, 57.
 Τεριζώ, Ζ. Εὔταιριάζω.
 ΤΕΡΟΖΗΣ, 42.
 Τέσσερα (Τρία), 110.
 Τετάρτην, 261.
 Τετρακαλαμαράτος, 199.
 Τετραμίρια, 41.
 Τετραπέρατα (τὰ) τῆς οἰκουμένης,
 203.
 Τετραύγουστος, ἢ Τετραυγουστό-
 μορφος, 41.
 Τεφρατίτζιν, 162.
 ΤΖ. ἢ ΤΣ ἀντὶ τοῦ Κ., 74, 198.
 — ἀντὶ τοῦ ΣΚ, 107, 189.
 — ἀντὶ τοῦ Τ, 45, 292. —
 ἀντὶ τοῦ Ξ, 257. — ἀντὶ τοῦ
 Σ, 271. Ὅσα δὲν εὐρίσκεις εἰς
 τὸ ΤΖ, Ζήτηε εἰς τὸ ΤΖ.
 Τζαγγᾶς, Τζαγκᾶς, 93. Τζαγγίον
 92, 93, 114. Τζαγκάρης,
 92, 93, 169.
 Τζακίζω, 224, 257. Τζακισμός,
 224. Τζακίον, 224.
 Τζαντζαλιαρουτζούριχος, 313.
 Τζαντζαλιάρης, 314. Τζάντζα-
 λεν 50. Τζαντζαλοφορεμένος,
 50.
 Τζαντζαρίζω, 249.
 Τζερεδέλα, Ζ. Σάρδα.
 Τζηγαρίζομαι, 292.
 Τζήρος, Ζ. Τζίρος.
 Τζεβέκιον, 267, 272.
 Τζικίνια, 107.
 Τζιμούριον, 266-267, 272.
 Τζινβῶ. Ζ. Τσιμβῶ.
 Τζίντζικας, 45.
 Τζίρος [ὀψάριον], 74, 262. Τσί-
 ρος [τοῦ Γάλακτος], 74.
 Τζετζυρίζω, 45, 292.
 Τζίχλα, 73.
 Τζούριχος, Τζουριχοάγιος, Τζου-
 ριχοχειροτόνητος, 314.
 Τζύρος, Ζ. Τζίρος.
 Τζώφλοιον, 257.
 Τηγανισά, 255. Τηγανίτης, 291.
 Τήγανον, 255.
 Τι, ἐκθλιμμένον ἀντὶ ὅτι, 89.
 Τί ἐν τὸ, Τί ἐν τὰ, 299.
 Τιγαρί, 150.
 Τίλλω τρέχας, 277.
 Τίποτε, Τίποτας, 274. Τίποτα,
 307.

(*) Περί τῆς λέξεως ταύτης, ἴδε πᾶς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεις, σελ. 103.

ΤΙΡΩΝ, 336.

Τίτλοι, 120, 193, 227, 323, 329.

Τὸ [δ], 162, 163, 164, 299.

Τὸν [δν], 203.

Τὸ [Ὅτε ἢ Ὅταν], 101.

Τοιχοδάτης, 316.

Τὸν. Ζ. Τὸ.

Τοννία, 73.

Τόνου μετάθεσις εἰς ῥήματα, 111, 156. — διαφορὰ εἰς διάκρισιν οὐσιαστ. καὶ ἐπιθέτ. 92. Τόνων μετάθεσις διὰ τὸν ῥυθμὸν, 42, 46, 258, 274, 295, 296, 324.

Τορμισάκιον, 168.

Τόρος, διαφ. τοῦ Τορὸς, 92.

Τόρτσα, 325.

Τόσα τόσα, 243.

Τότε, 134.

Τούνου, 223.

Τουρδάτον, Ζ. Τρουλλάτον.

Τουρλωτὸς, 251.

Τούρτα, 325.

Τουρτουρῆζ, Τουρτουρισμὸς, 202, 309.

Τοὺς [ἀντὶ τοῦ Τῶν], 210.

ΤΡΑ, (διαφορὰ τῶν εἰς) καὶ ΤΡΙΑ ὀνομάτων, 144.

Τραγανόδηκτον, 216-217.

Τράγανον [οὐσιαστ.], Τραγανὸν [ἐπίθ.], 216-217.

Τραλίζομαι, 186.

Τρανὰ κομμάτια, 243.

Τραπεζομάντιλον, 219.

Τραχηλᾶς, Τραχηλία, 231. Τράχλος, 54.

Τριλὸς, 186.

Τρία, τέσσαρα, 110.

Τριγλία, 255.

Τρισκράτισον ἢ Τρισκράτιστον, 227.

Τριπτούτζικον, 178-179.

Τρισανάθεμα, Ζ. Ἀνάθεμα.

Τριψίδιν, 252.

Τρουλλάτον, Τουρδάτον, 251.

Τρουῖλλος, 251.

Τρῶς, Τρῶ, Τρῶμεν. Τρῶτε, Τρῶσι, Τρῶν, 133-134, 243.

Τσακόνω, 225.

Τσίχνα, Τσικνόνω, 198-199.

Μεταφ. Λυπούμαι, 199.

Τσικνίδα, 198.

Τσιλῶ, 292.

Τσιμβῶ, Τσιμπῶ, 272, 337.

Τσίρος. Ζ. Τζίρος.

Τσούκα, Τσουκάλιον, 183, 262.

Τσουκαλούδα, 262.

Τσόχα, Τσοχαδάρης, 312-313.

Τυλάριον, 200.

Τυλίγομαι, 224.

Τυμπανάρης, 170. Τυμπανόκρουσος, 220. Τύμπανον, 170.

Τυπεκόν, 277, 280.

Τυρὶν βλάχικον, 108.

Τυχαίνω, 44.

Υ.

Υ (του) ροιχείου προφορά, 136.

Ἀφαιρείται καταρχάς τῶν λέξεων, 49, 221. — κατὰ μέσον, 116. — μεταβαίνει εἰς τὴν ΟΥ δέφθ. 45, 58-61, 293, 332. — εἰς τὸ Ο, 50. — εἰς τὸ Β, Ζήτ. Β. — εἰς τὸ Ε, Ζήτ. Ε.

Υαλίσει, 315. Υάλιον, 315, 338.

Υαλιζήριον, 315.

Υδροκύλον, 293.

Υδροροσάτον, Υδροσάτον, Δροσάτον, 317.

Υδρωμένον, 269.

Υδροπικιάσα, 324.

Υἱὸς τοῦ Ἡγουμένου, 231, 250.

Υπαγαίνω, ἡ Υπαγέτω, 145, 223.

Υπᾶς, Υπᾶ, Πᾶ. Υπᾶμιν, Υπᾶτε, Πᾶτε, Υπᾶσιν, Πᾶσιν, 133-134.

Υπεραδνίζω, 258.

Υπερβαίνω, 322.

Υπέρπυρα, ἡ Πέρπυρα, 49, 78.

Υπερσυντελεικοὶ (οἱ διὰ τοῦ Εἵχα ῥημ.), 101, 136.

Υπνιάρης, 327.

Υπόδημαν, 114.

Υποίσωμαι, 249. Υποίσει, 250.

Υποκάμισον, Ποκάμισον, Πουκάμισον, 53. Επικάμυσον, 240.

Υποκολιον, 259.

Υποκοιμούμαι, Ζ. Αποκοιμούμαι.

Υποχοριστικά συγκομμένα εἰς ὦ, 47. — ἀντὶ ἀπλῶν, 47.

Υπομνήσεις, 312.

Υπομουγγρῶς, Ζ. Μουγγρίζω.

Υποτακτικοὶ ὁρίζοι περισπόμενοι. 136. — μέ τὸ ΝΑ, ἀντὶ μελλ. ὁριστ. 57.

Υποτροφή, 247.

Υπότυρον, 261.

Υζέρησις, Υζεροῦμαι, Ζ. Στερῶομαι.

Υζερὸν, 143.

Υφέν (παρὶ τῆς) προσφθίας, 226.

Υψόνομαι, 127. Υψώσω σε (ψάλλουν τὸ), 250.

Φ.

Φ, ἀντὶ τοῦ Π, 43, 47, 121, 122-123.

Φᾶ [φάγη], 134.

Φάβα (τὸ), Φάβατος (τὸ), 238.

Φαβατίτζιν, 281-282. Φάβατα βρεκτά, 238, 282.

Φάγε τὸν περιδρόμον, 199. Ζ. Φόφος.

Φαγίν, 276. Τὸ φάγε καὶ τὸ πτε, 159.

Φαινόλιον, ἡ Φαλόνιον, 53.

Φαίνω [Ύφαίνω], 221.

Φακώλιον, 55.

Φακρασίς, 279.

Φαλσευτής, Φαλσεύω, Φαλσία, Φαλσογράφος, 194.

Φάλωμα, ἡ Φάρσωμα, 194.

Φᾶς, Φᾶ, Φᾶτε, Φᾶμεν, Φᾶσιν,
134, 292.

Φαπόλεν, Φασούλα, 282.

Φαφλατᾶς, 90.

Φελιν, Φελιον, 79.

Φελῶ, 43, 148. Δέν φελᾶ,
149.

Φέξη (ἕως νᾶ), 97.

Φευγθε, 52.

Φίβλα, ἡ Φιούμπλα, 216.

Φιδίς, 107.

Φιλοθεῖται, 277.

ΦΙΑÓΘΕΟΣ, 277.

Φιλοίκτωρ, Φιλοικτίρμων, 227.

Φιλοκαλία, 289. Φροκαλίᾶ, 290.

Φιλομήλα, 239.

Φλαμαρίζω, 197.

Φλησκούνη, 316, 320.

Φλούδιον, 257.

Φόλα (ἡ), καὶ Φόλις (ὁ), 239,
313.

Φόρος, 297.

Φορτόνομαι, 128.

Φουδουλιᾶ, 241.

Φούχτα, 261.

Φουμίξω, 55.

Φουρνέω, 176, 213. Φουρνάρηκ,
213. Φουρνάριος, 176, 213.

Φουρνιτάρης, 176. Φουρνιτάρη
κρίας, Φουρνιστᾶ σὺκα, 176.

Φούρτος, 176, 213.

Φούσκα, 45, 263. Φουστωμένος,
263.

Φράξουν, 78.

Φρέξε, 302.

Φροκαλία. Ζ. Φιλσκαλία.

Φροντίδες ἄλμυραι, 40.

Φτενός, 123.

Φτερινετήρα, 234.

Φτιάνω, ἡ Φτιάζω, 244.

Φυλακάτορας (Geolier), 78.

Φυλλιᾶζω, 164.

Φύλλον χαρτί, 78.

Φωνᾶζω, 65.

Χ.

Χ, ἀντὶ τοῦ Κ, 68.

Χαδιάριον, ἡ Χαυιάριον, 239,

267. Χαδιαροπούλος, 267.

Χαδιαροκαταλύτης, 241.

Χαλίγια (τά), 144, 200. Χαλι-
κολόγος, 144.

Χαλκῆ, 297.

Χαλῶ, 207, 370. Χάλασμα,
Χαλάστρα, 208.

Χαμάλης, 171, 185.

Χάμου, 97.

Χανικολόγος, Ζ. Καλικολόγος.

Χάνομαι, 267-268.

Χάπτω, 57, 78.

Χαράζω, 77. Χαράσσει, 97.

Χαραμάδα, ἡ Χαραμίδα, 98.

Χάρβαλον, 211.

Χαρῆναι, 158. Νέ χαρῆς τᾶ
ὀμμάτιά σου! — τὸ περᾶν
σου, 86.

Χήρισί με τόνεμά σου, 86.

Χαροκόπος, 96.

Χάρος, 52.

Χαρτίον, 76.

- Χαρτοκόπος, 96.
 Χαψία (ή), 57.
 Χειλᾶς, 276.
 Χειμὸς, Χειμὸν καὶ καλοκαίριν, 51.
 Χειρομάχιστες, 188.
 Χειρότερος, 52. Χειρότερον, 269.
 Χειροτεχνάριος, 170, 189.
 Χεράκιον, 224.
 Χειρονόμος, ἡ Χειρονόμος, 234, 237.
 Χειρμένον πρόσωπον, 80.
 Χιώτικον [κρασίον Χιώτικον], 254, 279. Χιώτικαι σταπιδι-
 τζαι, 282.
 Χλωρός, 260.
 Χνότος (ὅ), Χνότα (τά). 217.
 Χνούς (μηδὲ), Χνούδιον, 272.
 Χοιρνὸν, 143.
 Χολόκοκκα, 266.
 Χονδρόκυλος (ὅ), 291.
 Χονδρός, 286.
 Χονδρόχυλον, 291.
 Χονδρώδη (τά), 217.
 Χορδόκοιλον, 106, 215. Χορδο-
 κοιλίζειν, 107. Χορδοκοιλί-
 στρα, 215.
 Χορεύτρια, ἡ Χορεύτρα, 144.
 Χορτάζω, Χορταίνω, 152. —
 τὸν θυμὸν, 153. — τὰ λόγια,
 153.
 Χουλιάρα, 61. Χουλιάριον, 58.
 Χοχλάζω, 48.
 Χρειαζομαι, 184.
 Χρήζω, 184, 269.
 Χρίομαι. Νὰ ἰχρίσθῃ, 263.
 Χρόνοι ῥημάτων σύνθετοι διὰ τοῦ
 Ἐχω καὶ Θέλω, 101-103.
 Χρόνος [ἔτος], 337.
 Χρυσάφιν, 212.
 Χρυσοστερνιστηράτος, 43.
 Κυλὸν (τὸ), 317.
 Χωνεύω, 283.
 Χώρα, Χωρικός, Χωριανός, 212.
 Χωρῶ. Δέν τὰν Χωρεῖν τὰ φορέ-
 ματά του, 222.
 Ψ.
 Ψ, ἀντί τοῦ ΦΘ ἢ ΦΣ, 49.
 Ψαθίν, 239.
 Ψαλιδόπουλον, 173.
 Ψαχνός, 217, 267.
 Ψίγω, 66.
 Ψείρα, 48-49, 224.
 Ψευδοτσαγκάρης, 94.
 Ψευδοτοιχος, 194.
 Ψήσετε, 319.
 Ψησίον, 242. Ψησόπουλον, 25.
 Ψηφία, Ψηφίζω, 237.
 Ψιλός, 319.
 Ψίχα, 62, 287, 319. Ψίχυλον,
 62, 287, 319.
 Ψουνίζω, 89.
 Ψουφουρίζω, 231, 307.
 Ψοφάκιον, 265. Ψοφίμιον, 265.
 Ψόφος [θάνατος], 265, 309.
 Ψοφῶ [ἀποθνήσκω], 265,
 269. ἀπὸ τοῦ λιμοῦ, 289.
 Ψωμίν, 57. Κομμάτιν, (Ψωμίν),

78. Ζ. καὶ Κορμάτιν. Ψωμοζη-
τῶ, 313.

Ωξος. Ωξιανοὶ ἰχθύες, 261

Ὠρειάριος, 233.

Ὠριμος, 254.

Ω.

Ὠς νᾶ ἢ ἔως νᾶ, 292. Ἐωσοῦ νᾶ,

Ὠσπου νᾶ, 275, 292. Ὠς τοῦ

νᾶ 275. Ὠς γιανᾶ, 168. Ὠσᾶν

νᾶ, Ὠς νᾶ, 225, 292. Ὠς ἴνα,

168, 203, 292. Ὠς διεμένα,

280.

Ω. Ζήτ. αὖ καὶ οὐ.

Ω (ἀφαίρεσις τοῦ), 42, 148.

Ὠστός, 122.

Ὠγκώδη (νᾶ), 264.

ΩΝ. Ζ. οὐν.

ΩΣΙΝ, Ζήτ. ΟΥΣΙΝ.

ΠΙΝΑΞ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ.

A. — AN.

- Α. Ζήτει, Ο.
 Άγασοί, 49.
 * Άγεντίω, 333.
 Άγκυρα, 60. Άγνος 236.
 Άγριοι, 117.
 Άγω, Άγίω, Άγίω, Άγίω, Άγι-
 νίω, 145, 225.
 Άδίνες, 216.
 Άδω, 324.
 ΑΖΩ και ΑΝΩ (εις) βήματα, 140-
 141, 225.
 Άδερνιη, 255.
 ΑΙ (εις) λήγουσαι προδίαις, 111.
 Αιμάσσω, 302.
 Αιματίτις χορδή, 308.
 Αίρομαι, 127, 128, Αίρω, 71,
 72.
 ΑΙΣ, Αιολικώς εκκεί τεῡ ας, 81.
 Αίων, 63.
 Άκαπνον μέλι, 253.
 Άκμήν, 254.
 Άκούσομαι κακός, 179.
 Άκρατίζομαι, Άκράτισμα, 109.
 Άκρόπαστος, 122, 204.
 Άπροχειρήν, 237.
 Άλαρύνω, 51.
 Άλεκτορίς, Άλέκτωρ, 43-44
 Άλετριβανος, 189.
 Άλισις, 329.
 Άλλασσόμεναι, ή Εξελλάσσουσai
 στολαί, 51. Άλλάσσω, 224.
 Άλμυρόν γειτόνημα, 40.
 Άλουσία, Άλουτίω, 328.
 Άλόπεκες, 204.
 Άμα τῷ, 101.
 Άμαθαινω, 45.
 Άμανίτης, 253.
 Άμαυρός. Άμυρά φρήν, 56.
 Άμεύτασθαι, 159.
 Άμπελίνη ράβδος, 275.
 Άμφις, Άμφίσωπον, 275.
 Άμφιστομος. Ζ. Θάλαξ.
 ΑΝ (εις) καταλήγοντες παρακαίμε-
 νοι, 67.
 ΑΝ αντί τεῡ ΑΩΝ, 148.
 Άν [Άνά], 144.
 Άν σύνδ., 101-102.
 Άνάμμος και Άνάμμων, 52.
 Άναπτύσσω, 83.
 Άνασηκώω, 207.
 Άνθη και Άνθος, 64.

ἄνθρακες μαλακοί, Ἄνθρακίνη, 198.

Ἄνους [άνύους], Ἄνοντος [άνυν-
τος] 220.

Ἄνότη' ἔπη, 149,

Ἄνοντος. Ζ. Ἄνοις.

Ἀντίκαις, 88.

Ἀντισηκόω, 207.

Ἀντίστομος. Ζ. Φάλαγξ.

Ἀνυπόδητος, 240.

ΑΝΩ (εις) ῥήματα. Ζ. Α2Ω.

Ἄνω ἄνω, 243.

Ἄνωφελές, 43.

Ἄξετε, 104.

Ἀπαί, 111.

Ἀπαμεισθαι, 85.

* Ἀπατίω, 149.

Ἀπέθαναν [Ἀπέθανον], 69.

Ἀπελήλυθαν [ἀπεληλύθασιν], 67.

Ἀπεισιές, 116.

Ἀπσδειλιῶ, 303.

Ἀπόδρομος, 88.

Ἀποθαυμάζειν, 85.

Ἀποδειτικά ῥήματα, 127.

Ἀποκαθημένη, 230.

Ἀπόκαρσις, 240.

Ἀποκυδεύω, 305.

Ἀπομερμηρίζω, 84.

Ἀπόμοιρα, 298.

Ἀποστηθίζω, 212.

Ἀπόστροφος ἢ ἐκδιψις τοῦ ἀρχι-
κοῦ τῶν προδέσεων, 150.

Ἀπότρηχες (οἱ), Ἀποτρίχω, 328.

Ἀποφύγησις, 141.

* Ἄππας, 287.

* Ἄρδων, 221.

Ἄρθεις εἰς ὕψος Ἄρθεις τράπεζα,
127.

Ἄρκος ἢ Ἄρκτος, 280.

Ἀρμαλία, 72. Ἄρματα, ἢ Προσάρ-
ματα, 71-72,

Ἄρμενα, 70 — τέχνης 71.

Ἄρνυμαι, 115.

Ἀρρίενικὸς, 256.

Ἄρσις 72.

Ἄρτοπωλεῖον, 178.

Ἄρτος, 71. — ἐγκρυφίας, 162.

— σκοδίτης, 162, 291. —

αὐτόπυρος, πετυρίτης, συγχο-
μιστὸς, 163.

Ἀρτύω ἢ Ἀρτύνω, 284, 317,

Ἄρτυμα, 317.

* Ἄρχαος [Ἀρχαίος], 143.

Ἀρχὸς καὶ Ἄρχων 52.

Ἀς [Ἔς], 100.

Ἄσαναῖοι, 49.

* Ἄσπρος, 82.

Ἄσταλα. Ζ. εἰς τὸν Πίναν. σημείωσ.

Ἄσταλα.

Ἀσφάραγος, 121.

* Ἄτα [Ἔτα], 116.

Ἀτάλλω καὶ Αὐτάλλω, 116.

Ἄτάρ καὶ Αὐτάρ, 116.

Αὐγάζω, 112.

Αὐγας(ὕπ') ἡλείοιο, 97.

Αὐξήσεις ῥημάτων, 161, 210.

Αὐξίς, 73.

* Αὐτάλλω. Ζ. Ἀτάλλω.

Αὐτάρ. Ζ. Ἀτάρ.

Αὐτμή πυρὸς, 258.

Αὐτοδίδακτος, 129.

Ἀφρίλαν [Ἀφρίλον], 69.
 Ἄρες, προστακτικὸν, συντασσό-
 μενον Αὐτοκρατοῖς, 98-99.
 Ἄχνη πυρὸς, 258.
 Ἄχνυμαι, 258.
 Ἀχρους, 258.
 ΑΩ καὶ ΕΩ (εἰς) ῥήμματα, 42, 149.
 ΑΩΝ συγκεκομμένον εἰς τὸ ΑΝ. Ζ.
 ΑΝ.

Β.

Β καὶ Γ ἐναλλάσσονται, 316.
 * Βάδομαι 64.
 Βάλανος, 111.
 Βαλαντιοτόμος, 93.
 Βάλλ' εἶνον, 186.
 * Βαληκιώτης, 64.
 Βᾶμες, 99.
 Βάσκ' ἔτι, 223.
 Βαύκαλις, Βαυκάλιον, 246.
 * Βείκας [μακράν], 64.
 * Βείκατι [εἵκοσι], 64.
 * Βείρακες [ἰέρακες], 64.
 * Βέλα [ἥλιος, Αὐγή] 64.
 Βελόνη, 173.
 Βέμβιξ, 290.
 Βενετιανοὶ, 245.
 Βέργη, πόλις, 275.
 Βιάζω, Βιάζομαι, 127.
 Βιδλίον, 76.
 Βλάδθ καὶ Βλάδος, 64.
 Βλέννα, Βλέννος, 91.
 Βλήχων, Γλήχων, 316.
 Βλωμός, 57.
 Βοείη, 59.
 Βόες, 63. Βοίδιον, 189.

Βοηθεῖν, 304.
 Βολῶν [ὀδολῶν], 297.
 Βομβυλῖος, 290.
 Βορβορυγμός, Βορβορύζω, 48.
 Βούπαις 88.
 Βραδέως τῆς ἡμέρας, 171.
 Βρογγοχήλη, 263.
 Βωδέοντες, Βωδείη, 243.
 Βώσομαι 243.

Γ.

Γ. Ζήτ. Β.
 Γαβαθὸν, 113.
 Γάδος, 64.
 Γαλαθινὸν χοῖρον, ἐρίφιον, 256.
 Γάρ, 70, 97, 150.
 Γαργαρεὼν, 263, 326-327.
 Γείνω, 136.
 Γεῖταινα, 174.
 * Γέλα [αὐγὴ ἡλίου], 64.
 * Γελίχη [ἔλιξ], 64.
 Γέλος, 162.
 Γενειάς, 255.
 Γένυς, 213.
 * Γέσμα [Γεῦμα], 64.
 Γεῦμα, 116, 289.
 Γλήχων. Ζ. Βλήχων.
 Γλίσχρος, Λίσχρος, 295.
 Γλυκὺς 147.
 Γλυκείαι παῖδες σκότου 142.
 Γνάθος, 213.
 Γνάφαλον, 327.
 Γοάομαι, 302.
 Γόγγρος, 279.
 Γόη καὶ Γόος, 302.
 * Γοῖνος [οῖνος], 64.

Γόμος, 281.
 Γόμφος, 260, 292.
 Γόος. Ζ. Γόη.
 Γόρτυν καὶ Γόρτυνα, 48.
 *Γραψέτω, 105.
 Γύαρος (ῥ), νῆσος, 202.
 *Γύλος [νέμος], 64.
 Γυρὸς διαφέρει τοῦ Γύρος, 79· 80,
 92, 263. Γυρὸς ἐν ὁμοιοι,
 Γυραὶ πέτραι, 79. Γυρώω, 80.
 Γύρος. Ζ. Γυρός.
 Γυρτόν, 80.
 Γυροῦμαι, 80.

Δ.

Δ, τρέπεται εἰς τὸ Α, 193.
 Δαιμονική νόσος, 142.
 Δαίρομαι, 127.
 Δάκνειν. Ζ. Χεῖλεσι.
 Δάκρυμα, 193.
 Δαμασκηνα, 190.
 Δαρεικοὶ, 107 (*).
 Δαύκος. 193.
 Δεῖν, Δεῖνα, 181. Δεῖς, Δέν
 180.
 Δεῖπνα ἀπὸ συμβολῆς, 97.
 Δένδρα καὶ Δένδρεα, 148.
 Δεσπότης, 330.
 Δῆθεν 224.
 Δημήτηρ καὶ Δήμητρα, 48.
 Διαβέβλημαι πρὸς τι, 289.
 Διαρτύνω, 50.
 Διαυγάξεν (ἄμα τῷ) 97.

Διδάσκομαι 129-131. — σκυτέα
 κ. τ. λ. 89.
 Δίδωμι. Ζ. Χεῖλεσι.
 Διεβρώγος. Ζ. Ράκος.
 Δίπυρος ἄρτος, 259.
 Δίσκος κατωμάδιος, 286.
 Διώκω τὸν πλοῦν, 181.
 Δίωτος, 285.
 Δούλειος. Ζ. Χόρτος.
 Δουπῆται, Δούπος, 264-265.
 Δρόσος. Ζ. Πιμπλάναι.

Ε.

Ε, ἀντὶ τοῦ Ι, 154.
 ΕΑΣ (εἰς) καὶ ΕΥΣ ὄνομα. ἀρσενικ.
 87.
 Ἐγγραυλῖς, 242.
 Ἐγείρομαι, 115.
 Ἐγκάπτω. Ζ. Κάπτω.
 Ἐγκσταπλίκω, 335.
 Ἐγκατέλιπον [Ἐγκατέλιπον], 69
 Ἐγκαφος, 57, 187.
 Ἐγκεντρίζω, 164.
 Ἐγκομβόω 138.
 Ἐγκρυφία. Ζ. Ἄρτος.
 Ἐγκυτί, ἢ Ἐν χρωτί (tout ras,
 tout près de la peau), 59.
 *Ἐγραψέ, 105.
 Ἐγών, Ἐγώνη, 222.
 Ἐθειρ καὶ Ἐθειρα, 48.
 Ἐθελήμος καὶ Ἐθελήμων, 52.
 Εἶα! 295-296.
 Εἶδαν [Εἶδεν], 69.

(*) Τῶν Δαρεικῶν ἕκαστος ἄξιος ἦν ὀλίγου δεῖν ὑράγκων τριάκοντα. Ἴδε καὶ
 τὰ σημειωθέντα μοι ἀλλαγῶ (Πλουτάρχ. Β. Μέρ. 5, σελ. 446.)

- Εἶω, 105.
 Εἶμι, 64.
 Εἶξας, 105.
 Εἶποτε! 88.
 Εἰθαίνω, 225.
 Εἰδασίς, 165.
 Εἰδιβάζω, 225.
 Εἰλογή, 144.
 Εἰσπάω, 167.
 Εἰσπαύω, 212.
 Εἰστέινειν. Ζ. Χεῖρ.
 Εἰλάδιον, 320.
 Εἰλασία, 113. Εἰλαύνω 255. —
 δρόμον 182.
 Εἰλαφρύνω, 50.
 Εἰλάω, Εἰλεύθω, 159.
 Εἰλεος (ὁ καὶ τὸ), 64.
 Εἰλπίζω, Εἰπομαι, 207.
 Εἰβλημα, Εἰβολάς, Εἰβολίς, 164.
 Εἰμήνη, Εἰμίν, 179.
 Εἰμπεσε, 104.
 Εἰμπήκτης, 201.
 Εἰμπλέκομαι, 336.
 Εἰμπλησο λέγων, 153.
 Εἰμψυλλίζω, 164.
 ΕἰΝ κατάληξις ἀπαρεμφάτων Δωρι-
 κῇ ἀντὶ τοῦ ΕἰΝ, 159, 335.
 Εἰνθεσις, 57, 187.
 Εἶν, 44, 95, Εἶναι, 95.
 Εἰνοίκιον, 164.
 Εἰντριώνη, 62.
 Εἰντέθεν, 134.
 Εἰνωμον, 308.
 Εἶξ. Εἶξ οὐρανόθεν, 42.
 Εἶξαμῦσαι 159.
 Εἶξάρες, 301.
 Εἶξπαίρομαι, 115, 167.
 Εἶξεπιπολῆς, 194.
 Εἶξιρυθρος, 225.
 Εἶπαίρω, Εἶπαίρομαι 115. Ζ. καὶ
 167.
 Εἶπέρχομαι, 268.
 Εἶπιβλημα, 222.
 Εἶπικριον, 71.
 Εἶπιλαῶ, 304.
 Εἶπιληπτος ἢ Θεόκληπτος, Εἶπιλη-
 ψία, 142.
 Εἶπιλήτμων καὶ Εἶπιλησμος, Εἶπι-
 λησμότατος, 52.
 Εἶπιληψία. Ζ. Εἶπιληπτος.
 Εἶπιλίγη, 294.
 Εἶπιπloon, 106.
 Εἶπιτραπεζώματα, 121.
 Εἶργάνη, 166.
 Εἶργοδιωκτοῦμαι, 206.
 Εἶρείπιον, 208.
 Εἶρμα, 272.
 Εἶρος, 161.
 * Εἶσμη [παρὰ τὰ Εἶδω]. Εἶσμιον,
 64.
 Εἶσμάριον, Εἶσμός, 113.
 Εἶσταν, 134.
 Εἶστήκω, 84.
 Εἶστία, ἴστία, 197.
 Εἶσχάρα, 68.
 Εἶτερόστομος. Ζ. Φάλαγξ.
 Εἶτι, 304.
 Εἶνως, 238, 281.
 Εἶτος, 337.
 * Εἶναρχισμός, 155.
 Εἶνύνω 244.

Εὐμαρής, 140.

Εὐνή. Ζ. Πίπτω.

Εὐνοστος, 255.

Εὐπαθείην, Εὐκαδίη, 177.

Εὐραν [Εύρον], 69.

ΕΥΣ. Ζ. ΕΑΣ.

ΕΥΩ. Ζ. ΕΩ.

Ἐφαν, 134.

Ἐφαναν [Ἐφανον], 69.

Ἐράπλωμα, 222.

Ἐφηδος, 88.

*Ἐχονι, 149.

Ἐχω κχταστρεψάμενος — ἀπολω-
λεώς, 102.

ΕΩ (εις) καὶ ΙΖΩ Ρήματα, 131.

— καὶ ΕΥΩ, 43.

Ζ.

*Ζαλεῦ, 223.

Ζόν, 161.

Ζύμη, 71.

Ζωμήρυς, 58.

Ζωμός, 89.

Η.

Η, ζοιχεῖον ὑσερογενής, 161.

Ἡδεν, 51.

Ἡδος, 147.

Ἡειν, 51.

Ἡλιος, 64.

Ἡμίνηρον, 122.

Ἡμίονος, 44.

Ἡμετάριχον, 122.

ΗΝ ἀπαρεμφάτων καταληξίς, 103.

ΗΝ, 51.

Ἡνι, Ἡν' ἰδε, Ἡνίδε, Ἡν' ἰδοῦ,
103-104.

Ἡ οὐ, 76.

Ἡπου, 134.

Ἡσκειν, 169-170.

Θ.

Θ καὶ Τ ἐναλλάσσονται, 123.

Θαλαττοκοπεῖν, 96.

ΘΕΑΡΪΩΝ, 260.

Θεοὶ (ὦ γῆ καὶ)! 254.

Θεόληπτος, Ζ. Ἐπληπτος.

Θεραπεία, 280.

Θέρμοι, 295.

Θερμῷ λουσθαι, 103.

Θήλεα (τὰ), 138.

*Θρασειμαχειοληψικέρματος, 242.

Θριπήδεστος, Θριπηδέστατος, 82.

Θριψ, 82.

Θρυμματῖς, 124.

Θύμβρα, 287.

Θυνάς, Θύνη, Θυννίς, Θύννος,
73.

Θώραξ, 54.

Ι.

Ϊαμβος, 147.

Ϊγδίον, 189, 264.

Ϊδε, Ϊδού. Ζ. Ϊνι.

Ϊδίωμα, 223.

Ϊδρὸς, 162.

Ϊμάντες, 53.

Ϊνα συντεταγμένον ὑποτακτικ.

ρήμ. ἰσοδυναμεῖ ἔσθ' ὅτε τοῖς

ἀπαρεμφάτους, 157-158.

Ϊνιον, 61.

Ϊδς, Ϊδω, 289.

Ϊουλος, 272.

Ϊπνὸς, 213.

ἱππείας εἰς πεδίον, 305.

Ἰραξ, 143.

Ἰρός, 143.

ΙΖ (εἰς) καὶ ΙΑ ὀνόματα, 57.

Ἰσάμενα, 83.

Ἰσία. Ζ. Ἐσία.

Ἰσχαδοκάρνα, 282.

Ἰτία, 154.

Κ.

Κ ἀντὶ τοῦ Χ. 123.

ΚΚ (Ὄνόματα διὰ δύο) γραφόμενα, 77.

Κάθημαι, 132. Καθίζω, 131.

Κακκάδη, Κακκάβα, Κάκκαθος, 243.

Κακοδιχία, 329.

Καλάπους, Καλόπους, 117-118.

Κἄλον, 117.

Καλτιχιοί, Κάλτιοι, Κάλτοι, 169.

Κάμαξ, 288.

Καμάρα, 111.

Καμμύω, 303.

* Κάναθοι, 213.

* Κάνδαρος, 240.

Κάνης, Κανήτιον, 339.

Κάνναβις, 192.

Κανοῦν, 321.

Καπάνη, 220-221.

Κάπετος, Σκάπετος, 221.

Κάπη, 57.

* Κακπάτια, 220.

Κάπτω καὶ Ἐγκάπτω, 57.

Καπύρια σῦκα, 177, 213. Καπυρός, 214.

Καρδία, 62.

Καρδία. Ζ. Συνθρύπτειν.

Κάρυον, 192. Καρυόφυλλον, 252.

Καρφαλία, Κάρφω, 294.

Καρχήσιον, 68.

Καρωτὸν, 193.

Κάσας, Κάσσον, 51.

Κατά. Τὸ καθ' ἡμᾶς, 41, 332.

Καταβολή πυρεταῦ, 142.

Καταί, 111.

Κατάπεσε, 104.

Κατηγορήματα ὀρθά, ὕπτια, οὐδέτερα, ἀντιπεπονθότα, 125.

Κατηφής, 84.

Καττύω, 109.

Κτωμάδιος. Ζ. Δίσκος.

* Καναλίον, 214.

Καυκαλῖς, Καῦκος, 247.

Καυλός, 191, 259.

Καχλάζει, 48.

Κάψα, Καψάκης, 78.

Κάψις, 57.

Κεδάζω, Σκεδάζω, 221.

Κεῖμαι, 270.

Κέλλω, 81.

Κέλυφος, 59.

Κέντρων, 187.

Κεραννύω, Κεράω, 114, Κερνάω,

Κέρας, 114.

Κέρνον ἢ Κέρνος, 114.

Κεφαλῆς (πρὸς τῆς σῆς)! 86.

Κήλη, 302.

* Κίβζλος, 200.

Κίθαρος, 255.

Κεθών, 123.

Κίκι (τὸ), 266.

Κιμβίτι, 267. *Κίμβιξ ἢ Κίμμιξ*,

267, 337. *Κίμμιρος*, 267.

Κίρκος ἢ Κρίκας, 80, 196.

Κιρνάω. Ζ. Κεραννύω.

Κίρος, Κίρρος, Κιρρά, Κιρράς,

Κίρυλος, 74.

Κιρρός, 74.

Κίστη. Ζ. Κύτη.

Κιτρία, Κίτρον καὶ Κετρόμηλον,
283.

*Κίττυλα (τά). Ζ. Κύντιλα.

Κίχλη, 73.

Κλαγγή, Κλάζω, Κλαγκάζω,
Κλαγκάνω, 141.

Κλαυσίγελως, 205.

Κλῆμα, 275.

Κνάσαι. Ζ. Κνάω.

Κνάφαλον, 327.

Κνάω, Κνέω, Κνήμι, Κνήθω,

Κνίω, Κνύω, Κνέζω, Κνύζω,

Κνώω, Κνάπτω, 198.

Κνεόμενος, 199. Κνέω. Ζ.
Κνάω.

Κνέφαλον. Ζ. Κνάφαλον.

Κνίδη, 198.

Κνίζω, 199.

Κνισσῶσαι 199.

Κνώω. Ζ. Κνάω.

Κνύζομαι, 199.

Κόαξ, 122.

Κοβαλεῖω, Κόβαλος, 200.

Κοιλία. Ζ. Πλύνειν.

Κοίτη, 270.

Κόκκος, 77, 122, 247. — Κκί-

διος, 266. — φοεικοῦς ἢ βα-
φικῇ, 336. Κόκκυ, 247.

Κοκκύμηλα, 190.

Κολίας, 259.

Κόλλιξ κριθινός, 153.

Κόλπος, 47.

Κολύρα 122, 291. Κολυρίζω,
291.

Κομβολύτης, 93.

Κόμβωμα, 138.

Κομμάτριαι, 201.

Κομπός, 52.

Κονία, 264. Ζ. Στακτή.

Κόνιδες, 238.

Κόνις, 219.

Κοντεύω, 288.

Κοντός, 288.

Κόντωσις, 288.

Κοπίζω, 97.

Κοπίς, 97.

Κόπος (τὰ ἀπὸ τοῦ) ἀνύεται,
96-97.

Κόπτω, 146.

Κορδύλη, 106, 219.

Κορίω, ἀμετάβατ. 152.

Κόρη καὶ Κόρος, Κούρη καὶ
Κοῦρος, 87-88. Κορίσκιον,
107, 190.

Κορκορυγμός, 48.

Κόρος. Ζ. Κόρη.

Κόρρης (ἐπὶ) παῖσιν, 146.

Κορυθαλός, 219, 293.

Κόρυθα, 301.

Κορώνη, 236.

- Κοσκινοπόιδος, ἡ Κοσκινοπώλης 194. Κύβος ἀνέριπται, Κύβου ῥίψις, 305.
- Κόσση ἢ Κόττη, 60, 146, 191. Κύβρη, 123, 249. Κυβρίδιον, 123.
- Κόσσοι, Κοσσοτράπεζοι, 146. Κυκλίσκοι, 192.
- *Κόσσω. Ζ. Κόττω. Κυνη, 221.
- Κοτίκας, 61. Κυνογράμμη 209. Κυνοραϊστής, 266, 322. Κυνόροδοι, 322.
- Κότταβος, 145-146. Κύνωψ, 322.
- Κόττη. Ζ. Κόσση. *Κύπα, Κύπη, 113. Κύπελλον, 113.
- Κοττίω. Κόττος, 305. Κυπρίνος, 259.
- *Κόττω, Κοττώ, Κοττῶ, 145. Κύπτω, 221.
- Κούρη, Κούρος. Ζ. Κῶρη. Κυρεύω, 81.
- Κοχλιάριον, 58. Κύριος, 330.
- Κοχλίας, 259. Κυρίσκος, 107.
- Κράβδατος, 111. Κυρὸς, 80.
- Κράζω, Κραυγάζω, Κραυγάνω, 141. Κύρτη ἢ Κύρτος, 269.
- Κράμα, Κράσις, 72. Κυρτός, 80. Κυρτά κύματα, 333.
- Κράμβη, 191, 259. Κύρω, 80.
- Κρανίον, 246. Κύστις, 263.
- Κράσπεδον, 256. Κύταρος ἢ Κύτταρος, 58, 59.
- Κρηπίς, 87. Κύτη (τά) 59. Κύτινος, 59.
- Κρίβανος, 177, 213. Κριβανω- Κύτος καὶ Σκύτας, 58-59, 94, 221. Κύτιον, 58-60.
- τῶν ὀρμαθὸς, 177. Κίττυλα ἢ Κύττυλα, 59.
- Κριθὴ, 318. Κύτη ἢ Σκύτη (ἡ), 59-60.
- Κρίθινος κόλλιξ 153. Κνηφελιον, 87.
- Κρίκος. Ζ. Κίρκος. Κωδιός, 317.
- Κρίνα καὶ Κρίνη, 148. Κώδων, 89.
- Κροκωτός, 190. Κώθων, Κωθωνίζω, Κωθωνιστή- ριον, 113.
- Κροταλίζω, Κροτῶ, 286. Κώνωψ, 89.
- Κρότων, 266. Κωπηλασία, 113.
- Κρώδυλος, 196. Κώταλις, 58.
- Κύαμος, 238.
- Κύβαλος, 200.
- Κυβηλιστής, 200.

Λ.

Λ. Ζήτει Δ.
 Λαβῆ. Ζ. Αἰψίς.
 Λάγανον, 214.
 Λάγηνος, 339.
 Λαῖφος, 238.
 Λαμβάνω ὁδόν, 181.
 Λάκκος, 77.
 Λάκω ἢ Λακῶ, 304.
 Λαμία, 278.
 Λαπάρα, 187.
 Λαρινοὶ σύες, 205.
 Λάρναξ, 77.
 Λάρος, 191.
 Λαρυγγίζω, 161.
 Λαρυροκάκαθον, 124.
 Λαύραξ, 239.
 * Λάφνη [Δάφνη], 193.
 Λαφύσσω, 258.
 Λεῖος, 63.
 Λεκανίσκη, 190.
 Λεπίς ἢ Λοπίς, 239-240. Λεπι-
 θωτός, 122.
 Λευκὴ ἡμέρα, 56.
 Ληρεῖν, 249.
 Λῆψις πυρετοῦ, 142.
 Λίγδα, Λίγδος, 264.
 Λίζω, 294.
 Λιμοκτονούμενος, 278.
 Λινόζωσις, 111, 209.

Λιπαίνω, 187.
 Λισσάς, 295.
 Λίσρον, 295.
 Λίσχρος. Ζ. Γλίσχρος.
 Λοστρόν, 46· 47.
 Λοπίς. Ζ. Λεπίς.
 Λορδόν, 214.
 Λούμινος, Λοῦσι, Λοῦται, 104,
 134, 220. Ἐλοῦμεν, 134.
 Λυγηρὸς, 312.
 Λύγος, 236.
 Λωφάω, 258.

Μ.

Μά, μόρ. ὁμωτ., 86.
 * Μάγιστρος, 215.
 Μάζα, 175 — τριπτή, ἀτριπτος,
 178.
 Μαζός, 251.
 Μάθη (ἡ) καὶ Μάθος (τὸ), 64.
 Μάκελλον, 215.
 Μάκκος, 77 (*).
 Μαλακευνίω, Μαλακεύνητος, 316.
 Μαλκκοὶ ἀνδρακες, Μαλακὸν πῦρ,
 198.
 Μαλλός, 54.
 Μάματα, 252.
 Μαμμῶν, 252.
 Μάμμη, 62-63. Μαμμία 62.
 Μανδύας, 219.
 Μαννάριον, 62.

(*) Τέσσαρα παρεξήμην νόματα διὰ διπλοῦ τοῦ π. γραφόμενα. Τούτων τὰ τρία παρελήφασιν οἱ νεώτεροι Λεξικογράφοι, χαίρειν φράσαντες τῷ Μάκκος, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς σημασίας. Σημῆναι δ' αὖ ἢ τὸν μωρὸν, ἔνθεν καὶ τὸ καταγεχωρισμένον ἐν τοῖς Λεξικοῖς Μάκκοξεν, τὸ ἀνοηταίνειν ἢ γοῦν τὸ οὐδέντερον ὄνομα Μάκρος, μεταπεσὼν εἰς τὸ Δωρικὸν Μάκκος, ὥσπερ ἔλεγον καὶ Μικκὸν τὸ Μικρὸν, καὶ Πικκὸν τὸ Πικρὸν.

* Μάρα ἢ Μάρη, 140.
Μάρναμαι, 140.
Μάρπιω, 140.
Μασσῶμαι, 274.
Μαςὸς, 216.
Μάταθος, 91.
Μαῦρος ἢ Ἀμαυρὸς, 56.
Μεγιστᾶνες, 175.
Μεθυσοῦν [Μεθυσοῦναι], 103.
Μεθυσοκότταθος, 146.
Μειζότερος, 52.
Μέλε [Μέλεε] 254.
Μελετώ, 202.
Μελίσσιον, 114.
Μελετουῖτα, 192.
Μελλέφθορος, 88.
Μέσα ῥήματα, 125-131, 335.
Μεσαῖον, 73.
Μεσόκοπος, 163.
Μεσοπερσικαί, 94.
Μεσοτριβής, 163.
Μεταβάλλω, οὐδέτ. ῥήμ. 115.
Μιτεροκοπῶ, 96.
Μιτρητῆς οἶνου, 113.
Μηδικόν. Ζ. Μηλον.
Μῆλον Μηδικόν 283—Περσικόν,
83, 189.
Μὴν χρυσοχίτων, 155.
* Μῆνα, Μηναγύρτης, 63, 332.
Μηνίω, 289.
Μήνυτρα (τά), 322.
Μήτηρ καὶ Μήτειρα, 48.
Μῆτρα, 62.
Μητραγύρτης, 63.
Μητροδίδακτος, 130.

Μικὸς, Μικύλος, 74.
Μισθαρνής, Μισθαρνία, 115.
Μόθιος, 292, 318.
Μονότροπος, 276.
Μορμύρω, 48, 231. Μορμορυγ-
μός. Ζ. Βορβορυγμός.
Μοχλὸς, 247.
Μύκης, 253 — Μύκητος καὶ Μύ-
κου, 330-331.
Μυκῶμαι, 212.
Μύλη, 60.
Μύλος, Μυλὼν, 52.
Μύξα (τά), 190.
Μυοπία, 230.
Μύραινα, 259.
Μυρίζομαι, 337.
Μυσῆν, 45.
Μυσιλᾶσθαι, Μυσιλη, Μυσιλά-
ριον, 58.
Μύτις, 45.
Μυττωτὸς, 135.
Μωρόσοφος, 206.

N.

Ναὶ ἢ Νῆ, 86.
Ναιδαμῶς, 180.
Νάπη (ἡ) καὶ Νάπος (τὴ), 64.
Νάρδος, Ναρδόςαχυς, 253. Ζ.
καὶ Στάχυς.
Νάρκη, 55.
Ναύκληρος, 194.
Νέμος, 64.
Νεῦμα, 116, 289.
Νευρορράφος, 49.
Νεύω, 289.

Νεφροὶ (οἱ), 324.

Νεφρομήτραι, 204.

Νεωπός, 261.

ΝΗ προσεζόμενον ἀντωνυμίας,
179.

Νῆ. Ζ. Ναί.

Νίκη καὶ Νίκος, 64.

Νοθογενής, 53.

Νοσηλεύομαι, 270.

Νυνγαρί, Νυνμενί, 150.

Νύξ, 60.

Ξ.

Ξηφίας, 259.

Ξυλοκοπῶ, 146.

Ξυνείκοσι, 196.

Ξυσπῶμαι, 167.

Ο.

Ο ἀντί τοῦ Α ἐν τισι συνθέτοις,
45.

Ὁδελός, 118, 168.

Ὁδός, 181-182.

Ὁδοὺς. Ζ. Χεῖλεσι. Ὁδόντες, 85.

Οἰκαδεις, 224.

Οἰκετία, 280.

Οἴκοι, 162.

Οικόπεδον, 208.

Οἰνώπτα, 192. Οἰνόφυλξ, 279.

Ὄϊς, 63.

Οἶσε, Οἶσσετε. 104.

Ὀλόκληρος, 225.

Ὀλόλος, 85.

Ὀλόλῳγων 85.

Ὀλος (τὰ ἐκ τοῦ) σύνθετα, 225.

Ὀλοσήμερον, 82.

Ὀλόψυχος, 225.

Ὀμηρόκειντρα, 187.

Ὀμόσιτος, 289.

Ὀμραξ, 89.

Ὀνειδος (ὃ καὶ τὸ), 64.

Ὀνδος, Ὀνδυλεύω, 219.

Ὄνομα καὶ ὄνυμα, 60, Ζ. καὶ 85.

Ὄνόματα [ἄνθρωποι], 85.

Ὄνόματα κύριχα εἰς εὐς καὶ εας, 87.

— ας καὶ αν, 52. — διγενῆ εἰς

ἦ καὶ ας, 64. — θηλυκά εἰς

ουσα, 54. — πολυσύνθετα, 242.

— Ονομάτων διπλασιασμός,
81, 243.

ΟΝΤΩΝ (τὰ εἰς) λήγοντα προα-
τακτικά, 111.

Ὄξύγαλα, 183.

Ὄξύμωρον σχῆμα, 205.

Ὀπήτιον, 118.

Ὀπίσω, 85.

Ὄπλα, 70-71.

Ὄπου, 66, 134.

Ὄρεϋς, 44.

Ὄρέω, 149.

Ὄρκυνος, 73.

Ὄρμαθός. Ζ. Κρίθανος.

Ὄρνις, 44.

Ὄρος, Ὀρρός, Οὐρός 74.

Ὄρυζα (ἡ), Ὄρυζον (τὸ). 282.

Ὄρχήστρα, 144.

Ὄσμη, Ὄσμῶμαι, 337.

Ὄσον, 111.

Ὄσφραίνομαι, 337.

Ὅ μὴ 208.

Ὀύδαμός, Ούδαμνός, 180. Οὐ-
δαμοῦ γῆς, 56.

Ὀύδεις, Ούδεν, 180.

Οὐδέν [οὐ], 46.
 Οὐδάρ, 251.
 Οὐλόθριξ, 56, 332.
 Οὐλοκάρηνος, 56.
 Οὐρὸς. Ζ. Ὀρὸς.
 Ὀφάλλω, 148.
 Ὀφελον! 270.
 Ὀφελος (ὅτου τι καὶ μικρὸν) 42-43. Ὅ, τί περ ἔστ' ὄφελος, 150
 Ὀψάριον, 96, 198.
 Ὀψαρτυτικά, 260.
 Ὀψέ τῆς ἡλικίας, 56. — τῆς ἡμέρας, 171.
 Ὀψίζομαι, 171 (*).
 Ὀψον, 96, 198, 211. Ὀψοφάγος, 198. Ὀψών, Ὀψωνέω, Ὀψώνης 96.

II.

Π. Ζήτει Φ.
 Πάθη (ῆ), Πάθος (τὸ), 64.
 Παιδεύομαι τὸν υἱόν, 131.
 Παιπάλη, 244.
 Πάϊω, 145.
 * Πάλαος, 91, 143.
 * Παλαιῶρ, 91.
 Παλαιορράφος. 94.
 Πάλη, 244.
 Πάλληξ, 88, 256.
 Παντοπώλης, 241.
 ΠΑΣΑΜΟΣ ἢ ΠΑΣΑΜΩΝ, 260.
 Πάρ [παρά], 144.
 Παρά [Παρ' α], 75.
 Παραβιάζω, 271.

Παράδλημα, 247.
 Παραθέσεις, 121, 124, 256.
 Παραί, 111.
 Παραιδάτης, 237.
 Παρακείμενοι εἰς ἄν, 67.
 Παράληρος, 91.
 Παράμεσα ῥήματα, 129.
 Παρατατικῶν τριτ. πρόσωπ. ἐνικ. εἰς ἄν, 169-170. — πληθυντικ. εἰς ἄν, 210.
 Παρατιθέμενα (τά), 121, 124, 256. Παρατίθημι, 121.
 Παρείληφان [Παρελήφασι], 67.
 Παρέκ, 151.
 Παρηχῶ, 237.
 Παρθένιον, 209.
 Παρὸ [Παρ' Ὁ], 75, 76.
 Περσένος, 49.
 Παρωνυχία, 199.
 Πασπάλη, 244.
 Παφλάζω, 48, 90. Παφλάστης, 90.
 Πεδίον. Ζ. Ἰππέας.
 Πέζα, 256.
 Πεζὸς, 87.
 Πεπανδς, Πέπειρος, 254.
 Πέπερι καὶ Πεπέριον, 100.
 Πέπτω, 283.
 Περάτης, 194.
 Πέρδεται, 141.
 Περιδίδομαι, 155.
 Περιεχτικά ῥήματα, 125.
 Πέριξ, 275.
 Περκάζω, Περκάνω, 140.
 Πέρκη, 55.

(*) Σημαίνει σχεδὸν τὸ Γαλλικὸν, se mettre à la nuit.

- Περσικαί, 94. Περσικόν. Ζ. Μῆ-
λον.
- * Περφερὺς, 144.
- Πίσι, ἔμπισσι, Κατάπισσι, 104.
- Πίσσημα, 176.
- Πίσκος, Πισκίω, 94, 116.
- Πισσὸς, 286.
- Πετροσέλινον, 238.
- Πέφρικαν[Πεφρίκασιν], 67.
- Πήγανος, 87.
- Πηλαμύς, 73.
- Πηνίκα τῆς ἡμέρας, 56.
- Πηνίον, 296.
- Πιάζω, Πιαίνω, Πιέζω, 140.
- Πιόν. 159, 335.
- Πιλίον, Πίλος. 188.
- Πιμπλάναι ἐκ δρόσου, 84.
- Πίους [Πίονας], 118.
- Πίπτω, 223 (*).
- Πιτυρίας ἢ Πιτυρίτης ἄρτος, 290.
- * Πιτυρούς, 290.
- Πιών. Ζ. Πίους.
- Πλατεία, 232.
- Πλάτη. Ζ. Ὀμοπλάτη.
- Πλατύσημος, 68.
- Πλεῖος καὶ Πλείων, 52.
- Πλήρες, 210.
- Πλήσσομαι, 338.
- Πλούτος καὶ Πλούτων, 52.
- Πλύνειν κοιλίας, 220.
- Ποδῆ, 256.
- Ποδίμου (ἐπὶ τῷ), 118.
- Ποδοκάκη, 68.
- Πόθι. Ζ. Ποτί.
- Πολυλόγος, 312.
- Πορθμεῖον, Πορθμεύς, 193-194.
- Ποσὸς, 111.
- Ποτὶ συγκίχεται τῷ Πόθι, 333.
- Ποῦ γῆς; 56.
- Πούς. Ζ. Ποδί.
- Πράτος, 99.
- Πρῆσμα, 170.
- Προηγορίων, 263.
- Προθέσεων τελικὸν α ἢ ο̄ τρεπό-
μενον εἰς ᾱ, 111.
- Προικίον, 257.
- Προῖσχειν. Ζ. χεῖρα.
- Πρόλοθος, 263.
- Προσάρματα. Ζ. Ἄρματα.
- Προσοίσματα, 109.
- Προστακτικῶν ῥημάτων συγκοπῆ,
111-112.
- Προσάγιον, 211.
- Προσφέρομαι, Προσφερόμενα (τὰ),
Πρασφορά (ἡ), 109.
- Προῦμνον ἢ Προῦνον 190.
- Πρόφρασσα, 174.
- Πρωῶθω ἢ Πρωῶθῶ, 307.
- Πρωκτός, 308.
- Πρώρα, Πρωράτης, Πρωρεὺς,
194.
- Πρώσας, Πῶσον, 307.
- Πτερύγιον, 256.
- Πυγμή, 261.
- Πύον καὶ Πύος, 148.
- πυρετός Ζ. Ἀψύς.
- Πυρὴν, 189.
- Πυρρίχιος, 148.

(*) « Πέσοιμ' ἐς εὐνάν. » εἴρηκεν Εὐρεπίδης (Ἐκ. 927.)

Πῶλος, 172.

Πῶρος, Πωρώδης γῆ, 138.

P.

Ῥάβδος, 275.

Ῥαβδωτά, 157.

Ῥαδινός, σελ. 312.

* Ῥακεάζειν, 174.

Ῥάκος, 174, 314. Ῥακῶδες, ἡ
Διερρώγος ἱμάτιον, 221.

Ῥάμμα, 173.

Ῥαφανοπώλης, 193.

Ῥίγχω, 264.

Ῥίμβεται, 79.

Ῥήματα συντεταγμένα δυσὶν αἰ-
τιατικαῖς, 108.

Ῥήματα εἰς $\overline{αζ\omega}$ καὶ $\overline{ανω}$, 140,
152. — $\overline{ανω}$ καὶ $\overline{ανω}$, 45.

— $\overline{αω}$ καὶ $\overline{αζ\omega}$, 65.

— $\overline{εω}$ καὶ $\overline{ενω}$, 43.

— $\overline{εω}$ καὶ $\overline{εζ\omega}$, 131.

Ῥινόμακτρον, 219.

Ῥίπης, 318.

Ῥίφης κύβου, 305.

Ῥογχάζω, 264.

Ῥοίδιον, 189.

Ῥόπαλον, 195.

Ῥυκάνη, 160.

Ῥύμη, 182.

Ῥυτίς, 213.

Ῥωδίδος [Ἐρωδίδος]. Ἰδ. Πίν. σημ.
λέξ. Ῥεύγομαι.

Ῥώθωνες, 214.

Σ.

Σ, ἀντὶ τοῦ Θ, 49. — προσ-

τίθεται ἡ ἀφαιρεῖται ἐν ἀρχῇ τῶν
λέξεων, 59, 60, 219, 221.

Σάγη ἡ Σάγος, 238.

Σαίρω, 213.

Σάκκος Σακκύλλιον, 77.

Σακτὴ, 55.

Σαλαγίω, Σαλάξαι, Σαλαχθὲν,
Σισαλαγμένος, 91, 92, 225,
333.

Σάλος, 91. Σαλός, 90, 92.

Σάνθυξ, 77.

Σανίς, 118.

Σάπων, 249.

Σαρόω, 213.

Σαῦρα, 316.

Σαχνός, 217.

Σεσαλαγμένος. Ζ. Σαλαγίω.

Σεσηρώς. Ζ. Σείρω.

Σεσωπαμένος, 202.

Σεῦτλον, 191. Σευτλοπώλης,
193.

Σηκώω, Σήκωμα, 207.

Σημειογράφος, 218.

Σῆρ, Σῆς, Σῆραξ, Σῆρις, Σηρικὰ,
82.

Σησάμινον ἔλαιον, Σησαμίς, Σή-
σαμον, 192. Σησαμούς, 290.

Σητόβρωτος, 82.

Σιαγών, 143, 239.

Σιαλὶς, Σιαλός, 91.

Σιαλοπάλλαγος, 91.

Σιάλος καὶ Σιέλος, 90. Ζ. καὶ 239

Σιαλοχόος, 91.

Σίγλαι, 218.

Σικύα, 183.

Σιμύλος, 74.

Τροχίσκοι, 192.
 Τρυβλίον, 338.
 Τρύχνος. Ζ. Στρύχνης.
 Τρωγᾶλια, Τρώγανα, Τρώγω,
 216-217.
 Τύλη, 200.
 Τυλίσσομαι, 224.
 Τύνη, 179.
 Τύπτομαι, μέσ. ῥήμ. 126-127.
 Τύπτοντι, Τυπτόντων, 111-
 112.
 Τύρρις ἢ Τύρσις, 195.

Υ.

Ὑαλος ἢ Ὑελος, Ὑαλή ὄψις,
 Ὑαλόεσσα παρειά, 315.
 Ὑδαρὴς οἶνος, 246.
 Ὑδροκλή, 293.
 Ὑδρωπιά, 324.
 Ὑλη, 64.
 Ὑλος (τὸ), 64.
 ὙΝΩ (εἰς) ῥήματα, 50.
 Ὑπαγίνω, 145.
 Ὑπαί, 111.
 Ὑπέρ, 64.
 Ὑπέχειν. Ζ. Χεῖρα.
 Ὑπνηλὸς ἢ Ὑπνηρὸς, 327.
 Ὑποδέομαι, Ὑπόδημα, 114.
 Ὑποκοριστικά, 47.
 Ὑπολύομαι, 114.
 Ὑποτροφή, 247.
 Ὑποτυρίς, 261.
 Ὑςέρημα. Ὑςερούμαι, Ζ. Στερού-
 μαι.

Φ.

Φ ἀντί τοῦ Π, 121.

Φαγὴν, 159, 335.
 Φάλαγξ Ἀμφίστομος, Ἐτερόστομος,
 Ἀντίστομος, 334.
 Φάρσος, 194-195.
 Φάσηλος, 282.
 Φάτνη, 217, 278.
 Φειδωλία, 241.
 Φθείρ, 48, 49. Φθειριῶν, 301.
 Φθόεις, Φθοῖς, 291.
 Φιλόσκηπτρος, 253.
 Φιλόσοφος, 96.
 Φλοῖος, Φλοῦς. 257.
 Φλύαρος, 90.
 Φοινηγμοί, 302.
 Φοινίσσω, 302.
 Φοιτέω, 149.
 Φολίς, 239.
 Φορὸς, Φόρος, 92.
 Φύρω, 289.
 Φύσκη, 45, 263.

Χ.

Χαλᾶν, 207-208. Χαλαρά, Χα-
 λίς, Χαλιφροσύνη, Χελίφρων,
 207.
 Χαλιξ, 200.
 Χαμευνία, 325.
 Χαραμὸς, 97. Χαρᾶσσω, 77, 97-
 98. Χάρτης, Χάρω, 76.
 Χάρων, 52.
 Χαῶνος, 255.
 Χεῖλεσι διδούς ὀδόντας, 257.
 Χεῖλος ὀδοῦσι δακῶν, 257.
 Χεῖρα ἐκτείνειν, προῖσχειν, ὑπ-

έχειν, 82. Χειρόμακτρον, 219. Ψιθυρίζω, 231.

Χειρονομία, 237. Ψιλλός, 319.

Χείρος, [Χείρων], 52. Ψίξ, 62, 287.

Χειροτέχνης, 170. Ψίχη, Ψιχίον, 62, 287, 319.

Χερύδριον, 224. Ψίω, 319.

Χήλευμα, Χήλευσις, 119. Ψόαι ή Ψύαι, 204.

Χηραμός, 98. Ψόφος, 264-265.

Χλωρός, 260. Ψυχρόν, 103.

Χνοῦς, 272. Ψωμός, 57.

Χονδρίαν, 301.

Χονδρώδη (τά), 217.

Ω.

Χορδή, 106.

Χορτάζειν βόας, 152.

Ω, σοιχείον ύστερογενής, 161. —

Χόρτος δούλιος, 153. συγκόπτεται εν μέσφλεξιων 148.

Χρήζω, 184. Ωῶ, ή Ωῶ, 288, 307.

Χρόνος, 337. Ωμοπλάτη, 61.

Χρυσοχίτων. Ζ. Μήν.

Ωνδυλευμένη. Ζ. Όνθος.

Χρωτί (εν) Ζ. Έγκυτί.

Ωδν, 63.

Ψ.

Ως, προστακτικόν και ενκτικόν
μόριον, 99-100.

Ψαιζά, 291.

Ως αν, Ωσανει, Ωσπερανει, 225.

Ψέ, 49.

ΩΤΟΣ (εις) λήγοντα ονόματα;
122.

Ψευδοτοιχος, 194.

Ωφέλησις, 149.

Ψήσσα ή Ψήττα, 242.

Ψήφοι, 337.

Ωχρός, Ωχρος, 92.

Ψίαθος, 239.

Ωωτός, 122.

ΠΙΝΑΞ ΓΑΛΛΙΚΟΣ.

A — AU.

- Abbé, 287.
 Abcès. V. Ἀπόστημα.
 Accapareur, 176.
 Accès, 142.
 Adoucir (s'), 207.
 Affaire compliquée; ou embarrassée. 236.
 Affamé, 278.
 Agent, 320.
 Âges (entre deux), 163.
 Aigre-doux, 252.
 Aigu. V. Εύμητρον.
 Aillade, 135.
 Ainsi, 304.
 Aises. V. Vivre.
 Aisselle, 87.
 Alêne, 118, 168.
 Allez, Allez, 304. Aller, où et là, 313.
 Aliter (s'), 271.
 Alouette, 219, 293.
 Alphabet (l'), 234.
 Amas, Amasser, 175.
 Amincir, 319.
 Amuser, 310.
 Anchois, 242.
 Ans, 337.
 Anses (à deux), 285.
 Anus (l'), 308.
 Apoplexie (être frappé d'), 338.
 Appaiser (s'), 207.
 Applaudir, Battre les mains, 286.
 Apprendre. V. Cœur.
 Armée: V. ligne.
 Arracher, Arraché, 167.
 Arrière (rester en), s'arriérer, 228.
 Armoire, 70.
 Assaisonnement, 317. Assaisonner, 284.
 Assemblage, Assemblée, 175.
 Assiette, 338.
 Assorti (être), conforme, convenable. V. Ἐναρμόζω.
 Athérines, Épis, 255.
 Attendre. V. Καταρπῶ.
 Aubergine. V. Melongène.
 Augure (bon), 117.

- Automne (d'), ou Autom- Bois. V. Βέροας.
 naux, 282. Boîte, 58.
 Aventurer. V. Ἀποκτενῶ. Bordure du bas d'une robe,
 B. 314.
 Bachot, 194. Bosquet, 64.
 Badiner, 249. Botte, Bottier, Bottine, 93-94.
 Bâfrer, 160, 258. Bottes de Russie, V. Ρούσια.
 Baguette, 157. Bouchée, 187.
 Baignoire, 245. Boucherie, 215.
 Bains (faute de), 328. Boucle, 216, 234.
 Baisser, 207. se —, 219. Boucler, 216, 234.
 Balai, 290. Balayer, 213. Bouclier, 60, 234.
 Banc de pierre, 310. Boudin, 308. Vendeur de
 Baptistère, 262, 263. boudins, 167.
 Barbier, 313. Bouilli, 121.
 Barre, 247. Boulanger, 176. Boulangère,
 Bassin, 338, — d'une balance. 178. Boulangerie, 177.
 V. Καυτίν. Bourdon, 290.
 Bâtonner, 302. V. et Κοπavi- Bourre, 327-328.
 ζω. Battoir, 302. Bourrelet, 200.
 Battre les mains. V. Applau- Bourse, 83. Coupeur de bour-
 dir, ses, 93.
 Bavard, Bave, 91. Boutargue, 63 282.
 Beignet, 291. Boutons, Boutonner, 137.
 Belles-lettres, et Belles let- Boutonnière, 137.
 tres, 226. Braise, 198.
 Béqueter, 272. Brèche, 208.
 Besoin (avoir). V. Θέλω. Brésil, 82.
 Betterave, 191. Broche, 168.
 Beugler ou Méugler, 212. Brochet, 239.
 Billet, 298. Broder, 175. Brodés, 187.
 Biscuit, 259. Brouiller, 164. se —, 208, 289.
 Blême, 258. Bruit (le) court, 324.
 Bleu-celeste, 196, 245. Brûlé (sentir le), 199.
 Blond. V. Ξανθός. Brûlot, 243.
 Bocal, 246.

Bûche, 146.

Buis, 316.

C.

Cacher. V. Celer.

Caillé. V. Lait.

Calculer, 237.

Calleux, 301.

Calmar. V. Καλαμάριον.

Calmer, 207. se —, *ibid.*

Camisole, 53, 164.

Campagnard, 212.

Campêche, 82.

Canevas, 192.

Cannelé, 157.

Capote, 49.

Câpre. V. Κάπρος.

Capuchon, Coqueluchon, 220.

V. Κουκούλλω.

Caractère, 77.

Carotte, 193.

Carpe, 259.

Carrosse, 196.

Cartilages, 217.

Carton, 76.

Carvi. V. Καρβάδιον.

Casque, 221.

Castagnettes (jouer des), 286.

Cave. V. Cellier.

Cédrat confit, 282.

Celer, Cacher, 82.

Cellier, Cave, 81.

Cellule, 81.

Centon, 187.

Ceps (les), 68.

Cercueil, 77.

Champagne (du), 254.

Champignon, 253, 330.

Chapeau, 221.

Chapelet, 137.

Charbon, 294.

Charogne, 265.

Charte, 76.

Chaux, 200.

Cheval. V. Entier.

Chemin, 214.

Chemise, 53.

Chercher, 80.

Chetive(une) nourriture, 247.

Chèvre (poil de), 238.

Chevreau. V. Lait.

Chien, 322. — de mer, 322.

Chou, 191, 259. — de Chien, 209.

Cirque, 196.

Citadin, 212.

Citron, 283.

Citrouille, 182.

Civil, 212.

Cliquetis des armes, 141.

Cloison, 194.

Cloître, Cloîtré, 250.

Clou-de-girofle 197, 252.

Clystère, 164.

Cochon. V. Lait.

Cœur, 62. Apprendre par cœur. V. Αποστηθίζω.

Coffre, 77.

Coi (se tenir), 238.

Coing. V. Pâte.

Col, 231.

- Comblé 251.
 Commensal, 224.
 Compassion (avec). V. *ἰσχυρία*.
 Complicquer, 164., 336.
 Compromettre, 336.
 Concombre d'Arabie, 183.
 Confits, Confitures. V. Cédraat, et Noix.
 Conforme. V. Assorti.
 Contrepoids, 207.
 Convenable. V. Assorti.
 Convulsion, 302.
 Copiste, 200.
 Coq, 43.
 Coqueluchon. V. Capuchon.
 Corde, 106.
 Cordonnier, 92.
 Corneille, 236.
 Cortège, 280.
 Couché (être), 270. Se coucher, 223. Couchet sur la dure. V. Dure.
 Coup (un) de vin, 246.
 Coupe, 115.
 Coupé (lait, vin), 246.
 Coupelle, 113.
 Coupeur de bourses, 93.
 Cour, Courtisan, Courtois, 324-325.
 Courbe, Courbé, Courber, 81.
 Courge, 183.
 Courir, 304.
 Courtisan, V. Cour.
 Courtois. V. Cour.
 Crâne, 246.
 Craquer, 141.
 Crécelle, 160.
 Crème de... 318.
 Crépus (cheveux), 56.
 Crever, 141, 265, 310.
 Croisade, 248.
 Croquans, 217. Croquer, 160.
 Croupière, 43.
 Croûte, 59.
 Croyant, pensant. V. *ἑλπίστας*.
 Cuiller, 58.
 Cuir, Cuirasse, 54. Cuir de Roussi. V. *Ρούσια*.
 Cuisans. V. Soucis.
 Cuisine (la), 260.
 Cure-tripailles, 220.
 Cuve, 113.
 D.
 Daigner. V. Venir.
 Dames (les), 193.
 Dandiner (se), 236.
 Dé (le) en est jeté. 305. V. Jouer.
 Décoloré, 258.
 Déconcerter, 208.
 Démolir, 207.
 Départ. V. *Μίσσημα*.
 Déployer, 83.
 Déranger, Déconcerter, faire échouer, 208.
 Descente, 302.

Désespoir (par), 269.
 Déshabiller (se), 166.
 Dessein (à), 166.
 Détendre, 207.
 Détruire, 207.
 Dévider, 138.
 Devoir. V. *οφείλω*.
 Différer. V. *Τίττειν*.
 Digérer, 283.
 Divinité, 323.
 Dôme, 251.
 Domestique, 232.
 Dos (sur le), 275.
 Dot, 257.
 Draps, 312.
 Drôle (un) de nom, 292.
 Dur. V. *ἄσπρος*. Paroles dures.
 V. *ἄσπρολαλίαι*.
 Dure (coucher sur la), 326.
 Duvet, 272.

E.

Éblouir, 164.
 Écaille, 239. Couvert d'écail-
 les, 122.
 Écarter, 271.
 Écheveau, 138.
 Écheveler, 328.
 Échouer (faire). V. *Δέρanger*.
 Éconduire, 318.
 Économe, 234. Suppléant de
 l', 234.
 Écorcher, 166. Écorché, 301.
 Écrire des pieds de mouches,
 238.
 Écritoire, 199.

Écriture ronde, 237.
 Écuelle, 338. V. *καυλή*.
 Efforcer (s'), 249.
 Effrayer (s'), 166. Effrayé,
 167.
 Église (homme d'), 201.
 Égosiller (s'), 263.
 Élargir, 207.
 Embarrasser, 164. Être em-
 barrassé, 336.
 Enflé d'orgueil, 115, 167.
 Enflure, 170.
 Enfoncer, 164.
 Enrager, 322.
 Ensanglanter, 302.
 Ensoreceler, 292.
 Entier (cheval), 237.
 Entrailles, 164.
 Entrepreneur. V. *Βίττειν*.
 Enveloppé (être), 164.
 Épaule, 61.
 Éperon, 234.
 Épervier, 244.
 Épis. V. *Αθήρινες*.
 Épizootie, 265.
 Éruption cutanée, 165.
 Essaim, 114.
 Essuie-mains, 219.
 Est-ce que? 150.
 Étable, 278.
 Étaler, 83.
 Étendre, 83.
 Étoupe, Étouper, 50.
 Étrennes, 155.
 Étrier, 208.
 Éventail, 318.

Exanthème, 165.

Excréments ; 315.

Exhaler, 258.

Expédition, 228.

F.

Faim. V. Mourir.

Farce, 54.

Farcie. V. Merde.

Faucon, 300.

Faussaire, 194.

Fente, 98.

Ferrer un cheval, 169.

Fétide, 242.

Feu, 197.

Fèves, 238, 281. — trempées,
282.

Ficher, 164, 213.

Fièvre. V. *θέρμη*.

Fil, 173, 286.

File (à la), 154, 286.

Fine. V. Ouie.

Fissure, 98.

Flaire (le chien) la bête, 337.

Flamboyer, 197.

Flexible, 312.

Force (par), 249.

Fou, 85, 186.

Fouace, galette, 298.

Fouet, 273.

Fouler, 165.

Fourrure, 265.

Foyer, 197.

Frais, 260. V. *Νεπός*.

Fraise, 106.

Fripées (des hardes), 315.

Frيره, 292.

Frise, 87.

Froid. V. Grelotter.

Froncer, 169, 213, 324. Se—,
213.

Front. V. Ligne.

G.

Gaiement. V. Vivre.

Galette. V. Fouace.

Ganache, 213.

Garde-manger, 81, 204.

Garde-robe (maître de la), 313.

Gargariser (se), 327.

Gâter, 207.

Gencives, 191.

Genêt, 289.

Geôlier. V. *φυλακτορας*.

Gerbes. V. Monceau.

Gihon (le fleuve), 261.

Girofle (clou de), 252.

Girouette, 79.

Glandes, 216.

Glisser, 294.

Goinfrer, 258.

Goître, 263.

Gorge, 327.

Goujons, 317.

Goulu, 279.

Grabat, 111.

Grain (il n'a pas un) de, etc.,

247. Grains, 282.

Gras (manger), 317.

Grasset, 287.

Greffe, greffer, 164.

Grelotter de froid, 202.

Grenades, 283.

Grenier, 233.
 Grenouille. V. Κούδακας.
 Grouiller, 48.
 Gruger, 160.
 Guenilles, 50, 313, 314.
 Guinguette, 113.

H.

Habit (donner, ou prendre
 l'), 238).
 Hableur, 312.
 Hachée, Hachis, 251. Hacher,
 221.

Haillons, 50, 314.
 Hards, V. Fripees.
 Haricots, 282.
 Hasarder, Hasardeux, 305.
 Haut. V. Parler.
 Hernie, Hernieux, 302.
 Héron. V. Ραχιάς.
 Hibrides, 53.
 Hôpital, 207.
 Hospice, 178.
 Huile, 320 — de Ricin, 266.
 Hydrocèle, 293.

I.

Immiséricordieux, 322.
 Impliquer, 336. Impliqué
 (être), 164, 336.
 Impudent, 322.
 Incliner (s'), 219.
 Incommodé (être), 270.
 Indigo, 82.
 Indisposé. V. Incommodé.
 Jabot, 263.

Jactance (qui aime). V. Κα-
 χισμός.
 Jeunesse. V. Νεότης.
 Joli minois, 315.
 Jouer aux dés, 305. — au pa-
 let, 286. — des castagnettes,
 286.

Justaucorps, 332.

K.

Kermès du petit chêne, ou
 Kermès de Provence, 336.

L.

Lacs, 138.
 Laisser (se) battre, 129.
 Lait (chevreau de), 256. Co-
 chon de —, 256. Lait cail-
 lé. V. Ευνόγαλον.
 Laitance, Laite, 255.
 Lament (se), 302.
 Langue (qui a la) bien pen-
 due, 276.
 Laquais, 304.
 Lard, 204.
 Lecteur, 53, 268, 233.
 Lente, 238.
 Lessive, 291, 328.
 Lest, 272.
 Lettré, ou Homme de lettres,
 268.
 Levain, 72.
 Lever (se), 207.
 Lézard, 316.
 Lie, 55.
 Lieu (au) de. V. Άντίς.
 Ligature, 314.

Ligne, 154. La première ligne, ou le front d'une armée, 334.

Lisser, Lustrer, Polir, 295.

Lit, 270. Être au lit, 271. V. Somme. Garniture de —, 239.

Loyer, 164.

Luette, 327.

Luisant, 325.

Lupins, 295.

Lustrer. V. Lisser.

M.

Mâcher, 274.

Mâchoire, 213.

Magnats, 175.

Maigre, 317.

Maitre, 174 — ou Patron de vaisseau, 194.

Majesté, 323.

Malade (être). V. Incommodé.

Malgré moi, 249.

Malheur à vous! 56.

Maman, 62.

Mamelles, 251.

Manche, 140. V. Retrousser. Manches de couteau. V. Solens.

Manouvrier, 170.

Manteau, 219.

Marché, 244.

Marcher à quatre pattes, 280.

Masures, 208.

Masse, 175.

Massue, 195.

Matrice, 251.

Mégie (peau). V. Missin.

Melongène, ou Aubergine, 191.

Même (moi-), 116. — (toi-, lui-), 319.

Mendier, 313.

Mercuriale, 111, 209.

Merde (farcie de), 219.

Mère, 62. Grand'— 63.

Mesure, 113.

Mets, 120-121, 271.

Mettre, 121.

Mengler; V. Beugler.

Meunier, V. Μύλωνας.

Meute, 300.

Mie, 59, 62, 287.

Miette, 62, 287.

Mince, 123, 319.

Minois (joli), 315.

Mitron, 176.

Moelle, 62.

Moi. V. Même.

Moine, 276.

Moitié (à) usé, 165. La —, 281.

Monceau de gerbes. V. Ορειμύλια.

Monopoleur, 176.

Monsieur, 330.

Morceau, 79, 314. Grand—, 171.

Morelle furieuse, 191.

Morguer. V. Αναβλεμματίζω.

Morveux. V. Μυξάρω.

Mouches (pieds de), 265.

Mouchoir, 219.

Mourir de faim, 265.

Moutarde, 135.

Mouette, 191.

Muid, 292, 318.

Munition (pain de), 163.

Munitionnaire, 320.

Mûr, 254.

Murène, 259.

Murmurer, 231.

Muscade (noix), 197.

Museau, 45.

N.

Nappe, 219.

Nard, 253.

Nasse, 269.

Navrer, 225.

Neiger bien fort, 50.

Nettoyer, 290.

Nœud, 138. — Coulant, 138.

Noix. V. Muscade, Confiture
de Noix, 292.

Notaire, 218.

Nourriture. V. Chétive.

Nouer, 138.

Nouvelles (bonnes), V. Porteur.

Novice, 303.

Nu, V. Tout.

Nuit (se mettre à la), V. Οψομα.

O.

Obsèques (les), Obséqueux, 280.

Odeur, 337.

OEuf, 63.

Oiseau, 172, 244, 312 — de proie, 300.

Omelette, 121.

Orange, 283.

Ordres (à vos), 299.

Orges, 318.

Orgueil. V. Enflé.

Oser (n'), 164.

Osselets, 305.

Ouie fine, 112.

Ours, 280. Oursons, 172.

Ouvrir, 207.

P.

Pain. V. Munition.

Palamide, et suivant les Mar-
seillais, Palamida, 73.

Pâle, 258.

Palet. V. Jouer.

Palma-Christi. V. Ricin.

Panaris, 199.

Paquebot, 193.

Parcourir, 268.

Parfumer (se), 337.

Parler haut, 112.

Paroles. V. Dur.

Partir. V. Μίσσω.

Parure. V. Recherché.

Pas (il n'a) un grain de bon
sens, 247.

- Passager, 268.
 Pastilles, 192.
 Pâte de coing, 192.
 Pâtisserie, 260.
 Patron. V. Maître.
 Patte. V. Marcher.
 Pâturage. V. Βοσκή.
 Pavée. V. Rue.
 Peau (tout près de la). V. Ras.
 Pêche, 83, 189.
 Pélerin, 218.
 Pélerinage, 248.
 Pendue. V. Langue.
 Pensant. V. Croyant.
 Pépie, 301.
 Percante. V. Voix.
 Perche, 288.
 Poudre, 267.
 Père, 330.
 Perruque, 164.
 Persil, 238.
 Personnes, 85.
 Peste, 219, 265, 269. Pestiféré, 269.
 Pétoncles, 281.
 Picoter, 272.
 Pied (à), 87.
 Pieds de mouches, 238.
 Piler, 50.
 Pince-maille, 272, 337. Pincer, 272.
 Pique-nique, 97.
 Piquer, 175.
 Pis, 251.
 Plaît (votre nom s'il vous), 203. Que vous plaît-il? 299.
 Plat, 338.
 Plût à Dieu que ! 270.
 Poche, 83, 137..
 Poignée, 261.
 Poil de chèvre, 238.
 Poil follet, 272.
 Poindre (le jour commence à), 98. le point du Jour, 98.
 Pointus, V. Souliers, et Σύντρον.
 Poitrail, 43.
 Poivre, 100, 170.
 Poli, 325.
 Police. V. Préfet.
 Polir. V. Lisser. Poli, 325.
 Porte, 274.
 Porte-faix, 207.
 Porter, 207.
 Porteur de bonnes nouvelles, 322.
 Pot à boire, 172.
 Pot-pourri, 124.
 Pouilleux, 301.
 Poulain, 172.
 Poulaines, V. Souliers.
 Poule, 44. Poulet, 172.
 Pouliot, 316.
 Pousser, 165.
 Poussière, 219.
 Poussins, 172.
 Praticien, 320.
 Précipiter, 164.
 Préfet de police, 273.
 Prendre racine, 143.
 Privation, 228.

Priver, Être privé, se priver, 228.

Proie (oiseaux de) 300.

Promener (se), 313.

Propos (à), 116.

Pruneaux, 190.

Purée, 238, 281.

Pus, 148.

Q.

Quartier, 261.

Quelque, 110, 111.

Qui, lequel, 65.

R.

Râble, 204.

Rabot, Raboter, 160.

Racine. V. Prendre.

Raie, 157.

Raisins secs, 282.

Raréfier, 207.

Ras (tout), tout près de la peau. V. Έγκυτί.

Raves, 193.

Rayé, 157.

Rechange de vêtement, 51.

Recherché dans sa parure, 325.

Reclusion, 248.

Reconduire, 318.

Recrue (soldat de), 336.

Refuser, V. Απηγοιάζω.

Régaler. V. Κανισεύω.

Reins, 324.

Relâcher, 207.

Relieur, V. Βιβλιοδέτης.

Renoncer. V. Αρνούμαι.

Repousser, 288, 308.

Reproche, 325.

Restes de table, 79.

Retard, Retarder, 228.

Retenir (se), 164.

Rétrécir (se), 213.

Retrousser ses manches. V.

Ανακομδόνομαι.

Rez-de-chaussée. V. Κατώγει.

Ricin, ou Palma-Christi, 266.

Rider (se), 213, 324. Rides, 213.

Ris, 282.

Ris de veau, 216.

Rissoler, 292.

Rituel, 277.

Rivage, 194.

Rive, 194.

Rochet, 174.

Ronde (écriture), 237.

Rongeur, V. Ver.

Rosser, 302.

Rouget, 255.

Rouille, Rouillure, se Rouiller, 289.

Roussi (cuirs de). V. Ρούσια.

Roussir, 302.

Rubéfier, Rubéfians, 302.

Ruche, 87.

Rue, 182. — pavée, 214.

S.

Sabot, 68, 290.

Safran, 190, 252.

Sale, 312.

Salmigondis, 124.

Sardine, 271.

- Sarment, 275.
 Sauce, 252, 272.
 Saule, 154.
 Saumure chaude, 287.
 Savetier, 94.
 Saveur, 272.
 Savon, 249.
 Sébestos, 190.
 Secrétaire, 200.
 Sécurité, 248.
 Sentir, 337. V. Brûlé.
 Sceptre (chérir son), 253-254.
 Service, 121, 124, 256.
 Rendre un mauvais service, 208.
 Serviette, 219.
 Seuil. V. Κατώφλι.
 Signe (faire) de la tête, ou des yeux, 191, 289.
 Sirop de roses, 327.
 Soldats. V. Recrue. Selde, 296.
 Solens, ou Manches de cou-teau, 261.
 Somme fait sur un lit mou, 326.
 Somnolent, 327.
 Sortir (faire), 165.
 Soucis cuisans. V. Αλμυράι φροντίδες.
 Souliers pointus, ou à pou-laines, 46.
 Spasme, 302.
 Sténographe, 218.
 Strié, 157.
 Suc, 318.
 Sucre, 297, 317. Sûcrée (eau), 317.
 Suite, 280.
 Superficiellement, 194.
 Surpasser, 322.
 Surpris, 167.
 Svelte, 312.
 T.
 Table, 278.
 Tablier, 256.
 Tabouret, 248.
 Tarir, 228.
 Tasse (petite), 321.
 Telle et telle chose, 316.
 Temps, 337.
 Tétanos, 309.
 Tête (sur la), 275.
 Tétine de truie, 251.
 Thon, 73.
 Tige, 191, 259, 279.
 Tire-pied, 119.
 Tirer en longueur, différer, 271.
 Tirez, 226.
 Tiroir, 77.
 Toi (pour), 242.
 Toile, 296.
 Tomber, 223.
 Tonsure, 239.
 Torche, 325.
 Tordre, 325.
 Toupie, 290.
 Tour, 195.
 Tournois, 168.

Tourte, 325.

Tout nu, 325.

Tranchées (des), 276.

Tranchet, 118.

Tronc, 147.

Tumeur, 219.

U.

Urinal, 315.

Urine, 148.

Usé. V. Moitié.

V.

Vaisseau, V. Maître.

Vapeur, 258.

Vélanède, 111.

Venaison (sentir la), 217.

Vendeur. V. Boudin.

Venir (daignez), 299. Soyez le bien venu, 299.

Ventouse, 183.

Vépres. V. Ἑσπέρσις.

Ver rongeur, 82.

Verd, 196.

Verdet, ou Verd-de-gris, 289.

Verge, 275.

Vermicelles, 107.

Vermoulue, 82.

Verre (un) de vin, 246.

Verrou, 119.

Vers, 167.

Verser, 186.

Versificateur (bon), 164. V. et 201.

Vessie, 45, 263.

Vêtement. V. Rechange.

Villageois, 212.

Vinaigre. V. Ξίδι.

Vivre gaiement, chercher ses aises. V. Καλοπαθῶ.

Vivres (entrepreneurs de), 320.

Voie, 214.

Voir clair, 112.

Voix perçante, 112.

Voûte, 251. Voûté, 251. A dos voûté, 79.

Voyage, 228.

Voyageur, 268.

ΠΙΝΑΞ ΛΑΤΙΝΙΚΟΣ.

ΑΙ ΕΤΕΡΟΓΛΩΣΣΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΡΟΚΑΙΝΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

A.

Accipiter, 244.
 Accusativi pro nominativis,
 48-49.
 Actuarius, 320.
 Ævum, 63.
 Alea, V. jacta.
 Amanuensis, 199.
 Ammassare, 175. Ital.
 Anchora, 60.
 Angusticlavium, 68.
 Antela & Antella, 43.
 Antenna, 71
 ANTO (desin. in) imperativa,
 112.
 Apalare, 262, 338.
 Arca, Arcella, Arcula, 77.
 Arma, Armarium, 70.
 Armario, 70. Ital.
 ATUS (in) desinentia, 122,
 190.
 Avere (P'), 159. Ital.
 Augustus, 241.
 Blatta, Blattarius, 185.

B.

Boccale, 246. Ital.
 Boccata, Boccone, 57, 187.
 Ital.
 Bosch, 64. Holl.
 Bosco, 64. Ital.
 Boves, 63.
 Bricht (der tag) an, 97.
 Buccula, 216, 234.

C.

Calceus, 169.
 Calculus, 237.
 Caliculus, 321.
 Calx, 200.
 Camara, 111.
 Camera, 111. Ital.
 Camicia, 53. Ital.
 Camisa, 53. Esp.
 Camisia Camisium, Cami-
 siatus, 53.
 Canavaccio, 192. Ital.
 Candela, 240.
 Cantaro, 245. Ital.
 Cappa, 49, 220. Ital.
 Capsa, 77.

Carbo, 294.
Carrozza, 196. Ital.
Carta, 76. Esp.
Carta, 76. Ital.
Carruca, 196.
Cassa, 77. Ital.
Cassella, 77. Ital.
Catablattia, 185.
Catus, 209.
Cavolo, 259. Ital.
Celo, 81.
Cella, 81, 204, 209.
Cencio, *Cencerello*, 50. Ital.
Centenarius, 245.
Cento, 187.
Centum, 245.
Centunculus, 187.
Centurio, 245.
Cercare, 80. Ital.
Charta, 76.
Che, 65. Ital.
Chorda, 68, 106.
Ciabattino, 94. Ital.
Cianciare, 249. Ital.
Cibarius panis, 163.
Circare, 80. *Circus*, 80, 196.
Clavata, 68.
Clavus, 68.
Cochlear, 85, 262.
Cocus. V. *Pistoris*, etc.
Collana, 286. Ital.
Condimentum, 238.
Corame, *Corazza*, 54. Ital.
Corda, 68, 106. *Cordella*,
 106. Ital.

Cortese, 324. Ital.
Crepito, *Crepe*, *Crepitus*, 141.
Crocata, 190.
Cucchiajo, 58. Ital.
Cucullus. V. *Κουκούλλα*.
Cucurbita profetarum, 183.
Cupa, 113.
Cura, 241.
Curvo, 81.
Curvus, 81.
Cutis, 59.

D.

Daucus Carota, 193.
Denarium, 186.
Dentes, 85.
Doge, 107. Ital.
Domesticus, 232.
Dominus, 293.
Ducatus, 107.
Duracina Persica, 189.
Dux, 107.

E.

Egg, 63. Angl.
En, 103.
Escudilla, 59. Esp.
Estopa, 50. Esp.

F.

Faba, 238, 281.
Fallo, 107.
Felis, 209.
Fercula, 121.
Fero, 121.
Fiammeggiare, 197. Ital.

Fibula, 216.

Fides, 107.

Figio, 213.

Fio, 136.

Fioccare, 50. Ital.

Focus, 197.

Forum, 297.

Funda, 107.

Fuò, 136.

Fuoco, 197. Ital.

Furnus, 176, 213.

G.

Gaeta, 107.

Girare, 79. Ital.

Giuppone, 55. Ital.

Glätten, 295. *Gleiten*, 295.

All.

Gonella, 55. Ital.

Guai, 302. Ital.

Gula, 191, 279.

Gyrare, 79.

H.

Horreum, 233.

Hospitium, 178, 207.

I.

Imboccare, 208. Ital.

Ipsè, 49.

Iacta est alca, 305.

L.

Lac, 256.

Lactyma, 143.

Lartens, lacteus, 256.

Lardum, 204.

Lascio (mi) battere, 129. Ital.

Lasst, 99. All.

Laticlavium, 68.

Laurus, 193.

Levis, 63.

Lixivium, 328.

Lorica, *Loricatus*, *Lorum*, 53.

M.

Machuca, *Machucar*, 195.

Esp.

Macellum, 215.

Maestro, 174. Ital.

Magister, 174. *Magistratus*, 175.

Malum Persicum, 83. — *Insanum*, 191.

Manceps, 176.

Manica, 140.

Mantile, 219.

Manuclavium, 273.

Manus, 140.

Massa, 175.

Maxilla, 213.

Maxuca, 195.

Meister, 174. All.

Melongena. V. *Solanum*.

Mensa, 113.

Mensorium, 113.

Mensura, 113.

Messen, 113. All.

Meten, 113. Hol.

Metior, 113.

Mezzo, 163. Ital.

Mille, *Milliare aureum*, 299.

Missa, 120.

Missorium, 113.
 Missus, 120.
Misura, 113. Ital.
 Mittere, 120.
 Mola, 60.
 Mota, 300.
 Mugire, 212.
 Mullus barbatus, 255.
 Mulus, 44.
 Marmor ventris, 48.
 Myxa, 190.

N.

Nomen, 85.
 Nota, 218.
 Notarius, 218, 320.
 Nex, 60.

O.

Obsecutor, Obsequium, 220.
 Occiput, 61.
 Offa panis, Ofela, Ofella,

79.

Olla podrida, 124. Esp.
 Opera data, 166.
 Ornatrices, 201.
 Ovatus, 122.
 Ovis, 63.
 Ovum, 63.

P.

Panis cibarius, 163.
 Pastillus, 192.
 Parthicus. V. *Sacculus et Zanchæ*.

Pede pessimo, vel dextro,
 118.

Percido, 112.
 Peregrinus, 248.
Pernice Maschio, 243. Ital.
 Persicum, 83. V. *Duracina*.
Pezzaccio, 171. Ital.
 Piper, 100.
 Pistoris et coci studium, 260.
 Plenus, 140.
 Pointu. V. *Эпунтов*.
 Porta, 272.
 Post, 85.
 Postilena, 43.
Prova, 237. Ital.
 Pruna, 190.
 Ptolemaida, 48.
 Pugnus, 261.
 Pullus, 172.

Q.

Quatrino, 168. Ital.

R.

Rad, *Raido*, *Radas*, *Rede*,
Ridda, 157. var. ling.
Raya, 157. Esp.
Reihe, 157. All.
 Rex, 40.
Ribrezzo, 309. Ital.
 Ridge, 157. Angl.
 Riga, 157.
 Roccus, 174.
Rochetto, 174. Ital.
Röck Röcken, 174. All.
 Roga, 155, 206.
 Rosa, 317.

Ruga, 182.

Runcina, 160.

S.

Saburra, 272.

Sacculus, 77. — Parthicus,

93.

Sachs, ou Sax, 224. All.

Salamina, 48.

Salgamarius, 241.

Sapor, 272.

Sardella, 271. Ital.

Scapulæ, 171.

Scatola, 61. Ital.

Schotel, 59. Hol.

Schüssel, 59. All.

Scodella, 59. Ital.

Scordium, 135.

Scutella, 59.

Scutica, 60.

Scutula, 61.

Scutum, 59.

Secare, 225.

Seplasiarius, 241.

Serum, 74.

Siero del latte, 74. Ital.

Sinciput, 61.

Singulæ, 218.

Sol, 64.

Solanum, melongena, 191.

Spalla, 61. Ital.

Sprossen, 308. All.

Spuntar (lo) del giorno, 98.

Ital.

Squama, Squamatus, 122.

Stabulum, 278.

Staffa, 119. Ital.

Stanga, 247. Ital.

Stop. (to), 50. Angl.

Stopfen, 50. All.

Stoppa, Stoppare, 50. Ital.

Strata, 214.

Strictoria, Stringo, 332.

Stupa, 50.

Subula, 118, 168.

Sum, 64, 118.

Super, 64.

Sylva, 64.

T.

Tabella, 160. Ital.

Tabulla, 278.

Temeva, 170. Ital.

Tiro, 336.

Tonnina, Tonno, 73. Ital.

Torta, 325.

Tremarella, 309. Ital.

Trua, Trulla, 251.

U.

Uccelletto, 244. Ital.

V.

Verdaccia, 190. Ital.

Vermicelli, 107. Ital.

Villa, 188.

Villagio, 188. Ital.

Villaris, 188.

Virga, 275.

Vitis, 275.

Z.

Zanchæ parthicæ, 93.

Zendado, 221. Ital.

Zucca, 183. Ital.

ΟΙ ΔΙΟΡΘ. ΕΞΗΓΗΘ. Η ΜΝΗΜΟΝΕΥΘ. ΣΥΓΓΡΑΦ.
ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΑΙ.

- Ἀθήναιος, 204, 223.
 Αἰλιανός, 288.
 Ἀνακρέων, 92.
 Ἀπουλλήϊος, 118.
 Ἀριστοτέλης, 326.
 Ἀριστοφάνης, 128, 177, 239-240, 337.
 Γραμματικοὶ Λατίνοι, 118.
 Διογένης Λαέρτιος, 123.
 Διόδωρος Σικελιώτης, 44.
 Δίων ὁ Χρυσόστομος, 181.
 Δουκάγγιος, 45, 52, 54, 55, 56, 57, 61, 65, 73, 78, 81, 89, 94, 96 (δς), 98, 109, 113, 119, 121 (δς), 123, 146, 160, 162, 179, 184, 185, 186, 192, 194, 197, 199, 200, 201, 204, 209, 212, 214, 215, 218, 229, 231, 232, 236-237, 238, 246, 247, 249, 250, 253, 255, 256, 258, 261, 262, 263, 266 (δς), 271, 273, 280, 282, 284, 287 (δς), 288-289, 290, 291 (δς), 292 (δς), 298, 301, 304, 305, 309, 310, 312 (δς), 313, 314, 316, 322, 325 (δς), 326, 327 (δς), 332-333, 337.
 Ἐξδομήκοντα (ei). Ζ. Παλ. Δια-
 Σήκη.
 Ἐρρίκος Στέφανος, 117, 127.
 Ἐτυμολόγος, 59, 77, 201, 235, 180.
 Ἡρόδοτος, 144, 195.
 Ἡσύχιος, 45, 64, 74, 91, 92, 112, 116, 131, 138 (δς), 166, 187-188, 191-192, 199, 201, 204, 207, 223, 231, 247, 252, 265, 295, 304, 334-335.
 Θεόφραστος, 140.
 Θουκυδίδης, 110, 170-171.
 Ἱπποκράτης, 111, 243.
 Ἰώσηππος, 195.
 Κουστέρος, 117.
 Κασωδών, Ζ. Δίων Χρυσόστομος.
 Λεξικά, 144, 239, 254.
 Λουκιανός, 132, 198.
 Νέα διαθήκη, 52, 72, 84, 85, 99, 111, 124, 138-139, 152, 103, 111, 182, 215.
 Ξενοφών, 326.
 Ὅμηρος, 88, 333-334.
 Παλαιά διαθήκη, 50, 51, 69, 78, 97, 111, 118, 132, 152, 184, 214, 230, 243, 266, 271, 276, 291, 324, 331, 332, 338.
 Περρώνιος, 118.
 Πλάτων, 118.
 Πλούταρχος, 140, 329.
 Σουίδας, 200, 263.
 Σοφοκλῆς, 130, 179.
 Σχολιαστὴς Ἀριστοφάνους, 117.

ΣΦΑΛΜ. ΤΥΠΟΓΡΑΦ. ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

— 333 —

ΣΕΛΙΔΙ 8, *εἶχω* 223, γρ. *ὀκάτε*. — ΣΕΛ. 18, ΣΤΙΧ. 87, γρ. *φιλομήλας*. — ΣΕΛ. 24, ΣΤΙΧ. 261, γρ. *ἔξινω*. — ΣΕΛ. 28, ΣΤΙΧ. 380, γρ. *γεμέζουσιν το*. — ΣΕΛ. 32, ΣΤΙΧ. 511, γρ. *κρᾶσιν*. — ΣΕΛ. 43, ΣΤΙΧ. 27, γρ. *poitrail*. — ΣΕΛ. 64, ΣΤΙΧ. 2, γρ. *Γέλα, Γελίκη*. — ΣΕΛ. 70, ΣΤΙΧ. 4, γρ. *μόνον ᾶ, ὅτε*. — ΣΕΛ. 77, ΣΤΙΧ. 5, γρ. *σημειώσεν*. — ΣΕΛ. 80, ΣΤΙΧ. 21, γρ. *ἤγουν γυρίζει ὀπίσω*. — ΣΕΛ. 83, ΣΤΙΧ. 10, γρ. *φῆ, πονηρά*. — ΣΕΛ. 92, ΣΤΙΧ. 14, γρ. *ἀπὸ τοῦ ὀχρος*. — ΣΕΛ. 107, ΣΤΙΧ. 19, γρ. *ἐκ τοῦ*. — ΣΕΛ. 114, ΣΤΙΧ. 4, γρ. *Ἐγκρημνίζω*. ΣΤΙΧ. 19, γρ. *τὸ Κέρνος ἢ Κέρνον*. ΣΤΙΧ. 20, γρ. *ἜΝΑ*. — ΣΕΛ. 127, ΣΤΙΧ. 23, γρ. *ἐμαυτοῦ*. — ΣΕΛ. 145, ΣΤΙΧ. 2, *ἐξάλειψ. τὰς λέξ. ἢ ὕπαγαίνω*. — ΣΕΛ. 171, ΣΤΙΧ. 28, γρ. *διὰ τοῦ*. — ΣΕΛ. 189, ΣΤΙΧ. 11, γρ. *συγκοπὴν ἢ συναίρεσιν*. — ΣΕΛ. 202, ΣΤΙΧ. 25, γρ. *ἀπὸ τοῦ Γύαρος*. — ΣΕΛ. 206, ΣΤΙΧ. 5, γρ. *Ἐργοδιωκτουμένους*. — ΣΕΛ. 243, ΣΤΙΧ. 31, γρ. *ποιητοῦ*. — ΣΕΛ. 246, ΣΤΙΧ. *τελευτ. γρ. plateaux ou bassins*. — ΣΕΛ. 247, ΣΤΙΧ. 25, γρ. *Il n'a pas, etc*. — ΣΕΛ. 248, ΣΤΙΧ. 15, *εἶζ. φόβους, καὶ ἀταραξίαν*. ΣΤΙΧ. 17, γρ. *reclusion*. — ΣΕΛ. 251, ΣΤΙΧ. 21, « *Δὲν γνωρίζω... Ἀρδελισμένον* » Ἀντὶ τούτων γρ. *Περὶ τοῦ Ἀρβελίζω, ἴδε τὰ ἀνωτέρω (σελ. 221)*. — ΣΕΛ. 256, ΣΤΙΧ. *παρατελευτ. γρ. 121*. — ΣΕΛ. 262, ΣΤΙΧ. 25, γρ. *μὲ τὸ (σελ. 256)*. ΣΤΙΧ. 28, γρ. *σημειωθέντα (σελ. 183)*. — ΣΕΛ. 272, ΣΤΙΧ. 10, γρ. *ΤΖΙΜΠΩ. Καὶ σήμερον ὁμοίως Τζιμπῶ προφέρομεν*. ΣΕΛ. 275, ΣΤΙΧ. 2, γρ. *Καὶ Βίτσα*. — ΣΕΛ. 279, ΣΤΙΧ. 14, γρ. (254). — ΣΕΛ. 280, ΣΤΙΧ. 3, γρ. *cortége*. — ΣΕΛ. 296, ΣΤΙΧ. 27, γρ. *ζητήσω το*. ΣΕΛ. 299, ΣΤΙΧ. 8, γρ. *τὸ βάρβαρον εἶντα καὶ τείντα*. — ΣΕΛ. 302, ΣΤΙΧ. 2, γρ. *ξάφες*. — ΣΕΛ. 305, ΣΤΙΧ. 31, γρ. *λέξι*. — ΣΕΛ. 307, ΣΤΙΧ. 3, γρ. *ΚΡΑΣΙΝ*. — ΣΕΛ. 316, ΣΤΙΧ. 20, γρ. *lézard*. — ΣΕΛ. 330, ΣΤΙΧ. 20, γρ. *ΣΤΙΧ. 631*. — ΣΕΛ. 333, ΣΤΙΧ. 28, γρ. *ὀλίγους τόπους*. — ΣΕΛ. 339, ΣΤΙΧ. 1, γρ. *τὴν Δάγηνον*.

